

GH. BULGĂR
DICȚIONAR DE
SINONIME
EDIȚIA A IV-a
PREFAȚĂ

Un aspect instructiv și practic al bogăției limbii române îl constituie sinonimele ei: echivalențe lexicale posibile pentru a exprima aceeași năpune, precum: speranță-nădejde; timp-vreme; praf-colb; parfum-aromă. Firește, există adesea nuanțe de expresie între sinonime, cum spunea odată Sadoveanu: avem arbore, pom, copac cu înțelesuri deosebite”, adăugând și alte exemple și îndemnuri: „Diferențiere bănuiesc că se face între zăpadă, omăt, nea” (Opere, vol. XX, 1967, p. 310); – ceea ce nu e atât de sigur, pentru că uzul general, convențional, dinamic al limbii vii neglijează adesea nuanțele, folosind termenii cu sens similar sau apropiat, ca niște echivalențe utile exprimării rapide, Variate, aproximative, sugestive a ideilor, evitând prin sinonime repetițiile: Deci, câteva cuvinte despre sinonime...

Sinonimele sunt, acele cuvinte cu înțeles (aproximativ) identic, care pot fi substituite unele prin altele, care pot alterna într-un context dat, fără ca sensul global al mesajului să se schimbe. Segmentul de comunicare: „Tatăl său și-a construit o casă mare” îl pot reformula și: „Părintele lui și-a făcut o locuință încăpătoare”, pentru a vedea că fiecare termen din prima construcție are un echivalent destul de precis, dar altul, în a doua propoziție; oricum, sensul ideii nu s-a schimbat.

B.P. Hașdeu ne spune, vorbind despre astfel de echivalențe lexicale posibile, în marele său dicționar: Etymologicum magnum Romaniae, la cuvântul respectiv, că „sinonimii lui bănat sunt: năcaz, mâhnire, nemulțumire, mai ales supărare sau supăr”. Iar Slavici, în studiul său României (recent retipărit), atrage atenția asupra unor

nuanțe de sens, posibile în cazul unor sinonime frecvente în limbă: „Românul are pentru **labor** cuvintele: **lucru, muncă, robotă și clacă**; **lucrul** e plăcut, **munca** - truditore, **robota** - silită și **claca** e fără plată”. Evident, precizările sunt subiective și afective; fapte că toată lumea folosește, ca echivalente, cuvintele **lucru și muncă**, mai ales - ca și: **cuvânt-vorbă; cauză-motiv; a pleca - a se duce; a sosi - a ajunge; sau, ca să iau un exemplu din acest dicționar: a izbăvi - a scăpa - a salva - a mântui - a elibera.**

— Scriitorii au avut un rol important în dezvoltarea sinonimiei, de la începuturile scrisului românesc, punând în valoare influențele istorice exercitate asupra limbii naționale. Vechii tâlcuitori ai textelor sacre au reluat adesea unele noțiuni esențiale pentru a le sublinia, repetând semantic, prin sinonime, valoarea lor în context: „**păzitorul sau ocrotitorul sufletelor; căutați milostivire f. îndurare nemăsurată negrăită bunătatea Domnului**” etc. Multime de slavonisme, grecisme, turcisme s-au fixat în uzul curent al limbii, datorită condițiilor istorice de dezvoltare a societății românești, de-a lungul secolelor de grele servituți, românii stând aici, cum spune Mircea Eliade, „sub teroarea istoriei”. Opera cronicarilor, apoi generațiile de scriitori, însuflețiți de elanurile înnoirii, ale modernizării, ale progresului obștesc, ne-au îmbogățit limba, cultura, elanul emancipării, al creației, al înnobilării cugetului și expresiei literare. **Scoala Ardeleană** ne-a întors cu fața spre Apus, spre tezaurele romanității, inițiind renașterea spirituală, culturală și lingvistică a românilor de pretutindeni. Masiva influență modernă, latino-romanică, de două secole încoace, a sporit considerabil sinonimia prin acțiunea creatoare a scriitorilor, a școlii, teatrului, presei, a științelor de tot felul.

„Limba înaintează datorită marșului maiestuos al marilor scriitori” a spus Victor Hugo - adevăr confirmat de

toate generațiile care au lucrat atât pentru sporul **cantitativ**, prin asimilări de cuvinte noi, necesare progresului culturii, cât și **calitativ**, prin dezvoltarea internă, semantică, a fondului vechi, prin conotații și prin rafinarea metaforică a lexicului tradițional; fiecare inovație figurată sporea și sinonimia posibilă a termenilor.

Din nevoia de precizie, de adaptare la dinamica modernizării conceptelor și a numirilor formelor progresului, dar și pentru că scrisul cere continuu nuanțe și valori sugestive, autorii au practicat asimilarea termenilor noi și a sinonimelor moderne, chiar când aveam mijloace potrivite pentru comunicare. Gh. Șincai, folosind glose în texte, căuta să impună sinonimele romanității astfel: „bani sau **monede**; chipuri sau **forme**; icoana sau **figura**; nădejdea sau **speranța**; pricina sau **cauza**; stihia sau **elementul**” iar I. Budai Deleanu consemna echivalențe precum: „**amor** sau *liubov*; **lucoare** va să zică lumină; *tindă-pridvor*, **antișambră**” etc. Eminescu și-a făcut un caiet de sinonime, precum se știe, în anii când Hașdeu mai scria în același **Magnum Etymologicum**, citat mai sus: „Ce limbă are norocul de a dispune de patru cuvinte pentru o însușire care trebuie să fie mândria fiecărui popor: **voinicia, vitejia, bravură, eroism?**” Iar Arghezia ilustrat concret, în contexte de subtilă explicare a artei literare, procesul de înnobilare a expresiei prin valorificarea sinonimelor și prin crearea de echivalențe multiple, infinite în sfera conotațiilor, oricând posibile prin arta literară a metaforei, a construcției figurate, prin ceea ce S. Pușcariu numea „necurmata. împrăștiere a celulelor din organismul vechi al limbii”.

Poetul „Cuvintelor potrivite” a configurat astfel acest proces: „Limba tinde la **calâpuri**, scriitorul e chemat să le sfărâme, să dea cuvintelor orientările sale, să le dozeze cu fantezie, să cioplească din nou **calapoadele**, după pasul cugetării lui” **Tablete de cronicar**”, 1960, p. 69).

— Se vede aici cum poetul a recurs la sinonimele

calâp (calup) - calapod, pentru a evita repetarea aceluiași cuvânt - pentru că întărghezi spunea că nu e scriitor acela care folosește într-o pagină de două ori același cuvânt adică cel ce se repetă, neglijând sinonimia, nuanțele bogate ale tezaurului limbii naționale. Acum 50 de ani, 6 martie 1943, în conferința sa de la Ateneu, Arghezi, vorbind despre Eminescu, a comentat stilistic unele versuri de mare strălucire ale înaintașului și maestrului tuturor poezilor români, printre care versul din **Călin** al lui Eminescu: **în cuibar rotind de ape peste care luna zace** - spunându-ne celor de față atunci la conferința sa: „Nimeni nu zice **cuibar de ape**. Toată lumea zice **copcă** și

vârtej. Car **cuibar de ape** e și plastic și frumos” (contextul mai larg în recenta noastră carte: „Întâlniri cu Arghezi”, 1992, p. 49 - 50). Cele două sinonime: **copcă-vârtej** au drept corespondent poetic, sintagma metaforică, imprevizibilă, specific eminesciană, rostită o singură dată în limba noastră („hapax legomenon”, cum numea Aristotel sintagmele de acest fel, care definesc un stil poetic): **cuibar rotind de ape**.

Creativitatea literară este, astfel, o sursă inepuizabilă de îmbogățire și de rafinare a limbii unui popor, confirmând la fiecare pas teza citată a lui V. Hugo. Prin scriitori, sinonimia continuă să se dezvolte în limba noastră, cum o dovedesc toate dicționarele care ilustrează sensurile cuvintelor prin citate din scriitori, precum o fac Dicționarul Academiei noastre și, mai ales, „Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu” (1968), pe care l-am lucrat, în colaborare, sub conducerea lui Tudor Vianu.

Dar despre sinonimele limbii române există și opinii originale, superlative, ale unor cercetători străini, care s-au consacrat, ani la rând, cercetării acestei limbi romanice, miraculos păstrată în noianul de limbi străine din Estul continentului nostru. Printre ei, poate cel mai devotat și mai constant atașat tezaurului romanității

noastre (ca insulă a latinității aici, constant fidelă originilor; singura neclintită în curgerea secolelor) profesorul Alf Lombard de la Lund (Suedia), pe care l-am omagiat recent, la împlinirea vârstei de 90 de ani. Din aceștia, cei mai mulți au fost consacrați limbii noastre; Alf Lombard a tipărit câteva zeci de studii și mai multe cărți fundamentale, de la: **La prononciation du Roumain** (1935) până la ultima: **Dictionnaire morphologique de la langue roumaine** (cu A. Gâdei, 1981). Eminentul romanist a publicat un eseu admirabil, în 1967: **Les destinees du Latin à l'Est** (pe care l-am tradus și tipărit în „Tribuna României”, nr., 5/1973); el venea după o comunicare a aceluiași savant, prezentată în 1954 la Copenhaga, când a spus: „Foarte bogată în **sinonime**, în special în sinonime aproximative, bogăție datorată în mare parte avalanșei de cuvinte împrumutate - româna prezintă pentru lexicograf anumite facilități pe care nu le oferă franceza”. Iar în eseu citat mai sus, ideea aceasta e dezvoltată astfel, ca o dovadă a originalității, bogăției și expresivității limbii noastre. Prof. Lombard scrie: „Când româna importă un cuvânt străin, ea păstrează foarte adesea cuvântul anterior, care servește pentru a exprima același lucru. De unde în limba actuală, foarte numeroase grupe de sinonime - ca: **timp** (tempus) și **vreme** (slav), pentru ideea de **timp**; **greu** (grevum pentru gravem) și **dificil** (francez) pentru **dificil**; sau **repede** (rapidum), **iute** (slav) și **rapid** pentru **rapid**. Numărul cuvintelor întrebuințate de români nu încetează să crească. Limba lor a devenit o limbă mai mult decât bogată. Importul aproape nelimitat de cuvinte noi, cadrul uimitor de extensibil al vocabularului, felul în care cuvintele trăiesc împreună în interiorul acestui cadru, concurența dintre cuvintele care aparțin straturilor diferite, diferențierea semantică sau geografică a sinonimelor - toate aceste probleme lexicologice constituie un întreg pe care nicio altă limbă nu-l oferă mai bine studiului”.

Volumul nostru confirmă și ilustrează concret tezele prof. Alf Lombard; ele ne duc cu gândul înapoi la Hașdeu care a încercat, pe un plan imens, să explice cuvintele limbii noastre, istoria, evoluți a, semantica, sinonimia și conotațiile dobândite de-a lungul epocilor de continuă dezvoltare a culturii și limbii naționale.

Dicționarul de față, care continuă și dezvoltă, ameliorând, prima redactare, de acum două decenii, realizată în colaborare cu unii colegi tineri, de la catedra de limbă și literatură a fostului Institut pedagogic, are un caracter practic, sintetic, la îndemâna tuturor. Forma lui actuală a profitat de lucrările similare, apărute în ultimul deceniu (dicționare, mai dezvoltate, în două ediții, semnate de colegii Luiza și Mircea Seche). Spre deosebire de acestea, am indicat, la aproape fiecare cuvânt, sinonimele posibile, evitând trimiterile obositoare de la un cuvânt la altul.

Pentru economie de spațiu, am dat sinonimele la termenul cel mai des folosit dintr-o familie de cuvinte (substantiv, verb, adjectiv), seria de sinonime fiind aplicabilă fără dificultăți și derivatelor: aduce este urmat de sinonimele sale, dar aducere presupune sinonime similare - deci nu mai e cazul să încărcăm lucrarea cu repetări cunoscute; admonesta își are seria sa de sinonime - care sunt la fel de utile pentru participiul admonestat - care deci nu mai figurează aici.

Nu ne facem iluzia că lucrarea de față este fără lipsuri; o lungă experiență lexicografică (din 1949, ca redactor la marele Dicționar al Academiei, trecând prin „Dicționarul enciclopedic” în 4 volume, și prin marele Dicționar Eminescu) ne-a învățat că nu există dicționar perfect, cum nu există unul inutil: în fiecare găsim detalii instructive, o imagine a tezaurului lexical românesc, sugestii pentru îmbogățirea limbii de toate zilele.

Cu această convingere, lăsăm cititorilor timpul și prilejul consultării micului nostru dicționar și vom fi

bucuroși să primim observațiile și sugestiile lor competente, pentru a face în viitor o ediție mai reușită a acestui dicționar...

Mulțumesc în mod deosebit domnului Constantin Zamfir pentru zelul, competența și sprijinul tehnic dat realizării acestei lucrări.

Gh. Bulgăr

București, 15 august 1993

ABREVIERI

adj. = adjectiv **adv.** = adverb **conj.** = conjuncție
depr. = depreciativ **expr.** = expresie **f.** = feminin **fam.**
= familiar **fig.** = figurat **interj.** = interjecție **înv.** =
învechit **loc.** = locuțiune

m. = masculin **num.** = numeral **n.** = neutru **pl.** =
plural **pop.** = popular **prep.** = prepoziție **pron.** =
pronume **refl.** = reflexiv **reg.** = regional **s.** =
substantiv **vb.** = verb

*NOTĂ: Am renunțat la marcarea accentului din
rațiuni tehnice; românii care recurg la acest dicționar pun
corect accentul din instinct, fără a avea nevoie de indicații.*

a *interj.* ah! aoleu! oh! ooo! vai! **ce** bine!

aba *f.* dimie, postav, pănură

abac *n.* numărătoare

abandon *n.* părăsire, renunțare, delăsare

abate *vb.* **1.** **a** se depărta, **a** devia, **a** se îndepărta. **2.** a divaga, **a** pălăvrăgi

abatere *f.* **1.** deviere, deplasare. **2.** anomalie, excepție. **3.** infrațiune, culpă, abuz, neregulă, vină

abătut, -ă *adj.* necăjit, supărat, deprimat, mâhnit, amărât, demoralizat

abces *n.* buboi, coptură, furuncul

abdomen *n.* burtă, pânțece, foaie

abdica *vb.* **a** renunța, **a** abandona

aberant, -ă *adj.* absurd, nebunesc, eronat, aiurea

aberație *f.* stupiditate, absurditate, scrânteală

abia *adv.* **1.** doar, numai. **2.** tocmai. **3.** **cu** greu, anevoie, **cu** dificultate

abil, -ă *adj.* **1.** iscusit, dibaci, îndemânatic, priceput, destoinic, isteț. **2.** șiret, viclean, șmecher, descurcăreț

abis *n.* hău, prăpastie, genune, neant

abject, -ă *adj.* ticălos, josnic, mizerabil, dezgustător

abjura *vb.* **a** renega, **a** se lepăda, **a** refuza

ablație *f.* extirpare, tăiere, eliminare, scoatere

abnegație *f.* dăruire, devotament, consacrare

aboli *vb.* **a** înlătura, **a** suprima, **a** desființa

abominabil, -ă *adj.* groaznic, îngrozitor, josnic, teribil, dezgustător

aborda *vb.* **1.** a acosta, **a** opri (**la** țarm). **2.** a începe, **a** se apuca, **a** ataca

abordabil, -ă *adj.* accesibil, **la** îndemână, practicabil

aborigen, -ă *adj.* băștinaș, localnic, autohton

abraș, -ă *adj.* năvălaș, nervos, nesupus

abrevla *vb.* **a** scurta, **a** condensa, **a** sintetiza, **a** reduce

abroga *vb.* **a** anula, **a** suprima, **a** invalida, **a** desființa

abrupt, -ă *adj.* pieziș, prăpăstios, priporos, pieptiș

abrutizat, -ă *adj.* dezumanizat, animalizat, îndobitocit

absent, -ă *adj.* 1. neprezent, lipsă. 2. neatent, distrat, zăpăcit, aiurit

absolut, -ă *adj.* 1. complet, deplin, total. 2. cert, sigur, neapărat, imperios

absolutism *n.* autocrație, dictatură

absolvență *f.* încheiere, absolvire, terminare

absolvi *vb.* 1. a sfârși, a termina, a încheia (un ciclu). 2. a scuti, a ierta

absorbi *vb.* 1. a înghiți, a sorbi, a încorpora. 2. a captiva, a preocupa

abstinență *f.* abținere, reținere, continență

abstract, -ă *adj.* teoretic, ireal

absurd, -ă *adj.* irațional, stupid, fără sens, illogic, aberant

absurditate *f.* aberație, non sens, enormitate, stupiditate

abține *vb.* a se reține, a se stăpâni, a se înfrâna, a renunța, a se opri

abundența *f.* belșug, bogăție, prisos, opulență, îmbelșugare

abur, *n.* vapori

abuz *n.* 1. exces, necumpătare, surplus. 2. abatere, infracțiune, ilegalitate

abuziv, -ă *adj.* arbitrar, samavolnic, ilegal, silnic, despotic

academic, -ă *adj.* elevat, solemn, distins

acalmie *f.* liniște, tihnă, pace

acapara *vb.* a strânge, a aduna, a monopoliza

acar *m.* macagiu

acătării *adj.* frumos, bun, potrivit, pe plac, deosebit

accelera *vb.* a iuți, a grăbi, a zori, a urgenta

accent *n.* ton

accentua *ufe* 1. a sublinia, a releva, a reliefa, a evidenția. 2. a întări, a intensifica, a fortifica, a înteți, a

potență

accepta *vb.* a primi, a agreea, a fi de acord, a consimți

acceptabil, -ă *ate* convenabil, potrivit, bun, favorabil

accepție *f.* înțeles, semnificație, sens, valoare, conținut

acces *n.* 1. intrare, liberă-trecere. 2. criză, atac, puseu

accesibil, -ă *adj.* la îndemână, convenabil, abordabil, practicabil

accesoriu, -ie *adj.* auxiliar, secundar, adăugat

accesorii *n. pl.* garnituri, completări

accident *n.* nenorocire, rănire, neajuns

accidental, -ă *adj.* întâmplător, ocazional, incidental, secundar

accidentat, rănit, lovit. 2. învălurat, neregulat, discontinuu.

acela *pron. pop.* ăla

acerb, -a *adj.* aspru, nemilos, teribil, înverșunat

acesta *pron.* ăsta

achita *vb.* 1. a plăti, a onora, a lichida (o datorie). 2. a ierta, a absolvi, a șterge (o sancțiune). 3. a ucide, a omori, a suprima

achiziționa *vb.* a procura, a face rost, a cumpăra, a dobândi

aciua *vb.* a adăposti

aclama i. a ovaționa, a aplauda

aclamații *f. pl.* urale, ovații, vivat

aclimatiza *n & a* adapta, a acomoda, a familiariza

acolit, -ă *v.* însoțitor

acomoda *vb. v.* adapta

acompania *vb.* însoți, a secunda

acont *n.* avans, arvună

acoperi *vb.* 1. a înveli, a înfășură. 2. a ascunde, a tăinui, a masca, a învălui

acoperiș, *n.* înveliș, acoperământ

acord *n.* 1. înțelegere, învoire, consens, asentiment, învoială. 2. pact, tranzacție, convenție

acorda *vb.* 1. a da, a oferi, a preda, a transmite. 2. a potrivi, a regla, a armoniza

acosta *vb.* a aborda, a lega, a prinde (de mai)

acroșă *vb.* a agăța, a anina, a prinde, a se crampona

acru, -ă *adj.* 1. acrit, murat, fermentat. 2. posac, ursuz, morocănos, respingător

acrituri *f. pl.* murături

act *s.n.* 1. document, atestat, dovadă, hrisov, zapis, uric. 2. acțiune, faptă

activ, -ă *adj.* harnic, muncitor, vrednic, neobosit, zelos, energic, dinamic

activa *vb.* 1. a lucra, a munci, a realiza. 2. a intensifica, a dinamiza, a înviora, a stimula

activitate *f.* munca, lucru, treabă, îndeletnicire, preocupare, ocupație

activiza *vb.* a impulsiona, a da zor, a dinamiza, a activa

actor *m.* artist, interpret

actual, -ă *adj.* de azi, curent, contemporan, prezent

actualmente *adv* acum, azi, în prezent

acționa, *vb.* a lucra, a opera, a activa, a mișca, a întreprinde ceva

acțiune *f.* 1. faptă, lucrare, realizare. 2. proces, pâră. 3. subiect, intrigă, fabulație

acuitate *f.* pătrundere, agerime, subtilitate, ascuțime

acum *adv.* în acest moment, neîntârziat, imediat, numaidecât, îndată, acuși

acumula *vb.* a aduna, a strânge, a înmagazina

acut, -ă *adj.* 1. ascuțit, pătrunzător, subțire. 2. intens, violent, puternic, **acuză** *vb.* a învinui, a incrimina, a învinovăți, a inculpa

acvilă *f.* vultur, pajură

adagio *adv.* lent, încet, rar

adagiu *n.* maximă, aforism, zicere, cugetare,

sentință, dicton

adaos, *n.* completare, supliment, anexă, addenda, apendice

adapta *vb.* *a* potrivi, *a* armoniza, *a* acomoda, *a* adecva, *a* aclimatiza

adăpost *n.* **1.** cămin, scăpare, bârlog, sălaș, cuib, azil, liman, refugiu". **2.** ocrotire, protecție, pavăză

adăposti *vb.* *a* ocroti, *a* găzdui, *a* primi, *a* oblădui, *a* proteja

adăsta *vb.* *v.* aștepta

adăuga *vb.* *a* completa, *a* alătura

adecvat, **-ă** potrivit, acomodat, adaptat

addenda *f.* adaos, plus

ademeni *vb.* *a* amăgi, *a* atrage, *a* tenta, *a* ispiti, *a* momi, *a* seduce, *a* păcăli

ademenitor, **-oare** *adj.* atrăgător, tentant, ispititor, seducător, îmbietor

adept *m.* partizan, susținător, părtaş, aderent

adera *vb.* *a se* alătura, *a se* ralia

adesea *adv.* des, *de* multe *ori*, adeseori, frecvent, repetat

adevăr *n.* **1.** realitate, veridicitate, veracitate, real. **2.** autenticitate, exactitate, justețe

adevărat, **-ă** *adj.* **1.** real, aievea, cert, veridic, *de* netăgăduit. **2.** sigur, corect, just, exact, drept, autentic

adeveri *vb.* *a* dovedi, *a* confirma, *a* justifica

adeverință *f.* dovadă, act, înscris, document, mărturie

adeziune *f.* alăturare, însoțire, solidarizare, fraternizare, consens

adiacent, **-ă** *adj.* alăturat, anexat, contiguu

adică *adv.* anume, recte, *cum se*

adiere *f.* boare, pală, vântuleț, zefir, suflare

ad-interim *adj.* locțiitor, interimar

adio *interj.* salut! s-*a* terminat! gata!

adipos, **-oasă** *adj.* gras

adițional, -ă *adj.* adăugat, suplimentar.

adânc -ă *adj.* 1. afund, profund, străfund. 2. temeinic, esențial, puternic

adânci *vb.* a mări, a spori, a crește, a se amplifica, a agrava

adâncime *f.* profunzime, străfund, afund, adânc

adâncitură *f.* groapă, scobitură, găvan, bortă

adjuca *vb.* a atribui, a acorda, a da

adjunct, -ă *adj.* auxiliar, ajutor, secundar

administra *vb.* 1. a conduce, a gospodări, a cârmui. 2. a aplica, a face (un tratament)

administrator *m.* intendent

admirabil, -ă *adj.* excelent, minunat, încântător, splendid, deosebit, fermecător, strălucit

admite *vb.* a încuviința, a primi, a fi de acord, a accepta, a consimți

admirație *f.* stimă mare, prețuire, considerație deosebită

admonesta *vb.* a muștra, a certa, a reproșa, a consemna

adnota *vb.* a glosa, a consemna, a comenta

adolescent, -ă *adj. s.* tânăr (a), june, jună, flăcău, fată

adopta *vb.* 1. a înfia. 2. a primi, a accepta, a-și însuși (o idee)

adora *vb.* a venera, a diviniza, a idolatriza

adorabil, -ă *adj.* minunat, fermecător, încântător

adormi *vb.* a așipi

adresa *vb.* a trimite, a expedia (ceva)

adresant, -ă *adj.* destinat

aduce *vb.* 1. a purta, a transporta, a căra. 2. a rodi, a produce, a crea, 3. a semăna, a fi similar

adulmeca *vb.* a mirosi, a simți, a presimți

adula *vb.* a linguși, a se ploconi, a fi servil

adult, -ă *adj.* matur, maturizat, copt

adulter *n.* infidelitate, necredință, trădare (de soț)

aduna *vb.* a strânge, a acumula, a colecta, a agonisi, a îngrămădi, a însuma, a adiționa, a reuni

adunare *f.* 1. acumulare, însumare, îngrămădire, strângere. 2. întrunire, reunire, întâlnire, consfătuire, consultare

adunătură *f.* ceată, șleahtă, strânsură, mulțime, gloată

adus, -ă *adj.* aplecat, încovoiat, cocârjat, curbat

advers, -ă *adj.* contrar, opus, potrivnic, antinomic

adversar *m.* rival, concurent, oponent

aer *n.* 1. atmosferă, văzduh, cer. 2. expresie, față, mină, figură, fizio

aerian, -ă *adj.* diafan, vaporos, străveziu, transparent

aerisi *vb.* a ventila, a împrăști (aerul)

aerodrom *n.* aeroport

aeroplan *n.* avion, aeronavă

aerostat *n.* balon

afabil, -ă *adj. v.* binevoitor

afacere *f.* 1. treabă, acțiune, chestiune. 2. combinație, aranjament, învârteli, alișveris

afacerist *m.* speculant, profitor, învârtit, bișnițar

afanisi *vb. v.* ofili

afară *interj.* ieși! pleacă!, marș! valea!

afect *n.* sentiment, emoție, simțire, sensibilitate

afecta *vb.* 1. destina, a acorda, a repartiza. 2. a întrista, a îndurera, a indispuce, a leza, a prejudicia, a atinge, a păgubi. 3. a se sclifosi, a se fandosii, a se izmeni

afectare *f.* 1. emfază, retorică, bombasticism. 2. sclifoseală, fandoseală

afectat, -ă *adj.* 1. întristat, mâhnit, abătut, trist. 2. emfatic, retoric, umflat, fals, forțat

afectiv, -ă *adj.* sentimental, emotiv, emoțional, emoționant

afectivitate *f.* sentiment, emoție, vibrație sufletească

afectuos, -oasă *adj.* amical, cordial, prietenos,

tandru

afecțiune *f.* **1.** iubire, simpatie, atașament, dragoste.
2. boală, suferință, maladie

afinitate *f.* înrudire, asemănare, analogie, potrivire, congruență

afirma *vb.* **1.** a spune, **a** zice, **a** susține, **a** declara, **a** exprima. **2.** a se remarca, **a se** impune, **a se** evidenția

afiș *n.* anunț, înștiințare, informare (scrisă)

afânat, -ă *adj.* înfioat, pufos, moale **afla**, *vb.* **1.** a găsi, **a** descoperi, **a** născoci, **a** inventa. **2.** a fi, **a** exista, **a se** găsi

afluență *f.* **1.** mulțime, aflux, gloată, îmbulzeală. **2.** belșug, surplus, abundență

aforism *n.* maximă, sentință, dicton, zicere, adagiu, cugetare

aflux *n. v.* afluență

afront *n. v.* jignire, înfruntare, insultă, vexare, ofensă, ultraj

afuma *vb. v.* îmbăta, **a se** cher-cheli, **a se** ameți

afund *n. v.* adânc

afurisit, -ă *adj. v.* blestemat, rău, ticălos, mizerabil, antipatic

agale *adv.* domol, încet, alene, lin, binișor, liniștit

agasa *vb.* **a** deranja, **a** enerva, **a** indispuce, **a** supăra, **a** înfuria

agasant, -aadj.v. supărător

agăța *vb.* **a** atârna, **a** spânzura, **a** suspenda, **a** anina, **a** acroșa

ageamiu, -ie *adj.* nepriceput, neformat, începător, novice, cârpaci

agentură, f. v. agenție

agenție *f.* filială, sucursală, reprezentanță, agentură

agerj -ă *adj.* iute, sprinten, vioi, isteț, dibaci, subtil, perspicace

agil, -ă *adj.* vioi, sprinten, iute, ager

agita *vb.* **1.** **a** (se) frământa, **a** (se) zbuciuma, **a** (se)

tulbura. **2.** a răzvrăti, **a** incita, **a** revolta, **a** mișca

agitat, -ă **adj.** **v.** neliniștit, zbuciumat, tulburat, nervos

agitație **f.** **1.** tumult, frământare, neastâmpăr, neliniște. **2.** răsccoală, răzvrătire, rebeliune

aglomera **vb.** **a** îngrămădi, **a** ticsi, **a** aduna, **a** înghesui

aglomerație, **f.** înghesuială, îngrămădire, îmbulzeală, afluență, învălmășeală

aglutina **vb.** **v.** uni

agonisi **vb.** **a** aduna, **a** economisi, **a** câștiga, **a** dobândi

agonie **f.** comă, leșin (**final**)

agrafă **f.** clamă, copcă

agramat, -ă **adj.** incult, prost, stupid, neinstruit, prostănac

agrava **vb.** **v.** înrăutăți

agreea **vb.** **a** plăcea, **a** conveni, **a** accepta

agreeabil, -ă **adj.** plăcut, atrăgător, draguț, simpatic

agrega **vb.** **v.** contopi

agrement **n.** **1.** distracție, desfătare. **2.** aprobare, consimțământ, acceptare

agresiune **f.** **v.** atac

agresiv, -ă **ad.** provocator, belicos, violent, nestăpânit

agresor **m.** **v.** atacator

agricol, -ă **adj.** agrar

ahtiat, -ă **adj.** **v.** dornic

ai **m.** (**reg**) usturoi, praz

aidoma **adv.** întocmai, aievea, deopotrivă, **la** fel

aievea **adv.** adevărat, sigur, real, autentic, concret

aiura, **vb.** **v.** delira

aiurea **adv.** **1.** altunde, **în** alt loc, departe. **2.** deloc, nicidecum, nicicum, nici gând

aiureală **f.** **1.** delir. **2.** zăpăceală, sminteală. **3.** absurditate, tâmpenie

aiurit, -ă *adj.* 1. zăpăcit, zănatec, zurlii), bezmetic.
2. ticnit, nebun

ajun *n.* preziură

ajunge *vb.* 1. a sosi, a veni. 2. a reuși, a izbuti, a răzbate. 3. a se îmbogăți, a se realiza

ajuns, -ă *adj.* căpătuit, îmbogățit, pricopsit, cu cheag, parvenit

ajusta *vb.* v. potrivi

ajuta *vb.* a sprijini, a susține, a proteja, a asista, a susține, a servi

ajutător, -oare *adj.* auxiliar, susținător, de sprijin

ajutor *n.* sprijin, protecție, asistentă, reazem, concurs, ocrotire, tutelă

alai *n.* convoi, cortegiu, suită, **alambica** *vb.* a distila, a rafina

alambicat, -ă *adj.* rafinat, căutat, subtil, decantat

alarma *vb.* a speria, a tulbura, a alerta, a neliniști

alaun *n.* piatră acră

alătura *vb.* a anexa, a atașa, a juxtapune, a reuni

alături *adv.* 1. coala, acolo, vecin cu, de aici. 2. laolaltă, împreună

alb, -ă *adj.* dalb, coliliu, ca zăpada

albastru, -ă *adj.* azuriu, bleu, vânat

albăstreală *f.* ultramarin, vineteală, sineală

albeață *f.* glaucom

albi *vb.* a încărunți

albie *f.* 1. copaie, covată, postavă, troacă, căpistere.
2. matcă, vad, curs

albinărie *f.* 1. prisacă, stupină, stupărie. 2, apicultură

albinărit *n.* apicultură, stupărit. prisăcărie

albișor *m.* oblet (pește)

albituri *f. pl.* rufărie, schimburi, lenjerie, primeneli

alburu, -ie *adj.* albicios, bălai, coliliu

alcătui *vb.* a întocmi, a concepe, a crea, a realiza, a forma, a compune, a plăsmui, a construi

alcool *n.* spirt, etanol

alcoolic, -ă *adj.* bețiv, băutor, pilangiu

alean *n.* dor, nostalgie, melancolie, păs, aspirație

aleatoriu, -ie *adj.* întâmplător, ocazional, circumstanțial

alege *vb.* 1. a selecta, a reține, a prefera, a sorta, a tria. 2. a distinge, a deosebi, a discerne. 3. a vota. a desemna, a investi

alegoric, -ă simbolic

alegru, -ă a < e v. viori

alene *adv.* domol, încet, lin, ușurel, binișor

alerga *vb.* a fugi, a goni, a o lua la picior, a fugări

alergătură *f.* goană, fugă, alergare, cursă

alert, -ă se v. viori

alertă *f.* alarmă

ales, -casă *adj.* deosebit, distins, superior, eminent, remarcabil, fin, delicat, ilustru, excepțional

alia, vb. 1. a reuni, a întovărăși, a solidariza. 2. a împreună, a amesteca

alibi *n.* justificare, motivare, scuză

aliena *vb.* 1. a înstrăina, a transfera. 2. a (se) sminti, a (se) țicni, a înnebuni

alienat, -ă v. nebun

alienație *f.* nebunie, sminteală, țicneală, folie

alifie *f.* cremă, pomadă, unguent

alimenta *vb.* a hrăni, a nutri, a da (de) mâncare, a întreține

alimentație mâncare, hrană, nutriment, alimentare, consum

alina *vb.* a potoli, a calma, a domoli, a îmblânzi, a liniști, a ușura, a tempera

alineat /j. paragraf

alinia *vb.* a înșirui, a înșira, a ordona, a rândui

alinta *vb.* 1. a dezmierda, a mângâia, a răsfăța, a giugiui. 2. a răzgâia, a cocoi

alintare 1. răsfăț, dezmierdare, mângâiere,

giurgiuleală. **2.** sclifoseală, fandoseală, izmeneală, afectare
alipi vb. a lipi, a ataşa, a reuni, a anexa, a aglutina, a
agrega

alişveriş n. v. negoţ

allegretto adv. (muz) vioi, repede, vesel, allegro

allegro adv. (muz.) v. allegretto

aloca vb. a atribui, a da, a repartiza, a acorda

alocaţie f. fond, resurse, cotă-parte

alocuţiune f. cuvântare, vorbire, discurs, logot

alogen m. v. străin

alpestru, -ă adj. montan, alpin

altar n. sanctuar, pristol

altă dată adv. 1. odinioară, odată, **în trecut. 2.** în
viitor, curând, de aici, înainte

altcum adv. altfel, altminteri, în alt mod

altera vb. 1. a (se) strica, a (se) descompune, a se
acri, a fermenta. **2.** a deforma, a denatura, a falsifica, a
mistifica

altercaţie / v. ceartă

alternare f. schimbare, perindare, variaţie,
succesiune

alternativ, -ă adj. cu schimbul, periodic, când unul
când altul

altfel adv. altcum, altminteri, deosebit

altitudine f. înălţime, nivel, cotă

altminteri adv. altfel, altcum

altoi s.n. mlădiţă

altruism n. generozitate, dăruire, mărinimie,
largheţe

altul pron. celălalt

altundeva adv. aiurea, în alt loc

aluat n. dospeală, cocă, plămădeală, maia

aluneca vb. a aluneca, a se deplasa, a se mişca, a
lisa

alunga vb. a izgoni, a goni, a fugări, a îndepărta, a
înlătura, a elimina

alungi *vb.* a lungi, a întinde, a prelungi **alură** *f.* înfățișare, aspect, aer **aluviune** *f.* nămol, glod, noroi
amabil, -ă *adj.* binevoitor, gentil, serviabil, simpatic, politicos, cordial

amalgam *n.* amestec, combinație. conglomerat.

amanet *n.* gaj, garanție, chezășie, zălog

amant, -ă *m.f.* ibovnic, iubit, draguț, concubin

amar *n.* jale, suferință, chin durere, necaz, belea

amarnic, -ă *adj.* teribil, strașnic, crunt, grozav

amator, -oare *adj.* 1. dornic, iubitor, râvnita. 2. diletant, neprofesionist

amăgeală *f.* amăgire, momeală, minciună, mistificare, înșelare

amăgi *vb.* v. înșela

amăgitor, -oare *adj.* înșelător, seducător, iluzoriu, mincinos, himeric

amănunt *n.* detaliu

amănunțit, -ă *adj.* detaliat, în amănunt, minuțios, migălos, scrupulos

amărăciune *f.* necaz, supărare, arhăreală, tristețe, mâhnire

amăreală *f. v.* amărăciune

amări *vb.* a supăra, a întrista, a indispuce, a necăji, a mâhni

amărât, -ă *adj.* 1. trist, supărat, necăjit, mâhnit, indispus. 2. degradat, uzat. jerpelit, ponosit, vechi

ambala *vb.* 1. a împacheta, a înfășură, a lega. 2. a se enerva, a se înfuria, a se antrena, a se aprinde, a se mânia

ambianță *f.* mediu, anturaj **ambigen** *n.* neutru igen)

ambiguu, -ă *adj.* neclar, echivoc **ambiguitate** *f.* echivoc, neclaritate, confuzie **ambii** *pron.* amândoi, pereche

ambitus, *n.* diapazon, întindere, registru

amibiție *f.* 1. orgoliu, înfumurare, mândrie. 2. aspirație, pretenție, râvnă, dorință, veleitate

ambițios, -oasă *adj.* orgolios, veleitar, pretențios,

stăruitor, încăpățânat

ambră *f.* chihlimbar

ambulanță *f.* sanitară, salvare

ameliora *vb.* **a** îmbunătăți, **a** îndrepta, **a** optimiza

amenaja *vb.* **a** aranja, **a** pregăti, **a** pune la punct

amenda *vb.* **1.** a penaliza, **a** sancționa. **2.** a îndrepta, **a** corecta, **a** ameliora

amenda *f.* penalizare, pedepsire

amenințare *f.* **1.** apostrofare, admonestare, reproș. **2.** pericol, primejduire, primejdie

amestec *n.* **1.** imixtiune, ingerință, intervenție, participare. **2.** combinare, împreunare, unire, aliaj, melanj, conglomerat, mixtură

amestecat, **-ă** *adj.* eterogen, felurit, variat, pestriț, diferit

amesteca *vb.* **1.** a combina, **a** îmbina, **a** reuni, **a** alia, **a** asocia, **a** pune împreună. **2.** a interveni, **a se** băga, **a** participa, **a se** vârî, **a se** încurca

amețeală *f.* vertij, vârtej, buimăceală, năucire

ameți *vb.* **1.** **a** zăpăci, **a** buimăci, **a** dezechilibra, **a** năuci **2.** **a se** îmbăta, **a se** afuma, **a se** turmenta, **a se** chercheli

amfitrion *m.* gazdă

amiabil, **-ă** *adj. v.* binevoitor

amiază *f.* miezul zilei, prânz

amic, **-ă** *m.* prieten, ortac

amical, **-ă** *adj.* prietenesc, prietenos, cordial, amabil, afabil

aminti *vb.* **1.** **a** (-și) reaminti, **a** evoca, **a** redeștepta. **2.** a pomeni, **a** menționa, **a** indica, **a** consemna, **a** semnala

amintire *f.* **1.** aducere aminte, suvenir. **2.** memorie, reținere. **3.** semn, indice. **4.** (la pl.) memorii

amâna *vb.* **a** păsuși, **a** temporiza, **a** prelungi

amândoi *pron.* ambii, pereche

amnezie *f.* uitare

amnistie *f.* iertare, scutire, ștergere (de pedeapsă)

amor *n.* iubire, dragoste, afecțiune, pasiune, liubov
amorezat, -ă *adj.* îndrăgostit, înamorat
amorf, -ă ace. inform, neorganizat
amorteală *f.* 1. toropeală, moleșeală, slăbire. 2. (fig.), inerție, indiferență, stagnare
amorți *vb.* a înțepeni, a paraliza, a insensibiliza
amortire *f. v.* amortereală
amplasa *vb.* a așeza, a situa, a stabili
amplifică a. mări, a dezvolta, a spori, a dilata, a extinde
amplora *f.* întindere, mărire, dezvoltare, volum
ampluat *m. v.* funcționar
amalu, -ă se mare, vast, întins, larg, dezvoltat, cuprinzător
amprentă *f.* urmă, pecete
amputa *vb.* a tăia, a detașa
amuletă *f.* talisman
amurg *n.* înserare, asfințit, apus, crepuscul, seară
amurghi *vb.* a însera, a înnopta, a asfinți
**amuți, vb. a tăcea (subit), a încremeni, a înlemni, a muți
amuza *n.* a desfăta, a distra, a se veseli, a petrece
amuzament *n.* distracție, petrecere, agrement, desfătare
amuzant, -ă *adj.* distractiv, vesel, hazliu, nostim, comic, ilar
ani *m. pl.* epocă, perioadă timp, vreme
anabolism *n.* asimilație
anacronic, -ă *adj.* depășit, învechit, ieșit din uz, inactual
anahoret *m.* sihastru, schimnic, monah, ascet, pustnic, eremit
anale *f. pl.* cronici, letopiseți, consemnări, cronografe
analfabet, -ă *adj.* incult, neinstruit, fără carte, prost
analiza *vb.* a cerceta, a studia, a examina, a**

investiga, a explora

analiză *f.* cercetare, investigație, examinare, studiere, urmărire

analog, -oagă *adj.* asemănător, similar

ananghie *f.* neajuns, constrângere, lipsă, suferință, necaz, dificultate

anatemă *f.* afurisenie, excomunicare, blestem

ancestral, -ă *adj.* strămoșesc, arhaic, străvechi, din moși-strămoși

anchetă *f.* investigație, cercetare, instruire, analiză

anchiloza *vb.* a înțepeni, a se prinde

ancora *vb.* a acosta, a opri (la țărm), a fixa, a prinde, a țintui

anecdotală *f.* glumă, spirit, povestire hazlie, banc

anemic, -ă *adj.* slab, firav, slăbit, epuizat, nerezistent

anemiatic, -ă *adj.* vlăguit, epuizat, slăbit

anemonă *f.* deditel

anevoie *adv.* dificil, greoi, abia

anevoios, -oasă *adj.* dificil, spinos, aspru, silnic

anevoioasă *f. v.* greutate

anexa *vb.* a alătura, a atașa. a lega

angaja *vb.* 1. a (în) tocmi, a încadra, a numi, a primi (în serviciu). 2. a se lega, a promite, a se îndatora

angajament *n. v.* legământ

angajat, -ă *m. f.* salariat, slujbaş, funcționar, simbriaș

angarale *f. pl.* 1. biruri, dări, sarcini, corvezi, obligații, impozite. 2. necazuri, belele

angelic, -ă *adj. v.* îngeresc

angoasă *f. v.* neliniște

anihila *vb.* a anula, a înlătura, a neutraliza, a zădărnici

anima *vb.* v. însufleți

animal *n.* 1. făptură, creatură, ființă, vietate, viețuitoare. 2. fiară, bestie, jivină, dihanie, lighioană, dobitoc

animat, -ă *adj.* v. însuflețit

animație *f.* 1. însuflețire, antren, vioiciune. 2. agitație, forfotă, vânzoleală

animozitate *f.* neînțelegere, confruntare, nervozitate, ostilitate

anina *vb.* a atârna, a agăța, a lega, a spânzura

aniversa *vb.* v. sărbători

aniversare *f.* sărbătorire, prăznuire, ziua nașterii, aniversară

anodin, -ă banal, obișnuit, neinteresant, de rând

anomalie *f.* 1. abatere, deviere, deturnare. 2. defect, cusur, meteahnă

anonim, -ă *adj.* nenumit, fără nume, neștiut

anorganic, -ă *adj.* mineral, neorganic

anormal, -ă *adj.* 1. neobișnuit, nefiresc, ieșit din comun. 2. ticnit, aiurit, nebun, smintit

anost, -ă *adj.* plictisitor, monoton, banal

anotimp *n.* sezon

ansamblu *n.* 1. grup, formație, colectiv, trupă. 2. tot, întreg, totalitate

antagonic, -ă *adj.* opus, potrivnic, antonimie

antecesor, -oare *adj.* v. înaintaș

anterior, -oară *adj.* precedent, dinainte, premergător".

anteriu *n.* sutană, reverendă

antic, -ă *adj.* (stră) vechi

anticipa *vb.* a prevesti, a presimți

anticipat, -ă *adj.* preliminar, prealabil, prevestit

antidot *n.* remediu, leac, contra-otravă, contramăsură

antimoni *n.* stibiu

antipatic, -ă *adj.* nesuferit, neplăcut, respingător, dezagreabil

antipatie *f.* resentiment, repulsie, aversiune, pornire, detestare

antiteză *f.* opoziție, antinomie, contrarii etate

antinomie *f. v.* antiteză

antologie *f.* florilegiu, culegere (de texte)

antract *n. pauză*

antrax *n.* dalac, pustulă, cărbune

antrena *vb.* a stimula, a dinamiza, a pune în mișcare, a duce, a târî, a mobiliza, a înflăcăra

antreu *n.* vestibul, hol

antricot *n.* cotlet

antropofag *m.* canibal

anturaj *n.* mediu, ambianță, cadru, cerc, sferă, societate, companie

anula *vb.* a desființa, a suprima, a anihila, a invalida, a abroga, a elimina, a aboli, a revoca, „a infirma

anume *adv.* înadins, expres, intenționat, chiar așa, adică

anumit, -ă *adj.* 1. hotărât, determinat, stabilit, precizat. 2. oarecare, careva

anunț *n.* înștiințare, comunicare, afiș

anunța *vb.* a înștiința, a vesti, a comunica, a aviza, a informa, a da de știre, a încunoștința, a anticipa

anvergură *f.* întindere, lărgime, spațiu

anxietate *f. v.* neliniște

apanaj *n. v.* bază

aparat *n.* mecanism, mașinărie, instrument, sculă

aparent, -ă *adj.* 1. nereal, iluzoriu, imaginar, înșelător, părelnic, fals. 2. evident, vădit, vizibil, real, transparent, concret

apariție *f.* 1. ivire, ieșire, arătare, naștere. 2. difuzare, publicare

apartament *n.* locuință, casă, domiciliu, adăpost

aparte *adj.* separat, deosebit, distinct, special, singular, insolit

apartenență *f.* origine, proveniență, legătură

aparține *vb.* a ține de a depinde, a fi dependent de...

apaș *m. v.* tâlhar

apatic, -ă *adj.* indiferent, nepăsător, insensibil, rece

apatie *f. v.* nepăsare

apă *f.* râu, fluviu, mare, lac, ocean, baltă

apăra *vb.* 1. a ocroti, a proteja, a oblădui, a feri, a păzi. 2. a (se) justifica, a (se) dezvinovăți, a (se) scuza, a (se) dezvinui

apăraie *f.* baltă, băltoacă, lăcărie

apărător, -oare *adj.* 1. ocrotitor, protector, reazem, oblăduitor. 2. avocat defensor. 3. (sport) fundaș, bec

apărea *vb.* 1. a (se) ivi, a (se) arăta, a (se) vedea, a (se) înfățișa, a (se) prezenta 2. a ieși, a (se) publica, a (se) tipări, a difuza

apăsa *vb.* 1. a presa, a strânge, a împinge. 2. a accentua, a insista. 3. a asupri, a oprima, a oropsi, a împila, a exploata, a urgisi

apăsător, -oare *adj.* chinuitor, copleșitor, covârșitor, greu, chinuitor

apel *n. v.* chemare

apela *vb.* a cere, a solicita, a ruga, a recurge la...

apelativ *n.* nume, calificativ, atribut

apendice *n.* anexă, adaos, supli

apetitiv *n.* gustare, mezelic

apertură *f. v.* deschidere

apetisant, -ă *adj.* 1. gustos. 2. atrăgător, plăcut, fascinant, fermecător, seducător

apetit *n.* poftă, dorință, pornire, propensiune

apicultor *m.* prisăcar, stupar, albinar

aplana *vb.* a potoli, a pacifica, a liniști

aplauda *vb.* a ovaționa, a aclama

apleca *vb.* 1. a (se) pleca, a îndoi, a încovoia, a înclina. 2. a curba, a se cocârja, a povârni. 3. a se ploconi, a se supune, a fi obedient

aplica *vb.* 1. a practica, a folosi, a întrebuința, a utiliza. 2. a se consacra, a (se) dăruia, a (se) dedica, a (se) devota

aplicare *f.* 1. folosire, punere, în practică, utilizare, întrebuințare. 2. aptitudine, talent, înzestrare, însușire,

pasiune

aplicație *f.* 1. aplicare, practică, utilizare. 2. aptitudine, chemare, predilecție, atracție, înclinare. 3. râvnă, zel, efort

aplomb *n.* dârzenie, îndrăzneală, sfidare *

apocaliptic, -ă *adj.* îngrozitor, înfiorător, sinistru, cumplit
apodictic, -ă *adj. v.* categoric
apogeu *n.* culme, zenit, vârf
apoi, *adv.* 1. după aceea, pe urmă, în continuare. 2. deci, așadar, prin urmare

apologie *f.* laudă, elogiul, slăvire, omagiere
apoplexie *f.* gută, atac, damba
aporie *f.* îndoială, dificultate, incertitudine
aport *n.* contribuție, parte, adaos
apostat *m.* rebel, -renegat, con

testatar

apostol *m.* propovăduitor, vestitor, militant

apostrofa *vb.* a muștra, a critica, a învinui, a reproșa

apoteoză *f.* glorificare, preamărire, slăvire, divinizare

aprecia *v. &* 1. a evalua, a aprecia, a estima, a cântări, a prețui. 2. a stima, a onora, a respecta

apreciabil, -ă *adj.* mare. considerabil, important, deosebit

apreciat, -ă *adj.* stimat, respectat, prețuit, onorat

apreciere *f.* 1. evaluare, estimare, socoteală, calcul. 2. stimă, cinstire, respect, considerație, prețuire, credit

apret *n.* scrobeală, crohmală

aprig, -ă *adj.* 1. iute, focos, impetuos, pornit, nestăpănit. 2. aspru, dârz, nemilos, înverșunat, violent. 3. lacom, rapace, hrăpăreț, nesățul, cupid

aprinde *vb.* 1. a pune foc, a ațâța, a incendia. 2. a izbucni, a dezlănțui, a provoca, a întărâta. 3. a (se) înflăcăra, a (se) entuziasma, a (se) exalta, a (se) însufleți

aprins, -ă *adj.* 1. arzător, incendiat, în flăcări. 2. înflăcărat, învăpăiat, pasionat, însuflețit, extaziat.

dezlănțuit, furios, pornit, enervat, excitat

aproape *adv.* 1. în preajmă. 2. cam, aproximativ,

circa

aproapele *m.* om, ins, individ, semen

aproba *vb.* admite, **a** accepta, **a** primi, **a** se învoi, **a** permite, **a** încuviința, **a** consimți

aprofunda *vb.* **a** adânci

apropiat, -ă *adj.* **1.** similar, înrudit, asemenea. **2.** prieten, amic, intim

apropia *vb.* **a** însuși, **a** lua, **a** reține

aproviziona *vb.* **a** procura, **a** asigura cu...

aproximativ, -ă *a* < e cam, circa, vreo

apt, -ă *adj.* potrivit, bun, convenabil

aptitudine *f.* însușire, aplicație, chemare, dar, înclinare, predilecție, talent, vocație

apuca *vb.* **1.** a lua, **a** prinde, **a** înhăța, **a** înșfăca. **2.** a se îndrepta, **a** porni, **a** se duce, **a** merge, **a** se orienta

apucat, -ă *adj. v.* smintit

apucătură *f.* obicei, deprindere, uz, meteahnă

apune *vb.* **a** asfinți, **a** scăpăta, **a** declina, **a** coborî, **a** se culca (soarele)

apus *n.* **1.** asfințit, amurg, crepuscul, înserare. **2.** declin, decădere. **3.** vest, occident

apusean, -ă *adj.* vestic, occidental

ara *vb.* **a** deșteleni, **a** brăzda, **a** plugări

aramă *f.* cupru

aranja *r6.* **a** potrivi, **a** orândui, **a** întocmi, **a** rândui, **a** dispune, **a** așeza, **a** sistematiza, **a** grupa, **a** ordona, **a** găti

aranjament *n.* **1.** înțelegere, acord, învoială, potrivire, tranzacție, pact. **2.** plan, proiect, prospect, așezare, dispunere, întocmire

arar *adv.* rareori, uneori, rar. **din când în când**, la distanță

arăta *vb.* **1.** a indica, **a** preciza, **a** semnala, **a** dezvălui, **a** sesiza, **a** da la lumină. **2.** a exprima, **a** zice, **a** spune, **a** comunica, **a** expune. **3.** a se ivi, **a** apărea, **a** se prezenta, **a** (se) dovedi

arătare *f.* **1.** precizare, indicație, prezentare. **2.**

aspect, înfățișare, imagine. **3.** nălucă, fantomă, spectru, duh, halucinație, fantasmă **arătos, -oasă** *adj. v.* frumos **arătură** *f.* ogor, țarină, răzor **arbitrar, -ă** *adj.* subiectiv, samavolnic, abuziv, despotic **arbitru** *m. v.* judecător **arbora** *vb.* **a** arăta, **a** înălța, **a** ridica, **a** afișa **arbore** *m.* **1.** copac, pom. **2.** catarg **arborescent, -ă** *adj. v.* ramificat **arbust** *m.* copăcel, lemnisor **arc** *n.* **1.** coardă, resort. **2.** boltă, arcadă, boltitură **arcadă** *f. v.* arc

arcan *n.* **1.** laț, prinzătoare. **2.** taină, mister, secret **arcaș** *m.* săgetător, țințaș **arcă** *f. v.* corabie

arctic, -ă *adj.* nordic, polar, septentrional, boreal **arcul** *vb. v.* bolti

arde *vb.* **1.** a frige, **a** pârlî, **a** pârlî, **a** perpelî, **a** dogorî. **2.** a mistui, **a** nimici, **a** prăpădi, **a** distruge, **a** cauteriza. **3.** a păcăli, **a** înșela, **a** trage pe sfoară, **a** duce cu vorba, **a** șmecheri

ardelean, -ă (că) *adj.* transilvănean

ardent, -ă *adj. v.* înfocat

ardoare *f.* înflăcărare, entuziasm, avânt, însuflețire

arenă *f.* stadion

arendă *f.* năimeală, orândă

arest *n. v.* închisoare

arestat *m.* deținut, închis, întemnițat, reținut

argat *m.* slugă

argăsi *vb. v.* tăbăci

argilă *f.* lut, clisă, pământ, humă

argintiu, -ie *adj.* argintat, lucios, luminos, strălucitor

argou *n.* jargon

argument *n.* motivare, motiv, dovadă, explicație, raționament, probă, **arhaic, -ă** *adj.* învechit, străvechi, primitiv

arhicunoscut, -ă *adj.* banal, comun „depășit, de rând, vechi, răscunoscut

arhiepiscop *m.* mitropolit, arhiereu, ierarh

arhivă *f.* depozit (de acte)

arid, -ă *adj.* 1. sec, uscat, sterp, steril, deșert, pustiu. 2. sărac, fad, inexpresiv

arie *f.* 1. bătătură, arman, siliște. 2. domeniu, sferă, sector

arie2 *f.* melodie, cântec, șlagăr

arierat, -ă *adj.* înapoiat, nedezvoltat, întârziat, handicapat

aripă *f.* (fig.) margine, latură, coastă, flank

aristocrat, -ă *adj.* nobil, gentilom, ilustru, distins

aristocrație *f.* nobilime, boierime **arman** *n. v.* arie1

armată *f.* 1. oaste, oștire, armie, trupe. 2. militarie, ostășie, cătănie. 3, ceată, grup, mulțime, adunătură

armă *f.* 1. pușcă, flintă 2. unealtă, instrument, mijloc, sculă

armindeni *m.* 1 mai

armistițiu *n. v.* pace

armonie *f.* 1. potrivire, concordie, consens, bună-înțelegere. 2. concordanță, echilibru, simetrie, proporție. 3. muzicalitate, sonoritate, melodie

armonios, -oasă *adj.* 1. concordant, simetric, potrivit, echilibrat, regulat 2. melodios, sonor, plăcut, dulce, încântător, muzical, simfonic

arogant, -ă *adj.* insolent, îngâmfat, înfumurat, *mândru*, distant, trufaș, obraznic

aroganță *f.* v. înfumurare

aromă *f.* miros, parfum

aromân, -că *adj.* macedonean, macedoromân

ars, -ă *adj.* 1. fript, pârlit, pârlolit. 2. păcălit, înșelat, derutat, tras pe sfoară

arsenal *n.* depozit, magazie, rezerve (de arme)

arsură *f.* 1. scrum, pârlitură. 2. usturime, jirăgaie

arșiță *f.* căldură, dogoare, zăpușeală, pojar, zăduf, caniculă **artă** *f. v.* măiestrie **articulare** *f. v.* pronunțare

articulație *f.* legătură, conexiune, încheietură **articol** *n.* - 1. paragraf, punct, alineat. 2. comentariu, notă, analiză, colaborare (la ziar). 3. marfă, lucru la

vânzare

artificial, -ă *adj.* 1... nenatural, confecționat, prefabricat, prefăcut. 2. afectat, teatral, forțat, căutat, retoric

artilerist *m.* tunar

artist, -ă *m.f.* actor, interpret

artizan *m.* meșteșugar

arțăgos, -oasă *adj. v.* certăreț

arunca *vb.* 1. a azvârli, a îndepărta, a înlătura, a lepăda. 2. a se repezi, a se năpusti, a se precipita, a năvăli. 3. a împrăștia, a risipi

arvună *f.* acot

arzător, -oare *adj.* 1. torid, fierbinte, dogoritor. 2. focos, viu, vioi. 3. urgent, presant **as** *m.* maestru, fruntaș **asalta** *vb.* a ataca, a se năpusti **asambla** *vb.* a reuni, a împreună, a îmbina, a uni **asana** *vb.* a deseca, a seca, a curăți

asasin *m.* ucigaș, criminal **ascendent, -ă** *n.* 1. înaintaș, strămoș. 2. prestigiu, faimă, reputație, credit, vază **ascendență** *f.* origine, strămoșie **ascensiune** *f.* 1. suieș, înălțare, suire, ridicare, urcare. 2. promovare, creștere, progres **ascensor** *n.* lift

ascet *m.* monah, pustnic, sihastru, anahoret

asculta *vb.* 1. a auzi, a percepe, a urmări, a audia, a da ascultare. 2. a se supune a se conforma, a executa. 3. a examina, a chestiona, a interoga

ascultător, -oare *adj.* supus, docil, obedient, cuminte

ascunde *vb.* 1. a dosi, a tăinui, a pitula, a piti. 2. a camufla, a masca, a acoperi, a disimula, a feri

ascuns, -ă *adj.* 1. tănuit, dosit, pitit, camuflat, tainic, pitulat. 2. închis, enigmatic, misterios, reținut, secret, ocult, tainic, nepătruns

ascunziș *n.* 1. ascunzătoare, refugiu, adăpost, cotlon. 2. taină, secret, enigmă, mister

ascuți *vb.* înteți, a intensifica, a crește, a mări

ascuțiș *n.* tăiș, lamă, custură, limbă

ascuțit, -ă *adj.* 1. tăios, înțepător. 2. țuguat. 3. subtil, ager, fin, pătrunzător, perspicace. 4. strident, subțire, țiător. 5. violent, puternic, tare

asedia *vb.* împresura, **a** încercui, **a** închide, **a** înconjura

asediu *n.* v. încercuire

asemăna *vb.* **a** semăna, **a** fi similar, **a** se potrivi, **a** se compara, **a** se asemui

asemănare *f.* similitudine, analogie, comparare, congruență, concordanță

asemănător, -oare *adj.* similar, analog, înrudit, asemenea, apropiat, potrivit

asemenea *adv.* deopotrivă, **la** fel, aidoma, așijderea, întocmai

asentiment *n.* acord, aprobare, consimțire, adeziune, încuviințare

aseptic, -ă *adj.* steril, dezinfectat, sterilizat

asertiune *f.* afirmație, susținere, opinie (exprimată)

aservi *vb.* **a** supune, **a** subjuga, **a** oprima

asfinți *vb. v.* apune

asfințit *n.* amurg, apus, înserat, înserare, întunecare

asfixia *vb.* **a** sufoca, **a** înăbuși, **a** îneca, **a** sugruma

asiduitate *f. v.* stăruință, perseverență, statornicie

asiduu, -ă *adj. v.* stăruitor

asigura *vb.* **a** garanta, **a** cheazăsui, **a** încredința

asigurare *f.* garanție, încredințare, garantare

asimila *vb.* 1. **a** absorbi, **a** înghiți, **a** încorpora, **a** include. 2. **a** învăța, **a** deprinde

asin *m.* măgar

asista *vb.* 1. **a** fi de față, **a** participa, **a** lua parte. 2. **a** ajuta, **a** sprijini

asistență */.* 1. prezență, participanți, public, auditoriu. 2. ajutor, sprijin, reazem

asmuți *vb.* **a** ațâța, **a** întărâta, **a** zădări, **a** instiga

asocia *în &* **a** se însoți, **a** se grupa, **a** se uni, **a** se lega

asociat, -ă *adj.* părtăș, ortac, prieten

asociație *f. v.* societate, grupare, însoțire, întovărășire

asorta *vb.* *a* potrivi, *a* armoniza, *a* echilibra, *a* combina

aspect */?* înfățișare, configurație, ipostază, față, imagine, ținută

aspectuos, -oasă *adj.* arătos, plăcut, atrăgător, frumos, falnic

aspic *m.* levănțică

asperitate *f.* duritate, asprime, aspreală

aspira *vb.* **1.** *a* inhala, *a* inspira, *a* trage aer, *a* absorbi, *a* înghiți. **2.** *a* dori, *a* tinde, *a* pofti, *a* râvni, *a* ținti, *a* viza, *a* năzui, *a* urmări

aspirație *x* râvnă, dor, ideal, dorință, năzuință, tendință, vis

aspreală *f.* **1.** asprime, asperitate, duritate...**2.** scrobeală, crohmală, apret

aspri *vb.* *v.* înăspri

asprime *f.* severitate, duritate, rigiditate, strășnicie, neînduplecare, intransigență

aspru, -ă *adj.* (*fig.*) acerb, nemilos, crunt, crâncen, rău, dur, violent, sever, brutal, tăios, drastic

astăzi *adv.* *azi*, acum, *în* ziua aceasta

astenic, -ă *adj.* slab, fără vlagă, istovit, slăbănog

astfel *adv.* așa, așadar, deci, *prin* urmare

astâmpăr *n.* tihnă, pace, liniște, repaus, odihnă, destindere, calm **astâmpăra** *vb. v.* potoli

astâmpărat, -ă *adj.* așezat, liniștit, cuminte, potolit, temperat

astral, -ă *adj. v.* ceresc

astronaut *m.* cosmonaut

astronomic; -ă *adj.* imens, uriaș, colosal, enorm, gigant

astru *m.* stea, corp ceresc

astupa *vb.* *a* înfunda, *a* închide, *a* bloca, *a* obtura

asuda *vb.* **a** transpira, **a** năduși, **a se** chinui
asuma *e.* **a se** obliga, **a** lua asupra-și, **a se** angaja
asupra *prep., adv.* **1.** peste, deasupra, **pe** **2.** contra, împotriva. **3.** spre, către

asupri *vb.* **a** oprima, **a** împila, **a** exploata, **a** năpăstui, **a** apăsa, **a** tiraniza

asupritor, -oare *adj.* opresor, prigonitor, împilător
așa *adv.* **1.** astfel, asemenea, întocmai. **2.** așadar, deci, **prin** urmare

așchie *f.* țandără, zburătură, surcea

așeza *vb.* **1.** **a** pune, **a** posta, **a** instala, **a** depune, **a** fixa, **a** situa. **2.** **a** aranja, **a** clasa, **a** dispune, **a** rândui, **a** sistematiza, **a** întocmi, **a** grupa

așezare *f.* **1.** aranjament, rânduială, dispunere, plasare, stabilire, ordonare. **2.** localitate, sat, comună, oraș, cătun

așezat, -ă *aar:* cuminte, măsurat, chibzuit, calm, cumpătat, socotit

așezământ *n.* fundație, instituție, organizație (socială, culturală)

așijdefea *adv.* **la** fel. asemenea, întocmai

aștepta *vb.* **1.** **a** adăsta. **2.** **a** spera, **a** crede, **a** nădăjdui. **3.** **a** sta, **a** zăbovi, **a** păsui, **a** ezita

așteptat, -ă *a* < **e** scontat, prevăzut, previzibil, posibil

așterne *vb.* **a** acoperi, **a** împrăștia, **a** întinde, **a** așeza, **a** depune, **a** răsfira

așternut */7.* culcuș, pat, saltea **atac** *n.* **1.** agresiune, asalt, năvală, ofensivă. **2.** criză, șoc, acces **ataca** *vb.* **1.** **a** năvăli, **a** asalta, **a** agresa, **a** atenta, **a** da peste. **2.** **a** aborda, **a** trata, **a se** ocupa de **3.** **a** roade, **a** mânca, **a** distruge, **a** vătămă

atacabil, **-ă** *adj.* vulnerabil, firav, slab, nerezistent

atacator, **-oare** *adj.* invadator agresor, năvălitor, cotropitor

atașa *vb.* **a** anexa, **a** lega, **a** alătura

atașament *n.* alăturare, legătură simpatie, afecțiune

ateism *n.* necredință, cugetare liberă

atenanșe *f. pl.* dependențe

atent, -ă *adj.* 1. vigilent, treaz, circumspect, cu ochii-n patru. 2. amabil, politicos, civilizat, binevoitor, curtenitor

atenta *vb.* a ataca, a lovi, a agresa

atenție *f.* 1. luare-aminte, băgare de seamă, precauție, grijă, vigilență. 2. solitudine, politete, amabilitate. 3. stimă, prețuire, considerație. 4. cadou, mită, plocon, bacșiș, peșcheș

atenua *vb.* a micșora, a reduce, a slăbi, a estompa, a diminua

atesta *vb.* a dovedi, a demonstra, a arăta, a certifica, a întări

atestat *n.* certificat, diplomă, document, adeverire

atinge *vb.* 1. a contacta, a lovi. 2. a leza, a jigni, a ofensa, a vătăma. 3. a mișca, a impresiona, a afecta, a surprinde

atitudine *f.* 1. ținută, poziție. 2. comportare, gest, purtare

atârna *vb.* 1. a agăța, a anina, a prinde, a suspenda, a spânzura. 2. a cântări, a trage, a apăsa. 3. a depinde, a fi subordonat, a fi legat de

atât *adv.* 1. așa! 2. ajunge! terminat! nimic!

atlet *m.* sportiv, voinic, luptător

atmosferă *f.* 1. aer, văzduh, cer, slavă. 2. ambianță, mediu, cadru, circumstanțe

atomic, -ă *adj.* nuclear

atomiza *vb.* a pulveriza, a destrăma

aton, -ă *adj.* neintonat, neaccentuat, surd

atotbiruitor, -oare *adj.* triumfător, neînvins, imbatabil

atotputernic, -ă *adj.* invincibil, omnipotent, formidabil, imbatabil

atracție *f.* 1. tentație, ispită. 2. aptitudine, dispoziție. 3. farmec, miraj

atrage *vb.* 1. a ispiti, a tenta. 2. a încânta, a fermeca

atrăgător, -oare *adj.* plăcut, tentant, încântător,

agreabil, fermecător

atribui * **1.** a acorda, a aloca, a repartiza, a da, a împărți, a oferi. **2.** a conferi, a destina, a adjudeca, a rezerva

atribut *n.* **1.** însușire, -calitate, marcă, notă. **2.** apelativ, calificativ, denumire

atribuție *f.* sarcină, obligație, însărcinare, rol, datorie

atroce *adj.* cumplit, teribil, groaznic, crunt, fioros, înspăimântător

atrofia *vb.* a degenera, a se degrada, a se reduce, a se micșora, a se stinge

ață, *f.* fir, filet, sfoară

aținti *vb.* a ținti, a fixa, a țintui, a pironi

aține *vb.* a opri, a bara, a stopa, a îngrădi, a zăgăzui

ațipeală *f.* moțăială, piroteală, picoteală, somnolență, toropeală

ațipi *vb.* a adormi, a picoti, a dormita

ațața *vb.* **1.** a aprinde, a pune focul. **2.** a stârni, a înviora, a incita, a instiga, a asmuți, a monta, a excita, a provoca, a împinge

ațos, -oasă *adj.* fibros

audia *i.* a asculta

audient, -ă *adj.* cursant, student, auditor

audiență *f.* **1.** convorbire, dialog, discuție. **2.** bună primire, succes

auditoriu *n.* asistență, prezență, participare

augmenta *vb.* a mări, a spori, a crește, a amplifica

augur *m.* auspiciu, zodie, destin

august, -ă se împărătesc, imperial, maiestuos, măreț, slăvit

aură *f.* **1.** adiere, boare, vântuleț. **2.** aureolă, nimb. **3.** faimă, reputație

aureola *vb.* a nimba, a lumina, a strălumina, a înnobila

aureolă *f.* **1.** aură. nimb, lumină. **2.** faimă, strălucire

auroră *f.* zori, răsărit, faptul zilei, crăpat de ziuă
auspicii *n. pl.* auguri, prevestire, destin, prezicere, anticipare

auster, -ă *adj.* sobru, rezervat, sever, grav

austral, -ă *adj.* sudic, meridional

autentic, -ă *adj.* veritabil, adevărat, original

autentifica *vb.* a valida, a legaliza

autocefal, -ă *adj.* autonom, independent, neatârnat

autocrat, -ă *adj.* potentat, absolutist, suveran, despotic

autohton, -ă *adj.* băştinaş, local, originar

automat, -ă *adj.* 1. mecanic, electronic, mecanizat.

2. maşinal, instinctiv

autonom, -ă *adj.* independent, neatârnat, stăpân pe sine

autor *m.* 1. scriitor. 2. făptaş, realizator, făptuitor

autoritar, -ă *adj.* energic, sever, dominator

autoritate *f.* 1. instituţie, organ, oficiu. 2. putere, dominare, comandă, stăpânire. 3. reputaţie, prestigiu, faimă, trecere. 4. somitate, erudit

autoriza *vb.* a delega, a împuternici, a aproba

autorizat, -ă *adj.* competent, priceput, acreditat, delegat

autorizaţie *f.* permis, aprobare, licenţă, împuternicire

autumnal, -ă *adj.* toamnătic, trecut, în declin

auxiliar, -ă *adj.* ajutorător, accesoriu, secundar, subsidiar
auz *n.* ureche

auzi *vb.* 1. a asculta, a percepe, a înregistra, a afla.
2. a se zvonii, a se spune, a se afla, a se vorbi

avan, -ă *adj.* grozav, straşnic, teribil

avansa *vb.* a înainta, a progresa, a merge înainte

avans *n. arvuna*

avantaj *n.* folos, câştig, profit, beneficiu, dobândă, privilegiu, favoare

avantaja *vb.* a favoriza, a sprijini, a susţine, a părtini

avantajos, -oasă *adj.* rentabil, profitabil, favorabil, convenabil, ieftin

avar, -ă *adj.* zgârcit, calic, zgâraie-brânză, harpagon, cârpănos

avaria *vb.* **a** strica, **a** deteriorara, **a** deregla, **a** defecta

avarție *f.* zgârcenie, calicie, căr-pănoșie

avea *vb.* **1.** **a** deține, **a** posedă, **a** stăpâni, **a** ține. **2.** **a** cuprinde, **a** dispune, **a** conține

aventura *fd.* **a se** hazarda, ase-ncerca, **a** risca

aventură ispravă, escapadă, întâmplare, caz

avere *f.* avuție, bogăție, patrimoniu, posesiune, bani, proprietate, stare

avers *n.* față, cap (**la** monezi)

aversiune *f.* antipatie, dezgust, repulsie, resentiment, repugnanță

avid, -ă *adj.* lacom, nesățul, ahtiat, doritor, jinduitor, însetat

aviz *n.* **1.** anunț, comunicare, mesaj, înștiințare. **2.** acord, aprobare, consimțământ, consimțire. **3.** recomandare, îndrumare, indicație

aviza *vb.* **a** anunța, **a** înștiința, **a** da de știre

avizat, -ă *adj.* expert, priceput, cunoscător, competent

avânt *n.* **1.** însuflețire, elan, ardoare, pornire, impuls, patos. **2.** progres, dezvoltare, înaintare, înflorire

avânta *vb.* **a se** lansa, **a se** arunca, **a se** porni, **a se** angaja, **a se** zvârli

avântat, -ă *adj.* **1.** pornit, lansat, însuflețit, entuziast. **2.** măreț, semeț

avort *n.* chiuretaj, lepădare, pierdere (**de** sarcină)

avorton *m.* stârpitură, lepădătură, jigodie

avut, -ă *adj.* bogat, înstărit, bogătan, **cu** cheag; fa; bogăție, avere, stare

avuție *f.* avere, stare, bogăție, bani, patrimoniu, posesiune **ax, n.** osie, fus **axa** *vb.* **a** centra, **a** fixa **axilă** *f.*

subbraț, subsuoară **axiomă** *f.* postulat, principiu, teză **azi** *adv.* astăzi, în această zi **azil**, *n.* adăpost, protecție, așezământ (social) **azot** *n.* nitrogen **azotat** *m.* nitrat

azur *n.* albastru (deschis), albastri **azvârli** *vb.* a arunca, a proiecta, a înlătura

azvânitură *f.* aruncătură, proiectare, distanță (mică)

ba *adv.* 1. nu, deloc, nicidecum. 2. (conj.) fie... fie; sau... sau

babac *m.* tată, părinte

babalâc *m.* moșneag, hodorog, căzătură, baccea, ramolit

baban *adj.* mare, voluminos

babă *f.* 1. bătrână, mătușă, ni-neacă. 2. soție, nevastă

babelonie *f.* haos, dezordine, aiureală, zăpăceală, încurcătură

bac *n.* pod plutitor, brod, brudină

baclava *f.* sarailie

bacșiș *n.* atenție, cadou, șperț, mită

bacterie *f.* microb **bade** *m.* bădie, bădiță, bade **badijona** *vb.* a pensula, a unge **baftă** *f.* noroc, succes, izbândă **baga**) *n.* balot, catrafuse, calabalâc, încărcătură, pachet **bagatelă** *f.* fleac, nimic, mărunțiș **bagateliza** *vb.* a minimaliza, a subaprecia, a desconsidera **bagdadie** *f.* tavan **baghetă** *f.* bețișor, vargă **bahnă** *f.* baltă, băltoacă **bai** *n.* necaz, neajuns, mizerie, încurcătură

baie *f.* 1. îmbăiere, scaldă, spălare. 2. cadă, vană. 3. mină, subteran

bairam *n.* petrecere, chef, ospăț, veselie (mare)

balama *f.* 1. țâțână, șarnieră. 2. (la pl.) încheieturi, articulații

balamuc *n.* 1. ospiciu, casă de nebuni. 2. tărăboi, zgomot, gălăgie, larmă

balans *n.* pendulare, oscilare, clătinare, legănare

balanță *f.* cântar

balaoacheș, -ă *adj.* oacheș, brunet **balast** *n.* 1. lest,

povară, încărcătură. **2.** greutate, dificultate, sarcină
balaur *m.* monstru, dragon, zmeu, șarpe
balcâz, -ă *adj.* slut, diform, pocit, urât
balenă *f.* chit
balercă *f.* butoiaș
balerin *m.* dansator
balivernă *f.* minciună, scornire, palavre, aiureli,
fleacuri, povești
baliză *f.* semn, semnal, reper
balon *n.* **1.** aerostat. **2.** minge. **3.** impermeabil
balot *n.* bagaj, pachet
balsam *n.* **1.** elixir, esență, doctorie, medicament,
mireasă. **2.** alinare, consolare, ușurare, mângâiere
baltag *n.* topor, toporaș
baltă *f.* heleșteu, tău, băltoacă, mlaștină, smârc,
ghiol
balustradă *f.* parapet, mână-curentă, pălimar
ban în **1.** gologan, para, franc, monedă. **2.** (la pl.)
avere, capital, resurse
banal, -ă *adj.* comun, obișnuit, anodin, de rând,
standard, neinteresant
banalitate *f.* platitudine, loc comun, truism, fleac
banc1 *n.* glumă, anecdotă
banc2 *n.* **1.** grămadă, nisipiș, pietriș, nămol. **2.** cârd
(de pești). **3.** postament
banchet *n.* ospăț, praznic, festin, chef
bancnotă *f.* bani, bilet, monedă **bancrută** *f.*
faliment, crăh **bandaja** *vb.* pansa, lega, a obloji, a înfășa
bandă *f.* **1.** gașcă, clică, cârdășie, ceată, șleahță,
coterie. **2.** fâșie, ștraif. **banderolă** *f.* brasardă
bandit *m.* tâlhar, criminal, ticălos **banditism** *n.*
nelegiuire, crimă, ticăloșie
banită *f.* - dublă, miertă. dimertie, ferdelă
bar *n.* bodegă, local, bistrou
bara *vb.* a bloca, a zăgăzui, a închide, a opri, a stopa
baraj *n.* obstacol, zăgaz, stăvilar - **bară** *f.* **1.** drug. **2.**

lingou

barbar, -ă *adj.* 1. primitiv, necivilizat, sălbatic. 2. crud, rău, feroce, dur

barbarie *f.* sălbăticie, primitivism, incultură

barbișon *n.* cioc, țcălie

barcagiu *m.* luntraș, lopătar, vâslas

barcă *f.* luntre, lotcă, șaică, cin **bard** 777. poet, versificator, stihuito**ardă** *f.* topor, secure**barem** *adv.* măcar, cel puțin, încai, încăltea

baricadă *f.* 1. întăritură, fortăreață, fortificație, zid. 2. obstacol, baraj, piedică, opreliște, stop, zăgaz

baricadă *vb.* a închide, a bara, a fortifica, a întări

barieră *f.* 1. rampă, opreliște, zăgaz. 2. periferie, suburbie, mahala

barosan, -ă *adj.* 1. mare, grozav, imens, enorm. 2. bogat, înstărit, cu cheag

barză *f.* cocostârc, stârc

basamac *m.* holercă

bască/: beretă

bascula *vb.* a oscila, a se legăna, a șovăi, a fi indecis

bascula *f.* cântar, decimat

basm *n.* 1. poveste, fabulă, narațiune. 2. născocire, invenție, minciună, scornire

basma *f.* năframă, tulpan, testemel

basta *interj.* „destul, ajunge, stop, gata, punct

bastard *în* 1. copil din flori, nelegitim. 2. corcitură, hibrid, metiș

bastiment *n. v.* vapor

bastion *n. v.* fortăreață

bașca *adv.* aparte, deosebit, separat

baștină *f.* origine, obârșie, sursă, izvor **batal** *m.* berbec

bate *vb.* 1. a lovi, a pălmui, a brutaliza, a maltrata, a altoi, a croi, a scărmana, a îmblăți. 2. a izbi, a pocni, a păcăni, a bocăni, a ciocăni. 3. a bățatori, a presa, a bătuci. 4. a pulsa, a zvâcni, a suna, a palpita. 5. a străbate. a

cutreiera, a trece, a parcurge. **6.** a se lupta, a se război, a se oști. **7.** a birui, a frânge, a învinge, a întrece, a depăși

batic *n.* basmăluță, fișiu

batiste *f.* curte, ogradă

batjocori *vb.* a. a ocări, a insulta, a înjosi, a-și bate joc, a lua în râs, a zeflemisi, a ridiculiza. **2.** a. necinsti, a viola, a dezonora, a profana

batjocoritor, -oare *adj.* zeflemist, sarcastic, caustic, incisiv, usturător

batjocură *f.* **1.** bătaie de joc, zefleMEA, derâdere, bășcălie. **2.** rușine, ocară, necinste, înjosire

baza *vb.* **1.** a se sprijini, a se rezema, a se încrede, a se bizui, a se întemeia, a conta, a crede

bazaconie *!/ v.* ciudățenie

bazar *n. v.* piață

bază **1.** temelie, fundament, suport, temei. **2.** valoare, esență. **3.** sursă, izvor, origine

bazilică / biserică, templu, lăcaș de închinare

bazin *n.* **1.** rezervor. **2.** piscină, havuz

băcănie *f.* prăvălie, magazin

bădăran, -că *adj.* mitocan, necioplit, primitiv, mahalagiu, jigodie

bădiță *m.* **1.** bădica, bădișov. **2"**. iubit, ibovnic, „drăguț

băga *vb.* **1.** a vâri, a introduce, a împlânta, a înfige, a îndesa. **2.** a angaja, a cheltui, a investi. **3.** a se amesteca, a interveni

băhnit, -ă *adj. v.* stătut

băiat în **1.** prunc, fiu, copil. **2.** tânăr, adolescent, flăcău, puștan, june. **3.** valet, fecior, chelner, ospătar

băiețandru *m.* flăcău, adolescent

băiețaș *m.* copil, băiețel

băjenar *m.* pribeag, fugar, refugiat

băjenie *f.* pribegie, fugă, refugiu, înstrăinare, emigrare

bălai, -ie *adj.* blond, bălan, plăvan, plăviț, blondin

băiăbăneală *f.* legănare, clătinare, oscilare, pendulare

bălăcărie *f. v.* murdărie

bălăci *vb. v.* scălda

bălărie *f.* buruieni, beldie, dudău

băligar *n.* gunoi

bălmăji *vb. v.* încurca

băltoacă *f.y.* baltă

bălțat, -ă *adj.* pestriț, tărcat

bănat *n. v.* supărare

bănesc, -ea scă *adj.* financiar, monetar, economic

bănet *n. v.* avere

bănos, -oasă *adj.* profitabil, avantajos, rentabil

bănuî *vb.* 1. a suspecta, a presupune, a crede, a intui, a presimți, a-și închipui, a întrezări. 2. (reg.) a regreta, a-i părea rău

bănuială *f.* presupunere, suspiciune, închipuire

bănuitor, -oare *adj.* suspicios, gelos, temător, neîncrezător

bărăgan *n.* câmpie, câmp, șes

bărbat *m.* om, ins, individ, soț

bărbătesc, -ea scă 3 *dj.* 1. viguros, destoinic, tare, viril, masculin, puternic. 2. curajos, îndrăzneț, cutezător, temerar, viteaz, neînfricat

bărbăție *f.* 1. virilitate, tărie, energie, putere, vigoare. 2. curaj, vitejie

bărbie *f. l.* gușă. 2. barbă

bărbier *m.* frizer

bărbos *adj.* neras, nebărbierit, hirsut

bărdacă *f.* ulcică, cană **bărzăun** *m.* bondar, gândac, insectă

bășcălie *f.* batjocură, glumă (proastă), ironie

bășică *f.* 1. vezică. 2. bubă, umflătură. 3. clăbuc, bulă

băștinaș, -ă *adj.* autohton, indigen, aborigen, pământean, neaoș

bătaie *f.* **1.** lovire, ciocnire, izbitură, lovitură. **2.** încăierare, răfuială păruială, corecție. **3.** bătaie, luptă, confruntare. *a.* eșec, înfrângere, nereușită. **5.** pulsație, palpitare, zvâcnire. **6.** suflare, adiere, vântuleț

bătăios, -oasă *adj.* impulsiv, dinamic, răzbătător, agresiv

bătălie *f.* luptă, război, confruntare, ciocnire, campanie

bătători *vb.* *a* presa, *a* bate, *a* îndesa, *a* bătuci

bătauș *m.* ciomăgar, mardeiaș, dălcauc

bătrânesc, -ea scă *adj.* (stră) vechi, patriarhal, tradițional, învechit

bătuci *vb.* *li.* bătători

bătut, -ă *adj.* **1.** lovit, atins, agresat. **2.** îndesat, bătătorit, bătucit. **3.** circulat, umblat, frecventat. **4.** învins, înfrânt, biruit. **5.** închegat, prins

băț *n.* bâță

bătos, -oasă *adj.* **1.** țeapăn, rigid, neflexibil. **2.** fudul, trufaș *i* înfumurat **băut** *adj.* beat, amețit, cherchelit

băutor, -oare *adj. v.* bețiv

bâigui *vb.* *v.* îngăima

bâjbâi *vb.* **1.** a dibui, *a* orbecăi, *a* pipăi. **2.** a mișuna, *a* furnica, *a* roi, *a* foi

bâlbâi *itf. v.* bolborosi

bâlci *n.* **1.** târg, piață, iarmaroc. **2.** zăpăceală, aiureală, încurcătură

bântui *vb.* **1.** a pustii, *a* nimici, *a* distruge. **2.** a asupri, *a* oprima, *a* năpăstui, *a* oropsi, *a* prigoni, *a* tiraniza

bârfă l v. bârfeală

bârfeală *f.* cleveteală, bârfă, defăimare, calomnie, hulă, ocară, denigrare, ponegrire, mahalagism

bârfi *vb.* *a* defăima, *a* ponegri, *a* calomnia, *a* cârti

bărâi *vb. v.* cicăli

bârlog *n. v.* adăpost

bârnă *f.* bară, grindă, pociumb, drug, babă, stâlp, bagdadie

bătă *f.* băț, ciomag, baston
bâțlan */w* stârc
bățâi *vb. v.* clătina
bâzdâc *n. v.* toană
bâzdâganie *f. v.* dihanie
bâzâi *vb. v.* zumzâi
bea *vb. a* consuma, *a* înghiți (lichide), *a* suge, *a* pili
beat, **-ă** *adj. 1.* amețit, băut, cher-chelit, afumat, turmentat. *2.* tulburat, copleșit
beatitudine *f.* fericire, încântare, extaz
becață *f.* sitar, sităruș
becher *m.* burlac, neînsurat, holtei
beci *n. 1.* pivniță, subsol. *2.* închisoare, temniță, răcoare, dubă
becisnic, **-ă** *adj. 1.* slab, debil, pirpiriu. *2.* ticălos, infam, josnic, mizerabil
beizadea *m.* principe, prinț
beladonă *f.* mătrăgună
belciug *n.* verigă
belea *f.* necaz, neajuns, neșansă, nefericire, mizerie
beletristic, **-ă** *adj.* literar, estetic, expresiv
belfer *m.* învățător, institutor, profesor, dascăl
beli *vb. a* jupui, *a* juli, *a* holba
belicos, **-oasă** *adj.* agresiv, impulsiv, violent, bățăios
belșug *n.* bogăție, opulență, abundență, îndeustulare, rod, prisos, huzur
belvedere *f.* foișor, balcon
belzebut *m.* diavolul, dracul, satana, ucigă-l-crucea, scaraoțchi
benchetui *vb. a* chefui, *a* petrece, *a se* ospăta
benedicțiune *f.* binecuvântare, blagoslovire
benefic, **-ă** *adj.* binefăcător, prielnic, binevenit, avantajos, pozitiv
beneficia *vb. a* profita, *a* câștiga, *a se* bucura, *a se* folosi de
beneficiu *n.* câștig, dobândă, avantaj, folos, adaos

benevol, -ă *adj.* de la sine, nesilit, facultativ, voluntar
benign, -ă *adj.* curabil, vindecabil, ușor, trecător
berbant *adj. m.* afemeiat, corupt, muieratic
berechet *n.* belșug, prisos, opulență, abundență,

huzur

beregată *f.* laringe, gâtlej, gât

beretă *f.* basc

berneveci *m. pl.* ițari

bestial, -ă *adj.* sălbatic, feroce, cumplit, fioros,
animalic

bestie *f.* anima), fiară

beșteleală *f.* muștrare, dojană, dojenire, critică,
ceartă, observații

beteag, -ă *adj.* infirm, suferind, schilod

beteșug *n.* 1. infirmitate, schilodeală, betejeală,
vătămăre. 2. cusur, defect, neajuns, meteahnă. 3. boală,
suferință, morb

betonieră *f.* malaxor

beție *f.* 1. ebrietate, chercheleală, amețeală,
alcoolizare. 2. (fig.) încântare, însuflețire, entuziasm, elan,
extaz, pornire

bețiv, -ă *adj.* alcoolic, băutor, bețivan

bezea *f.* sărut, sărutare, pupat **bezmetic**, -ă *adj.*
aiurit, zăpăcit, dereglat, pierdut, smintit, țicnit

beznă *f.* întuneric, obscuritate, tenebre, întunecime

biber *m.* castor, breb

biciui *vb...* 1. a șfichiui, a flagela, a snopi. 2. a
satiriza, a ironiza, a critica (aspru)

biciuitor, -oare *adj.* usturător, necruțător, nemilos

biciușcă *f.* cravașă, nuia

bidon *n.* canistră, ploscă

biet, **biată** *adj.* 1. sărman, nevoiaș, sărac, mizer,
pauper, nenorocit, mizerabil, de plâns. 2. umil, obscur,
neînsemnat, insignifiant

bifurca *vb.* a se despărți, a se desface, a se scinda

bigot, -ă *adj.* habotnic, fanatic, bisericos

bijuterie *f.* giuvaier, odor, podoabă

bilanț *n.* rezultat, evaluare, încheiere, socoteală, situație (finală)

bilă *f.* 1. fiere. 2. sferă, glob

bilet *n.* 1. notă, însemnare, act. 2. scrisoare, epistolă, răvaș. 3. bancnotă

bilunar, -ă *adj.* chenzinal, bimensual

bină *f.* schelă, construcție, edificiu, eșafodaj

bine *adv.* 1. așa, just, perfect, de acord, desigur. 2. tare, vârtos, zdravăn. 3. plăcut, agreabil, frumos, simpatic. 4. precis, exact, de tot, deplin

bine *n.* binefacere, avantaj, folos, satisfacție, bunăstare

binecrescut, -ă *adj.* manierat, civilizat, politicos, cumsecade

binecuvânta *vb.* a blagoslovi, a invoca (harul ceresc), a ura (binele)

binecuvântare *f.* benedicție, blagoslovire, har (ceresc), destin (bun)

binecuvântat, -ă *adj.* 1. sfințit, blagoslovit, fericit, preamărit. 2. just, legitim, întemeiat, justificat, rațional

binefacere / 1. generozitate, faptă bună, ajutor, caritate. 2. folos, avantaj, câștig, profit

binefăcător, -oare *adj.* 1. sprijinitor, binevoitor, generos, săritor. 2.

prielnic, folositor, binevenit, bun, util, necesar

bine făcut, -ă *adj.* voinic, zdravăn, solid, vânjos

bineînțeleș *adv.* desigur, neîndoielnic, cert, categoric, firește

binețe *f.* salut, bună-ziua, noroc

binevenit, -ă *adj.* oportun, prielnic, bun, folositor, util

binevoi *vb.* a consimți, a catadicsi, a se învrednici, a se angaja

binevoitor, -oare *adj.* serviabil, amabil, săritor, cumsecade, generos

binisor *adv.* încet, lin, ușor, ușurel, alene
biografie *f.* cronologie (personală), povestea vieții (cuiva)
bir *n.* impozit, dare, contribuție, taxe, impunere
birjar *m.* vizitiu, droșcar, surugiu
birocratie *f.* birocrațism, formalism, scriptologie
birou *n.* cancelarie, oficiu, administrație
birt *n.* bodegă, restaurant, bistrou, ospătărie
birui *vb.* **a** învinge, **a** izbândi, **a** înfrânge, **a** răzbi/**a** depăși
biruință *f.* învingere, victorie, izbândă, succes
biserică *f.* templu, bazilică, catedrală, capelă, lăcaș de închinare
bisericesc, -ă *adj.* clerical, religios, eclezastic
bisericuță *f.* (fig.) cârdășie, gașcă, șleahtă, coterie
bitum *n.* smoală
bivuac *n.* tabără
bizar, -ă *adj.* ciudat, neobișnuit – curios, extravagant
bizon *m.* bour
bizui *vb.* **a** conta, **a se** sprijini, **a** spera, **a se** încrede
blagoslovenie *f. v.* binecuvântare
blajin, -ă *adj. v.* blând
blam *n.* înfierare, dezaprobare, reprobare, veștejire, condamnare
blană *f.* **1.** cojoc, șubă, bundă. **2.** scândură
blasfemie *f.* calomnie, hulă, injurie, înjurătură
blazat, -ă *adj.* dezgustat, plictisit, indiferent, insensibil, sastisit
blazon *n.* stemă, emblemă, ar-moarii
blănar *m.* cojocar
bleg, bleagă *adj. v.* nătărău
blestem *n.* **1.** imprecăție, maledicție, afurisenie. **2.** dezastru, potop, flagel, catastrofă, nenorocire
blestemat, -ă *adj.* **1.** afurisit, anatemitat, excomunicat, urgisit. **2.** rău, mizerabil, ticălos, mișel, infam, hain

blestemăție *f. v.* nelegiuire

bleu *adj.* albastru, azuriu, havai

blid *n.* strachină, castron

blând, -ă *adj.* liniștit, bun, calm, blajin, potolit,

domol, pașnic, cuminte, așezat

blândețe *f. v.* bunătate

bloc *n.* 1. stei, bolovan. 2. imobil, construcție (cu etaje). 3. (fig.) alianță, grup. coaliție, grupare

bloca *vb.* a închide, a opri, a astupa, a bara

blocadă *f. v.* încercuire

blond, -ă *adj.* bălai, bălan, codalb, băi

bluf *n.* cacealma, nereușită, insucces, eșec

boală *f.* 1. suferință, maladie, afecțiune, beteșug, morb, pătimire. 2. pică, ciudă, necaz, ranchiună, pornire, invidie

boare *f. v.* adiere

boarfe *f. pl.* catrafuse, bulendre, calabălâc

bob *m.* grăunte, sămânță, boabă

bobina *vb.* a înfășură, a depăna

bobină *f.* mosor

bobârnac *n. v.* muștrare

boboc *în* 1. mugur. 2. pui, puișor. 3. ucenic, novice, începător, recrut

boboti *vb.* a arde, a dudu

bocăni *vb. v.* ciocăni

boccea *f. v.* legătură

bocet *n.* plângere, tânguie, jelanie

boci *vb.* a plânge, a se tângui, a lăcrima

bodega *f.* birt, ospătărie, bufet, bar **bodârlău** *m.* cufundar, corcodel

bodogăneală *f.* 1. mormăială, bolboroseală, bâiguială, bombăneală. 2. cicăleală, dăscăleală, sâcăială, molestare

bogat, -ă *adj.* 1. înstărit, avut, bogătaș, cu cheag, cu stare, prosper, cuprins, pricopsit. 2. roditor, productiv, fertil, rjănos, fecund. 3. abundent, mult, mare, amplu,

cuprinzător, întins. **4.** fastuos, strălucitor, grandios, măreț, impresionant

bogăție *f.* **1.** avere, avuție, belșug, prosperitate, prisos, cheag. **2.** amplexare, abundență, vastitate, întindere, cuprindere, mărime

boi *n. v.* statură

boi *vb. v.* vopsi

boiangiu *m.* vopsitor

boicota *vb. v.* submina

boier *m. v.* moșier

boierese-n. clacă, rușfet, beilic

boierime *f.* aristocrație, moșierime, nobilime, protipendadă

boieros, -oasă *adj. v.* trufaș

bojdeucă *f. v.* cocioabă

bolborosi *vb. a* mormăi, *a* bâigui, *a* bâlbâi

bold *n. ac* (cu gămălie)

boli *vb. v.* zăcea

bolid *n.* meteorit, aerolit

bolnav, -ă *adj.* suferind, infirm, beteag, neputincios, incapabil

bolnăvicios, -oasă *adj.* debil, firav, șubred, maladiu

bolovan *m.* pietroi, stâncă

boltă *f.* **1.** cer, firmament. **2.** cupolă, boltitură, arcadă, arc. **3.** prăvălie, dugheană

bolti *vb. a* arcui

bombastic, -ă *adj.* retoric, emfatic, afectat, declamator, pompos, grandilocvent

bombat, -ă *adj.* convex, umflat, proeminent

bombăni *vb. v.* mormăi

bomboane *f pl* dulciur. zaharicale

bondar *m.* bărziu **bonetă** *f.* scufie, tichie

bonificație *f.* rabat, reducere, scăzământ, facilități (de olată, >

bont, boantă *adj.* turtit, ciuntit, retezat, fără vâr

bonton *n. v.* politețe

bonz *m. v.* căpetenie
borangic *n.* mătase
borcănat *adj.* umflat, gros
borceag *m.* mazăriche
bord *n.* țărm, margine, mal
bordel *r>. v.* colibă
bordură *f.* chenar, margine, tivitură
boreal *adj.* nordic, septentrional
borfaș *m.* pungaș, hoț, găinar
borhot *n.* tescovină, boștină
boroboată *f.* ispravă, poznă
borși *vb. v.* fermenta
bortă *f. v.* gaură
borțos, -oasă *adj.* 1. burtos, obez, gras. 2. *f/v* gravidă, însărcinată, grea
borviz *n.* apă minerală
boschet *n.* tufiș
boscoană *f. v.* vrajă
boscorodi *vb. v.* murmura
bostan *m.* dovleac, harbuz
bosumflat, -ă *adj.* supărat, îmbufnat, țâfnos, capricios, sucit
bot *n. v.* gură
boteza *vb. v.* numi
boț *n.* cocoioș, bulz
boți *vb.* mototoli, cocoloși, șifona
box *n.* pugilism
boxă *f.* compartiment, despărțitură
brac *n.* sfărâmatură
brambura *adv.* alandala, aiurea, haotic, dezordonat, fără rost, anapoda
brambureală *f.* debandadă, haos, dezordine
brancardă *f.* targă
braniște *f. v.* pădure
branșa *vb.* a conecta, a lega, a atașa
branșă *f.* 1. ramură, domeniu, sector. 2. meserie,

profesie, ocupație, slujbă, funcție

brașoave *f. pl.* fleacuri, povești, palavre, gogoși, vorbe goale, minciuni

braț *n.* 1. mână, brâncă. 2. ramură, ramificație, crac

brav, **-ă** *adj. v.* curajos **brava** *vb.* a înfrunța, a sfida

bravo! *interj.* foarte bine, excelent, minunat, foarte frumos, felicitări!

bravură *f.* vitejie, eroism, bărbăție, temeritate, cutezanță, îndrăzneală

brazdă *f.* 1. răzor, polog. 2. (fig.) făgaș, dâră, urmă, pârtie

breaslă *f.* tagmă, corporație, rang, categorie, cin

breaz, **-ă** *v.* grozav

brebenel *m.* dediteț; brebenea, breabăn, ioță, păștiță, floarea-paștilor

breșă *f.* spărtură, gaură, deschizătură

brevet *n.* licență, permis, patentă

breviar *n.* compendiu, sinteză

brezaie *f.* 1. capră. 2. paparudă

briceag *n.* cuțitaș, custură, brișcă

brigadă *f.* echipă, unitate, grup

brigand *m.* tâlhar, bandit, hoț

briliant *n.* diamant

brișcă *f.* trăsurică, cabrioletă

britanic, **-ă** *adj.* englez

briză *f. v.* adiere

brâu *n.* 1. cingătoare, centură, cordon, curea, șerpar. 2. mijloc, talie. 3. bordură, chenar, dungă, brână, ciubuc, vrâstă

broboadă *f.* basma, năframă

broda *vb.* 1. a coase, a înflora. 2. (fig.) a scornii, a născoci, a inventa

brodeală *f.* potrivire, nimerală, congruență

brodi *vb.* a se nimeri, a se potrivi, a concorda

broșa *vb.* a lega, a compacta

broșură *f.* cărțuție, fasciculă, opuscul

bruftulală *f.* muștruluială, dăscăleală, critică, muștrare, reproș

bruion *n.* ciornă, schiță, concept

bruiaj *n...* perturbare, tulburare, larmă, zgomot

brumar *m.* noiembrie

brumă *f.* 1. pruină. 2. puținătate, micime, fleac

brumărel *m.* octombrie

brumăriu, -ie *adj.* fumuriu, vinețiu

brun, -ă *adj.* negricios, brunet, oacheș, smolit, tuciuriu

brunet, -ă *adj. v.* brun

brusc, -ă *adj.* neașteptat, deodată, subit, inopinat, spontan, fulgerător

brusca *vb.* *a* repezi, *a* bruftului, *a*, înghesui, *a* maltrata

brusture *m.* lipan

brut, -ă *adj.* neprelucrat, nefinisat, necioplit, grosolan, primitiv, necizelat

brutal, -ă *adj.* necivilizat, aspru, dur, silnic, agresiv, rău-neomenos

brutalitate *f.* duritate, asprime, răutate, agresivitate, neomenie

brutaliza *vb.* *a* agresa, *a* maltrata, *a* vătăma, *a* lovi, *a* bate, *a* ataca

bubă *f.* 1. abces, furuncul. 2. neajuns, încurcătură, complicație, greutate

bubui *vb.* *a* (de) tuna, *a* dудui, *a* vui, *a* răsună

bucată *f.* 1. fragment, parte, frân

tură, porție, crâmpei. 2. compoziție, lucrare

bucate *f. pl.* 1. hrană, alimente, mâncare. 2. cereale, grâne

bucâlat, -ă *adj. v.* dolofan *

bucățică *f.* fărâmă, părticică, fărâmătură, pic

buchet *n.* 1. mănunchi, smoc, chită. 2. miros, aromă, parfum

buchiseală *f.* învățare, studiu, toceală

bucium *n.* corn, tulnic

buclă *f.* zuluŧ, cârlionŧ, creŧ

bucluc *n.* necaz, neajuns, încurcătură, mizerie

buclucaș, -ă *adj. v.* cârcotaș

bucolic, -ă *adj.* idilic, pastoral, campestru

bucolică *f.* eglogă, idilă

bucura *vb.* 1. a se desfăta, a se veseli, a se amuza, a jubila. 2. a beneficia, a profita, a se folosi de...

bucurie *f.* mulțumire, satisfacție, plăcere, desfătare, euforie

bucuros, -oasă *adj.* satisfăcut, vesel, bine dispus, voios, mulțumit

buf, -ă *adj.* burlesc, caraghios, grotesc, caricatural

bufant, -ă *adj.* înfoiat, umflat

bufet *n. v.* bodegă

bufniță *f.* cucuvea, bună, bogză

bufon *m.* măscărici, paiată, cabaz, ghiduș, caraghios

buhă *f.* bufniță

buhăit, -ă *adj.* umflat, buget, puhav

buimac, -ă *adj. v.* zăpăcit

buimăceală *f.* năucire, zăpăceală, amețeală, buimăcire

bulb *m.* tubercul

bulboană *f. v.* vâltoare

bulbucătură *f. v.* umflătură

buleandă *f. v.* zdreanță

buletin *n.* 1. revistă, anuar, periodic. 2. înștiințare, anunț, comunicat **bulin** *n.* comprimat, cașetă, pilulă

buluc *n. v.* grămadă

buluci *vb.* v. înghesui

bulz *n.* cocoloș, bulgăre

bumb în... nasture

bumbac *n.* 1. cotton. 2. (înv.) vată

bun, -ă *adj.* 1. cumsecade, de treabă, amabil, inimos, generos, binevoitor. 2. blând, blajin, pașnic, prietenos, calm, cuminte, cuviincios. 3. plăcut, convenabil, binevenit,

util, potrivit. **4.** destoinic, iscusit, capabil, dibaci, abil, apt, vrednic. **5.** valabil, neuzat, nestricat, nealterat

bun *n. v.* avere

bună *f.* bunică

bună-credință *f. v.* sinceritate **bună-cuviință** *f. v.* politețe **bunăoară** *adv.* precum, de exemplu, de pildă **bunăstare** *f. v.* belșug **bunătate** *f.* omenie, cumsecădenie, generozitate, noblețe, bunăvoință, amabilitate, blândețe

bunăvoință *f.* **1.** amabilitate, noblețe, generozitate. **2.** silință, râvnă, zel

bundă *f.* cojoc, pieptar **bun-gust** *n.* rafinament, distincție, eleganță

bunic *m.* tată-mare, bun, taică, bunel

bunică *f.* mamă mare, bună, mamaie

bun-simț *n.* sensibilitate, politețe, bună-creștere, amabilitate **bură** *f.* burniță, țărâială

burduf *n.* **1.** foaie, stomac. **2.** cos, coviltir

burduși *vb.* **1.** a umple, a îngrămădi, a îndesa, a ticsi. **2.** (fam.) a bate, a snopi, a stâlci, a buși. **3.** a se coji, a se scoroji, a se coșcovi

burete *m.* ciupercă, hrib, mănătarcă

burghiu *n.* sfredel

buric *n.* omilie; (fig.) centru, mijloc

burlac *m.* celibatar, neînsurat, flăcău, becher, cavalier

burlesc, **-ea scă** *adj.* grotesc, caricatural, caraghios, buf, parodic

burniță *f.* țărâială, bură, ploaie mărunță

burtă *f.* pânțece, abdomen, foaie

buruiană *f.* bălărie, dudău, beldie

burzului *vb.* a se supăra, a se enerva, a reacționa, a se înfuria

busolă *f.* **1.** compas. **2.** ghid, călăuză, cicerone **buși** *vb.* a împinge, a lovi, a izbi **bușon** *n.* dop, astupuș **buștean** *m.* trunchi, butuc, ciomp **butca** *f.* trăsură (de lux), rădvan

butelcă *f.* sticlă, garafă, butelie **bute** *f.* butoi, poloboc, saca, bunu' **butelie** *f.* sticlă, butelcă **butnar** *m.* dogar

butoi *n.* bute, poloboc, saca, bunu **butonieră** *f.* cheutoare, gaică **butuc** *m.* buştean, trunchi, ciolhan, ciump

butucănos, -oasă *adj.* grosolan, nefinisat, necioplît, necizelat

buturugă *f.* butuc, cioată, ciump, buştean

buză *f.* 1. margine, limită. 2. tăiş, ascuţiş

buzdugan *n.* ghioagă, măciucă **buzunări** *vb.* a fura, a şterpeli, a pungăşi

ca *conj. adv. prep.* 1. cum, precum, după cum. 2. cam, aproximativ. 3. de pentru, spre, drept

cabală *f. v.* uneltire

cabalistic, -ă *adj.* obscur, încâlcit, misterios, neclar, ascuns, confuz, **cabinet** *n.* 1. birou. 2. guvern, consiliu de miniştri

cabotaj *n.* navigaţie

cabotin în 1. măscărici, actor fals. 2. şarlatan

cabrioletă *f.* şaretă, brişcă, trăsurică

cacealma *f.* păcăleală

cacom *n.* hermină

cadaveric, -ă *adj.* palid

cadavru *n.* leş, corp, trup, stârv, hoit, rămăşiţe pământeşti, mortăciune

cadă *f.* vană, baie

cadenţat, -ă *adj.* ritmat, sacadat, accentuat, apăsător

cadenţă *f.* ritm

cadou *n.* dar, plocon, atenţie, peşcheş, (fam.) mită

cadra *vb.* a corespunde, a potrivi

cadre *n. pl.* personal, angajaţi, slujbaşi, colectiv

cadru *n. i.* 1. ramă, pervaz, toc, canat. 2. întindere, spaţiu, teren, domeniu, peisaj, tablou. 3. mediu, ambianţă, anturaj, climat, împrejurare. **ii.** angajat, slujbaş, funcţionar

caduc, -ă *adj.* trecător

cafeniu, -ie *adj.* maro, maroniu, castaniu, şaten

caftan **n.** manta, dulamă, cabaniță

caimac **/7**, smântână

calabalâc **n.** bagaj

calamitate **f.** nenorocire

calapod **n.** șablon, model, tipar, formă, calup

cală **f.** magazie, hambar

calcina **vb.** a arde, a carboniza

calcul **n.** socoteală

calcula **vb.** 1. a socoti, a număra. 2. a combina, a aranja, a plănuși. 3. a aprecia, a evalua, a estima, a determina

calculat, -ă **adj.** socotit, măsurat, chibzuit, moderat, ponderat

cald, -ă **adj.** 1. fierbinte, arzător, încins. 2. afectuos, afabil, prietenos, cordial, tandru

caldarâm **n.** pavaj, asfalt

cale **f.** 1. drum, curs, itinerar. 2. direcție, linie, sens. 3. (fig) metodă, mijloc, chip, sistem. 4. filieră, mijlocire, intermediu

călească **f.** trăsură

calendar **n.** almanah

calfă **f.** ucenic

calibra **vb.** a sorta, a selecționa

calibru **n.** 1. mărime, volum, dimensiune. 2. fel, soi, speță, gen, sort

calic, -ă **adj.** 1. sărac, nevoiaș, oropsit, sărman. 2. zgârcit, avar, egoist, meschin

califica **vb.** 1. a specifica, a numi, a taxa, a eticheta. 2. a instrui, a pregăti, a forma, a specializa

calitate **f.** 1. însușire, valoare, trăsură, atribut, notă, specific. 2. titlu, rang, grad, competență

calificativ **n.** apreciere, etichetă, notă, prețuire, epitet

caligraf **m.** copist, grămătic, conțopist, calemgui, diac, pisar

calm, -ă **adj.** liniștit

calma *vb.* *v* domoli

calmant, -ă *adj.* liniștitor, odihnitor, alinător

calomnia *vb.* *a* defăima, *a* blama, *a* denigra, *a* ponegri, *a* bârfi, *a* huli, *a* discredita

calomnie *f.* defăimare, ponegrire, bârfeală, bârfă, ocară, clevetire, hulă, denigrare, insultă

calp, -ă *adj.* fals

calup *n.* calapod

calvar *n.* chin, suferință, durere, mizerie, apăsare

calvin, -i-adj. reformat

calviție *f.* chelie, pieșuvie

cam *adv.* **1.** aproximativ, circa, vreo, aproape. **2.** puțin, nițel. **3.** prea, excesiv, exagerat

camarad, -ă *m.* coleg, prieten, tovarăș, ortac

camarilă *f.* clică

camătă *f.* dobândă, procent, interes

cameră /t **1.** odaie, încăpere, sală. **2.** anvelopă

cameristă *f.* femeie de serviciu, subretă

camerton *n.* diapazon

campament *n.* tabără, lagăr, bivuac

campanie *f.* **1.** război, luptă, ostilități. **2.** acțiune (de masă), mobilizare, propagandă

campanilă *f.* clopotniță

campestru, -ă *adj.* câmpenesc, pastoral, țărănesc, rustic

camping *n. v.* cantonament

campion *m.* as, fruntaș, lider, protagonist

camufla *vb.* *v* ascunde

canaf *n.* ciucure, țurture

canava/f urzeală

canal *n.* **1.** șanț, tranșee. **2.** tub, conductă, țevă. **3.** lungime de undă

canalie *f. v.* ticălos

canaliza *vb.* **1.** salubritate, *a* asana. **2.** (fig) *a* îndrepta, *a* orienta, *a* dirija

canapea *f.* sofa, divan, dormeză

canat *n.* pervaz
cană *f.* ulcea, ulcică
cancan *n. v.* bârfă
cancelar *m.* prim-ministru, premier
cancelarie *f.* birou, oficiu
cancer *n.* neoplasm, tumoare malignă, rac
candelabru *n.* pofticandru
candid, -ă *adj. v.* curat
candida *vb. v.* concura
candidat, -ă *m. f.* concurent, competitor
candoare *f.* 1. inocență, castitate, nevinovăție, puritate, curățenie. 2. naivitate, credulitate
candriu, -ie *adj. v.* zăpăcit
canevas *n. v.* schiță
cange *f. v.* rangă
canibal, -ă *adj.* sălbatic, antropofag **caniculă** *f.* arșiță, dogoare, nădușeală, zăduf, cuptor **canistră** *f.* bidon
canon *n.* 1. dogmă, regulă, crez, lege, normă, tipic. 2. chin, calvar, caznă, supliciu, tortură
canonadă *f.* bombardament, tir, tragere
canoni *vb. a* chinui, *a* tortura
canonic, -ă *adj.* normativ, legic, dogmatic
canotaj *n.* vâslit, (opătare (sport))
cant *n.* muchie, dungă
cantabil, -ă *adj.* melodios, armonios, muzical
cantalup *m.* pepene (galben), turkestan
cantitate *f.* mărime, volum, mulțime, sumă, număr, câtime
cantona *vb.* 1. *a* (se) instala, *a* caza, *a* tăbări. 2. *a* se limita, *a* se restrânge
cantonament *n.* campament, bivuac, tabără
cantor *m.* psalt, țârcovnic, dascăl, cântăreț
cap *n.m.* 1. țeastă, craniu, căpățână (jargon), dovleac, glavă, tărtăcuță. 2. minte, cuget, gândire, cugetele, judecată, raționament, memorie. 3. persoană, om, individ; ins. 4. șef, căpetenie, ștab, comandant. 5.

început, frunte. **6.** capăt, sfârșit, final, terminație, extremitate **capabil**, -ă *adj.* **v.** priceput **capac** *n.* acoperitoare, înveliș **capacitate** *f.* **1.** forță, tărie, putere. **2.** aptitudine, pricepere, capacitate, talent, valoare, calitate. **3.** cuprindere, volum, mărime

capăt *n.* **1.** limită, sfârșit, terminație, cap, fine, extremitate, final. **2.** bucată, fragment, frântură

capcană *f.* **1.** cursă, prinzătoare, laț. **2.** ademenitoare, ispită, momeală **capelă1** *f.* **v.** șapcă **capelă2** *f.* bisericuță, paraclis **capilar** *adj.* subțire, fin, îngust **capişon** *n.* căciuliță, bonetă **capital**, -ă *adj.* **2.** esențial, fundamental, decisiv, substanțial, vital. **2.** (*f.*) majusculă, verzală, mare **capitală** *f.* metropolă **capitaliza** *vb.* **a** strânge, **a** aduna, **a** concentra, **a** acumula **capitol** *n.* parte, fragment **capitona** *vb.* **a** îmbrăca, **a** tapisa **capitula** *vb.* **a** se preda, **a** se supune, **a** ceda, **a** se da învins, **a** se închina **capiu**, -ie *adj.* **v.** nebun **capodoperă** *f.* creație, operă, realizare genială **capot** *n.* halat **capota** *vb.* **v.** prăbuși **capricios**, -oasă *adj.* **v.** nestatornic

capriciu *n.* moft, toane, răsfăț, ciudățenie, frță, izmeneală

capsoman, -ă *adj.* **v.** stupid

capta *vb.* **a** prinde, **a** recepta, **a** colecta, **a** aduna, **a** strânge

captiv, -ă *adj.* **v.** prizonier

captiva *vb.* **a** înlănțui, **a** subjuga, **a** seduce, **a** fermeca, **a** delecta, **a** vrăji, **a** capta

captivant, -ă *adj.* **v.** fermecător

captivat, -ă *adj.* sedus, cucerit, fermecat, fascinat, vrăjit

captivitate *f.y.* robie

captura *n. &* **1.** **a** prinde, **a** aresta, **a** înhăța, **a** apuca. **2.** **a** ocupa, **a** cuprinde, **a** robi, **a** cuceri

car *n.* căruță

carabină *f.* pușcă, flintă

caracter *n.* **1.** particularitate, notă, marcă, însușire,

atribut, calitate. **2.** fel, natură, temperament. **3.** literă, semn grafic

caracteristic, -ă *adj.* definitiv, propriu, specific, tipic, distinctiv

caracteristică *f.* particularitate

caracteriza *vb.* a defini, a specifica, a individualiza, a contura

caracudă *f.* albitură, plevușcă, baboian, mărunțiș

caraghios, -oasă *adj.* **1.** comic, hazliu, glumeț, burlesc, nostim, buf. **2.** ridicol, nesperios, de râs, ridicol

caraghioslâc *n. v.* bufonerie

carambol *n.* v. încurcătură

carantină *f. v.* izolare

carapace *f. v.* înveliș

caraulă *f. v.* pază

caravană *f. v.* convoi

carbon *n.* indigo, plumbagină

carboniza *vb.* a arde, a calcina, a se tăciuna

carcasă *f.* **1.** înveliș, carapace, crustă. **2.** cadru, schelet, osatură

carceră *adj.* celulă, arest, închisoare

carda *vb.* a dărăci, a scărmana

cardinal, -ă *adj. v.* fundamental

cardinal *m.* prelat (catolic), ierarh, eminență, monsenior

carență *f. v.* lipsă

caretă *f. v.* trăsură

careu *n. v.* pătrat

careva *pron.* cineva, oarecine, oarecare, vreunul

caria *vb.* a se găuri, a se strica **caricatural**, -ă *adj. v.* grotesc **caricaturiza** *vb. v.* ironiza **carieră** *f. v.* profesiune

carierist, -ă *m. f. v.* parvenit **carttabil**, -ă *adj.* generos, nobil, darnic, milos, filantropic **caritate** *f.* generozitate, bunătate, dărnicie

carâmb *n.* tureată, saftian, tureac

carnaj *n.* masacru

carnal, -ă *adj.* trupesc, fizic, senzual
carnaval *n.* petrecere
care *n.* tobă
carou *n.* pătrat, careu
carpetă *f.* covoraș
carta *vb.* **a** grupa, **a** repartiza, **a** clasifica
cartă *f.* pact, convenție, document, acord (scris)
carte *f.* **1.** operă, volum, tom, scriere, lucrare. **2.** știință cultură, instruire, studii. **3.** scrisoare, act, document, înscris
cartel *n.* **1.** monopol. **2.** grupare, asociere, înțelegere, coalitie
cartier *n.* sector, raion, cvartal, mahala
cartilaj *n.* tendon, zgârci
cartona *vb.* **a** compacta, **a** lega (o carte)
cartirui *vb.* **a** caza, **a** adăposti
carton *n.* mucava
cartotecă *f.* fișier, evidență
cartuș *n.* glonte, plumb
casa *vb.* **a** anula
casant *adj.y.* fragil
casap *m.* măcelar
casă **1.** locuință, domiciliu, cămin, adăpost. **2.** clădire, imobil, construcție. **3.** familia, menaj, căsnicie, dinastie
casă2 *f.* casierie
cascadă *f.* cataractă, cădere de apă, niagară **casetă** *f.* cutioară, cutiuță
casnic, -ă *adj.* domestic, familial, gospodăresc
casnică *f.* gospodină
cast, -ă *adj. v.* nevinovat
castaniu, -ie *adj.* șaten, maroniu, cafeniu
castă *f. v.* tagmă
castitate *f.* puritate, curățenie, nevinovăție, virginitate
castra *vb.* **a** jugăni, **a** scopi, **a** emascua

castron *n. v.* vas

castru *n.* lagăr, tabără, campament **casetă** *f.* pastilă, bulin, comprimat, pilulă, tabletă **cât** *n.* etaj, nivel, plan **catabolism** *n.* dezasimilație, dezasimilare, dezintegrare **cataclism** *n. v.* catastrofă **catacombă** *f. v.* subterană **catadicsi** *vb. v.* binevoi **catagrafia** *vb. a* inventaria, a recenza, **a** înscrie, **a** înregistra **cataligă** *f.* piciorong, papainog **catalizator** *n.* accelerator, activam **catalog** *n.* registru, fișier, catastif, condică

catapeteasmă *f.* iconostas, tâmplă, fruntar

cataplastmă *f.* compresă, prișniț, oblojeală, plasture

catar *n.* guturai, coriză, rinită

cataractă *f.* cascadă, cădere de apă, niagară

cataractă2 *f.* albeață, apă-albă, perdea

catarg *n.* arbore, mastă

catastif *n. v.* catalog

catastrofal, -ă *adj.* îngrozitor, groaznic, dezastruos, fatal, teribil

catastrofă *f.* dezastru, calamitate, flagel, grozăvie, năpastă, urgie, nenorocire, sinistru, pacoste

catedrală *f.* biserică, bazilică, templu, lăcaș divin

catedră *f.* 1. pupitru, birou. 2. profesorat, dascălie, învățământ, belferie

categoric, -ă *adj.* 1. ferm, hotărât, decis, tranșant, răspicat. 2. evident, izbitor, clar, indiscutabil, cert, vădit, sigur, net

categorie *f.* 1. clasă, grupare, fel, gen, speță, soi. 2. chip, fel, gen, tip. 3. pătură, strat, treaptă

categorisi *vb. v.* clasifica

catehism *n.* (fig.) manual, pravilă, îndreptar

catenă *f. v.* lanț

caterincă *f.* flașnetă, minavet

caterisi *vb. a* răspopi, **a** excomunica, **a** exclude

catifea *f.* velur, pluș, barșon

catifelat, -ă *adj.* mătăsos, moale, delicat

catâr *m.* 1. măgar, asin, mul. 2. (fig.) om

încăpățânat, inflexibil, îndărătnic

catolic, -ă *adj.* româno-catolic, apostolic, roman, papistaș, papist

catrafuse *pl.* boarfe, bulendre, palabalâc, țeale, troace

catran *n.* gudron, smoală, păcură: (fig.) supărare, furie, venin.

catrință *f.* peștiman, zavelcă, fotă

cațaveică *f.* scurteică, zoavă

cauc *n.* căuș, scafă

caustic, -ă *adj.* mușcător, usturător, tăios, zeflemitor, ironic, satiric

cauteriza *vb.* a arde

cauțiune *f.* garanție, v. cheazășie, asigurare, gaj

cauza *vb.* a pricinui, a determina, a produce, a provoca, a genera, a isca

cauzalitate *f.* condiționare, determinare, motivare

cauză *f.* 1. motiv, pricină, considerent, mobil, rațiune, temei. 2. origine, obârșie, izvor, sursă. 3. proces, acțiune, judecată, pâră

cavaf *m. v.* cizmar

caval *n. v.* fluier

cavaler *m.* 1. nobil, aristocrat. 2... călăreț, călăraș, cavalerist. 3. ostaș, luptător, călăreț. 4. holtei, burlac, flăcău, celibatar, becher, june

cavalcadă *f.* călărie, alergare de cai

cavalerie *f.* călărime **cavalerește** *adv. v.* leal

cavalerism *n. v.* politețe

cavernă *f.* grotă, peșteră, hrubă, cavitate

caviar *n.* icre negre

cavitate *f.* adâncitură, gaură, scobitură, spărtură

cavou *n.* criptă, necropolă, mormânt

caz *n.* întâmplare, împrejurare, circumstanță, eveniment, ipostază, situație, fapt, context

caza *vb. v.* găzdui

cazan *n.* căldare, rezervor, zănoagă

cazanie *f.* predică, omilie, didahie, propovedanie

cazemată *f.* buncăr, fortificație

cazma *f.* hârleț, sapă

caznă *f.* 1. chin, suferință, canon, durere, tortură, supliciu. 2. efort, trudă, stăruință, silință, osteneală

cazon, -ă *adj.* militar, milităresc, ostășesc, soldățesc; (fig.) aspru, rigid

cazual, -ă *adj.* 1. accidental, incidental, ocazional, sporadic. 2. flexionar

cazuistică *f.* sofistică, arguție, vorbărie

că *conj.* 1. căci, fiindcă, deoarece, pentru **că** 2. încât, de să 3. deși, cu toate **că** 4. doar, când

căci *conj.* deoarece, că, pentru **că**, fiindcă

căciuiar *m.* dorobanț, ostaș, curcan

căciulă *f.* 1. cușmă. 2. (fig.) om, ins, individ, persoană

căciuli *vb.* 1. a se ploconi, a se înjosi, a se linguși, a peria, a tămâia. 2. a se milogi, a cerși

căciuliță *f.* bonetă, scufie, căpățână, tichie

căciutie *f.* capsulă, gămălie, căpățână, măciulie

cădea *vb.* 1. a pica, a se prăvăli, a se prăbuși, a se surpa, a se dărâma, a se răsturna, a se lăsa. 2. a se depune, a se așeza, a se așterne. 3. a atârna, a se apleca, a coborî, a se înclina, a spânzura. 4. a se pierde, a eșua, a nu reuși, a nu rezista, a pieri, a muri. 5. a se nimeri, a se brodi, a se

potrivi, a se cuveni. 6. a-i sta bine, a cadra, a se cere

cădelnița *vb.* *v.* tămâia

cădere *f.* i. 1. căzătură, picare, prăbușire, năruire, surpare. 2. lăsare, coborâre, așternare. 3. eșec, nereușită, fiasco, dispariție. ii. capacitate, competență, calitate, drept

căftăni *vb.* 1. a boieri, a înnobila. 2. (fam.) a bate, a snopi, a păru

căi *vb.* 1. a se pocăi, a regreta, a-i părea rău, a jeli. 2. a compătimi, a căina, a deplânge

căina *vb.* 1. a se tângui, a se jelui, a se lamenta, a

boci, **a se văicări**. **2.** a compătimi, **a se căi**, **a deplânge**
căință *f.* regret, pocăință, re-muşcare, părere de rău
căişor *m.* **1.** căluţ, căluşel. **2.** pl.) căluşei, tiribombă
căiță *f.* bonetă, scufie, căciuliță, scufă
călare *adv.* încălecat, **pe cal** **călăraş** *m.* călăreţ,
cavalerist **călăreţ** *m.* călăraş, cavalerist, cavaler
călărie *f.* echitație, călărit, hipism
călător, -oare *adj. m. f.* **1.** drumeţ, voiajor, trecător,
pasager. **2.** nomad, migrator, nestabil
călători *vb.* **a** umbla, **a** merge, **a** voiaja, **a se** deplasa.
călătorie *f.* drum. voiaj, deplasare, umblet
— **călătorit, -ă** *adj. v.* umblat
călău *m.* **1.** gâde, casap, torţionar. **2.** tiran, ucigaş,
criminal
călăuză *f. s. f.* ghid, îndrumător, povăţuitor, cicerone,
mentor
călăuzi *vb.* **1.** a conduce, **a** ghida, **a** îndruma, **a**
orienta, **a** povăţui, **2.** a **se** lua după, **a** urma, **a** asculta de
călca *vb.* **1.** a păşi, **a** merge, **a** străbate, **a** bătători. **2.**
a strivi, **a** zdrobi, **a** nimici, **a** distruge. **3.** a asupri, **a**
năpăstui, **a** tiraniza, **a** oprima, **a** oropsi. **4.** a încălca, **a**
nesocoti, **a** viola (o lege)
călcătoare *f.* jgheab, lin
călcătură *f.* mers, umblet, pas, păşit
căldare *f.* găleată, cazan; (fig.) zănoagă, circ
căldură *f.* **1.** temperatură, febră, fierbinţeală. **2.**
arşiță, caniculă zăpuşeală, dogoare, năduf, pojar, zăduf,
vipie, torpoare **3.** afecțiune, ataşament, simpatie, pasiune,
ardoare
călduros, -oasă *adj.* **1.** cald. **2.** afectuos, cordial,
pasionat, amabil
căli *vb.* **1.** a se întări, **a se** oțeli, **a se** fortifica. **2.** a
prăji, **a** părpăli
călit, -ă *adj.* oțelrt, întărit, rezistent, încercat,
experimentat, matur
călugăr *m.* monah, pusnic, anahoret, părinte

călugăresc, -ea scă *adj.* mănăstiresc, monahicesc, monahal, monastic

călugări *vb.* 1. a se pusnici, a fi monah. 2. a se retrage, a fi abstinent, a se izola

călugăriță *f.* maică, monahie, mireasa domnului

căluș *n.* scaun, scăunaș, scăunel. **călușei** *m. pl.* căișori, carusel

cămară *f.* 1. debara, ghelar, depozit. 2. odaie, încăpere

cămașă *f.* combinezon, furou

cămăraș *în* - intendent, fecior, camerist

cămătar *m.* zaraf; (fig.) zgârcit, afacerist, **cămin** *n.* 1. șemineu, vatră, cuptor, sobă. 2. coș, horn, fumar. 3. casă, adăpost, locuință, familie, menaj

căni *vb.* a înnegri (părul)

căpăta *vb.* 1. a primi, a obține, a dobândi, a câștiga. 2. a încasa, a lua, a contracta

căpătâi *n.* 1. capăt, extremitate. 2. cap. creștet. 3. situație, rost, ocupație

căpătui *vb.* a reuși, a se aranja, a se chivernisi, a se îmbogăți, a se pricopsi

căpătuială *f. v.* parvenire

căpătână *f.* craniu, tigvă, țeastă, scăfârlie, hârcă

căpcăun *m. v.* canibal

căpetenie *f.* șef, comandant, conducător, cap, bonz
căpia *vb.* v. înnebuni **căpitan** *m.* șef, comandant, ștab, mai-mare, conducător **căpistere** *f. v.* albie **căpiță** *f.* clăie, stog, porcoi **căpos, -oasă** *adj.* v. încăpătânat **căprioară** *f.* ciută, cerboaică **căprior** *m.* 1. cerb. 2. bârnă, martac. 3. falcă, maxilar **căprui, -ie** *adj.* castaniu, căpriu **căpșună** *f.* fragă **căptușeală** dublură **căptuși** *vb.* 1. a dubla, a îngroșa, a pune peste. 2. a îndesa, a ticsi, a burduși, a înghesui. 3. a înhăța, a înșfăca, a lua, a prinde. 4. a bate, a snopi

căpușă *f.* 1. ricin. 2. mugur

căra *vb.* 1. a duce, a transporta, a purta, a cărăbăni.

2. a se duce, a pleca, a o șterge, **cărare** potecă, pârtie, drum, cale **cărat** *n.* transport, dus, purtare **cărăbăni** *vb. v.* căra **cărăbuș** *m.* gândac-de-mai, bondar

cărămiziu, -ie *adj.* roșietic, roșcat **cărăruie** *f.* potecuță, căraș **cărăuș** *m.* căruțaș, chirigiu **cărbune** *m.* 1. aur negru; mangal, tăciune. 2. antrax, dalac, pustulă **cărnos, -oasă** *adj.* 1. musculos, grăsuț. 2. miezos, pulpos **cărpănos, -oasă** *adj.* zgârcit, avar, egoist, harpagon, calic **cărticică** *f.* volumaș, cărțulie, cărticea

cărturar *m.* învățat, erudit, savant, intelectual, om de carte

cărturăresc, -ea scă *adj.* livresc, cult. savant

cărțulie *f. v.* cărticică

cărucior *n.* landou, căruț, trăsurică

cărunț, -ă *adj.* albit, încărunțit, sur, nins

căruțaș *m. v.* căraș **căruță** *f.* butca, trăsură, cocie

cășăpi *vb. a* ciopârți, *a* tăia, *a* măcelări, *a* masacra, *a* nimici, *a* distruge

căsători *vb. a* se însura, *a* se mărita, *a* se uni, *a* se nunti

căsătorie *f.* mariaj, căsnicie, matrimoniu, însoțire, însurare, măritiş

căsătorit, -ă *adj.* familist, însurat, măritat, cununat

căsca *vb. v.* deschide

căscat, -ă *adj.* 1. deschis, holbat, zgâit, holbat. 2. (fig.) zăpăcit, gură-cască, uituc, neatent, nătăfleț, prostănac, absent, distrat

căsnicie *f. v.* căsătorie

căsuță *f.* 1. căscioară, bojdeucă. 2. compartiment, despărțitură

cașuna *vb.* 1. a-l apuca, *a i* se năzări, *a-i* veni în gând, *a* urmări, *a-i* abate 2. a cauza, *a* pricinui, *a* provoca

cătană/*n.* soldat

cătânt *vb.* 1. a înrola, *a* încorpora, *a* fi soldat. 2. (fig.) *a* muștrului, *a* ține de scurt, *a* pune la respect

cătănie *f. v.* militarie

cătinel **avtv.v.** încet

cătrăneală **f.** 1. cătrănire, gu-dronare. 2. supărare, necaz, tristețe, mâhnire, otravă

cătrăni **vb.** 1. a gudrona, a smoli. 2. (fig.) a amări, a întrista, a învenina

către **prep.** spre, înspre, la

cătușă **f.** 1. fiare, obezi, lanțuri. 2. ghingă, prinsoare, japiță

cățara **vb.** a se urca, a se sui, a se cocota, a se ridica, a escalada

cățărător, -oare **adj.** agățător, suitor, urcător

cățeii **vb.** v. împerechea

cățule **f.** afumătoare, casoletă

căuș **n.** 1. cauc, scafă, lingură. 2. ispol, scăfiță. 3. bild, ciutură, cupă. 4. cancluc, canceu

căuta **vb.** 1. umbla după, a cerceta, a scotoci, a cotrobăi, a urmări. 2. a se cere, a avea valoare, a se vinde. 3. a se îngriji, a se ocupa, a se interesa. 4. a se sili, a încerca, a se osteni, a se trudi. 5. a se vedea, a tatona, a observa, a cerceta, a examina. 6. a se trata, a se doftori, a urma-o cură. 7. a privi, a se uita, a urmări

căutat, -ă **adj.** v. afectat

căutătură **f.** 1. privire, uitătură, căutare. 2. față, mină, expresie, aer

căuzaș **m.** revoluționar, conspirator

căzătură / 1. cădere, prăbușire 2. hodorog, ramolit, babalâc, ghiuj. 3. derbedeu, lichea, secătură, imoral, corupt

căzni **vb.** 1. a se chinui, a se forța a se munci, a se trudi. 2. a chinui, a tortura, a maltrata

câinos, -oasă **adj.** rău, brutal, aspru, crud, hain. neomenos, nemilos

câlți **m. pl.** pacișe, calafat

câmp 77.1. câmpie, șes, bărăgan. 2. ogor, țarină, cultură? 3. tărâm, loc, spațiu, întindere, arie, domeniu, cerc, sferă, cadru

câmpenesc, -ea scă *adj.* pastoral, rural, campestru.
sătesc

câmpie *f.* șes, bărăgan, pusta, câmp

când *conj.* cum, întrucât, deoarece, dacă, deși

cândva *adv.* odată, odinioară, demult, altă dată,
altcândva

cânt *n. v.* cântec

cânta *vb.* 1. a intona, a glăsuși, a doini. 2. a boci, a
jeli, a se tânguși. 3. a glorifica, a elogia, a cinsti, a
preamări, a proslăvi

cântar *n.* balanță, basculă, cumpănă

cântare *f.* cântec, melodie, viers, melodie

cântăreț *m.* dascăl, țârcovnic, diac, paraclisier, psalt,
cantor

cântări *vb.* 1. a măsura, a evalua, a trage, a prețui.
2. a cumpăni, a chibzui, a judeca

cântec *n.* 1. melodie, cântare, muzică, melopee. 2.
arie, compoziție, lied

cârcă *f.* spate, dos, spinare

cârciogar *m. v.* cârcotaș

cârciumă *f. v.* bufet

cârcotaș, -ă *adj.* certăreț, nemulțumit, dificil,
cârciogar, incomod. 2. intrigant, bârfitor, colportor

cârd *n.* 1. turmă, stol, ciopor, 2. ceată, bandă, clan,
tagmă

cârâi *vb. v.* cicăli

cârlan *m.* unor, noaten

cârlig *n.* andrea, jgâliță, navetă

cârlionț *m.* buclă, zuluș, creț, inel

cârmaci *m.* 1. pilot. 2. cârmuitor, conducător

cârmă *f.* 1. oiște, proțap. 2. cârmuire, conducere,
comandă, guvernare, domnie

cârmeală *f. v.* abatere

cârmi *vb.* 1 a coti, a vira, a se abate, a cotigi, 2.3
șovăi, a ezita, a se codi, a se eschiva

cârmiziu, -ie *adj.* roșu-închis, purpuriu, carmin

cârmui *vb*”. **a** conduce. – **a** administra, **a** guverna, **a** domni, **a** dirigu

cârpăc! *m*. peticar. pantofar (prost), târâie-brâu, ageamiu

cârpă *f*. otreapă, petică, buleandă, treanță, zdreanță

cârpăci *vb* **a** cârpi, **a** petici, **a** potlogi

cârpător *n*. fund, tocător

cârpeală *f*. **1.** cârpire, reparație. **2.** (fig.) refacere (superficială), lucru de mântuială, peticire

cârpi *vb*. **1.** a coase, **a** petici, **a** repara, **a** drege. **2.** (fig.) **a** lovi, **a** bate, **a** atinge, **a** da pălmi, **a** snopi

cârți *vb*. *v*. protesta

cârțiță *f*. sobol, orbeț, mușuroi

câștig *n*. **1.** avantaj, beneficiu, *folos profit*. **2.** *salariu*, retribuție, indemnizație

câștiga *v*. **1.** a profita, **a** dobândi, **a** beneficia, **a** obține. **2.** a cuceri, **a** repurta, **a** învinge, **a** birui „**a** bate, **a** izbândi

cât 0/7/ ca, precum, cum, oricât **câteodată** *adv*. uneori, din când în când

câtîme *f*. **1.** mărime, cantitate, număr, volum. **2.** parte, fragment, fracțiune

câtva *adv*. puțin, oleacă, ceva, nițel **ce** **1.** pron.) care, oricine. **2.** (adv.) cât, cum

ce *interi*, cum? poftim? aud?!

ceacâr, -ă *adj*. sașiu, zbanghiu, strabic

ceafă *f*. grumaz, cerbice

ceahlău *m*. vuitor bărbos, zăgan

cealr *n*. pășune, imaș

ceapă *f*. **1.** arpagic, borceag. **2...** bulb

ceapraz *n*. firet, pasmant

ceartă *f*. **1.** gâlceavă, dezbinare, sfadă, altercație, animozitate, discordie, dispută, disensiune, învrăjbire, vrajbă, zăzanie, dihonie, zavistie. **2.** dojană, mustrare, morală, bruftuială. beșteleală

ceas *n*. **1.** oră, vreme, moment, răstimp. **2.**

ceasornic, orologiu, ornic. **3.** contor, măsurător

ceaslov *n.y.* *carie* (sacră)

ceasornic/? *y.* ceas

ceată *f.* **1.** grup, grămadă, cârd, droaie, gloată, mulțime, buluc, pâlc, stol, liotă. **2.** clică, șleahță, camarilă, bandă, tabără

ceață *f. v.* negură

ceaun *n.* căldare, tuci

cecitate *f.* orbire

ceda *vb.* **1.** a lăsa, *a* preda, *a* da, *a* renunța, *a* cesiona. **2.** a se muia, *a* se supune, *a* capitula, *a* nu se împotrivi, *a* se pleca. **3.** a se atenua, *a* slăbi, *a* scădea, *a* se ameliora. **4.** *a* se frânge, *a* se rupe, *a* crăpa, *a* se deforma

ceferist *m.* feroviar

cetar *n.* cămară, magazie

celălalt, -ă *pron.* altul, ălălalt

celebra *vb.* **1.** a oficia, *a* sluji, *a* săvârși. **2.** a anivecsa, *a* sărbători, *a* prăznui, *a* serba

celebritate *f.*

faimă, glorie, reputație, renume, prestigiu

celebru, -ă *adj.* renumit, ilustru, faimos, reputat, vestit, arhicunoscut

celeritate *f.v.* iuțeală

celest, -ă *adj. v.* divin

celibat *n.* burlăcie

celibatar, -ă *adj.* necăsătorit, holtei, burlac, cavalier, june, becher

celulă *f.* **1.** alveolă, căsuică, chilioară. **2.** carceră, arest, închisoare

cenaclu *n.* grup literar-artistic, reuniune, asociere

centenar, -ă *adj.* secular

centiron *n.* centură.

centra *vb.* *a* axa; (fig.) *a* grupa, *a* strânge

central, -ă *adj.* principal, medial, esențial, dominant, nodal

centraliza *vb.* *a* concentra, *a* grupa, *a* strânge, *a*

aduna, **a** subsuma

centru *n.* mijloc, miez, focar, inimă, nucleu

centură *f.* curea, centiron; colac **de** salvare, cordon, cingătoare

centurion *m.* ostaș, sutaș

cenușar *n.* 1. urnă funerară. 2. scrumieră

cenușă *f.* scrum

cenușiu, -ie *adj.* fumuriu, gri, plumburiu, sur, pământiu

cenzură *f.* control, verificare, supraveghere

cenzura *vb.* 1. **a** controla, **a** verifica.

2. **a** opri, **a** sista, **a** interzice (apariția)

cep *n.* canea, tiplu, pipă; nod, dop

cepelag, -ă *adj.* peltic, sâsâit

cer *n.* 1. boltă, firmament, crug, tărie. 2. aer, atmosferă, văzduh, eter.

3, rai, paradis, eden. 4. pronie.

divinitate, providență

cerat, -ă *adj.* impermeabil, izolant

cerber *m.* paznic, gardian

cerbice *f.* ceafă, grumaz

cerbicie *f.* încăpățănare, împotrivire, tenacitate, dârzenie

cerboaică *f.* ciută

cerc *n.* 1. circumferință, roată, disc, rotocol, colac.

2. ambianță, anturaj, mediu, sferă, atmosferă. 3. grup, grupare, asociație, club

cerceta *vb.* 1. **a** examina, **a** analiza, **a** „investiga, **a** studia, **a** urmări, **a** explora, **a** scruta, **a** căuta. 2. **a** se documenta, **a** se informa, **a** iscodi. 3. **a** chestiona, **a** întreba, **a** controla, **a** sonda, **a** verifica, **a** ancheta. 4. **a** vizita, **a** vedea

cercevea *f.* pervaz, ramă, cadru, toc

cerdac *n.* pridvor, verandă, foișor, tindă, belvedere

cere *vb.* 1. **a** pretinde, **a** solicita, **a** reclama, **a** revendica. 2. **a** dori, **a** pofti, **a** vrea, **a** cânta. 3. **a** necesita,

a impune, a preţinde, a implica. 4. a se cădea, a trebui, a se cuveni

cereale *pl.* grâne, bucate, pâine

cerebel *n.* creierul mic, creieraş

cerebral, -ă *adj.* mintal, raţional, spiritual, intelectual

ceremonial *n.* ceremonie, etichetă, protocol, ritual, rânduială, tipic, solemnitate

ceremonie *f.* 1. ceremonial, etichetă, protocol, tipic, solemnitate.

2. fast, pompă, paradă, cinstire, gală.

3. serviciu, slujbă, oficiu **ceremonios**, -oasă *adj.* 1. protocolar, solemn, festiv, sărbătoresc. 2. onctuos, afectuos, mios

cerere *f.* 1. solicitare, pretenţie, exigenţă, revendicare. 2. rugămintă, apel, doleanţă. 3. petiţie, jalbă, suplică. 4. dorinţă, deziderat, postulat

ceresc, -ea *scă adj.* celest, divin, sideral, zeiesc, minunat, preînalt

cergă *f.* pătură, Țol, cuvertură, velinţă, scoartă, lăicer

cerinţă *f.* 1. exigenţă, imperativ, necesitate, pretenţie. 2. dorinţă, deziderat, voinţă. 3. trebuinţă, nevoie, necesitate

cerne *vb.* 1. a alege, a selecta, a reţine. 2. a bura, a burniţa, a Țârâi. 3. a deosebi, a desluşi, a discerne, a distinge

cerni *vb.* v. îndolia

cerşetor *m.* milog, pomanagiu, calic, sărman

cerşi *vb.* a cere, a se milogi, a cerşetori

cert, -ă *adj.* 1. sigur, neîndoielnic, adevărat, pozitiv, veridic. 2. concret, palpabil, real. 3. ferm, fixat, hotărât

certa *vb.* 1. a muştra, a dojeni, a muştrului, a admonesta, a dăscăli, a dojeni 2. a se învrăjbi, a se gâlcevi, a se sfâdi, a se supăra

certăreţ, -caţă *adj. v.* agresiv

certifica *vb v.* dovedi

certificat /? dovadă, atestare, atestat, adeverință, act, document

certitudine *f.* siguranță, convingere, încredințare, credință

cerumen *n.* ceară, clei

cerut, -ă *adj.* necesar „trebuincios, cuvenit

cesiona *vb. v.* ceda

cetate *f.* fortăreață, fortificație, fort, întăritură

cetățean, -ă *adj.* locuitor, băștinaș

cetățenesc, -ea *scă adj.* civic, civil, obștesc, comunitar

cetățenie *f.* supușenie, naționalitate

cetățuie *f.* citadelă, fortăreață **ceteraș** *m.* lăutar, scripcar, violonist **ceteră** *f. v.* vioară **cetlui** *vb. v.* lega

cețos, -oasă *adj.* încetșat, înnegurat, nebuloș, neguros, pâcios, mohorât, tulbure

ceucă *f.* stăncuță, cioacă, ciochiță

ceva *pron.* oarece, puțin, oarecât, câtva, întrucâtva

cezar *m.* împărat, rege

cezură *f.* pauză (ritmică), oprire (scurtă)

cheag *n.* 1. coagul. 2. chimozină, labferment, lactoferment, maia, presură. 3. (fig.) avere, bani, stare, resurse

chef *n.* 1. petrecere, ospăț, zaiafet, benchetuială. 2. dorință, poftă, dispoziție, gust, plac, plăcere. 3. capriciu, naz, toană, fttă

chefliu, -ie *ad v.* petrecăreț

chefui *vb. a* petrece, *a* benchetui, *a se* ospăta

chei *n.* mal, țărm, splai

chei *f. pl.* defileu, strâmtoare, strungă

cheie *f.* (fig.) 1. explicație, dezlegare, lămurire, deslușire, soluție. 2. secret, simbol, alegorie, canotație

chel *adj.* pleșuv, chelbos, chilug

chelar *n.* cămară, magazie

chelălăi *vb. a* scheuna

chelbos, -oasă *adj.* 1. chel, pleșuv, chilug. 2.

murdar, jegos, nespălat

chelfăneală *f. v.* corecție

cheli *vb.* a pleșuvi, a chelboși

cheli *f.* pleșuvie, calviție, pleșuveală

chelner *m.* ospătar

cheltui *vb.* a irosi, a risipi, a prăpădi, a toca, a consuma

cheltuială *f.* 1. plăți, speze. 2. consum, risipă, irosire

cheltuiitor, -oare *adj.* risipitor, nesocotit, mână-spartă, prodig

chema *vb.* 1. a invita, a pofti, a convoca, a solicita. 2. a cita, a acționa. 3. a numi, a porecli, a boteza, a (se) spune, a (se) zice

chemare *f.* 1. invitare, poftire, convocare. 2. ordin, apel, dispoziție, poruncă. 3. înclinație, vocație, presiune, aptitudine, har, talent. 4. menire, rol, misiune, scop

chemat, -ă *adj.* îndreptățit, competent, priceput

chemător *m.* vornicel, colăcar, vâtaf, vătășel

chenar *n.* 1. bordură, margine. 2. ramă, pervaz, cercevea, cadru

chenzinal, -ă *adj.* bilunar

cheotoare *f.* butonieră, gaică

chepeng *n.* oblon

chercheli *vb.* a se îmbăta, a se afuma, a se ameți a se turmenta, a se griza

cherestea *f.* lemnărie

chermesă *f.* petrecere, bal, serată

chersin *n. v.* copaie

chervan *n. v.* caravană

chestiona *vb.* a întreba, a interoga, a descoase, a examina

chestiune *f.* 1. problemă, subiect, temă, treabă. 2. poveste, eveniment

chestionar *n.* test, întrebări

chetă *f.* colectă, colecționare. **chezaș** *m.* garant,

ostatic

chezășie *f.* garanție, gaj, asigurare, cauțiune, amanet

chiabur *m.* înstărit, bogat, bogătan, avut

chiar *adv.* 1. întocmai, exact, precis, absolut. 2. încă, tocmai, în plus

chibrit *n.* aprinjoară, lemnuț, focăriță

chibzui *vba.* *a* judeca, *a* cumpăni, *a* reflecta, *a* raționa, *a* gândi, *a* socoti. 2. *a* aprecia, *a* crede, *a* găsi, *a* plănuși, *a* măsura

chibzuit, -ă *adj.* 1. cumpănit cumpătat, moderat, echilibrat, măsurat, așezat, sobru, stăpănit, serios. 2. cuminte, înțelept, judicios, temeinic, matur

chică *v.* plete

chichineață *f.* chilie, cămăruță

chichiță *f.v.* șiretlic

chiciură *f.* promoroacă

chicot *n. v.* râs

chiflă *f.* franzeluță, pâinișoară

chiftea *f.* pârjoală

chihlimbar *n.* ambră, succin, etecton

chil *n.* kilogram, kilo

chilie *f.* cămăruță, chichineață, celulă

chilim *n.* scoarță, covoraș

chilipir *n.* câștig, profit, avantaj, afacere, plească

chist *n. v.* tumoare

chit în 1. balenă. 2. egalitate, achitare

chită *f.* mănunchi, buchet, jurubiță **chitanță** *f.* recepisă, atestare, adeverință (de plată) **chiti** *vb. v.* ținti **chițcan** *m.* șoarece, guzgan **chițibuș** *n.* 1. fleac, mărunțiș, bagatelă, nimic. 2. tertip, stratagemă, șmecherie, șiretlic, truc, viclenie **chiui** *vb.* *a* chioti, *a* hăuli, *a* striga, *a* țipa

chlu *kură* *f.* strigătură, chiuit, chiot, strigăt, țipăt **chiul** *n.* 1. lenevire, sustragere, fugă, (de muncă), farniente **chiuretaj** *n.* raclaj, chiuretare **chiulangiu** *m.* pierde-vară, leneș, farniente **chiuvetă** *f.* lavoar, lavabou

chiverniseală *f.* 1. căpătuială, îmbogățire, parvenire, pricopseală. 2.

gospodărire, administrare, cârmuire, conducere
chivernisi *vb.* *v.* gospodări **chivot** *n.* tabernacol; sicriul legii

chix *n.* *v.* eșec

el *conj.* dar, însă, ba, dimpotrivă, numai

cicatrice *f.* semn, urmă, stigmat **cicatriza** *vb.* a se vindeca, a se

închide (o rană) **cică** *adv.* (fam.) chipurile, vorba vine

cicăleală *f.* *v.* sâcâiaia

cicăli *vb.* a pisălogi, a bate la cap, a sâcăi, a plictisi, a bârâi

cicerone *m.* *v.* ghid

ciclic, -ă *adj.* periodic

ciclist *m.* biciclist, rutier

ciclun */?* taifun, urgan

ciclu *n.* 1. perioadă, - răstimp. 2. menstruație, period, regulă. 3. lanț, grup

cidru *n.* must

cifoză *f.* cocoașă, gheb, pup **cifra** *vb.* 1. a însuma, a aduna, a număra. 2. a (se) ridica, a atinge. 3. a coda

cifră *f.* număr, cantitate **cifric**, -ă *adj.* numeric, cantitativ **cifru** *n.* cod

cillbiu, -ie *adj.* *v.* grațios

cilindru *n.* 1. sul, burlui. 2. joben

cimenta *vb.* a consolida, a întări, a lega, a fortifica

cimilitură *f.* ghicitoare, joc de cuvinte, zicătoare

cimitir *n.* țințirim, necropolă, morminte

cimotie *v.* rudă

cin *n.* tagmă

cine *pron.* 1. care, cel ce. 2. fiecare, oricare, fitecine

cinegetic, -ă *adj.* vânătoresc

cinema *n.* cinematograf

cineva *pron.* 1. careva, oarecare, unul, vreunul.

2. om de seamă, personalitate

cingătoare *f.* brâu, chingă, centură, cordon, curea, betelie

cinste, *f.* 1. onestitate, corectitudine, probitate, integritate. 2. virtute, nevinovăție, puritate, castitate, candoare, sinceritate. 3. stimă, respect, prețuire, onoare, vază, credit. 4. elogiu, laudă, mărire, omagiu, slăvire. 5. cadou, dar, bacșiș, plocon, atenție, peșcheș

cinsti *vb.* 1. a prețui, a onora, a stima, a respecta. 2. a elogia, a lăuda, a omagia, a slăvi, a preacinsti. 3. a închina, a ospăta, a trata. 4. a da bacșiș, a dărui, a mitui

cinstit, *-ă* *adj.* 1. corect, onest, integru, prob, incoruptibil, loial, de bună credință, nepătat, virtuos, cast, pur, nevinovat, curat. 2. sincer, franc, leal, devotat, fidel, statornic. 3. onorat, prețuit, stimat, respectat

cinteză *f.* scatiu

cinzeacă *f.* țoi, ciocan, păhărel

cioareci *m. pl.* ițari, pantaloni, bernevi

ciob *n.* hârb, țandără, spărtură, **ciobi** *vb. v.* știrbi

cioban *m.* păstor, baci, oier, păcurar

cioc *n.* 1. clonț, plisc, rost. 2. barbișon, bărbuță, tăcălie. 3. cap, vârf, bot

clocăneală *f.* bocăneală, bătaie, bocănit, ciocănit

ciocni *vb.* 1. a lovi, a bate, a bocăni, a pocăni. 2. a pisălogi, a bârâi, a cicăli, a plictisi

cioclu *m.* dricar

ciocni *vb.* 1. a (se) lovi, a (se) izbi, a (se) tampona. 2. a ciobi, a știrbi, a crăpa. 3. a contrazice, a se opune. 4. a închina, a toasta

chilipirgiu *m.* pleșcar, pomanagiu

chimen *m.* chimion, secară, secărică, tarhon

chimir *n.* șerpar, brâu, chingă

chin *n.* 1. suferință, durere, pătimire, calvar, mizerie. 2. caznă, supliciu, tortură, schingiuire. 3. frământare, necaz, grijă, zbucium

chindie *f. v.* amurg

chingă *f.* 1. chimir, brâu, cingătoare. 2. încheietură, cătușă, stinghie, cocârlă, punte, curmeziș

chinoroz *n. v.* fard

chintesență *f.* esență, sumum, miez

chinul *vb.* 1. a căzni, a tortura, a schingiui. 2. a (se) trudi, a se strădui

chinuit, -ă *adj.* 1. torturat, schingiuit, căznit. 2. frământat, obsedat, urmărit, trudit, necăjit. 3. apăsător, greu, insuportabil, rău

chinuitor, -oare *adj.* 1. dureros, supărător, violent, intens, ascuțit, sfredelitor. 2. obsedant, torturam, tiranic

chiolhan *n. v.* chef

chior, **chioară** *adj.* 1. sașiu, strabic, ponivos. 2. orb, nevăzător. 3. (fig.) anemic, slab, inconsistent, sărac, vlăguit

chiorî *vb.* 1. a se holba, a se zgâi, a se hlizi. 2. a orbi

chiorâș *adv.* 1. cruciș, sașiu, strâmb, încrucișat. 2. dușmănos, pe furiș, pieziș

chioșc *n.* 1. gheretă, tonetă. 2. foișor, cerdac, pavilion

chiot *n.* țipăt, strigăt, chiuit, hăulire

chip *n. i* 1. față, obraz, figură, înfățișare, fizionomie, mină, expresie (fam.) mutră. 2. portret, desen, imagine, efigie. 3. om, ins, individ, persoană. **ii.** fel, gen, manieră, model, mod, fason, cale, formă, mijloc

chipeș, -ă *adj. v.* arătos

chipiu *n. v.* șapcă

chir *m.* (înv) jupân, domn, stăpân

chirci *vb.* 1. a se ghemui, a se închirci, a se strânge. 2. a degenera, a se ofili, a se usca, a se sfriji, a scădea

chiriaș *m. v.* locatar

chirigiu *m. v.* cărăuș

chirilic, -ă *adj.* slavon, slavonesc

chirurg *în* (medic) operator

chisău *n.* piuliță

chiselită *f.* terci, amestec, talmeș-balmeș **chiștoc** *n.*

muc

ciocoi *m.* arendaș, parvenit, cioclovină, moșier

cioflingar *m.* secătură

ciolan *n.* os, ciont

ciolănos, -ă *adj.* osos

ciomag *n.* bătă, băț, măciucă, toroipan, botă

ciomăgar *m.* bătăuș, haidamac, mardeiaș, ciomăgaș

ciomăgeală *f.* bătaie, păruială, chelfăneală

ciomăgi *vb. v.* bate

ciondăneală *f. v.* ceartă

ciopârți *vb. v.* îmbucătăți

ciopli *vb.* 1. a tăia, a bărdui, a struji. 2. a sculpta, a cizela, a scobi. 3. (fig.) a se civiliza, a se cultiva, a se stila

cioplitor *n.* cuțitoaie, teslă

ciopor *n.* cârd

ciorbă *f.* zeamă, supă

ciorchine *m.* grapă, racem, strugure, ciucure

ciordi *vb. v.* șterpeli

ciornă *f.* bruion, concept, schiță, **ciorovăi** *vb. v.*

certa

ciot *n.* 1. butuc, buștean, buturugă. 2. mont. 3. nod

cioturos, -oasă *adj.* noduros

clovică *f. v.* cucuvaie

ciozvârtă *f.* halcă, hartan, bucată (de carne)

cirac *m.* discipol, elev, ucenic, învățăcel

circ *n.* 1. căldare, cazan, zănoagă. 2. spectacol (cu animale)

circa, *adv.* cam, aproape, aproximativ, vreo

circă *f.* circumscripție, secție, despărțământ

circula *vb. t.* a umbla, a se mișca, a se deplasa, a merge. 2. a curge, a se răspândi, a se întinde, a se transmite, a se lăți

circular, -ă *adj.* rotund, rotocol, giratoriu, rotat

circulat, -ă *adj.* umblat, bătut, bătătorit, frecventat

circulară *f.* dispoziție, directivă, ordin

circulație *f.* 1. umblet, mișcare, deplasare. 2.

răspândire, uz, difuzare

circumferință *f.* **1.** cerc, ocol. **2.** contur, perimetru, înconjur

circumlocuțiune *f.* perifrază, locuțiune

circumscrie *vb.* **a** mărgini, **a** delimita, **a** demarca, **a** limita, **a** restrânge

circumscripție *f.* circă, secție, raion

circumspect, **-ă** precaut, atent, prevăzător, prudent, vigilent

circumstanță *f.* împrejurare, ipostază, situație, conjunctură, ocazie

cireada *f.* turmă, cârd, ciurdă

cireșar *m.* (luna) iunie

cișmea *f.* fântână, șipot

cita *vb.* **1.** a menționa, **a** semnala, **a** pomeni, **a** aminti. **2.** a chema, **a** invita

citadelă, **-ă** **1** cetățuie, fortăreață, întăritură **citadin**, **-ă** *adj.* urban, orășenesc, târgoveț **citanie** *f.* citit, lectură, citire **citație** *f.* chemare, invitare, invitație **citeț**, **-cață** *adj.* lizibil, clar, deslușit **citi** *vb.* **1.** a lectura, **a** parcurge (un

text) **2.** a studia, **a** învăța, **a** se

cultiva, **a** se instrui **citit**, **-ă** *adj.* cult, cultivat, instruit, învățat, erudit **cititor**, **-oare** *m. f.* lector **citronadă** *f.* limonadă **ciubăr** *n.* hârdău, vas **ciubotar** *m.* cizmar, pantofar **ciubotă** *f.* cizmă, pantof, gheată **ciubuc** *n.* **1.** pipă, narghilea. **2.**

ornament, decorație, lambar. **3.** șpert, mită, bacșiș **clubucar** *m.* șperțar, potlogar **ciuciulete** *m.* **1.** boț, cocoloș. **2.**

zbârciog. **3.** (*adv.*) learcă, ud, liștav **duduii** *vb.* **a** se ghemui, **a** se

chirci, **a** se închirci, **a** se strânge **ciucure**, *m.* canaf, pompon, ceapraz

ciudat, **-ă** *adj.* curios, bizar, straniu, extravagant, fantezist, năstrușnic, sucit, original, insolit

ciudă *f.* **1.** necaz, supărare, pică, pornire. **2.** invidie, pizrhă, ură

ciudățenie *f.* bazaconie, extravagantă, fantezie, curiozitate, comedie

cludos, -oasă *adj. v.* invidios

cluf *n.* moț, șuviță

ciufuli *vb.* **a** zbârli, **a** burzuli, **a** deranja

ciufut, -ă *adj.* **1.** zgârcit, avar, scump. **2.** indispus, morocănos, **cu** toane

ciuguli *vb.* **a** ciupi, **a** piguli, **a** ciumpăvi, **a** legumi

ciulin *m.* scai, scaiete, ghimpe

ciumat, -ă *adj.* pestiferat, stigmatizat, înveninat

ciumă *f.* pestă

ciumăfaie *f.* laur, măselar

ciumpav, -ă *adj.* șchiop, olog

ciung, -ă *adj.* ciunt, schilod

ciunti *vb.* **a** reteza, **a** tăia, **a** trunchia; **a** mutila, **a** schilodi

ciupeală *f.* **1.** pișcătură, ciupitură. **2.** (fig.) sustragere, furt, găinărie, furțișag

ciupercă *f.* burete, hrib, fungi

ciupi *vb.* **1.** **a** pișcă **2.** **a** șterpeli, **a** fura, **a** sustrage. **3.** **a** ciuguli, **a** piguli

ciupitură *f.* pișcătură, înțepătură

ciur *n.* sită, dârmon, rețea

ciurda *f. v.* turmă

ciuruc *n. v.* rămășiță

ciurui ei. **1.** **a** cerne, **a** alege. **2.** **a** găuri, **a** perfora, **a** împușca

ciută cerboaică, căprioară; sălbăticiune, jivină

ciuteică *f. v.* buturugă

ciutură *f.* **1.** găleată. **2.** blid, căuș, cupă

civic, -ă *adj.* cetățenesc, civil **civil, -ă** *adj.* civic, cetățenesc **civilitate** *v.* politețe

civiliza *vb.* **a** cultiva, **a** umaniza, **a** cizela, **a** șlefui

civilizat, -ă *adj.* **1.** manierat, politicos, amabil,

rafinat, cizelat, subțire. **2.** avansat, înaintat, progresat, evoluat

civilizație *f.* cultură, progres, dezvoltare, propășire

civtism *n. v.* patriotism

cizela *vb.* **1.** a șlefui, **a** ciopli, **a** peria. **2.** a civiliza, **a** cultiva, **a** stiliza

cizmar *m.* pantofar, ciubotar, păpucar, papugiu

claca *vb.* **1.** a luxa. **2.** a suferi (**un** eșec)

clacă *f.* robotă, corvoadă, boieresc, rușfet. **2.** șezătoare, furcărie

claie *f.* **1.** căpiță, porcoi, stog. **2.** grămadă, buluc

clamă *f.* agrafă

clan *n.* **1.** gintă, neam, spiță, comunitate. **2.** gașcă, bandă, clică, șleahtă

clandestin, -ă *adj.* ilegal, ne-permis, interzis, ilicit

clanță *f.* ivăr, încuietoare, clampă

clapa *f.* tușă, tastă

clar, -ă *adj.* **1.** limpede, deslușit, evident, lămurit. **2.** transparent, pur, diafan, cristalin, străveziu. **3.** evident, învederat, flagrant, netăgăduit, vădit, manifest. **4.** explicit, inteligibil, răspicat, distinct

clarifica *vb.* **1.** a lămuri, **a** desluși, **a** limpezi, **a** „descurca, **a** elucida, **a** explica, **a** răspica. **2.** a descifra, **a** rezolva, **a** soluționa

claritate *f.* limpezime, transparență, pregnantă, evidență

clarvăzător, -oare *adj.* pătrunzător, ager, perspicace, penetrant, ascuțit

clasa *vb.* **1.** a aranja, **a** ordona, **a** așeza, **a** clasifica, **a** dispune, **a** rândui, **a** sistematiza. **2.** a plasa, **a** situa, **a** fixa, **a** închide (**un** dosar)

clasă *f.* **1.** categorie, fel, gen, soi, specie, tip, varietate. **2.** grup, ierarhie, rang, grad, treaptă. **3.** sală (de curs); lecție, curs, oră

clasic, -ă *adj.* **1.** exemplar, reprezentativ, perfect, specific. **2.** curent, uzual, tradițional

clasifica vb. 1. a clasa, a grupa, a ordona, a rândui, a plasa. 2. a ierarhiza, a discerne

claustra vb. v. închide

clauză f. prevedere, dispoziție, stipulare, mențiune, punct

clavir n. pian

clăbuc m. spumă, săpuneală

clăcaș m. iobag, șerb

clădi vb. a construi, a zidi, a edifica, a înălța, a dura

clădire f. construcție, edificiu, casă, imobil, local

clămpăni vb. v. flecări

clănțani vb. 1. a tremura, a dârdâi. 2. a flecări, a clămpăni, a pălăvrăgi

clănțau m. v. flecar

clăpăug, -ă adj. bleg, pleoștit, blegit, atârnat

clăti vb. 1. a clătina, a legăna, a balansa, a clinti, a zdruncina – a deplasa. 2. a limpezi (rufe)

clătina vb. 1. a balansa, a clătr, a oscila, a legăna, a bascula, a bălăbăni, a bâțai, a pendula. 2. a se împletici. 3. a se mișca, a zgudui, a zdruncina, a agita, a zgâlțâi

clătire f. limpezire, clătit

clefăi vb. v. molfăi

clei n. 1. lipici. 2. cerumen, ceară

cleios, -oasă adj. 1. lipicios, vâscos, năclăios. 2. argilos, clisos, lutos. 3. (fam) nepregătit, prost, tufă

clement, -ă adj. iertător, indulgent, îngăduitor, generos, milos, bun, blând

clemență f. îngăduință, indulgență, bunătate, iertare, blândețe, milă

clenci n. 1. cârlig, clanță. 2. cauză, sens, substrat

cleptoman, -ă adj. hoț, pungaș, fur

cler n. preoțime, sacerdoțiu, popime

cleric m. teolog, duhovnic

clerical, -ă adj. bisericesc, preoțesc, ecleziasc, popesc

cleștar n. cristal

clește-n **1.** forceps. **2.** crivală, șurub, teasc. **3.** matcă, plăsele. **4.** foarfece

cleveteală **f.** bârfeală, bârfă, denigrare, ponegrire, calomnie, defăimare

cleveti **vb.y.** bârfi

clică **f.** bandă, șleahță, camarilă, clan, gașcă, coterie

client, -ă **m. f.** cumpărător, mușteriu

climat **n** **1.** climă, aer, atmosferă. **2.** ambianță, mediu, societate, cadru, situație, circumstanțe

climă **f.** aer, atmosferă, vreme, climat

clină **f. v.** pantă

dinți **vb.** **a** deplasa, **a** mișca, **a** muta, **a** urni, **a** clăti

clipă **f.** moment, minut, secundă, clipită, clipeală

clipi **vb.** **a** licări, **a** pâlpâi

clipită **f.** clipă, moment, secundă

clipoceală **f.** **1.** murmur, susur, șopoteală. **2.** piroteală, ațipire, moțâială.

clisos, -oasă **adj.** argilos, lutos, cleios, vâscos

cilsmă **f.** spălătură (interioară), clistir

clistir **n.** irigator

clișeu **n.** șablon, tipar, calapod, calup **cloacă** **f.** hazna

cloci **vb.** **1.** a lenevi, **a** trândăvi. **2.** a plănuși, **a** urzi, **a** coace. **3.** a se strica, **a** se altera, **a** se degrada, **a** se împuși

clocit, -ă **adj.** stătut, alterat, stricat, împușit

clocot **n.** **1.** fierbere, clocotire, fiertură. **2.** agitație, tumult, zbucium, freamăt, tălăzuire, vuiet, frământare

clocotitor, -oare **adj.** **1.** fierbând, în fierbere, clocotind. **2.** năvalnic, aprins, ardent, agitat, nervos. **3.** zgomotos, vuind, răsunător, tunător

clonț **n.** cioc, plisc

clopot **n.** talangă

clorotic, -ă **adj.** anemic, firav, plăpând, fără, vlagă, palid

closet **n.** toaletă, vespasiană, w.c., latrină, privată

cloțan **m.** șobolan, guzgan

clown **m.** măscărici, paiată, bufon, saltimbanc

club *n.* asociație, confrerie, societate, grup, reuniune

cnocaut *n.* învins, biruit, scos (din luptă), depășit

cnut *n.* bici, tortură, nagaică

coabita *vb.* *a* conviețui, *a* conlocui, **coace** *vb.* 1. a frige, *a* prăji, *a* arde. 2. a colecta, *a* face puroi. 3. a uneli „*a* urzi, *a* pune la cale, *a* cloci

coadă *f.* 1. cosiță, plete. 2. codiță, peduncul. 3. mâner, toartă. 4. pulpană, trenă. 5. șir, rând, aliniere. 6. capăt, sfârșit, încheiere, terminal

coafa *vb.* *a* pieptăna, *a* ondula, *a* aranja (părul)

coafură *f.* pieptănătură, tunsoare, freză, frizură

coagula *vb.* *a* se închea, *a* se întări

coajă *f.* crustă, scoarță, tegument, înveliș, pielită

coală foaie, foiță, filă

coalitie *f.* alianță, unire, asociere, -înțelegere, convenție

coaliza *vb.* *a* se alinia, *a* se uni, *a* se solidariza

coamă *f.* creastă, culme, creștet, muchie

coapsă *f.* pulpă, coxă, copan

coardă *f.* 1. strună. 2. tendon, hgament, -vână. 3. curmei, viță, lăstar

coasă *f.* cosire, cosit, tăiere

coase *f.* *a* cârpi, *a* repara, *a* prinde (cu acul)

coastă *i.* 1. dungă, latură, parte. 2. flank, margine, aripă. 3. pantă, povârniș, clină, pripor, versant. 4. țarm, mal, chei

cobe *f.* piază-rea

cobi *vb.* *a* prezice, *a* prevesti, *a* anunța (ceva rău)

cobori *ub.* 1. a descinde, *a* se da jos, *a* scoborî. 2. a cădea, *a* se lăsa, *a* învălui. 3. a apune, *a* asfinți, *a* declina, *a* scăpa. 4. *a* se reduce, *a* se micșora, *a* scădea. 5. *a* proveni, *a* se trage, *a* se obârși. 6. *a* se înjosi, *a* se umili, *a* se degrada

coborâș *n.* pantă, coastă, povârniș, pripor

coborâtor, -oare *adj.* 1. înclinat, povârnit, în pantă. 2. descendent, urmaș, vlăstar, odraslă, epigon

cobuz *n.* fluier, caval

cobzar *m.* lăutar, scripcar

cobză *f.* lăută, scripcă, vioară

cocardă *f.* insignă, emblemă

cocă *f.* 1. aluat. 2. lipici, pap, cir

coccis *n.* noadă

cocean *în* 1. știulete, ciocan, ciocălău. 2. cotor, strujan, hlujan

cochet, **-ă** *adj.* dichisit, elegant, fercheș, aranjat, îngrijit, spilcuit, gătit.

cocheta *vb.* a flirta

cochilie *f.* 1. scoică. 2. tipar (metalic)

cocie *f.* birjă, trăsură, căruță

cocină *f.* cotet, poiată

cocioabă *f.* magherniță, șandrama, bojdeucă

cocârja *vb.* a se cocoșa, a se îndoi, a se gheboșa, a se gârbovi

coclauri *pl.* râpe, pustietăți

cocleală *f.* patină, verzitură, oxidare

cocli *vb.* a se oxida, a se înverzi

cocoașă *f.* gheb, cifoza, pup

cocoll *vb.* v. alinta

cocoios *n.* boț, bol, bulgăre, ghemotoc, bulz

cocoloși *vb.* 1. - a boți, a ghemui, a mototoli, a strânge. 2. a mușamaliza, a ascunde, a acoperi. 3. a răsfăța, a alinta, a răzgâia

cocon *m.* v. copil

cocostârc *m.* barză

cocoș *în* 1. cucurigu, pintenat. 2. ciocănel

cocoșa *vb.* a se gheboșa, a se gârbovi, a se cocârja, a se îndoi, a se încovoia, a se curba

cocoța *vb.* a se cățara, a se urca, a se sui; (fig.) a parveni

cocteil *a* 1. recepție. 2. băutură (alcool). 3. amestec, mixtum

cod *n.* 1. culegere (de legi), codex, pravilă. 2. cifru,

limbaj cifrat, simbol

codalb, -ă *adj.* blond, bălai

codană *f.* fetișcană, fetiță, adolescență

codaș, -ă *adj.* leneș, ultimul

codat, -ă *adj.* (despre ochi) alungit, migdalat, prelung

codex *n. v.* cod

codi *vb.* a șovăi, a ezita, a se feri, a pregeta, a oscila, a se îndoii **codice** *n. v.* cod

codifica *vb.* a legifera, a legiui, a face legi

codiță *f.* 1. adaos. înfloritură. 2. peduncul, pețiol

codârlă *f.* șireglă, chelnă

codobatură *f.* prundar, codalbă, păstorel, sfredeluș

codru *m.* pădure, sihlă, silvă

coechipier, -im. *f.* partener

coercitiv, -ă *adj.* constrângător, obligator

coerent, -ă *adj.* legat, încheșat sistematic, logic, ordonat, armonios

coerență *f.* logică, sens, noimă

coexistent, -ă *adj.* simultan concomitent

coeziune *f.* unitate, solidaritate, legătură

cofă *f.* doniță, botă

cofeturi *n. pl.* dulciuri, zaharicale

cofraj *n.* tipar

cogeamite *adj.* mare, solid, coșcogea, puternic

cognomen *n.* poreclă, supranume

cohortă *f.* trupă, ceată, grup, formație

coincide *vb.* a se potrivi, a se suprapune, a fi echivalent, a concorda

coincident, -ă *adj.* corespunzător, echivalent, congruent, consonant

coincidentă *f.* potrivire, congruență, concordanță, suprapunere

coji *vb. v.* descoji

cojoc *n.* blană, suman, șubă, bundă

cojocar *m.* blănar

colabora *vb.* **a** conlucra, **a** contribui, **a** coopera
colaborator *m.* conlucrător, asociat, participant
colac *m.* **1.** ghizd, margine. **2.** rotocol, cerc, talpă. **3.**

cozonac

colan *n.* **1.** salbă, colier, șirag. **2.** cingătoare, brâu!

cordon

colateral, **-ă** *adj.* lăturalnic, marginal, secundar,
adițional

colaționa *vb.* **a** confrunța, **a** compara

colăcărie *f.* orăție

colb *n.* praf, pulbere, țărână

colcăl *vb.* **a** foi, **a** mișuna, **a** se agita, **a** vienmui, **a**
furnica, **a** forfăi

colea *adv.* aproape, aici, alături

colecist *n.* fierea, vezica biliară

colecta *vb.* **1.** a aduna, **a** strânge, **a** capta. **2.** a
coace, **a** face puroi

colectă *f.* chetă, strângere, adunare, (de fonduri)

colectiv *n.* formație, grupă, grup, colegiu, ansamblu

colectiv, **-ă** *adj.* comun, obștesc, general, public

colectivitate *f.* **1.** comunitate, obște, societate. **2.**
mulțime, masă, public

colector *m.* achizitor

colecție, *f.* culegere, adunare, reunire

colecționa *vb.* **a** aduna, **a** strânge, **a** culege, **a**
achiziționa

coleg *m.* camarad, prieten

colegiu *m.* **1.** colectiv, comitet, birou. **2.** liceu, școală
superioară

coleric, **-ă** *adj.* agresiv, mânios, irascibil, aprig,
nestăpânit, iute, violent

colet *n.* pachet

colibă *f.* bordei, magherniță, bojdeucă **colică** *f.*
spasm, crampă **colier** *n.* salbă, colan, șirag **colilie** *adj.*
albă

colină *f.* colnic, delușor, dâlmă, grui

colinda *vb.* (fig.) a cutreiera, a străbate, a vântura, a hoinări

coliziune *f.* izbire, ciocănire, lovire, tamponare

colnic *n.* *v.* colină

colo *adv.* acolo, departe, dincolo

coloană *f.* **1.** columnă, stâlp, cariatidă. **2.** rubrică, despărțitură. **3.** șir, convoi, lanț, rând, trâmbă, sul, vârtej

colocvii *n.* dialog, conversație, discuție, convorbire; examen oral

colofonlu *n.* sacâz

colonie *f.* **1.** dominație, posesiune (teritorială). **2.** grup, grupare, ceată

colonie *f.* parfum, apă de colonia - **coloniza** *vb.* a popula, a așeza, a transfera

colora *vb.* **1.** a vopsi, a boi. **2.** a nuanța, a varia, a/eliefa

colorat, -ă *adj.* **1.** vopsit, boit. **2.** expresiv, nuanțat, pitoresc, evocator

colorit *n.* coloratură, cromatică, paletă, colorație

colos *n.* gigant, titan, uriaș, namilă, imensitate

colosal, -ă *adj.* enorm, imens, uluitor, fantastic, fabulos, fenomenal, formidabil, teribil, cumplit, groaznic, nemaipomenit

colporta *vb.* a răspândi, a difuza, a împrăști

colț *n.* unghi, ungher, corn, cot

colțos, -oasă *adj.* artăgos, agresiv, certăreț, recalcitrant, scandalagiu

columnă *f.* coloană-monument

comanda *vb.* **1.** a ordona, a porunci, a dispune, a rândui. **2.** a conduce, a povățui, a îndruma, a controla, a regla

cerință, exigență, pretenție, nevoie, poruncă, regulă, normă, lege. **2.** conducere, autoritate, șefie (militară)

comandant *m.* căpetenie, șef, cap, conducător, ștab, mai-marele

comandă *f.* **1.** ordin, poruncă, dispoziție. **2.**

conducere, comandament, șefie

comasa *vb.* a concentra, a grupa, a reuni, a îngrămădi

comă *f.* agonie

comănac *n.* potcap

combatant, -ă *m.f.* luptător, militant, soldat, militar

combate *vb.* 1. a lupta, a se bate. 2. a înfrunta, a critica, a susține

combativ, -ă *adj.* polemic, critic, intransigent

combina *vb.* 1. a îmbina, împreună, a reuni, a îngemăna, a comasa. 2. a pune la cale, a plănuși, a urzi

combinație 1. 1. îmbinare, împreunare, reunire, îngemănare. 2. aranjament, plan, proiect, urzire, calcul, acord, pact

combinezon *n.* 1. cămașă, furou. 2. salopetă

combustie *f.* ardere **combustibil** *m.* carburant

comediant *m.* comic, artist **comedie** *f.* piesă, teatru (vesel)

comedie *f.* 1. pățanie, bazaconie, năzdrăvănie. 2. poznă, drăcie, comicărie

comemora *vb.* a celebra, a serba, a omagia (o amintire)

comemora *f.* evocare, amintire, omagiere

comemorativ, -ă *adj.* memorial, omagial

comenta *vb.* a explica, a analiza, a interpreta, a adnota

comentariu *n.* interpretare, explicație, glosare, adnotare, tâlcuire

comercial, -ă *adj.* negustoresc, mercantil

comercializa *vb.* a vinde, a plasa, a desface

comerciant *m.* negustor, vânzător

comerț *n.* negoț, negustorie, vânzări

comesean, -am *f.* conviv

comestibil, -ă *adj.* hrănitor, mâncabil

cometă *f.* stea cu coadă

comic, -ă *adj.* 1. hazliu, vesel, nostim, ilariant. 2.

caraghios, rizibil, ridicol, burlesc. **3.** comendiant, actor
comicărie *f.* bufonerie, caraghiozlâc, giumbușluc
comision *n.* remiză, provizion
comitat *n.* district, ținut, regiune
comite *vb.* **a** face, **a** săvârși, **a** realiza, **a** înfăptui
comitet *n.* consiliu, colegiu, colectiv, birou
comițlal, **-ă** *adj.* epileptic, stropsit
comizerație *f. v.* compătimire
comoară *f.* tezaur, avere
comod, **-ă** *adj.* **1.** plăcut, convenabil, confortabil, lesnicios. **2.** inactiv, leneș, lăsător
comodă *f.* scrin, șifonier
comoditate *f.* confort, liniște, tihnă, satisfacție
comoție *f.* șoc, zdruncinare, zguduire
compact, **-ă** *adj.* dens, plin, masiv, vârtos, des, îndesat
compacta *vb.* **1.** **a** cartona, **a** lega, **a** broșa (cărți). **2.** a îndesa, **a** tasa
companie *f.* însoțire, anturaj, societate, grup
compara *vb.* **a** asemăna, **a** alătura, **a** apropia, **a** confunda
comparație *f.* alăturare, paralelism, asemănare, confruntare
compartiment *n.* (fig.) domeniu, sferă, sector, arie
compartimenta *vb.* **a** despărți, **a** separa, **a** împărți, **a** distribui
compasiune *f.* compătimire, milă
compatibil, **-ă** *adj.* potrivit, corespunzător, adecvat
compatriot, **-ă** *m. f.* conațional, concetățean, confrate
compărea *vb.* **a** se prezenta, **a** apărea, **a** se înfățișa
compătimi *vb.* **a** deplânge „**a** se solidariza, **a** suferi (împreună)
compendiu *n.* conspect, sinteză, rezumat, breviar
compensa *vb.* **1.** **a** contrabalansa, **a** echilibra, **a** cumpăni. **2.** **a** înlocui, **a** despăgubi, **a** completa. **3.** **a**

îndrepta, **a satisface** (altfel)

compensație *f.* reparație, despăgubire, dezdăunare, compensare, înlocuire

competent, -ă *adj.* **1.** autorizat, îndreptățit, avizat, legal. **2.** priceput, capabil, pregătit, expert, valoros, vrednic, recunoscut, prețuit

competență *f.* **1.** autoritate, calitate, drept, cădere. **2.** destoinicie, capacitate, vrednicie, pricepere

competitor, -oare *m. f.* concurent, candidat, participant

competiție *f.* concurs, întrecere, confruntare, examen

complăcea *vb.* **a-i** conveni, **a fi** mulțumit, **a fi** satisfăcut

complement *n.* adaos, întregire, completare

complementar, -ă *adj.* suplimentar, întregitor, adaos

complet, -ă *adj.* **1.** întreg, deplin, total, **de** tot. **2.** exhaustiv, integral, plenar. **3.** (*adv.*) completamente, absolut, cert, totalmente

completa *vb.* **a** întregi, **a** împlini, **a** complini, **a** rotunji, **a** satisface

completamente *adv.* totalmente, **de** tot, total, deplin, complet

completare *f.* întregire, împlinire, adăugire, supliment, adaos, anexă

complezent, -ă *adj.* amabil, serviabil, îndatoritor, binevoitor, atent

complex, -ă *adj.* cuprinzător, asamblat, compozit, multilateral, polimorf, pluriformat, polivalent, combinat

complex *n.* întreprindere, uzină, fabrică, ansamblu industrial-comercial

complexat, -ă *adj.* copleșit, presat, dezorientat, uluit

complica *vb.* **1.** **a** încurca, **a** agrava, **a** încâlci, **a** amesteca. **2.** **a** înrăutăți

complicat, -ă *adj.* încurcat, încâlcit, neclar, dificil

complicație *f.* dificultate, complexitate, gravitate

complice *m.* părtaș, asociat, copărtaș, colaborator

compliment *n.* 1. omagiu, elogiu, măgulire, flatare.
2. reverență, temenea, plecăciunea. 3. salutări, urări, amicitii

complini *vb.* a completa, a întregi, a rotunji

complot *n.* uneltire, urzeală, conspirație, intrigă, mașinație

complotist *m.* conjurat, conspirator, uneltitor, revoltat, răsculat, insurgent

component, -ă *adj.* alcătuitor, constituent, formativ, structural

componență *f.* compoziție, structură, alcătuire

comporta *vb.* 1. a se purta, a se manifesta „a se afișa. 2. a pretinde, a cere, a impune, a comanda, a necesita

comportament *n.* conduită, atitudine, manifestare

composta *vb.* a perfora, a marca (un bilet)

compozit, -ă *adj.* eterogen, amestecat, complex, eteroclit, neunitar

compoziție *f.* 1. compunere, alcătuire, organizare, structură. 2. muzică, melodie, muzică, partitură

comprehensibil, -ă *adj.* v. deslușit **comprehensiune** *f.* înțelegere, pătrundere, pricepere **compresă** *f.* cataplasma, prișniț **compresiune** *f.* comprimare, concentrare

comprima *vb.* 1. a presa, a strânge, a apăsa. 2. a concentra, a restrânge, a reduce, a scurta, a prescurta

comprimat *n.* tabletă, pilulă, pastilă, hap. bulin

compromite *vb.* 1. a discredita, a dezonora, a face de răs, a terfeli. 2. a primejdui, a amenința, a periclita

compromis *n.* v. concesie

compromițător, -oare *adj.* înjositor, degradant, infamant, nedemn, rușinos

compune *vb.* 1. a alcătui, a face, a crea, a realiza, a întocmi. 2. a redacta, a scrie, a izvedi, a redija, a elabora

compunere, *f.* scriere, redactare, creare

computer *n.* ordinator, calculator

comun, -ă *adj.* **1.** obștesc, general, obișnuit, colectiv. **2.** neînsemnat, banal, ordinar, mediocru, **de** rând, stereotip, standard

comunica *vb.* **1.** a anunța, **a** informa, **a** face cunoscut, **a** vesti, **a** semnala. **2.** a fi în relație, **a** corespunda, **a** se adresa

comunicare *f.* **1.** știre, vestire, anunț, mesaj, înștiințare. **2.** conferință, referat, relatare. **3.** legătură, relație

comunicativ, -ă *m.* **1.** sociabil, afabil, serviabil. **2.** vesel, deschis, exuberant

comunicație *f.* legătură, relație, contact

comunitate *f.* colectiv, obște, societate

comuta *vb.* **a** schimba, **a** modifica, **a** înlocui

comutator *n.* întrerupător

conac *s.n.* **1.** casă (mare), vilă, curte (de boier). **2.** bivuac, tabără, beilic

conațional, -ă *m. f.* compatriot, concetățean

concede *vb.* **a** consimți, **a** admite, **a** primi, **a** (se) învoi, **a** aproba

concedia *vb.* **a** îndepărta, **a** elimina, **a** elibera, **a** scoate

concediu *n. v.* vacanță

concentra *vb.* **1.** a strânge, **a** aduna, **a** acumula, **a** masa, **a** polariza. **2.** a rezuma, **a** scurta, **a** comprima. **3.** a gândi (intens), **a** fi atent, **a** fi absorbit, **a** se încorda

concentrat, -ă *adj.* **1.** redus, scurtat, comprimat, rezumat, condensat. **2.** lapidar, concis, laconic, scurt. **3.** încordat, atent, absorbit

concepe *vb.* **1.** **a** gândi, **a** imagina, **a** descoperi, **a** inventa, **a** crea, **a** proiecta, **a** născoci, **a** închipui, **a** urzi, **a** preconiza. **2.** **a** admite, **a** permite, **a** tolera. **3.** **a** zămisli, **a** procrea, **a** naște

concept */7.1.* idee, noțiune. **2.** ciornă, bruion, schiță

conceptual, -ă *adj.* abstract, noțional, teoretic

concepție *f.* **1.** idee, gând, viziune, convingere. **2.**

teorie, teză, viziune. **3.** procreere, zămislire

concesie *f.* **1.** favoare, îngăduință, hatâr. **2.** compromis

concesiv, -ă *adj.* îngăduitor, tolerant, indulgent, răbdător

concetățean, -că *în.f.* compatriot, confrate, concitadin

conchide *vb.* **a** încheia, **a** sfârși, **a** concluziona, **a** termina

concilia *vb.* **v.** împăca

conciliant, -ă *adj.* împăciuitor, placid, blând, binevoitor

conciliabul *n.* consfătuire, urzire, uneltire

conciliere *f.* unire, acord, armonie, împăcare

conciliu *n.* sinod, sobor

concis, -ă *adj.* scurt, concentrat, laconic, lapidar, succint, telegrafic, strâns

concizie *f.* concentrare, scurtime, laconism, densitate (*în limbaj*)

concludent, -ă *adj.* hotărâtor, grăitor, edificator, decisiv, probant

concluzie *f.* încheiere, final, bilanț

concomitent, -ă *adj.* simultan, paralel, deodată, congruent, sincron

concorda *vb.* **a** se potrivi, **a** coincide, **a** corespunde, **a** se armoniza

concordant, -ă *adj.* corespunzător, potrivit, congruent, armonios, simetric

concordanță *f.* potrivire, congruență, acord, consonanță, armonie, concordie

concordie *f.* bună-înțelegere, armonie, acord, congruență

concret, -ă *adj.* **1.** palpabil, material, pipăibil, real, perceptibil. **2.** precis, determinat, definit

concretiza *vb.* **1.** **a** întruchipa, **a** încarna, **a** materializa, **a** întrupa. **2.** **a** exemplifica, **a** preciza

concupin, -ă *m.f.* iubit, amant, ibovnic

concura *vb.* **a** se întrece, **a** candida, **a** rivaliza, **a** se confrunta

concurent, -ă *m.f.* candidat, competitor, rival, emul, oponent

concurență *f.* întrecere, luptă, concurs, competiție

concurs *n.* **1.** competiție, întrecere, concurență, confruntare. **2.** examen. **3.** ajutor, sprijin, colaborare

condamna *vb.* **1.** a pedepsi, **a** osândi, **a** sancționa. **2.** a dezaproba, **a** blama, **a** înfiera, **a** muștra, **a** vesteji

condamnabil, -ă *adj.* criticabil, blamabil, vinovat, reprobabil

condamnat, -ă *adj.* **1.** osândit, pedepsit, sancționat. **2.** nevindecabil, incurabil

condei *n.* **1.** creion, toc, pix. **2.** stil, talent, limbaj, expresivitate

condensa *vb.* **a** concentra, **a** strânge, **a** sintetiza, **a** rezuma

condescendent, -ă *adj.* *v.* respectuos

condică *f.* **1.** registru, catastif, carte. **2.** cod, culegere, codex

condiment *n.* ingredient, mirodenie, aromat

condimentat, -ă *adj.* picant, iute, piperat

condiție *f.* **1.** clauză, prevedere, prescripție, stipulare, termen. **2.** împrejurare, circumstanță, caz, situație, fapt. **3.** rang, titlu, treaptă

condiționa *vb.* **a** depinde, **a** determina, **a** atârna

condoleanțe *f. pl.* compătimire, solidarizare, regrete, **condotier** *m.* căpetenie, șef, conducător (mercenar)

conducător *m.* șef, cărmuitor, căpetenie, cap, dirigiuitor

conduce *vb.* **1.** a cărmui, **a** dirija, **a** domni, **a** guverna. **2.** a acompaña, **a** însoți. **3.** a ghida, **a** călăuzi, **a** îndruma, **a** orienta

conducere *f.* **1.** direcție, îndrumare, administrare. **2.**

cârmuire, guvernare, ghidare, comandă, stăpânire

conductă *f.* canal, tub, țevă, jgheab

conducător *m.* manipulam, vatman

conduită *f.* purtare, comportare, manieră, comportament, atitudine, deprindere

conecta, *vb.* *a* lega, *a* racorda, *a* broșa, *a* conexa

conexa *vb.* *a* reuni, *a* grupa, *a* conecta, *a* alătura

conexiune *f.* legătură, înlănțuire, corelație, raport, relație - **confecție** *f.* facere, fabricație, producere, produs

confecționa *vb. v.* fabrica

conferenția *vb.* *a* expune, *a* vorbi, *a* cuvânta.

conferențiar *m.* 1. vorbitor, orator. 2. profesor

conferi *vb.* *a* acorda, *a* da, *a* atribui, *a* decerna, *a* distinge

conferință 1. cuvântare, expunere, comunicare. 2. consfătuire, întrunire, reuniune

confesa *vb.* *a* mărturisi, *a* se destăinui, *a* se spovedi

confesiune *f.* confidență, mărturisire, destăinuire, spovedanie

confesor *m.* duhovnic, spiritual

confeta *vb. v.* destăinui

confident, -ă *m. f.* intim, părtaș, prieten

confidență *f. v.* confesiune

confidențial, -ă *adj.* secret, tainic, intim

configura *vb. v.* *a* contura

configurație *f.* aspect, formă, înfățișare, contur, profil, structură

confirma *vb.* *a* adevăra, *a* atesta, *a* dovedi, *a* întări, *a* certifica, *a* ratifica, *a* valida

confisca *vb. v.* sechestra

conflagrație *f.* război, conflict, confruntare (armată).

conflict *n.* 1. ceartă, neînțelegere, dezacord, ciocnire, dispută, *g* ălceavă. 2. război, conflagrație

confluență *f.* reunire, întâlnire, răscruce

conform, -ă *adj.* 1. potrivit, corespunzător, convenabil, indicat, pertinent. 2. identic, la fel. 3. (*adv.*)

concordant, potrivit (cu, după)

conforma *vb.* 1. a se supune, a asculta, a urma. 2. a se potrivi, a se adapta

conformație *f.* formă, aspect, alcătuire, structură, profil, factură

conformism *n.* supunere, obediență, slugărinie, ascultare, urmare (întocmai)

conformitate *f.* potrivire, concordanță, consonanță, congruență - **confort** *n.* bunăstare, comoditate, tihnă, satisfacție

confortabili -ă *adj.* plăcut, convenabil, comod

confrate *m.* coleg, camarad

confrunta *vb.* 1. a compara, a pune alături. 2. a se înfrunta, a se ciocni, a se opune

confruntare *f.* 1. competiție, concurs, întrecere. 2. conflict, înfruntare, opunere

confunda *vb.* a amesteca, a încurca, a greși, a contopi

confuz, -ă *adj.* neclar, încâlcit, imprecis, obscur, întunecat, echivoc, vag, indefinit

confuzie *f.* încurcătură, amestec, neclaritate, obscuritate, greșeală

congela *vb.* a îngheța

congenital, -ă ereditar, nativ, înnăscut

congestie *f.* înroșire, aprindere, iritare

conglomerat *n.* 1. rocă. 2. amestec, adunătură

congratula *vb.v.* felicita

congregație *ordin* (monahal), cin

congres *n. v.* adunare

congruent, -ă *adj.* concordant, corespunzător, asemenea, similar

conifere *pl.* rășinoase *

conjectură / *v.* ipoteză

conjugă *vb.* a îmbina, a uni, a împleti

conjugal, -ă *adj.* casnic, domestic, marital

conjunctură *f.* împrejurare, situație „circumstanță,

postură, ipostază

conjura *vb.i.* **a** ruga, **a** implora, **a** insista. **2.** **a** complota, **a** conspira, **a** urzi, **a** unelti

conjurație *f.* complot, conspirație, uneltire

conlucra *vb.* **a** colabora, **a se** întrajutora, **a** coopera

consacra *vb.* **1.** **a** consfinți, **a** închina, **a** destina, **a** fixa, **a** valida. **2.** **a se** dăruia, **a se** devota, **a se** aplică, **a se** dedica

consacrat, **-ă** *adj.* **1.** consfinți închinat, destinat, validat, ratificat. **2.** cunoscut, faimos, reputat, vestit, celebru

consecință *f.* urmare, efect, repercusiune, rezultat

consecutiv, **-ă** *adj.* succesiv, următor

consecvent, **-ă** *adj.* constant, statornic, neschimbător, stabil

consecvență *f.* constantă, stabilitate, statornicie

consemn *n.* ordin, dispoziție „parolă

consemna *vb.* **a** înregistra, **a** înscrie, **a** nota, **a** menționa, **a** fixa

consens *n.* acord, înțelegere, potrivire, armonie

conserva *vb.* **a** păstra, **a** menține, **a** păzi, **a** menaja

conservatorism *n. v.* tradiționalism

consfătuire *f.* convorbire, întrunire, discuție, consultare

consfinți *vb.* **a** consacra, **a** fixa, **a** stabili, **a** hotărî, **a** decide

considera *vb.* **a** aprecia, **a** socoti, **a** chibzui, **a** judeca, **a** crede

considerabil, **-ă** «<**e** important, deosebit, mare, mult, remarcabil, esențial

considerație *f.* **1.** stimă, respect, prețuire, cinstire, apreciere, prestigiu, reputație. **2**> părere, opinie, reflecție, remarcă, argument

considerent *n.* **1.** idee, opinie, părere, argument. **2.** motiv, cauză, temei, rațiune, mobil, pricină

consilia *vb.* *v.* îndruma

consilier *m.* îndrumător, sfătuitor, conducător, ghid, sfetnic

consiliu *n.* **1.** sfat, povață, îndemn, îndrumare. **2.** sfat, conducere, organ (administrativ)

consimțământ *n.* încuviințare, acord, aprobare, învoială

consimți *vb.* „a aproba, a accepta, a fi de acord, a încuviința, a admite, a binevoi, a catadicsi, a vrea

consista *vb. v.* consta

consistent, -ă *adj.* **1.** dens, solid, compact, vârtos. **2.** hrănitor, sățios, nutritiv, succulent

consistență *f. v.* tărie

consoartă *f.* soție, nevastă, femeie

consola *vb.* a mângâia, a alina, a îmbărbăta, a încuraja

consolida *vb.* a întări, a fortifica, a cimenta

consonant, -ă *adj.* armonios, potrivit

consonanță *f.* potrivire, armonizare, acord, concordanță, conformitate

conspect *n.* compendiu, sinteză, rezumat

conspira *vb.* complota

conspirativ, -ă *adj.* secret, tainic, ilegal, uneltitor, clandestin

conspirație *f. v.* complot

consta *vb.* a exista, a fi, a rezida, a se afla, a consta, a se compune

constant, -ă *adj.* statornic, invariabil, neschimbător, stabil, imuabil

constanță *f. v.* statornicie

constata *vb. v.* stabili

constelație *f.* zodie, semn, stele

consterna *vb.* a contraria, a întrista, a nedumeri

constipat, -ă *adj.* (fig.) încuiat, stupid, prostănac

constituent, -ă *adj.* alcătuitor, component, formativ, element

constitui *vb.* **1.** a compune, a alcătui, a forma, a

reprezenta, **a** fi. **2.** **a** înființa, **a** întemeia, **a** funda, **a** stabili, **a** organiza

constitutiv, -ă **adj.** **v.** constituent

constituție **f.** **1.** conformație, structură, factură, formație. **2.** legea legilor

constrictiv, -ă **adj.** fricativ, spirant, continuu

constrânge **vb.** **a** obliga, **a** sili, **a** forța, **a** presa

constructiv, -ă **adj.** eficace, activ, < creator, pozitiv

construcție **f.** **1.** clădire, edificiu, casă, imobil, zidire. **2.** alcătuire, structură, formație

construi **vb.** **v.** clădi

consuetudine **f.** **v.** obicei

consult **n.** **v.** consultație

consulta **vb.** **1.** **a** întreba, **a** se sfătui, **a** chibzui. **2.** **a** cerceta, **a** studia, **a** citi. **3.** **a** examina, **a** vedea

consultație **f.** examinare, vizită (medicală), consult

consum **n.** întrebuințare, folosire, absorbere, utilizare, cheltuială

consume **vb.** **1.** **a** folosi, **a** întrebuința, **a** utiliza. **2.** **a** mânca, **a** bea, **a** îngurgita. **3.** **a** nimici, **a** distruge. **4.** **a** obosi, **a** se epuiza, **a** (se) zbuciuma, **a** istovi, **a** (se) slei

consumat, -ă **adj.** **1.** folosit, utilizat, nimicit, mâncat. **2.** (fig.) sleit, frânt, chinuit, muncit, trudit, epuizat

conștient, -ă **adj.** lucid, responsabil, treaz, **conștiincios**, -oasă **adj.** meticulos, scrupulos, minuțios, serios, sânguincios **1**

conștiință **f.** cuget, gândire, suflet, spirit

cont **n.** **1.** partidă. **2.** seamă, socoteală, bilanț

conta **vb.** **1.** **a** valora, **a** însemna, **a** interesa, **a** prețui. **2.** **a** se bizui, **a** se baza, **a** se sprijini, **a** se întemeia pe **a** se rezema

contact **n.** atingere, legătură, relație, raport

contagia **vb.** **v.** contamina

contamina **vb.** **1.** **a** molipsi, **a** infecta, **a** contagia. **2.** (fig.) **a** influența

contempla **vb.** **a** admira, **a** medita, **a** gândi, **a**

pătrunde

contemplativ, -ă *adj.* meditativ, visător, gânditor

contemplație *f.* meditație, contemplare, visare, reverie

contemporan, -ă *adj.* actual, curent, prezent, recent

conteni *vb.* **a** înceta, **a se** curma, **a** întrerupe, **a** opri, **a** termina

contesta *vb.* **a** tăgădui, **a** nega, **a** dezminți, **a** contrazice

contestabil, -ă *adj.* nesigur, discutabil, **de** refuzat.

contestație *f.* întâmpinare, contrazicere, negare, refuz

context *n.* **1.** text, fragment. **2.** (fig.) ambianță, situație, mediu, ipostază

continentă *f.* abstenență, reținere, înfrânare, moderație, cumpătare

contingentă *f.* contact, atingere, tangență, relație, legătură, raport

continua *vb.* **a** prelungi, **a** ține, **a** persista, **a** stărui, **a se** urma

continuaire *f.* urmare, prelungire, succesiune

continuator, -oare *m. f.* urmaș, succesor, descendent

continuu, -ă *adj.* necurmat, neîntrerupt, neîncetat, neconținut, mereu, susținut, perpetuu

contopi *vb.* **a se** uni, **a se** amesteca, **a** fuziona, **a se** confunda

contor *n.* ceas, înregistrator

contorsionat, -ă *adj. v.* răsucit

contra *prep.* **1.** împotriva, asupra. **2.** pentru, în schimbul

contrabalansa *vb.* **a** compensa, **a** echilibra, **a** cumpăni

contracara *vb.* **a** anula, **a** anihila, **a** para, **a** neutraliza, **a** zădărnici

contract *n.* învoială, acord, înțelegere, pact,

tranzacție, tocmeală

contracta *vb.* *a.* *a* încheia, *a* fixa, *a* conveni **2.** *a* căpăta, *a* lua, *a* prinde, *a* face. **3.** *a* se strânge, *a* se chirci, *a* se zgârci, *a* se ghemui

contradictoriu, -ie *adj.* antagonic, opus, antitetic

contradicție *f.* dezacord, opoziție, contrazicere, nepotrivire, antagonism

contraface *vb.* *a* falsifica, *a* altera, *a* deforma, *a* măslui, *a* mistifica

contragere *f.* strângere, reducere, contracție, sinteză

contraindicați *-ă adj.* vătămător, nepotrivit, periculos, dăunător

contramanda *vb.* *a* anula, *a* revoca, *a* dezice

contrapagină *f.* verso

contrapunct *n.* polifonie, contratemă

contrar, -ă *adj.* **1.** advers, opus, potrivnic „antitetic, divergent. **2.** prep.) *contra*, împotriva

contraria *vb.* *a* șoca, *a* nedumeri, *a* uimi, *a* vexa, *a* izbi

contras, -ă *adj.* restrâns, concentrat, sintetizat, redus

contrast *n.* opoziție, antinomie, antiteză

contrastant, -ă *adj.* opus, contradictoriu, șocant

contrastă *vb.* *a* se opune, *a* diferi, *a* contraria, *a* fi în dezacord

contrastiv, -ă *adj.* opus, nepotrivit, în dezacord

contraveni *vb.* *a* încălca, *a* se abate, *a* nesocoti, *a* viola

contravenție *f.* abatere, ilegalitate, încălcare, abuz

contrazice. *a* se opune, *a* dezminți, *a* infirma, *a* anula

contrazicere *f.* contradicție, nepotrivire, incongruență, dezacord, opoziție

contribuabil, -ă *adj.* platnic, plătitor, datornic

contribui *vb.* *a* participa, *a* oferi, *a* da, *a* depune, *a*

se solidariza

contribuție *f.* 1. impozit, ofrandă, dare, bir, obol. 2. parte, cotă, aport, ofertă

control *n.* 1. verificare, revizie, cercetare. 2. inspecție, supraveghere. 3. dominație, supremație, conducere

controla *vb.* 1. a verifica, a inspecta, a supraveghea. 2. a (se) stăpâni, a (se) supraveghea. 3. a comanda, a regla

controversat, -ă *adj.* discutabil, litigios, contestat, criticat

controversă *f.* 1. litigiu, contradicție. 2. dispută, gâlceavă

contur *n.* profil, forma

contura *vb.* 1. a profila, a configura, a desena, a delimita, a proiecta, a reliefa. 2. a creiona, a schița, a zugrăvi, a descrie

conturba *k & v.* deranja

conține *vb.* a cuprinde, a include, a îngloba, a avea

conținut *n.* 1. cuprins, fond, materie. 2. sumar, tablă de materii. 3. semnificație, accepție, sens, tâlc

conțopist *m.* copist, secretar, scrib

convalescență *f.* refacere, întremare, însănătoșire

convenabil, -ă *adj.* bun, corespunzător, potrivit, acceptabil, mulțumitor - avantajos, adecvat

conveni *vb.* 1. a corespunde, a-i plăcea, a prefera. 2. a se învoi, a se înțelege, a se uni, a accepta

conveniență *f.* uzanță, obicei

convenție *f.* înțelegere, acord, legământ, pact, contract, tratat

convențional, -ă *adj.* 1. formal, arbitrar. 2. manierat, afectat, căutat, făcut

convergent, -ă *adj. v.* concordant

conversa *vb. v.* discuta

conversație / convorbire, discuție, întreținere, dialog

convex, -ă *adj.* bombat

conviețui *vb.* a coabita, a trăi, a viețui cu...

convingător, -oare *adj.* hotărâtor, concludent, grăitor, decisiv, edificator, valabil

convinge *vb.* 1. a asigura, a decide, a determina, a hotărî. 2. a recunoaște, a-și da seama, a se încredința

convingere / 1. credință, încredințare, certitudine, siguranță. 2. concepție, judecată, opinie, idee, sentiment, părere

conviv *m.* comesean

convoca *vb.* a chema, a invita, a pofti, a solicita

convocare *f.* 1. chemare, invitație. 2. întrunire, adunare, reunire

convoi *n.* 1. coloană, caravană, sir, lanț, rând. 2. alai, cortegiu, procesiune

convorbire *f.* discuție, conversație, dialog, sfat, întreținere.

convulsie *f.* spasm

convulsiv, -ă *adj.* spasmodic, spastic

coopera *vb.* a conlucra, a colabora **coopta** *vb.* v. primi **copac** *m.* arbore, pom, lemn **copaie** *f.* albie, covată, postavă, chersin

copcă *f.* 1. agrafă. 2. vârtej, ochi, știoalnă, produs

copertă *f.* învelitoare, scoartă

copia *vb.* 1. a reproduce, a transcrie. 2. a pastșa, a plagia

copie *f.* 1. reproducere, transcriere. 2. duplicat. 3. imitație, pastșă

copil *m.* băiețaș, prunc, făt, cocon, odraslă, vlăstar

copilandru *m.* trăcău. băiețandru, fecior, adolescent, june, băietan

copilă *f.* fetiță, fetică, fată, pruncă

copilăreasc, -ea scă *adj.* pruncesc, pueril, infantil, naiv, candid

copilărie *f.* pruncie, naivitate, prostie

copiii *vb.* a plivi, a curăța

copios, -oasă *adj.* abundent, îmbelșugat, bogat, îndestulat

copist *m.* scrib, conțopist, caligraf, pisar, calemgui

copleși *vb.* 1. a covârși, **a** cuprinde, **a** învălui, **a** năpădi, **a** apăsa. 2. a împovăra, **a** emoționa, **a** tulbura, **a** răscoli

copleșitor, -oare *adj.* 1. covârșitor, apăsător. 2. impresionant, strivitor, extraordinar, uriaș, tulburător

coptură *f.* puroi, abces **cor** *n.* corală, ansamblu coral

corabie /t-navă, bastiment, arcă, velier

corb *m.* cloncan, cioroi, stârc (negru)

corcit, -ă *adj.* amestecat, încrucișat

corcitură *f.* hibrid, bastard, metis

corcoduș *m.* zarzăr

cord *n.* inimă *

cordar *n.* strună, aripă, lemnuș, limbă, pană

cordea *f.* panglică, fundă, betelie

cordial, -ă *adj.* afectuos, amabil, prietenos, cald, afabil

cordialitate *f.* afecțiune, amabilitate, simpatie, căldură

cordoan *n.* centură, curea, cingătoare, brâu, betelie

cordovan *m.* marochin, saftian

corect, -ă *adj.* 1. drept, adevărat, just, exact, precis. 2. cinstit, cumsecade, onest, integru, prob, curat, leal

corecta *vb.* **a** îndrepta, rectifica, **a** amenda, **a** corija, **a** retușa

corectitudine *f.* cinste, onestitate, probitate, integritate, lealitate

corectiv *n.* îndreptare, rectificare, corijare

corecție *f.* pedeapsă, bătaie, chelfâneală

coregrafiei dans, balet

corelație *f.* legătură, relație, conexiune, raport

coresponda *vb.* **a** (și) scrie, **a** comunica (în scris)

corespondent, -ă *adj.* 1. asemănător, similar, potrivit, înrudit. 2. (*m.*) jurnalist, colaborator

corespondență *f.* scrisoare, epistolă, poștă. 2. potrivire, armonie, analogie, concordanță, simetrie

corespunde *vb.* a se potrivi, a cadra, a concorda, a se armoniza

corespunzător, -oare *adj.* adecvat, nimerit, convenabil, potrivit, congruent **corfă** *f.* coș, paner **coridor** *n.* culoar, gang, pasaj **corifeu** *m.* fruntaș, șef, protagonist **corigent, -ă** *m.* restanțier, nepromovat **corija** *vb.* *v.* corecta **coriză** *f.* guturai, catar, rinită **corn** *n.* colț, flank, aripă, margine **cornet** *n.* fișic

coroană *f.* 1. diademă, cunună 2. domnie, monarhie

corobora *vb.* *v.* confirma

coroiat, -ă *adj.* încovoiat, acvilin, curbat, cocârjat

coroziv, -ă *adj.* dur, tăios, sarcastic, usturător

coroziune *f.* erodare, roadere, rosătură

corp *n.* 1. trup, organism. 2. conținut, cuprins, materie, substanță

corpulent, -ă *adj.* voinic, gras, trupeș, rotofei, voluminos

corporal, -ă *adj.* trupest, fizic, carnal

corporație *f.* breaslă, tagmă, cin, categorie

corpuscul *n.* particulă, microobiect **corsar** *m.* pirat, tâlhar de mare **cortegiu** *n.* alai, suită, convoi, procesiune **cortină** *f.* perdea

corupe *vb.* a vicia, a strica, a deprava, a perverti, a degrada

corupt, -ă *adj.* decăzut, stricat, depravat, imoral, destrăbălat, dezământat, libertin, vicios

corupție *f.* 1. desfrâu, imoralitate, desfrânare, dezământ, perdiție. 2. decadență, stricăciune, venalitate

corvoadă *f.* *v.* sarcină

cosi *vb.* a tăia, a tunde (iarba)

cositor *m.* staniu

cositori *vb.* a spoii

cosiță *f.* coadă, codiță (de păr)

cosmic, -ă *adj.* ceresc, sideral, spațial, interplanetar

cosmonaut *m.* astronaut

cosmopolit, -ă *adj.* internațional, universal,

amestecat, pestriț

cosmos *n.* univers, macrocosm

cosor *n.* cuțit, briceag, săbiță

cost *n.* preț, valoare

costa *vb.* **a** valora, **a** prețui, **a** face, **a** reveni

costeliv, -ăarf/*v.* slab

costisitor, -oare *adj.* scump, anevoios, greu de suportat

costișă *f.* coastă, clină, pantă, proiector, versant

costum *n.* haină, îmbrăcăminte, port

costuma *vb.* **a se** travesti, **a se** preschimba

coș *n.* **1.** paner, cofă, coșarcă. **2.** horn, fumar, hodgeac

coșar *m. n.* **1.** homar. **2.** (*n.*) pățul, porumbar

coșciug *n.* sicriu, sarcofag

coșcogea *adj.* ditamai

coșcovit, -ă *adj.* burdușit, scorjit, cojit

cot *n.* **1.** cotitură, curbă, întorsătură, ocol, meandru, șerpuire. **2.** colț, unghi, cotlon, ungher

cota *vb.* **a** aprecia, **a** evalua, **a** prețui, **a** considera

cotă *f.* înălțime, altitudine, nivel

coterie *f.* gașcă, cârdășie, clică, bandă

coti *vb.* **a** cârmi, **a** vira, **a se** abate

cotidian, -ă *adj.* **1.** zilnic, curent, obișnuit. **2.** ziar, jurnal, gazetă

cotigă *f.* teleagă, căruță

cotit, -ă *adj.* sinuos, șerpuitor, sucit, întortocheat

cotitură *f.* curbă, ocol, șerpuire, cârmeală

cotizație *f.* contribuție, procent (*datorat*)

cotlet *n.* antricot

cotlon *n.* **1.** colț, ungher, cot. **2.** firidă, ocniță, ascunziș

cotoi *m.* motan, pisic

cotonog, -oagă *adj.* șchiop, infirm

cotonogea *f.* bătaie, păruială, corecție, încăierare

cotor *n.* tuleu, tulpină, beldie, cocean

cotoroanță *f. v.* babornită

cotrobăi *vb.* a căuta, a scormoni, a scotoci, a răscoli
cotropi *vb.* a invada, a încălca, a năpădi, a ocupa, a
călca

cotropitor */w.* agresor, năvălitor, atacator, invadator
coțcar *m.* șarlatan, escroc, pungaș, hoțoman
covată *f.* albie, copaie, postavă
covăseală *f.* dospeală, aluat, plămădeală
covertă *f.* punte
coviltir *n.* coș, convergă, pocriș, burduf
covârși *vb.* 1. a copleși, a întrece, a năpădi, a depăși.
2. a învinge, a birui, a înfrânge, a doborî, a răzbi
covârșitor, -oare *adj.* copleșitor, impresionant,
formidabil predominant

covor *n.* scoartă, velintă, tapet, lăicer
covru *n. v.* bârlog
cozonac *m.* colac
cozoroc *n.* vizieră
cracă *f.* creangă, ramură, ram
crah *n. v.* faliment
crai *m.* 1. domnitor, conducător, domn, rege, rigă. 2.
afemeiat, muieratic, berbant, donjuan

crailâc *n.* libertinaj
crainic *m.* sol, mesager, trimis, vestitor
crampă *(colică, spasm, strânsoare*
crampona *vb.* a se lega, a se agăța, a se atașa
craniu *n.* căpățână, hârcă, țeastă, tigvă, scăfârlie
cras, -ă *adj.* enorm, excesiv, neplăcut, grosolan
cratimă *f.* liniuță de unire, linioară
cratiță *f.* tigaie! tavă
crevasă *f.* biciușcă, bici, cnut
crăiasă *f.* 1. zână. 2. regină, suverană, împărăteasă
crăie *f. v.* împărăție
crăpa *vb.* 1. a plesni, a pocni, a se sparge, a se
fisura, a se despica. 2. a muri, a se stinge
crăpătură *f.* spărtură, plesnătură, deschizătură,
fisură

crâcneală / murmur, protest, cârtire, împotrivire
crâmpei *n.* parte, fragment, fracțiune, porțiune”,
frântură

crâncen, -ă *adj.* cumplit, crud, groaznic, crunt,
teribil, inuman, nemilos, sălbatic, sângeros, violent

crâng *n.* tufiș, desiș, huceag, hățiș

crea *vb.* **1.** a produce, a construi, a plăsmui, a urzi, a
făuri, a izvedi. **2.** a înființa, a funda, a întemeia, a zidi

creangă *f.* ramură, cracă, ram

creasta *f.* culme, coamă, vârf, pisc

creator, -oare *adj., s.* **1.** inventiv, ingenios, inovator,
făuritor, făurar. **2.** autor, realizator, ziditor, întemeietor

creatură *f.* ființă, făptură, vietate, animal

creație *f.* plăsmuire, realizare, invenție, operă,
producție

crede *vb.* **1.** a considera, a gândi, a aprecia, a
chibzui, a socoti, a presupune, a-și închipui. **2.** a se
încrede, a fi convins, a spera

credibil, -ă *a* < *e* verosimil, plauzibil, probabil,
admisibil, acceptabil, posibil

credincios, -oasă *adj.* **1.** cinstit, devotat, fidel,
statornic, leal, sincer. **2.** evlavios, cucernic, pios, religios,
smerit, devot

credință *f.* **1.** convingere, încredințare, certitudine. **2.**
fidelitate, cinste, devotament, statornicie. **3.** speranță
nădejde. **4.** idee, opinie, judecată. **5.** pietate, evlavie,
cucernicie. **6.** confesiune, cult, religie, rit

credit *n.* **1.** împrumut, veresie, datorie. **2.** prețuire,
apreciere, prestigiu, autoritate, reputație, stimă

credo *n.* crez, principiu

credul, -ă *adj.* naiv, crezător, fraier, candid, neștiutor

creier *m.* **1.** encefal, cerebel. **2.** minte, inteligență,
judecată, spirit

creion *n.* condei, plaivaz, pix

creiona *vb.* a schița, a contura, a desena

creițar *m.* ban, gologan

crem *adj.* gălbui, maroniu

cremă *f.* 1. alifie, unguent, pomadă. 2. (fig.) elită, lamură

cremene *f.* silex, cuarț

creponat, -ă *adj.* încrețit

crepuscul *n.* amurg, apus, înserare, chindie, asfințit

crescendo *adv.* crescând, progresiv, tot mai tare

cresta *vb.* a zimți, a, inciza, a scrijeli, a dința

crestătură *f.* 1. tăietură, incizie, scobitură. 2. dinte, zimț

crestomație *f.* antologie, analecte, culegere (de texte)

crește *vb.* 1. a se dezvolta, a se mări, a se înălța, a se ridica, a spori, a evolua. 2. a se înmulți a se extinde, a se lărgi, a dospî. 3. a se scumpi, a se majora, a se urca. 4. a se accentua, a se amplifica, a se intensifica, a se întări, a se înteti. 5. a avansa, a progresa, a înainta, a propăși. 6. a educa, a instrui

creștere 1. dezvoltare, sporire, mărire, înălțare, înmulțire, extindere, augmentare. 2. educare, cultivare, cultură, formare. 3. evoluție, dezvoltare, progres, înaintare, mers-înainte

creștet *n. vârf*, culme, creastă, pisc

creștin, -ă *m. f.* om, individ, ins, persoană, semen

creștina *vb.* a boteza

creștinesc, -ea scă *adj.* omenesc, umanist, uman

cretin, -ă *adj.* imbecil, idiot, tâmpit, prostănac

creț, creață *adj.* 1. buclat, cârlionțat. încrețit, inelat. 2. cutat, ridicat, zbârcit, smochinit, brăzdat

creț *n.* 1. buclă, cârlionț, inel. 2. cută, rid, zbârcitură

creuzet *n.* recipient

crez *n.* principiu, credo, normă

(morală) **crezământ** *n.* v. încredere **crimă** *f.* omor, asasinat, ucidere, moarte

criminal, -ă *s.* ucigaș, asasin, bandit, nelegiuit

crin *m.* iris, stângen, stângenel

crinolină *f.* malacof
criptă *f.* cavou, necropolă
criptic, -ă *adj.* ascuns, enigmatic, secret, misterios, ocult, tainic, sibilin
crisalidă *f.* nimfă, pupă, gogoașă
crispat, -ă *adj.* contractat, rigid, încleștat
cristal *n.* cleștar
cristalin, -ă *adj.* clar, curat, limpede, pur, transparent
cristaliza *vb.* (fig.) **a se închea**, **a se preciza**, **a se fixa**, **a se contura**
criteriu *n.* normă, principiu, reper
critic, -ă *adj.* **1.** dificil, greu, zbuciumat, tulbure. **2.** grav, periculos, rău. **3.** combativ, polemic
critica *vb.* **a biciui**, **a reproșa**, **a blama**, **a condamna**
criticabil, -ă *adj.* condamnabil, nepermis, blamabil, regretabil, reprobabil
critică *f.* obiecție, observație, muștrare, judecare, veștejire
crivac *n.* chingă, cocârlă
crizantemă *f.* dumitriță, tufănică, mărgărită
criză *f.* **1.** recesiune, declin, regres, greutăți. **2.** atac, acces, puseu
crochiu *n.* schiță, contur, desen
crohmală *f.* scrobeală
croi *vb.* **1.** a tăia, **a fasona**. **2.** **a plănu**i, **a concepe**. **3.** **a bate**, **a snopi**
croială *f.* fason, linie
cromatică *f.* colorit, paletă
cronic, -ă *adj.* durabil, persistent
cronicar *m.* **1.** recenzent, critic. **2.** cronograf
cronică *f.* **1.** consemnare, recenzie, critică. **2.** letopisete, cronograf
cronologic, -ă *adj.* diacronic, istoric, evolutiv, succesiv
croșeta *vb.* **a împleti**

croșeti *f.* 1. igliță. 2. paranteză (dreaptă)

crotal *m.* șarpe cu clopoței

cruce *f.* 1. troiță. 2. răscruce, răspântie, intersecție

cruci *vb.* a se minuna, a se uimi, a se ului, a fi stupefiat

crucial, -ă *adj.* esențial, capital, decisiv, fundamental, hotărâtor, substanțial, nodal

crucifica *vb.* a răstigni, a martiriza, a chinui

cruciș, -ă *adj.* 1. încrucișat, întretăiat, oblic. 2. sașiu, strabic, ciacâr

crud - j *arf.* 1. nefiert, necopt, nefript, neprăjit. 2. necrescut, tânăr, nede dezvoltat, fraged. 3. aspru, brutal, crâncen, feroce, cumplit, nemilos, sălbatic, violent, nepotolit, implacabil

crug *n. v.* boltă

crunt, -ă *adj.* aspru, crud, crâncen, sălbatic, groaznic, nemilos, sângeros

crustă *f.* carapace, coajă, scoarță, pojghiță

cruța *vb.* a menaja, a păstra, a scuti

cruzime *f.* neomenie, sălbăcie, ferocitate, banditism, barbarie, monstruozitate

ctitor *m.* întemeietor, fondator

cu *prep.* prin, din, de

cuart *n.* cremene, beică, bicaș

cubaj *n.* cuprindere, volum, capacitate

cuceri *vb.* 1. a cuprinde, a ocupa, a captura, a lua, a subjuga. 2. a dobândi, a câștiga, a repurta. 3. a captiva, a fermeca, a încânta

cuceritor, -oare *adj.* 1. victorios, învingător, biruitor, ocupant. 2. fermecător, încântător, seducător, captivant

cucernic, -ă *adj.* credincios, cuvios, evlavios, pios, smerit, religios, bisericos

cucoană *f.* doamnă, jupâneasă, madam **cucui** *n.* umflătură **cucuruz** *m.* porumb, știuleț **cucută** *f.* dudău

cufăr *n.* geamantan, valiză

cufunda *vb.* a adânci, a afunda, a scufunda, a îngropa

cufundar *m.* bodârlău

cuget *n.* conștiință, minte, gândire, spirit, suflet, idee

cugeta *vb.* a gândi, a cugeta, a chibzui, a medita, a raționa, a reflecta, a judeca, a aprecia, a crede, a gândi, a socoti, a opina

cugetare *f.* 1. gândire, reflecție, meditare. 2. aforism, maximă, sentință, dicton, adagiul, zicere

cugetător *m.* filosof, gânditor

cui *n.* piron

cuib *n.* 1. culcuș, sălaș, cuibar, bârlog. 2. adăpost, casă, cămin, locuință. 3. marfă, matcă

cuibări *vb.* a se aciua, a se oploși, a se pripăși

cuirasă *f.* platoșă, lorică, pieptar

cujbăiv. chingă

culant, -ă *adj.* generos, galant, mărinimos, amabil, curtenitor

culbec *m.* melc. **culca** *vb.* 1. a se întinde, a se așterne, a se lungi. 2. a dărâma, a doborî, a prăbuși, a prăvăli, a răsturna, a secera, a trânti. 3. a apune, a asfinți, a dispărea

culcuș *n.* 1. așternut, pat, sălaș. 2. bârlog, vizuină, adăpost, cuib

culegător *m.* zețar, compozitor, probar, vingălac

culege *vb.i.* a aduna, a strânge, a recolta. 2. a zețui, a compune

culegere / 1. adunare, recoltare, strângere. 2. colecționare, colecție, florilegiu, antologie. 3. zețuire, compunere, cules

culisa *vb.* a glisa

culme *f.* 1. vârful, pisc, creastă, creștet. 2. coamă, spinare, sprânceană. 3. apogeu

culminant, -ă *adj.* maxim, superlativ, de vârf

culoar *n.* coridor, gang, pasaj

culoare *f.* vopsea, feșteală, fiarbă

culpabil *adj.* vinovat, păcătos, greșelnic

culpabilitate *f.* greșeală, abatere, culpă, eroare, păcat, vină, vinovăție

culpă *f. v.* culpabilitate

cult, -ă *adj.* 1. instruit, citit, cultivat, învățat, școlit.
2. livresc, cărturăresc, savant

cult *n.* 1. confesiune, religie, rit, credință. 2. venerație, admirație, prețuire

cultiva *vb.* 1. a lucra (pământul), a crește (plante, animale). 2. a practica, a prefera (muzica). 3. a se instrui, a citi, a se cizela, a se rafina, a se stila, a se ciopli

cultivat, -ă *adj.* 1. lucrat, crescut. 2. cult, instruit, citit, stilat, luminat

cultivabil, -ă arabil, arător

culturaliza *vb.* a instrui, a cultiva, a informa

cultură *f.* 1. instrucție, învățătură, studii, cunoștințe, carte, pricopseală. 2. lucrare, creștere, producere

cum *conj.* 1. precum, după cum. 2. deoarece, fiindcă, întrucât. 3. cu toate că, deși, măcar că 4. când, pe când, îndată ce. 5. (adv.) ce, cât. 6. (interj.) se poate? așa? poftim?

cumetrie *f.* botez

cuminecătură *f.* împărtășanie, euharistie, grijanie

cuminte *adj.* 1. bun, cumsecade, ascultător, supus, potolit, blajin, așezat, de treabă. 2. cumpănit, echilibrat, rațional, rezonabil, sobru, serios, reținut, temperat. 3. deștept, inteligent, înțelept

cumînți *vb.* 1. a se astâmpăra, a se potoli, a se liniști. 2. a trage concluzii, a se înțelepți

cumpănă *f.* 1. cântări balanță, boloboc. 2. măsură, echilibru, armonie. 3. primejdie, pericol, încercare, necazuri

cumpăni *vb.* 1. a cântări, a echilibra, a compensa, a pondera. 2. a se legăna, a balansa, a se clătina.

3. a șovăi, a oscila, a ezita. 4. a judeca, a chibzui, a analiza, a socoti, a gândi, a plănuși

cumpănire *f.* cumpănă, echilibru, cumpăneală, contrabalansare

cumpănit, -ă *adj.* chibzuit, măsurat, echilibrat, rezonabil, cuminte, serios, așezat, potolit, calm, sobru

cumpăra *vb.* 1. a achiziționa, a procura, a obține, a târgui. 2. a mitui

cumpărător, -oare *m. f.* client solicitator, mușteriu

cumpărătură *f.* târguială, achiziție

cumpăt *n.* stăpânire de sine, calm, echilibru, chibzuială, cumpătare, măsură, moderație, socoteală, tact, ponderație

cumpătare *f. v.* cumpăt

cumpătat, -ă *adj.* chibzuit, așezat, echilibrat, măsurat, moderat, ponderat, socotit, cuminte, serios, sobru, potolit, rezervat, temperat

cumplit, -ă *adj.* 1. groaznic, teribil, infernal, îngrozitor, crâncen, crud, inuman, nemilos, sălbatic, violent, înverșunat, fioros, oribil, atroce. 2. colosal, fenomenal, strașnic, formidabil, uriaș

cumsecade *adj.* bun, onest, omenos, loial, cinstit, tolerant, politicos, blajin

cumula - *vb.* a însuma, a reuni, a strânge, a aduna

cumva *adv.* 1. oarecum, într-un fel. 2. doar, eventual, poate

cunoaște *vb.* 1. a ști, a pricepe, a înțelege, a afla. 2. a recunoaște, a identifica, a distinge, a deosebi

cunoscător, -oare *adj.* specialist, expert, știutor

cunoscut, -ă *adj.* reputat, vestit, recunoscut, faimos, notoriu. 2. frecvent, obișnuit, familiar, uzual. 3. anumit, fixat, hotărât, stabilit

cunoștință *f.* 1. știință, pregătire, informare, cultură, carte, studii. 2.

știre, veste, informație. 3. relație, legături, semeni

— cununa *vb.* a (se) căsători, a face nuntă

cunună *f.* coroană, jerbă cupă *f.* 1. pahar, tas. 2. potir. 3. trofeu

cupeu *n.* caretă, berlină, trăsură, compartiment

cupid, -ă *adj. v.* lacom

cupla *vb.* *a* lega, *a* uni, *a* atașa

cuplu *n.* pereche, soți, parteneri

cupolă *f.* boltă, arcadă

cupon *n.* 1. bon, tichet. 2. rest, bucată, parte (de țesătură)

cuprinde *vb.* 1. *a* îmbrățișa, *a* înlănțui, *a* prinde, *a* apuca. 2. *a* include, *a* conține, *a* îngloba, *a* avea, *a* încăpea. 3. *a* înțelege, *a* cunoaște, *a* vedea, *a* sesiza. 4. *a* copleși, *a* năpădi, *a* covârși, *a* răzbi, *a* apăsa. 5. *a* birui, *a* învinge, *a* cuceri, *a* captura, *a* ocupa, *a* lua, *a* înhăța

cuprins */?* 1. întindere, spațiu, teritoriu, suprafață, loc, ținut, regiune.

2. conținut, corp, materie, cuprindere.

sumar, tablă de materii, scară **cuprinzător, -oare** *adj.* întins, vast, mare, încăpător, voluminos, larg, amplu
cupru *n.* aramă

cupțor *n.* 1. vatră, furnal, varniță. 2. (fig.) arșiță, caniculă, zăduf

curabil, -ă *adj.* vindecabil, tratabil, nepericulos

curaj *n.* îndrăzneală, temeritate, bărbăție, cutezanță, bravură, eroism

curajos, -oasă *adj.* brav, îndrăzneț, neînfricat, viteaz, dârz, temerar.

curat, -ă *adj.* 1. nepătat, îngrijit, spălat. 2. clar, cristalin, limpede, pur, străveziu, senin. 3. natural, neamestecat, nativ, nefalsificat, autentic, sadea, neaoș, veritabil. 4. nevinovat, candid, inocent, cast, feciorelnic, pudic

curat *adj.* întocmai, exact, chiar așa, precis, lămurit, răspicat, explicit

curativ, -ă *adj.* lecuitor, tămăduitor, vindecător
cură *f.* tratament, dietă, îngrijire
curătură *f.* posadă, laz, secătură, runc

curăța *vb.* *l.* *a* deretica, *a* pune ordine, *a* scutura, *a*

debarasa, **a** strânge. 2. **a** elimina, **a** șterge, **a** purifica, **a** înlătura. 3. **a** ucide, **a** lichida, **a** asasina, **a** omorî

curățel, -că *adj.* v. îngrijit

curățenie *f.* 1. dereticare, ordonare, debarasare, salubrizare, purificare. 2. laxativ, purgativ, purgație. 3. limpezime, claritate, transparență. 4. nevinovăție, castitate, candoare, inocență

curăție *f.* v. castitate

curb, -ă *adj.* curbat, arcuit, încovoiat, îndoit, cambrat, recurbat

curba *vb.* **a** arcui, **a** încovoia, **a** îndoi, **a** apleca, **a** înclina, **a** (se) cocoșa, **a** (se) frânge, **a** (se) strâmba

curbă *f.* cotitură, cot, ocol, întorsătură, serpentină, cârmeală

curbătură *f.* deșelare

curbură / arcuire, cotitură, cot, ocol, îndoitură

curcubeu *n.* cearcăn, brâul-cerului

curea *f.* centură, brâu, cingătoare, cordon, nojiță

curechl *m.* varză

curent *n.* 1. curs, curgere, flux. 2. mișcare (socială), revendicare, acțiune

curent, -ă *adj.* 1. actual, contemporan, prezent. 2. obișnuit, frecvent, uzual

curge *vb.* **a** se scurge, **a** picura, **a** se prelinge, **a** se deplasa

curier *m.* mesager, ștafetă, olac. 2. factor, poștaş

curios, -oasă *adj.* 1. ciudat, bizar, singular, straniu, excentric, insolit. 2. indiscret, insinuant

curiozitate *f.* 1. interes, dorință, indiscreție, insinuare. 2. ciudățenie, năzdrăvănie, bizarerie, bazaconie, drăcie, poznă. 3. raritate, minunăție, singularitate

curând *adv.* devreme, degrabă, îndată, numaidecât

curma *vb.* **a** înceta, **a** opri, **a** termina, **a** întrerupe, **a** stăvili, **a** suprima

curmeziș *adv.* pieziș, oblic, transversal, în diagonală

curs1 *n.* 1.1. curent, flux, curgere.

2. albie, matcă, vad, vale. 3. răstimp.
interval, timp, vreme, durată. 4.
desfășurare, evoluție, dezvoltare.
mers, direcție. **ii.** valoare, rată.
echivalență

curs2 *n.* 1. prelegere, lecție, expunere. 2. manual,
tratat, studii **cursant** *m.* student, auditor **cursă1** *f.*
alergare, drum, itinerar **cursă2** *f.* 1. capcană, prinzătoare,
laț. 2. atragere, ademenire, ispită, momire. 3. pericol,
primejdie

cursiv, -ă *adj.* 1. fluent, curgător, ușor. 2. (tip.) italic
curta *vb.* a curteni, a face curte **curte** *f.* 1. ogradă,
bătătură, arman, batiste, ocol. 2. conac, palat, rezidență.

3. (fig.) atenție, interes, afecțiune
curtenitor, -oare *adj.* politicos
atent, amabil

curtenie *f.* atenție, amabilitate, gentilețe, politețe,
curtoazie

curtoazie *f. v.* curtenie

custode *m.* îngrijitor, paznic, administrator

custodie *f.* pază, păstrare, administrare, îngrijire

custură *f.* briceag, cuțit

cusur *n.* 1. defect, deficiență, imperfecțiune,
insuficiență, lipsă, lacună, meteahnă, neajuns, scădere,
slăbiciune, viciu, anomalie, racilă. 2. culpă, eroare,
vinovăție

cușmă, *f.* căciulă

cutat, -ă *adj.* 1. plisat, drapat. 2. creț, încrețit, ridat,
zbârcit, smochinit

cută *f.* 1. creț, fald, pliseu, pliu. 2. încrețitură,
îndoitură, răsfrântură, dungă. 3. zbârcitură, rid, brazdă

cute *f.* gresie

cuteza *vb.* a îndrăzni, a se încumeta, a manifesta
curaj, a risca, a-și permite

cutezanță *f.* 1. curaj, bărbăție, îndrăzneală, bravură,
temeritate, neînfricare. 2. tupeu, cinism, înfruntare,

aroganță

cutezător, -oare *adj.* îndrăzneț, brav, curajos, dârz, neînfricat, viteaz, temerar

cutie *f.* casetă, sertar

cutră *f.* derbedeu, lichea, netrebnic, pușlama, lepădătură

cutreiera *vb.* *a* colinda, *a* umbla, *a* străbate, *a* parcurge, *a* merge, *a* peregrina, *a* hoinări, *a* vagabonda

cutremur *n.* 1. seism, zguduire. 2. (fig.) fior, spaimă

cutremura *vb.* 1. *a* clătina, *a* zgudui, *a* zdruncina, *a* scutura, *a* zgâlțâi. 2. *a* înfiora, *a* înfricoșa, *a* tresări

cutremurător, -oare *adj.* cumplit, groaznic, fioros, grozav, înspăimântător, teribil, zguduitoare, monstruos, terifiant, oribil

cutumă *f.* datină, obicei, tradiție, uz, uzanță

cuțit *n.* briceag, lamă, custură, bisturiu

cueni *vb.* 1. *a se* cădea, *a-i* reveni, *a* trebui. 2. *a* cadra, *a se* cere, *a se* impune. 3. *a* merita, *a* avea dreptul

cuenit, -ă *adj.* 1. indicat, adecvat, nimerit, oportun, datorit, meritat. 2. cerut, necesar, trebuincios, recerut

cuvertură *f.* învelitoare, cergă, pătură, plecat, lăicer, velință, țol

cuiincios, -oasă *adj.* respectuos, binecrescut, politicos, atent, decent, educat, *la* locul său

cuiință *f.* decență, politețe, respect, urbanitate

cuios, -oasă *adj.* cucernic, evlavios, credincios, pios, devot

cuvânt *n.* 1. vorbă, termen, zicere, spusă. 2. conferință, discurs, logos. 3. promisiune, angajament, făgăduială. 4. motiv, cauză

cuvânta *vb.* *a* vorbi, *a* rosti, *a* expune, *a* conferenția, *a* comunica

cuvântare *adj.* vorbire, expunere, conferință, discurs, logos

cvadrat, -ă *adj.* pătrat

cvadrupe *m.* patruped, animal, lighioană

cvadru plu, -ă *adj.* împătrit **cvartal** *n.* sector, raion, cartier, mi

craion

cvasi *adv.* cam, aproximativ, aproape

cvartet *n.* cvatuor, grup, formație muzicală (de 4)

cvoțient *n.* cât, cuprindere, conținut

da *adv.* de acord, desigur, așa firește, ba da

dai *interi*, prezent! de față! aici!

da *vb.* 1. a oferi, a dăru, a înmâna, a remite, a acorda, a preda, 2. a face o danie, a ceda. 3. a decerna, a conferi, a atribui, a dedica. 4. a repartiza, a împărți, a distribui, a rândui

da capo *adv.* de la început, încă o dată

dac *m.* get, trac. **dacă** *conj.* de când, în caz că

dadă *f. v.* lele

dafin *m.* laur

dajdie *f. v.* impozit

dalac *n.* antrax, cărbune, pustulă, bubă neagră.

dală *f.* placă, lespede

dalb, -ă *adj.* alb, curat, imaculat

dalie *f.* gherghină

damă *f.* 1. regină (în șah). 2. femeie. 3. prostituată

dambla *f.* 1. paralizie, gută, apoplexie, 2. chef, toană, poftă. 3. furie, năbădăi

damblagi *vb. v.* paraliza

damblagiu *m. v.* paralizic

damf *n. v.* miros

dană 1. magazie, depozit. 2. șlep, plută **dandana** *f. v.* necaz **danie** *iv.* dar **dansa** *vb. v.* juca

dantelă *f.* volan, (reg), horbotă, cipcă

dar *conj.* însă, ci, totuși, iar, dărâmite, cârmite

dar *n.* 1. cadou, prinos „ofrandă, atenție, plocon, mită. 2. danie, donație (reg) dărușag. 3. milă, îndurare, har. 4. talent, vocație, însușire, înzestrare, chemare, aplicație, aptitudine

dara *f.* tara

daraban *m. v.* dorobanț

darabană *f.* vâtoabă

dărac *n.* dărăcitor, pieptene, ragilă

daraveră *f.* 1. pățanie, belea, încurcătură, bucluc, necaz (fig), proces. 2. afacere, treabă, negustorie, aranjament

darămite *conj. v.* dar

dare *f. v.* impozit

darnic *adj.* 1. generos, larg, culant, mărinimos. 2. (fig) bogat, darnic, mănos, fertil

dascăl *m.* 1. învățător, institutor, belfer, profesor. 2. (fig). om învățat, savant, îndrumător. 3. diac, psalt, cantor, țârcovnic, cântăreț

dat *n. v.* soartă

data *vb.* 1. a fixa (ziua) a nota. 2. a exista, a dura, a fi

dată *f.* zi, termen, soroc

datină *f. v.* obicei

dator, -oare *adj.* obligat, îndatorat, datornic, debitor

datora *vb.* 1. a fi obligat, a se îndatora. 2. a fi cauza, a izvorî, a proveni

datorie 1. îndatorire, sarcină, obligație. 2. credit, împrumut (pop.), **datorit, -ă** *adj.* 1. cuvenit. 2. provenit, cauzat, pricinuit

datorită *prep.* mulțumită, grație

datornic, -ă *adj. v.* dator

daună 1. pagubă, prejudiciu, vătămare, pierdere, detriment, stricăciune. 2. despăgubire, compensare, reparație.

dădacă *f.* guvernantă, bonă, tetă, doică, îngrijitoare, nursă

dădăci *vb.* v. îngriji

dăinui *vb.* 1. a dura, a ține, a rămâne, a persista, a se menține. 2. a exista, a trăi, a fi, a se păstra, a se perpetua.

dăinuire persistență, menținere, perpetuare, viețuire

dăltui *vb. v.* sculpta

dăltuit, -ă *adj.* lucrat, cioplit, sculptat

dănănaie *f.* belea

dăndănaie *f. v.* tăărăboi

dărab *n. v.* bucată

dărăci v4> *a* scărmana, *a* pieptăna, *a* carda

dărăpăna *vb. v.* ruina

dărăpănătură *f. v.* șandrama

dărâma *wo. v.* distruge

dărâmătură *f.* surpătură, ruină, demolare, moloz

dărnicie *f.* 1. mărinimie, generozitate, larghețe... 2.

belșug, abundență, rodnicie, opulență

dărui *vb. v.* da

dăruire *s.f. v.* devotament

dăscăleală *vb. v.* cicăleală

dăscăli *vb. v.* instrui

dăscăliță *f. v.* învățătoare

dăuna *vb. v.* strica

dăunător, -oare *adj.* stricător, păgubitor, vătămător, distrugător, pernicios **dălmălv.** deal **dâmb** *n.* deal, colină

dânsa *pron.* 1. ea. 2. soția **dâra** 1. urmă, făgaș, dungă

dârdâi *vb.* *a* tremura, *a* clănțâni **dârjală** *f.* 1. bătă, ciomag, băț, prăjină. 2. mâner, coadă **dârloagă** *f.* mârțoagă, gloabă **dârmon** *n.* ciur

dârvală *f.* corvoadă, roboteală, **dârz, -ă** *adj.* 1. curajos, hotărât, cutezător, aprig, înversunat, brav, inimos, 2. neclintit, neînduplecat, perseverent, îndărătnic, încăpățânat, obstinent

de *conj.* 1. dacă, în cazul că 2. pentru ca să 3. încât, să

de *interi,* apoi (reg.) dă! dec!

de *prep.* pentru, din, cu

deal *n.* movilă, colină, colnic, dâmb, dâlmă, mamelon, coastă, gâlmă, holm, gorgan, grui, coamă, răzor

deasupra *adv.* 1. peste, pe 2. în plus, pe lângă altele

debandadă *f. v.* dezordine

debarasa *vb.* a se descotorosi, a se degaja, a scăpa, a lepăda, a înlătura, a se elibera de

debarca *vb.* 1. a trage la mal, a acosta. 2. (fam.) a da afară, a înlătura, a elimina, a scoate

debarcader *n. v.* chei

debil, -ă *ac/v.* plăpând, delicat, firav, fragil, șubred, slab, fără putere

debit *n.* 1. tutungerie, regie, tabac. 2. flux, cantitate. 3. datorie

debita *vb.* 1. a vorbi, a pălăvrăgi, a spune. 2. a declama, a recita

debitor, -oare *adj. v.* dator

debloca */.* a elibera, a degaja, a da drumul

deborda *vb.* a da pe dinafară, a se revărsa

debordant, -ă *a<e* coplesitor, năvalnic, nestăvilit, tumultuos, dezlănțuit

debușeu *m. v.* piață

debut *n.* v. început

debuta *vb.* a începe, a se afirma, a se remarca, a-și face intrarea

debutant, -ă *m.* începător

decadă *f. v.* deceniu

decadent, -ă *adj. v.* corupt

decadență *f.* 1. declin, regres, degradare. 2. depravare, corupție, imoralitate

decalaj *n. v.* distanță

decanta *vb. v.* limpezi

decapita *vb. v.* ucide

decava *vb. v.* ruina

decădea *vb.* 1. a regresa, a scădea, a scăpăta. 2. a se deprava, a se strica

decăzut, -ă *adj.* 1. corupt, stricat, imoral, degradat. 2. declasat, ruinat

deceda *vb.* a muri, a sucomba, a dispărea, a da ortul popii, a-și da duhul, a răposa

decedat, -ă *adj.* mort, răposat, defunct, dispărut

deceniu *n.* decadă

decent, **-ă** *ar/ v.* cuviincios, respectuos, sfios, politicos, pudic

decentă *f.* politețe, bună-cuviință, respect, considerație

decepție *f.* dezamăgire, deziluzie, înșelare

deceptionat, **-ă** *adj.* dezamăgit, deziluzionat, înșelat, dezumflat

decerna *vb.* distinge, **a** conferi, **a** acorda, **a** da (**o** distincție)

deces *n.* moarte, dispariție, re-posare

deci *conj.* așadar, prin urmare, în consecință, așa fiind, drept care, care vasăzică

decide *vb.* **a** hotărî, **a** determina, **a** stabili, **a** fixa

decima *vb.* **a** masacra, **a** secera, **a** nimici, **a** ucide, **a** stârpi

decis, **-ă** *adj.* hotărât, categoric, indiscutabil

decesiv, **-ă** *adj.* hotărâtor, esențial, fundamental

decizie *f.* hotărâre, rezoluție, sentință

decât *prep.* ca

decât *adv.* numai

declama *vb.* **a** recita, **a** spune, **a** rosti (**emfatic**)

declamator, **-oare** *adj.* pompos, afectat, retoric, emfatic, umflat, bombastic

declanșa *vb. v.* dezlănțui

declara *vb.* **a** spune, **a** afirma, **a** susține, **a** comunica, **a** enunța, **a** fixa

declarație *f.* 1. comunicare, mărturisire, depoziție, relatare, afirmație, enunț, expunere, expozeu, prezentare, memoriu. 2. manifest, proclamație, program, comunicat, notificare, dare de seamă

declasa *vb. v.* degrada

declin *n.* regres, decădere, degradare, decadentă, apus, asfințit, scăpătare

declina *vb. î.* **a** tefaza, **a** respinge, **a** renunța, **a** abandona, **a** nu lua asupra-și. 2. **a** apune, **a** scăpăta, **a**

coborî, a asfinţi

decoct *n. v* infuzie

decola *vb.* a se ridica, a porni, a se înălţa, a pleca
(un avion)

decolorat, -ă *adj. v.* spălăcit

decoltat, -ă *adj.* 1. răscroit. 2. (fig) indecent,
necuviincios, fără perdea

decomanda *vb. v.* anula

deconcerta *vb. y.* deruta

deconecta *vb.* 1. a întrerupe, a decupla, a suprima,
a suspenda, a rupe legătura. 2. a se destinde, a se odihni, a
se reface, a se recrea

decongela *vb. v.* dezgheţa

decont *n. v.* justificare

decor *n.* 1. podoabă, decoraţie, ornament,
ornamentaţie. 2. - cadru, ambianţă, tablou, fundal

decora *vb.* 1. a ornamenta, a împodobi. 2. a conferi,
a da (o decoraţie), a medalia, a distinge, a premia".

decoraţie *f.* 1. distincţie, medalie, insignă. 2.
podoabă, ornamentaţie, ornament, decor

decortica *vb. v.* coji

decrepit, -ă *adj. v.* ramolit

decret *n. v.* hotărâre

decreta *vb.* a hotărî, a dispune, a decide, a impune; a
proclama

decroşa *vb. v.* desprinde

decupla *vb. v.* deconecta

decurge *vb.* a. a rezulta, a urma, a deriva, a apărea,
a reieşi, a proveni; 2. a se petrece, a se desfăşura, a se
întâmpla, a evolua

decurs *n. v.* răstimp

deda *vb. v.* deprinde

dedat, -ă *adj.* obişnuit, familiarizat, deprins, adaptat,
aclimatizat

dedesubt *adv.* jos, sub, din jos

dedesubt *n. v.* taină

dedica *vb.* *v.* consacra

dedicație *f.* *v.* închinare

dedițel *m.* brebenel

dedubla *vb.* *v.* preface

deduce *vb.* *a.* concludiona, *a.* conchide, *a.* deriva, *a.* desprinde, *a.* trage *o.* concluzie

defalca *vb.* *v.* împărți

defavorabil, -ă *adj.* *v.* neprielnic

defăima *vb.* *a.* ponegri, *a.* calomnia, *a.* huli, *a.* desconsidera, *a.* bârfi, *a.* blama, *a.* denigra, *a.* discredita, *a.* ocări, *a.* compromite

defect *n.* **1.** lipsă, scădere, deficiență, imperfecțiune, cusur, meteahnă, hibă, neajuns, betesug, viciu, racilă, lacună, păcat. **2.** deranjament, stricăciune, dereglare, nefuncționare, defecțiune

defecta *vb.* *v.* strica

defecțiune *f.* *v.* defect

defel *adv.* deloc, nicidecum, nicicum

defensivă *f.* *v.* apărare

deferent, -ă *adj.* *v.* respectuos

deferentă *f.* *v.* respect

deferi *vb.* *v.* denunța

defetism *n.* *v.* demobilizare

deficiență *f.* *v.* neajuns

deficit *n.* *v.* pierdere

deficitar, -ă *adj.* *v.* absent

defileu *n.* trecătoare, pas

definit *vb.* *a.* califica

definitiv, -ă *adj.* **1.** hotărât, încheiat, terminat, finisat. **2.** irevocabil, categoric, nestrămutat

definitiva *vb.* *v.* termina

definitoriu, -ie *adj.* *v.* caracteristic

deforma *vb.* **1.** *a.* desfigura, *a.* denatura, *a.* modifica, *a.* strica, *a.* altera, *a.* sluți, *a.* urâți, *a.* poci. **2.** *a.* minți, *a.* induce în eroare, *a.* măslui, *a.* falsifica, *a.* contraface, *a.* mistifica, *a.* escamota

defrauda *vb. v. fura*

defrișa *n & v. curăți*

defunct, -ă *adj. v. mort*

degaja *vb. 1. a emana, a emite, a exala, a difuza, a răspândi, a împrăști, a elimina. 2. a elibera, a debloca, a slobozi. 3. a debarasa, a scăpa, a descotorosi, a scutura.*

degajat - *dacff.1. răspândit, exalat, împrăștiat, eliberat. 2. liber, firesc, natural, nestânjenit, lejer, spontan, simplu, dezinvolt, neîngrădit*

degeaba *adv. v. zadarnic*

degenera *vb. v. degrada*

degera *vb. v. îngheța*

deghiza *vb. v. travesti*

degluție *f. v. înghițire*

degrabă *adv. v. repede*

degrada *vb. 1. a strica, a distruge, a deteriora, a ruina, a altera, a declanșa, a degenera, a decădea, a dărăpăna, a se deprecia, a pierde calitatea, a se devaloriza. 2. a înjosi, a dezonora, a compromite, a necinsti, a discredita, a corupe*

degradare 1. înjosire, ruinare, decădere, regres, depreciere, uzare, declasare. 2. corupție, destrăbălare, înjosire

degreva *vb. a reduce, a scuti, a scădea, a micșora*

degusta *h & v. gusta*

deja *adv. chiar, încă, de pe acum (atunci), în acest (acel) moment.*

dejecție *f. evacuare (reziduuri), eliminare (fecale); scaun*

dejuca *vb. v. zădărnici*

dejun *n. masă*

de jurnă *adj. de serviciu*

delapida *vb. v. fura*

delator, -oare *v. denunțator*

delatăune *f. v. denunț*

delâsa *vb. v. neglija*

delăsător, -oare *adj.* indolent, nepăsător, indiferent, apatic, pasiv, tembel, imposibil

delecta *vb. v.* desfăta

delega *vb. v.* împuternici

delegație *f.* 1. procură, sarcină, mandat. 2. reprezentare, solie, misiune

delibera *vb. v.* chibzui

deliberat *adv.* intenționat, chibzuit, pregetat, liber-consimțit, voit.

delicat, -ă *adj. l.* ales, fin, diafan, gingaș, grațios, firav, suav, elegant. 2. distins, rafinat, deosebit, valoros, remarcabil, prețios, excepțional. 3. politicos, manierat, prevenitor. 4. sensibil, simțitor, emotiv, impresionabil. 5. șubred, slăbuț, maladiv, prizărit, fragil, plăpând. 6. anevoios, dificil, penibil, greu

delicatese *f.* alimente fine, alese, rare

delicatețe *f.* finețe, gingășie, suavitate, frăgezime, grație, noblețe.

delicios, -oasă *adj. v.* savuros

deliciu *n.* plăcere, desfătare, satisfacție, încântare

delict *n. v.* infracțiune

delimita *vb.* 1. a circumscrie, a demarca, a țărături, a hotărâni, a mărgini a preciza, a fixa. 2. a scurta, a restrânge, a separa

delincvent *m. v.* infractor

delir *n.* 1. aiurare, rătăcire, halucinație, tulburare mintală. 2. exaltare, extaz, frenezie

delira *vb.* a aiura, a vorbi fără control, a spune prăpăstii

deloc *adv.* defel, nicicum, nicidecum

deluros, -oasă *adj.* accident, neregulat

demara *vb. v.* porni

demarca *vb. v.* delimita

demarcație *f.* delimitare, precizare, circumscriere

demasca *vb.* a dezvălui, a da pe față, a arăta, a indica, a deconspira

dement, -ă *adj.* nebun, smintit, alienat

demență *f. v.* nebunie

demers *n.* intervenție, acțiune, petiție, cerere

demisie / renunțare, plecare, abdicare, abdicare

demite *vb.* **a** concedia, **a** destitui, **a** da afară, **a** trimite la plimbare

demiurg *m.* zeitate, creator

demâncare *f. v.* mâncare

demn, -ă *adj. v.* onest, cinstit, corect, ireproșabil, vrednic, cumsecade

demnitar *m.* mărimă, ștab, șef, dregător

demnitate *f.* **1.** onoare, autoritate, ținută, vrednicie.

2. rang, ierarhie, treaptă, dregătorie

demobiliza *vb.* **a** descuraja, **a** demoraliza, **a** dezorienta, **a** slăbi, **a** submina

demoda *vb.* **v.** învechi

demon *m. v.* drac

demonetiza *vb. v.* devaloriza

demonic, -ă *adj.* diabolic, drăcesc, infernal, oribil, sinistru, execrabil

demonstra *vb.* **1.** a dovedi, **a** argumenta, **a** proba. **2.** **a** manifesta, **a** se solidariza

demonstrant *m.* manifestant

demonstrativ, -ă *adj.* **1.** ilustrativ, edificator, evident, clar, probat. **2.** ostentativ, provocator

demonstrație *f.* **1.** probă, dovadă, raționament, argument, exhibiție. **2.** manifestație, miting, protest

demoraliza *vb.* **a** deprima, **a** demobiliza, **a** descuraja, **a** dezola

demult *adv.* cândva, odată, odinioară, **de** multă vreme, demult, altă dată

denatura *vb. v.* deforma

denigra *vb. v.* ponegri

denota *vb. v.* dovedi

dens, -ă *adj.* **1.** compact, îndesat, vârtos, consistent, tare, solid. **2.** adânc, greu, **de** nepătruns

dentist *m.* stomatolog

denumi *vb. v.* numi

denunț *n. v.* pâră

denunța *vb.* a pâră, a reclama, a demasca, a informa, a deferi **denunțător** *m. v.* delator

deoarece *conj.* fiindcă, pentru că, de vreme ce, din cauză că, dat fiind faptul că

deocamdată *adv.* 1. acum, pentru moment, momentan, până una-alta. 2. provizoriu

deocheat, -ă *adj.* 1. indecent, necuviincios, decoltat, fără perdea. 2. compromis, pătat, condamnat

deodată *adv.* 1. pe neașteptate, brusc, instantaneu, subit. 2, simultan, acum, concomitent, în același timp

deoparte *adv. v.* izolat

deopotrivă *adv. v.* aidoma

deosebi *vb.* 1. a diferenția, a diferi, a se delimita, a se distinge, a se demarca, a se desluși, a se disocia. 2. a se remarca, a se evidenția, a excela, a se ilustra

deosebit, -ă *adj.* 1. diferit, aparte, felurit, divers, eterogen, variat, osebit, pestriț, divers. 2. extraordinar, nemaipomenit, ieșit din comun, ex"-celent, remarcabil, marcant, superior, ales, important, însemnat, extra, select, rafinat, distinct, memorabil, admirabil, eminent, excepțional, minunat, distins.

depana *vb. v.* repara

departament *n.* minister, administrație, sector

departe *adv.* la distanță

depăna *vb.* 1. a înfășură, a face ghem, a răsuci. 2. a înșira, a povesti, a exprima

depărtare *f. v.* distanță

depăși *vb.* v. întrece

depășit, -ă *adj.* învechit, demodat, vetust, perimat, banal, răsuflat, anacronic, ieșit din uz.

dependență *f. v.* subordonare

dependințe *f.* pl. atenanse, acaret, accesorii

depeșă *f.* telegramă, scrisoare, mesaj, (înv.) zapiscă

depinde *vb.* a aparține, a fi legat de a fi subordonat, a atârna de

depista *vb. v.* descoperi

deplasa *vb. v.* mișca

deplasat, -ă *adj.* 1. luxat, dislocat, scrântit, dezarticulat, mutat, urnit; 2.

(fig.) nepotrivit, nelalocul său, ca nuca în perete, necorespunzător, inoportun

deplin *adv.* 1. de tot, în întregime, pe de-a-ntregul, cu totul, complet. 2. în mod desăvârșit, perfect, neștirbit, desăvârșit

deplinătate *f.* desăvârșire, perfecțiune, plenitudine, plinătate, integritate

deplânge *vb. v.* regreta

deplorabil, -ă *adj. v.* jalnic

deporta *vb. v.* surghiunii

deposeda *vb.* a lua cu forța, a expropria, a acapara, a jefui, a fura

depozit *n.* 1. magazie, rezervor. 2. adunare, stocare, rezervă, acumulare, fond. 3. strat, sediment, depunere

depozita *vb.* 1. a înmagazina, a stoca, a acumula. 2. a se sedimenta, a se depune, a se stratifica

depoziție *f. v.* mărturie

depravat, -ă *adv. v.* corupt

deprecia *vb. v.* degrada

depreciativ, -ă *adj.* defavorabil, peiorativ, disprețuitor

depreciere / degradare, devalorizare, subminare, scădere, pierdere

depresiune *f.* 1.1. vale, adâncitură, pripor. 2. vârtej de aer. ii (fig.) tristețe, mâhnire, melancolie, deprimare, descurajare, ciclothemnie. iii criză, declin (economic), devalorizare

depresiv, -ă *adj. v.* deprimant

deprimant, 41, demoralizant, demobilizator, descurajator. 2. dezolant, trist, sumbru, depresiv

deprinde *vb.* 1. a obișnui, a încadra, a aclimatiza, a adapta, a familiariza, 2. a se deda, a se năvăli. 3. a dresa, a învăța.

deprindere, *f.* 1. adaptare, acomodare, aclimatizare. 2. însușire, obișnuință, învăț. 3. apucătură, comportare, conduită, maniere, moravuri, obiceiuri, purtare, năravuri, tabieturi

deprins, *-ă adj. v.* obișnuit

depune *vb.* 1. a sedimenta. 2. a se pune, a se așterne, a se așeza. 3. a spune, a mărturisi. 4. a prezenta, a remite, a preda, a înmâna, a înfățișa. 5. a îndeplini, a face, a efectua, a presta

deraia *vb. v.* devia

deranj *n.* 1. dezordine, neorânduială, răvășeală, harababură. 2. tulburare, stânjenire, incomodare

deranja *m².* 1. a răvăși, a zăpăci, a răscoli, a învâlmăși, a deregla. 2. a tulbura, a stânjeni, a încurca, a jena, a incomoda, a stingheri. 3. a se osteni, a se obosi, a face eforturi

deranjament *n.* 1. dereglare, defect. 2. indigestie, diaree, tulburare

derapa *vb. v.* aluneca

derbedeu *m. v.* haimana

derdeluș *n.* săniuș

dereglă *vb. v.* strica

deretica *vb. v.* curăța

deriva *vb. v.* decurge

derivație *f. v.* anexă

deriziune *v.* derâdere

derizoriu, *-ie adj. v.* neînsemnat

derâdere *f.* batjocură, bătaie de joc, zeflemea, bășcălie, deriziune

dermă *f.* piele

derogare *f.* abatere, excepție, eliberare de

derula *vb. v.* desfășura

deruta *vb.* a se descumpăni, a induce în eroare, a

dezorienta, a înșela, a minți, a amăgi, a trage pe sfoară, a păcăli, a zăpăci

derută *f.* v. încurcătură

des, deasă *adj.* 1. compact, dens, îngrămădit, înghesuit, bătut. 2. repetat, frecvent). (adv.) adesea, de mai multe ori, în repetate rânduri. 3. repede, iute, grăbit

desagă *f.* v. sac

desărcina *vb.* v. elibera

desăvârși *vb.* 1. a perfecționa, a săvârși. 2. a împlini, a înfăptui, a duce la bun sfârșit, a realiza, a termina

desăvârșit, -ă *adj.* 1. perfect, excelent, ireproșabil, măiestrit, magistral. 2. complet, deplin, absolut, total

descalifica *vb.* 1, a compromite, a dezaproba, a dezonora, a reprobă. 2. a exclude, a elimina, a înlătura

descărca *vb.* 1. a deșerta, a goli, a vida. 2. a trage, a slobozi, a declanșa (armă). 3. - (fig.) a se dezlănțui, a izbucni, a se ușura, a se revărsa, a da curs liber, a se confia, a se destăinui

descătușa *vb.* v. elibera

descendent, -ă *adj.* v. coborâtor

descendent *m.* urmaș, succesor

descendență *f.* succesiune, posteritate, urmași, moștenire

deschide *vb.* 1. a desface, a destupa, a descuia, a dezlega, a desfoia, a dezlipi, a despica, a sparge, a crăpa. 2. a tăia, a face o incizie. 3. (fig.) a începe, a debuta, a (se) naște, a înființa

deschidere *f.* 1. spațiu, perspectivă. 2. despicătură, crăpătură, desfacere, incizie. 3. început, inaugurare

deschis, -ă *adj.* 1. (fig.) sincer, leal, onest. 2. neîngrădit, liber, accesibil. 3. luminos, clar, blond. 4. direct, fățiș, vădit, manifest

descifra *vb.* v. citi

descifrabil, -ă *adj.* v. citeț

descinde *vb.* 1. proveni, a-și avea originea, a se trage din 2. a coborî, a se da jos 3. a poposi, a trage ta, a

rămâne

descindere *f.* 1. coborâre, sosire. 2. vizitare, inspectare

descâlci *vb. v.* descurca

descânta *vb. a* fermeca, *a* meni, *a* vrăji

descoase *vb. 1. a* desface. 2. (fig.)

a analiza, *a* iscodi, *a* ispitii, *a* cerceta, *a* ancheta, *a* chestiona **descolăci** itf. *v.* desface **descompune** *vb. 1.* a desface, *a* destrăma, *a* dezmembra, *a* fracționa, *a* separa. 2. *a se* altera, *a se* strica, *a se* dezagrega, *a* râncezi, *a* fermenta, *a* putrezi **descongestiona** *vb. v.* elibera **desconsidera** *vb. v.* disprețui **descoperi în** 1. a dezvălui, *a* dezveli, *a* arăta, *a* revela, *a* scoate la

lumină; 2. *a* găsi, *a* afla, *a* detecta, *a* depista, *a* identifica, *a* prinde, *a* imagina, *a* născoci

descoperire *x* 1. dezvăluire, revelare, reliefare. 2. invenție, aflare, găsim

descoperit, -ă *adj. 1.* dezvelit, liber, neacoperit. 2. (fig.) neapărat, nesprijinit, vulnerabil, expus

descotorosi *vb. v.* elibera

descotoșmăni *vb. v.* dezbrăca

descreierat, -ă *adj. v.* nebun

descrește *vb. v.* scădea

descriere *vb. a* prezenta, *a* expune, *a* înfățișa, *a* relata, *a* caracteriza, *a* contura, *a* zugrăvi, *a* schița, *a* trasa, *a* fixa

descriere evocare, prezentare, zugrăvire, oglindire, înfățișare

descuama *vb. a* coji, *a* năpârli, *a se* jupui

descuia *vb. v.* deschide

descult, -ă *a < e în* picioarele goale, descălțat, în durligi

descumpăni *vb. v.* zăpăci

descurajat, -ă *adj. v.* deznădăjduit

descurca *vba. a* lămuri, *a* limpezi, *a* elucida, *a* descâlci, *a* netezi. 2. (fig.) *a* face față, *a* izbuti, *a* soluționa,

a reuși

descurcăreț, -cață *adj.* 1. abil, iscusit, isteț. 2. activ, energetic, întreprinzător, afacerist

desemna *vb. v.* numi

deseca *vb.* a asana, a seca, a curăți

desena *vb.* 1. a creiona, a zugrăvi, a schița, a contura, a trasa. 2. a apărea, a ieși în evidență, a se reliefa, a se profila

deseori *adv. v.* adesea

deservi *vb.t.* a servi, a executa, a face serviciu; a îngriji, a sluji. 2. a face un rău, a vătăma, a dăuna, a dezavantaja

desface *vb.* 1. a descompune, a desprinde, a dezmembra, a despărți, a dezbină, a separa, a izola, a detașa, a deschide, a descinge, a dezlega, a descheia, a despături, a despacheta, a demonta, a deșuruba.

a destupa, a deșira, a dezlâna, a destrăma, a despica, a dizolva, a desfunda, a deșteleni, a decupla. 2. a descâlci, a descurca, a descoase, a degaja. 3. a vinde, a oferi, a face negoț. 4. a anula, a rezilia, a contramanda, a desființa

desfacere *f.* 1. despărțire, separare descompunere, dizolvare, dezorganizare. 2. desființare, anulare, reziliere. 3. vânzare, lichidare

desfășura *vb.* 1. a întinde, a derula a așterne, a desface. 2. (fig.) a se petrece, a se perinda, a succeda, a se înlănțui, a evolua. 3. a înfăptui, a efectua, a executa, a îndeplini, a **desfăta** *vb.* 1. a delecta, a răsfăța, a încânta, a fermeca, a captiva, a bucura. 2. a petrece, a se distra, a se amuza, a se veseli

defătare *f.* 1. plăcere, delectare, încântare, veselie, bucurie, deliciu, voluptate. 2. dezmăț, corupție, decădere, destrăbălare, perdiție

desfide *vb. v.* sfida

desfigura *vb. v.* sluți

desființa *vb.* a anula

desfoia *vb. v.* deschide

desfrânare *f. v.* dezmăţ

desfrâu *n. v.* dezmăţ

desfunda *vb. a* desface, *a* deschide, *a* destupa

desfundat, -ă *adj. 1.* destupat, deschis. *2.* destelenit, arat. *3.* impracticabil, înnămolit, *de* nestrăbătut

deshidratat, -ă *adj. v.* uscat

deshuma *vb. v.* dezgropa

designa *v6. v.* indica

desigur *adv.* da, bineînţeles, *de* acord, fără îndoială, fireşte, precis, negreşit, neîndoielnic

desime *f. 1.* densitate. *2.* desiş

desinenţă *f.* terminaţie (gram.)

desiş *n.* arboret, crâng, tufiş, hălăciugă, bunget

desluşi *vb. v.* limpezi

desluşit, -ă *adj. 1.* clar, limpede, lămurit, deschis, explicit. *2.* răspicat, precizat, apriat

despacheta *vb. v.* desface

despăduri *vb. a* defrişa, *a* lăzui

despăgubi *vb. a* compensa, *a* răsplăti, *a* indemniza, *a* recompensa, *a* gratifica

despărţi *i. 1.* *a* separa, *a* izola, *a* disocia, *a* îndepărta, *a* delimita, *a* hotărnicii, *a* răzleţi, *a* despica, *a* detaşa. *2.* *a* renunţa, *a* (se) înstrăina, *a* (se) desolidariza. *3.* *a* divorţa

despărţitură *f. v.* ramificaţie

desperat, -ă *adj. v.* deznădăjduit

desperecheat, -ă *adj.* descompletat, disparat, stingher

despica *vb. a* crăpa, *a* sparge, *a* spinteca, *a* deschide, *a* despărţi

despletit, -ă *adj.* nepieptănat, necoafat, zbârlit

despot *m. v.* tiran

despotic, -ă *adj.* tiranic, dictatorial, absolutist, arbitrar, samavolnic, autocratic.

despre *prep.* *de cu* privire *ta*, *în* legătură *cu*, referitor *ta*, *în ceea ce* priveşte

despresura *vb.* *v.* elibera

desprinde *vb* 7 1. *a* desface, *a* separa, *a* detașa, *a* dezlipi, *a* rupe. 2. *a* elibera, *a* scoate, *a* scăpa, *a* extrage. 3. *a* rezulta, *a* se contura, *a* reieși

despuia *vb.* 1. *a* dezbrăca, *a* dezgoli. 2. *a* extrage, *a* exercita. 3. *a* împila, *a* exploata, *a* prăda, *a* oprima

destăinui *vb.* *v.* dezvălui

destin *n.* *v.* soartă

destina *vb.* 1. *a* hărăzi, *a* meni, *a* rândui, *a* sorti, *a* hotărî, *a* soroci. 2. *a* se consacra, *a* se devota, *a* se dedica, *a* se dăruia, *a* se închina

destinatar, -ă adresant

destinație 1. scop, țel, țintă, finalitate, funcție. 2. loc (anumit), sosire, terminus

destinde *v.* odihni

destins, -ă *adj.* relaxat, odihnit, liniștit, tihnit

destitui *vb.* *a* îndepărta, *a* da afară, *a* concedia, *a* demite, *a* elibera, *a* desărcina, *a* restructura

destoinic, -ă *adj.* vrednic, merituos, capabil, competent, îndemânatic, abil, priceput, *de* ispravă, experimentat, isteț

destrăbălat, -ă *adj.* *v.* corupt

destrămat, -ă *adj.* 1. deșirat, desfirat, desfăcut, rupt, distrus, dezmembrat. 2. risipit, împrăștiat, spulberat

destul *adv.* 1. *de* ajuns, suficient. 2. berechet, prea mult. 3. (interj.) gata! ajunge! termină), stop! sfârșește!

destupa *vb.* *v.* desfunda

deșteleni *vb.* *a* ara

desuet, -ă *adj.* *v.* învechit

deșănțat, -ă *adj.* 1. imoral, corupt, destrăbălat, dezământat, trivial. 2. bizar, ciudat, straniu, deșucheat

deșelat, -ă *adj.* istovit, vlăguit, spetit, obosit

deșert *n.* pustiu, pustietate

deșert, -artă *adj.* 1. gol, vid, pustiu, necultivat, nelocuit, nepopulat. 2. ireal, van, amăgitor, iluzoriu, zadarnic, inutil

deșertă *vb. v.* goli

deșertăciune *f.* inutilitate, zădărnicie, nimicnicie, nimic

deși *conj.* că, cu toate că măcar că, chiar dacă

deșira *vb. v.* desface

deșirat, -ă *adj.* 1. destrămat, desfăcut, rupt, desfirat, stricat, dezlânat, 2. (fig.) lung, slab, osos

deștept, -captă *adj.* 1. treaz, neadormit, lucid. 2. inteligent, ager, isteț, spiritual, iscusit, priceput, dezghețat, sprinten, capabil, îndemânatic, competent, abil

deștepta *vb. l. a* trezi, *a* scula. 2. (fig.) a-și da seama, *a* realiza, *a* deveni conștient. 3. (fig.) *a* produce, *a* provoca, *a* stârni, *a* suscita

deșteptăciune *f. v.* inteligență

deșucheat, -ă *adj.* 1. nebun, țicnit, smintit, într-o ureche. 2. dezmățat, destrăbălat, deșanțat, vulgar, trivial, obscen

detaliu/; *v.* amănunt

detașa *vb.* 1. a desprinde, *a* despărți, *a* izola, *a* separa, *a* dezlipi.

2. *a* muta, *a* deplasa, *a* schimba. 3. *a* se dezice, *a* se distanța

detașabil *adj.* volant, mobil, separabil, deplasabil

detecta *vb. v.* descoperi

detenție *f.* 1. posesie, păstrare, stăpânire. 2. reținere, arestare, închidere

deteriorara *vb. v.* strica

determina *vfe.* 1. a cauza, *a* provoca, *a* pricinui, *a* isca, *a* naște, *a* produce. 2. *a* fixa, *a* preciza, *a* hotărî, *a* decide, *a* stabili, *a* lămuri. 3. *a* calcula, *a* măsura, *a* aprecia, *a* fixa

determinant, -ă *a* < *e* decisiv, hotărâtor, categoric, esențial, important

detesta *vb. v.* disprețui

destabil, -ă *adj. v.* dezgustător

detonant *m.* explozibil, fulminant

detonație *f.* explozie, detunătură, bubuitură

detracat, -ă *adj. v.* dezechilibrat

detractor, -oare *adj.* defăimător, bârfitor, calomniator, ponegritor

detriment *n. v.* pagubă

detuna *vb. a* bubui, *a* exploda, *a* trăsni

deturna *vb. v.* fura

deține *vb. 1.* a avea, *a* stăpâni, *a* ocupa, *a* poseda. 2. *a* aresta, *a* închide, *a* reține, *a* întemnița

deținut */n.* arestat, reținut, prizonier, pușcăriaș, ocnăș

deunăzi *adv.* zilele trecute, acum câteva zile, nu de mult

devaliza *vb. v.* fura

devaloriza *vb. a* deprecia, *a* scădea, *a* pierde (valoarea)

devansa *vb. a* depăși, *a* întrece, *a* trece înaintea

devasta *vb. 1.* *a* distruge, *a* nimici, *a* ruina, *a* pustii. 2. *a* jefui, *a* prăda

deveni *a* ajunge, *a* se face, *a* se preface, *a* se transforma, *a* se schimba, *a* se arăta, *a* ieși

dever *n. v.* vânzare

devia *i4> 1.* *a* abate, *a* muta, *a* schimba, *a* îndepărta, *a* merge alături. 2. (fig.) *a o* lua răzna, *a* bate câmpii, *a* divaga

deviza *f.* lozincă, slogan, formulă

devize *n.* monede străine, cecuri, hârtii de valoare, cambii

devora *vb. v.* mânca

devota *vb. v.* consacra

devotament *n. 1.* fidelitate, atașament, lealitate. 2. abnegație, dăruire, dezinteres, tragere de inimă

devoțiune *f.* evlavie, cucernicie, pietate

devreme *adv.* timpuriu, degrabă, din timp, curând

dexteritate *f. v.* îndemânare

dezacord *n. v.* neînțelegere

dezagreabil, -ă *adj'v.* neplăcut

dezagregare *f.* descompunere

dezamăgi *vb.* *a* decepționa, *a* deziluziona, *a* înșela

dezaproba *vb.* 1. *a* condamna, *a* înfieră, *a* osândi, *a* reprobă, *a* repudia, *a* blama, *a* dezavua. 2. *a* nu fi de acord, *a* contrazice

dezarmat, -ă *adj.* 1. neînarmat. 2. lipsit de voință, fără curaj, slab, neputincios, fără ripostă

dezarticulat, -ă *adj.* 1. dislocat „luxat”. 2. (fig.) dezechilibrat, țeapăn. 3. neclar, bâlbâit, confuz

dezastru *n.* catastrofă, calamitate, nenorocire, năpastă, prăpăd, urgie

dezastruos, -oasă *adj.* nimicitor, ucigător, înfricoșător, catastrofal, groaznic, pustiitor

dezavantaj *n.* defavor, de-favoare, inconvenient, neșansă, neajuns, handicap

dezavua *vb. v.* dezaproba

dezaxat, -ă *adj. v.* dezechilibrat

dezbate *vb. v.* discuta

dezbateri *s.f.* 1. discuție, dialog, conversație. 2. analiză, cercetare, frământare, deliberare, raționament

dezbăra *vb. v.* elibera

dezbina *vb. v.* învrăjbi

dezbinare *f.* dezacord, separare, despărțire, discordie, dispută, divergență, ceartă, învrăjpire, conflict, contradicție

dezbrăcat, -ă *adj.* gol, - despuiat, dezechipat, neîmbrăcat, nud

dezdoi *vb. v.* întinde

dezechilibrat, -ă *adj.* 1. descumpănit, dezorientat, tulburat, demoralizat, zăpăcit. 2. nebun, dezaxat, dement, alienat, deliu, țicnit, descreierat, detractat. 3. deficitar, în pagubă

dezerta *vb. v.* fugi

dezghețat, -ă *adj. v.* isteț

dezgoli *vb.* *a* dezbrăca, *a* despuia, *a* dezveli

dezgropa *vb.* a deshuma, a exhuma, a scoate, a aduce la lumină

dezgust *n.* silă, greață, aversiune, scârbă, repulsie

dezgusta *vb. v.* scârbi

dezgustător, -oare *adj.* respingător, neplăcut, repugnant, detestabil, displăcut, execrabil, dezagreabil, oribil, scârbos, greșos, dizgrațios

dezice *vb. v.* nega

deziderat *vb.* dorință

deziluzie *f.* dezamăgire, decepție, insucces, amărăciune

dezinfecta *vb.* a purifica, a curăța, a steriliza, a flamba

dezinteres *n.* 1. indiferență, apatie, delăsare. 2. abnegație, dăruire devotament, generozitate

dezinvolt, -ă *adj. v.* degajat

dezlănțui *vb.* a (se) declanșa, a isca, a stârni, a porni, a pune în mișcare, a provoca, a determina, a genera *

dezlănțuit, -ă *adj.* furtunos, impetuos, năvalnic, nestăpânit, nestăvilit

dezlega *vb. v.* desface

dezlegare *f.* 1. rezolvare, soluționare, limpezire. 2. îngăduință, aprobare, încuviințare, permisiune, voie. 3. iertare, absolvire

dezlipi *vb. v.* detașa

dezlânat, -ă *adj.* 1. scămoșat, destrămat. 2. (fig.) prolix, confuz, nebuloș

dezmaț *n.* 1. destrăbălare, desfrânare, desfrâu, decadentă, perdiție, corupție, depravare, imoralitate, perversitate. 2. anarhie, dezordine, debandadă, haos, neorânduială

dezmembra *vb. v.* desface

dezmetici *vb. v.* trezi

dezmierda *vb. v.* alinta

dezmierdare *f.* 1. alintare, mângâiere. 2. răsfăț,

desfătare

dezminți *vb. v.* nega

dezmorțit, -ă *adj.* dezghețat, trezit, reînviat

deznădăjduit, -ă *adj.* desperat, descurajat, dezolat,

exasperat

deznoda *vb. v.* desface

deznodământ *n.* sfârșit, încheiere, final

dezobișnuit *vb. v.* dezvăța

dezola *vb. v.* întrista

dezolant, -ă *adj. v.* deprimat

dezolare *f.* 1. mâhnire, tristețe, jale, întristare, descurajare. 2. singurătate, pustietate, pustiu

dezonoare *f. v.* necinste

dezonora *vb. v.* degrada

dezordine *f.* 1. neorânduială, haos, babilonie, debandadă, zăpăceală, harababură, indisciplină. 2. revoltă, răscoală, tuburare, răzmeriță, răzvrătire

dezorienta *vb. v.* deruta

dezorientare *f.* nesiguranță, derută, șovăială, descumpănire, deconcertare, perplexitate

dezrădăcina *vb. v.* stârpi

dezrobi *vb. v.* elibera

dezumfla *vb.* a deziluziona, a decepționa, a dezamăgi

dezvălui *vb.* 1. a descoperi, a dezveli, a da la iveală, a arăta, a revela, a pune în lumină, a elucida, a destăinui, a divulga, a mărturisi. 2. a demasca, a divulga, a deconspira, a trăda

dezvăța *vb. v.* debarasa **dezveli** *vb. v.* descoperi **dezvinovăți** *vb.* a (se) apăra, a (se) disculpa, a (se) justifica, a (se)

dezvolta *vb.* 1. a amplifica, a mări. a extinde, a da amploare. 2. a crește, a evolua, a progresa, a avansa, a înainta, a propăși. 3. a degaja, a emana, a produce, a emite, a radia

dezvoltare *f.* 1. creștere, amplificare, mărire,

extindere, lărgire. 2.

evoluție, progres, desfășurare. 3. emanare, producere, radieră

dezvoltat, -ă *adj.* 1. crescut, mărișor, răsărit. 2. avansat, evoluat, civilizat, înaintat. 3. amănunțit, detaliat, temeinic

diabolic, -ă *adj.* 1. drăcesc, diavolesc, satanic, infernal. 2. funest, oribil, primejdios, rău, crud, sadic, viclean

diac în 1. dascăl, psalt, cântăreț, cantor. 2. grămătic, uricar, logofăței, copist

diacronic, -ă *adj.* cronologic, evolutiv, istoric

* **diafan**, -ă *adj.* străveziu, transparent, subțire, fin, delicat, aerian, eterat

diagnostic *n. v.* diagnoză

diagnoză *f.* rezultat (medical), diagnostic, indicație, precizare

diagonal, -ă *adj.* oblic. înclinat, curmeziș, cruciș

diagramă *f.* grafic

dialect *n.* vorbire, grai

dialog *n. v.* conversație

dialoga *vb. v.* discuta

diaree *f. v.* indigestie

diastază *f.* amilază, enzimă, ferment

diatribă *f.v.* pamflet

diavol *m. v.* drac

dibaci, -ce *adj. v.* iscusit

dibăcie *f.* iscusință, îndemânare, pricepere, măiestrie, abilitate

dibui *vb.* 1. a băjbâi, a pipăi, a orbecăi, a tatona. 2. a afla, a găsi, a sesiza, a intuiti

dichis *n. v.* găteală

dichisi *vb. v.* găti

dicta *vb.* (fig.) a impune, a ordona, a obliga, a prescrie, a porunci, a determina

dictatorial, -ă *adj.* despotic, samavolnic, tiranic,

satrapie

dicton *n.* maximă, zicătoare, aforism, adagiu, cugetare, apoftegmă

dicțiune *f.* rostire, pronunțare, articulare, intonație

didactic, -ă *adj.* școlar, școlăresc

didahie *f.* predică, cazanie, omilie, ovație **dieceză** *f.* *v.* episcopie **dietă** *f.* *i.* regim (alimentar), cumpăt, post. *ii.* adunare (legislativă), parlament **difamant, -ă** *adj.* *v.* defăimător **diferend** *n.* *v.* neînțelegere **diferență** *f.* *1.* deosebire, nepotrivire, discriminare. *2.* rămășiță, rest

diferit, -ă *adj.* *v.* deosebit

dificil, -ă *adj.* *1.* greu, anevoios, complicat. *2.* mofturos, capricios, susceptibil, nemulțumit. *3.* exigent, pretențios, dur

dificultate *f.* *1.* greutate, ane-voință, inconvenient, neajuns. *2.* piedică, obstacol, rezistență, impediment

diform, -ă *adj.* *v.* urât

difuz, -ă *adj.* *v.* împrăștiat

difuza *vb.* *v.* răspândi

dig *n.* baraj, stăvilar, zăgaz

digera *vb.* *a* mistui, *a* măcina, *a* asimila

digresiune *f.* divagare, parafraze, adaos, paranteză

dihanie *f.* *1.* fiară, jivină, bestie, lighioană, sălbăticiune. *2.* namilă, monstru

dihonie *f.* *v.* neînțelegere

dijmă *f.* *v.* impozit

dijmui *vb.* *1.* *a* taxa, *a* pune bir, *a* impozita. *2.* *a* sustrage, *a* șterpeli, *a* fura

dilata *vb.* *v.* mări

dilemă *f.* alternativă, încurcătură

diletant, -ă *adj.* amator, improvizat, superficial

diligent, -ă *adj.* *v.* silitor

diligență *f.* *1.* poștalion. *2.* sânguință, osterâeală, hărnicie, zel

diluat, -ă *adj.* *1.* subțiat, lungit, micșorat, slăbit. *2.* (fig.) dezlânat, prolix, confuz, încurcat

dimensiune *f.* mărime, întindere, calibru, gabarit, volum

dimie *f.* postav, pănură, stofă, țesătură

diminua *vb.* a micșora, a reduce, a împuțina, a slăbi

dimpotrivă *adv.* contrar, opus diferit, antitetic

dimpreună *adv.* laolaltă, împreună, solidar

din *prep.* 1. de la dinspre, dintru, dintre. 2. de cu

dinadins *adv.* anume, intenționat, înadins, voluntar

dinafară *adv.* exterior

dinainte *adv.* 1. înainte, în față. 2. preliminar, introductiv

dinaintea *prep.* în față, înaintea, înainte de

dinamic, -ă *adj.* energic, activ, forte, impulsiv, dezlănțuit, impetuos

dimanică *f.* mișcare, forță, dezvoltare, energie, creștere, evoluție

dinamism *n.* putere, forță, energie, vigoare, vitalitate

dinamiza *vb. v.* stimula

dinapoi *adv.* v. înapoi

dinapoia *prep.* îndărătul, înapoia, în spatele, în parte a din urmă, după

dinăuntru *adv.* (în) interior, intern

dincoace *adv.* aici, în partea aceasta

dincolo *adv.* în cealaltă parte, în partea opusă, dimpotrivă

dincotro *adv.* din care direcție? din ce parte? de unde?

dindărăt *adv.* dinapoi, din urmă, din spate, posterior

dindărătul *prep. v.* dinapoia

dineu *n.* cină

dinspre *prep.* de la din

dintâi *num.* – v. întâi

dinte *m.* 1. colț, vârful. 2. zimț. 3. măsea

dintotdeauna *adv.* totdeauna, mereu, neîntrerupt

dintre *prep.* printre, între, din **dintru** *prep.* din

dințat, -ă *adj.* crestat, zimțat, cu dinți

dionisiac, -ă *adj.* bahic, desfătător **dioramă** *f. v.*

panoramă **diplomat**, -ă *adj.* dibaci, abil, iscusit, calculat

diplomă *f.* 1. certificat, atestat, patalama. 2. document, zăpis, uric, hristov. 3. distincție, premiu

direct, -ă 1. (*adj.*) drept, neocolit, fără ocol. 2. (*adv.*) de-a dreptul, drept, franc, fără înconjur, fățiș, nemijlocit

directivă *f. v.* indicație

direcție *f.* 1. sens, orientare, curs, perspectivă 2. conducere, șefie

dirigui *vb. v.* dirija

dirija *vb.* a conduce, a călăuzi, a îndruma, a îndrepta, a orienta, a ghida, a povățui

disc *n.* 1. placă. 2. talger, taler

discerne *vb. v.* deosebi

disciplinat. -ă *adj. v.* ordonat

disciplină *f.* 1. ordine, rânduială, regulă. 2. supunere, ascultare, conformare. 3. domeniu, ramură, sector. 4. materie, știință, obiect

discipol *m.* 1. elev, ucenic, învățăcel, novice. 2. continuator, adept, urmaș

discontinuitate *f.* intermitență, inegalitate, întrerupere

discordant, -ă *adj.* nepotrivit, distonant, nearmonios

discordie *f. v.* neînțelegere **discredita** *vb. v.* compromite

discrepanță *f. v.* nepotrivire **discret**, -ă *adj.* 1. rezervat, reținut. 2. șters, estompat, nereliefat

discriminare *f.* deosebire, diferență, distincție

disculpa *vb. v.* dezvinovăți **discurs** *n.* cuvântare, alocuțiune, expunere, conferință, logos **discursiv**, -ă *v.* împrăștiat **discuta** *vb.* 1. a convorbi, a conversa, a sta de vorbă, a dialoga. 2. a dezbate, a analiza, a delibera

discutabil, -ă *adj.* 1. controversat, îndoielnic, nesigur, aproximativ. 2. contestabil, incert, litigios

discuție *f.* 1. convorbire, conversație, dezbatere, dialog. 2. controversă, dispută, altercație, litigiu, sfadă,

ceartă

diseca ufe, 1. **a** tăia, **a** spinteca. 2. **a** analiza, **a** cerceta, **a** pătrunde

diseminare *f.* împrăștiere, difuziune, dispersare, răspândire

disensiune *f. v.* neînțelegere

disidență *f. v.* opoziție

disimetrfe *f.* asimetrie, dezechilibrare, inegalitate

disimula *vb. v.* **a** ascunde

disimulat, -ă *adj. v.* camuflat, tănuit, mascat, deghizat, travestit, ascuns, -fals, ipocrit

disipare *f. v.* împrăștiere

disjunctiv, -ă *adj. v.* alternativ

disloca *vb. v.* deplasa

disocia *vb. v.* despărți

disonanță *f. v.* nepotrivire

disparat, -ă *adj. v.* răzleț

dispariție *f.* pieire, stingere, moarte

dispărea *vb. v.* pieri

dispensa *vb.* 1. **a** renunța, **a se lipsi de** 2. **a** scuti, **a** ușura

dispensar *n.* policlinică

dispensă *m.* scutire, permisie

dispersa *vb. v.* împrăștia

displăcea *vb.* **a-i** repugna, **a-i** fi neplăcut, **a nu** fi pe plac - **dispnee** *f.* sufocare, înecăciune

disponibil, -ă *adj. v.* liber

disponibilitate *f.* adaptabilitate, concordanță, consimțământ, aplicație

dispozitiv *n.* mecanism

dispoziție *f.* 1. hotărâre, ordin, poruncă, normă, indicație. 2. alcătuire, construcție, constituție. 3. toane, chef, gust, aplicație, poftă

dispreț *n.* desconsiderare, nesocotire, subapreciere

dispune *vb.* 1. **a** hotărî, **a** decide, **a** comanda, **a** ordona, **a** prescrie. 2. **a** poseda, **a** avea. 3. **a** birui, **a*** bate,

a învinge. 4. a aranja, a clasa, a orânduî, a așeza, a potrivi
dispunere *f. v.* aranjament
dispus, -ă *adj.* 1. vesel, satisfăcut, mulțumit 2. (*fig.*)
amețit, beat, afumat
disputa *vb.* 1. a se confrunta, a se contrazice, a se
certa, a contesta. 2. a avea loc, a se desfășura, a se juca
disputat, -ă a < e aprig, dârz, aprins, înverșunat
dispută *f.* 1. controversă, ceartă, disensiune,
dezacord, diferend. 2. competiție, întrecere, partidă
distant, -ă *adj.* 1. rezervat, nesociabil,
necomunicativ, rece. 2. depărtat, distanțat
distanța *vb.* a se depărta, a se detașa, a întrece
distanță *f.* 1. depărtare, interval, spațiu, întindere.
2. diferență, deosebire, nepotrivire
distinct, -ă *adj.* deosebit.
distinctiv, -ă *adj. v.* caracteristic
distincție / 1. deosebire, discriminare, diferență. 2.
finețe, eleganță, rafinament. 3. premiu, recompensă,
decorație, semn onorific
distinge *vb. v.* deosebi
distins, -ă *adj.* deosebit, ales, remarcabil, ilustru,
eminent, fin, nobil, valoros
distonant, -ă *adj. v.* nepotrivit
distra *vb.* v. înveseli
distractiv, -ă *adj. v.* vesel
distracție *f.* 1. amuzament, divertisment, petrecere,
veselie. 2. neatenție, absorbire, absență
distrat, -ă *adj.* neatent, absent, absorbit, pierdut,
împrăștiat, căscat
distribui *vb.* 1. a împărți, a repartiza, a destina, a
da, a eșalona. 2. a aranja, a așeza, a clasa, a dispune, a
orânduî, a ordona
distribuție *f.* 1. împărțire, repartizare, distribuire. 2.
alcătuire, așezare, aranjament, dispunere, structură,
ansamblu, grupare
district *n.* ținut, comitat, sector, cartier

distructiv, -ă *adj.* *v.* nimicitor

distrugător-oare *adj.* nimicitor, devastator,
dezastruos, pustiitor, ruinător

distruge *vb.* *v.* nimici

distrus, -ă *adj.* 1. nimicitor, ruinat, dărâmat,
desființat, spulberat, năruit. 2. (fig.) epuizat, doborât,
zdrobit, terminat

ditai *adj.* mare, coșcogea, ditamai **ditamai** *adj.* *v.*
ditai

ditirambic, -ă *adj.* 1. elogios, entuziast, superlativ.
2. retoric, umflat, emfatic

diurn, -ă *adj.* *v.* zilnic

divaga *vb.* a se abate, a se depărta, a devia, a vorbi
aiurea, a bate câmpii

divagație *f.* digresiune, excurs, ocol, deviere,
divagare

divan *n.* 1. canapea, sofa, dormeză. 2. (înv.) sfat,
adunare, consiliu. 3. judecată, proces

divă *f.* vedetă, star, stea

divergent, -ă *adj.* diferit, deosebit, contrar,
contradictoriu

divergență *f.* *v.* neînțelegere

divers, -ă *adj.* *v.* deosebit

diversificare *f.* variație, ramificare

diversitate *f.* felurime, pluralitate, variație

diversiune *f.* *v.* abatere

divertisment *n.* *v.* distracție

divide *vb.* *v.* diviza

divin, -ă *adj.* 1. dumnezeiesc, sfânt, ceresc, celest. 2.
bisericesc, religios. 3. (fig.) minunat, încântător, admirabil

divinitate *f.* 1. Dumnezeu, zeu. 2. pronie, providență,
dumnezeire

diviniza *vb.* *v.* adora

diviza *vb.* 1. a împărți, a divide, a fracționa, a
distribui, a eșalona, a repartiza, a fisiona. 2. a scinda, a
fragmenta, a despărți, a dezbină, a separa, a tăia, a

segmenta

divizie *f.* 1. mare unitate militară. 2. comandament.

3. categorie sportivă

diviziune *f. v.* împărțire

divorț *n.* despărțire, desfacere, separare

divulga *vb.* a da în vileag, a da pe față, a destăinui, a dezvălui, a mărturisi

dizgrațiat, -ă *adj.* desconsiderat, disprețuit, subestimat, subapreciat

dizgrație *f.* desconsiderare, repudiare, neglijare

dizgrațios, -oasă *adj. v.* neplăcut

dizolva *vb.* 1. a topi, a dezagrega. 2. a desființa, a anula

doamnă *f.* 1. cucoană, soție. 2. stăpână

doar *aer/. 1.* abia, numai. 2. exclusiv, singur. 3. poate, probabil

dobito *c în 1.* vită, lighioană, animal. 2. om prost, tâmpit

dobitocie *f.* prostie

dobândă *f.* 1. procent, camătă. 2. câștig, folos, profit, beneficiu

dobândi *vb.* a primi), a câștiga, a obține, a procura, a găsi, a face rost

dobori *vb.* 1. a prăvăli, a răsturna, -ă trânti, a prăbuși, a dărâma. 2. a răpune, a distruge, a înfrânge, a nimici, a desființa, a stârpi. 3. a birui, a copleși, a lichida, a învinge

doc *n.* 1. țesătură (groasă). 2. magazie, antrepozit, siloz. 3. bazin (port). 4. feribot, pod plutitor

docar *n.* trăsură (mică), căruță

docil, -ă *adj.* supus, ascultător, obsedient

doct, -ă *adj.* erudit, învățat, informat, știutor, savant

doctor *m.* medic

doctoral, -ă *adj.* academic, erudit, savant, grav, pedant, solemn

doctorie *f.* medicament, leac, remediu, elixir

doctrină *f.* teorie, învățătură, sistem (conceptual), teze

document *n.* act, înscris, text, mărturie (scrisă)

documentare *f.* 1. informare, cercetare. 2. probă, dovadă, argumentare

documentat, -ă *adj.* 1. cunoscător, informat, pregătit. 2. motivat, întemeiat, argumentat, temeinic

dogar *m.* butnar

dogit, -ă *adj.* răgușit, neclar

dogmă *f.* principiu, învățătură, teză (indiscutabilă), habotnicie

dogmatic, -ă *adj.* rigid, habotnic, conformist, illogic

dogoare *f.* arșiță, dogoreală, căldură excesivă

dohot *n.* gudron

dogoritor, -oare *adj.* fierbinte, arzător, ardent

doică/: dădacă

doini *vb.* a cânta, a hori

dojană *f. v.* muștrare

dojeni *vb.* a muștra, a certa, a muștrului, a dăscăli

doldora *adj.* ticsit, îndesat, plin, încărcat, burdușit

doleanță *f. v.* dorință

doliu *n.* jale, jelanie, deplângere

dolofan, -ă *adj.* durduliu, rotofei, grăsuț, grăsan, plin

domn. catedrală, bazilică

domeniu *n.* 1. latifundiu, moșie, proprietate. 2. sferă, ramură, sector, țărâm, câmp, cerc

domestic, -ă *adj.* casnic, familial, gospodăresc

domestici *vb. v.* îmblânzi

domicilia *vb. v.* locui

domiciliu *n.* locuință, casă, cămin

domina *vb.* 1. a stăpâni, a controla, a fi stăpân. 2. a dispune, a prevala, a predomina, a se impune

dominant, -ă *adj.* 1. preponderent, precumpănitor, relevant. 2. specific, caracteristic, definitoriu, particular

dom *n.* în 1. stăpân, posesor, jupân. 2. domnitor, voievod, prinț, rege, monarh. 3. om bogat, aristocrat, boier,

nobil. 4. dumnezeu, iisus hristos, atotputernicul, providența, ziditorul. 5. (înv.) orășean, târgoveț. 6. bărbat, soț

domni *vb.* *v.* stăpâni

domnie *f.* 1. stăpânire, cârmuire, guvernare, dominație, putere. 2. scaun, coroană, sceptru

domnitor *m.* *v.* domn

domniță *f.* *v.* prințesă

domol, -oală *adj.* 1. potolit, calm, lin, stăpânit, încet, alene, liniștit, blând, blajin. 2. pașnic, așezat, temperat, moale, dulce, moderat, slab

domoli *vb.* 1. a liniști, a potoli, a modera, a tempera, a calma, a îmblânzi, a astâmpăra. 2. a înfrâna, a struni, a stăvili. 3. a se atenua, a diminua, a se reduce, a micșora, a rări, a descrește, a slăbi, a se muia

dona *vb.* *v.* da

donatie *v.* dar

dondăni *vb.* *v.* bombăni **doniță** *f.* cofă, șistar, găleată **donjon** *n.* turn **donjuan** *m.* *v.* crai **dop** */?* stupus

dor *n.* 1... dorință, aspirație, năzuință, tendință, pornire, jind, jinduire. 2. alean, jale, nostalgie, melancolie, apăsare

dori *vb.* 1. a râvni, a aspira, a năzui, a viza, a pofti, a jindui, a tinde. 2. a cere, a voi, a plăcea. 3. a ura

dorință *f.* 1. poftă, râvnă, doleanță, năzuință, deziderat, aspirație. 2. iubire, imbold, pasiune. 3. vrere, exigență, postulat, cerere

dormeză *f.* *v.* divan

dormi *vb.* a-și face somnul, a ațipi

dormita *vb.* a moțâi, a picoti, a ațipi

dornic, -ă *adj.* doritor, amator, iubitor, râvnitor, avid, setos, lacom, ahtiat

dorobanț *m.* ostaș, soldat, infanterist, curcan, taraban

dos *n.* spate, șezut, fund

dosi *vb.* *v.* ascunde

dosire *f.* ascundere, tănuire, șterpelire, sustragere, pitire

dosnic, -ă *adj.* retras, dosit, lăturalnic, ferit, izolat

dospeală *f.* aluat, plămadă, covă-seală, plămădeală, fermentare

dospi *vb.y. a* crește, *a* fermenta, *a se* umfla. 2. (fig.) *a* mocni, *a* coace

dota *vb.* v. înzestra

dotat, -ă *adj.* capabil, destoinic, înzestrat, vrednic, competent, valoros, priceput

dovadă *f. v.* mărturisire

dovedi *vb.* 1. *a* demonstra, *a* adevăra, *a* proba, *a* atesta, *a* mărturisi, *a* arăta, *a* vădi, *a* denota, *a* ilustra. 2. *a* învinge, *a* birui, *a* răpune, *a* întrece. 3. *a* termina, *a* isprăvi, *a* mântui, *a* pridi, *a* răzbi

dovedit, -ă *adj.* adevărat, demonstrat, confirmat, probat, atestat

dovleac *m.* bostan

doza *vb. v.* potrivi

dozaj *n. v.* potrivire

doxă *! v.* minte

drac *m.* diavol, demon, satana, ucigă-l toaca, aghiută, necuratul

draconic, -ă *adj.* aspru, sever, nemilos, dur, tiranic, drastic

drag, -ă *adj. v.* iubit

dragoman *m. v.* interpret. **dragon** *m. v.* balaur

dragoste *f.* iubire, afecțiune, atașament, simpatie, pasiune

drajeu *n.* 1. zaharicală, cofeturi, pralină. 2. pilulă

dram *n.* fărâamă, crâmpei, pic, strop

dramatic, -ă *adj.* (fig.) zguduitor, impresionant, mișcător, emoționant

dramatism *n.* tensiune, încordare, zbucium, confruntare

dramă *f. v.* nenorocire

dranițai șindrila, șită

drapa *vb.* *v.* acoperi

drapel *n.* steag, flamuri, stindard

draperie *f.* *v.* perdea

drastic, -ă *adj.* *v.* aspru

drăcesc, -ea *scă adj.* diavolesc, diabolic, infernal, oribil

drăcie *f.* 1. minunăție, ciudățenie, bazaconie, drăcărie. 2. ștregărie, poznă, blestemăție, năzbâtie, drăcovenie. 3. (fig.) farmec, vrăjitorie

drăcos, -oasă *adj.* *v.* neastâmpărat

drăcovenie *f.* *v.* drăcie

dracul *vb.* *v.* înjura

drăgălaș, -ă *adj.* *v.* drăguț

drăgaică *f.* 1. sânziene. 2. iarmaroc, bâlci

drăgăstos, -oasă *adj.* *v.* afectuos

drăgosti *vb.* *v.* alinta

drăguț, -ă *adj.* 1. drăgălaș, frumușel, grațios, atrăgător, gingaș, plăcut, agreabil, estetic, amuzant. 2. gentil, amabil, curtenitor, prevenitor, serviabil

drăguț *m.* *v.* iubit.

drămui *vb.* *v.* măsura

drămuire *f.* 1. cântărire, cumpănire, chibzuire. 2. zgârcenie, egoism

dregător *m.* demnitar, conducător, șef

dregătorie *f.* 1. șefie, demnitate, autoritate. 2. judecătorie. 3. rang, funcție, treaptă

drege *vb.* 1. a repara, a îndrepta, a depana, a îmbunătăți, a reface. 2. a întrema, a înviora, a restabili, a întări, a înzdrăveni

drena *vb.* *v.* seca

drept *adv.* *v.* direct

drept *n.* 1. indemnizație, retribuție. 2. competență, cădere, calitate, autoritate

drept, **dreaptă** *adj.* 1. direct, rectiliniu, orizontal. 2. vertical, în picioare, neînclinat. 3. corect, just, integru,

cumsecade, moral, cinstit, franc, curat, deschis. 4. exact, adevărat, nesmintit. 5. autentic, veritabil

dreptate *f.* echitate, corectitudine, cinste, omenie, adevăr, justețe, obiectivitate, nepărtinire, integritate

dres *n.* 1. suliman, fard, cosmetică. 2. mirodenii, condimente

dres, dreasă *adj.* 1. reparat, refăcut, depanat. 2. condimentat, aromat

dresa *vb.* *a* deprinde, *a* învăța, *a* forma

dresor *m.* îmblânzitor

dric *n.* 1. car mortuar. 2. miez, centru, mijloc, toi

dricar *m.* cioclu

dril *n.* doc, pânză

drișcă *f.* fățuitoare, netezitor

drișcui *vb* *a* netezi, *a* fățui

droaie *f.* mulțime, ceată, grup, grămadă, gloată, duium, liotă

drob în 1. grunz, bolovan, bulgăre. 2. măruntaie (*de miel*)

drog *n.* stupefiant

drojdie *f.* 1. maia, plămadă, fevură. 2. rămășiță, rest, reminiscență. 3. rachiu, țuică, alcool. 4. (*depr.*) pleavă, lepădătură, gunoi

dropică *f.* hidropizie

droșcă *f.* birjă, trăsură

drug *m.* bară, rangă

drugă *f.* 1. fus. 2. știulete, cocian

drum *n.* 1. cale, drumeag, cărare, potecă. 2. stradă, șosea, alee. 3. rută, parcurs, itinerar, traseu. 4. (*depr.*) deplasare, călătorie, voiaj

drumet *m.* călător, voiajor

drumetrie *f.* turism, călătorie, excursie

dubă *f.* 1. camionetă, microbuz. 2. pușcărie, arest, temniță, închisoare

dubi *vb.* 1. a tăbăci, *a* argăsi. 2. *a se* muia, *a se* topi

dubios, -oasă *adj.* suspect, îndoielnic, nesigur,

incert, echivoc, necurat

dubiu *n.* v. îndoială

dubla *vb.* 1. a îndoi, a duplica, a dedubla. 2. a căptuși

dublă *f.* baniță

dublură căptușeală

ducă *f.* plecare, pornire

duce *vb.* 1. a purta, a căra, a transporta. 2. a conduce, a călăuzi, a îndrepta, a ghida. 3. a merge, a se mișca, a se deplasa, a trece, a pleca, a colinda, a cutreiera. 4. a trăi, a petrece, a viețui. 5. a îndura, a suporta, a suferi, a răbda 6. a amăgi, a ademeni, a înșela, a minți, a păcăli, a prosti, a momi

dudău *n.* 1. cucută. 2. buruiene, bălării

dudui *vb.* 1. a bubui, a se cutremura, a se zgudui, a clătina. 2. a arde, a vui

duduie *f.* domnișoară, domniță, duduică

duel *n.* 1. luptă, confruntare. 2. (fig.) altercație, ceartă, controversă **duet** *n.* duo

dugheană *f.* băcănie, prăvălie

duh *n.* 1. arătare, fantomă, nălucă, strigoi, stafie. 2. suflet, spirit. 3. inteligență, minte, capacitate, intelect, înțelepciune. 4. haz, umor, ironie, sare și piper

duhoare *f.* miasmă, miros (greu), aer stricat, aer închis, putoare

duhovnic *n.* confesor, preot, spiritual

duhovnicesc, -ea scă *adj.* 1. sufletesc, spiritual. 2. preoțesc, religios, bisericesc

duios, -oasă *adj.* 1. emoționant, impresionant, înduioșător, mișcător, patetic, tulburător. 2. sentimental, iubitor, tandru, mângâietor, afectuos, blând, dulce. 3. îndurerat, jalnic, trist, melancolic, dureros

duium *n. v.* droaie

dulamă *f.* suman, cojoc, șubă

dula *p. în* 1. scândură, blană. 2. scrânciob, leagăn. 3. garderob, șifonier

dulău *m.* câine

dulce *adj.* 1. (fig.) plăcut, agreabil, gingaș, drăgălaș, frumos, drăguț, simpatic. 2. odihnitor, calm, liniștitor, mângâietor, blând, duios. 3. moderat, temperat, stins, suav

dulceag, -ă *adj.* 1. îndulcit, fad, searbăd. 2. mios, fals, prefăcut

dulceață *f.* 1. bucurie, încântare, fericire. 2. blândețe, bunătate, duioșie, bunăvoință. 3. plăcere, voluptate, desfătare

dulgher *m.* tâmplar

dulie *f.* fasung

dumbravă *f.* crâng

dumeri *vb. v.* lămuri

dumica *vb. v.* fărâmița

dumitriță *i* tufănică

dumnealui *pron.* dânsul, el

dumneata *pron.* dumneavoastră, mata

dumnezeiesc - iască *adj.* minunat, superb, splendid, divin, ceresc, zeiesc

dumnezeire *f.* divinitate, pronie, dumnezeu, providență, domnul, cerul

dună *f.* coamă, dâmb, movilă, colnic

dunărean, -ă *adj.* danubian

dungat, -ă *adj.* vărgat, bălțat, ze-brat, reiat

dungă *f.* 1. linie, cută, încrețitură, muchie. 2. margine, latură. 3. coastă, fâșie, dâră

duo *n. v.* duet

după *prep.* 1. îndărătul, în dosul, înapoia. 2. dincolo de mai departe de 3. în urmă, pe urmă. 4. potrivit cu, în conformitate cu, la fel cu, ținând seama de având în vedere, în raport cu, pe măsura, în proporție cu

duplica *vb. v.* dubla

duplicat *n.* copie

duplicitate *f. v.* fățărnicie

dur, -ă *adj. v.* aspru

dura *vb.* 1. a persista, a rezista, a dăinui, a continua,

a se menține. 2. **a** făuri, **a** construi, **a** face, **a** clădi, **a** zidi -, **a** edifica

durabil, -ă ac7>. trainic, viabil, rezistent, solid

durată f. perioadă, răstimp, timp

durduliu, -e adj. v. dolofan

durea vb. **a** resimți, **a** suferi, **a** fi mâhnit, **a se** întrista, **a se** chinui

durere f. suferință, întristare, mâhnire, chin, amărăciune, jale, amar, obidă

dureros, -ă adj. 1. întristător, nenorocit, jalnic, chinuitor, amarnic. 2. trist, melancolic, duios

durifica vb. **a se** întări

duritate f. 1. rezistență, tărie, soliditate. 2. asprime, răutate, brutalitate, neomenie

duruitoare f. cascadă

duș, -ă adj. 1. (fig.) absent, îngândurat, preocupat, absorbit, pierdut. 2. păcălit, ademenit, amăgit, prostit, trișat

dușcă f. înghițitură, sorbitură

dușman m. vrăjmaș, inamic, adversar, potrivnic

dușmăni vb. v. urî

dușmănie f. ură, vrăjmășie, ostilitate, adversitate

dușmănos, -oasă adj. potrivnic, inamic, ostil, vrăjmaș

dușumea f. pardoseală, podea

duză f. 1. ajutoraj. 2. filieră

eben m. abanos

ebenin, -ă adj. negru, întunecat

ebrietate f. v. beție

ebuliție f. v. fierbere

echer n. colțar, dreptar

echilibra vb. 1. a cumpăni. 2. **a** (se) compensa, **a** contrabalansa, **a** (se) egala, **a se** pondera

echilibrat, -ă a<e 1. cumpănit, ponderat, chibzuit, socotit, moderat, potolit, măsurat, temperat, calm, liniștit, calculat. 2. proporționat, armonios, simetric, concordant

echilibru: *n.* 1. cumpănă, stabilitate, statornicie. 2. (fig.) liniște, împăcare, tihnă, armonie, pace, seninătate

echimoză *f.* vânătăie

echipa *vb.* 1. a înzestra, a dota, a utilă, 2. a (se) îmbrăca

echipaj *n.* 1. suită, alai, escortă. 2. caleașcă, trăsură

echipament *n.* efecte, îmbrăcăminte

echipă *f.* grup, formație

echitabil, -ă *adj.* just, drept, cinstit, corect, imparțial, obiectiv

echitate *f.* dreptate, justiție, omenie

echitație *f.* călărie

echivala *vb.* egala, a egaliza, a face la fel

echivalent, -ă *adj.* egal, deopotrivă, identic, de o seamă, la fel, asemenea

echivoc, -ă *adj.* neclar, ambiguu, discutabil, confuz, dubios

eclampsie *f.* convulsie

eclatant, -ă *adj.* 1. impresionant, frapant, răsunător, zgomotos, izbitor, bătător la ochi. 2. strălucitor, fastuos, falnic, lucitor, splendid

eclectic, -ă *adj. v.* selectiv

ecleror *m.* cercetaș

ecleziastic, -ă *adj.* bisericesc, clerical, preoțesc, popesc

eclipsa *vb.* 1. a întuneca, a umbri, a pune (a lăsa), în umbră, a obnubila 2. (fig.) a întrece, a depăși, a surclasa

eclipsă *f.* întunecare, întunecime, umbră, obscuritate

ecologie *f.* sănătatea mediului

econom, -oamă *adj.* strângător, păstrător, cumpătat, cumpănit, chivernisit, socotit

economic, -ă *adj.* convenabil, avantajos, mai ieftin

economie *f.* 1. agoniseală, agonisire, rezervare, fonduri, bani. 2. cumpătare, chibzuială, măsură.

moderație, înfrânare. 3. întocmire, orânduire, alcătuire, compoziție, structură, compunere, constituție,

organizare. 4. gospodărire, administrație, conducere

economisi *vb.* a aduna, a acumula, a agonisi, a chivernisi, a strânge

ecou *n.* 1. răsunet, vibrație. 2. (fig.) vâlvă, zvon, vorbe

ectenie *f.* rugăciune, slujbă (religioasă)

ecuație *f.* problemă, chestiune

ecumenic, -ă *adj.* universal, general

ecvestru, -ă *adj.* călare, de călăreț **edec** *n.* 1. odgon, funie. 2. obiect, valoare

eden *n.* 1. rai, paradis, câmpiile elizee. 2. loc plăcut, încântător

edict *n. v.* decret. **edifica** *vb.* 1. a zidi, a construi, a clădi. 2. a se lămuri, a se clarifica, a se dumiri

edificator, -oare *adj. v.* lămuritor

edificiu *n. v.* clădire

edil *m.* notabilitate

edilitar, -ă *adj.* urbanistic

edita *vb.* a tipări, a publica, a imprima

editorial *f.* articol de fond **ediției** tipăritură

educa *vb.* a crește, a forma, a instrui, a învăța

educat, -ă *adj.* instruit, cultivat, civilizat, binecrescut

educator *m.* 1. pedagog, institutor, învățător, profesor. 2. îndrumător, conducător

educație *f.* creștere, bună creștere, formare, instrucție, învățământ

efect *n.* 1. rezultat, rod, consecințe, urmare, concluzie. 2. impresie, influență. 3. echipament, îmbrăcăminte

efectiv *n. v.* număr

efectiv, -ă *adj.* 1. neîndoielnic, incontestabil, cert. 2. real, adevărat, sigur, existent. 3. eficace, eficient, pozitiv

efectua *vb.* a realiza

efectua *f.* înfăptuire, săvârșire, realizare, îndeplinire, executare

efemer, -ă *adj. v.* trecător

efemeră *f. v.* rusalcă

efeminat, -ă *adj.* moleșit, leneș, molatic, lasciv, corupt

efervescent, -ă *adj. (fig)* clocotitor, agitat, înflăcărat, tumultuos, înfocat, pasionat, aprins, fierbinte, ardent

efervescentă *f. v.* fierbere

eficace *adj.* eficient, activ, folositor, util, operativ, practic, productiv

eficacitate *s.f.* eficiență, randament, operativitate, productivitate, folos

eficient, -ă *adj. v.* eficace

eficiență *f. v.* eficacitate

efigie *f.* imagine, chip, arătare

eflorescență *f.* înflorire *(fig.)* prosperitate, progres, dezvoltare

efluviu *n.* emanație, suflu, curent, fluid

elor *m.* epitrop

eforie *f.* epitropie

efort *n. 1.* strădanie, sfortare, străduință, silință, osteneală, râvnă, caznă, trudă, opintire, opinteală, sânguință. 2. greutate, încordare, forță, tensiune

efracție *f. v.* spargere

efuziune *f. v.* răspândire, efluviu, revărsare, năvală

egal, -ă *adj. 1.* deopotrivă, de o seamă, identic, la fel, asemenea, echivalent. 2. neschimbat, statornic, uniform, invariabil, constant. 3. *(fig.)* monotfen, anost, plictisitor

egala *vb. 1.* egaliza, a echivala. 2. a nivela, a netezi, a uniformiza

egalitate *f. 1.* potrivire, identitate, paritate. 2. echitate, dreptate, justețe, nepărtinire. 3, netezime, regularitate

egaliza *vb. v.* egala

egidă *f. v.* patronaj

eglodă *f. v.* bucolică

egoist, -ă *adj.* meschin, individualist, calic

egretă *f.* stârc-alb, erodiu

egumen *m. v.* stareț

el *pron.* dânsul, dumnealui

elabora *vb.* **a** alcătui, **a** lucra, **a** realiza, **a** face

elan *f.* 1. însuflețire, avânt, ardoare, fervoare, entuziasm, înflăcărare, vioiciune, pornire, impuls, animației, (fig.) exaltare, căldură, pasiune

elastic *n.* gumă, cauciuc

elastic, -ă *adj.* 1. mlădios, flexibil, maleabil, suplu, extensibil. 2. (fig.) acomodabil, adaptabil

elasticitate *f. v.* flexibilitate

elector *m.* alegător

electriza *vb.* (fig.) **a** entuziasma, **a** înflăcăra, **a** impresiona, însufleți, **a** anima

elegant, -ă *adj.* cochet, dichisit, fercheș, gătit, spilcuit, frumos, luxos, arătos

elegiac, -ă *adj.* melancolic, trist, abătut, deprimat

elegie *f.* (fig.), plângere, melancolie, jeluire, tânguire, jelire, tristețe

element *n.* 1. constituent, formant, component. 2. (la pl.) cunoștințe, noțiuni. 3. **pila** electrică

elementar, -ă *adj.* 1. simplu, primar, rudimentar. 2. accesibil, ușor, natural. 3. **de** bază, fundamental, esențial, principal, **de** **prim** ordin

elen, -ă *adj.* grec, elin

elev **în** 1. școlar, învățăcel, ucenic, cirac, discipol. 2. novice, începător

elevat, -ă *adj.* 1. înalt, superior, academic, solemn

elibera *vb.* 1. **a** dezrobi, **a** izbăvi, **a** descătușa, **a** desfereca, **a** libera, **a** emancipa. 2. **a** slobozi, **a** lăsa liber, **a** da drumul, **a** ușura. 3. **a** lăsa la vatră, **a** se volnici. 4. **a** desărcina, **a** destăinui, **a** exclude, **a** îndepărta, **a** scoate, **a** da afară. 5. **a** dezbrăca, **a** descongiona, **a** despresura, **a** debloca, **a** degaja, **a** goli. 6. **a** preda, **a** înmâna, **a** emite, **a** livra, **a** distribui

eliberat, -ă *adj.* 1. emancipat, dezrobit, descătușat,

liber, neatârnat. 2. scăpat, salvat, izbăvit. 3. dezvățat, degrevat, ușurat **elida** *vb.* *v.* elimina

elimina *vb.* 1. a îndepărta, a înlătura, a exclude, a da afară, a elida, a scoate, a da la o parte, a expulza, a exmatricula, a suprima, a șterge. 2. a goli, a deșerta, a evacua, a elibera

elită *f.* 1. frunțași, corifei. 2. (fig.) frunte, spumă, cremă, floare

elixir *n.* *v.* doctorie

elizeu *n.* *v.* eden

eliziune *f.* suprimare, eliminare, înlăturare, omitere, îndepărtare

elocință *f.* *v.* elocvență

elocuțiune *f.* *v.* exprimare

elocvent, -ă *adj.* convingător, edificator, expresiv, semnificativ, grăitor, sugestiv, plastic

elocvență *f.* 1. oratorie, retorică. 2. expresivitate, pregnanță, plasticitate

elogia *vb.* *v.* lăuda

elogios, -oasă *adj.* laudativ, cinstitor, venerator

elogiu *n.* laudă, preamărire, slăvire, proslăvire, cinstire, panegiric, ditiramb, encomion

elongație *f.* întindere, luxație, entorsă

„**elucida** *vb.* *v.* clarifica

elucidare *f.* clarificare, deslușire, limpezire, lămurire, explicare, rezolvare

elucurbație *f.* *v.* aberație

eluda *vb.* *v.* evita

email *n.* smalt, jumalt

emailat, -ă *adj.* smălțuit, glazurat

emana *vb.* 1. răspândi, a emite, a degaja, a scoate, a împrăști. 2. a proveni, a izvorî, a se naște

emanație *f.* 1. emitere, emanare, degajare. 2. efluviu, răspândire, radiere, împrăștiere

emancipa *vb.* *v.* elibera

emasculat, -ă *adj.* castrat, scopit, jugănit

emblemă *f.* insignă, simbol, stemă, blazon, herb, marcă

embrio *n.* în 1. făt, germen, mugure. 2. (fig.) început, sâmbure

embrionar, -ă *adj.* inițial, primar, primitiv

emerit, -ă *adj.* 1. distins, ales, prestigios, excepțional, valoros. 2. experimentat, versat, priceput

emfatic, -ă *adj. v.* retoric

emfază *s. /!* bombasticism, afectare, grandilocvență, poză, retorică, prețiozitate

emigra *vb.* a se expatria, a se exila, a pleca, a pribegi

emigrant */w.* expatriat, exilat, pribeag, băjenar

eminamente *adj.* totalmente, total, întru totul, în întregime

eminent, -ă *adj.* deosebit, ales, excelent, distins, remarcabil, ilustru

emisar *m.* trimis, agent, delegat

emisiune *f.* 1. transmisie, -program.

2. propagare, degajare, răspândire. 3. serie (filatelie)

emite *vb.* 1. a enunța, a exprima, a expune, a formula, a relata, a prezenta. 2. a scoate, a publica, a da.

3. a răspândi, a împrăști, a emana, a exala, a degaja, a radia

emițător *n. transmițător*

emotiv, -i *adj.* sensibil, impresionabil, simțitor, afectiv, emoțional

emoție *f.* 1. afect, sensibilitate. 2. tulbure, zguduire, cutremurare

emoționa *vb. v.* impresiona

emoționant, -ă *adj.* mișcător, tulburător, răscolitor, impresionant

empiric -ă *adj.* intuitiv, experimental, practic, direct

emplastru *n.* platură, cataplasma

emul *s.m. v.* concurent

emulație *f. v.* întrecere

encefal *n.* creier

enciclopedic, -ă *adj.* vast, cuprinzător, complex, amplu, întins, multilateral

enclitic -ă *adj.* 1. definit, hotărât. 2. postpus, atașat

ecomlon *n. v.* elogi

endemie *f. v.* epidemie

endocarp *n. v.* pericarp

energetic, -ă *adj.* dinamic, forte, puternic, vajnic, impetuos, neobosit

energie *f.* dinamism, forță, putere, tărie, vigoare, capacitate, vitalitate, vlagă

enerva *vb.* a indispuce, a agasa, a irita, a înfuria, a supăra, a ațâța, a întărâta, a tracasa, a călca pe nervi, a sâcâi

enervant, -ă *adj. v.* iritant

enervare *f.* tensiune, agitație, iritare, surescitare, indispoziție, agasare

englez, -ă *adj.* britanic, anglo-saxon

enigmatic, -ă *adj.* ascuns, misterios, tainic, neînțeleș, inexplicabil

enigmă *f.* 1. taină, mister, secret, ciudățenie. 2. ghicitoare, șaradă, rebus, **enorie** *f.* parohie

enorm, -ă *adj.* imens, uriaș, colosal, gigantic, extraordinar, uimitor

enormitate *f.* 1. exagerare, absurditate, aberație. 2. minciună, fals, invenție, fabulație, bazaconie

entorsă *f.* scrântitură, scrânțele, luxație

entuziasm *n.* avânt, ardoare, înflăcărare, elan. însuflețire, aprindere, înfocare, exaltare, animație, frenezie, pasiune, patimă, pornire

entuziasma *vb.* a însufleți, a înflăcăra, a aprinde, a pasiona, a încălzi

entuziast, -ă *adj.* înflăcărat, avântat, însuflețit, exaltat, înfocat, ardent, aprins, pătimaș

enumera *vb. v.* număra

enumerație *f.* enumerare, numărare, înșiruire,

înșirare, trecere în revistă

enunț *n. v.* formulă, enunțare, text, expresie, sintagmă, context, segment

enunța *vb.* a formula, a comunica a spune, a rosti, a transmite, a emite

enunțativ, -ă *adj.* expozitiv, declarativ

enzimă *f.* diastază, ferment

eparhial, -ă *adj.* episcopal, vlă-dicesc, diacezan

eparhie *f. v.* episcopie

epata *vb.* a șoca, a impresiona, a surprinde, a uimi

epatant, -ă *adj.* șocant, impresionant, surprinzător, uimitor

epavă *f.* ruină, resturi, dărâmături, distrugere

epic, -ă *adj.* narativ, expozitiv, fabulos

epicarp *n.* pericarp, exocarp

epicentru *n.* mijloc, centru

epicureic, -ă *adj.* desfătător, plăcut, senzual

epidemic, -ă *adj.* contagios, molipsitor

epidemie *n.* endemie, molimă, epizootie

epigastru *n.* pop.) lingurea, lingurică, furca pieptului

epigon *m. v.* urmaș

epigramatic, -ă *adj. v.* satiric

epilepsie *f.* boală rea, stropșire, pedepsie

epilog *n.* final, încheiere, fine, deznodământ

episcop *m.* ierarh, vlădică

episcopat *n. v.* episcopie

episcopie *f.* eparhie, episcopat, dieceză

episod *n.* 1. întâmplare, peripeție, fapt, incident. 2. fragment, parte, scenă

episodic, -ă *adj.* secundar, neesențial, incidental, întâmplător, accidental, trecător

epistil *n.* arhitravă

epistolă */tv.,* scrisoare

epitalam *n.* cântec de nuntă

epiteliom *n.* carcinom

epitet *n.* calificativ

epitrahil *n.* patrafir

epitrop *în* **1.** tutore. **2.** alor

epizootie *f. v.* epidemie

epocal, -ă *adj.* colosal, excepțional, covârșitor, memorabil

epocă *f.* **1.** eră, ev. **2.** timp, vreme, interval, răstimp, perioadă

epopee *f.* poem epic, epos

epos *n. v.* epopee

eputa *vb. v.* termina

eputant, -ă *adj.* obositor, istovitor, extenuant, ostenitor, trudnic

epură /diagramă

eradica *vb. v.* stârpi

erată *f.* corrigenda, de corectat, îndreptări

eră *f. v.* epocă

erbacee *adj.* ierboasă

erect, -ă *adj.* vertical, drept

ereditar, -ă *adj.* moștenit, congenital

ereditate *f.* descendență, succesiune, moștenire

eres *n.* **1.** prejudecată, erezie, superstiție. **2.** eroare, rătăcire, greșală, păcat

erete *m.* șoim, uliu

eretic, -ă *adj.* păgân, necredincios, schismatic

erezie *f. v.* eres

erija *vb. v.* ridica

erizipel *n.* brâncă

ermetic, -ă *adj.* **1.** etanș, bine închis. **2.** obscur, întunecat, ascuns

ermit *m.* pustnic, sihastru, schimnic, călugăr, monah, anahoret

eroare *f.* **1.** greșală, inexactitate, neadevăr, erezie. **2.** culpă, vină, abatere

eroda *vb. v.* roade

erodiu *m. v.* egretă

eroic, -ă *adj.* **1.** brav, curajos, temerar, vitejesc,

îndrăzneţ. 2. măreţ! impunător, grandios, impozant
eroism *n.* bravură, curaj, vitejie, voinicie
eronat, -ă *adj. v.* greşit
erotic, -ă *adj.* senzual, carnal, sexual
erotism *n.* senzualitate, sexualitate, amor
erou *m.* 1. viteaz, voinic. 2. personaj, protagonist
eroziune *f.* coroziune, mâncătură, roadere, săpare
erudit, -ă *adj.* învăţat, savant, documentat
erudiţie *f.* informare, ştiinţă, cunoştinţe
erupe *vb. v.* tâşni
eruptiv, -ă *adj. v.* năvalnic
erupţie *f.* 1. izbucnire, tâşnire, împrôşcare. 2. (med.)
 exantem, enari-tem, urticarie
erzaţ *n.* surogat
escalada *vb. |. a* urca, *a* sui, *a se* căţăra. 2. *a* trece, *a*
 sări, *a* depăşi
escală *f.* oprire
escamota *vb. v.* falsifica
ceapadă *f.* aventură, peripeţie
eschiva *vb. v.* sustrage
escorta *vb. v.* însoţi
escortă *f.* gardă, suită, alai, însoţire
escroc *m. v.* şarlatan
escroca *vb. a* înşela
escrocherie *f.* înşelăciune, înşelătorie, fraudă,
 pungăşie, hoţie, şarlatanie, coţcărie, potlogărie, păcăleală,
 falsificare
esenţă *f.* 1. natură, substanţă, miez, fond. 2. parfum,
 colonie
esenţial, -ă *adj. v.* fundamental
eseu *n.* 1. studiu, sinteză, expunere. 2. încercare,
 probă (în sport)
esoteric, -ă *adj. v.* ascuns
est *n.* răsarit, orient soare-răsare
estacadă *f.* dig
estetic, -ă *adj. v.* frumos

estima *vb.* *v.* aprecia

estimativ, -ă *f.* evaluare, prețuire, apreciere,
estimare, calculare, măsurare

estival, -ă *adj.* văratice, canicular

estompa *vb.* *v.* atenua

estompare *f.* atenuare, reducere, micșorare,
umbrire, evanescență

estorca *vb.* *a* șantaja, *a* stoarce, *a* teroriza

estradă *f.* *v.* scenă

estropiat, -ă *adj.* *v.* mutilat

eșafod *n.* *v.* schelă

eșalona *vb.* *v.* împărți

eșantion *n.* *v.* probă

eșarfă *f.* *v.* șal

eșec *n.* nereușită, insucces, cădere, înfrângere, bluf,
fiasco, faliment

eșua *vb.* *a* nu izbuti, *a* fi înfrânt, *a* nu reuși, *a* fi
învins, *a* suferi o decepție, *a* cădea, *a* da greș, *a* se
înnămoli, *a* se împotmoli

etaj *n.* 1. cât, nivel. 2. strat, rând, suprapunere

etajeră *f.* raft, poliță, policioară

etala *vb.* 1. a expune, *a* arăta, *a* prezenta. 2. (*fig.*) *a*
face paradă, *a* se fâli, *a* se lăuda

etalon *n.* model, tip, prototip, standard

etans, -ă *adj.* ermetic

etapă *f.* interval, perioadă, răstimp, stadiu, fază

etate *f.* vârstă, ani

etatiza *vb.* *a* naționaliza

eter *n.* *aer*, atmosferă. cer, văzduh

eteric, -ă *adj.* fin, inconsistent, eterat, subtil, aerian,
diafan, subțire

etern, -ă *adj.* 1. veșnic, nepieritor, nemuritor, fără
moarte. 2. continuu, perpetuu, permanent, neconținut,
neîncetat, necurmat, neîntrerupt, mereu, întruna

eternitate *f.* veșnicie, vecie, nemurire, perpetuare

eterogen, -ă *adj.* diferit

etic, -ă *adj.* moral

etică *f.* 1. morală. 2. conduită, ținută, caracter

eticheta *f. v.* califica

etichetă *f.* 1. indicație, notă, consemnare 2. ceremonie, protocol, ritual, tipic, conduită

etimologie *f.* origine, sursă (a cuvintelor)

etirare *f.* tragere, trefilare

etnogeneză *f.* naștere, apariție, origine

etos *n.* moralitate, morală

eu *n.* personalitate, individualitate, caracter

euforie *f. v.* fericire

euharistie *f. v.* împărtășanie

eunuc *m. v.* famen

ev *n.* epocă

evacua *vb.* 1. a goli, a elimina, a libera. 2. a părăsi, a pleca, a lăsa

evada *vb.* a fugi, a scăpa, a o șterge, a se subtiliza

evadare *f.* fugă, evaziune, scăpare, dispariție

evalua *vb.* a aprecia, a cântări, a stabili (un preț), a judeca

evanescent, -ă *adj.* disparent, estompat, șters, slăbit, stins

evapora *vb.* a dispărea, a se pierde, a se topi

— **evaziune** *f.* sustragere, dispariție, evadare

evaziv, -ă *adj.* șovăitor, neprecis, vag, ezitant, neclar

eveniment *n.* întâmplare, incident, aventură, caz, fapt, episod, peripeție

eventual, -ă *adj.* posibil, probabil, cu puțință

eventualitate *f.* 1. posibilitate, probabilitate. 2. împrejurare, caz, întâmplare

evident, -ă *adj. v.* clar

evidență *f.* 1. certitudine, adevăr, claritate, siguranță. 2. situație, consemnare, conspect

evidenția *vb.* 1. a distinge, a deosebi, a remarca, a reliefa, a releva, a afirma, a accentua. 2. a recompensa, a aprecia, a lăuda

evita *vb.* 1. a ocoli, a se eschiva, a se sustrage, a se fofila, a eluda, a se feri, a ignora. 2. a înlătura, a îndepărta, a împiedica, a opri

evlavie *v.* pietate

evlavios, -oasă *adj.* cucernic, credincios, pios, cuvios, religios, bisericos, smerit

evoca *vb.* a redeștepta, a reaminti, a aminti, a trezi, a reînvia, a se chema

evocator, -oare *adj.* sugestiv, expresiv, evocativ, elocvent, pregnant, viu

evolua *vb.* 1. a progresa, a înainta, a propăși, a (se) dezvolta, a crește. 2. a se desfășura, a se petrece, a decurge

evoluat, -ă *adj.* avansat, dezvoltat, înaintat

evolutiv, -ă *adj.* progresiv, diacronic, istoric, cronologic

evoluție *f.* 1. dezvoltare, desfășurare, progres, înaintare. 2. deplasare, mers, mișcare, transformare

evoluționism *n.* transformism, darvinism **ex** *pref.* fost

exacerba *vb.* a întări, a crește, a intensifica, a accentua, a spori

exact, -ă *adj.* 1. întocmai, corect, adevărat, adevărat, adevărat, chiar (așa). 2. precis, riguros, identic, concordant, punctual

exactitate *f.* precizie, rigoare, concordanță, punctualitate, conformitate

exagera *vb.* a amplifica, a îngrășă, a da proporții, a mări, a augmenta, a intensifica, a denatura, a deforma

exagerat, -ă *a o/* excesiv, umflat, hiperbolic, aberant, îngroșat

exala *vb.* a degaja, a emana, a emite

exalați *1.* emanație, degajare, exaltare. 2. aburi, damf. vapori, miros

exalta *vb.* 1. a se înflăcăra, a se entuziasma, a se încânta, a se aprinde, a se însufleți. 2. a proslăvi, a

glorifica, **a** preamări, **a** ridica **în** slăvi

exaltat, -ă **adj.** 1. entuziasmat, înflăcărat, aprins, însuflețit, avântat, zelos. 2. nebun, ieșit din minți, țicnit, smintit, zăpăcit

examen **n.** 1. probă, verificare, examinare, concurs, control, test. 2. cercetare, investigație, analiză, studiu.

examina **vb.** cerceta, **a** studia, **a** observa, **a** privi (atent)

exantem **n. v.** erupție (pe corp)

exaspera **vb. v.** despera

exasperant, -ă **adj.** chinuitor, înnebunitor, iritant

excava **vb. a** săpa, **a** scobi

excavație **f.** groapă, cavitate, săpătură

excedent **n.** plus, surplus, prisos, prisoseală, exces

exceja **vb. a** se evidenția, **a** se impune, **a** se distinge, **a** se remarcă

excelent, -ă **adj.** admirabil, minunat, încântător, excepțional, eminent, superb, deosebit, remarcabil, extraordinar, desăvârșit, măiestrit, magistral, impunător

excentric, -ă **adj. v.** neobișnuit

excepta **vb. a** exclude, **a** nu cuprinde, **a** lăsa deoparte

excepție **f.** eschivare, abatere, excludere, exceptare

excepțional, -ă **adj.** excelent, minunat, optim, admirabil

excerpte **n. v.** extrase

exces **n.** 1. exagerare, abuz, necumpătare. 2. excedent, surplus, adaos

excesiv, -ă **adj.** exagerat, peste măsură, din caleafară, copleșitor

excita **vb. a** provoca, **a** stimula, **a** ațâța, **a** stârni, **a** activa, **a** întărâta

excitant, -ă **adj.** ațâțător, stimulator, provocator

excitație **f. v.** stimulent

excizie **f.** extirpare, scoatere, eliminare, tăiere, incizie 1

exclama *vb.* a striga, a țipa

exclamație *f.* strigăt, țipăt, exclamare, apel

exclude *vb.* a. a înlătura, a elimina, a îndepărta, a da afară, a scoate, a excepta, a da la o parte, a nu admite. 2. a descalifica. 3. a excomunica

exclus, -ă *adj.* 1. înlăturat, eliminat, îndepărtat, scos, suspendat. 2. (*adv.*) imposibil, nicidecum, deloc

exclusiv *adv.* doar, numai, singur

excomunica *vb. v.* exclude

excremente *n. pl.* fecale

excreșcență *f.* umflătură, tumoare

excurs *n. v.* divagație

excursie *f.* drumeție, turism, călătorie, voiaj

excursioanist *în v.* turist

execrabil, -ă *adj.* dezgustător, respingător, neplăcut, detestabil

executa *vb.* 1. a realiza, a face, a înfăptui, a săvârși, a întocmi, a efectua, a îndeplini. 2. a suprima a ucide, a omori

executor *m.* executant, portărel

exeget *m.* cercetător, critic, editor

exegeză *f.* studiu (filologic), analiză, interpretare, critică (de text)

exemplar, -ă *adj.* impecabil, pilduitor, ireproșabil, desăvârșit

exemplu *n.* pildă, model, mostră

exercita *vb.* a practica, a profesa, a îndeplini, a exersa

exercițiu *n.* 1. temă, lucrare, aplicare. 2. practică, deprindere

exersa *vb.* a aplica, a exercita, a deprinde

exfoliere *f.* desfrunzire

exhaustiv, -ă *adj.* integral, total, complet, de tot

exhibiție *f.* 1. prezentare, etalare, ostentație. 2. (*la pl.*) jonglerii

exhuma *vb.* a dezgropa

exigent, -ă *adj.* pretențios, riguros, conștiincios, sever, meticulos

exigență *f.* 1. pretenție, cerere, cerință, deziderat, imperativ. 2. acribie, scrupul, minuțiozitate, migală, severitate

exil *n.* surghiun, exilare, expatriere, emigrare

exila *vb.* 1. a expulza, a surghiuni, a relega, a alunga. 2. a emigra, a pleca, a se înstrăina. 3. a se izola, a se retrage, a se însingura

exista *vb.* a trăi, a fi, a ființa, a dăinui, a persista

existent, -ă *adj.* trăitor, prezent, real

existență *f.* trai, viață, prezență, dăinuire

exmatricula *vb.* a elimina, a înlătura, a exclude

exocarp *n.* epicarp, pieleț **exonera** *vb.* a scuti, a elibera, a

absolvi

exorbitant, -ă *adj.* exagerat, imens, fantastic, supradimensionat, neobișnuit

exordiu *n.* introducere, început, precuvântare, cuvânt-înainte

exoteric, -ă *adj.* public, comun, general, pentru toți

expansiune *f.* extindere, extensiune, creștere, dezvoltare, amplificare, augmentare. mărire, lărgire, sporire, desfășurare, dilatare

expansiv, -ă *adj.* comunicativ, sociabil, prietenos, exuberant, afabil, volubil, deschis

expatria *vb.* v. exila

expectativă *f.* așteptare

expectora *vb.* v. scuipa

expectorație *f.* expectorare, flegmă, scuipat

expedia *vb.* 1. a trimite, a adresa, a transmite. 2. (fig.) a îndepărta a se descotorosi, a se degaja, a se elibera, a scăpa de

expedient *n.* (fig.) mijloc, soluție (rapidă)

expeditiv, -ă *adj.* iute, prompt, repede, operativ, grabnic

expeditor, -oare *adj.* trimițător

expediție *f.* 1. trimitere, expediere. 2. călătorie, deplasare, 3. campanie militară, război

experiență *f.* 1. experiment, experimentare, verificare, probă, încercare. 2. rutină, probă

experiment *n. v.* experiență

experimenta *vb.* v. încerca

experimentat, -ă *adj.* 1. priceput, destoinic, capabil, competent, expert, vrednic, valoros, înzestrat, abil, isteț. 2. specializat, rutinat, încercat, versat

expert, -ă *adj. v.* competent

expia *vb. v.* ispăși

expira *n &* 1. a ajunge la scadență, a se isprăvi, a se sfârși, a fi depășit, a se încheia, a se termina. 2. a muri, a deceda, a pieri, a răposa

explica *vb. l.* a lămuri, a elucida, a desluși, a preciza, a demonstra, a clarifica, a limpezi. 2. a justifica, a motiva, a dezvinovăți, a disculpa, a da explicații

explicabil, -ă *adj.* motivabil, justificabil, de înțeles, simplu

explicație *f.* 1. lămurire, clarificare, deslușire, limpezire, precizare. 2. justificare, motivare, motiv, pricină, cauză

explicit, -ă *adj.* limpede, deslușit, clar, evident, vădit, răspicat, apriat

exploata *vb.* 1. a trage foloase, a profita, a se alege cu, a câștiga, a valorifica. 2. a asupra, a oprima, a împila, a prizoni, a nedreptăți, a năpusti, a obidi, a tiraniza

exploatare *m. v.* asupritor

exploda *vb.* 1. a detona, a face explozie, a se sparge. 2. a izbucni, a răbufni, a-și pierde cumpătul, a-și ieși din pepeni, a-i sări muștarul

explora *vb. v.* cerceta

exploziv *n.* exploziv, detonat, fulminant

explozie *f.* 1. detonație, detunare. 2. răbufnire, izbucnire, declanșare

exploziv *n.* explozibil, detonant

exponent *m.* reprezentant, mandatar, împuternicit, delegat

expozeu *n.* expunere, comunicare, cuvântare, alocuțiune

expoziție *f.* prezentare, expunere, etalare, înfățișare.

2. vitrină, magazin

expres, **-î** *adj. i.* explicit, limpede, clar, răspicat, categoric. 2. (*adv.*) special, anume, înadins, într-adins

expresie *f.* 1. exprimare, expunere, formulare, vorbire, cuvânt, vorbă. 2. înfățișare, aspect, obraz, figură, chip, fizionomie, mină

expresiv, **-ă** *f.* evocator, plastic, pregnant, sugestiv, viu, pitoresc

expresivitate *f.* plasticitate, elocvență, sugestie, stil

exprima *vb.* 1. a spune, a formula, a zice, a declara, a vorbi, a comunica, a expune, a relata. 2. a înfățișa, a reprezenta, a reproduce, a arăta, a manifesta

expropria *vb.* a naționaliza, a deposea, a confisca

expulza *vb.* a izgoni, a relega

expune *i/fe* 1. a povesti, a istorisi, a descrie, a înfățișa, a exprima, a spune, a etala, a prezenta, a explica, a relata. 2. a arăta, a prezenta, a înfățișa, a oferi. 3. a risca, a se hazarda, a se primejdui, a fi în pericol

expunere *f.* 1. prezentare, înfățișare, expoziție, etalare. 2. comunicare, prelegere, expozeu, discurs, alocuțiune, cuvântare. 3. povestire, narațiune, istorisire, descriere, relatare, fabulație

extatic, **-ă** *adj. v.* fermecător

extaz *n.* adorație, încântare, farmec

extaziat, **-ă** *adj. v.* fermecat

extemporal *n.* probă, test, verificare (*scrisă*)

estensibil, **-ă** *adj. v.* transformabil

extensiune *f. v.* expansiune

extenua *vb. v.* obosi

extenuant, **-ă** *adj.* obositor, istovitor, epuizant,

trudnic, chinuitor

extenuat, -ă *adj.* obosit, sleit, vlăguit, epuizat, terminat, sfârșit, istovit, stors

exterior *n.* 1. fațadă. 2. ținută, înfățișare, față, aspect

exterior, -oară *adj. v.* extern

exterioriza *vb.* a manifesta, a arăta, a reprezenta, a comunica, a exprima

extermina *vb. v.* nimici

extern, -ă *adj.* exterior, în afară, străin, din afară

extinctor *n.* stingător

extincție *f. v.* moarte

extinde *vb.* 1. a întinde, a lărgi, a mări, a amplifica, a argumenta, a crește. 2. a răspândi, a difuza, a împrăști, a lăți, a dezvolta

extirpa *n &* 1. a distruge, a nimici, a stârpi, a omorî, a ucide. 2. a înlătura, a scoate, a exciza, a elimina

extorca *vb. v.* stoarce

extract *n. v.* extras

extracție / 1. extragere, scoatere, extirpare. 2. origine, sursă, proveniență

extrage *vb. v.* scoate

extraordinar, -ă *adj.* excepțional „imens, colosal, enorm, fantastic, grozav, formidabil

extras *n.* 1. copie, extract. 2. fragment, bucată, parte, pasaj (din cărți)

extravagant, -ă *adj. v.* neobișnuit

extravaganță *f.* ciudățenie, excen-tritate, bizarerie, fantezie! originalitate

extrem *adv.* foarte, cu totul, grozav, teribil

extrem, -ă *adj.* 1. terminal, final. 2. drastic, sever, dur

extremă *f. v.* extremitate

extremitate *f.* cap, capăt, margine, limită, final, extremă

exuberant, -ă *adj. v.* expansiv

exuberanță *f.* 1. vioiciune, euforie. 2. bogăție, varietate, îmbelșugare, abundență

exulta' *vb.* a fi foarte fericit, a se bucura, a zburda, a se veseli

ezita *vb. v.* șovăi

ezitant, -ă *adj.* șovăitor, nehotărât, nesigur, îndoit, oscilant, nedecis

esoteric, -ă *adj.* ascuns, secret, tainic

fabrica *vb.* 1. a confecționa, a manufactura, a face, a produce, a executa, a făuri, a elabora. 2. a născoci, a plăsmui, a crea, a inventa

fabricant *m.* producător, industriaș

fabricat *n.* marfă, produs

fabrică *f.* uzină, întreprindere

fabulație *f. v.* plăsmuire

fabulos, -oasă *adj.* 1. fantastic, colosal, uriaș, grozav, neobișnuit, gigantic, enorm, nemaipomenit, minunat. 2. legendar, mitic, miraculos

face *vb.* 1. a realiza, a produce, a executa, a efectua, a făuri, a alcătui, a făptui, a săvârși, a îndeplini, a genera. 2. a construi, a zidi, a ridica, a înălța, a edifica, a dura. 3. compuâie, a elabora, a întocmi, a formula, a institui, a aranja, 4. a găti, a pregăti, a prepara. 5. a aprinde, a atâta, a stârni, a provoca. 6. a câștiga, a agonisi, a strânge, a acumula, a economisi. 7. a convinge, a determina, a hotărî, a îndemna. 8. a exercita, a practica, a ucenici, a urma. 9. a parcurge, a străbate, a umbla, a merge. 10. a costa, a valora, a prețui, a merita. 11. a se forma, a deveni, a ajunge. 12. a transforma, a prefăce, a simula, a mistifica

fachir *m.* vrăjitor

facil, -ă *adj.* ușor, lesnicios, comod

facilita - *vb.* a înlesni, a ușura, a favoriza

facă *iv.* făclie

facsimil *n. v.* reproducere

factice *adj.* artificial, prefăcut

factor *m.* 1. cauză, mobil, condiție, determinant 2.

poștaş

factură *f.* 1. alcătuire, constituție, structură, fel, conformație, natură, gen. 2. chitanță, document, înscris

facțiune *f. v.* grup

facultate *f.* 1. capacitate, calitate, însușire, aptitudine. 2. institut, secție universitară

facultativ, -ă *adj. v.* benevol

fad, -ă *adj.* 1. nesărat, fără gust, searbăd, insipid. 2. (fig.) anost, banal, inexpressiv, plicticos

faeton *n. v.* trăsură

faimă *f.* 1. renume, glorie, celebritate, prestigiu, reputație, fală. 2. veste, zvon, vorbe, vâlvă

faimos, -oasă *adj. v.* vestit

fain, -ă *adj. v.* frumos

fală *f.* 1. trufie, îngâmfare, orgoliu, vanitate, aroganță, fudulie, semeție, mândrie. 2. strălucire, măreție, pompă, grandoare, mărire, solemnitate, paradă. 3. glorie, faimă, renume, cinste

falcă *f.* maxilar, mandibulă, maxilă **fald** *n. v.* cută

falie *f.* ruptură, spărtură, despicătură

faliment *n.* crah, bancrută, mofluzie; ruină, eșec (total)

falimentar, -ă *adj.* 1. insolvabil, ruinat, distrus. 2. compromis, ineficace, ruinător, degradant

falit, -ă *adj.* insolvabil, mofluz, scăpătat, ruinat

falnic, -ă *adj.* 1. măreț, impresionant, grandios, impozant, arătos, splendid. 2. semeț, trufaș, mândru

fals *n. v.* falsitate

fals, -ă *adj.* 1. neadevărat, contrafăcut, plăsmuit, artificial, denaturat, fictiv. 2. prefăcut, simulat, fățarnic, ipocrit, mincinos, înșelător, perfid, viclean, șiret, nesincer, iudă. 3. afectat, căutat, teatral „retoric, emfatic, prețios, studiat, silit

falsifica *vb.* a denatura, a mistifica, a contraface, a schimba, a deforma

falsitate *f.* 1. neadevăr, inexactitate, înșelătorie,

denaturare, plăsmuire, escamotare, minciună, deformare.
2. ipocrizie, prefăcătorie, fățărnicie, perfidie, viclenie, duplicitate, simulare

familial, -ă *adj.* casnic, gospodăresc, domestic

familiar, -ă *adja.* apropiat, simplu, accesibil. 2. afectuos, cordial, sociabil, prietenos. 3. obișnuit, uzual, comun, de rând

familiariza *vb. v.* obișnui

familiarizat, -ă *adj.* deprins, obișnuit, acomodat, aclimatizat

familie *f.* 1. cămin, casă, menaj. 2. neam, rudă, descendență, spiță, viță, stirpe, origine, seminție

famelist, -ă *adj.* căsătorit, însurat, cu familie

fana *vb. a se* ofili, *a se* veșteji, *a se* usca, *a se* trece

fanatic, -ă *adj.* habotnic, bigot, intolerant

fandoseală *f.* sclifoseală, toane, nazuri, alintare, fițe, izmeneală, marafeturi

fandosi *vb. v.* sclifosi

fanfară *f.* muzică, capelă

fanfaron, -oană *adj. v.* lăudăros

fanion *n.* steguleț

fantasmagoric, -ă *adj. v.* extravagant

fantasmagorie *f.* extravaganță, aberație, absurditate, nălucire, vedenie, închipuire

fantasmă *f.* stafie, arătare, nălucă, strigoh fantomă, vedenie, halucinație, himeră

fantast, -ă *adj.* 1. închipuit, utopic, extravagant, fantezist. 2. idealist, visător, irealist, himeric, aiurit

fantastic, -ă *adj.* 1. închipuit, ireal, imaginar. 2. bizar, ciudat, straniu, fabulos, neobișnuit. 3. fenomenal, uimitor, minunat

fantă *f.* crăpătură; deschidere

fante *m.* filfizon, june, crai; valet (la joc de cărți)

fantezie *f.* 1. imaginație, închipuire, reverie. 2. plăsmuire, scornire, născocire, ficțiune, himeră, iluzie

fantezist, -ă *adj.* 1. imaginar, închipuit, născocit,

fantastic, iluzoriu, ireal. 2. bizar, ciudat, excentric, extravagant, paradoxal, straniu

fantomatic, -ă *adj.* ireal, aparent, vag, închipuit, imaginar

fantomă *f. v.* nălucă

fantoșă *f.* marionetă

fapt *n.* 1. întâmplare, eveniment, caz, acțiune, act, faptă. 2. vrajă, farmec, magie, vrăjitorie, descântec

faptă *f.* acțiune, realizare, lucrare, ispravă, înfăptuire

far *n.* 1. reflector, proiector. 2. (fig.) ghid, călăuză, îndrumător

farafastâc *n.* 1. zorzoane, ga-blonturi, nimicuri, fleacuri. 2. mofturi, fițe, fandoseală, fasoane

fard *n.y.* dres

farda *vb.* a sulemenii, a machia, a boi, a grima, a drege, a picta

farfurie *f.* taler, talger, tipsie **faringe** *n.* gâtlej, beregată **fariseu** *m.* ipocrit, fățarnic, prefăcut, fals, nesincer, iudă, perfid, **farmacie** *f.* spițerie, apotecă

farmec *n.* 1. vrajă, magie, fermecătorie, vrăjitorie, descântec. 2. desfătare, plăcere, voluptate, încântare, atracție, fascinație. 3. grație, șarm, miraj, dragălășenie,

famiete *n. v.* lenevie **farsă** *f.* 1. piesă (veselă), comedie... 2. glumă, păcăleală, festă, ghidușie

farsor *m.* 1. păcălici, poznaș, glumeț. 2. mincinos, escroc, coțcar, impostor, șarlatan, șnapan **fascicul** *n.* mănunchi, sul, snop **fasciculă** *f.* broșură, colită, coală

fascina *vb. v.* fermeca **fascinant**, -ă *adj. v.* fermecător **fascinație** *f.* fermecare, seducție, vrajă, farmec, subjugare, încântare, captivare

fason *n.* 1. formă, aspect, model, șablon, croială, calapod, tipar. 2. pl.) izmeneală, alintare, -fițe, marafeturi, afectare, nazuri, sclifoseală, mofturi, fandoseală

fasona *vb.* a medela, a forma, a croi, a răscroi

fast *n.* lux, strălucire, splendoare, măreție, pompă, paradă, alai **fastidios**, -oasă *adj. v.* plictisitor **fastuos**, -

oasă *adj. v.* grandios **fașă** *f. v.* bandaj

fatal, **-ă** *adj.* funest, mortal, ucigaș, catastrofal, distrugător. 2. inevitabil, sortit, ursit, predestinat

fatalism *n.* predestinație, destin

fatalitate *f.* 1. soartă, destin, ursită, predestinare, menire. 2. nenorocire, nefericire, ghinion, prăpăd

fatalmente *adv.* inevitabil, necesarmente

fată *f.* 1. fică, copilă. 2. fecioară, virgină, tânără, jună

fatidic, **-ă** *adj.* inevitabil, predestinat, prescris, funest

fatuitate *f.* îngâmfare

față *f.* 1. chip, figură, obraz, mutră. 2. aspect, fizionomie, înfățișare. 3.

ins, om, persoană, individ, suflet, creștin. 4. culoare, nuanță. 5. pagină. 6. parte, latură. 7. exterior, fațadă. 8. suprafață, întindere

faună *f.* animale, regn

faur *m.* 1. făurar, februarie. 2. fierar

favoare *f.* 1. avantaj, concesiie, hatâr, înlesnire, beneficiu. 2. protecție, privilegiu. 3. cinste, onoare, stimă, grație

favorabil, **-ă** *adj.* 1. prielnic, avantajos, propice, priincios. 2. binevoitor, generos, săritor, amabil. 3. adecvat, indicat, nimerit, oportun, binevenit

favorit, **-ă** *adj.* preferat, apreciat, predilect, ales, iubit

favoriți *m.* perciuni, cotleți, berbeți

favoriza *vb.* 1. a avantaja, a privilegia, a face concesiie, a fi prielnic, a părtini, a face hatârul. 2. a înlesni, a facilita, a sprijini, a susține, a proteja, a ajuta, a ocroti

fază *f.* etapă, stadiu, moment, punct, treaptă

făcăleț *n.* rețevei

făcătură *f. v.* farmec

făclie *f.* torță, lumânare, faclă

făcut, **-ă** *adj.* 1. căutat, afectat, declamator, emfatic,

fals, grandilocvent, bombastic. 2. beat, amețit, afumat, pilit, turmentat

făcut *n.* 1. facere, realizare, săvârșire, pregătire, preparare”, gătire, confecționare. 2. - fermecare, farmec, făcătură, fapt. 3. destin, ursită, fatalitate, soartă

făgaș *n.* 1. șanțuleț, jgheab, șleau. 2. drum, cale, linie

făgădău *n.* han, ospătărie, cârciumă, bodegă, birt

făgădui *vb.* *v.* promite

făgăduia» *f.* promisiune, făgăduință, legământ, angajament, asigurare

făgăduință *f.* *v.* făgăduială

făli *vb.* *v.* mândri

fălos, -oasă *adj.* *v.* falnic

făltui *vb.* 1. a netezi, *a* nivela. 2. *a* împături, *a* îndoi

făltuitor *n.* rindea

făptaș în 1. făptuitor, autor. 2. vinovat, acuzat, incriminat

făptui *f* & *v.* face

făptură *f.* 1. ființă, creatură, vietate, viețuitoare. 2. trup, statură, înfățișare, aspect, conformație, structură. 3. soi, specie, neam. 4. natură, fire, existență

fără *prep.* minus, mai puțin

fărădelege *f.* *v.* nelegiuire

fărâcă *f.* bucățică, frântură „fărâcătură, ruptură, bucățică, firimitură

fărâmicios, -oasă *adj.* sfărâmicios, granulos, inconsistent, fragil

fărâmița *vb.* 1. a mărunți, *a* sfăr-mă, *a* zdrobi, *a* îmbucătăți. 2. *a* distruge, *a* nimici, *a* descompune

fă *t* **în** 1. fiu, fecior, băiat, copil. 2. fetus, embrion, germene

făta *vb.* *v.* naște

fătălău *m.* hermafrodit

fățarnic, -ă *adj.* *v.* ipocrit

fățărnicie *f.* falsitate, ipocrizie, prefăcătorie, duplicitate

fățiș *adv.* 1. deschis, franc, pe față, direct, netăinuit, sincer, loial. 2. ostentativ, dinadins

fățui *vb.* a netezi, a uniformiza, a lustrui, a gelui

fățuitor *n.* rindea; cuțit

făurar *m.* 1. fierar, faur. 2. creator, realizator. 3. februarie

făuri *vb.* v. face

fâlfâi *vb.* a flutura, a agita

fântână *f.* 1. puț, cișmea. 2. izvor, sursă, obârșie

fârtat *m.* v. prieten

fâș *n.* fulgarin, balonzaid, impermeabil, trenchi

fâșâi *vb.* v. șuiera

fâstâci *vb.* v. zăpăci

fâșie *f.* 1. șuviță, panglică, filon. 2. dâră, dungă, fascicul, rază

fâșâl *vb.* v. foșni

fâșneala / (fată) sprintenă, vioaie, șt. rengară

făț *f.* 1. babușcă, baboi, pește mic 2. muierușcă, muier, damă

fățâi *vb.* v. mișca

febră *f.* 1. temperatură, fierbințeală, călduri, dogoare. 2. (fig.) emoții, neliniște, încordare, agitație, tensiune

febril, -ă *adj.* v. intens

febrilitate *f.* agitație, intensitate, grabă, încordare, înfrigurare, tensiune

februarie *n.* pop.) făurar, faur fecioară *f.v.* fată

fecior *m.* 1. fiu, copil, băiat, adolescent, odraslă, odor. 2. flăcău, holtei, june, burlac, celibatar, cavalier. 3. valet, servitor, slugă, lacheu

feciorelnic, -ă *f.* nevinovat, nepătat, pur, curat, cast, neprihănit, nevinovat, candid, virginal, cinstit

fecorie *f.* 1. castitate, virginitate, fetie. 2. curățenie, puritate, nevinovăție, neprihănire, inocență, cinste

fecund, -ă **adj.** 1. rodnic, prolific, roditor. 2. fertil, mănos, productiv

fecundare **f.** fecundație, procreație, procreare

fecunditate **f.** 1. rodnicie, prolificitate. 2. fertilitate, productivitate

fedeleș **n.** butoiăș

feder **n.** pană, lambă

federație **f.** grupare, reuniune, alianță, coalitie

feeric, -ă **adj. v.** strălucitor

fel **n.** 1. procedeu, manieră, mod, chip, sistem, cale. 2. varietate, soi, gen, sort, sortiment, categorie. 3. fire, natură, caracter, temperament. 4. origine, neam, spiță, familie. 5. obicei, datină, uz, uzanță

fetcer **m.** asistent, agent (**medical**)

felicita **vb.** a gratula, a ura, a omagia

felicitare **f.** omagiere, laudă, urare, gratulare

feliu **f.** bucată, parte, frântură, fragment

felin, -ă **adj.** suplu, grațios, elastic, mlădios

felinar **n.** lampă, fanar, far

felonie **f. v.** viclenie

felurit, -ă **adj. v.** deosebit

felurime **f.** varietate, diversitate, multiplicitate, pluralitate, varietate

femeie **f.** 1. soție, nevastă 2. muiere, prietenă, (**depr.**) fustă

femeiesc, -ea scă adj. v. feminin **feminin -ă adj.** femeiesc, muieresc **feminitate** / delicatețe, gingășie, gratie, moliciune, suplețe

fenomen **n.** - proces, manifestare, stare, aspect, formă, aparență

fenomenal -ă adj. uimitor, formidabil, enorm, colosal, fabulos, uluitor, nemaipomenit, extraordinar, fantastic, neînchipuit **ferăstrău n.** gater **fercheș, -ă adj. v.** elegant **ferchezui vb. v.** dichisi **ferchezuit, -ă adj. v.** spilcuit **fereală f.** 1. ocolire, evitare, înconjur. 2. pază, precauție, prudență, circumspecție. 3. grijă, teamă,

rezervă, atenție. 4. adăpost, refugiu, ascunziș, loc ferit

fereastră *f.* geam, vitraliu, luminător

fereca *vb.* 1. a închide, a încuia, a zăvorî. 2. a încătușa, a lega, a înlănțui. 3. a zimțui, a îmbrăca (în metal)

feredeu *n.* baie, cadă

ferenea *f.* 1. mantilă. 2. vâl, hobot

ferfeniță / *v.* zdreanță

feri *vb.* 1. a apăra, a proteja, a păzi, a ocroti, a adăposti, a protegui. 2. a evita, a ocoli, a se eschiva. a înconjura, a înlătura

feribot *n.* pod plutitor, doc, bac

fericire *f.* mulțumire, satisfacție, bucurie, încântare, euforie, beatitudine

fericit-a *adj.* 1. satisfăcut, bucuros, mulțumit, radios. 2. favorabil, avantajos, nimerit, bun, satisfăcător, mulțumitor

ferit, -ă *adj.* v. tăinuit

ferm, -ă *adj.* 1. hotărât, decis, intransigent, neclintit, neabătut. 2., categoric, indiscutabil, cert, neîndoios, sigur

fermă *f.* proprietate (agricolă), gospodărie

fermea *vb.* 1. a încânta, a captiva, a ademeni, a fascina, a extazia, a cuceri. 2. a vrăji, a descânta, a meni, a ursi, a solomoni

fermecător, -oare *adj.* încântător, fascinant, seducător, cuceritor, ademenitor, captivant, delicios, frumos **fermecătură** *f.* *v.* farmec **ferment** *n.* diastază, enzimă **fermenta** *vb.* 1. a dospi, a fierbe. 2. a se altera, a se strica, a se acri, a se descompune, a râncezi

fermier *m.* agricultor, cultivator (de pământ)

fermitate *f.* tărie, constanță, statornicie, hotărâre, neclintire, intransigență, perseverență

feroce *adj.* crud, sălbatic, nemilos, atroce, sadic, fioros, crâncen

fertil, -ă *adj.* rodnic, roditor, bogat, productiv, fecund, gras

fertiliza *vb.* v. îngrășa
fervent, **-ă** *adj.* v. înflăcărat

fervoare *f. v.* entuziasm

fesă *f.* coapsă, bucă

festă *f. |.* farsă

festin *n.* ospăț, banchet, praznic **festiv**, **-ă** *adj.* sărbătoresc, somptuos, maiestuos, măreț, impozant **festival** *n. v.* sărbătoare **festivitate** *f.* sărbătorire, sărbătoresc, festival, celebrare **festonat**, **-ă** *adj.* tivit, brodat, ornat **feșteli** *vb.* 1. a murdări, a mânji, a mâzgăli. 2. a greși, a o încurca, a gafa

feștilă *f... |.* fitil. 2. lumânare, făclie, opaiț, gazornită

fetică *f. v.* fetiță

fetid, **-ă** *adj. v.* infect

fetișcană *f.* adolescentă; tânără, puștancă, fată

fetiță *f.* copilă, fetică: fiică, fătucă

fetru *n.* filt, pâslă

fetus *m. v.* făt

feudal *m.* medieval, apresiv, arhaic

feudalism *n.* (fig.) înapoiere, conservatorism, medievalism

feudă moșie, latifundii, deinoniu, proprietate, fief

fi *vb. |.* a exista, a ființa, a viețui, a exista, a dura, a dăinui, a trăi. 2. a se afla, a se găsi, a se întâmpla, a se petrece, a se săvârși, a se realiza. 3. a se naște, a se face, a ajunge, a deveni, a se arăta, a ieși, a părea. 4. a locui, a domicilia, a sta, a ședea. 5. a costa, a prețui, a face

fiacru *n. v.* trăsură

fiară sălbăticiune, lighioană, ji-ganie, animal, bestie, dihanie. 2. (fig.) om rău, crud, criminal

fiasco *n. v.* eșec

fiastru *m.* copil vitreg

fibră / fir, filament

fibrom *n.* chist, tumoare

fibulă *f.* copcă

fictiv, **-ă** *adj.* 1. imaginar, ireal, plăsmuit, născocit. 2.

fals, artificial, simulat, aparent, iluzoriu, mincinos

ficțiune / 1. născocire, plăsmuire, scorneală, basm, poveste. 2. falsitate, irealitate, aparență, minciună

fidel, -ă *adj.* 1. devotat, credincios, statornic, constant, atașat. 2. sigur, precis, exact, întocmai, corespunzător

fidelitate /-1. devotament, constanță, atașament, credință, statornicie. 2. conformitate, precizie, exactitate

fie *conj.* 1. ori, sau. 2. chiar și, măcar

fiecare *pron.* oricare, oricine, unul și altul, fiecare, fiecă
fiece *pron. v.* fiecare **fiecine** *pron. v.* fiecare **fiecum** *adv. v.* oricum **fief** *n. v.* feudă

fierar *m.* 1. faur, făurar, covaci. 2. beton ist

fierbe *vb.* 1. a clocoti, a spumega, a se înfierbânta. 2. a găti, a prepara, a face mâncare. 3. a necăji, a frământa, a chinui, a (se) agita, a (se) munci. 4. (fig.) a vui, a răsună, a face zgomot. 5. a fermenta

fierbere *f.* 1. - clocotire, clocot, ebuliție, efervescentă. 2. (fig.) agitație, frământare, neliniște, tulburare

fierbinte *adj.* 1. cald, încins, încălzit, arzător. 2. (fig.) aprins, focos, avântat, înfocat, pățimaș, pasionat. 3. viu, profund, puternic, adânc

fierbințeală / 1. dogoreală, arșiță, căldură, dogoare, caniculă. 2. febră, temperatură, călduri. 3. (fig.) înflăcărare, însuflețire, avânt, entuziasm, înfocare

fiere / 1. colecist, vezică biliară. 2. bilă, venin. 3. (fig.) necaz, amărăciune, amar, supărare

fiert, fiartă *adj.* 1. clocotit, fierbinte. 2. fermentat, dospit. 3. (fig.) supărat, amărât, necăjit, trist, otrăvit

fiertură / *v.* mâncare

figura *vb.* a se afla, a fi prezent, a apărea, a se găsi, a exista

figură *f.* 1. chip, față, fizionomie, obraz, mutră. 2. om, ins, tip, persoană, individ. 3. imagine, desen, simbol, schiță. 4. formă, poziție, piesă

figurină / statueta, bibelou, porțelan

fică / fată, copilă

fința *vb. v.* exista

fință / 1. vietate, animal, viețuitoare, creatură, făptură. 2. om, persoană, individ, ins, tip, semen

fila *vb.* 1. a răsuci, a toarce. 2. a rări. 3. a urmări, a supraveghea, a observa, a pândi

filament *n. v.* fir

filantrop, -ă *adj.* mărinimos, darnic, generos, caritabil, larg, filotim

filantropie / 1. dărnicie, mărinimie, generozitate, noblețe. 2. binefacere, dar, donație

filatură / torcătorie

filă / foaie, coală

fildeș *n.* ivoriu

filet *n.* ghivent, șanț, spirală

fileu *n.* rețea, placă, împletitură

filfizon *ni.* fante, crai, berbant

filial, -ă *adj.* fiesc, de fiu

filială / sucursală, agenție

filiație / *v.* descendență

filieră / cale, mijloc, intermediu, mijlocire

filigran *n.* 1. lucrătură (artistică). 2. marcă

filipică / discurs (critic), invectivă, pamflet

filistin, -ă *adj.* meschin, egoist, rău, mărginit, machiavelic. **film** *n.* 1. peliculă. 2. cinema, cinematograf

filmoteca *f.* cinematecă

filolog *m.* lingvist

filomelă *f.* privighetoare

filon *n.* vână, fir

filotim, -ă *adj. v.* darnic

filotimie *f.* 1. dărnicie, generozitate, mărinimie, culantă. 2. râvnă, ambiție

filosof *m.* gânditor, cugetător, înțelept

filosofa *vb. v.* medita

filosofie *f.* înțelepciune, sistem de idei, teorie

filtra *vb.* 1. a purifica, a curăți, a cerne. 2. a se furișa, a se strecura

filtru *n.* 1. sită, strecurătoare, hârtie poroasă. 2. cafea, șvarț. 3. băutură (magică)

f» **ț/?** *v.* fetru

fin, -ă *adj.* 1. delicat, gingaș, diafan, străveziu, vaporeș. 2. subtil, ager, pătrunzător. 3. manierat, politicos, prevenitor, atent, sensibil

final *n.* sfârșit, capăt, încheiere, terminare, deznodământ, săvârșire, epilog, fine

final, -ă *adj.* 1. ultim, încheietor. 2. de scop.

finalitate *f.* scop, țintă, țel

finaliza *vb.* 1. a fructifica, a concretiza, a realiza. 2. a încheia, a termina, a sfârși

finalizare *f.* - 1. realizare, concretizare, fructificare. 2. încheiere, sfârșit, terminare

financiar, -ă *adj.* bănesc

finanța *vb.* a subvenționa, a sti-pendia, a investi, a susține, a întreține

finanțe *f. pl.* bani, resurse, sprijin

fine *n. v.* sfârșit

finețe *f.* 1. delicatețe, grație, gingășie, sensibilitate, rafinament. 2. subtilitate, agerime, ingeniozitate

fini *vb. v.* sfârși

finisa *vb. v.* definitivă

finisaj *n.* definitivare, finisare, încheiere

finit, -ă *adj.* 1. limitat mărginit, circumscris, delimitat. 2. terminat, încheiat, isprăvit

fior *n.* tremur, frison, emoție, înfiorare **fiord** *n.* golf

fioros, -oasă *adj.* groaznic, îngrozitor, înfiorător, cumplit, feroce, crunt, teribil, înspăimântător

fir *n.* 1. filament, filet. 2. șuviță, fibră. 3. fărâmbă, pic, picătură. țără

firav, -ă *adj. v.* delicat

fire *f.* 1. natură, univers, lume, viață. 2. caracter, structură, temperament 3. nărav, apucătură, obicei. 4.

stăpânire, cumpăt, sânge rece

firesc, -ea scă *adj.* 1. natural, normal, simplu, obișnuit. 2. degajat, spontan, dezinvolt, necăutat

firește *adv.* desigur, bineînțeles, precis, absolut, certamente

firidă *f.* boltitură, ocniță. cotlon, adâncitură

firimitură *f. v.* fărâmă

firmament *n.* boltă, cer, văzduh, crug

firmă *f.* |. inscripție, denumire, titlu, nume. 2. întreprindere, uzină, fabrică

firoscos, -oasă *adj.* iscusit, deștept, priceput, descurcăreț

fisă /jeton, monedă

fisc *n.* percepție, administrație **fi** - nanciară

fisiona *vb. v.* diviza

fistichiu, -ie *adj.* (fig.) bizar, curios, ciudat, extravagant, trăsnit, fantezist

fistulă / ulcerare

fisura *vb. v.* sparge

fisură / crăpătură, spărtură, plesnătură

fișă / 1. însemnare, notație, notă, adnotare. 2. ștecher

fișic *n.* 1. sul (de monede). 2. coșuteț, toc, - con, *cornet.* 3. *cartuș*, glonț

fișier *n.* colecție, repertoriu, catalog

fișlu *n.* basma, batic, broboadă **fit** *n.* chiul, lene, famiete **fitece** *adj. v.* fiecare **fitecine** *pron. v.* fiecare **fitil** *n.* 1. feștilă. 2. (fig.) intrigă, insinuare, bârfă, calomnii

fiță *f. v.* capriciu **fiu** *m. v.* băiat

fix, -ă *adj.* 1. nemișcat, neclintit, stabil, înțepenit, imobil. 2. precis, exact

fixa *vb.* 1. a stabili, a prinde, a pironi, a imobiliza, a împietri, a înțepeni, a ținti, țintui, a agăța. 2. a se așeza, a se instala, a se plasa, a se stabili. 3. a se hotărî, a se decide. 4. a rândui, a ordona, a dispune, a norma, a preciza

fixitate/v. imobilitate

fizic **n.** constituție, conformație, structură, factură, natură

fizic, **-ă 3 (7/ 1.** corporal, truesc. 2. carnal, senzual, erotic, fiziologic. 3. material, concret, palpabil, tangibil

fizionomie **1.** chip, față, figură, înfățișare, obraz, expresie, profil **2.** aspect, formă, structură

flacăra **f. 1.** flămă, pară, foc, vâlvătaie, văpaie, pălălaie. **2.** ardoare, pasiune, pornire, zel, înflăcărare, căldură

flacon **n.** fiolă, sticlută, șip

flagel **n. 1.** nenorocire, dezastru, pacoste, calamitate.

2. boală, epidemie, ciumă

flagela **vb. v.** biciui

flagrant, **-ă adj.** izbitor, evident, clar, vădit

flamă /flacăra

flamba **vb. v.** arde

flamură / **v.** steag

flanc **n.** latură, parte, coastă, margine, aripă

flanca **vb. v.** mărgini

flanelă / pulover, sfeter

flasc, **-ă adj.** moale, fleșcăit, puhav, șubred

flașnetă **f.** caterincă, minavet

flata **vb. a** măguli, **a** adula, **a** linguși, **a** peria, **a** complementa

flăcăiandru **m. v.** flăcău

flăcău **m. 1.** fecior, june, tânăr, băiat, băietan, fiu, băiețandru. **2.** burlac, celibatar, cavaler, holtei, becher

flămând, **-ă adj.** înfometat, lihnit, nemâncat, hămesit

flămânzi **vb. a-i** fi foame, **a** fi nemâncat, **a** înfometa, **a** răbda **de** foame

fleac **n. 1.** bagatelă, moft, nimic. **2. (la pl.)** palavre baliverne, vorbe, nimicuri

flecar **m.** limbut, palavragiu, guraliv, farfara, gurăspartă

flecări **vb. a** trâncăni, **a** îndruga, **a** pălăvrăgi

flegmatic, -ă **adj.** indiferent, apatic, insensibil, imperturbabil, nepăsător

flegmă / 1. expectorație, scuipat, salivă. 2. indiferență, răceală, pasivitate, nepăsare, indolență

flegmon **n.** buboi, furuncul, bubă

fler **77.** intuiție, instinct, perspicacitate, miros

fieșcăi **vb. v.** muia

fleț, -cațăav. bleg

flexibil, -ă **adj. 1.** mlădios, elastic, suplu, maleabil. 2. flexionar. 3. (fig.) adaptabil, obedient, ascultător, supus

flexibilitate / **v.** elasticitate

flexiune / 1. îndoire, arcuire, încovoiere, mlădiere. 2. modificare, schimbare (gramaticală)

fligorn **n.** goarnă, trompetă

flintă/**v.** pușcă

flirta **vb. v.** cocheta

flit **n.** bot, rât

floare / 1. corolă, inflorescență. 2. desen, broderie, ornament. 3. elită

flocăi **vb. v.** jumuli

aocos, -oasă **adj.** mișos, păros

florar **m. 1.** horticultor, grădinar. 2. (luna) mai

floră **f.** vegetație, plante

florărie / 1. grădinărie, seră (de flori). 2. magazin de flori

flotant, -ă **adj. 1.** plutitor. 2. nestabil, trecător, pasager

flotă / 1. nave, corăbii, vase, vapoare. 2. aeronave, aeroplan, avioane

flotor **n.** plutitor

fluctua **vb. a** oscila, **a** varia, **a se** schimba, **a** șovăi

fluctuație f. oscilație, instabilitate variație, nestatornicie, mobilitate, inconsecvență

fluent, -ă **adj. v.** curgător

fluență **f.** curgere, cursivitate, fluiditate

fluid **n. 1.** lichid, gaz. 2. emanație, efluviu

fluid, -ă *adj. v.* curgător

fluiditate *f. v.* fluentă

fluier *n.* signal, sirenă, şuierătoare

fluiera *vb. v.* şuiera

fluierătură *f.* şuierătură, fluierat, şuierat

flușturistic, -ă *adj.* neserios, nebunatic, ușuratic, frivol, nestatornic

flutura *vb. a* fâlfâi, *a* clătina, *a* legăna, *a* agita, *a* mișca

flutura *m. (la pl.)* paietă, fluturaș, șic

fluviu *n. (fig.)* șuvoi, revărsare, curgere (violentă)

flux *n. 1.* val, năvală, revărsare, curent. 2. circulație, deplasare, mișcare (intensă) 3. maree

foaie *f. 1.* filă, coală. 2. ziar, revistă, gazetă, cotidian, jurnal. 3. fustă, jupă

foaier *n.* hol (teatru)

foaie *f. 1.* burduf. 2. pânțece, burtă, abdomen, stomac

foame *f. 1.* nemâncare, înfometare, inaniție. 2. (fig.) dorință, poftă, aspirație

foamete *f.* flămânzire, înfometare, nemâncare

foarte *adv.* tare, deosebit, mult, grozav, teribil

fobie *f.* frică, spaimă, groază, teamă, oroare

foc *n. i.* flacăară, văpaie, vâlvătaia, pălălaie. 2. căldură arșită, dogoare. 3. incendiu, pârjol, pojar. 4. entuziasm, elan, avânt, înflăcărare, înfocare, patimă, pasiune, aprindere. 5. luptă, război, urgie, conflict, nenorocire. 6. împușcătură, salvă, detonare. 7. durere, chin, jale, necaz, suferință

focar *n.* iradiație, sursă, izvor, centru

focos, -oasă *adj.* temperamental, înfocat, înflăcărat, pătimăș, pasional, aprins, pasionat

fofează *f.* aripă, braț

fofla *vb. a* se strecura, *a* se furișa, *a* se introduce, *a* se prelinge, *a* pătrunde

fofârlică *f.* șmecherie, minciună, înșelăciune

fol *vb.* **a** mișuna, **a** se mișca, **a** se agita, **a** colcăi, **a** furnica, **a** forfoti

foială *f.* furnicar, forfotă, agitație, fâțâială, fojgăială

foileta *vb.* **a** răsoi, **a** frunzări

foileton *n. v.* articol

foișor *n.* **1.** cerdac, prispă, terasă, pridvor, balcon. **2.** chioșc, pavilion. **3.** turn

fojgăi *vb. v.* mișuna

folclor *n.* literatură populară

folcloric, **-ă** *adj.* popular

folos *n.* avantaj, profit, beneficiu, câștig, randament, dobândă

folosi *vb.* **1.** a întrebuința, **a** utiliza, **a** face uz, **a** uza, **a** recurge la **2.** **a** fi de folos, **a** servi, **a** ajuta, **a** sluji, **a** fi util. **3.** **a** trage folos, **a** profita, **a** beneficia, **a** se bucura de **a** câștiga

folosință *f.* **1.** folos, beneficiu, avantaj, câștig. **2.** folosire, întrebuințare, utilizare, uz

folositor, **-oare** *adj.* util, avantajos, bun, profitabil, binevenit, salutar

fond *n.* **1.** conținut, bază, miez, esență, nucleu, sâmbure. **2.** fundal. **3.** sumă, depozit, rezervă, provizie, acumulare

fondator *m.* întemeietor, ctitor, creator

fonetism *n.* **1.** rostire, pronunțare, pronunție. **2.** sunet, sonoritate (limbaj)

fonf, **-ă** *adj.* gângav, fornăit, bol-borisit

fonic, **-ă** *adj.* sonor, acustic **fontanela** *f.* moalele capului **fontă** *f.* tuci

for *n.* **1.** piață, agora. **2.** autoritate, instanță, conducere, organ **fora** *vb.* **a** săpa, **a** sonda, **a** excava **foralbăr** *n.* zăvor, cârlig

foraj *n.* sondare, forare, săpare

forceps *n.* clește

forestier, **-ă** *adj.* silvic

forfecă *vb.* **1.** a tăia, **a** mărunți. **2.** **a** critica, **a** analiza,

a judeca (aspru)

forfotă / foială, agitație, animație, furnicare, mișuială, viermuire

forfoti **vb.** **a** furnica, **a** mișuna, **a se** foi, **a se** învârti, **a** roi, **a** viermui

forja **vb. v.** prelucra

forma **vb.** 1. **a** alcătui, **a** face, **a** crea, **a** modela, **a** fasona, **a** fabrica, **a** confecționa. 2. **a** apărea, **a (se)** înființa, **a se** naște, **a se** produce. 3. **a** dezvolta, **a** crește, **a** educa

formal, **-ă** **auz** 1. convențional, birocratic, convenit. 2. categoric, indiscutabil, decis

formalină **f.** formol

formalism **n.** schematism, birocratism

formalitate / formă, procedură

formaliza **vb.** **a se** supăra, **a se** necăji, **a se** mâhni, **a** fi jignit

format, **-iad/a.** alcătuit, construit, confecționat. 2. crescut, adult, **copt** 3. instruit, educat, pregătit

formație **f.** 1. structură, întocmire, alcătuire. 2. orânduire, nivel, dezvoltare 3. aranjament, dispunere, așezare, aranjare, combinație. 4. echipă, ansamblu, brigadă, grup

formă **f.** 1. aspect, înfățișare, configurație, siluetă, profil. 2. fel, chip, mod, cale, modalitate. 3— tipar, model, calapod, calup, șablon

formidabil, **-ă** **adj.** extraordinar, uimitor, grozav, teribil, colosal, fantastic, gigantic, excepțional

formula **vb.** 1. **a** exprima, **a** expune, **a** enunța, **a** prezenta, **a** relata, 2. **a** redacta, **a** compune, **a** elabora, **a** configura, **a** întocmi

formular **n.** imprimat

formulă / 1. enunț. 2. parabolă, simbol. 3. parolă, consemn

fort **n. v.** fortăreață

fortăreață / fort, bastion, fortificație, întăritură, castru

forte *adj.* tare, puternic, rezistent, oțelit, fortificat

fortifiant, -ă *adj.* tonic, întăritor, reconfortant

fortifica *vb.* v. întări

fortificație */v.* fortăreață

fortissimo *adv.* foarte tare, intens, energic

fortuit, -ă *adj.* neprevăzut, neașteptat, inopinat, întâmplător

forța *vb.* 1. a constrânge, a sili, a obliga, a presa. 2. a se strădui, a se zbate, a se opinti, a se sforța, a-și da silința. 3. a sparge, a viola (ușa)

forțat, -ă *adj.* 1. impus, silit, obligat. 2. nefiresc, artificial, căutat, afectai, fals. 3. spart, rupt, stricat, violat

forță / 1. putere, tărie, dinamism, vigoare, energie, capacitate. 2. violență, presiune, constrângere, silnicie, silă

fosforescent, -ă *adj.* luminos, strălucitor, luminescent, sclipitor, fosforic

fosilă / rest, urme, rămășițe **foșnet** *n.* fâsâit, freamăt, foșnire, susur

foșni *vb.* 1. a fâșâi, a susura, a foșnai, a zumzâi. 2. a mișuna, a se mișca, a se frământa **fotă** / catrință, zavelcă, peștiman **fotocopie** / facsimil, reproducere **fotografia** *vb.* a (se) poza, a lua imagini

fotografie / poză, imagine, reproducere

fotoliu *n.* jilt, fotei, jeț

fractura *vb.* a frânge, a rupe, a zdrobi

fracționa *vb. v.* îmbucătăți

fracțiune / fragment, parte, frântură, bucată, diviziune

fraged, -ă *adj.* 1. crud, proaspăt. 2. delicat, fin, gingaș, tânăr, plăpând

fragil, -adj. plăpând, firav, slab, sensibil, delicat, casabil, friabil

fragilitate / 1. gingășie, delicatețe, finețe. 2. friabilitate

fragment *n.* 1. parte, frântură, fracțiune, diviziune,

porție, bucată. 2. pasaj, text, extras, context

fragmenta *vb. v.* împărți

fraier *m. v.* naiv

fraieri *vb. v.* înșela

franc *în* 1. ban, gologan, leu, para.

2. pl.) sumă, economii, avere

franc, -ă *adj.* sincer, corect, cinstit, loial, onest

franca *vb. a* timbra, *a* marca

frachețe *f.* sinceritate, onestitate, cinste, corectitudine, loialitate

franj *n.* ciucure, țarțam

franzelă *f.* pâine albă, jimblă

frapa *vb. a* șoca, *a* izbi, *a* impresiona, *a* bate *la* ochi, *a* lovi

frapant, -ă *adj.* izbitor, șocant, uimitor, surprinzător

fratern, -ă *adj.* frățesc, solidar

fraternitate *f.* frăție, împărțire, solidaritate

fraternizare *f.* înfrățire, unire, solidarizare, asociere

frauda *vb. v.* înșela

fraudă *f.* înșelătorie, furt, hoție, pungășie; șarlatanie, - delapidare, escrocherie, coțcărie

frazologie *f.* vorbărie, pălăvrăgeală, flecăreală

frăgar *m.* dud

frăgezime *f.* prospețime, delicatețe, finețe, gingășie

frământa *vb.* 1. a plămădi, *a* malaxa, *a* amesteca 2. *a se* agita, *a* fremăta, *a se* foi. 3. a răsuci, *a* învârti, *a* freca. 4. *a se* alarma, *a se* speria, *a se* îngrijora, *a se* preocupa. 5. *a se* chinui, *a se* zbate

frământat, -ă *adj.* agitat, tulburat, zbuciumat, uimit, torturat

frățesc, -ea *scă adj.* fratern, afectuos, devotat, cordial

frățește *adv.* fratern, *ca* frații

frăție *f.* fraternitate, înfrățire, afecțiune, solidaritate

frâna *vb. a* opri, *a* stăvili, *a* stăpâni, *a* ține, *a* inhiba

frână *f. v.* obstacol

frânge *vb.* 1. a rupe, a fractura. 2. a se întrerupe, a ceda, a se sparge.

3. a istovi, a epuiza, a zdrobi, a da gata. 4. (fig.) a înfrânge, a birui, a învinge

frânghie *f.* funie, ștreang

frântură *f.* 1. bucată, fragment, crâmpci, porțiune, parte, fărâamă. 2. fractură, spătură

frâu *n.* 1. hăț, dârlog, frână. 2. piedică, obstacol, stavilă, baraj

freamăt *n.* 1. agitație, mișcare, -tumul, vuiet. 2. murmur, susur, foșnet. 3. zgomot, gălăgie, larmă. 4. (fig.) fior, tremur, vibrație

freca *vb.* 1. a masa, a frecționa, 2. a lustrui, a șterge, a curăța. 3. a făcălui, a amesteca, a bate. 4. a șicana, a bate la cap, a pretinde

frecție *f.* masaj

frecuș - *n.* neînțelegere ceartă, critică, controversă

frecvent, -ă *adj.* des, repetat, obișnuit, uzual, curent, răspândit

frecvența *vb.* a vizita, a umbla, a merge (mereu), a urma (regulat)

frecvență *f.* repetare, reluare, prezență (regulată), periodicitate

fredona *. a cânta (încet), a îngâna, a intona

fremăta *vb.* 1. a foșni, a murmura, a susura. 2. a tremura, a tresaltă, a se înfiora, a vibra, a pulsa „a tresari, a se agita

fremătător, -oare *adj.* tremurător, vibrant, agitat, frământat

frenetic *adj.* însuflețit, exaltat, avântat, pasionat, agitat

frenezie *f.* 1. pasiune, patimă, zel. 2. extaz, delir. 3. avânt, elanfinsu-flețire

frescă *f.* 1. pictură, imagine, tablou. 2. (fig.) descriere, evocare

frez **adj.** roșcat, roșiatic, trandafiriu
 freza **vb.** a aşchia
 friabil, -ă **adj.** fragil, casant, sfăr-micios, inconsistent
 fricativ, -ă **adj.** constrictiv
 frică **f.** teamă, spaimă, groază, temere, fobie,
 înfricoşare
 fricos, -oasă **adj.** temător, sperios, laş, timorat
 fricţiuna **vb.** v. masa
 fricţiune **f.** 1. frecare, masaj. 2. certuri, divergenţe,
 neînţelegeri, adversităţi
 frig **n.** 1. rece, răcoare, ger. 2. frison, tremur,
 înfiorare, fior. 3. malarie, paludism
 frige **vb.** 1. a prăji, a perpelii, a pârloli. 2. a arde, a
 dogori. 3. (fig.) a se păcăli, a se înşela, a fi dus
 frigider **n.** răcitor, refrigerator, frigorifer
 friguros, -oasă **adj.** 1. sensibil (la fig.). 2. rece,
 răcoros
 fript, -ă **adj.** 1. ars, prăjit, pârlolit. 2. (fig.) înşelat,
 păcălit, păgubit
 friptură/fleică
 frisoane **pl.** friguri, tremur, tremurături
 frivol, -ă **adj.** uşuratic, neserios, libertin, fluşturatic
 friza **vb.** a ondula, a coafa frizer **m.** bărbier
 frondă / opoziţie, răzvrătire, înfruntare front **n.**
 câmp, linie de bătaie frontal, -ă **adj.** din faţă, pieptiş,
 direct
 frontieră / graniţă, hotar, demarcaţie, limită
 frontispiciu **n.** faţadă, faţă
 fruct **n.** 1. rod, poamă. 2. produs, rezultat, bilanţ,
 succes
 fructifer, -ă **adj.** roditor, productiv
 fructifica **vb.** - a valorifica, a finaliza, a concretiza,
 fructuos, -oasă **adj.** rodnic, folositor, util, profitabil,
 avantajos
 frugal, -ă **adj.** sobru, cumpătat, reţinut, măsurat,
 socotit

frumos *adv.* bine, plăcut, cum se cuvine, convenabil

frumos, -oasă *adj.* 1. arătos, plăcut, minunat, admirabil, încântător, estetic. 2. senin, luminos, clar, calm. 3. important, remarcabil, considerabil

fruntaș, -ă *adj.* primul, lider, cel dintâi

frunte / 1. cap, față. 2. început, fața. 3. elită, calitate (primă)

frunzar *n.* 1. umbrar, frunziș, frunzet. 2. așternut, pătură

frunzări *vb.* a răsoi, a cerceta (sumar), a foileta

frust, -ă *adj.* rudimentar, nenatural, nelucrat, simplu

frustra *vb.* a lipsi, a lua, a smulge, a spolia

ftiriază / pediculoză

ftizie, -ă *adj.* tuberculos, ofticos, tebecist

fudul, -ă *adj.* v. îngâmfat

fuduli *vb.* a se făli, a se mândri, a se împăuna, a se îngâmfa, a se lăuda, a fi trufaș

fuga *adv.* repede, grabnic, îndată, neîntârziat

fugar, -ă *adj.* 1. fugitiv, trecător, fugaci, efemer, pasager. 2. fugit, evadat, dezertor

fugă *f.* 1. goană, alergare, repezeală. 2. evadare, scăpare, dezertare. 3. refugiu, exil, pribegie

fugări *vb.* a goni, a urmări, a alerga, a hăitui

fugi *vb.* 1. a alerga, a goni, a galopa. 2. a evada, a dezerta, a se sustrage. 3. a pribegi, a se refugia, a băjenări

fugitiv, -ă 1. trecător, efemer, fugar. 2. sumar, rapid, superficial

fugos, -oasă *adj.* aprig, impetuos, dinamic

fuior *n.* caier, mănunchi

fular *n.* șal, batic, fișiu

fulgarin *n.* impermeabil, fâș, ba-lonzaid

fulgera *vb.* a. a sclipi, a străluci, a scânteia, a luci. 2. a izbi, a lovi, a săgeta

fulgere *t* 1. sclipire, scânteiere, fulger. 2. (fig.) clipă, moment

fulgul *vb.* a ninge

fulgurant, -ă *adj.* sclipitor, fosforescent, lucitor
fulminant, -ă *adj.* 1. exploziv, detonant, eruptiv. 2. (fig.) izbitor, violent uimitor
fum *n.* 1. fumăraie, fumegai. 2. negură, ceață, întunecare. 3. (fig.) îngâmfare, aroganță, pretenții, înfumurare, aere, făloșenie
fumat, -ă *adj.* (fig.) învechit, perimat, trecut
fumega *vb.* a afuma, a scoate fum
fumigație *f.* afumare
fumuii, -ie 1. cenușiu, gri, plumburiu. 2. (fig.) posomorât, mohorât, sumbru
funciar, -ă *adj.* a. funduar, agricol. 2. fundamental, principal, esențial, capital
funcție *f.* 1. post, serviciu, slujbă, profesie. 2. grad, rang, poziție. 3. rol, sarcină, atribuție
funcționă *vb.* a activa, a acționa, a lucra, a merge, a ființa
funcționar *m.* angajat, slujbaş, angajat
fund *ne* 1. dos, spate, șezut. 2. bază, temelie, temei. 3. tocător, cârpător taler. 4. adâncime „hău. abis, profunzime
funda *vb.* v. întemeia
fundac *n.* v. fundătură
fundal *n.* 1. fond. 2. paravan, decor, perete
fundament *n.* fundație, temelie, temei, bază
fundamenta ei. 1. a se baza, a se sprijini, a conta, a se întemeia. 2. a stabili, a consolida. 3. a demonstra, a argumenta, a elucida
fundamental, -ă *adj.* esențial, principal, definitoriu, capital, decisiv
fundamentat, -ă *adj.* întemeiat, just, justificat, legitim, motivat
fundăș *m.* apărător, bec (la fotbal), stoper
fundă *f.* panglică, bandă
fundătură *f.* impas, fundac, înfundătură
funebru, -ă *adj.* 1. mortuar, funerar. 2. (fig.)

lugubru, jalnic, sumbru

funerar, -ă *adj. v.* funebru

funest, -ă *adj. 1.* nefast, dezastruos, catastrofal, nenorocit. **2.** trist, jalnic, mizerabil

funie *f.* frânghie, odgon, coardă, hârzob

funingine *f.* scrum, zgură, negreală

fur *m.* hoț, tâlhar

fura *vb. 1.* a sustrage, a delapida, a spolia, a escroca, a jefui, a jecmăni, a șterpeli, a devaliza, a răpi, a deturna. **2.** a fermeca, a vrăji, a încânta, a emoționa, a coplesi.

furaj *n.* nutreț, hrană (animale)

furibund, -ă *adj.* furios, rabios, turbat, mânios

furie *f.* pornire, mânie, înverșunare, dezlănțuire, turbare, patimă

furios, -oasă *ay.* înfuriat, furibund, turbat, violent, nestăpânit, deliu

furiș *adv.* tiptil, pe ascuns, neobservat, furtiv, hoțeste

furișă *vb.* a se strecura, a se fofila, a pătrunde, a se prelinge

furnal *n.* cuptor înalt

furnicar *n. 1.* mușuroi. **2.** mișunare, agitație „aglomerare, înghesuială

furnitură *f.* accesorii, rechizite, marfă

furniza *vb.* a aproviziona, a procura, a livra

furori *f. pl.* senzație, entuziasm, încântare, uimire

furou *n.* combinezon, cămașă

furt *n.* hoție, delapidare, pungășie, sustragere, jaf, escrocherie, furțișag

furțișag *n.* furt

furtiv, -ă *adj. v.* furiș

furtunatic, -ă *adj. v.* furtunos

furtunos, -oasă *adj. 1.* viforos, vijelios, vifomic. **2.** agitat, tulburat, zbuciumat. **3.** năvalnic, impetuos, violent, debordant

furtună *f. 1.* vijelie, vifor. **2.** (fig.) frământare,

zbucium, revoltă, tulburare

furuncul *m. v.* buboi

fuziona *vb.* a se contopi, a se uni, a se amesteca

fus *n.* arbore, ax, grindei

fuziune *f.* contopire, amestec, sinteză, topire

gabarit *n.* volum, capacitate, dimensiune

gafă *f.* greșeală, prostie, scrânteală, nesocotință, impolitețe, jignire

gag *n.* glumă, spirit, banc, anecdotă

gaiță *f.* femeie guralivă, pisăloagă, bârfitoare, flecară

gaj *n. v.* amanet

gal *m.* francez, franțuz, celt

galant, -ă *adj.* 1. curtenitor, amabil, drăguț, gentil, politicos, atent. 2. darnic, generos, culant, galanton. 3. amoros, sentimental

galantar *n.* vitrină, expoziție

galanterie *f. i.* curtenie, curtoazie, amabilitate, gentilețe. 2. obiecte, mărunțișuri, îmbrăcăminte (în magazine)

galanton *adj. v.* darnic

gală *f. i.* solemnități, festivitate, sărbătoare, paradă. 2. competiție, întrecere

galben *n.* monedă, ban, para

galben, -ă *adj.* 1. blond, bălai, șarg. 2. gălbejit, palid, pal, searbăd, cadaveric

galerie *f.* 1. tunel, canal, pasaj, gang, coridor. 2. muzeu, pinacotecă, colecție. 3. balcon. 4. - bară (la perdele). 5. asistență, suporteri, spectatori

galeș, că *adj.* drăgăstos, languros, duios, melancolic, nostalgic

galic, -ă *adj.* francez, galic, franțuzesc **galicism** *n.* franțuzism

galimatle *f.* 1. amestec, încâlceală, încurcătură. 2. vorbărie (confuză), brambureală, flecăreală

galon *n.* firet, tresă **galop** *n.* fugă, goană, alergătură

galopa *vb.* a fugi, a goni, a alerga, a o lua la picior

galopant, -ă *adj.* rapid, fulgerător **galvaniza** *vb.* 1. a

zinca, a zincui. 2. (fig.) a însufleți, a stimula, a mobiliza, a antrena, a activa, a dinamiza

gamă *f.* 1. serie, evantai, sir, succesiune. 2. varietate, diversitate felurime **gang** *n.* culoar, coridor, tindă **gangrenă** *f.* rană (rea), putrefacție, descoriipunere **ganglion** *m.* umflătură, tumefiere **gangster** *m.* bandit, tâlhar, criminal, escroc, hoț **gara** *vb.* a parca **garafă** *f.* sticlă, butelie, șip. **garaj** *n.* remiză

garant, -ă *m. f.* chezaș, fideiutor, girant

garanta *vb.* a asigura, a chezașui, a gira, a da garanții

garantat, -ă *adj.* asigurat, sigur, neîndoielnic, precis, categoric, absolut

garanție *f.* 1. gaj, gir, amanet, zălog, cauțiune. 2. chezașie, asigurare, garantare

gară *f.* stație

gard *n.* împrejmuire, îngrăditură, zăplaz, îngrădire, ocol

gardă *f.* 1. pază, veghe. 2. caraulă, strajă, paznic, planton, veghetor. 3. apărătoare, scut (la sabie)

garderob *n.* dulap, șifonier

garderobă *f.* 1. îmbrăcăminte. 2. vestiar

gardian *în* 1. paznic, păzitor, supraveghetor. 2. polițist, sergent, temnicer

gargară *f.* 1. dezinfectare. 2. (fig.) pălăvrăgeală, sporovăială, vorbărie

garnisi *vb. v.* împodobi

garnitură *f.* 1. accesorii, adaos, completare. 2. asortiment, ansamblu, set, grupaj. 3. ornament, podoabă. 4. tren

garou *n.* legătură, coardă **gastric**, -ă *adj.* stomacal **gastronomie** *f.* bucătărie, arta bucatelor **gașcă** *f. v.* grup

gata *adj.* 1. isprăvit, terminat, finisat. 2. pregătit, aranjat, gătit. 3. (*adv.*) aproape să pe punctul de a, mai să...

gater *n.* fierăstrău, joagăr

gaură / orificiu, bortă, cavitate, cavernă, școbitură

gavanos *n.* borcan, chisea

gaz *n.* 1. emanație, efluviu. 2. petrol

gaza *vb.* a otrăvi, a intoxica, a sufoca **gazdă** *f.* amfitrion

gazetar *m.* ziarist, publicist, jurnalist

gazetă *f.* ziar, jurnal, cotidian, foaie

gazetăresc, -ea *scă* *adj.* jurnalistic, publicistic, informativ, superficial

gazetărie *f.* ziaristică, jurnalism

gazon *n.* iarbă, peluză

gazos, -oasă *adj.* volatil, eva-porabil

gazorniță *f.* opaiț, lampă

gagăuță *m.* prostănac, bleg, fleț, neghiob, gogoman

găinar *m.* potlogar, hoț, pungaș, coțcar, borfaș, șarlatan, escroc

găinărie *f.* 1. coteț. 2. potlogărie, hoție, învârteală,

găitan *n.* ceapraz, șiret, firet, șnur, brandeburg

gălăgie *f.* tăărăboi, balamuc, larmă, zgomot, zarvă, hărmălaie, vacarm

gălăgios, -oasă *adj.* zgomotos, scandalagiu, certăreț, limbut

gâlbejeală *f.* paloare, paliditate, lividitate

gâlbeni *vb.* a pâli, a se ofili, a se usca, a se veșteji

gâlbinare *f.* icter, hepatită

gâlbui, -ie *adj.* șofrăniu, chihlim-bariu

găleată *f.* căldare, cazan, vas

găligan *m.* vlăjgan, zdrahon, namilă, matahală

găman *m.* v, lacom

gămălie *f.* măciulie

găoace *f.* coajă, cochilie

gărgăun *în* 1. bărzăun. 2. pl.) toane, capricii, fumuri, extravagantă

găselniță *f.v.* soluție

găsi *vb.* 1. a afla, a descoperi, a dibui. 2. a născoci, a izvodi, a inventa, a imagina, a gândi, a elabora, a concepe,

a plăsmui, a proiecta, a zămisli. 3. a exista, a se afla, a fi, a sta, a se vedea. 4. a aprecia, a considera, a crede, a opina
găsire *f. v.* descoperire
găteală *f.* podoabă, dichis, dichiseală, zorzoane
gătej *n.* vreasc, surcea, surcică, uscătură
găti *vb.* 1. a (se) aranja, a (se) dichisi, a (se) împodobi, a (se) ferchezui. 2. a decora, a orna, a înfrumuseța, a pavoaza. 3. a prepara a face, a bucătări, a pregăti

găunos, -oasă *adj.* 1. scorburos, scobit, deșert. 2. gol, sec, spart

găuri *vb.* 1. a perfora, a străpunge a sparge, a sfredeli, a borteli. 2. a (se) rupe, a (se) uza, a (se) zdrențui. 3. a se caria, a se strica

găvan *n.* 1. scobitură, adâncitură cavitate, gaură. 2. strachină, blid 3 borcan, chisea. 4. delușor, movilă dâmb, dolmă, coastă

găzdui *vb.* a adăposti, a primi, a - caza, a încartirui, a da sălaș

gâde *m.* călău, casap, ucigaș.
gealat " *

gâdila *rf>.* (fig.) a măguli, a linguși

gâfâi *itf.* a pufâi, a sufla (greu), a răsuna

gâlcă *f.* umflătură, nod, inflamație, gâlmă

gâlceavă *f.* ceartă, conflict, dezacord, diferend, discordie, disensiune animozitate, neînțelegere, dispută scandal, vrajbă, pricină, - dihonie, învrăjbire **gâlcevi** *vb. m.* certa **gâlci** *m.* amigdalită **gând** *n. i.* idee, cugetare, cuget judecată, reflecție, concepție - convingere, vedere, opinie. 2. minte rațiune, socoteală, calcul, intenție proiect, imaginație, fantezie, închipuire. 3. voie, voință, plac, dorință, aspirație. 4. îndemn, povață, sfat îndrumare, orientare **gândac** *m.* libarcă, șvab, cărăbuș **gândi** *vb.* 1. a cugeta, a chibzui, a judeca, a reflecta, a medita, a raționa 2. a aprecia, a cântări, a considera, a crede. 3. a concepe, a imagina, a crea, a închipui, a elabora, a născoci a

proiecta, a plănui. 4. a bănui, a ghici, a întrezări, a presupune, a prevedea. 5. a voi, a dori, a intenționa
gândire / 1. cugetare, reflecție, meditare, judecată, chibzui re concepție, deliberare, cumpănire. 2. cuget, intelect, conștiință, rațiune minte, spirit, suflet, for interior

gânditor, -oare *adj.* 1. îngândurat", preocupat, absorbit, absent, medita-**fiâozof vis - ătof 2" (s)**
cugetător

gânganie *f.* găză. goangă, insectă, gândac

gângav, -ă *adj.* bâlbâit, gângăvit

gângăveală / bâlbâială, bolboroseală, bâlbâire

gârbaci *n.* bici, cravașă

gârbov, -ă *adj.* încovoiat, cocoșat, ghebos, gârbovit, cocârjat, curbat

gârbovi *vb.* v. încovoia

flârlă *f.* 1. pârâu, ponor. 2. (*adv fig*) mult, din belșug, berechet - **gât** *n.* 1. grumaz, gâtlan. 2. (*fig.*) dușcă, înghițitură, sorbitură

gâtiță/tv. gâtlej

gâtță**j* " larin96 bere9 atăl esofa9

gâtui *vb.* 1. a sugruma, a strangula, a jugula, a sugușa. 2. a înăbuș., a sufoca, a reprima, a împiedica, a curma. 3. a se îngusta, a se strâmta, a se subția, a se reduce

gază *f.* gânganie, insectă, goangă muscă a **gealat** *m.* călău, gâde

gealău *n.* rindea

geam ai. fereastră. 2. sticlă, lentilă, monoclu

geamantan *n.* valiză, cufăr

geamăn, -ă *aqjr:* 1, născut deodată
2. (*fig.*) identic, același, similar
n. scâncet, vaiet, suspin, icnet, oftat, tânguire

geambaș 1. negustor, samsar (de cai). 2. șarlatan, hoț, escroc

geamgiu *m.* sticlar

geamie *f.* moschee, mecet

geamlâc *n.* ferestruică, gemuleț, vitraliu
geană /pleoapă
geantă / servietă, mapă, poșetă tașcă
gel *n.* piftie
gelatină / piftie, gel
gelatinos, -oasă *adj.* vâcos, cleios
gelos, -oasă *adj.* **1.** bănuitor, temător, suspicios, zular. **2.** invidios, pizmaș, ranchiunos
gelozie *f.* **1.** temere, bănuială, suspiciune. **2.** ciudă, invidie, pică, necaz, ranchiună
gelul *vb.* **a** rindela, **a** netezi, **a** fătul, **a** lustrui
gem *n.* marmeladă, magiun
geme *vb.* **1.** **a se** tângui, **a se** lamenta, **a** suspina, **a se** văita. **2.** **a fi** supraîncărcat, **a fi** plin
geminat, -ă *adj.* împerecheat", pereche, îngemănat
gemă *f.* cristal
gen *n.* **1.** fel, mod, soi, tip, varietate, categorie, clasă. **2.** manieră, stil, chip, caracter, sens. **3.** specie, grup, diviziune, sistem
genealogie *f.* spiță, ascendență, înrudire
genera *vb.* **a** produce, **a** cauza, **a** declanșa, **a** naște, **a** crea, **a** isca, **a** face, **a** pricinui
general, -ă *adj.* **1.** comun, obștesc, colectiv, public. **2.** unanim, total, universal
generalitate *f.* totalitate, ansamblu, universalitate
generaliza *vb.* **1.** **a** totaliza, **a** sintetiza. **2.** **a** universaliza, **a** extinde
generalmente *adv.* totalmente, în general, în ansamblu, în genere
generalism *m.* arhistrateg, comandant suprem
generator, -oare *adj.* producător, dăător, creator
 generație *f.* descendență, rând, serie (de oameni), spiță, neam
generos, -oasă *adj.* darnic, mărinimos, inimos, culant, galant, nobil
generozitate *f.* mărinimie, dărnicie, larghețe,

caritate, omenie

geneză *f.* 1. origine, gnosă. 2. naștere, facere, apariție, ivire, creație

genotip *n.* germen, plasmă germinativă

genial, -ă *adj.* supradotat, excepțional, suprainteligent, ieșit din comun

geniu *n.* dar excepțional, talent imens

genocid *n.* masacru, carnaj, exterminare

gentil, -ă *adj.* amabil, curtenitor, politicos, drăguț, galant

gentilețe / amabilitate, politețe, atenție, curtoazie, dragălaşenie

gentilom *m.* nobil, aristocrat, magnat

gențlana *f.* ghințură

genuflexiune / 1. îngenunchere. 2. (fig.) ploconeală, obediență, supunere

genuin, -ă *adj.* natural, curat, pur, veritabil

genune / prăpastie, abis, hău

geometric, -ă *adj.* regulat, perfect

geometru *m.* topograf

geotropism *n.* adaptare, acomodare

ger *n.* îngheț, frig mare gera, e. a administra, a conduce, a îngriji gerar *m.* ianuarie

german, -ă *m. f.* neamț, nemțoaică germanofil, -ă *adj.* ftlogerman, neamțofil

„germen *n.* 1. embrion, sămânță. 2. (fig.) izvor, sursă, origine

germina *vb.* a încolți, a ieși, a apărea, a răsări

germinație *f.* încotțire, ieșire, răsărire, apariție

geros, -oasă *adj.* (foarte) rece, înghețat, friguros, glacial

gest *n.* atitudine, purtare, comportare -

gestație / sarcină

gestionar *m.* responsabil, șef, administrator

gestiune / administrare, îngrijire, conducere

get *m.* dac, traco-dac
 get-beget *adv.* adevărat „neaoș, veritabil, autentic,
 sadea
 gheară /1. unghie. 2. cârlig
 gheată / pantof, papuc, botină
 gheață / grindină, piatră
 gheb *n.* cocoasă
ghebos, -oasă *adv.* 1. cocoșat, gheboșat. 2. gârbov,
 gârbovit, încovoiat
gheenă *f.* infern, iad
ghemotoc *n.* cocoloș, mototol, ghem, boț
ghemui *vb.* a se chirci, a se strânge, a se contracta,
 a se aduna, a se încovriga
gherghină *f.* dalie
gherlă *f.* închisoare, arest, temniță, ocnă, pușcărie
ghetuș *n.* polei, lunecuș
ghes *n.* 1. ghiont, cot. 2. imbold, îndemn, stimul
gheseft *n.* afacere, ciubuc, aranjament, învârteală
ghețar *m.* 1. aisberg. 2. sloi
ghici *vb.* 1. a intui, a întrevedea, a prevedea, a
 sesiza, a întrezări, a bănuși. 2. a afla, a descoperi, a
 înțelege. 3. a prezice, a prevesti, a devină, a proroci
ghicitoare *f.* cimilitură, șaradă
ghicitor *m.* prezicător, oracol, astrolog, proroc
ghid *m.* călăuză, îndreptar, cicerone, busolă
ghida *vb.* a călăuzi, a conduce, a orienta, a îndruma
ghiduș *m. v.* bufon
ghidușie *f.* 1. glumă, năzbâtie, poznă, ștrengărie. 2.
 farsă, festă, păcăleală, renghi, șotie
ghiers *n.* melodie, viers, ton
ghiftui *vb.* a se îmbuiba, a se îndopa, a se sătura
ghimirie *f.* cocioabă, căsuță, bordei
ghimpe *f.* 1. ciulin, scai, scaiete, spin, țeapă,
 măracine. 2. (fig.) necaz, neajuns, supărare. 3. ironie,
 sarcasm, critică, venin
ghinion *n.* nenoroc, neșansă, ceas rău

ghinionist, -ă *adj.* nenorocos, păgubos **ghioagă** *f.* măciucă, ciomag, bătă **ghiol** *n.* 1. nămol. 2. baltă, iezor, heleșteu

ghiont *n.* brânci, îmbrânceană, bușeală **ghionti** *vb.* v. îmbrânchi **ghlotură** *f.* grămadă, mulțime **ghips** *n.* ipsos

ghirlandă *f.* cunună, coroană, împletitură

ghiveci *n.* 1. oală, glastră, vas. 2. amestec, amestecătură, mixtură **ghivent** *n.* filet **ghizd** *n.* colac, margine **ghizdav**, -ă *adj. v.* frumos **gigant** *m.* uriaș, enorm, colos, **gigantic**, -ă *adj.* colosal, enorm, imens, măreț, formidabil, fabulos, fenomenal, uimitor, uluitor, teribil

gimnastică *f.* antrenament, exercițiu (fizic), mișcare **gineceu** *n.* 1. pistil. 2. hare **ginecolog** *m.* mamoș, obstetrician **gingaș**, -ă *adj.* 1. delicat, fin, grațios, fragil, suav, firav, plăpând, sensibil. 2. dificil, pretențios, mofturos, anevoios **gingășie** *f. v.* delicatețe **gintă** *f.* neam, popor, norod **gir** *n.* garanție, cautiune, asigurare **gira** *vb.* a garanta, a asigura, a chezași **girant**, -im. *f.* remitent, garant **giratoriu**, -ie *adj.* circular, rotitor **girație** *f.* rotație, rotire **gireadă** *f.* grămadă, maldăr, șiră, **giruetă** *f.* anemoscop **giurgiuleală** *!* *v.* alintare **giulgiu** *n.* lințoliu, sovon, pânză **giuvaier** *n.* bijuterie, podoabă, odor **giuvaiergiu** *m.* bijutier, argintar **glacial** - *adj. l.* înghețat, polar. 2. rece, distant, neprietenos, rezervat **glaciar** *n.* pleistocen **glaf** *n. pervaz*, prichici **glandă** *f. v.* organ **glanț** *n.* poleială

glas *n.* 1. voce, ton, timbru, viers. 2. grai, vorbă, cuvânt, limbă **glastră** *f.* ghiveci, oală, vas, vază

glazura *f.* luciu, lac, email, glanț, lustru

glăsui *vb. v.* vorbi

glie *f.* 1. pământ, ogor, țarină. 2. țară, patrie

gligan *în* 1. mistreț, porc sălbatic.

2. găligan, huidumă, matahală

glisant, -ă *adj.* alunecos, lunecos

gloabă *f.* 1. mârtoagă, dârloagă, dabilă. 2. bir, impozit,

amendă

gloată *f.* mulțime, ceată, buluc, grămadă, pâlț, adunătură, plebe, vulg **glob** *n.* 1. sferă, rotogol, crug. 2. pământul, lumea, mapamondul

global, -ă *adj.* total, complet, deplin, pe de-a-ntregul, totalmente **globular**, -ă *adj.* sferic, rotund **glod** *n.* mîl, noroi, nămol, mocirlă, tină

gloduros, -oasă *adj.* 1. mîlos, noroios, nămolos, mocirlos. 2. bolo - vînos, pietros, bolovănit **glonț**/? proiectil, plumb cartuș **glorie** *f.* 1. mărire, onoare, slavă, grandoare, strălucire. 2. laudă, elogiu, cinstire, omagiu, preamărire.

3. faimă, celebritate, reputație. prestigiu, renume

glorifica *vb.* *v.* preamări

glorios; oasă *adj.* 1. victorios, eroic, biruitor, învingător. 2. preamărit, slăvit, proslăvit, strălucit, faimos

glosa *vb.* 1. a explica, a lămuri. 2. a adnota, a comenta, a parafraza

glosar *n.* vocabular, lexic, lexicon

glosă *f.* explicație, adnotare, comentariu, notă

glucid *n.* zahăr

glugă *f.* capișon

glumă *f.* 1. spirit, calambur, bășcălie.

2. umor, ironie, haz, ghidușie. 3. farsă, pozna, festă „păcăleală, năzbâtie, ștrengărie

glumeț, -cață *adj.* hazliu, poznaș, spiritual, comic, hâtru, mucalit, șugubăț, ghiduș, mehenghi, șăgalnic

glumi *vb.* a face haz, a spune glume, a sugui, a șodi, a vorbi în dodii

gnomic, -ă *adj.* sentențios, aforistic, moralist

gnoseologie *f.* epistemologie, teoria cunoașterii

goană *f.* 1. fugă, alergare, cursă, viteză. 2. hăituială, stîrnire, haită. 3. împreunare, mantă, gonire

goangă *f.* insectă, gînganie, gîză, hexapod

goarnă *f.* trompetă, trîmbiță

godac *m.* purcel

godeu *n.* cută, creț, pliseu, pliu

goeland *m.* pescăruș

gofra *vb.* **a** plisa, **a** face cute

gogi *vb.* **v.** boli

gogoasă *f.* 1. pancovă, craflă. 2. cocon, crisaldă. 3. *(fig.)* minciună, născoceală, poveste, neadevăr

gogoman *m.* **v.** nătăflet

gogomănie *f.* **v.** neghiobie

gogonat, -ă *adj.* **v.** umflat

gol, goală *adj.* 1. dezbrăcat, despuiat, nud, dezgolit, golaș. 2. deșert, sec, pustiu, necultivat, nelocuit, nepopulat. 3. golit, secat, vid, fără conținut, neocupat, liber, slobod. 4. *(s.)* l'acună, lipsă

golan *m.* derbedeu, haimana, huligan, vagabond, teleleu, coate-goale

golaș, -ă *adj.* gol, pleșuv, desfrunzit, despădurit

golănie *f.* mojie, necuviință. obrăznicie, măgărie

goli *vb.* 1. **a** deșerta, **a** descărca, **a** vida. 2. **a** elibera, **a** evacua, **a** seca. 3. **a** dezbrăca, **a** despuia, **a** jefui, **a** prăda

goliciune *f.* nuditate, golătate; *(fig.)* sărăcie, lipsuri

gologan *m.* ban, franc, para, pitac, sfanț, arginți, capital

gonaci *m.* hăitaș, gonaș, bățiaș, fugău

goni *vb.* 1. **a** alerga, **a** fugi, **a** o lua la picior. 2. **a** fugări, **a** hăitui, **a** mâna, **a** alunga, **a** izgoni, **a** ostraciza. 3. **a** *(se)* împerechea, **a** *(se)* împreună **gonoree** *f.* blenoragie

gorgan *n.* deal, movilă, dâmb **gornist** *m.* trompetist, trompet, trâmbițaș

gorun *m.* stejar

gospodar *m.* proprietar, administrator, stăpân, cârmuitor, chivernisită

gospodărește *adv.* cu chibzuială, judicios, bine gândit, convenabil

gospodări *vb.* **a** administra, **a** chivernisi, **a** conduce,

a ocârmui

gospodărie *f.* familie, cămin, menaj, posesiune, acareturi

gospodină *f.* casnică, menajeră

grabă *f.* 1. zor, viteză, repezeală, iuțeală, rapiditate. 2. urgență, nerăbdare, precipitare, pripă, pripire

grabnic, -ă *adj.* 1. iute, repede, rapid, neîntârziat. 2. imediat, curând, îndată, prompt. 3. urgent, presant

grad *n.* 1: nivel, stadiu, treaptă. 2. rang, funcție, poziție

grația *vb.* 1. a marca, a diviza, a indica. 2. a doza, a nuanța, a echilibra

gradat, -ă *adj.* 1. treptat, progresiv, succesiv. 2. dozat, nuanțat, măsurat

gradație *f.* diviziune

grafic *n.* diagramă, schemă

grafie *f.* scriere, scris, scriitură

grafit *n.* plumbagină

grai *n.* 1. limbaj, vorbire, exprimare, limbă. 2. idiom, - dialect, subdialect. 3. glas, voce, cuvânt, verb, rost

grajd *n.* staul, sălaj, poiată, pățul, serai

gramafon *n.* patefon

grandilocvent, -ă *adj.* afectat, emfatic, retoric, pompos, patetic, bombastic, prețios

grandilocvență *f.* emfază, retorism, patos, manierism, prețiozitate

grandios, -oasă *adj.* măreț, impozant, maiestuos, impunător, magnific, imens, semeț, monumental, splendid, strălucit, falnic

grandoare *f.* măreție, monumentalitate, splendoare, strălucire, fast

grandoman, **-ă** *adj.* înfumurat, megaloman, îngâmfat, infatuat, încrezut, semeț

grandomanie *f.* v. înfumurare

granit *n.* (fig.) tărie, forță, duritate

graniță *f.* 1. frontieră, hotar, margine, limită. 2. limită, demarcație, zăgaz, barieră

granular, **-ă** *adj.* v.

granulos granulom *n.* nodul, chist, flegmon granulos, -oasă *adj.* grăunțos, granular, grunjos, grunzuos grapă *f.* boroană, colțar gras, -ă *adj.* 1. corpulent, dolofan, rotofei, obez, gros, voluminos, plin, truș. 2. unsuros, uleios, onctuos, uns, untos. 3. fecund, fertil, mănos, roditor, îmbelșugat gratie *f.* zăbrea, ostreț, roștei gratifica *vb.* a răsplăti, a recompensă, a premia

gratificație *f.* recompensă, primă, premiu

gratis *adv.* gratuit, degeaba, fără plată, pe nimic

gratitudine *f.* recunoștință, mulțumire

gratuit, -ă *adj.* 1. gratis, degeaba, fără plată. 2. inutil, nejust, neîntemeiat gratula *vb.* a felicita, a lăuda grația *vb.* a ierta, a absolvi, a amnistia

grație *f.* 1. farmec, gingășie, drăgălășenie, șarm, finețe. 2. mlădiere, zveltețe, suplețe. 3. eleganță, nuri, atracție. 4. favoare, avantaj, ajutor. 5. prep!) datorită, mulțumită

grațios, -oasă *adj.* gingaș, fin, delicat, suav, elegant, mlădios, suplu, zvelt

grav, -ă *adj.* 1. primejdios, periculos, acut, serios, sever. 2. solemn, important, marțial. 3. adânc, gros, profund, cavernos

gravr *vb.* a întipări, a înscrie, a scrijeli

gravidă *f.* însărcinată, borțoasă, grea

graviditate *f.* sarcină, maternitate gravita *vb.* a tinde, a se roti, a se concentra, a se auna

gravitate *f.* 1. importanță, seriozitate, primejdie, pericol. 2. solemnitate, morgă, importanță. 3. profunzime, adâncime

gravitație *f.* atracție universală

grăbi *vb.* 1. a iuți, a accelera, a zori, a presa, a urgenta. 2. a precipita, a pripi, a devansa

grăbit, -ă *adj.* grabnic, iute, zorit, precipitat, rapid, repede, accelerat

grădinar *m.* horticultor, florar - grăi *vb.* a vorbi, a zice, a spune, a glăsu, a cuvânta, a comunica

grăitor, -oare *adj.* convingător, concludent, edificator, decisiv, elocvent

grămadă *f.* 1. vraf, maldăr, morman, movilă, aglomerare, teanc, purcoi, strânsură. 2. mulțime, duium, puhoi, sumedenie, ceată, buluc, droaie, grup, sir, gloată

grămădeală *f.* fmbulzeală, aglomerație, afluență, înghesuială1, aflux

grămătic *m.* diac, pisar, scrib, scriitor, uricar

grăpa *vb.* *a* mărunți, *a* boroni

grăpiș *adv. v.* târâș

grăsan, -ă *adj.* rotofei, dolofan, bucălat, grăsuț, durduliu, plin, rotund

grăsime *f.* untură, unsoare

grăsuț, -ă *adj. v.* grăsan

grătar *n.* grilă

grăunte *m.* bob, boabă, granulă, mișină

greată *f.* (fig.) dezgust, silă, aversiune, scârbă, repulsie, lehamite

grefa *vb.* *a* transplanta

grefă /. transplant

greoi, -oaie *adj.* 1. lent, încet, moale, molău, zăbavnic. 2. dificil, anevoios, încâlcit, confuz. 3. stângaci, neîndemânatic, încurcat

gresă *vb.* *a* unge, *a* lubrifica

gresie / cute

greșeală *f.* 1. abatere, eroare, culpă, vină, păcat, vinovăție, sminteala, rătăcire 2. inexactitate, incorectitudine. 3. gafa, prostie. 4. defect, cusur, neajuns, meteahnă, hibă, scădere, viciu

greși *vb.* 1. a se înșela, *a* da greș. 2* *a* confunda, *a* încurca, *a* sminti, *a* rătăci. 3. *a* păcătui, *a* călca legea

greșit, -ă *adj.* 1. incorect, eronat, inexact, smintit, fals, nefondat. 2. rău, nepotrivit, prost, stricat **greșos, -oasă** *adj. v.* dezgustător **greu, grea** *adj., adv.* 1. masiv, mare, voluminos, dens, încărcat. 2. apăsător, copleșitor, înăbușitor. 3. dificil, anevoios, complicat. 4. neplăcut,

dezgustător, nesuferit, respingător, urât. 5. aspru, câinesc, tulbure. 6. grav, periculos, rău, brutal, dur. 7. serios, important, însemnat, prețios

greutate / 1. povară, sarcină, încărcătură, pondere. 2. dificultate, piedică, opreliște, impas, neajuns, nevoie, obstacol. 3. apăsare, neliniște, necaz, suferință, efort, osteneală. 4. (fig.) prestanță, influență, trecere, prestigiu, putere, faimă, înrâurire

gri *adj.* cenușiu, sur, fumuriu, plumburiu

grijanie /

cuminecătură, împărtășanie

grijă / 1. teamă, frământare, preocupare, neliniște, îngrijorare, temere, aprehensiune. 2. atenție, precauție, prevedere, circumspecție, prudență, luare-aminte, băgare-de-seamă, vigilență. 3. interes, sinchiseală, scrupul, migală, meticulozitate, minuție. 4. ocrotire, protecție, pază, scut, oblăduire, supraveghere

grijuliu, -ie *adj.* atent, prudent, circumspect, prevăzător, precaut, preocupat, vigilant

grilă *f.* grătar, sită

grimasă / schimonoseală, strâmbătură, scâlâmbătură, rictus

grimă *f.* machiaj, machiere

grind *n. v.* deal

grindă / bârnă, bară, stâlp, po

grindsi talpă, fus. osie grindină / piatră, gheață
gripat, -ă *adj.* 1. răcit. 2. blocat, oprit (motorul) **griv, -ă** *adj. v.* pestriț **grizat** *adj.* amețit, beat, turmentat

grânar *n.* hambar, pătul, jitniță, magazie

grâne *pl.* 1. holde, lanuri. 2. cereale, bucate, pâine

groapă *f.* 1. scobitură, adâncitură, bortă. 2. mormânt. 3. râpă, surpătură, scufundătură

groază *f.* 1. spaimă, frică, teroare, înfiorare, oroare. 2. mulțime, duium, potop, puhoi, puzderie, sumedenie

groaznic, -ă *adj.* 1. îngrozitor, înfiorător, înspăimântător, înfricoșător, teribil, oribil. 2. colosal,

extraordinar, fenomenal, formidabil, năprasnic, strașnic. 3. tare, mult, foarte, extrem. 4. urât, abominabil, dezgustător, terifiant

grobian, -ă *adj. v.* necioplit

grohăi *vb. a* guița, *a* grohoti

grohot *n.* 1. grohăit, guițat. 2. pietriș, grohotiș, bolovăniș

grohotiș *n.* pietriș, prund, grohot, bolovăniș

gros, -oasă *adj.* 1. mare, voluminos, imens, masiv. 2. compact, dens, izolat; protector. 3. grav, profund, adânc, cavernos

grosolan, -ă *adj.* 1. brut, necizelat, nelucrat, neșlefuit, nefinisat, butucănos. 2. bădăran, primitiv, incult, mitocan, mojić, impertinent, nedelicat, mârľan, vulgar, grobian, ordinar, ȃpârľan, mocofan

grosolănie *f. v.* mojićie

grotă *f.* peșteră, cavernă, catacombă

grotesc, -ea scă *adj.* burlesc, caraghios, parodic, ridicol

grozav, -ă *adj.* 1. groaznic, fioros, cumplit, înfiorător, oribil, teribil, atroce, crunt, infernal, înspăimântător, strașnic. 2. colosal, extraordinar, fenomenal, formidabil, excepționale, fabulos, nemaipomenit, negrăit, nespus, uimitor, strașnic, tare, extrem

grozăvenie *f.* grozăvie

grozăvi *vb. v.* făli

grozăvie *f.* 1. nenorocire, calamitate, oroare, flagel, dezastru, năpastă, prăpăd, pustiire, sinistru, urgie. 2. cruzime, monstruoziťate, barbarie, ferocitate, neomenie, violență, sălbăćie. 3. mulțime, potop, buluc, duium, puhoi, grămadă, puzderie

grul *n.* colină, delușor, movilă, pisc, măgură

gruie *f.* macara, muflă

grumaz *n.* 1... găt, gătľan, junghetură. 2. ceafă, cerbice, gârbiță

grunzuos, -oasă *adj.* 1. granulos, zgrunțuros,

rugos. 2. aspru, scorțos

grup *n.* 1. ceată, bandă, buluc, cârd, droaie, gloată, trupă, grămadă, pâlc, stol. 2. clasă, categorie, grupare, tagmă, tabără, castă, facțiune

grupa *vb.* 1. a aduna, a reuni, a comasa, a strânge, a asambla; a asocia. 2. a aranja, a clasifica, a distribui, a ordona, a orândui, a sistematiza, a repartiza

grupare *f. v.* grup

grupă *f.* unitate, grup, ceată, trupă, pâlc, stol

gudron *n.* catran, zeft

gudura *vb. v.* linguși

guița *vb.* a grohăi, a covița

gumă *f.* 1. radieră. 2. cauciuc, elastic

gunoi *n.* 1. murdărie, impuritate, goz. 2. bălegar, îngrășământ. 3. (fig.) lichea, otreapă, lepădătură

guraliv, -ă *adj.* vorbăreț, limbut, flecar, palavragiu, gureș

gură *f.* 1. rost, buze, bot; (peior.) râț, flit, meliță, papagal, clanță, moară. 2. sărut, sărutare, pupătură. 3. înghițitură, sorbitură, dușcă, gât, îmbucătură, mușcătură. 4. articulație, glas, voce. 5. ceartă, scandal, vrajbă, sfadă. 6. deschidere, gaură, orificiu

gureș, -ă *adj. v.* guraliv

gurgui *n.* mamelon, sfârc

guriță *f.* sărut, sărutare

gurmand, -ă *adj.* lacom, mîncău, pofticios, mîncăcios

gust *n.* 1. sensibilitate, simț (estetic), stil, ținută. 2. înclinație, preferință, predispoziție, pornire. 3.

poftă, plăcere, dorință, capriciu, toane, extravagantă

gusta *vb.* 1. a încerca, a degusta, a cerceta. 2. a aprecia, a prețui, a-i plăcea. 3. a dejuna, a prânzi, a mânca (frugal)

gustare *f.* 1. apetitiv. 2. dejun, prânz

gustat, -ă *adj.* apreciat, prețuit, plăcut

gustos, -oasă *adj.* delicios, plăcut, atrăgător,

apetisant, savuros, succulent, picant

gușă *f.* 1. bărbie. 2. basedov. 3. gât, beregată, gâtlej

gușter *m.* șopârlă

gută *f.* 1. podagră. 2. apoplexie – paralizie, dambla

gutura *n.* catar, coriză, rinită, troahnă

gutural, -ă *adj.* velar

guvern *n.* consiliu de miniștri, cabinet, executivul

guverna *vb.* 1. a conduce, a cârmui, a dirigi, a administra, a chivernisi, a ocârmui. 2. a orienta, a îndruma.

guvernamental, -ă *adj.* oficial, administrativ

guvernânt *m.* conducător, șef, ocârmuitor

guvernântă *f.* bună, educatoare, șvester, îngrijitoare

guvernare *f.* 1. conducere, administrare, diriguire, cârmuire, chivernisiră. 2. regim, sistem politic

guvernator *m.* cârmuitor, șef, administrator, ocârmuitor

guvernământ *n.* regim, sistem politic, guvernare

guvidle *f.* glăvoacă

guzgan *m.* șobolan, chițcan, hâr-ciog, popândău

habar *n.* grijă, preocupare

habitat *n.* biotop

habotnic, -ă *adj.* bigot

hac *n.* 1. (reg.) piedică, obstacol. 2. (reg.) cui

hachiță *f. v.* capriciu

hadâmb *m. v.* eunuc

haglalăc *n.* (rar.) pelerinaj

hagiu *m.* (înv.) pelerin

hahaleră *f. v.* secătură

haham *m.* rabin

hah *interj. v.* haide!

haidamac *m. v.* haimana

haidău *m. v.* haimana

haldei *interj.* Ivino, hai. 2. dă-i drumul, să pornim

haidu *c în (înv.) v.* pandur

haihui *adv. v.* razna

haimana *f.* derbedeu, vagabond, pușlama, lichea, golan, haidău, pierde-vară, fluieră-vânt

hain, -ă *adj. v.* rău

haină *f.* îmbrăcăminte, veșmânt, strai, veston, surtuc, sacou

haită *f.* 1. grup, ceată, turmă, gloată. 2. câine, potaie, cățea

hal *n.* stare, aspect, înfățișare, situație, împrejurare.

halal! *interj.* bravo!

halat *n.* 1. capot, haină lungă. 2. unealtă, sculă

hală *f.* 1. sală. 2. piață

halbă *f.* pahar de bere

halcă *f.* bucată, ciozvârtă, hartan

haleală *f.* (fam.) *v.* mâncare

halima *f. v.* pățanie

halo *n.* aureolă, cerc, luminos.

haiti *interj. v.* stop

haltă *f.* stație, oprire, popas

halteră *f.* greutate

halucinație *f.* vedenie, nălucire, năzărire, fantasmă, iluzie
ham *n.* harnașament, echipament
hamal *m.* cărător, salahor, tregher
hamalâc *n.* muncă (greă), treabă

(istovitoare) **hambar** *n.* grânar, magazie, siloz
han1 *rrr.* șef, căpetenie, comandant (tătar)

han2 *n.* ospătărie, birt, făgădău

handicap *n.* 1. dezavantaj, neajuns, impas. 2. greutate, piedică, balast

hang *n. v.* ison

hangar *n.* garaj, hală

hanger *n.* pumnal, cuțit, șiș

hangiu *m.* ospătar, birtaș

hanță *f.* 1. haină, strai, zdreanță. 2. gură-spartă, flecar

haos *n.* 1. dezordine, debandadă, confuzie, babilonie, harababură. 2. abis, hău, genune

haotic, -ă *adj.* confuz, încâlcit, dezordonat, încurcat

hap *n.* bulin, pilulă

hăpcă *f.* (în expr.) *cu* *hapca* = 1. cu forța, cu de-a sila, pe nedrept, hoțeste. 2. cu nemiluita, fără număr, cu'rostopală

hăplea *m. v.* nățărau

hăpsân, -ă *adj.* 1. hain, câinos, crud, odios, răutăcios. 2. lacom, hrăpăreț, avar, zgârcit, harpagon

har *n.* 1. dar, talent, măiestrie. 2. inspirație, facultate, disponibilitate

harababură *f.* dezordine, învălmășeală, haos, babilonie, aiureală

harachiri *n.* sinucidere, autosacrific - care

haracl *n. v.* tribut

harap *m.* negru, maur, african

harapnic *n.* bici

harbuz *m.* pepene-verde, lubeniță

harcea-parcea *adj.* sfâșiat, distrus, nimicit, făcut praf, desființat

harem *n.* serai

harnașament *n. v.* ham

harnic, -ă *adj.* muncitor, activ, sârguincios, vrednic, destoinic, asiduu, zelos, silitor, neobosit, diligent, laborios

harpagon *m. v.* zgârcit

harpie *f. v.* dihanie

hartan *m. v.* halcă

hartă *f. v.* ceartă

hat *n.* răzor, hotar

hatâr *n.* 1. *v.* plăcere. 2. *v.* favoare

hatman *m.* spătar

havaiană *f.* chitară

naval, -e *adj.* albastru, azuriu, bleu

havană / țigară de foi

havuz «arteziană

haz *n.* 1. veselie, glumă. 2. umor, spirit, duh. 3. farmec, grație, atracție

hazard *n.* întâmplare, soartă, destin, loterie

hazarda *vb.* **a** risca, **a se** încumeta, **a se** aventura, **a se** expune

hazliu, -ie *adj.* vesel, spiritual, glumeț, șugubăț, amuzant, hazos, mucalit, comic”.

hazna *f.* cloacă

hazos, -oasă *adj. v.* hazliu

hăbăuc, -ă *adj. v.* năuc

hăcui *vb. v.* ciopârți

hăitaș *m.* gonaș, bățiaș, mânător

hăitui *vb. v.* goni

hăltuială / fugărire, goană, stârnire, gonire

hălăciugă / *v.* desiş

hălădui *vb.* 1. **a** trăi, **a** sălăşlui, **a** locui. 2. **a** izbuti. 3. **a** înainta, **a** merge, **a** propăşi

hămăl *vb. a* lătra

hămesit, -ă *adj. a.* lihnit, înfometat, flămând. 2. lacom, nesăţios

hărăzi *vb.* 1. **a** destina, **a** sorti, **a** meni, **a** hotărî. 2. **a** acorda, **a** da, **a** dona, **a** dăru

hărmălaie *f.* larmă, gălăgie, zgomot, zarvă, tărbăoi, tămbălău, vuiet – balamuc, tam-tam, tapaj

hărnicie / sârguinţă, râvnă, zel, vrednicie-silinţă, asiduitate, diligentă, destoinicie

hărtăni *vb. v.* rupe

hărţui *vb.* 1. **a** necăji, **a** cicăli, **a** întărâta, **a** sâcăi, **a** tachina, **a** zădări, **a** suci şi răsuci. 2. **a** lupta, **a se** încăiera, **a se** înfrunta

hărţuială / hartă, încăierare, confruntare

hărţuit, -ă *adj. v.* sâcăit

hăt *adv.* tare, foarte, mult şi bine

hături *n. pl.* frâu, dârlogi

hăţiş *n.* desiş, măraciniş, sihlă, hălăciugă

hău *n.* prăpastie, genune, abis

hăull *vb.* **a** chiui, **a** striga, **a** chioti, **a** cânta, **a** ani

hâd, -ă *adj. v.* urât

hâră / **v.** ceartă

hârb **n.** 1. ciob, spărtură, țăndără. 2. blid, cratiță, strachină, farfurie

hârbui **vb.** **v.** strica

hârcă / 1. craniu, scăfârlie, căpățână, țeastă, tigvă. 2. baborniță, zgripturoaică, hoască, cotoroanță

hârciog **m.** șobolan, guzgan

hărdău **n.** **v.** butoi

hârâi **vb.** 1. a mârâi. 2. **a** întărâta

hârjoni **vb.** **a se** zbengui

hârșai **vb.** **a** freca, **a** târî, **a** târși

hârtoape **n. pl.** **v.** groapă

hârtoagă/terfelog

hârzob /7. **v.** funie

hanii, -ă **adj.** **v.** glumeț

hâțai **vb.** **a** clătina, **a** zgâlțâi

hebdomadar, -ă **adj.** săptămânal

hecatombă **f.** masacru, măcel, genocid, ucidere

hegemon **m.** supremație, dominare, autoritate
(supremă)

helesteu **n.** **v.** iaz

belge **f.** nevăstuică

hematie **f.** eritrocit, globulă roșie

hemoroizi **m.** pop.) trănji

hepatită **f.** icter, gălbinare

herb **n.** **v.** blazon

hermafrodit, -ă **adj.** bisexual, fătălău, bisexual

hermină **f.** hermelină, cacom

hernie **f.** boșorogală, vătămătură, hâitură,
surpătură

herpes **n.** spuzeală

hetairă **f.** curtezană, damă, prostituată

heteroclit, -ă **adj.** compozit, eterogen

hexapod **m.** **v.** insectă **hibă** **f.** neajuns, defect, lipsă

hibernal, -ă **adj.** iernatic **hibrid**, -ă **adj.** corcit, amestecat

hidos, -oasă **adj.** dezgustător, urât, monstruos, groaznic,

oribil, hâd, slut, pocit, desfigurat **hidrant** *n.* gură de apă
hodrargir *n.* mercur **hidromel** *n.* mied
hidropizie *f.* dropică, idropizie, boala de apă
hidroxil *m.* oxidril
hieratic, -ă *adj.* 1. sfânt, sacru. 2. rigid, static,
 înțepenit
hieroglific, -ă *adj.* necitet, ilizibil, indescifrabil
himeră *f.* iluzie, fantezie, închipuire, utopie,
 nălucire, fantasmă
himeric, -ă *adj.* iluzoriu, închipuit, irealizabil,
 fantastic, imaginar, utopic **hindus**, -ă *adj.* indian
hiperbolă *f.* exagerare, superlativ
hipermetropie *f.* prezbitism
hiptom *s.n.* călărie
hipnotic, -ă *adj.* hipnotizant, narcotic, somnifer,
 soporific
hipnotiza *vb.* a captiva, a subjuga, a fascina, a
 încânta, a seduce, a vrăji
hipnotizant, -ă *adj. v.* hipnotic
hipocentru *n. v.* epicentru
hipodrom *n.* turf
hiritist *vb. v.* felicita
hirotonisi *vb.* a preoți
hirsut, -ă *adj.* 1. zbârlit, vâlvoi, ciufulit. 2. eirâcios,
 posac, ursuz, morocănos
hlamida *f.* mantie
hlizi *vb.* 1. a chicoti, a râde. 2. a se zgâi, a se holba,
 a căscă ochii, a se boldi
hol *interj.* stop! stai
hoardă *f.* 1. ceată, șleahtă, ordie, grup, bandă. 2.
 trib
hobot *n.* vâl, feregea, broboadă, basma
hodorog *m.* babalâc
hodorogi *vb.* 1. flecări. 2. a se strica, a se dărăpăna,
 a se hârbui, a se uza, a se șubrezi, a se hrentul
hogaș *n.y.* făgaș

hogeag *n.* horn, coș

hohot *n. v.* plâns (sau râs)

hohoti *vb. v.* râde

hoinar, -ă *adj.* vagabond, haimana, plimbăreț, rătăcitor, pribeag, pierde-vară

hoinări *vb. v.* vagabonda **hoit** *n. v.* cadavru **hol** *n.* antreu, sală, vestibul **holba** *vb. v.* zgâi

holbat, -ă *adj.* zgâit. căscat, boldit, umflat

holdă *f.* ian, ogor, țarină, tarla **holendru** *n. 1.* filtru. 2. racord **holercă** *f. v.* rachiu **holm** *n.* deal. colină **holocaust** *n. v.* masacru **holtei** *m.* burlac, celibatar, neînsurat

homicid *n.* crimă, ucidere, asasinat

homosexual *m.* pederast, invertit

hop *n. 1.* piedică, obstacol. 2. greutate, dificultate. 3. săritură. 4. groapă, hârtoapă

horă *f. 1.* dans, joc. 2. cântec, doină, baladă, melodie

horbotă *f.* dantelă

horcăi *vb. v.* sforăi

horn *n.* coș, hogeag, buduroi

hornar *m.* coșar

horoscop *n.* zodiac

horticultură *f.* grădinărit

hotar *n. 1.* graniță, frontieră. 2. hat, răzor, mejdină, margină, limită, capăt. 3. regiune, ținut

hotări *vb. 1.* a stabili, a fixa, a decide, a dispune, a decreta, a porunci, a stipula. 2. a hărăzi, a soroci, a destina, a urși, a predestina, a meni. 3. a delimita, a hotărâni, a mărgini

hotărâre *f. 1.* decret, sentință, poruncă, dispoziție, ordin, edict, ordonanță, decizie, rezoluție. 2. determinare, tărie, fermitate, dârzenie

hotărât, -ă *adj. 1.* decis, ferm, intransigent, neabătut, inflexibil, neșovăitor. 2. fixat, stipulat. 3. destinat, sorocit, menit, ursit. 4. indiscutabil, sigur, neîndoios, categoric

hotărâtor, -oare *adj.* decisiv, determinant, important, esențial, concludent

hotărnic *vb. v.* delimita

hoț în **1.** pungaș, fur, borfaș, lotru, tâlhar, mână-lungă. **2.** ștrengar, șiret, istet „șmecher, nostim. **3.** șarlatan, viclean, sforar, pișicher, haramin, «escroc, impostor, pezevenghi

hoțește *adv.* tâlhărește, *pe* furiș, *tiptil*, *pe* nevăzute

hoție *f.* furt, fraudă, defraudare, pungășie, jaf, tâlhărie, găinărie, delapidare, escrocherie

hram *n.* **1.** patron. **2.** rost, rol, **hrană** *f.* aliment, mâncare, bucate, merinde, nutriție, de-ale gurii

hrăni *vb.* *a* mânca, *a* (se) alimenta, *a* (se) nutri, *a* (se) întreține

hrănitor, -oare *adj.* nutritiv, consistent, sățios, succulent

hrăpăreț, -cață *adj.* lacom, rapace, nesățios, avid, nesătul

hrib *m.* burete, mânătarcă

hrisov *n.* act, document, înscris

hristoitie *f. v.* evlavie

hronic *n.* cronică, letopiseț, anale. **hrubă** *f.* **1.** grotă, peșteră, beci. – **2.** bordei, subterană

huceag *n.* tufiș, crâng, desiș, pădurice, hățiș, huci

hudiță *f. v.* ulicioară

huhurez *m. v.* bufniță

huidui *vb.* *a* ocări, *a* apostrofa, *a* vitupera, *a* insulta, *a* dezaproba

huidumă *f.* namilă, matahală, zdrahon, vlăjgan, găligan

hulă *f.* ocară, condamnare, defăimare, critică

huli *itf. v.* ocări

huligan *m. v.* derbedeu.

hulpav, -ă *adj. v.* lacom

hulub *m.* porumbel, porumb

humă *f. v.* argilă

hurduca *vb. v.* zgâlțâi

huruit *n.* durduit

husă *f.* învelitoare

huzmet *n. v.* slujbă

huzur *n.* lăfăire, trândăvire, îmbuibare, belșug

huzuri *vb.* *a se lăfăi, a se îmbuiba, a trăi după plac*

ial *interj.* poftim! ține! **iaca!** *interj.* iată! privește!

iacint *m.* zambilă

iad *n.* 1. infern, gheenă, tartar. 2.

chin, suferință, nenorociri, supliciu **iama** *f.* în expr. *a*

da iama = *a năvăli, a se năpusti, a da buzna, a se*

repezi **ianuarie** *m.* gerar **iar1** *conj.* 1. și. 2. dar, însă

iar2 *adv.* din nou, încă *o dată, iarăși iarăși* *adv. v.* iar2

iarbă *f.* 1. buruiană. 2. erbacee. 3. pajiște. 4. peluză

iarmaroc *n.* bâlci, târg

iatac *n.* dormitor

iatagan *n.* sabie, paloș

iată *interi.* 1. uite! privește! iacă! 2. deodată, fără veste, *pe neașteptate*

iavaș *adv.* încet, domol, binișor

iaz *n.* heleșteu, baltă, lac, iezer, smârc, mlaștină

iazmă *f.* arătare, nălucă, stafie, vedenie, strigoi

ibovnic, -ă *m. f.* amant, iubit, drăguț

ibrișin *n.* 1. ață răsucită. 2. papiotă

ic *n.* pană

iceberg *n. v.* aisberg

icnet *n.* geamăt, icneală, icnire, icnitură, suspin

icoană *f.* imagine, tablou, chip **iconoclast** *m.* rebel, răzvrătit **iconostas** *n.* catapeteasmă, tâmplă

icter *n.* gălbinare, hepatită **ictus** *n.* șoc, atac, apople

ne ideal *n.* 1. țel înalt, scop, țintă, aspirație. 2. (*adj.*)

perfect, desăvârșit, excelent, nobil, spiritual **idealiza** *vb. v.*

înfrumuseța **idealizat**, -ă *adj.* aureolat, poetizat, supraevaluat

idee *f.* 1. gând, judecată, opinie, părere, concept, intuiție. 2. viziune, principiu **idem** *adv.* *la fel, tot așa,*

același **identic**, -ă *adj.* aidoma, întocmai, la fel, congruent, concordant, echivalent

identifica *vb.* a recunoaște, a preciza, a fixa, a constata **identificabil**, -ă *adj.* recognoscibil **identitate** *f.* conformitate, consimilitudine, specific, proprietate, valoare în sine

idilă *f.* 1. bucolică, poemă pastorală. 2. dragoste, amor (naiv), afecțiune

idilic, -ă *adj.* bucolic, pastoral, câmpesc; (fig.) idealizat, înfrumusețat **idiom** *n.* dialect, grai, limbă, vorbire **idiomatic**, -ă *adj.* dialectal, regional

idiosincrazie *f.* intoleranță, sensibilitate

idiot, -ă *adj.* cretin, tâmpit, redus, imbecil, țicnit, neghiob, nerod

idiotiza *vb.* v. tâmpi

idiotie *f.* neghiobie, tâmpenie, prostie, nerozie, cretinism

idol *n.* zeu, divinitate; (fig.) iubit, adorat, idealizat

idolatrie *f.* divinizare, adorație, proslăvire, preamărire

idolatriza *vb.* v. adora

ieftin, -ă *adj.* 1. convenabil, avantajos, (preț) bun. 2. banal, comun, ordinar

ieftini *vb.* a reduce, a micșora, a scădea (prețul)

iele *f. pl.* șoimane, rusalii, iasme, drăgaice, sânziene, vântoase

ienupăr *m.* jneapăn

iepure *m.* urecheat

iepurește *adv.* 1. repede, în goană. 2. vigilant, nedormit, veghetor

ierarh *m.* arhiereu, episcop, mitropolit

ierarhie *f.* rang, treaptă, stare, ordine, succesiune, scară

ierarhiza *vb.* a ordona, a clasifica, a rândui

ierbărie *f.* bălării, ierburi

ieremiadă *f.* tânguire, plânset, văicăreală, jeluire

iernatic, -ă *adj.* hibernal

iertă vb. a absolvi, a scuti, a trece cu vederea

iertare f. 1. absolvere, scutire, scuză. 2. îngăduință, milostivire, îndurare, indulgență, clemență, generozitate

iertător, -oare adj. v. indulgent

ieruncă f. găinușă

ieși vb. 1. a pleca, a se duce, a merge, a părăsi, a se depărta. 2. a rezulta, a reieși, a decurge, a izvorî, a urma. 3. a se ivi, a apărea, a răsări, a se vedea. 4. a ajunge, a deveni, a se face. 5. a se decolora, a se spălăci

ieșit interj. afară! pleacă!

ieșire f. 1. poartă, ușă, deschidere. 2. soluție, dezlegare. 3. eliberare, scăpare. 4. reacție, violență, ostilitate, agresiune

ieșit, -ă adj. 1. proeminent, reliefat. 2. decolorat, spălăcit

iezătură / stavilă, baraj, dig, stăvilă, zăgaz

iezer n. baltă, lac, tău

iezuit m. v. ipocrit".

ifos n. îngâmfare, aroganță, înfumurare, trufie, orgoliu

ifose n. pl. pretenții, fumuri

igienic, -ă adj. curat, sănătos; dezinfectat, sterilizat

igliță f. 1. croșetă. 2. andrea

ignar, -ă adj. incult, prostănac, neștiutor, ignorant

ignifug, -ă adj. neinflamabil, rezistent (la foc)

ignobil, -ă adj. ticălos, mizerabil, javră, josnic

ignominie f. josnicie, ticăloșie, infamie, mârșavie

ignora vb. 1. a nu ști, a nu cunoaște, a bâjbâi. 2. a neglija, a nu lua în seamă, a lăsa deoparte, a omite

ignorant, -ă adj. v. incult

ignoranță f. incultură, prostie, neștiință, stupiditate

ignorare f. neglijare, omitere, nesocotire, uitare

igrasie f. umezeală

ilar, -ă adj. v. ilariant

ilariant, -ă adj. amuzant, de râs, caraghios, ilar,

distractiv

hău *n.* nicovală

illegal, -ă *adj.* 1. nelegal, ilicit, ne-permis, prohibit, interzis, incorect. 2. clandestin, subversiv, conspirativ, subteran

iile *n.* pieptar, bundită

ilicit, -ă *adj. v.* ilegal

ilizibil, -ă *adj.* necitit, indescifrabil

illogic, -ă *adj.* irațional, absurd, incoerent, nelogic, anormal, fără temeii

iluminat, -ă *adj.* 1. luminat, strălucitor. 2. inspirat

iluminație *f.* luminăție, lumină mare, strălucire

iluminist, -ă *adj.* umanist, progresist, renașcentist

ilustra *vb.* 1. a exemplifica, a înfățișa, a demonstra, a reprezenta. 2. a se distinge, a se remarca, a se impune

ilustrată *f.* vedere

ilustrativ, -ă *adj.* demonstrativ, edificator, exemplificator

ilustrator *m.* desenator

ilustrație *f.* imagine, poză, desen, figură

ilustru, -ă *adj.* renumit, vestit, faimos, strălucit, celebru, eminent

iluzie *f.* închipuire, nălucire, amăgire, fantezie, nălucă, miraj

iluziona *vb.* a se amăgi, a se înșela, a-și închipui, a i se năzări

iluzionism *n.* scamatorie

iluzionist *m.* scamator, vrăjitor, magician

iluzoriu, -ie *adj.* înșelător, amăgitor, ireal, irealizabil

imaculat, -ă *adj.* nepătat, pur, curat, nevinovat, inocent

imagina *vb.* a închipui, a reprezenta, a concepe, a vedea, a inventa, a născoci, a combina, a scorni, a izvedi, a descoperi

imaginar, -ă *adj.* fictiv, închipuit, ireal, plăsmuit, născocit, fantezist

imaginativ, -ă *adj.* inventiv, creator, inventator
image *f.* reprezentare, înfățișare, tablou, chip, reproducere, icoană
imanent, -ă *adj.* lăuntric, intrinsec
imaș *n.* pășune, izlaz
imaterial, -ă *adj.* impalpabil, spiritual, sufletesc, ideal
imatur, -ă *adj.* prematur, necopt
imbatabil, -ă *adj.* invincibil, neînvins, neînfrânt, de neînvins
imbecil, -ă *adj.* neghiob, prost, nerod, netot, cretin, tâmpit, idiot
imbecilitate *f. v.* prostie
imberb *adj.* june, adolescent
imbold *n.* îndemn, stimulent, impuls, pornire, stimul, stârnire
imediat *adv.* numaidecât, repede, iute, grabnic, îndată, rapid, degrabă
imemorabil, -ă *adj.* străvechi, antic, de demult
imens, -ă *adj.* 1. enorm, nesfârșit, vast, nemărginit, nemăsurat, colosal, nețărmurit, gigantic. 2. foarte mult, nenumărat, infinit
imensitate *f.* nemărginire, vastitate, nesfârșire, gigantism
imersiune *f.* scufundare
imigrare *vb.* a intra, a trece, a sosi (în altă țară)
iminent, -ă *adj.* inevitabil, ineluctabil, de înlăturat
imita *vb.* 1. a mima, a copia, a reproduce, a reda, a reprezenta. 2. a îngâna, a se schimonosi, a maimuțări
imitație *f.* copie, pastişă
imixtiune *f.* amestec, ingerință, intervenție
imn *n.* odă, glorificare, proslăvire, preamărire
imobil1, -ă *adj.* nemișcat, neclintit, fix, încremenit, rigid
imobil2 *n.* clădire, casă, construcție, edificiu
imobiliar, -ă *adj.* nemișcător, imobil

imobilism *n.* rigiditate, neclintire, fixitate,
imobilitate

imobilitate *f.* neclintire, nemișcare, rigiditate,
imobilism, fixitate

imobiliza *vb.* *a* fixa, *a* opri, *a* reține, *a* țintui, *a* prinde
imoral) -ă *adj.* corupt, necinstit, depravat, desfrânat,
obscen

imoralitate *f. v.* corupție

imortaliza *vb.* *a* nemuri, *a* eterniza, *a* perpetua

impacient, -ă *adj.* nerăbdător, îngrijorat, neliniștit,
netihnît

impacienta *vb.* *a* se neliniști, *a* se agita, *a* nu mai
aștepta, *a* se îngrijora

impact *n.* ciocnire, incidență, lovire

impalpabil, -ă *adj.* imperceptibil, minuscul,
imaterial, insesizabil

impar *adj.* nepereche, fără soț

imparitate *f.* inegalitate

imparțial, -ă *adj.* nepărtinitor, corect, obiectiv, drept

imparțialitate *f.* obiectivitate, corectitudine,
nepărtinire

impas *n.* neajuns, dificultate, încurcătură,
strâmtoare

impasibil, -ă *adj.* indiferent, nepăsător, insensibil,
imperturbabil

impecabil, -ă *adj.* ireproșabil, fără cusur, perfect,
absolut

impediment *n.* piedică, obstacol, barieră, dificultate

impenetrabil, -ă *adj.* de nepătruns, inaccesibil; (fig.)
tainic, misterios

imperativ *n.* comandament, obligație, datorie,
cerință, poruncă

imperativ, -ă *adj.* obligatoriu, constrângător,
poruncitor, categoric

imperceptibil, -ă *adj.* nesesizabil, nesimțit, nevăzut,
neauzit

imperfect, -ă *adj.* deficient, nedeplin, nedesăvârșit, defectuos

imperfecțiune *f.* cusur, defect, neajuns, lipsă, scădere

imperial, -ă *adj.* împărătesc, domnesc, grandios, magnific, măreț

imperiu *n.* împărăție, stăpânire, dominație

imperios, -oasă *adj.* imperativ, stringent, presant, obligator

impermeabil, -ă *adj.* fulgarin, treci, fâș, manta, balon

impertinent, -ă *adj.* insolent, obraznic, necuviincios, nerescuos

impertinență *f.* insolență, necuviință, obraznieie, nerușinare

imperturbabil, -ă *adj.* calm, măsurat, netulburat, liniștit, nepăsător

impetuos, -oasă *adj.* năvalnic, nestăpânit, coleric, nestăvilit, tumultuos

impieta *vb.* **a** leza, **a** atinge, **a** afecta

impietate *f.* nelegiuire, sacrilegiu, ofensă, cinism

implacabil, -ă *adj.* neîmblânzit, crud, neiertător, nepotolit, neîndurat

implanta *vb.* **a** însera, **a** introduce, **a** fixa, **a** așeza

implica *vb.* **a** (se) angaja, **a** se amesteca, **a** participa, **a** se include

implicație *f.* amestec, angajament, participare, conexare, consecință

implicit - & *adj.* cuprins, subînțeles, strâns legat, inclus

implora *vb.* **a** ruga, **a** cere, **a** pretinde, **a** solicita, **a** insista, **a** conjura

implorator, -oare *adj.* rugător, insistent, solicitator

impolitețe *f.* necuviință, mitocănie, obraznicie

imponderabil, -ă *adj.* 1. diafan, fără greutate, aerian. 2. imperceptibil, insesizabil, subtil

importa *vb.* 1. a aduce, a cumpăra. 2. a conta

important, -ă *adj.* 1. însemnat, necesar, indispensabil. 2. remarcabil, deosebit, marcant, ilustru, distins. 3. arogant; încrezut

importanță *f.* v. însemnătate

importuna *vb.* a deranja, a indispune, a plictisi, a incomoda

imposibil, -ă *adj.* 1. irealizabil, cu neputință. 2. insuportabil, groaznic, nesuferit, chinuitor

imposibilitate *f.* neputință, paralizie, blocaj

impostor *m.* șarlatan, escroc, pungaș, farsor, șnapan

impostură *f.* escrocherie, șarlatanie, înșelătorie, fraudă, pungășie

impotent *adj. m.* neputincios, incapabil, emasculat

impotență *f.* neputință, incapacitate, emasculație

impozant, -ă *adj.* impunător, grandios, măreț, falnic, impresionant, minunat

impozit *n.* bir, contribuție, datorie, dare, dajdie

impracticabil, -ă *adj.* defect, stricat, degradat, desfundat, rău

imprecație *f.* blestem, injurie, injurătură, invectivă, proferare

imprecis, -ă *adj.* neclar, vag, neprecis, confuz, nelămurit, nesigur, aproximativ

impregnat, -ă *adj.* îmbibat, saturat, plin de...

impresie (1. părere, opinie, sentiment, senzație. 2. efect, urmare

impresiona *vb.* a emoționa, a sensibiliza, a mișca, a răscoli, a tulbura

impresionabil, -ă *adj.* sensibil, simțitor, emotiv

impresionant, -ă *adj.* impozant, uimitor, dramatic, spectaculos, falnic, mișcător, grav

imprevizibil, -ă *adj.* neașteptat, subit, neprevăzător, surprinzător

imprima *vb.* 1. a întipări, a fixa, a înregistra, a pecetlui. 2. a tipări, a edita, a publica. 3. a impulsiona, a

determina

imprimat, -ă *adj. n.* 1. tipărit, editat, publicat. 2. tipăritură, formular

imprimerie *f.* tipografie, tipar

improb, -ă *adj. v.* necinstit

improbabil - s *adj.* nesigur, incert, îndoielnic

impropriu, -ie *adj.* inadecvat, nepotrivit, incorect, nerecomandabil

improviza *vb.* a însăila, a schița, a alcătui sumar

improvizație *f.* încropire, însăilare, schiță, alcătuire (sumară)

imprudent, -ă *adj.* nechibzuit, nesocotit, neprevăzător, necugetat, hazardat

imprudență *f. v.* nechibzuință

impudic, -ă *adj.* nerușinat, imoral, obscen, lasciv, degradat

impuls *n.* stimulent, îndemn, imbold, avânt, elan

impulsiona *vb.* a stimula, a da avânt, a imprima (elan)

impulsiv, -ă *adj.* nestăpânit, nervos, iute, necumpănit, holerici, bătaios

impulsivitate *f.* violență, nestăpânire. dezlănțuire, agresivitate

impunător, -oare *adj.* măreț, falnic, impozant, maiestuos, grandios, imperial, impresionant, splendid

impune *vb.* 1. a obliga, a constrânge, a sili, a pretinde, a cere. 2. a trebui, a necesita. 3. a impresiona, a mișca, a însufleți

impunere *f.* 1. constrângere, obligație, silă. 2. impozit, bir, taxă, dare **impur, -ă** *adj. v.* murdar

impuritate *f.* 1. murdărie, gunoi, deșeu. 2. corp străin, amestec, toxicitate

impus, -ă *adj.* comandat, ordonat, obligatoriu, silnic

imputa *vb.* 1. a reproșa, a învinui, a mustra, a pune pe seama... 2. a amenda, a taxa, a sancționa

imputare *f.* 1. reproș, învinuire, dojană, mustrare,

acuzatie. 2. amendă, taxare, sancțiune

imuabil, -ă *adj.* *v.* constant

imund, -ă *adj.* murdar, jegos, dezgustător, degradat, ruinat, oribil

imunitate *f.* inviolabilitate, apărare, intangibilitate

imun, -ă *adj.* apărat, inviolabil, intangibil

inabil, -ă *adj.* *v.* stângaci

inabordabil, -ă *adj.* *v.* inaccesibil

inacceptabil, -ă *adj.* inadmisibil, neacceptabil; respingător, revoltător

inaccesibil, -ă *adj.* de neajuns, oprit, izolat, inabordabil

inactivitate *f.* trândăvie, lenevie, indolență, pasivitate, inerție

inactual, -ă *adj.* depășit, învechit, perimat

inadaptabil, -ă *adj.* rezistent, conservator, refractar, retrograd

inadecvat, -ă *adj.* nepotrivit, impropriu, necorespunzător

inadmisibil, -ă *adj.* nepermis, oprit interzis, intolerabil

inadvertență *f.* greșeală, eroare, nepotrivire, neconcordanță

inalterabil, -ă *adj.* (fig.) statornic, neschimbat, persistent

inamic, -s *m. f.* dușman, vrăjmaș, oponent

inanimat, -ă *adj.* neînsuflețit, amorf. **inaniție** *f.* înfometare, sfârșeală, istovire

inaplicabil, -ă *adj.* nepractic, neizbutit, inutil, eșuat, ratat

inapt, -ă *adj.* nepotrivit, incapabil, neputincios

inaptitudine *f.* incapacitate, neputință".

inatacabil, -ă *adj.* invulnerabil, apărat, imbatabil

inaugura *vb.* a deschide, a începe, a face public

inavuabil, -ă *adj.* de nespus, rușinos, nedemn, groaznic, de tăcut

încalciabil, -ă *adj.* imens, uriaș, incomensurabil, infinit, enorm

incandescent, -ă *adj.* înfocat, înroșit, roșu, arzând

incantație *f.* încântare, desfătare, euforie

incapabil, -ă *adj.* neputincios, nepriceput, nevrednic, incompetent, prost

incapacitate *f.* neputință, nepricepere, nepregătire, incompetență

încarna *vb.* **a** personifica, **a** întrupa, **a** materializa, **a** concretiza

incendia *vb.* **a** aprinde, **a** arde, **a** da foc, **a** pârjoli

incendiu *n.* foc, pojar, pârjol, combustie

incert, -ă *adj.* nesigur, îndoielnic, tulbure, nebulos, învăluit, **cu** semn **de** întrebare

incertitudine *f.* v. îndoială

inchizitorial, -ă *adj.* nemilos, crud, aspru, temut, neiertător

incident *n.* 1. întâmplare, eveniment, episod, peripeție, aventură. 2. conflict, ciocnire, disensiune, obiecție, reproș

incidental, -ă *adj.* v. întâmplător

incinera *vb.* **a** arde

incipient, -ă *adj.* începător, inițial

incisiv, -ă *adj.* tăios, mușcător, caustic, sarcastic, satiric, batjocoritor

incita *vb.* **a** ațâța, **a** provoca, **a** întărâta, **a** instiga

incitant, -ă *adj.* provocator, sen-sual, ațâțător

incizie *f.* tăietură, creștătură, deschidere

include *vb.* **a** cuprinde, **a** conține, **a** îngloba

inclusiv, -ă *adj.* împreună **cu**, și, **cu**, **la un loc** **cu**...

incoerent, -ă *adj.* dezlânat, illogic „neclar, discontinuu, haotic

incognito *adv.* într-ascuns, **în** taină, discret, nedecarat, neprevăzut

incolor, -ă *adj.* 1. spălăcit, decolorat, șters. 2. (*fig.*)

searbăd, inexpressiv

incomensurabil, -ă *adj.* nesfârșit, infinit, nemărginit

incomod, -ă *adj.* supărător, jenant, neplăcut, inconvenabil, stânjenitor

incomoda *vb.* a supăra, a indispune, a stingheri, a încurca, a deranja

incomparabil, -ă *adj.* extraordinar, unic, nepereche, excepțional, fără asemănare

incompatibil, -ă *adj.* v. nepotrivit

incompetent, -ă *adj.* incapabil, nepregătit, nepriceput, ageamiu

incompetență *f.* nepricepere, incapacitate, nepregătire

incomplet, -ă *adj.* lacunar, fragmentar, parțial, insuficient, cu lipsuri - **incomprehensibil**, -ă *adj.* încurcat, de neînțeles, haotic, încâlcit

incongruent, -ă *adj.* neconcordant, nepotrivit, în dezacord

incongruență *f.* nepotrivire, contradicție, dezacord, antinomie

inconsecvent, -ă *adj.* nestatornic, schimbător, capricios, inconstant, oscilant, instabil, nehotărât, neresos, labil

inconsolabil, -ă *adj.* v. nemângâiat **inconstanță** *f. v.* instabilitate **inconștient**, -ă *adj.* 1 leșinat, pierdut, amețit. 2. instinctiv, automat, mecanic. 3. irațional, nesocotit, iresponsabil

incontestabil, -ă *adj.* sigur, cert, evident, categoric, indiscutabil

inconvenient *n.* neajuns, dificultate, piedică, dezavantaj

incorect, -ă *adj.* 1. inexact, greșit, eronat. 2. necinstit, neonest, coruptibil. 3. ilegal, imoral

incorectitudine *f. v.* necinste **incorigibil**, -ă *adj.* înrăit, înveterat, de neîndreptat

incoruptibil, -ă *adj.* onest, dintr-o bucată, inflexibil,

cinstit, moral, integru

indice *n.* index, registru, listă **indicibil**, -ă *adj.*
inexprimabil, inefabil, de nespus

indiciu *n.* semn, indicație, semnal; - dovadă, atestat

indiferent, -ă *adj.* nepăsător insensibil, pasiv,
imposibil, indolent, rece, apatic

indiferență *f.* nepăsare, apatie, tembelism,
pasivitate, insensibilitate

indigen, -ă *adj.* autohton, aborigen, băștinaș,
pământean **indigență** *f.* sărăcie, lipsă, mizerie **indigest**, -
ă *adj.* 1. nedigerabil. greu. 2. confuz, greoi, haotic

indigna *vb.* a (se) revolta, a fi nemulțumit, a (se)
înfuria, a (se) scandaliza

indigo *n.* carbon, plumbagină, hârtie-carbon

indirect, -ă *adj.* mijlocit, pe ocolite, mediat

indisciplinat, -ă *adj.* nesupus, neascultător,
recalcitrant, insubordonat

indisciplină *f.* nesupunere, insub-ordonare. abatere,
dezordine, anarhie **indiscret**, -ă *adj.* curios, nerezervat,
nereținut

indiscutabil, -ă *adj.* cert, neîndoielnic, hotărât,
precis, sigur, incontestabil, categoric

indisolubil, -ă *adj.* indestructibil, infrangibil,
inseparabil

indispensabil, -ă *adj.* fundamental -, principal,
neapărav/obligatoriu, vital **indispensabili** *m. pl.* izmene

indisponibil, -ă *adj.* ocupat, prins, angajat, inapt

indispoziție *f.* supărare, suferință, deprimare

indispune *vb.* a supăra, a mâhni, a enerva, a irita, a
plictisi, a înfuria

individ *m.* om, persoană, ins, bărbat

individual, -ă *adj.* personal, singur, câte unul,
particular, aparte

individualism *n.* egoism, egocentrism

individualitate *f.* personalitate, persoană, caracter,
specific

incredibil, -ă *adj.* de necrezut, fantastic, uimitor, ireal.

incrimina *vb.* a acuza, a învinui, a inculpa, a culpabiliza, a învinovați **inculpa** *vb. v.* incrimina **inculpat**, -ă *adj.* acuzat, învinuit, pârât, împricinat, reclamat

incult, -ă *adj.* ignorant, neinstruit, necultivat, agramat, prost, neînvațat **incultură** / *v.* ignoranță **incumba** *vb.* a se impune, a reveni, a fi dator, obligat

incu yabil. -ă *adj.* nevindecabil, condamnat, grav bolnav, pierdut.

incurie *f.* delăsare, neglijență, neîngrijire

incursiune *f.* raid, vizită, cercetare (rapidă). 4.

indecent, -ă *adj.* nerușinat, impudic, necuviincios, imoral, obscen **indecentă** *f. v.* necuviință **indecis**, -ă *adj.* nehotărât, nesigur, ezitant, șovăielnic **indefinit**, -ă *adj. v.* nelămurit **indelebil**, -ă *adj.* de neșters, neuitat, indestructibil

independent, -ă *adj.* autonom, neatârnat, liber, emancipat, suveran, de sine stătător

indescifrabil, -ă *adj.* neciteț. ilizibil, de neînțeles.

indescriptibil, -ă *adj.* inexprimabil, indicibil, inefabil, coplesitor **indeterminat**, -ă *adj. v.* nepreazat **index** *n.* indice, registru **indezirabil**, -ă *adj.* nedorit, repulsiv, antipatic, respingător

indica *vb.* 1. a arăta, a semnala, a face cunoscut, a preciza, a specifica. 2. a recomanda, a prescrie, a sfătui, a specifica, a sugera

indicat, -ă *nimerit*, convenabil, corespunzător, potrivit, binevenit, recomandabil

indicativ, -ă *adj.* îndrumător, indicator, arătător

indicator *n.* semn, reper, jalon, semnal

indicație *f.* îndrumare, lămuare, recomandare, sfat, îndemn, directivă, orientare, prescripție

individualiza *vb.* a personaliza, a tipiza, a particulariza

individualizat, -ă *adj.* delimitat, singularizat, conturat, precizat

indivizibil, -ă *adj.* neîmpărțit, de nedivizat, nedivizibil

indolent, -ă *adj.* 1. indiferent, nepăsător, apatic, nesimțitor. 2. leneș, delăsător, trândav, neglijent

indolență *f.* nepăsare, lene, trândăvie, apatie

indubitabil, -ă *adj.* neîndoios, sigur, cert, hotărât

indulgent, -ă *adj.* iertător, concesiv, îngăduitor, generos, nobil

indurație *f.* întărire, durificare, consistență, bătătură

indus, -ă *adj.* produs, cauzat, derivat, influențat

industriăș *m.* fabricant

inechitabil, -ă *adj.* nedrept, injust, subiectiv, partizan, strâmb

inechitate *f.* nedreptate, injustiție, strâmbătate

inedit, a *adj.* nou, necunoscut, nevăzut, nepublicat (încă)

inefabil, a *adj.* indicibil, inexprimabil, de nespus

ineficace *adj.* inefficient, nepractic, neputincios, fără rost, zadarnic

inegal, -ă *adj.* 1. diferit, neegal, disproporțional. 2. schimbător, capricios, inconsecvent, nestatornic

inegalabil, -ă *adj.* v. unic

inegalitate *f.* disproporție, diferență, imparitate

inel *n.* 1. verighetă. 2. za, belciug

inelat, -ă *adj.* ondulat, buclat

ineluctabil, -ă *adj.* iminent, inevitabil, fatal, de neocolit

inept, -ă *adj.* stupid, prost, redus, tâmpit

inerție *f.* stupiditate, absurditate, prostie, nerozie, aiureală

inepuizabil, -ă *adj.* nesecat, neistovit, interminabil, nesfârșit

inert, a *adj.* nemișcat, neînsuflețit, mort, țeapăn

inerție *f.* imobilitate, inactivitate, apatie, lene,

indolență

inestetic, -ă *adj.* neplăcut, urât, dizgrațios, respingător

inestimabil, -ă *adj.* neprețuit, extrem de scump, colosal, fără preț

inevitabil, -ă *adj.* de neînlăturat, fatal, neapărat, necesarmente; sigur

inexact, -ă *adj.* eronat, incorect, greșit, fals, neadevărat

inexactitate *f.* eroare, neadevăr, falsitate, minciună, greșeală

inexistent, -ă *adj.* 1. absent, lipsă, absent. 2. neînsemnat, șters, invizibil

inexistență *f. v.* absență

inexorabil, -ă *adj.* neînduplecat, aspru, crud, teribil, implacabil, nemilos

inexplicabil, -ă *adj.* straniu, bizar, neînțeles, încâlcit, haotic, confuz

inexpresiv, -ă *adj.* uniform, monoton, banal, fad, șters

inexprimabil, -ă *adj.* inefabil, de nespus, indicibil, indescriptibil

inexpugnabil, -ă *adj.* invincibil, de necucerit, imbatabil

infailibil, -ă *adj.* fără greș, perfect, sigur, ireproșabil

infam, -ă *adj.* ticălos, josnic, nedemn, mârșav, perfid, javră

infamant, -ă *adj.* dezonorant, degradant, josnic, compromițător

infamie *f.* ticăloșie, mârșăvie, nemernicie, mișelie, abjecție, josnicie

infantil, -ă *adj.* copilăros, naiv, simplist, pueril

infatigabil, -ă *adj.* neobosit, harnic, zelos, neogoit, activ

infatuat, -ă *adj.* îngâmfat, înfumurat, trufaș, orgolios, arogant, vanitos

infect, -ă *adj.* 1. oribil, rău, mizerabil, viciat, stricat, alterat, murdar. 2. josnic, ticălos, mârșav, netrebnic, odios

infecă *vb.* *v.* molipsi

infecție *f.* 1. moliipsire, contaminare. 2. mizerie, stricăciune, duhoare

infecțios, -oasă *adj.* molipsitor, contagios, pestifer, pestilențios

inferior, -oară *adj.* 1. ordinar, mediocru, slab, mic, neglijabil. 2. subaltern, subordonat

inferioritate *f.* 1. dependență, subordonare. 2. dezavantaj, neajuns **infern** *n.* iad

infernal, -ă *adj.* 1. demonic, drăcesc, diabolic, cumplit. 2. crud, rău, chinuitor

infesta *vb.* *a* contamina, *a* molipsi, *a* îmbolnăvi

infidel, -ă *adj.* 1. necredincios, nestatornic, labil, adulter. 2. inexact, incorect, alterat, denaturat

infidelitate *f.* 1. necredință, trădare, adulter. 2. inexacitate, alterare, schimbare, denaturare

infiltra *vb.* *a se* strecura, *a se* introduce, *a se* furiș, *a se* insinua

infim, -ă *adj.* minuscul, neînsemnat, neglijabil, microscopic, infinitezimal

infiniit, -ă *adj.* nesfârșit, nelimitat, imens, nemăsurat, nețărmurit

infirm, -ă *adj.* schilod, beteag, suferind, invalid, bolnav

infirma *vb.* *a* anula, *a* abroga, *a* dezminți, *a* contrazice, *a* desființa

infirmieră *f.* soră

infirmitate *f.* invaliditate, neputință, suferință, boală, schilodeală

inflama *vb.* *a se* congestiona, *a se* umfla, *a se* obrinti, *a se* irita

inflamație *f.* congestionare, umflătură, iritație, tumefiere

inflexibil, -ă *adj.* 1. rigid, neflexibil, tare, țeapăn. 2.

neînduplecat, dur, intransigent, ferm, aspru

inflexiune *f.* intonare, modulare, tonalitate

influent, -ă *adj.* important, prestigios, marcant, puternic, ascultat

influența *vb.* *a* înrâuri

influențabil, -ă *adj.* maleabil, moale, slab, ascultător, conformist

influență *f.* înrâurire, autoritate, trecere, putere, greutate, prestigiu

inform, -ă *adj.* amorf, inestetic, primitiv, urât, grosolan

informa *vb.* 1. *a* înștiința, *a* încunoștința, *a* comunica, *a* anunța, *a* aviza, *a* preveni, *a* vesti. 2. *a* se documenta, *a* investiga, *a* se interesa

informat, -ă *adj.* 1. avizat, prevenit, încunoștințat. 2. documentat, cunoscător, erudit, citit, cult

informativ, -ă *adj.* orientativ, informațional

informație *f.* 1. înștiințare, știre, veste, comunicare, lămurire. 2. referință, documentare, sursă, relație, indicație, notă

infractor, -oare *m. f.* răufăcător, făptaș, atentator, pungaș

infracțional, -ă *adj.* corecțional

infracțiune *f.* vină, abatere, eroare, delict

infructuos, -oasă *adj.* zadarnic, inutil, nerodnic, steril

ingenios, oasă *adj.* inventiv, priceput, ager, iscusit, dibaci, isteț, subtil, inspirat

ingenuitate *f.* inocență, candoare, naturalețe, puritate

ingenuu, -ă *adj.* candid, inocent, pur, natural, simplu, neștiutor

ingera *vb.* *a* înghiți, *a* îngurgita

ingerință *vb.* amestec, imixtiune, intervenție

ingrat, -ă *adj.* 1. nerecunoscător, uituc, neglijent. 2. costisitor, dezavantajos, dificil, greu, vitreg

ingratitude *f.* nrecunoștință, impolitețe

ingredient *n.* condiment

ingurgita *vb.* *a* ingera, *a* înghiți

inhala *vb.* *a* aspira, *a* înghiți, *a* trage

inhiba *vb.* *a* reține, *a* frâna, *a* înăbuși

inhibativ, -ă *adj.* opritor, reductor, inhibitor, strangulant

inimaginabil, -ă *adj.* fantastic, ilimitat, neînchipuit, infinit

inimă *f.* 1. cord. 2. suflet, conștiință, simțire. 3. mijloc, centru, miez

inamiciție, *f.* dușmănie, ură, vrăjmășie, ostilitate

inimitabil, -ă *adj.* unic, incomparabil, neasemuit

inimos, -oasă *adj.* 1. curajos, îndrăzneț, viteaz. 2. mărinimos, ge

neros, bun. 3. pasionat, însuflețit, înflăcărat

iniția *vb.* 1. *a* instrui, *a* îndruma, *a* învăța, *a* introduce, *a* călăuzi. 2. *a* începe, *a* porni

inițial, -ă *adj.* incipient, începător, primar, original

inițiat, -ă *adj.* pregătit, format, cunoscător, informat, documentat

inițiator, -oare *adj.* protagonist, promotor, întemeietor, fondator, pregătitor

inițiere *f.* 1. începere, început. 2. promovare, preconizare, începătură. 3. îndrumare, călăuzire, ghid

injecta *vb.* *v.* inocula

injectat, -ă *adj.* congestionat, înroșit, roșu, tumefiat

injurie *f.* jignire, insultă, ocară, hulă, batjocură, defăimare, ponegrire

injurios, -oasă *adj.* *v.* jignitor

injust, -ă *adj.* nedrept, fals, inexact, incorect, blamabil

injustețe *f.* falsitate, inexactitate, denaturare, alterare

injustiție *f.* 1. nedreptate, incorectitudine. 2. apăsare, oprimare, persecuție

inocent, -ă *adj. nevinovat, onest*, curat, moral, cinstit, pur. **inocula** *vb.* **a** vaccina, **a** injecta **inodor**, -ă *adj.* nemirositor, insipid **inofensiv**, -ă *adj.* nevătămător, pașnic, admisibil, neprimejdios

inoperant, -ă *adj.* zadarnic, ineficace, fără rost

inopinat, -ă *adj.* neprevăzut, neașteptat, imprevizibil, subit, neanunțat

inoportun -ă *adj.* nepotrivit, nedorit, intempestiv, nepoftit, deplasat

inorog *m.* licorn, unicorn

inova *vb.* **a** înnoi, **a** preface, **a** moderniza, **a** inventa, **a** descoperi

inovație *f.* invenție, înnoire, prefacere, modernizare, noutate

ins *m.* individ, persoană, om, semen, față, obraz

insalubru, -ă *adj.* nesănătos, neigienic, vătămător

insatisfacție *f.* nemulțumire, supărare, jenă, indispoziție

insașiabil, -ă *adj.* nesățul, lacom, mâncăcios, nepotolit

insectă *f.* gâză, goangă, gânkanie

insensibil, -ă *adj.* 1. nesimțitor, indiferent, rece, apatic. 2. nepăsător, indolent, lăsător, inactiv

insensibilitate *f.v.* indiferență

insensibiliza *vb.* **a** amorti, **a** neutraliza, **a** anihila, **a** împietri

inseparabil, -ă *adj.* nedespărțit, neseparabil, organic, indisolubil

însera *vb.* 1. **a** include, **a** introduce, **a** intercala. 2. **a** implanta, **a** pune, **a** fixa, **a** așeza

inserție *f.* înserare, implantare, includere, introducere

inesizabil, -ă *adj.* imperceptibil, invizibil, minuscul, nevăzut

insidios, -oasă *adj.* perfid, insinuant, viclean, șiret

insignifiant, -ă *adj.* neînsemnat, mărunț

neimportant, neglijabil

insinua *vb.* a sugera, a strecura, a infiltra, a furișa, a face aluzii

insinua *f.* aluzie, sugestie, strecurare, furișare

insipid, -ă *adj.* 1. *searbăd*, fad, fără gust. 2. plat, plictisitor, uniform

insista *vb.* 1. a stăruî, a persista, a persevera, a pistonă. 2. a reliefa, a evidenția, a accentua, a sublinia

insistent, -ă *adj. v.* stăruitor

insolent, -ă *adj.* obraznic, impertinent, tupeu, nerușinat

insolență *f.* tupeu, obraznicie, nerușinare, ireverență

insolit, -ă *adj.* neobișnuit, neuzitat, nepotrivit, ciudat, bizar

insolubil, -ă *adj.* 1. nedizolvabil, nesolubil, compact. 2. nerezolvabil, complicat

insolvabil, -ă *adj.* falimentar, neplatnic, epuizat

insomnie *f.* nesomn, veghe

inspecta *vb.* a controla, a verifica, a examina, a revizui

inspector, -oare *m. f.* controlor, revizor, verificator, cercetător

inspecție *f.* control, verificare, revizie, examinare, confruntare

inspira *vb.* 1. a inhala, a respira, a aspira. 2. a insufla, a provoca, a determina, a sugera

inspirat, -ă *acir:* iluminat, avântat, stimulat

inspirație *f.* iluminare, avânt, pornire, insuflare, tensiune (creatoare)

instabil, -ă *adj.* nestatornic, labil, schimbător, mobil, fluctuant, variabil, inconsecvent **instabilitate** *f. v.* nestatornicie **instala** *vb.* 1. a monta, a aranja, a fixa. 2. a se plasa, a se stabili, a se cantona

instalație *f.* 1. montare, așezare. 2. aparatură, mecanism, mașini

instantaneu, -ce *adj.* subit, brusc, neașteptat, deodată

instanță *f.* justiție, juriu, complet (de judecată)

instaura *vb.* a întrona, a instala, a statornici, a stabili, a fixa

instiga *v-i>.* a ațâța, a incita, a întărâta, a provoca, a monta, a răzvrăti

instigator, -oare */n. f.* provocator, agitator, incitator, sedișos

instinct *n.* simț, intuiție, pornire

instinctiv, -ă *a<e* inconștient, automat, natural, firesc

institui *vb.* a construi, a înființa, a orândui, a forma, a întemeia, a stabili, a statornici, a stabili

institutor, -oare *m. f.* învățător, dascăl

instituție *f.* așezământ, unitate, for

instructiv, -ă *adj.* educativ, formativ, informativ, folositor

instrucție *f.* învățământ, educație, formație, învățătură, studiu

instrucțiune *f.* directivă, îndrumare, dispoziție, indicație, lămurire

instrui *vb.* a învăța, a forma, a educa, a informa, a școli, a prepara, a pregăti, a se cultiva

instruit, -ă *adj.* învățat, pregătit, cult, cultivat, citit, educat, erudit, școlit, format, informat **instrument** *n. v.* unealtă

instrumenta *vb.* a orchestra, a pregăti, a aranja

insubordonare *f.* nesupunere, indisciplină, răzvrătire

insucces *n.* eșec, nereușită, ne-izbândă, cădere, înfrângere

insuficient, -ă *adj.* 1. nesatisfăcător, neîndestulător, prea puțin, nemulțumitor. 2. redus, sărac, prost, sub limită

insuficiență *f. v.* lipsă

insufla *vb.* a inspira, a sugera, a însufleți

insulta *vb.* a ofensa, a jigni, a răni! a ultragia, a ocări

insultă *f.* jignire, ofensă, ultragiu, injurie, ocară

insuportabil, -ă *adj.* nesuferit, chinuitor, grozav, groaznic, apăsător

insurecție *f.* revoltă, răzvrătire, rebeliune, răscoală

insurgent *m.* rebel, răsculat, răzvrătit, nesupus

insurmontabil, -ă *adj.* de netrecut, invincibil, imposibil, uriaș

intact, -ă *adj.* neatins, neștirbit, întreg, nevătămat, teafăr

intangibil, -ă *adj.* inviolabil, de neatins, neschimbabil, inalterabil

integra *vb.* a îngloba, a include, a încadra, a cuprinde

integral, -ă *adj.* total, complet, deplin, exhaustiv, totalmente

integritate *f.* 1. totalitate, deplinătate, plenitudine.
2. probitate, onestitate, cinste, moralitate

integru, -ă *adj. v.* cinstit

intelect *n.* minte, inteligență, gândire, judecată, rațiune

intelectual, -ă *adj.* 1. spiritual, rațional, mintal, cerebral. 2. (*m. f.*) cult, învățat, pregătit, școlit

intelligent, -ă *adj.* deștept, ager, isteț, priceput, mintos, subtil, dibaci

intelență *f.* spirit, deșteptăciune, pricepere, pătrundere, subtilitate, judecată, rațiune, duh, doxă, cap, istețime

inteligibil, -ă *adj.* accesibil, clar, limpede

intempestiv, -ă *adj.* neașteptat, nedorit, inoportun

intendent *m.* administrator, vătaf, șef

intens, -ă *adj.* tare, puternic, viu, forte, dinamic

intensifica *vb.* a întări, a mări, a spori, a crește, a se accentua, a se înteti, a amplifica, a se încinge

intensitate *f.* putere, forță, tărie, dinamism

intensiv, -ă *adj.* intens, viu, sporit, fortificat, crescând
 intenție *f.* idee, gând, preocupare, dorință, voință,
 plan, proiect, socoteală, combinație
 intenționa *vb.* a plănuși, a gândi, a proiecta, a-și
 propune
 intenționat, -ă *adj.* voit, deliberat, anume
 intercala *vb.* a însera, a introduce, a vârî, a adăuga
 intercepta *vb.* a prinde, a reține, a opri, a capta, a
 recepționa
 interdicție *f.* oprire, interzicere, prohibiție, stop
 interes *n.* 1. atracție, solicitare, atenție, luare-
 aminte. 2. avantaj, folos, profit, câștig, afacere, dobândă
 interesa *vb.* 1. a preocupa., a atrage, a solicita. 2. a
 se informa, a se întreba, a căuta
 interesant, -ă *adj.* 1. atrăgător, captivant, atrăgător,
 plăcut. 2. ciudat, neobișnuit, bizar, aparte
 interesat, -ă *adj.* egoist, afacerist, materialist
 interfera *vb.* a se întretaia, a se încăleca, a se
 amesteca
 interferență *f.* întretaieri, suprapunere,
 întrepătrundere, amestec
 interimar, -ă *adj.* provizoriu, ad-interim, locuitor,
 temporar
 interior, -oară *adj.* - lăuntric, dinăuntru, intern
 interlocutor, -oare *m. f.* partener, participant (la
 discuție)
 interlop, -ă *adj.* suspect, dubios, deocheat
 interludiu *n.* divertisment, moment muzical
 intermedia *vb.* a mijloci, a înlesni, a interveni, a
 ajuta, a se interpune
 intermediar, -ă *adj.* 1. interpus, tranzitoriu, mediator.
 2. (*m.*) misit, mijlocitor
 intermediu *n.* mijlocire, mediere, cale
 interminabil, -ă *adj.* nesfârșit, nemărginit, infinit,
 colosal, kilometric
 intermitent, -ă *adj.* discontinuu, întrerupt, neregulat

intermitență *f.* discontinuitate, neregularitate
intern, -ă *adj.* lăuntric, interior
interna *vb.* a spitaliza, a plasa, a închide
internațional, -ă *adj.* mondial, universal
interoga *vb.* a întreba, a chestiona, a ancheta, a cerceta
interogativ, -ă *adj.* întrebător, dubitativ, îndoielnic
interogatoriu *n.* chestionar, anchetă, cercetare
interpela *vb.* a întreba, a chestiona
interpenetrație *f.* întrepătrundere
interplanetar, -ă *adj.* cosmic, universal
interpret - & *m.f.* |. translator, traducător, tâlmaci. 2. exponent, reprezentant. 3. actor, artist
interpreta *vb.* 1. a explica, a comenta, a tâlmăci, a tâlcui. 2. a juca, a prezenta, a cânta, a reda, a expune
interpretare *f.* 1. comentariu, explicare, analiză, tâlmăcire. 2. executare, joc, prezentare, intonare
interpune *vb.* a mijloci, a interveni, a intermedia, a se amesteca
interpus, -ă *m. f.* mijlocitor, intermediar
intersecta *vb.* a întretăia, a se încrucișa
intersecție *f.* răscruce, răspântie, întretăiere
interval *n.* răstimp, perioadă, termen, distanță
intervenii *vb.* 1. a se amesteca, a participa, a întreprinde, a acționa. 2. a surveni, a se întâmpla, a se ivi
intervenție *f.* 1. imixtiune, amestec, participare, demers. 2. operație, acțiune
inverti *vb.* a inversa, a întoarce, a suci.
interzice *vb.* a opri, a interzice, a stopa, a prohibi, a suprima, a bara
interzis, -ă *adj. v.* oprit
intestin *n.* maț
intestinal, -ă *adj.* enteric, lăuntric
intim, -ă *adj. i.* lăuntric, intern, sufletesc, adânc. 2. privat, personal, particular, domestic. 3. apropiat; familiar, cordial, afectuos
intimida *vb.* a speria, a înfricoșa, a timora, a

încurca, a copleși

intimidat, -ă *adj.* speriat „timorat, fâstâcit, încurcat, zăpăcit

intimitate *f.* 1. adâncime, profunzime. 2. familiaritate, prietenie, apropiere, cerc, ambianță

intitula *vb.* a numi, a denumi, a supranumi

intolerabil, -ă *adj.* inadmisibil, insuportabil, neîngăduit, nesuferit

intolerant, -ă *adj.* neiertător, intransigent, neîngăduitor, dur, sever

intona *vb.* a cânta, a modula

intonație *f.* inflexiune, modulare

intoxica *vb.* a otrăvi, a periclita; (fig.) a agasa, a plictisi, a indispuce

intoxicație *f.* otrăvire, îmbolnăvire

intra *vb.* 1. a pătrunde, a (se) introduce, a (se) băga, a (se) vârî, a intra. 2. a se strânge. 3. a se strecura, a-și face loc, a încăpea

intransigent, -ă *adj.* necruțător, neiertător, intolerant, neînduplecat, dur, aspru, sever

intrare *f.* acces, pătrundere; ușă, poartă

intrepid, -ă *adj.* cutezător, neînfricat, temerar, curajos

intriga *vb.* a contraria, a surprinde, a uimi, a stârni

intrigant, -ă *adj.* uneltitor, sforar, clevetitor, mahalagiu, insinuant

intrigă *f.* vrajbă, cabală, uneltire, zâzanie, manevră, mâncătoare, mașinație

intrinsec, -ă *adj.* imanent, constitutiv **intrând** *n.* nișă

introducere *vba.* a vârî, a băga, a însera, a include. a adăuga. 2. a institui, a fixa, a stabili, a iniția

introducere *f.* prefață, preambul, preliminarii, prolog, predoslovie

introductiv, -ă *adj.* preliminar, începător

intui *vb.* a întrevedea, a presimți, a ghici, a sesiza, a

mirosi, **a** prevedea, **a** întrezări, **a** pricepe

intuiție *f.* sesizare, pătrundere, presentiment, inspirație

inuman, -ă *adj.* neomenos, feroce, crud, barbar

inunda *vb.* 1. **a se** revărsa, **a** îneca, **a** potopi. 2. **a** năpădi, **a** invada, **a** copleși

inundație *f.* potop, înec, revărsare

inutil, -ă *adj.* zadarnic, nefolositor, superfluu, de prisos, fără rost

inutilitate *f.* zădărnicie, deșertăciune

invadant >. 1. **a** năvăli, **a** cotropi, **a se** revărsa, **a** copleși. 2. **a** cuprinde, **a** acoperi

invadator *m.* agresor, atacant, năvălitor, cotropitor

invalid, -ă *adj.* infirm, beteag, mutilat, vătămat

invalida *vb.* **a** abroga, **a** anula, **a** desființa, **a** infirma

invaliditate *f.* infirmitate, suferință, boală

invariabil, -ă *adj.* neschimbător, constant, statornic, stabil, neclintit

invazie *f.* cotropire, agresiune, năvală, invadare, năvălire

invectivă *f.* critică, condamnare, injurie, ofensă, insultă, reproș, ocară

inventă *vb.* 1. **a** descoperi, **a** afla, **a** crea, **a** elabora, **a** construi, **a** imagina, **a** concepe, **a** găsi, **a** urzi, **a** zămisli. - 2. **a** scorni, **a** plăsmui, **a** născoci

inventar *n.* 1. consemnare, registru, enumerare. 2. mijloace

inventaria *vb.* **a** catagrafia, **a** înregistra, **a** consemna

inventat, -ă *adj.* mistificat, mincinos, fals, scornit, înșelător

inventiv, -ă *adj.* ingenios, imaginativ, creator, iscoditor, născocitor

inventie *f.* 1. descoperire, plăsmuire, născocire, creație. 2. minciună, falsitate, truc

invers, -ă *adj.* opus, contrar, viceversa, dimpotrivă, pe dos

inversa *vb.* a răsturna, a schimba, a interverti

inversiune *f.* răsturnare, intervertire, schimbare, inversare

investi *vb.* a plasa, a acredita, a pune, a băga, a vârî, a alocă, a dota

investiga *vb.* a cerceta, a sonda, a urmări, a studia

investigație *f.* cercetare, analiză, urmărire, sondaj, studiu

investire *f.* plasament, alocare, dotare, investiție

investit, -ă *adj.* 1. plasat, alocat, dotat. 2. acreditat, împuternicit

investiție *f. v.* investire

inveterat, -ă *adj.* incorigibil, nerecuperabil, pierdut, degradat, căzut

invidia *vb.* a pizmui, a detesta, a urî, a gelozi, a fi pornit

invidie *f.* pizmă, ciudă, gelozie, pornire

invidios, -oasă *adj.* pizmuitor, pizmaș, gelos, ranchiunos

invincibil, -ă *adj.* nebiruit, imbatabil, de neînvins, vajnic

inviolabil, -ă *adj.* intangibil, sacru, sacrosanct

inviolabilitate *f.* imunitate

invita *vb.* 1. a chema, a pofti, a dori. 2. a soma, a convoca, a cita

invitat, -im. *f.* musafir, oaspete

invitație *f.* 1. chemare, poftire, solicitare, invitare. 2. citare, somare, somație

invizibil, -ă *adj.* nevăzut, nezărit, nevizibil, tănuit, ascuns

invoca *vb.* 1. a apela, a solicita, a chema. 2. a motiva, a pretexta

invocație *f.* chemare, apel, adresare, rugă, rugămintă

involuntar, -ă *adj.* neintenționat, fără voie, spontan, mecanic

involuție *f.* regres, degradare, decădere, coborâre

invulnerabil, -ă *adj.* inatacabil, apărat, asigurat

iobag *m.* clăcaș, șerb, vecin rumân.

iobăgie *f.* șerbie, rumânie, servitute, vecinătate, vecinic

lobăgime *f.* rumânime, șerbime

ionosferă *f.* termosferă

ipocrit, -ă *adj.* prefăcut, fățarnic, perfid, nesincer, șiret, viclean, fals

ipocrizie *f. v.* prefăcătorie

ipohondrie *f.* idee-fixă, neurastenie, depresiune, deprimare

ipostază *f.* 1. stare, împrejurare, circumstanță, situație. 2. aspect, înfățișare, față

ipotetic, -ă *adj.* prezumtiv, presupus, nesigur, îndoielnic

ipoteză *f.* presupunere, supoziție, conjectură, posibilitate, prezumție

ipsos *n.* ghips

iradia *vb.* a răspândi, a împrăști, a difuza, a emite

irascibil, -ă *adj.* nervos, iritabil, arțăgos, supărăcios

irațional, -ă *adj.* illogic, absurd, negândit, deplasat

ireal, -ă *adj.* imaginar, fantastic, închipuit

irealitate *f.* utopie, fantezie

irealizabil, -ă *adj.* imposibil, himeric, utopic, iluzoriu

ireconciliabil, -ă *adj.* antitetic, de neîmpăcat

irecuperabil, -ă *adj.* pierdut, distrus, desființat, prăpădit

ireductibil, -ă *adj.* 1. neschimbabil, nemodificabil. 2. neîmblânzit, înverșunat, neîmpăcat

iremediabil, -ă *adj.* nerecuperabil, ireparabil, pierdut, ireversibil

ireparabil, -ă *adj. v.* pierdut

ireproșabil, -ă *adj.* impecabil, perfect, desăvârșit, admirabil, exemplar, pilduitor

irespirabil, -ă *adj.* sufocant, viciat, înăbușitor, greu

iresponsabil, -ă *adj.* inconștient, nebun, smintit, ticnit

ireverențios, -oasă *adj. v.* obraznic

ireversibil, -ă *adj.* nereparabil, de neschimbat, iremediabil

irevocabil, -ă *adj.* definitiv, stabilit, hotărât, fix, necondiționat

irezistibil, -ă *adj.* cuceritor, copleșitor, învăluitor

iriga *vb.* a uda, a stropi, a alimenta (cu apă)

irigator/7. clistir

irita *vb.* a îndispune, a enerva, a înfuria, a supăra

iritabil, -ă *adj.* irascibil, nervos, supărăcios, sensibil, excitabil

iritant, -ă *adj.* enervant, neplăcut, supărător

iritație *f.* 1. inflamare. 2. *v.* enervare

irizare *f.* lucire, scânteiere, iluminare

ironic, -ă *adj.* înțepător, sarcastic, zeflemist, caustic

ironie *f.* persiflare, zeflema, sarcasm, înțepătură, ironie, pișcătură

ironiza *vb. v.* persifla

iroseală *f.* risipă, prăpăd, părădu-ială, cheltuire, nimicire

iroși *vb.* a risipi, a prăpădi, a cheltui, a face praf, a părădui, a stinge, a nimici, a împrăștia

irozi *m. pl.* videim

trupe *vb.* a năvăli, a țâșni, a se revărsa, a erupe, a izbucni

isca *vb.* a stârni, a provoca, a declanșa, a determina, a produce, a se ivi, a apărea, a naște

iscăli *vb.* a semna, a subscrie, a subsemna

iscoadă *f.* spion, detectiv, agent, cercetaș, copoi

iscodi *vb.* 1. a spiona, a urmări, a supraveghea. 2. a descoase, a ispiti, a chestiona, a întreba. 3. a scorni, a imagina, a născoci, a inventa

iscoditor, -oare *adj. v.* cercetător

iscușiță *f.* dibăcie, istețime, îndemânare, abilitate,

pricepere, talent, meșteșug, artă, ingeniozitate

iscusit, -ă *adj. v.* dibaci

islamic, -ă *adj.* mahomedan

ison *n.* acompaniament

ispăși *vb.* a-și lua pedeapsa, a răscumpăra, a plăti, a suferi, a expia

ispită *f.* tentație, ademenire, seducție, păcat, greșeală

ispiti *vb.* 1. a tenta, a atrage, a seduce, a ademeni, a momi. 2. a descoase, a cerceta, a întreba

ispitor, -oare *adj. v.* atrăgător

ispravă *f.* 1. faptă, treabă, lucrare.

2. realizare, reușită, izbândă, succes.

aventură, bravură, poznă isprăvi *vb.t.* a sfârși, a termina, a încheia, a mântui. 2. a realiza, a îndeplini, a executa. 3. a absolvi, a obține

istericale *f. pl.* nevricale

isteț, -cață *adj.* 1. ager, dibaci, iscusit, deștept, inteligent, priceput, subtil, ingenios. 2. șmecher, șiret, viclean, descurcăreț

istețime *f. v.* iscusință

istoric, -ă *adj.* 1. vechi, legendar. 2. cronologic, evolutiv. 3. valoros, însemnat, remarcabil, prețios, adevărat, real, veritabil

istorie *f.* 1. povestire, narațiune, evocare. 2. pățanie, poznă, încurcătură

istorisi *vb.* a povesti, a relata, a evoca, a expune, a nara

istovi *vb.* 1. a epuiza, a slei, a vlăgui, a stoarce, a extenua, a obosi. 2. a termina, a sfârși, a încheia

istovire *f. v.* epuizare

istovitor, -oare *adj.* extenuant, obositor, epuizant, insuportabil

iterativ, -ă *adj.* repetat

itinerar *n.* rută, traseu, drum, cale, mers, parcurs

iubi *vb.* a îndrăgi, a fi atașat, a simpatiza, a-i plăcea

iubire *f.* dragoste, amor, pasiune, afecțiune,

atașament

iubit, -ă *m. f.* amant, ibovnic, draguț

iubitor, -oare *adj.* 1. afectuos, afabil, omenos. 2. amator, căutător de...

iudă *f.* 1. trădător, vânzător. 2. fariseu, fățarnic

iureș *n.* 1. asalt, năvală, atac. 2. goană, fugă, alergare

iute *adj. adv.* 1. sprinten, vioi, alert, repede, grăbit. 2. aprig, impulsiv, nestăpânit, precipitat, zorit. 3. (*adv*) rapid, accelerat, în grabă, numaidecât, imediat, îndată, neîntârziat, grabnic. 4. picant, pișcător

iuteală *f.* grabă, viteză, rapiditate, repeziciune, sprinteneală

iuți *vb.* a grăbi, a accelera, a întezi, a zori

ivăr *n.* zăvor, clanță, încuietoare

ivi *vb.* a se arăta, a apărea, a se prezenta, a se înfățișa, a răsări

ivoriu *n.* fildeș

iz *n.* miros, aromă, parfum

izbăvi *vb.* a scăpa, a salva, a mântui, a elibera

izbăvitor *m.* mântuitor, salvator, eliberator

izbeliște *f.* întâmplare, hazard, destin

izbi *vb.* 1. a lovi, a bate, a da, a păli, a trânti, a ciocni. 2. a frapa, a impresiona

izbitor, -oare *adj. v.* frapant

izbitură lovitură, lovire, ciocnire, trântire, plesnitură

izbândă *f.* biruință, victorie, succes, reușită, realizare

izbucni *vb.* 1. a erupe, a țâșni, a bufni, a răbufni. 2. a exploda, a se declanșa, a se dezlănțui

izbuti *vb.* a reuși, a izbândi, a învinge

izbutit, -ă a <7/ reușit, realizat, valoros, prețios

izgoni *vb.* a alunga, a goni, a îndepărta, a respinge, a expulza

izlaz *n.* pășune, imaș

izmene *f. pl.* indispensabili

izmeneală *f.* fandoseală, ifose, sclifoseală, capriciu
izmeni *vb. v.* fandosi. **izola** *vb. l. a* despărți, a separa, a răzleți. 2. a se retrage, a se claustra, a se sihăstri
izolant, -ă *adj.* separator, izolator
izolat, -ă *adj.* 1. separat, detașat, despărțit, răzlețit. 2. retras, singuratic, solitar, sihăstrit. 3. dosnic, ferit
israelit, -ă *m. f.* evreu
izvod *n.* 1. însemnare, catastif, registru, tabel, listă, condică. 2. manuscris, document, izvor
izvodi *vb. v.* crea
izvor sursă, obârșie, sorginte, origine
izvorî *vb.* 1. a apărea, a se ivi, a ieși, a răsări, a tâșni. 2. a proveni, a deriva, a rezulta, a decurge
îmbăia *vb. v.* scălda
îmbăiat, -ă *adj. v.* nerușinat
îmbălsămat, -ă *adj.* 1. parfumat, înmiresmat. 2. impregnat, conservat, formolizat
îmbărbăta *vb.* v. încuraja
îmbăta *vb.* 1. a (se) ameți, a (se) afuma, a (se) chercheli, a (se) turmenta, a (se) turti, a (se) aghesmui. 2. a încânta, a ferma, a seduce, **îmbătător**, -oare a <7/ v. încântător
îmbătrâni *vb.* v. învechi
îmbelșugare *f.* belșug, abundență, îndestulare, opulență, prisos
îmbelșugat, -ă *adj. v.* bogat
îmbla *vb. l. a* pofti, a invita, a oferi. 2. a îndemna, a stimula. 3. a ademeni, a amăgi, a ispiti, a momi
îmbiba *vb.* a impregna, a pătrunde, a umple
îmbietor, -oare *adj.* ademenitor, atrăgător, seducător, ispitor, tentant
îmbina *vb. i. a* împreună, a asambla, a monta, a fixa, a prinde, a încheia. 2. a asocia, a reuni, a împleti, a conjuga. 3. a combina, a amesteca, a lega, a îngemăna, a întrețese
îmbâcsit, -ă *ao. v.* ticsit

îmwăti *vb.* *v.* bate

îmblânzi *vb.* **1.** a domestici, *a* supune. **2.** *a* domoli, *a* calma, *a* liniști, *a* potoli

îmbogăți *vb.î.* *a* (se) înavuți, *a* se ajunge, *a* (se) căpătui, *a* (se) înstări, *a* (se) pricopsi. **2.** *a* (se) mări, *a* (se) dezvolta, *a* (se) amplifica

îmboldi *vb.* *v.* îndemna

îmbolnăvi *vb.* *v.* suferi

îmbrăca *. **1.** a echipa, *a* înveșmânta, *a*-și pune haina. **2.** *a* înveli, *a* acoperi. **3.** *a* capitona, *a* tapisa

îmbrăcămintă *f.* **1.** haină, strai, veșmânt, garderobă. **2.** port, costum, vestimentație, ținută. **3.** înveliș, învelitoare

îmbrățișa *vb.* **1.** a cuprinde, *a* înlănțui, *a* prinde, *a* lua în brațe. **2.** *a* adopta, *a* primi, *a*-și însuși, *a* recepta

îmbrânceană *vb.* *v.* brânci

îmbrânci *vb.* *v.* împinge

îmbrobodi *vb.* **1.** a acoperi, *a* înfofoli. **2.** (fig.) *a* păcăli, *a* înșela, *a* minți

îmbuca *vb.* **1.** a mânca, *a* gusta, *a* se hrăni. **2.** *a* se îmbina, *a* se ajusta

îmbucătăți *vb.* *v.* rupe

îmbucătură *f.* dumaticat, mușcătură, înghițitură, *o* gură de...

îmbufna *vb.* *v.* supăra

îmbuibă *vb.* *a* ghiftui

îmbuibat, -ă *adj.* ghiftuit, îndopat, sătul, saturat, coplesit

îmbujora *vb.* *v.* înroși

îmbulzeală *f.* înghesuală, aglomerație, aflux, îngrămădeală, buluceală

îmbulzi *vb.* *v.* îngrămădi

îmbuna *vb.* *a* îmblânzi, *a* îndupleca, *a* liniști, *a* împăca, *a* potoli, *a* calma

îmbunătăți *vb.* *a* ameliora

împacheta *vb.* *a* ambala

împăca *vb.* 1. a domoli, a liniști, a calma, a îmbuna, a împăciui. 2. a mulțumi, a satisface. 3. a (se) reconcilia, a cădea, de acord, a (se) învoi. 4. a se obișnui, a se deprinde, a se familiariza

împăciuire *f.* v. înțelegere

împăciuitoare *adj.* conciliant, îngăduitor, pașnic

împăinjeni *vb.* v. încețoșa

împământenii *vb.* 1. a naturaliza, a indigena, a încetățeni. 2. a adapta, a aclimatiza, a transplanta

împăna *vb.* 1. a înțesa, a umple, a împânzi. 2. a înțepeni, a fixa, a întări

împărat *m.* imperator, cezar, crai, țar, basileu, rege

împărăteasă *f.* 1. crăiasă, regină, țarină. 2. matcă, regină, muscă-mare. 3. beladonă, mătrăgună

împărătesc, **-ea scă** *adj.* 1. imperial, august, crăiesc. 2. măreț, maiestuos, solemn

împărătește *adv.* extraordinar, minunat, excelent

împărăție *f.* imperiu, domnie, stăpânire, regat

împărtășanie *f.* cuminicare, euharistie, (pop.) grijanie

împărtăși *vb.* 1. a dezvălui, a divulga, a comunica, a mărturisi, a încredința, a destăinui, a revela, a confia, a transmite. 2. a admite, a accepta, a primi. 3. a (se) cumineca, (pop.) a (se) griji

împărți *vb.* 1. a diviza, a fragmenta, a fracționa, a împucătăți, a scinda, a despărți, a desface, a tăia. 2. a distribui, a repartiza, a da, a atribui, a răspândi. 3. a clasa, a clasifica, a dispune, a grupa, a ordona, a organiza, a potrivi

împărțitor */*). divizor

împătimit, **-ă** *adj.* pasionat, pătimaș, dornic, atașat

împături *vb.* a îndoi, a plia, a strânge

împăuna *vb.* v. fuduli

împielițat, **-ă** *adj.* afurisit, poznaș, îndrăcit, rău, blestemat

împerechea *vb.* v. împreună

împestrișat, -ă *adj.* *v.* amestecat

împiedica *vb.* 1. a opri, a bara, a înfrâna, a reține, a stânjeni, a împletici, a stingheri, a zădărnici. 2. a dejuca, a jena, a poticni, a ocoli, a evita. 3. a anihila, a anula, a contracara, a neutraliza

împiedicat, -ă *adj.* 1. poticnit, împleticit, clătinat, nesigur. 2. greoi, șovăind, ezitând, șovăielnic

împietrit, -ă *adj.* *v.* încremenit

împila *vb.* a asupri, a oprima, a exploata, a apăsa, a năpăstui, a oropsi, a tiraniza, a urgisi, a obijdui-a prigoni

împinge *vb.i.* a deplasa, a urni, a mișca, a muta. 2. a înghesui, a îmbrânci, a înghionti, a buși, a îmbulzi. 3. a antrena, a stimula, a îmboldi

împinsătură *f.* *v.* brânci

împânzi *vb.* *v.* înțesa

împleti *vb.* 1, a tricota. 2. a îmbina, a uni, a asorta, a conjuga

împletici *t.* *v.* împiedica

împletire *f.* 1. tricotaj. 2. cablaj. 3. îmbinare, unire, amestec

împlini *vb.* 1. a completa, a întregi, a rotunji. 2. a (se) dezvoltă, a crește, a se îngrășa. 3. a realiza, a executa, a îndeplini, a satisface. 4. a se adevăra, a se confirma, a se vădi

împlânta *vb.* a înfige, a băga, a vârî

împodobi *vb.* 1. a înfrumuseța, a orna, a găti, a orna, a decora.

2. a se aranja, a se dichisi, a se ferchezui, a se spilcui

împopoțona *vb.* *v.* înzorzona

împotmoli *vb.* *v.* îngloda

împotriva *adv.* contra, contrar, în opoziție

împotrivi *vb.* a se opune, a se contra, a rezista, a brava

împovăra *vb.* 1. a îngreuna, a îngreui, a apăsa, a copleși, a năpădi. 2. a asupri, a oprima, a exploata, a împila, a prigoni

împrăștia 1. a răsfira, a dispersa. a răspândi, a pulveriza, a risipi, a răzleți, a vântura, a spulbera, a difuza, a așterne, a presăra 2... a arunca, a irosi, a cheltui, a părađui. 3. a revărsa, a emana, a degaja, a difuza, a propaga, a întinde

împrăștiat, -ă *adj.* 1. răsfirat, dispersat, „risipit, vânturat 2. (fig.) distrat, zăpăcit, aiurit, buimac, dezordonat, neatent

împrejmui *vb.* a îngrădi, a închide, a înconjura, a țărui

împrejmuire *f.* gard, îngrăditură, ocol, țarc

împrejur *adv.* 1. (adv.) pîmprejur, aici. 2. (n.) apropiere, jur, preajmă, vecinătate

împrejurare *f.* 1. caz, circumstanță, situație, stare, condiție, postură. 2. ocazie, prilej, moment, stare, ipostază, conjunctură

împrejurime *f.* apropiere, jur, vecinătate, proximitate, preajmă

împresura *vb.* 1. a înconjura, a încercui, a cuprinde, a încinge, a învălui. 2. a asedia, a închide, a năpădi, a prinde, a copleși

împreună *uf*). 1. a îmbina, a asambla, a fixa, a reuni, a împere-chea. 2. a (se) asocia, a (se) întruni, a (se) lega, a (se) uni

împreună *adv.* 1. laolaltă, solidar. 2. deodată, concomitent, simultan

împricinat, -ă *adj.* acuzat, inculpat, învinuit, pârât, incriminat

împrieteni *vb.* a se lega, a se simpatiza, a se iubi, a se atașa

împrospăta *vb.* a primeni, a înnoi, a reînnoi, a înviora, a regenera

împroșca *n* & a stropi, a împrăștia, a dispersa, a arunca

împrumut *n.* datorie, debit

împrumuta *vb.* l. a da, a credita, a oferi. 2. a lua, a

se îndatora, a datora. 3. a copia, a imita, a prelua

împuia *vb. v.* umple

împunge *nă.* 1. a înțepa, a înghimpa, a îmboldi, a atinge. 2. (fig.) a ironiza, a persifla, a ofensa, a ze-flemisi

împurpura *vb. v.* înroși

împușca *vb.* a trage, a lovi, a doborî, a ucide

împușcătură *f.* detunătură, foc, explozie

împuternici *vb.* a autoriza, a delega, a investi

împuternicire *f.* autorizație, delegație, mandat, procură, investire

împuternicit, **-ă** *adj.* 1. trimis, delegat, reprezentant, emisar, sol. 2. mandatar, procurator, procurist

împuți *vb. v.* altera

împuțina *vb.* a descrește, a se micșora, a se reduce, a diminua, a scădea

împuțit, **-ă** *adj.* 1. alterat, stricat, descompus, infect, puturos, scârbos, oribil. 2. murdar, nespălat, jegos, îngălat, răpănos, slinos. 3. leneș, trândav, farniente. **în** *prep.* 1. ta, spre, către. 2. pe

înadins *adv.* intenționat, anume, expres, dinadins, special

înainta *vb.* 1. avansa, a progresa, a propăși, a evolua, a se dezvolta. 2. a înmâna, a preda, a prezenta, a remite, a transmite. 3. a adresa, a trimite, a expedia. 4. a promova, a înălța, a ridica

înaintare *f.* 1. avansare, progres, evoluție, propășire, mers-înainte, ridicare. 2. promovare, înălțare, ascensiune. 3. prezentare, predare, remitere, expediere

înaintaș *m.* precursor, predecesor, premergător

înaintat, **-ă** *adj.* 1. avansat, progresist. 2. târziu

înainte *adv...* 1. în față, în frunte, dinainte. 2. demult, odinioară. 3. mai departe, în continuare

înalt, **-ă** *adj.* 1. înălțat, ridicat, mare, lung. 2. ascuțit, acut, subțire. 3. ales, distins, nobil, ilustru, mare, important, măreț, superior

înamora *vb.* v. îndrăgosti

înapoi *adv.* îndărăt, în spate, în urmă

înapoia *vb.* 1. a restitui, a plăti, a returna, a rambursa, a reda, a reîntoarce, a remite. 2. a reveni, a se întoarce, a se întuma

înapoia *prep.* îndărătul, dinapoia, după, dindărătul

înapoiat, -ă *adj.* 1. necivilizat, neevoluat, primitiv, rudimentar. 2. retrograd, reacționar. 3. arierat, întârziat, redus

înaripat, -ă *adj.* avântat, însuflețit, entuâiașt, fervent, înflăcărat, pasionat

înavuți *vb.* v. îmbogăți

înăbuși *vb.* v. sufoca

înăbușit, -ă *adj.* 1. reprimat, înfrânt. 2. stins, slab, scăzut, reținut

înăcrit, -ă *adj.* v. ursuz

înălța *vb.* 1. a ridica, a sui, a urca, a sălta. 2. a crește, a spori, a (se) mări. 3. a clădi, a construi, a zidi, a edifica. 4. a avansa, a promova, a înainta

înălțime 1. ridicătură, dâmb, culme. 2. altitudine, cotă. 3. mărime, statură, talie. 4. ton, tonalitate, accent

înăspri *vb.* a se aspri, a se înrăutăți, a se deteriora

încadra *vb.* 1. a înrăma. 2. a chenăru, a mărgini, a înconjura. 3. a angaja, a primi, a intra, a lua. 4. a se adapta, a se potrivi, a se acomoda

încal 37 *v.* v. încaltea

încaltea *adv.* măcar; barem, cel puțin

încarcera *vb.* v. întemnița **încasa** *vb.* 1. a lua, a primi, a obține, a ridica. 2. a percepe, a - strânge

încă *adv.* 1. chiar, tocmai, deja. 2. tot, totuși. 3. mai, în plus, în continuare

încă le ra *vb.* a se încleșta, a se hărțui, a se lupta, a se înfrunta

încăierare *f.* luptă, bătaie, încleștare, înfruntare, ciocnire

încălca *vba.* a invada, a cotropi, a năpădi, a uzurpa.

2. a nesocoti, a călca, a viola, a se abate, a contraveni

încăleca *vb.* 1. a se încălăra, a călări. 2. a coincide, a se suprapune. 3. a domina, a supune

încălța *vb.* 1. a-și trage, a-și pune ghetete. 2. a păcăli, a înșela, a îmbrobodi, a amăgi, a minți

încălțăminte *f.* pantofi, ghetete, bocanci

încălțări *f. pl.* v. încălțăminte

încălzi *vb.* 1. a înfierbânta, a încinge. 2. (fig.) a se aprinde, a se înflăcăra, a se entuziasma

încăpător, -oare *adj.* spațios, cuprinzător, larg, mare

încăpățâna *vb.* a se îndărătnici, a se obstina, a se ambiționa, a se îndârji, a stărui, a persista, a persevera

încăpățânat, -ă *adj.* îndărătnic, obstinat, îndârjit, refractar, ambițios

încăpea *vb.* a cuprinde, a conține, a intra în

încăpere *f.* odaie, cameră, sală

încărca *vb.* a împovăra, a umple, a pune în (pe)

încărcat, -ă *adj.* a. împovărat, plin, umplut, greu, înțesat, doldora, ticsit. 2. (fig.) sufocant, viciat, impur. 3. (fig.) umflat, exagerat, excesiv, retoric, ridicat, mărit

încărcătură *f.* sarcină, povară, greutate, tonaj

încărunți *vb.* a albi, a cărunți

încătușa *vb.* a fereca, a lega, a înlănțui **jfe**

începător, -oare *adj.* 1. incipient. 2. (s.) debutant, novice, elev, discipol, învățăcel, neofit. 3. inițiator, promotor

începătură *f.* v. început

începe *vba.z* inaugura, a porni, a declanșa, a iniția, a debuta, a purcede. 2. a apărea, a se ivi, a se arăta, a se produce

început *n.* 1. debut, pornire, start.

2. obârșie, origine, sorginte, sursă, izvor. 3. frunte, cap, creștet

încerca *vba.* a proba, a verifica, a experimenta. 2. a căuta, a explora, a tatona, a vedea, a sonda. a cerceta.

3. a se sili, a se munci, a se strădui, a se osteni, a se

forța, năzui. 4. a se înfrunta, a se măsura, a se întrece, a se pune. 5. a suferi, a îndura, a răbda, a suporta, a simți

încercare 1. verificare, probă, experimentare. 2. tentativă, efort, strădanie, silință, efort. 3. greutate, neajuns, necaz, dificultate, vicisitudine, cumpănă. 4. suferință, durere, chin, păs, pătimire

încercui *vb.* a înconjura, a împresura, a învâlu, a asedia, a cuprinde

încet, înceată *adj.* 1. lin, domol, agale, liniștit, măsurat, temperat, ușurel. 2. moale, greoi, molâu, zăbavnic. 3. molcom, scăzut, slab, lent, stins

încet *vb.* 1. a conțeni, a se opri, a sista, a suspenda, a întrerupe, a curma, a termina, a sfârși. 2. a dispărea, a pieri, a se stinge, a se pierde

încetățeni *vb.* v. naturaliza

încetează *interj.* termină! ajunge! stop! gata!

încetinel *adv.* v. încetișor

încetini *vb.* a domoli, a potoli, a reduce, a liniști

încetișor a<7v. domol, încet, încetinel, agale, alene, binișor, ușurel

încețoșa *vb.* v. întuneca

încega *vb.* 1. a se coagula, a se prinde, a se întări. 2. a se uni, a se lega, a-e solidariza, a se consolida. 3. a se* forma, a se contura, a se înjgheba, a se întrupa

înceia *vb.* 1. a îmbina, a uni, a alcătui. 2. a sfârși, a isprăvi, a termina, a epuiza. 3. a contracta, a se lega, a se obliga, a consimți. 3. a completa, a întregi, a împlini, a rotunji

înceiere *f.* sfârșit, final, terminare, capăt, „fine, concluzie

înceietură *f.* articulație, (fam.) balamale”.

închide *vb.* 1. a înclui, a fereca, a zăvorî, a claustra, a astupa. 2. a opri, a obtura, a bloca, a înfunda, a bara. 3. a împrejmu, a înconjura, a îngrădi, a țârcui. 4. a deține, a aresta, a reține, a întemnița, a izola. 5. a termina, a sfârși,

a isprăvi, a încheia. 6. a conține, a cuprinde. 7. a se cicatriza, a se vindeca. 8. a se întuneca, a se posomori

închina ffe. 1. a se ruga, a se implora, a se prosterna, a se temeni.

2. a se pleca, a se preda, a capitula, a se supune, a se înclina. 3. a se consacra, a se dedica, a se dăruia, a se aplică. 4. a toasta, a cinsti, a omagia

închinăciune f. 1. rugăciune, rugă, închinare. 2. plecăciune, compliment, reverență, temenea

închipui vb. 1. a imagina, a reprezenta, a figura „a concepe, a gândi, a plăsmui, a elabora, a inventa. 2. a crede, a bănuia, a gândi, a ghici, a presupune, a considera. 3. a simboliza, a semnifica

închipui f. 1. imaginație, fantezie, invenție, iluzie, fantezie, plăsmuire. 2. nălucire, vedenie, himeră, fantomă, fantasmă

închipuit, -ă adj. 1, imaginar, fictiv, ireal, născocit, plăsmuit, scornit. 2. iluzoriu, fantastic, irealizabil, utopic.

3. fudul, infatuat, înfumurat, încrezut, megaloman, semeț

închirci vb. v. strânge **închiriere** s.f. locație, năimeală **închis, -ă** adj. 1. încuiat, ferecat, zăvorât, înfundat, astupat, oprit. 2. îngrădit, împrejmuit, izolat. 3. deținut, întemnițat, arestat. 4. înnegurat, înnorat, posomorât, întunecos, noros, mohorât, plumburiu, întunecat. 5. (fig.) posac, ursuz, încuiat, antipatic. 6. cicatrizat, vindecat

închisoare f. temniță, arest, pușcărie, penitenciar, celulă, gherlă

încinge vb. 1. a înfierbânta, a înfoca, a încălzi, a coace. 2. a fermenta, a se altera, a se strica. 3. a se lega, a se înfășura, a se agăța

încâlcit, -ă ace încurcat, amestecat, confuz, neclar, complicat, nebulos

încânta vb. 1. a captiva, a fermeca, a vrăji, a delecta, a fascina, a seduce, a entuziasma. 2. a ademeni, a

amăgi, **a** înșela, **a** momi

încântător, **-oare** *adj.* minunat, fermecător, admirabil, superb, magnific, strălucit, extraordinar, măreț, fascinant, excelent

încât *conj.* că, de

încleia *vb.* **v.** lipi

înceșta *vb.* **1.** a strânge, **a** contracta, **a** chirci. **2.** **a** se încăiera, **a** se înfrunta

înclina * **1.** **a** se apleca, **a** se îndoi, **a** se încovoia, **a** se lăsa. **2.** **a** se închina, **a** se prosterna, **a** se umili

înclinare *f.* **1.** aplecare, îndoire, încovoiere, curbare. **2.** înclinație, predispoziție, vocație, atracție, aptitudine, talent, pornire

înclinație *f.* **v.** vocație

încoace *adv.* aici, spre noi

încolăci *vb.* **v.** înfășură

încolți *vba.* **a** răsări, **a** germina, **a** miji, **a** apărea. **2.** **a** se forma, **a** se naște, **a** se ivi

încolțit, **-ă** **a** < **e** germinat, apărut, răsărit, născut, ivit. **2.** amenințat, presat, constrâns

încondeia *vb.* **1.** a împodobi. **2.** **a** calomnia, **a** defăima, **a** bârfi, **a** ponegri

înconjur */?* ocol, ocolire, tur

înconjura *vb.* **1.** a ocoli, **a** împrejmui, **a** împresura, **a** țărui, **a** cuprinde. **2.** **a** asedia, **a** învălui, **a** izola

încontinuu *adv.* **1.** întruna, continuu, mereu, neconținut, necurmat, neîncetat, permanent, pururi, veșnic. **2.** neobosit, neostenit, fără răgaz

încontra *vb.* **v.** opune

înc **on**trare *f.* **v.** contrazicere

începela *vb.* **v.** încheia

încorda *vba.* **a** instruna, **a** întinde, **a** struni. **2.** **a** se sforța, **a** se opinti, **a** se concentra

încordare *f.* **1.** instrunare, întindere, strunire. **2.** concentrare, tensiune, febrilitate, agitație, neastâmpăr

încordat, **-ă** *adj.* tensionat, febril, intens, însuflețit,

viu, dinamic

încorona **vb.** 1. a încununa. 2. a termina, a încheia, a fini

încorpora **vb.** - l. a îngloba, a absorbi, a cuprinde, a include, a anexa, a alipi, a ataşa. 2. a înrola, a recruta, a, cătăni

încorsetat, -ă a < e (fig.) rigid, formalist, țeapăn, limitat, obligat

încotoșmăna **vb.** v. înfofoli

încotro **adv.** unde, în ce direcție?

încovoia **vb.** 1. a arcui, a curba, a îndoi, a apleca, a înclina. 2. a se gârbovi, a se strâmba, a se cocoşa

încovriga **vb.** a se încolăci, a se ghemui, a se strânge, a se încârliga

încrede i. 1. a se baza, a se bizui, a conta, a se întemeia, a se sprijini. 2. a se fuduli, a se făli, a fi îngâmfat

încredere **f.** 1. crezare, crezământ, credit, confiență, credință. 2. speranță, nădejde, optimism

încredința **vb.** 1. a preda, a da, a înmâna, a remite, a transmite, a oferi, a confia, a depune. 2. a asigura, a garanta, a convinge, a adevăra, a confirma. 3. a destăinui, a divulga, a împărtăși, a revela, a mărturisi, a dezvălui

încredințat, -ă **adj.** convins, sigur, cert

încremenii **vb.** a înlemni, a înmărmuri, a paraliza, a îngheța, a înțepeni

încremenit, -ă 1. împietrit, înlemnit, înmărmurit; neclintit, nemișcat, țeapăn, înțepenit. 2. fix, rigid, imobil, pironit

încreți **vb.** 1. a cuta, a zbârci, a rida. 2. a încârlionța, a bucla, a ondula

încrețitură **f.** creț, cută, zbârcitură, **încrezător, -oare** **adj.** confient, optimist

încrezut, -ă **adj.** îngâmfat, fudul, înfumurat, infatuat, megaloman, trufaș, semeț, vanitos, mândru, țațoș

încrâncena **vb.** v. înfiora

încrâncenat, -ă **adj.** 1. cutremurat, înfiorat, îngrozit,

zguduit. 2. aprig". înverșunat, crâncen, crud, îndârjit

încropi *vb.* v. înfiripa

încropit, -ă *adj.* 1. înfiripat, înjghebat. 2. călduț, căldicel, călău, căldișor

încrucișare *f.* 1. întretăiere, intersectare, interferență, răscruce, răspântie, intersecție. 2. amestecare, corcire, împerechere, împreunare

încrunta *vb.* v. întuneca

încrunțat, -ă *adj.* 1. întunecat, mohorât, posomorât, posac. 2. pornit, îmbufnat, mânios

încuia *vb.* 1. a închide, a zăvorî", a fereca. 2. (fig.) a bara, a înfunda

încuiat, -ă *adj.* 1. închis, zăvorât, ferecat. 2. (fig.) mărginit, - limitat, obtuz, opac, redus, rigid

încuibă *vb.* v. înrădăcina

încuietoare *f.* v. zăvor

încumeta *vb.* v. îndrăzni

încunoștința *vb.* v. informa

încununa *vb.* 1. a încorona. 2. a distinge, a răsplăti

încuraja *vb.* a îmbărbăta, a susține, a însufleți, a favoriza, a sprijini

încurca *vb.* 1. a amesteca, a încâlci, a zăpăci. 2. a pierde, a rătăci, a confunda, a greși. 3. a dezorienta, a descumpăni, a deruta. 4. a se intimidă, a se fâstâci, a se pierde. 5. a deranja, a incomoda, a jena. a stingheri, a supăra

încurcat, -ă *aer/* 1. amestecat, încâlcit, zăpăcit. 2. întortocheat, complicat, confuz, neclar, echivoc, tulbure. 3. jenat, stingherit, tulburat, derutat, dezorientat, perplex, pierdut

încurcătură *f.* 1. încâlceală, amestec, sminteală, babilonie, dezordine, haos, zăpăceală. 2.

derută, perplexitate, dezorientare, complicație. 3. bucluc, belea, necaz, năpastă, neajuns, dificultate, neplăcere, năpastă, dandana, pocinog, impas

încuviința *vb.* v. aproba

încuviințare *f.* 1. admitere, acceptare, aprobare, consimțire. 2. acord, aviz, consimțire, învoire, voință, vrere

îndată *adv.* 1. imediat, numaidecât, acuși, acum. 2. grabnic, iute, rapid, momentan, repede, urgent. 3. curând, devreme

îndatora *vb.* *v.* obliga. **îndatorire** *f.* 1. obligație, sarcină, însărcinare. 2. atribuție, rol, oficiu, răspundere

îndatoritor, -oare *adj.* binevoitor, atent, serviabil. politicos, prevenitor

îndărăt *adv.* înapoi. *în* urmă, *în* spate

îndărătnic, -ă *adj.* 1. încăpățânat.

obstinat, inflexibil, refractar. 2. tenace, stăruitor, îndârjit, perseverent, ambițios **îndărătnicie** *f.* *v.* tenacitate

îndărătul *prep.* dinapoia, din

dărătul, după, *în* urmă, *în* spatele, *în* dosul

îndătinat, -ă *adj.* obișnuit **îndeajuns, -ă** *adv.* destul, suficient, îndestul

îndeaproape *adv.* atent, minuțios, amănunțit, meticulos, exigent

îndeletnici *vb.* *a se* ocupa, *a* practica, *a* profesa

îndeletnicire *f.* ocupație, meserie, profesie, profesiune, activitate

îndelung, -ă *adj.* *v.* îndelungat

îndelungat, -ă *adj.* lung, prelung, prelungit, mult, *de* durată

îndemânare *v.* iscusință

îndemânatic, -ă *adj.* dibaci, priceput, iscusit, isteț, deștept, meșter, abil, expert, ingenios, ager

îndemâna *adv.* ușor, comod, lesne

îndemn *n.* impuls, imbold, stimulent, stimul, îndrumare, povață, sfat

îndemna *vb.* *a* îmboldi, *a* stimula, *a* impulsiona, *a* încuraja, *a* susține, *a* însufleți, *a* îmbia

îndeobște *adv.* *v.* genere

îndeosebi *adv.* mai ales, *în* special, mai *cu* seamă,

tocmai, osebit

îndepărta *vb.* 1. a alunga, a izgoni, a depărta, a elimina, a izola, a exclude, a înlătura. 2. a se abate, a se depărta, a devia

îndeplini *vb.* a efectua, a săvârși, a face, a realiza, a înfăptui, a executa, a împlini, a presta, a aplica

îndesa *vb.* 1. a înghesui, a burduși, a presa, a îngrămădi, a ticsi. 2. a se aglomera, a se îmbulzi, a se buluci.

3. a bătători, a bătuci, a pisa, a tăpși.

4. a se îngroșa, a se vârtoșa **îndesat**, -ă *sc.* 1. înghesuit, îngrămădit, ticsit, încărcat, înțesat...2. dens, des, masiv, compact, solid

îndesi *vb.* *v.* spori

îndestul *adv.* *v.* destul **n** **îndestulare** *f.* belșug, abundență, prisos, bogăție, satisfacere, confort, opulență

îndestulător, -oare *adj.* suficient, destul, satisfăcător, mulțumitor

îndigui *vb.* *v.* stăvili

îndârji *vb.* a se înverșuna, a se încăpățâna, a rezista, a se opune, a fi dârz, a înfrunta

îndoi *vb.* 1. a curba, a încovoia, a plia. 2. a apleca, a (se) înclina, a se gârbovi. 2. a dubla, a înmulți, a spori, a adăuga, a lungi, a dilua. 3. a șovăi, a ezita, a se codi, a pregeta, a sta în cumpănă

îndoială *s.f.* neîncredere, dubiu, nesiguranță, incertitudine, ezitare, șovăială, pregetare, indecizie, preget, aporie

îndoielnic, -ă *adj.* nesigur, echivoc, dubios, incert, problematic, discutabil

îndoliat, -ă *adj.* cernit, (fig.) trist, îndurerat, mâhnit

îndopa *vb.* 1. a ghițui, a îmbuiba, a satura. 2. a umple, a înfunda

îndrăcit, -ă *adj.* 1. înfuriat, furios, îndârjit, întărâtat. 2. rău, ticălos, blestemat, hain, afurisit, pornit, teribil

îndrăgi *vb.* a iubi, a-i plăcea, a simpatiza, a avea la

inimă

îndrăgit, -ă *adj.* iubit, drag, scump, simpatizat, prețuit (mult)

îndrăgosti

vb. a iubi, a se amoreza, a se înamora

îndrăzneală *f.* 1. curaj, cutezanță, temeritate, încumetare, bărbăție, neînfricare. 2. obraznicie, insolență, înfruntare, tupeu

îndrăzneț, -cață *adj.* 1. curajos, brav, neînfricat, temerar, cutezător, dârz, viteaz. 2. obraznic, insolent, sfidător, arogant, impertinent, neobrăzat

îndrăzni *vb.* a cuteza, a avea curaj, a se încumeta, a înfrunta, a-și permite

îndrepta *vb.* 1. a corecta, a rectifica, a corija, a amenda, a îmbunătăți, a ameliora. 2. a se întrema, a se însănătoși, a prinde puteri, a se reface, a se vindeca, a se restabili, a se întări. 3. a o apuca, a merge, a porni, a o lua, a se orienta. 4. a îndruma, a călăuzi, a ghida, a dirija, a conduce

îndreptar *h. v.* călăuză

îndreptăți *vb.* a justifica, a legitima, a autoriza, a permite

îndreptătit, -ă *a < e* 1. întemeiat, motivat, îndrituit, just, legitim. 2. chemat, competent, voinic

îndritui *vb.* v. îndreptăți

îndruga *vb. v.* flecări

îndruma *vb.* a călăuzi, a conduce „a ghida, a orienta, a povățui, a dirija, a sfătui, a învăța, a îndrepta

îndrumare 1. conducere, călăuză, dirijare, ghidare. 2. directivă, indicație, instrucțiune, normă, recomandare, lămurire. 3. îndemn, învățătură, povață, sfat

înduioșa *vb. v.* impresiona

înduioșător, -oare *adj. v.* duios

îndulci *vb.* 1. a se înfrupta, a se desfăta, a se bucura. 2. a atenua, a reduce, a (nicșora, a domoli, a calma, a slăbi

îndupleca în & **1.** a convinge, a determina, a decide, a hotărî. 2. (refl.) a consimți, a ceda, a accepta, a admite, a aproba, a primi

îndura *vb.* **1.** a suferi, a răbda, a suporta, a pătimi, a trage. 2. a se milostivi, a binevoi, a consimți, a accepta

îndurare / *v.* mită

îndurera *vb.* *v.* întrista

înece *n.* **1.** inundație, potop, revărsare, sufocare, înăbușire

îneca *vb.* **1.** a (se) scufunda. 2. a inunda, a potopi. 3. a (se) asfixia, a sufoca, a înăbuși. 4. a podidi, a sugruma

îneacăcios, -oasă *adj. v.* sufocant

înfăptui *vb.* a realiza, a îndeplini, a efectua, a face, a săvârși, a executa, a produce, a crea

înfăptuire *l v.* lucrare

înfășură *vb.* **1.** a încinge, a învălui, a încolăci, a răsuci. 2. a (se) înveli, a (se) acoperi, a pune pe

înfățișa i. **1.** a prezenta, a arăta, a oferi. 2. a apărea, a compărea, a se înființa. 3. a descrie, a evoca, a zugrăvi, a expune, a reda, a exprima, a simboliza

înfățișare **11.** arătare, prezentare, apariție, înființare. 2. descriere, relatare, evocare. 3. aspect, formă, alură, chip, contur

înfeuda *vb. v.* subjugă

înfia *vb. v.* adoptă

înfiera *vb.* a condamna, a osândi, a stigmatiza, a veșteji, a dezaproba, a blama, a reprobă

înfierbânta *n & v.* încinge

înfierbântat, -ă *ate (fig.)* aprins, antrenat, încins, agitat, însuflețit, nervos, iritat, ațâțat

înfieri *s.f.* adoptare, adopție

înfigăreț, -cață *adj. v.* îndrăzneț

înfige *vb.* a vâri, a împlânta, a băga, a introduce

înființa în **1.** a crea, a întemeia, a institui, a funda, a așeza. 2. a apărea, a se prezenta, a se ivi

înflora *vb.* **1.** a îngrozi, a cutremura, a înfricoșa, a

zgudui, **a** încrâncena. 2. **a** emoționa, **a** mișca, **a** răscoli

înfloritor, -oare *adj.* v. groaznic

înfipt, -ă *adj.* 1. împlântat, vârat, fixat. 2. (fam.) îndrăzneț, temerar, cutezător

înfripa *vb.* **l.** **a** înjgheba, **a** crea, **a** încropi, **a** face: 2. **a** apărea, **a** se ivi, **a** se naște

înflăcără *vb.* v. însufleți

înflori *vb.* 1. **a** se desfoia, **a** face flori. 2. (fig.) **a** prospera, **a** progresa, **a** propăși. 3. **a** împodobi, **a** exagera, **a** umfla, **a** amplifica

înflorire *f.* 1. progres, belșug, prosperare, avânt, propășire, bunăstare. 2. podoabă, dichiseală, ornament, exagerare, retorică

înflorit, -ă *adj.* împodobit, ornamentat (cu flori)

înfloritor, -oare *adj.* prosper, dezvoltat, în progres

înfloritură *f.* ornament, podoabă, zorzoane

înfoca *vb.* v. încălzi

înfocat, -ă *adj.* 1. aprins, înfierbântat, încins, arzător, inflammat. 2. roșu-aprins, viu, luminos. 3. avântat, entuziast, fervent, focus, înflăcărat, însuflețit, ardent, aprig, furtunos, impetuos, năvalnic, nestăvilit, vehement

înfofoli *vb.* **a** încotoșmăna, **a** se îmbrăca (gros), **a** se înveșmânta (exagerat)

înfoia *vb.* v. umfla

înfometat, -ă *adj.* flămând, nemâncat, hămesit

înfrăți *vb.* **a** fraterniza, **a** se asocia, **a** se lega (strâns)

înfrățit, -ă *adj.* unit, solidar, strâns-legat

înfricat, -ă *adj.* v. înfricoșat **înfricoșat, -ă** *adj.* îngrozit, înspăimântat, cutremurat, înflorat, înfricat

înfricoșător, -oare *adj.* teribil, groaznic, grozav, înspăimântător, cumplit, oribil, atroce, crunt, monstruos

înfrigurare *f.* neliniște, încordare, tensiune, emoție, neastâmpăr, febrilitate, nerăbdare, agitație

înfrâna *vb.* **a.** **a** îngrădi, **a** stăpâni, **a** stăvili, **a** struni, **a** reține. 2. **a** se abține, **a** se tempera, **a** se opri, **a** renunța

înfrânare **i** reținere, abținere, abțință,

temperanță, continență, cumpătare, moderație, renunțare

înfrânge *vb.* a depăși, a învinge, a birui, a copleși, a dovedi

înfrumuseța *vb.* a împodobi, a decora, a orna, a dichisi, a înnobila

înfrunta *i < &* a se opune, a ține piept, a brava, a sfida, a desfide

înfruntare *f.* 1. sfidare, bravare, opunere. 2. încăierare, ciocnire, bătaie

înfrupta *vb.* a mânca, a se hrăni, a se îndulci, a se bucura de

înfuleca *vb.* v. îndopa

înfumurat, -ă *adj.* fudul, infatuat, vanitos, orgolios, arogant, închipuit, încrezut, megaloman, trufaș, grandoman, prezumțios

înfunda *vi*). 1. a închide, a încuia, a astupa, a bloca, a îngrădi. 2. (fig.) a nu reuși, a o păți, a suferi, a trage consecințe

înfundat, -ă *adj.* 1. închis, blocat, astupat, zăgăzuit. 2. înăbușit, mocnit, estompat

înfuria *vb.* a se mânia, a se întărâta, a se monta, a se oțărî, a se îndârji, a-i sări muștarul, a ieși din țâțâni

înfuriat, -ă *adj.* furios, pornit, montat, întărâtat, îndârjit, oțărât

îngădui *vb.* a permite, a consimți, a fi de acord, a da voie

îngăduință *f.* 1. permisiune, asentiment, acord, încuviințare, aviz, consimțământ, aprobare. 2. toleranță, clemență, indulgență, înțelegere, generozitate

îngăduitor, -oare *adj.* generos, înțelegător, tolerant, clement

îngăima *vb.* v. băigui

îngăimat, -ă *adj.* v. încurcat

îngălat, -ă *adj.* v. murdar

îngălbeni *vb.* a se ofili, a se veșteji, a se usca, a se trece

îngemăna *vb. v.* împreună

îngenunchea *vb.* a supune, a aservi, a domina, a umili, a subjugă

îngeresc, -ea scă de ceresc, angelic, sublim, pur, serafic

înghesui *vb.* a îngrămădi, a îndesa, a strâmtora, a buluci, a burduși, a ticsi

îngheț *n.* ger, încremenire, congelare

îngheța *vb.* 1. a degera, a congela. 2. a înlemni, a încremeni, a înmărmuri

înghionti *vb. v.* îmbrânci

înghiți *vb.* 1. a bea, a mânca, a îngurgita, a absorbi. 2. a accepta, a suporta, a tolera, a îngădui

înghițitură *f.* dușcă, gât, gură, îmbucătură

îngâmfa *vb.* a se făli, a se fuduli, a se grozăvi, a se împăuna, a se infatua, a se înfumura, a se lăuda, a se mândri

îngâmfat, -ă *adj.* încrezut, fudul, orgolios, vanitos, trufaș, mândru, închipuit, înfumurat, megaloman, trufaș, semeț, arogant, prezumțios

îngâna *vb.* 1. a murmura, a fredona, a lălăi. 2. a bombăni, a bolborosi, a găngăvi, a îngăima, a îndruga

îngândurat, -ă *adj.* gânditor, preocupat

îngloba *vb.* a cuprinde, a conține, a încadra, a încorpora, a integra

îngloda *vb.* a se împotmoli, a se înnămoli, a se înfunda, a se noroi, a se întina

îngrădi *k &* 1. a împrejmui, a închide, a mărgini, a înconjura, a țârcui. 2. a înfrâna, a reține, a limita, a stăvili

îngrădire *f. v.* gard

îngrămădeală *f.* aglomerație, înghesuială, strânsură, afluență

îngrămădi *vb. v.* înghesui

îngrășa *vb.* 1. a se împlini, a se totunji, a lua proporții. 2. a fertiliza, a alimenta

îngrețoșa *în & v.* scârbi

îngreuia *vb. v.* împovăra

îngreuna *vb. v.* împovăra

îngriji *vb.* 1. a purta de grijă, a se interesa, a se preocupa, a vedea. 2. a se căuta, a se trata, a se doftori

îngrijire *f. v.* grijă

îngrijit, -ă *adj.* 1. curat, spălat, scuturat. 2. cochet, dichisit, elegant, fercheș

îngrijora *vb.* a se teme, a se neliniști, a se alarma, a se speria, a se frământa

îngrijorător, -oare *adj. v.* alarmant

îngropa *vb.* 1. a înmormânta, a înhuma, a astruca. 2. a se cufunda, a se izola, a se exila

îngroșa *vb.* 1. a se închea, a se învârtoșa, a se lega. 2. a se îndesi, a crește, a se mări

îngrozi *vb.* a înfricoșa, a înspăimânta, a speria, a cutremura, a teroriza, a înfiora, a încrâncena

îngrozitor, -oare *adj. v.* groaznic

îngust, -ă 1. strâmt, limitat, mic, redus, subțire. 2. (fig.) mărginit, obtuz, prostănac, opac, meschin

îngusta *vb.* a se strâmta, a se micșora, a se gătui, a se reduce

îngustime *f.* strâmtoare, reducere; mărginire, limitare

înhăita *vb. v.* uni

înhăma *vb.* 1. a prinde, a pune în ham. 2. a se angaja, a se înjuga

înhăța *vb. v.* apuca

înhuma *vb. v.* îngropa

înjheba *vb. v.* înfiripa

înjosi *vb.* 1. a umili, a degrada, a dezonora. 2. a batjocori, a perverti, a rușina

înjosit, -ă *adj.* 1. umilit, degradat, dezonorat. 2. trivial, decăzut, depra

înjositor, -oare *adj. v.* rușinos

înjuga *vb. v.* înhăma

înjumătăți *vb.* a face pe din două, a împărți, a

reduce, a diminua

înjunghia a împunge, a spinteca, a tăia, a sacrifica, a ucide, a jertfi

înjura e. a drăcui, a sudui, a ofensa, a insulta, a blestema

înjurătură *f.* injurie, imprecăție, ocară, sudalmă, ofensă, insultă

înlănțui *vb.* 1. a încătușa, a fereca, a lega. 2. a cuprinde, a îmbrățișa, a prinde. 3. a fermeca, a subjuga, a captiva

înlănțuire *f.* 1. încătușare, ferecară, legare. 2. legătură, conexiune, corelație, relație, raport

înlătura *vb.* a elimina, a îndepărta, a evita, a scoate, a da deoparte, a ocoli, a exclude

înăuntru *adv.* înăuntru, în interior

înlemni *vb.* a încremeni, a înmărmuri, a împietri, a înțepeni, a îngheța

înlesni *vb.* a ușura, a facilita, a favoriza, a sprijini

înlesnire *!* 1. facilitare, ușurare, favorizare, ușurință. 2. avantaj, favoare, privilegiu, hatâr, sprijin

înlocui *vb.* a substitui, a schimba, a suplini, a ramplasa

înlocuitor, -oare *adj.* substitut, suplinitor, supleant, locțiitor

înmagazina *vb.* a depozita, a stoca, a strânge, a acumula, a aduna

înmaticula *vb.* a înregistra, a înscrie,

înmănunchea *vb.* a strânge, a aduna, a reuni, a pune la un loc

înmărmuri *vb.* a înlemni, a încremeni, a rămâne tablou

înmiresmat, -ă *adj. v.* parfumat, bine mirositor, plăcut

înmâna *vb.* a preda, a da, a prezenta, a încredința

înmormânta *vb.* 1. a înhuma, a îngropa, a astruca 2. (fig.) a da uitării, a uita, a neglija

înmuguri *vb.* a încolți, a îmboboci, a împupi

înmuia *vb.* 1. a uda, a umezi, a îmbiba. 2. (fig.) a potoli, a domoli, a calma, a liniști, a atenua, a slăbi

înmulți *vb.* a spori, a crește, a multiplica, a mări, a se ridica, a îndesi

înnădi *vb.* v. lega, a atașa, a împleti

înnămoli ei. v. îngloda

înnăscut, -ă *adj.* nativ, congenital, ereditar, moștenit

îneebuni *vb.* a se sminti, a se țicni, a-și pierde mințile, a căpia, a se scrânti

îneebunit, -ă *adj.* nebun, alienat, țicnit, căpiat, scrântit, smintit, aiurit, sonat, apucat

înegri *vb.* 1. a cerni, a smoli, a întuneca. 2. (fig.) a ponegri, a defăima, a huli, a denigra, a calomnia. 3. a se bronză

înegura *vb.* v. întuneca

înnobila *vb.* a perfecționa, a rafina, a înnoi, a înălța, a îmbunătăți

înnoda *k.* a înnădi, a împreună, a lega, a uni

înnoi *f6.* a primeni, a inova, a renova, a regenera, a moderniza, a reforma

înnopta *uf>.* 1. a se întuneca, a cădea noapte. 2. a mânea, a petrece (noaptea)

înnora *vb.* a se mohori, a se posomori, a se întuneca

înrădăcina *i.* a se înțeleni, a se încuiba, a se statornici

înrăit, -ă *adj.* rău, îndârjit, incorigibil. veninos, otrăvit

înrăma *vb.* a încadra

înrăutăți *vb.* 1. a se degrada, a se strica. 2. a se agrava, a se înrăi, a se înăspri

înregimenta *vb.* a se alinia, a se înrola, a se încadra, a adera *

înregistra *vb.* 1. a înscrie, a consemna, a nota, a inventaria, a catagrafia. 2. a obține, a repurta, a marca

înrâuri *vb.* v. influența

înrobi e. a supune, a subjuga, a aservi, a robi, a înngenunchea, a înfeuda

înrola în & 1. a încorpora, a recruta, a cătăni. 2. a înregimenta, a adera, a se angaja

înroși vb. a se îmbojora, a se împurpura, a se aprinde (la fată), a se rumeni

înrudire f. 1. rudenie, neam. 2. afinitate, analogie, asemănare, concordanță, congruență, potrivire

însă conj. dar, cizor; totuși, numai – **însăila vb.** 1. a coase, a prinde. 2. a improviza, a schița, a înjgheba

însămânța vb. a semăna, a pune sub brazdă

însănătoși vb. 1. a se vindeca, a se întrema, a se lecu, a se reface. – 2... a asana, a purifica

însărcina uf), a obliga, a impune, a angaja, a împovăra

însărcinare / sarcină, misiune, răspundere, îndatorire, obligație

însărcinată adj. f. gravidă, grea, borțoasă

înscăuna vb. a investi, a credita, a proclama, a unge

însцена vb. a monta, a regiza, a aranja

înscrie vb. 1. a înregistra, a consemna, a nota, a înmatricula. 2. a adera, a se asocia. 3. a marca, a puncta, a reuși".

înscriș n. v. document

însemn /? marcă, semn, insignă, simbol

însemna vb. 1. a marca, a nota, a înscrie, a grava, a schița, a delimita. 2. a arăta, a indica, a semnifica, a exprima, a ilustra, a reieși

însemnat, -ă adj. 1. marcat, notat, înscris, delimitat. 2. important, valoros, prestigios, deosebit, esențial, substanțial, capital

însemnătate f. 1. semnificație, sens, conținut. 2. importanță, valoare, pondere, preț, temeinicie

însenina vb. 1. a se lumina, a se deschide, a se limpezi. 2. (fig.) a se împăca, a se înveseli, a se liniști

însera vb. a se întuneca, a amurgi, a scăpăta

înserare *f.* amurg, apus, asfințit, seară, crepuscul, chindie

însetat, -ă *adj.* 1. setos, nebăut. 2. avid, dornic, pasionat, râvnitor

însingurat, -ă *adj.* singur, izolat, retras, solitar

însângera *vb.* a sângera, a se răni, a-i curge sângele, a se roși

însořit, -ă *adj.* senin, limpede, frumos, luminat

însoți *vb.* 1. a întovărăși, a acompania, a conduce. 2. a se asocia, a se uni, a se alătura

însoțitor, -oare *adj.* companion, acompaniator

înspăimânta *vb.* a îngrozi, a înfiora, a înfricoșa, a cutremura, a teroriza

înspăimântător, -oare *adj.* v. îngrozitor

înspre a < e către „spre, la

înstărit, -ă *adj.* bogat, avut, pricopsit, ajuns, situat, căpătuit

înstrăina *vb.* 1. a (se) dezrădăcina, a (se) exila, a (se) depărta, a (se) expatria. 2. a sustrage, a fura, a șterpeli, a-și însuși

instruna *vb.* v. acorda

însufleți *vb.* a înviora, a anima, a stimula, a înflăcăra, a încuraja, a aprinde

însuflețire *f.* 1. înviorare, vioiciune, animație, antren. 2. avânt, elan, ferveare, entuziasm, ardoare, înflăcărare, pornire

însuflețit, -ă *adj.* 1. înviorat, viu, vioi, animat. 2. avântat, intens, febril, înflăcărat, fervent, entuziast, focos, pasionat

însuma *vb.* a aduna, a totaliza, a cuprinde, a cumula, a întruni, a împreună

înșura *i.* a se căsători, a se cununa

însuși *vb.* 1. a lua, a sustrage, a șterpeli. 2. a asimila, a învăța, a deprinde. 3. - a accepta, a primi, a adopta, a îmbrățișa

însușire *f.* 1. deprindere, apropiere, învățare. 2.

trăsătură, specific, caracteristică, atribut, calitate, caracter, notă. particularitate, marcă, pecete. 3. talent, dotare, înzestrare, facultate, virtute, valoare, dar, har, capacitate

însuti *vb.* *v.* mări

înșela *vb.* **1.** a ademeni, a amăgi, a momi, a păcăli, a trișa. **2.** a trăda, a minți, a vicleni, a escroca

înșelăciune *f.* **1.** amăgire, ademenire, păcăleală, trișare, momire.

escrocherie, hoție, impostură, înșelătorie, pungășeală, șarlatanie

înșelătorie *f.* *v.* înșelăciune

înșfăca *vb.* *v.* apuca

înșira *vb.* **1.** a rândui, a alinia, a înseria, a ordona. **2.** a enumera, a număra, a înșirui. **3.** a expune, a nara, a reda.

înșirui *vb.* *v.* înșira

înștiința *e.* a anunța, a informa, a încunoștința, a vesti, a comunica

înștiințare *f.* anunț, informație, vestire, informare, comunicare, afiș, publicație, mesaj, avertizare, avis

întări *vb.i.* a fortifica, a consolida, a fixa, a învârtoșa, a întepeni. **2.** a se întrema, a se înzdrăveni. a se îndrepta, a se reface. **3.** a se accentua, a se amplifica, a crește, a spori, a se întezi. **4.** a confirma, a adevăra, a certifica, a legaliza, a dovedi

întăritor, -oare fortifiant, reconfortant, tonic, stenic.

întăritură *f.* fortificație, baricadă, retransament, apărătură

întărâta *vb.* a ațâța, a incita, a monta, a instiga, a îmboldi, a asmuți

întâi *num.* dintâi, prim, inițial

întâietate *f.* prioritate, precădere, preponderență, primat, primordialitate

întâlni *vb.* a vedea, a întâmpina, a găsi

întâlnire *f.* **1.** întrevedere, contact. **2.** adunare, reunire, convorbire. **3.** întrecere, partidă, joc

întâmpina *vb.* a primi, a întâlni, a contacta

întâmpinare / 1. primire, contact. 2. contestație, reclamăție. obiecție

întâmpla *vb.* 1. a se petrece, a se desfășura, a se produce, a fi, a avea loc, a surveni. 2. a se realiza, a se înfăptui, a se face. 3. a se nimeri, a se potrivi, a se brodi, a se prileji

întâmplare *f.* 1. fapt, caz. eveniment. 2. episod, peripeție, istorie, pățanie. 3. ocazie, prilej, loterie, hazard, destin, șansă, soartă

întâmplător, -oare *adj.* neprevăzut, accidental, incidental, ocazional

întârzia *vb.* 1. a zăbovi, a pregeta, a amâna, a se încurca. 2. a târăgăna, a tergiversa, a lungi

întârziere *f. v.* zăbovire

întemeia *e.* 1. a înființa, a funda, a ctitori, a constitui, a făuri, a crea. 2. a se baza, a se sprijini, a conta, a se încrede, a se rezema

întemeietor *m.* fondator, creator, făuritor

întemnița *vb. v.* aresta

înteți *vb. v.* intensifica

întina *vb. v.* murdări

întinde *vb.* 1. a lungi, a alungi, a prelungi, a desfășura, a extinde, a înălța, a lărgi, a desface. 2. a încorda, a instruna, a tensiona. 3. a așeza, a expune, a arăta, a așterne, a pune. 4. a difuza, a propaga, a răspândi

întindere / extindere, extensiune, desfășurare, amploare, lungime, distanță, mărime, cuprindere, vastitate

întipări *vb.* 1. a imprima, a grava. 2. a fixa, a prinde, a reține

întoarce *vb.* 1. a învărti, a răsuci, a roti, a suci. 2. a reveni, a se înapoia, a* se înturna, a reapărea

întocmai *adv.* 1. exact, la fel, aidoma, asemenea, deopotrivă. 2. da, desigur, tocmai, absolut

întocmi *ei.* 1. a alcătui, a realiza, a elabora, a crea, a face, a plăsmui. 2. a ordona, a clasa, a grupa, a repartiza, a

sistematiza

întorsătură *f.* curbă, ocol, serpentină, cot, cotitură, turnură, întorsură

întortocheat, -ă *adj.* 1. cotit, sinuos, şerpuit, răsucit. 2. sucit, încurcat, încâlcit, confuz, labirintic

întotdeauna *adv.* mereu, continuu, necontenit.

întruna, neîncetat, permanent, totdeauna, pururi, veşnic

întovărăşi *vb.* v. însoţi

întraripat, -ă *adj.* avântat, însufleţit, entuziast, exaltat

între *prep.* dintre printre, din

întreba *vb.* 1. a chestiona, a interoga, a pune întrebări, a descoase. 2. a se informa, a se interesa. 3. a examina, a consulta

întrebuinţa *vb.t.* a folosi, a utiliza, a practica, a se servi. 2. a consuma, a pierde

întrece *vb.* 1. a depăşi, a devansa, a exceda, a o lua înaintea. 2. a se înfrunta, a se măsura, a se confrunta. 3. a birui, a bate, a învinge

întrecere *f.* concurs, competiţie, concurenţă, luptă

întredeschis, -ă *adj.* deschis (puţin), crăpat, căscat

întreg, -ea gă *adj.* 1. complet, integral, deplin, neatins, total. 2. intact, neştirbit, nestricat. 3. sănătos, valid, teafăr

întregi *vb.t.* a completa, a împlini, a rotunji. 2. a reface, a recompune, a reconstitui

întrema *vb. v.* reface

întreprinde *vb.* a se apuca de a executa, a face, a presta, a îndeplini

întreprindere *s.f.* uzină, fabrică, unitate

întreprinzător, -oare *adj.* activ, dinamic, cu iniţiativă

întrerupe *vb.* a opri, a curma, a suspenda, a conţeni, a sista, a tăia

întrerupt, -ă *adj.* intermitent, întretăiat, rupt, tăiat,

oprit, sistat

întretăia *vb.* **a** încrucișa, **a** intersecta, **a** interfera, **a** încruci

întretăiere *f.* interferență, intersecție, încrucișare, răscruce, răspântie

întrețese *vb. v.* îmbina

întreține *vb. l.* **a** hrăni „**a** alimenta, **a** susține, **a** ține, **a** menține. 2. **a** discuta, **a** conversa, **a** dialoga

întreținere *f.* 1. alimentare, hrană, casă-masă, subzistență. 2. discuție, dialog, conversație

întrevăzut, **-ă** *adj.* întrezărit, prevăzut, bănuir, prezis, presupus

întrevedea *vb. v.* întrezări

întrevedere *f.* întâlnire, convenire, contact

întrezări *vb.* 1. **a** întrevedea, **a** prevedea, **a** intuiti, **a** bănuir, **a** ghici, **a** presupune. 2. **a** gândi, **a** crede, **a** imagina, **a** socoti, **a** chibzui

întrista *vb.* 1. **a** amărî, **a** indispune, **a** îndurera, **a** mâhni, **a** supăra, **a** necăji. 2. (fig.) **a** întuneca, **a** posomorî, **a** înnegura

întristare *f. v.* mâhnire

întroieni *vb. v.* înzăpezi

întrona *vb.* **a** înscăuna, **a** investi, **a** unge, **a** proclama

întrucât **07/7/** deoarece, fiindcă, pentru că, dat fiindcă, cum, unde

întrucâtva *adv.* oarecum, puțin, nițel, ceva, cam

întruchipa *vb.* **a** încarna, **a** întrupa, **a** realiza, **a** înfățișa, **a** reprezenta, **a** personifica, **a** simboliza, **a** închipui

întruna *adv.* mereu, continuu, neconținut, necurmat, neîncetat, permanent, pururi, permanent, veșnic, totdeauna, totuna

întruni *vb.* **a** reuni, **a** aduna, **a** însuma, **a** strânge, **a** împreună „**a** convoca

întrunire *f.* adunare, reuniune, întâlnire, convocare, strângere

întrupa *vb. y.* întruchipa

întuneca *vb.* 1. a amurgi, a se însera, a se înnopta, a cădea noaptea. 2. a se înnegura, a se înnora, a se mohorî. 3. a se posomorî, a se întrista, a se încrunta, a se mâhni. 4. a eclipsa, a umbri

întunecat, -ă a o/ 1. întunecos, sumbru, plumburiu, neguros, noros, închis. 2. cenușiu, pământiu, sur, cețos. 3. indispus, posac, încruntat. 4. confuz, încălcit, imprecis, neclar, haotic

întunecime *f.* întuneric, obscuritate, beznă, întunecare, negură, noapte

întunecos, -oasă *adj.* v. întunecat

întuneric *n.* 1. întunecime, noapte, beznă, obscuritate, tenebre. 2. (fig.) incultură, primitivism, ignoranță

înturna *vb.* v. înapoia

întărca *vb.* a dezobișnui, a dezvăța, a reține, a opri, a înlătura

întelegător, -oare *adj.* binevoitor, cumsecade, îngăduitor, bun, generos

întelege *vb.* 1. a pricepe, a ști, a sesiza, a intui, a pătrunde. 2. a se învoi, a conveni, a se împăca, a se uni

întelegere 1. pricepere, cunoaștere, percepere, sesizare. 2. gândire, minte, intelect, judecată. 3. bunăvoință, îngăduință, generozitate. 4. acord, învoială, aranjament, pact, legământ, consens

înteleni *vb.* v. părăgini

întelepciune *f.* cumințenie, cunoaștere, judecată, chibzuială, prudență, socoteală, cumpăt, măsură

întept, -captă *adj.* 1. cuminte, socotit, chibzuit, măsurat, echilibrat, judicios. 2. filosof, gânditor, cugetător

înteles *n.* 1. conținut, accepție, semnificație, sens, valoare, semantică. 2. rost, rațiune, noimă, mesaj, tâlc

întepea *vb.* v. împunge

înteptat, -ă *adj.* 1. împuns, pișcat. 2. fudul, țănoș, încrezut, înfumurat, închipuit, orgolios

înteptător, -oare *adj.* 1. pișcător, picant, usturător. 2.

ironic, persiflant, sarcastic, zeflemist, satiric

înțepeni *vb.* **1.** a fixa, a prinde, a proțăpi. **2.** a împietri, a încremeni, a înlemni, a îngheța

înțepenit, **-ă** *adj.* **1.** fixat, prins, imobilizat. **2.** anchilozat, inert, țeapăn, rigid, imobil, înțelenit. **3.** împietrit, înlemnit, neclintit, nemișcat, încremenit, țintuit

înțesa *vb.* v. îngrămădi

înțoli *vb.* v. îmbrăca

învălătuci *vb.* v. înfășura

învălmășeală *f.* forfoteală, îngrămădire, înghesuială, îmbulzeală, aflux, aglomerație

învălmăși *vb.* v. amesteca

învălui *vb.* **1.** a acoperi, a înveli, a înfășură, a învălătuci. **2.** a încercui, a împresura, a înconjura, a cuprinde

învăluitor, **-oare** *adj.* v. plăcut

învăpăia *vb.* v. înflăcăra

învăscut, **-ă** *adj.* v. îmbrăcat

învăț *n.* v. obicei

învăța *vb.* **1.** a studia, a se instrui, a se pregăti, a se pricopsi. **2.** a da lecții, a iniția, a medita, a școli, a îndruma, a povățui, a sfătui, a consilia, a călăuzi. **3.** a se obișnui, a deprinde, a se deda, a se familiariza, a se acomoda, a se obișnui

învățat, **-ă** *adj.* v. cărturar

învățăcel *m.* discipol, elev, școlar, ucenic, cirac, calfă

învățământ *n.* **1.** educație, instrucție, cultură. **2.** concluzie, învățătură

învățător, **-oare** *s.* dascăl, maestru, perceptor, îndrumător, povățuitor

învățătură *f.* **1.** instrucție, școală, carte, cultură, cunoștințe, pregătire. **2.** doctrină, sistem, teorie, principii. **3.** îndrumare, povață, sfat, lecție, morală, normă, regulă, pildă

învechi *vb.* v. uza

învechit, **-ă** *adj.* **1.** uzat, degradat, hârbuit, (*fam.*)

paradit. 2. depășit, demodat, perimat, vechi, vetust, desuet, arhaic, trecut

învecina *vb. v.* mărgini

învecinat, -ă *adj.* alăturat „vecin, mărginaș, limitrof, adiacent, apropiat

învedera *vb. v.* evidenția

înveli *vb. a* acoperi, *a* înfășură, *a* învălui, *a* îmbrăca

înveliș *n.* acoperământ, acoperi, învelitoare

învelitoare *f.* 1. acoperiș, înveliș. 2. cuvertură, cergă, pătură, velință, plecat, lăicer, ogheal, scoarță

învenina *vb. v.* otrăvi

înverșuna *vb. a* se îndârji, *a* se întărâta, *a* se înfuria, *a* se înteti

înverșunat, -ă *adj.* 1. îndârjit, furios, mânios, întărâtat, pornit, obstinat, îndrăcit, oțărât, turbat. 2. aspru, crunt, cumplit, vajnic

înverzi *vb. a* înfrunzi

înveseli *vb. v.* desfăta

investi *vb.* 1. *a* întrona, *a* înscăuna, *a* proclama, *a* unge. 2. *a* delega, *a* împuternici, *a* angaja, *a* confirma, *a* orându

înveșmânta *vb. v.* îmbrăca

înveșnici *vb. v.* eterniza

înveterat, -ă *adj.* tradițional, înrădăcinat, obișnuit, învechit

învia *vb. a* renaște, *a* resuscita, *a* se deștepta, *a* însufleți

învinețit, -ă *adj.* vânat, livid, verde

învingător, -oare *adj.* biruitor, victorios, triumfător, câștigător

învinge *vb.* 1. *a* birui, *a* răpune, *a* supune, *a* triumfa, *a* cuceri, *a* câștiga. 2. *a* domina, *a* stăpâni, *a* covârși, *a* copleși. 3. *a* răzbi, *a* isprăvi, *a* prididi, *a* reuși

învinovăți *vb. v.* acuza

învinui *f6. v.* acuza

înviora *vb. a* însufleți, *a* înveseli, *a* anima, *a* înteti, *a*

activa, **a** dinamiza

învârstat, -ă **acii** dungat, vărgat, bălțat

învârteală **f.** 1. întoarcere, învârtire, răsucire, rotire.

2. afacere, combinație, manevră

învârteji **vb. v.** învolutura

învârti **vb.** 1. a răsuci, **a** roti, **a** întoarce, **a** suci. 2. **a se** aranja, **a** parveni, **a** izbândi

învârtoșa **v.** întări

învoi **vb. v.** consimți

învoială **f.** înțelegere, convenție, aranjament, acord, permisie, îngăduire, consimțământ, asentiment

învolvura **vb.** **a se** agita, **a se** învârteji, **a se** zbate, **a se** zbuciuma

învoit, -o altă **adj. v.** înfioat

învrăjbi. **vb. v.** dezbină

învrăjbire **f.** ceartă, dezbinare, conflict, dușmănie, vrajbă, litigiu, divergență, discordie, dispută

învrednici **vb. v.** binevoi

înzăpezi **vb.** **a** troieni, **a** nămeți, **a** întroieni

înzdrăveni **vb. v.** însănătoși

înzestra **vb.** **a** dota, **a** echipa, **a** utila, **a** prevedea, **a** da

înzestrat, -ă **adj.** dotat, talentat, capabil, destoinic, pregătit, valoros, bun

înzorzona **vb. v.** împopoțona

jachetă **f.** taior, haină

jaf **n.** 1. prădare, jefuire, furt, hoție, spoliere, pradă. 2. tâlhărie, banditism, exploatare. 3. risipă, prăpăd, irosire

jalbă **f. v.** cerere

jale **f.** tristețe, amărăciune, dezolare, mâhnire, durere, doliu

jalnic, -ă **adj.** 1. trist, dureros, sfâșietor, **de** plâns. 2. lugubru, funerar, sinistru. 3. deplorabil, lamentabil, nenorocit, prăpădit

jalon **n.** reper, indicator, arătător, semn, semnal

jalona **vb.** **a** trasa, **a** marca, **a** indica, **a** repera

jaluzea *f.* stor, rulou, transperant, roletă

jambon *n.* șuncă

japonez, -ă *adj.* nipon

jandarm *m.* polițist, milițian, agent

japcă *f.v.* forță

jar *n.* 1. jeratic, jariște, șperlă. 2. arșiță, dogoare, fierbinteală, febră

javră *f.* 1. potaie, jigodie, cotarlă, jiganie. 2. om de nimic, ticălos, pușlama, nemernic

jaz *n. v.* orchestră

jecmăneală *f. v.* jaf

jefui *vb.* a prăda, a deposea, a devaliza, a jecmăni, a fura, a răpi, a devasta, a spolia, a tâlhări

jeg *n. v.* murdărie **jegos, -oasă** *adj.* murdar, răpănos, nespălat, soios, slinos, neîngrijit **jelanie** *f. v.* bocet

jeli *vb.* a plânge, a boci, a se văita, a se lamenta, a căina, a jelui **jelui** *nfe.v.* jeli

jena *vb.* 1. a deranja, a incomoda, a indispuce, a supăra, a stânjeni, a împiedica, a tulbura. 2. a se rușina, a se sfii, a nu îndrăzni

jenant, -ă *adj.* neplăcut, incomod, supărător, penibil, stingheritor

jenă *f.* sfială, rușine, reticență, stânjeneală, încurcătură, stinghereală

jep *m.* jneapăn, ienupăr

jeratic */7.v.* jar

jerpeli *vb.* a (se) zdrențui, a (se) rupe, a (se) degrada

jerpelitură *f.* zdreanță, ruptură **jerseu** *n.* pulover, tricot, flanel, sweater

jertfă *f.* sacrificiu, ofrandă, sânge, jertfire, victimă

jertfi *vb. v.* sacrifica **jet** *n.* țâșnire, țâșnătură

jeton *n.* fisă

jeț *n.* fotoliu, jilt

igheab *n.* 1. adăpătoare, țurloi, troacă, uluc, scoc. 2. conductă, canal, rigolă, jilip

jiganie *f. v.* dihanie

jigări *vb. v.* slăbi

jigni *vb. a* ofensa, *a* insulta, *a* ultragia, *a* vexa, *a* dezonora

jigodie */v.* javră

jilav, -ă *adj.* umed, reavă *n* ud, puhav

jiletcă *f* vestă, laibăr

jimblă */*franzelă, chiflă

jind *n.* dor, poftă, dorință, râvnire

jindul *vb. v.* râvni

jirebie */* scul, jurubiță

jitie */v.* pățanie

jivină */ v.* dihanie

jneapăn *m. v.* ienupăr

joacă */* joc, amuzament, hârjoană, distracție, zbenguială

joagăr *n.* gater, fierăstrău, beschie

joardă */* nuia. vargă

joben *n.* cilindru, pălărie

joc. *n.* 1. joacă, zbenguială, distracție, amuzament.
2. dans, horă. 3. întrecere, partidă, dispută, întâlnire, meci.
4. interpretare, rol (artistic)

joncțiune */* unire, legătură, împreunare, racord

jos, joasă *adj.* 1. coborât, scund, redus, scăzut, mic.
2. adânc, grav, gros, profund

josnic, -ă *adj.* netrebnic, mișel, abject, infam, nedemn, mizerabil, mârșav, ticălos, detestabil, ignobil, becisnic

josnicie */ v.* ticăloșie

jovial, -ă *adj. v.* vesel

jubila *vb. a* se bucura, *a* triumfa, *a* exulta, *a* fi fericit

jubileu *n. v.* aniversa/e

juca *vb.* 1. a dansa, *a* dănuți, *a* se distra, *a* țopăi. 2. *a* disputa, *a* întrece. 3. *a* interpreta, *a* prezenta, *a* reprezenta, *a* rula

jucărie */ v.* bagatelă

jucător *m.* 1. dansator. 2. sportiv. 3. cartofoar

jucăuș, -ă *adj.* vioi, zglobiu, neastâmpărat, dinamic

jud *m.* (înv.) 1. - căpetenie, conducător. 2. judecător, jurat. 3. primar, vătaf

judeca *vb.* *a* cugeta, *a* chibzui, *a* gândi, *a* socoti, *a* aprecia, *a* reflecta, *a* cântări, *a* considera, *a* crede. 2. *a* mostra, *a* dojeni, *a* critica, *a* muștrului, *a* condamna. 3. *a* se pâri, *a* se împricina

judecată / 1. minte, intelect, inteligență, spirit, rațiune, raționament, chibzuire, idee, gând, concepție, părere. 2. proces, acțiune

judcător *m.* magistrat

judiciar, -ă *adj.* judecătoresc

judicios, -oasă *adj.* chibzuit, gândit, cumpănit, rațional, serios, matur, înțelept, rezonabil, cuminte, temeinic

jug *n. v.* asuprire

jugănt *vb. v.* castra".

jugula *vb. v.* sugruma

juli *vb.* *a* se jupui, *a* se zdreli, *a* (se) zgâria, *a* (se) răni

jumări *pl.* omletă, scrob

jumătate / 1. doime, *a* doua parte, *pe* din două. 2. mijloc, centru. 3. (fig.) soție, nevastă

jumuli *vb.* 1. *a* smulge, *a* curăța. 2. *a* jefui, *a* spolia, *a* jecmăni

june *m.* mânzat

june. *m.* 1. tânăr, fecior, flăcău, holtei, celibatar. 2. mire, ginere

junețe / tinerețe, junime, tinertime

jungher *n.* pumnal, stilet, cuțit

junghi *n.* înțepătură, junghietură, ace, săgeată

junime / tineret, tinertime

junior *m. v.* tânăr

jupân *în* (înv.) boier, dregător

jupă/fustă

jupân *în* (înv.) stăpân, patron, domn

jupâneasă / (înv.) 1. boieroaică, cucoană. 2. soție, nevastă. 3. menajeră.

jupui *vb.* 1. **a** (se) juli, **a** (se) zdreli, **a** (se) zgâria. 2. **a** (se) coji, **a** (se) descuama, **a** (se) scoroji. 3. **a** jefui, **a** spolia, **a** exploata

jur *n.* 1. apropiere, împrejmuire, preajmă, vecinătate, proximitate. 2. reuniune, petrecere, întâlnire

jura *vb.* **a se** lega, **a se** obliga

jurat *m.* judecător, asesor, jude

jurământ *n.* legământ, obligație, juruință

juridic, -ă *adj.* legal, normativ, legic **jurisdicție** *f.* autoritate, judecată **jurisprudență** *f.* legi, norme, decizii

jurist *m.* legist, avocat, legalist **juriu** *n.* comisie, colectiv, instanță **jurnal** *n.* 1. cotidian, ziar, gazetă, foaie.

2. registru, catalog **jurnalism** *m. v.* gazetărie **jurnalist** *m.* gazetar, publicist, ziarist

jurnalistică *f.* gazetărie, presă, jurnalism, ziaristică, publicistică **jurubiță** *f.* scul, jirebie, sucitură **jurui** *vb. v.* jura

just, -ă *adj.* 1. drept, corect, exact, adevărat, echitabil, întemeiat. 2. justificat, legitim, motivat, îndrituit. 3. obiectiv, cinstit, onest

justețe *f. v.* echitate

justifica *vb.* 1. a îndreptăți, **a** motiva, **a** legitima. 2. **a** autoriza, **a** permite, **a** îngădui. 3. **a se** apăra, **a se** disculpa, **a se** dezvinovăți, **a** explica, **a se** scuza, **a se** dezvinui

justificabil, -ă *adj.* motivabil, explicabil, scuzabil

justificare *f.* 1. motivare, îndreptățire, rațiune, temei, legitimare.

2. logică, rațiune, noimă, rost, sens.

3. explicare, disculpăre, dezvinovățire, scuză, dezvinuire

justificativ, -ă *adj.* doveditor, probator, explicativ, justificat

justițiabil, -ă *m. f.* parte, partener, învinuit, acuzat

justiție *f.* 1. dreptate, echitate, adevăr. 2. instanță,

for, autoritate

juvăț *n. v.* ștreang

juvenil, -ă *adj. v.* tineresc

juxtapune *vb. v.* alătura

juxtapunere *f.* parataxă, alăturare

juxtapus, -ă *adj. 1.* alăturat. *2.* paratactic

kaliu *n.* potasiu **kilometric, -ă** *adj.* interminabil, imens, nesfârșit

karling *n.* custură

kiselgur *n.* diatomit, pământul, **kilogram** *n. 1.* chil, kilo. *2.* litru tripoli

la1 *prep.* spre, către, înspre. **în la2** *adv.* cam, aproape, aproximativ, circa **la5** *vb. v.* spăla

labă *f. 1.* picior. *2. (fam.)* mână, brâncă

labil, -ă *adj.* nestatornic, schimbător, instabil, inconstant, mobil, inconsecvent, lunecos, nehotărât; schimbăcios, capricios

labilitate *f. v.* nestatornicie

labirint *n. (fig.)* încurcătură, confuzie, complicație, dedal

laborios, -oasă *adj. 1.* harnic, muncitor, zelos, neobosit. *2.* dificil, greu, trudnic

lac *n. 1.* iezer, ghiol, heleșteu, tău, baltă. *2.* oja, vemis

lacheu *m. v.* valet

lacom, -ă *adj. 1.* mîncăcios, pofticios, mîncău, nesățul, gurmand. *2.* avid, ahtiat, apucător, hrăpăreț, profitor

laconic, -ă *adj.* scurt, concis, lapidar, succint, sintetic

lacrimă *f. pl.)* plîns, bocet, plînsel

lacunar, -ă *adj. v.* incomplet

lacună *f. 1.* lipsă, gol, vid. *2.* întrerupere, discontinuitate, lapsus. *3.* defect, cusur, neajuns, scădere

ladă *f.* cufăr, sipet, postavă **lagăr** *n. 1.* tabără, campament, castru. *2.* uniune, grupare **l-ai, -e** *adj. v.*

brunet **lalbăr** *n.* pieptar

laic, **-ă** *adj.* mirean, lumesc, profan

laie *f. v.* ceață

laitmotiv *n. v.* motiv

lalea *f.* tulipă

lamă *f.* tăiș, pânză

lamenta *vb. v.* văita

lamentabil, **-ă** *adj.* deplorabil, jalnic, mizerabil, trist, penibil

lampă *f.* bec, felinar, veioză, lămpaș

lamură *f.* (fig.) esență, miez, chintesență, cremă, floare, spumă

ian /7, holdă, semănături, cereale, grâne

lance *f.* spadă, șpangă, sulită

landou /? cărucior, căruț

languros, **-oasă** *adj.* galeș, sentimental, melancolic, tandru, drăgăstos

lansa *vb.* **a** arunca, **a** trimite, **a** plasa, **a** emite, **a** proiecta, **a** avânta

lanț *n.* 1. cătușe, fiare, catenă, zale. 2. (fig.) șir, serie, succesiune, convoi, rând. 3. (fig.) sclavie, robie, servitute

laolaltă *adv. v.* împreună

lapida *vb.* **a** ucide, **a** omorî (cu pietre)

zloată, flească, **lapoviță** *f.*

fteșcăială

lapsus *n.* scăpare, omitere, lacună, lipsă, uitare **larg** *n.* întindere, cuprins, lărgime **larg**, **-ă** *adj.* 1. întins, extins, mare, vast, amplu, cuprinzător, spațios. 2. generos, galanton, bun, filantrop **larghețe** /*v.* dărnicie **largo** *adv.* lento, lent, încet, domol **lari** *pl.* penați

laringem. gâtlej, beregată **larmă** *f. v.* gălăgie lasciv, **-ă** *adj. v.* senzual **las**, **-ă** *adj.* fricos, temător, poltron, mișel

lat, **-ă** *adj.* 1. întins, vast, larg, amplu. 2. (fam.) nemișcat, mort, inert

latent, **-ă** *adj. v.* ascuns

lateral, -ă *adj.* 1. marginal, lăaturalnic, periferic. 2. secundar, minor, neimportant

latifundiar *m.* moșier, boier, mare proprietar

latlfundiu *n. v.* domeniu

latin, -ă *adj.* roman, romantic

a *f.* 1. parte, muchie, margine. 2. aspect, direcție, sens

laț *n.* 1. ștreang, funie. 2. cursă capcană

laudativ, -ă *adj.* elogios, encomiastic, omagial

laudă *f.* 1. elogiu, prețuire, omagiu, apologie, gloriificare.

2. mărire, onoare, slavă, cinstire. 3. trecere, credit, vază, renume

laur *m.* 1. dafin, ciumăfaie. 2. (fig.) glorie, cinste, faimă, distincție

laureat, -ă *adj. v.* premiat

lavabou *n.* 1. spălător, lavoar. 2. chiuvetă

lavalieră *f. v.* cravată

lavină *f.* avalanșă

laviță *f.* bancă, laiță

lavoar *n.* chiuvetă lavră *n.* mănăstire laxativ *n.* purgativ laz *n.* curătură runc lăbărța *vb. v.* lărgi lăcărie *f.* băltoacă, apăraie, lăcăraie

lăcorul *vb.* a pofti, a râvni, a jindui, a dori

lăcomie *f.* 1. aviditate, voracitate, cupiditate, nesaț. 2. râvnă poftă, jind, jinduire

lacrimă *vb. v.* plânge

lăcrămioară *s.f.* mărgăritar, măr

lăcustă *f.* coșăș

lăfăi *vb.* a huzuri, a se răsfăța, a se alinta, a se desfăta

lăicer *n. v.* țol

lălăi *vb. v.* cânta

lălău, -ie *adj. v.* bleg

lămpaș *n. v.* felinar

lămuri *vb.* 1. a explica, a clarifica, a limpezi, a

lumina, **a** preciza, **a** elucida, **a** edifica, **a** desluși. 2. **a** rezolva, **a** soluționa, **a** dezlega

lămurit, **-ă** *adj.* deslușit, limpezit, precizat, clarificat, explicat

lăncier **/77.** sulițaș

lăptoc **n. v.** scoc

lărgi **vb.** 1. **a** mări, **a** extinde, **a** întinde, **a** dilata, **a** lăți. 2. **a** răspândi, **a** împrăștia, **a** difuza

lăsa **vb.** 1. **a** părăsi, **a** abandona, **a** renunța, **a** lepăda, **a** ceda. 2. **a** îngădui, **a** permite, **a** admite, **a** învoi, **a** accepta. 3. **a** coborî, **a** se așeza, **a** se depune, **a** se așterne. 4. **a** se apleca, **a** se îndoi, **a** se denivela

lăsat, **-ă** *adj.* 1. aplecat, înclinat, îndoit, curbat. 2. pleostit, bleg, clăpăug

lăsător, -oare *adj.*

lăstar **m.** 1. mlădiță, ramură, crenguță, coardă. 2. fig urmaș, descendent, odraslă lătăreț, -cață *adj.* turtit, plat, întins lătra **vb.** **a** hămăi, **a** urla, **a** bate lăturalnic, **-ă** *adj.* marginal, mărginaș, lăturaș, izolat, ferit, retras, dosnic

lături **pl.** zoi, spălături, resturi

lăți **vb.** 1. **a** întinde, **a** mări, **a** extinde, **a** lărgi. 2. **a** răspândi, **a** împrăștia, **a** difuza, **a** propaga

lățos, -oasă **a** <7/ 1. mițos, păros, zbilțos. 2. nepieptănat, nețesălat

lăuda **vb.** 1. **a** omagia, **a** cinsti, **a** elogia, **a** glorifica, **a** slăvi. 2. **a** se fâli, **a** se mândri, **a** se fuduli, **a** se grozăvi, **a** se semeți, **a** se împăuna

lăudabil, **-ă** *adj.* meritoriu, vrednic, merituos, apreciabil

lăudăros, -oasă *adj.* fanfaron, îngâmfat, înfumurat

lăudăroșenie **f.** fală, orgoliu, mândrie, înfumurare, fălire, aroganța

lăuntric, **-ă** *adj.* intern, interior, sufletesc, afectiv, spiritual".

lăutar **m.** cobzar, scripcar, violonist, muzicant

lăută **f. v.** vioară

lăzui *vb. v.* defrișa

lânced, -ă *adj. 1.* sleit, istovit, inactiv, bleg. 2. fad, searbăd, insipid

lâncezeală *f.* moleșeală, piroteală, toropeală, inacțiune, apatie, inerție

lâncezi *vb. 1.* a zăcea, a vegeta, a tânji, a boli. 2. a stagna, a trena, a se moleși

lângă *prep.* alături, aproape, în preajmă

leac *n.* doctorie, medicament, an: tidot, remediu
leafă *f. v.* salariu

leagăn *n. 1.* scrânciob, balansoar. 2. lăcaș, cuib, origine

leah *m.* polonez, polon

leal, -ă *adj. v.* cinstit

lealitate *s.f.* devotament, loialitate, atașament, consecvență, bună-credință, sinceritate, franchețe

leasă *f. v.* coș împletit

leat *n. 1.* an. 2. contingent

leaț *n.* șipcă, zăvor

lectică *f.* litieră

lector *m.* cititor

lectură *f. v.* citire

lecție *f. 1.* prelegere, expunere, predare. 2. curs, clasă, oră. 3. materie, temă. 4. pildă, învățătură, concluzie. s. dojană, mustrare, corecție, bătaie

lecui *vb. a* vindeca, a tămădui, a însănătoși, a se întrema, a se reface, a se înzdrăveni

lefegiu *m. v.* angajat

left *n. v.* giuvaier

lefter, -ă *adj. v. sărac*

lefterie *f. v.* credit

lega *vba. a* înnoda, a uni, a reuni, a împreună, a îmbina, a asocia. 2. a pansa, a bandaja, a obloji. 3. a broșa, a cartona, a compacta. 4. a fereca, a încătușa, a înlănțui, a ținui, a pironi, a priponi. 5. a se încheaga, a se îngrășă, a se învârtoșa. 6. a se obliga, a se îndatora, a se angaja. 7. a se

apropia, **a se ataşa**, **a se împrieteni**

legal, -ă **adj.** legiuit, legitim, oficial, licit, drept

legaliza **vb.** 1. a autentifica, **a adevăra**, **a întări**, **a confirma**. 2. **a oficializa**, **a consfinţi**

legat, 4 4 1. obligat, îndatorat, angajat. 2. vânjos, voinic, zdravăn, solid. 3. consistent, închevat, îngroşat, întărit. 4. coerent, logic, organizat

legat **n. v.** testament

legato **adv.** continuu

legaţie **f.** reprezentanţă, oficiu (diplomatic)

legământ **n.** 1. obligaţie, îndatorire, angajament, parolă. 2. jurământ, juruinţă. 3. acord, convenţie, pact, contract, învoială, tranzacţie

legăna **vb.** 1. a oscila, **a balansa**, **a clătina**. 2. (fig.) **a se amăgi**, **a se înşela**

legănat, -ă **adj.** 1. oscilant, clătinat, balansat. 2. tărăgănat, lent

legătorie **f.** compactorie, cartonaj

legătură **f.** 1. sarcină, boccea. 2. basma, tulpan, testemel. 3. sfoară, funie, frânghie. 4. faşă, bandaj, pansament. 5. mănunchi, snop, smoc. 6. conexiune, corelaţie, relaţie, raport, referinţă. 7. acord, convenţie, înţelegere, învoială

lege **f.** 1. normă, legiuire, pravilă. 2. dispoziţie, regulă, tipic. 3. datină, tradiţie, obicei, uz. 4. religie, cult, confesiune, credinţă, rit

legendar, -ă **adj.** faimos, proverbial, fantastic, extraordinar, fabulos, mitic

legendă **f.** poveste, naraţiune, tradiţie, fabulaţie

legifera **vb.** **a norma**, **a legiui**, **a reglementa**

legislator **m.** legiuitor

legislaţie **f.** legi, legiuiri, dispoziţii, **cod (de legi)**

legitim, -ă **adj.** legal, just, drept, justificat, motivat, îndreptăţit

legitima **vb. v.** justifica

legitimaţie **f.** document, adeverinţă

legiui *vb.* legifera

legiuire *f.* 1. lege, normă, dispoziție. 2. legislație, reglementare, pravilă

legiune *f.* 1. regiment, unitate, armată. 2. mulțime, ceată, grup, gloată

legumă *f.* zarzavat, verdețuri

lehamite *f. v.* dezgust

lehămeți *vb. v.* scârbi

lejer, -ă *adj.* comod, plăcut, convenabil, destins

lele *f.* 1. țăță, nană, leică, mătușă, dodă. 2. iubită, ibovnică, amantă

leliță *f.* lele, țăță, leică, dodă

lemnar *n. v.* tâmplar

lemn *n.* 1. copac, pom, arbore, arbust. 2. pl.) butuci, tălpi, plazuri

lemnărie *f.* 1. cherestea. 2. tâmplărie, dulgherie, testărie

lemnus *n.* chibrit

lene *f.* trândăvie, inactivitate, lăncezeală, inerție, indolență, farniente

leneș, -ă *adj.* trândav, inactiv, indolent, trântor „lenevos, puturos **lenevi** *vb. v.* trândăvi **lenevos, -oasă**

adj. v leneș **lenitiv, -ă** *adj. calmant, sedativ, liniștitor*

lenjerie *f.* *rufărie*, rufe, albituri **lent, -ă** *adj. 1. încet, domol, lin, calm, liniștit, potolit, temperat. 2. moale, greoi, zăbavnic, târâie-brâu lentă/ v. cordon*

lento *adv.* încet, lin, largo, rar, adagio

lepăda *vb. a. a* arunca, *a* azvârli, *a* înlătura, *a* îndeșărta, *a* abandona, *a* renunța, *a* părăsi. 2. *a se* dezice, *a se* schimba, *a* nega. 3. *a* avorta. 4. *a* năpârli

lepădătură *f.* 1. avorton. 2. - secătură, netrebnic, derbedeu, pușlama. 2. stârpitură, căzătură, otreapă, loază

lepedeu *n: v.* cearșaf

lepidopter *m.* fluture

lesne *adv.* ușor, comod, facil, convenabil, lesnicios

lesnicios, -oasă *v.* ușor

lespede *f. v.* dală

iest *n.* balast

leş1 *m.* polonez, polon, leah **leş2** *n.* cadavru, stârv, hoit, mortăciune

leşesc, -ască *adj. v.* polon, polonez, leah

leşietic, -ă *adj.* sălcui, leşior, (fig) cenuşiu, mohorât

leşin *n.* sfârşală, ameteală, sincopă, inconştienţă

leşinat, a 1. extenuat, sfârşit, slăbit, vlăguit. 2. nemâncat, hămesit

leşios, -oasă *adj. v.* leşietic

letal, -ă *adj.* mortal, ucigător

letcă *f. v.* vârtelniţă

letopiseţ *n.* hronic, cronică, anale

leucemie *f.* leucoză, mieloză

leucocită *f.* globulă albă

leucom *n.* albeaţă

leucoree *f.* poală albă

leucoză *f. v.* leucemie

leurdă *f. v.* aior

levent, -ă *adj. (înv.) v.* darnic

levuloză *f.* fructoză

levură *f.* drojdie

lexic *n.* vocabular, glosar, cuvinte **lexicon** *n.* dicţionar, vocabular **leza** *vb. a* vătăma, **a** iigni, **a** ofensa, **a** afecta, **a** insulta, **a** răni **leziune** *f.* rană, plagă, bubă **liant** *n.* aglomerant **libadea** *f.* sutană, anterior **libarcă** *f.* gândac, şvab **libel** *n. v.* pamflet

liber, -ă *adj. 1.* independent, autonom, neatârnat, slobod, nesupus, suveran. 2. gol, vacant, neocupat. 3. natural, nestânjenit, degajat, firesc

libera *vb. v.* elibera

liberal, -ă *adj.* darnic, generos „mărinimos, culant

liberalitate *lv.* dărnicie

liberator, -oare *adj. v.* eliberator

liber-cugetător *m.* ateu, necredincios, raţionalist

libertate *f.* independenţă, neatârnare, slobozenie,

suveranitate, autonomie

libertin, -ă *adj.* depravat, desfrânat, destrăbălat, imoral, afemeiat, stricat, vicios

libertinaj *n.* destrăbălare **libidinos**, -oasă *adj. v.* depravat **liubov** *n. v.* dragoste **licăr** *n. v.* sclipire

licări *vb.* 1. a sclipi, a scânteia, a luci, a scăpăra. 2. a pâlpâi, a miji. 3. a tremura, a vibra

licența *f.* 1. brevet, patentă, autorizație, permis. 2. necuviință, vulgaritate, indecență

licenția *vb. v.* concedia

licențiat, -ă *adj.* titrat, diplomat

licențios, -oasă *adj.* imoral, indecent, necuviincios, trivial, libertin, obscen, pornografic, vulgar, deșănțat

liceu *n. v.* colegiu

lichea *f. v.* derbedeu

lichid *n.* 1. fluid, licoare. 2. numerar, peșin, gheață

lichida *vb. l. a* termina, a încheia, a sfârși, a finaliza. 2. a suprima, a ucide, a desființa, a asasina. 3. a achita, a onora, a plăti

licină *f.* cătină

licit, -ă *v.* legal

licitație *f.* mezat, vânzare, (publică)

licoare *f. v.* băutură

licorn */w.* inorog, unicorn

licurici *m.* luciolă, steluță, fânăraș, făcliș

lider *m.* fruntaș, conducător **lied** *n. v.* cântec **lift** *n.* ascensor

ligament *n.* tendon, vână, nerv

ligă *f.* uniune, asociație, confederație, grupare

lighean *n.* 1. vas, spălător. 2. bazin, pelvis

lighioană *f.* 1. dihanie, bestie, fiară, sălbăticiune, jivină. 2. animal, dobitoc, creatură, făptură, vietate, viețuitoare

lihnit, a *adj.* hămesit, înfometat, sfârșit, leșinat

lila *adj.* violet, mov, vioriu, liliachiu

lilia *c. în* 1. mălin, iorgovan. 2. șoarece zburător

liliachiu, -ie *adj. v.* lila

liliputan, -ă *adj.* mic, minuscul, pitic

liman *n.* 1. țărm, mal, margine, litoral. 2. (fig.) adăpost, refugiu, azil, port, **limbă** *f.* 1. limbaj, vorbire, grai, exprimare, vorbă, 2. (înv.) știre, veste, informație, relație; iscoadă, spion, informator 3. popor, neam, națiune. 4. bucată, fâșie, petic. 5. ascuțiș, lamă, tăiș. 6. încălțător

limbut, -ă *adj.* flecar, guraliv, vorbăreț, palavragiu

limita *vb.* a mărgini, a îngrădi, a delimita, a circumscrie, a restrânge, a (se) rezuma

limitat, -ă *adj.* mărginit, îngust, obtuz, redus, prost

limită *f.* 1. margine, capăt, cap, extremitate. 2. graniță, frontieră, hotar. 3. restricție, opreliște

limitrof, -ă *adj.* mărginaș, vecin, învecinat

limonadă *f.* citronadă, sirop

limpede *adj.* 1. clar, transparent, curat, pur. 2. luminos, senin, străveziu, albastru. 3. lămurit, deslușit, evident, sigur, vădit, neîndoios. 4. precis, răspicat, net, apriat

limpezi *vb.* 1. a clăti, a spăla, a curăți. 2. a se însenina, a se lumina. 3. a decanta, a rafina, a distila. 4. a clarifica, a desluși, a lămuri, a elucida, a preciza, a rezolva

limpid, -ă *adj. v.* limpede

limuzină *f.* mașină, automobil

lin, -a *adj.* 1. domol, liniștit, potolit, calm, molcom, odihnitor, blând. 2. ușor, încet, temperat, lent, măsurat. 3. neted, plat, întins

lineal *n.* riglă, linie

lingav, -a. *adj. v.* firav

lingău *m.* lingușitor, periuță, adulator

linge *vb. v.* linguși **lingoare** *f.* tifos **lingou** *n.* drog, bară **lingură** *f.* cauc, cancioc, polonic, scafă

lingurea *f.* furca-pieptului

linguși *vb.* a flata, a adula, a măguli, a se gudura, a linge, a peria, a tămâia

lingușitor, -oare *adj. v.* lingău

liniar, -ă *adj.* drept, neted

linie *f.* 1. riglă, liniai. 2. dungă, vargă, ştraif. 3. liniuţă, linioară, cratimă. 4. traseu, drum, direcţie, itinerar, cale. **s.** talie, ținută, siluetă. 6. limită, margine, hotar, graniţă. 7. descendenţă, filiaţie, succesiune

liniște *f.* tăcere, calm, tihnă, pace, acalmie, răgaz, repaus, odihnă

liniști *vb.* **a.** potoli, **a.** domoli, **a.** calma, **a.** astâmpăra, **a.** tempera, **a.** cumiști. 2. **a.** se însenina, **a.** se lumina. 3. **a.** dispărea, **a.** atenua, **a.** înceta

liniștit, -ă *adj.* 1. domol, tihnit, calm, stăpânit, echilibrat, senin. 2. tăcut, retras, rezervat, discret

linou *n.* batist, olandă

lins, -ă *adj. v.* neted

linşa *vb.* ucide

lintou *n.* buiandrug

lințoliu *n.* giulgiu

llnx în (zool.) râs

liotă *f. v.* ceată

lipan în 1. brusture, lumânărică. 2. cinstet

lipăi *vb. v.* plescăi

lipi *vb.* 1. a încheia, **a.** prinde, **a.** alipi, **a.** uni, **a.** suda, **a.** ataşa. 2. **a.** se reuni, **a.** se alătura, **a.** se ralia

lipici *n.* 1. gumarabic, pap. 2. (fig.) farmec, nuri

lipicios, -oasă *adj.* 1. cleios, vâcos. 2. molipsitor, contagios

lipititră *f.* 1. sudură, legătură, unire, prindere. 2. muruială

lipotimie / leșin, nesimțire, inconștiență

lipsă *f.* 1. absență, inexistență, gol. 2. cusur, carență, defect, deficit, minus, ponos. 3. omisiune, scăpare, scădere, uitare, lapsus, elipsă. 4. nevoie, sărăcie, neajuns, privațiune, mizerie, penurie

lipsi *vb.* **l.** **a.** absentă, **a.** dezerta, **a.** fugi. 2. **a.** păgubi, **a.** frusta, **a.** priva. 3. **a.** se dispensa, **a.** renunța

lipsit, -ă *adj.* 1. sărac, mizer, pauper. 2. neînzestrat,

neajutorat, deficient

liră *f.* harfă, harpă

liric, -ă *adj.* sentimental, afectiv, emotiv, sensibil

listă *f.* tabel, catagrafie, filă, sumar

litanie *f.* rugă, invocație

literal, -ă *adj.* textual, ad-litteram, precis

literar, -ă *adj.* artistic, beletristic

literat, -ă *m. f.* scriitor, autor

literatură *f.* 1. beletristică, litere. 2. bibliografie, documentare

literă *f.* slovă, buche, bucvă

litere *pl.* literatură

litiază *f.* calculi, calculoză, piatră, granule

literă *f.* lectică

litigiu *n.* conflict, dezacord, controversă, neînțelegere, disensiune, dispută, divergență, diferență, vrajbă

litoral *n.* țărm, liman, mal

litră *f.* sfert, fârtai

liturghie *f.* mesă, misă, slujbă religioasă, serviciu

divin

livadă *f.* grădină, pomăret, (pop.) sad

livid, -ă *adj.* palid, vânăt, pal, verzui

livra *vb.* a preda, a furniza, a da, a vărsa livră/funt

livresc, -ea scă *adj.* cărturăresc, cult, erudit

livret *n.* document, act

lizibil, -ă *adj.* citeț, clar, limpede

loază *f. v.* netrebnic

loc *p.* 1. spațiu, întindere, teren, zonă, regiune, meleg, țărâm, teritoriu, parte, ținut. 2. așezare, poziție, situare

local *n.* 1. clădire, imobil, sediu. 2. restaurant, birt, bodegă, bar, localitate *f.* așezare, sat, comună, oraș

localiza *vb.* 1. a determina, a fixa, a încadra, a limita, a delimita. 2. a adapta, a prelucra, a traduce, a aclimatiza
localizare *f.* adaptare, prelucrare

localnic, a *m. f.* băştinaş, indigen, etnic
 locantă *f. v.* birt
 locaş *n. v.* adăpost
 locatar, a *m. f.* chiriaş
 locaţie *f.* chirie, închiriere
 loco-atfv. local, în loc
 locomoţie *f.* mişcare, deplasare
 locotenentă *f.* regenţă
 locţiitor *m.* supleant, substitut, suplinitor
 locui *vb.* a domicilia, a şede, a rezida, a sta
 locuinţă *f.* casă, apartament, încăpere, cămin,
 domiciliu, aşezare
 locuit, a *adj.* **1.** ocupat, neliber. **2.** populat
 locuţiune *f.* sintagmă, expresie, formulă
 locvace *adj. v.* vorbăreţ
 logic, -ă *adj.* **1.** - acţiona! firesc, natural, normal. **2.**
 just, întemeiat, legitim, coerent, legat, motivat
 logofă *t. în* (înv.) ispravnic, vătaf, epistat. **2.** secretar,
 grămătic, diac, scrib, copist, scriitor. **3.** econom, intendent,
 administrator, vechil
 logogrif *n.* enigmă, şaradă
 logică *f.* judecată, raţiune, noimă, sens, raţionament,
 fundamentare, teme
 logoree *f. v.* vorbărie
 logos *n.* **1.** raţiune, cugetare, spirit, duh. **2.**
 cuvântare, vorbire, discurs
 loial, -ă *adj. v.* sincer
 loialitate *f. v.* lealitate
 lopată *f.* vâslă
 lopătar *m.* vâslaş, barcagiu
 lorică *f. v.* platoşă
 lostopan *m. v.* buştean
 lot *n.* **1.** parcelă, porţiune. **2.** grup, ceată, unitate
 lotcă *f. v.* barcă
 loterie *f.* (fig.) hazard, noroc, întâmplare lotru *m. v.*
 hoţ

lovi **vb.** 1. a izbi, a pocni, a ciocăni, a păli. 2. (fig.) a ataca, a năvăli, a se năpusti. 3. a se asemana, a se potrivi, a se bate

lovitură **f.** 1. izbitură, coliziune, tamponare, ciocnire. 2. nenorocire, necaz, neșansă, ghinion. 3. (fig) noroc, succes, câștig

loz **n.** icterie

lozincă **f.** slogan, deviză, formulă

lua **vb.** 1. a apuca, a prinde, a înhăța, a înșfăca. 2. a depozeda, a priva, a confisca, a expropria. 3. a ocupa, a cuceri, a cuprinde, a acapara

iubeniță **f.** pepene (verde)

lubric, a **sdj. v** senzual

luci **vb.** a sclipi, a scânteia, a străluci, a lumina, a scăpăra, a licări

— lucid, -ă 1. conștient, treaz. 2. limpede, rațional, perspicace, pătrunzător

lucios, -oasă **adj.** lucitor, sclipitor, scânteietor, luminos, fulgurant

lucitor, -oare **adj. v** lucios

luciu **n.** 1. strălucire, luminozitate. 2. lustru, netezime

lucra **vb.** a munci, a activa, a profesa, a meșteri, a acționa, a efectua

lucrare **f.** 1. muncă, activitate, **treabă**, lucru. 2. realizare, faptă, producție, înfăptuire. 3. scriere, studiu, operă, tipăritură

lucrativ, -ă **adj.** rentabil, bănos, profitabil, avantajos

lucrător, -oare **s.** muncitor, angajat, salariat

lucrătură **f.** 1. realizare, execuție. 2. uneltire, urzeală, complot, mașinație

lucru **n.** 1. muncă, faptă, treabă, acțiune, travaliu. 2. fapt, problemă, fenomen, chestiune, obiect, materie

lues **n.** sifilis

luetă **f.** omușor, uvulă

lugubru, -ă **adj.** jalnic, sumbru, macabru, groaznic,

tragic, funebru

lujer *m.* tulpină

lulea *f.* pipă

lume *f.* **1.** univers, cosmos, pământ, glob. **2.** omenire, umanitate, mulțime, suflare. **3.** neam, popor, seminție. **4.** mediu, cerc, anturaj, societate

lumesc, -ea scă *adj.* laic, mirean, profan, pământesc

lumina *vb.* **1.** a străluci, **a** radia, **a** luci, **a** iradia, **a** scânteia, **a** sclipi. **2.** **a se** însenina, **a se** limpezi, **a se** răzbuna. **3.** **a** clarifica, **a** elucida, **a** limpezi, **a** lămuri, **a** descurca, **a** preciza. **4.** **a** instrui, **a** educa, **a** informa, **a** cultiva. **5.** **a** înveseli, **a** bucura, **a** desfăta

luminat, -ă aer>: **1.** strălucitor, luminos, lucios. **2.** (fig.) instruit, cultivat, învățat, educat, erudit. **3.** lămurit, clarificat, elucidat, limpezit, descurcat

lumină *f.* **1.** strălucire, sclipire, lucoare. **2.** lumânare, sfeșnic, opaiț. **3.** învățătură, educație, instrucție. cultură, erudiție. **4.** limpezire, elucidare, clarificare, edificare

luminiș *n.* poiană, rariște, pripor, zariște

luminos, -oasă *adj.* **1.** strălucitor, radios, scânteietor. **2.** senin, clar, limpede

luna *f.* selenă

lunatic, -ă *adj.* somnambul, noctambul

luncă *f.* zăvoi, vale

luneca *vb.* *v.* aluneca

lunecos, -oasă *adj.* alunecos, instabil, labil, mobil

lunecuș *n.* ghețuș

lunetă *f.* ochean

lung, -ă *adj.* **1.** întins, prelung, mare. **2.** alungit, lunguleț. **3.** îndelungat, mult

lungan *adj.* *v.* vlăjgan

lungi *vb.* **1.** a întinde, **a** mări, **a** crește, **a** prelungi. **2.** **a se** tolăni, **a se** culca, **a se** odihni. **3.** **a** dilua, **a** subția, **a** îndoi

lungime / **1.** extindere, mărime, extensiune. **2.** durată,

întindere. 3. distanță, măsură

lunguleț, -caț**ă** *adj.* *v.* întins

luntra**ș** *m.* *v.* vâslaș

luntre *f.* barcă, lotcă, vas, ambarcațiune

lupta *vb.* - 1. a se bate, a se război, a se înfrunta, a se combate. 2. a se întrece, a se măsura. 3. a se sili, a se strădui, a se sforța

luptă *f.* 1. război, bătălie, conflict, înfruntare, ciocnire, conflagrație. 2. încăierare, harță, bătaie. 3. trântă. 4. efort, sforțare

luptător *m.* combatant

lustragiu *m.* văcsuitor

lustru *n.* 1. luciu, spoială. 2. superficialitate, pospăială. aparență.

lustrui *vb.* a vecsui, a fățui

lustruit, -ă *adj.* lucios, fățuit, șlefuit, neted, sclivisit

lut *n.* argilă, humă, clisă, pământ **lutelnă** *f.* progesteron

lux *n.* 1. eleganță, fast, strălucire, somptuozitate. 2. opulență, bogăție, măreție, pompă

luxa *vb.* - a scrânti, a disloca, a dezarticula, a deplasa

luxație *f.* scrântitură, scrântire, dezarticulare, deplasare, dislocare

luxos, -oasă *adj.* 1. fastuos, pompos, strălucit, splendid, grandios, magnific. 2. bogat, scump, costisitor, prețios

luxură *f.* concupiscentă

luxuriant, a *adj.* coplesitor, (prea) bogat, somptuos, opulent, fastuos

macabru, a *adj.* *v.* sinistru **macadam** *n.* pavaj **macagiu** *m.* acar

macara *f.* 1. cran, vârtej. 2. grui, muftă, 3. bobină, mosor

macaz *n.* ac, schimbător

macedonean, -ă *adj.* macedoromân, aromân

macera, *vb.* a plămădi, a dospi, a fermenta

machetă *f.* model, tipar, reproducere (mică)

machia *vb.* a se farda, a se grima, a se vopsi, a se
boi, a se masca

machiaj *n.* 1. fardare, sulemenire, boire, mascare 2.
fard, grimă, suliman, dres, mască

machiavelic, a *adj. v.* mârșav

macrocosm *n.* univers, lume, cosmos

macra, a *adj.* slab, sărac, steril

maculă *f. v.* pată

maculatură *f.* 1. deșeu, hârtie veche. 2. (fig.)
literatură proastă

madam *f.* cucoană, doamnă, jupâneasă, nevastă,
menajeră

maestru *m.* meșter, maistru, expert, magistru

mag *m.* astrolog, vrăjitor, magician

magazie *f.* depozit, antrepozit, hambar

magazin *n.* 1. prăvălie, dugheană, boltă. 2. revistă,
gazetă, jurnal

magazinaj *n.* depozitare, stocare

magherniță *f.* șandrama, cocioabă, bordei, colibă,
baracă

maghiar, a *adj.* ungur, unguresc

magică *adj.* 1. vrăjit, fermecat, vrăjitoresc,
misterios, ocult. 2. miraculos, fermecător, fascinant,
încântător, feeric

magician *m. v.* vrăjitor

magie *f.* 1. vrajă, vrăjitorie, farmec, fermecătură,
solomonie. 2. încântare, euforie, fascinație

magistral, a *adj.* perfect, desăvârșit, măiestrit,
extraordinar, splendid

magistrală *f.* bulevard, șosea, cale, (principală)

magistrat *m.* judecător, jude, jurat

magistru *m. v.* maestru

magiun *n.* marmeladă, chisălită, dulceață

magnanim, a *adj. v.* generos

magnat *m.* nemeș, boier, aristocrat, nobil
magnetiza *vb.* (fig.) **a** atrage, **a** captiva, **a** cuceri, **a** fascina, **a** seduce

magnific, -ă *adj.* măreț, grandios, splendid, minunat, impozant, impresionant, somptuos. strălucit, semeț

mahala / *v.* periferie

mahalagism *n.* bârfeală, clevetire, defăimare, calomnie, mitocănie, mojie, necuviință, vulgaritate, grosolănie, bătărănie

mahalagiu *m. v.* mitocan

mahmur, -ă *adj. v.* indispus

mahomedan, -ă *adj.* musulman, islamic

mahon *n.* acaju

mahorcă / tutun, tabac

mal1 *adv.* 1. încă, iar, iarăși. 2. aproape, cam, gata

mai2 *m.* florar, frunzar

mai3 *n.* băcător, măciucă, pranic

mala / 1. plămadă, dospeală, covăseală. 2. cuib, cheag, matcă. 3. fervent, chimdzină

maică *f.* 1. mamă, bunică. 2. călugăriță, monahă

maidan *n.* câmp, teren **viran**, **loc** **gol**

maiestate / 1. măreție, grandoare, semeție, strălucire, prestanță, splendoare. 2. sire, stăpâne

maiestuos, -oasă *adj. v.* măreț

maimuțareală / 1. schimonoseală, grimasă, strâmbătură, sclifoseală. 2. imitare, fiță, moft, fason, capriciu

maistru *v.* meșter

majollcă / faianță

major, -ă *adj.* 1. vârstnic, matur, mare. 2. important, principal, deosebit, esențial, fundamental, hotărâtor, cardinal

majora *vb.* **v.** mări

majorare / sporire, mărire, creștere, dezvoltare, ridicare, urcare

majoritate / mulțime, peste 50%

majusculă / capitală, verzală, literă mare

mal *n.* 1. țărm, litoral, coastă, liman. 2. râpă, ponor, povârniș, prispă

malac *m.* vițel, bivolaș

malacof *n.* crinolină

maladiv, -ă *adj.* suferind, bolnăvicios, debil

malarie / friguri, paludism

maldăr *n.* morman, grămadă, mănunchi, legătură, vraf, snop, braț

maleabil, -ă *adj.* 1. ductil, extensibil, flexbil. 2. adaptabil, elastic, docil, ascultător

maledicție / blestem, imprecăție, ocară

malign, -ă *adj.* 1. grav, intratabil, periculos, sever. 2. rău, răutăcios, nesuferit

malițios, -oasă *adj. v.* răutăcios

malonest, -ă *v.* necinsti

maltrata *vb.* 1. a chinui, a brutaliza, a martiriza. 2. a bate, a lovi, a vătăma

mamar, -ă *adj.* mamelar, de sân

mamă / maică, mămică, muică, mămuță, mămică

mamelă *f.* sân, țâță, piept

mamelon *n.* gurgui, sfârc

mamon *m.* dival, demon, aghiută, drac, necuratul

mamoș *m.* ginecolog, obstetrician

mană / 1. rugină. 2. (fig.) belșug, abundență, îmbelșugare, bogăție, prisos

mâncă/dădacă, doică

mandat *n.* 1. împuternicire, delegație, procură, solie. 2. dispoziție, ordin, instrucțiune

mandatar *m. v.* reprezentant

mandibulă / falcă, maxilar

manechin *n.* model; păpușă

manevra *vb.* 1. a manipula, a mânui, a pilota, a dirija. 2. a unelti, a complota, a acționa

manevrabil, -ă *adj.* dirijabil

manevră / *v.* manipulare

mangal *n.* cărbune

mangosit, -ă *adj. v.* nătăflet

maniac, -ă *adj.* obsedat, psihopat

manie *f.* idee fixă, obsesie, ție-neală, aiureală, psihoză

manierat, -ă *adj.* 1. politicos, civilizat, subțire, rafinat, distins, binecrescut, stilat. 2. afectat, căutat, emfatic, pompos, retoric

manieră *f.* 1. conduită, atitudine, comportament, purtare. 2. mod, cale, chip, fel, formă, procedeu, stil. 3. politețe, amabilitate, civilitate

manierism *n. v.* afectare

manifest *n.* proclamație, declarație, program

manifest, -ă *adj. v.* limpede

manifesta *vb.* *a* arăta, *a* demonstra, *a* dovedi, *a* afirma, *a* vădi, *a* exprima, *a* dezvălui, *a* aproba

manifestare *f.* 1. afirmare, arătare, exprimare, manifestație, demonstrație. 2. semn, probă, dovadă, mărturie, simptom

manifestație *f.* demonstrație, miting, manifestare

manipula *vb. v.* manevra **manipulant** *m.* conducător, vatman **manivelă** *f.* vâртеж, cocârlă, crivală, sucitor

manoperă *f.* 1. lucrare, realizare, executare. 2. intrigă, mașinație, uneltire, cabală

manta *f.* pardesiu, fulgarin, balon, impermeabil

mantie *f.* 1. manta, fulgarin, pardesiu. 2. hlamidă, purpură

manufactură *f.* 1. întreprindere, fabrică, industrie. 2. țesături, stofe

manuscris *n.* manuscript, izvod, document, text

mapamond *n.* glob, pământ, lume, univers

mapă *f.* geantă, servietă

marafet *n. v.* dibăcie

maramă *f.* năframă, broboadă

marasm *n. v.* istovire

marca *vb. |.* *a* însemna, *a* nota, *a* înregistra, *a* înscrie, *a* circumscrie. 2. *a* contura, *a* delimita, *a* mărgini, *a* hotărâni, *a* jalona. 3. *a* indica, *a* arăta, *a* puncta, *a* sublinia. 4. *a* accentua, *a* releva, *a* reliefa, *a* întări, *a* potența, *a* semnifica

marcant, -ă *ac7>: v.* important

marcă *f.* 1. semn, notă, emblemă, insignă, pecete, indiciu. 2. blazon, stemă, armoarii. 3. însușire, proprietate, specific, calitate - **marchiză** *f. v.* antreu

mare *adj.* 1. întins, vast, cuprinzător, amplu, încăpător. 2. spațios, voluminos, gros, larg. 3. mult, considerabil, abundent, numeros, apreciabil, îmbelșugat.

4. intens, profund, tare, mărit. 5. puternic, violent, strașnic, ridicat. 6. adult, matur, major. 7. vestit, renumit, ilustru, important, marcant, valoros.

maree *f.* flux-reflux

marfă *f.* produs, articol, bunuri, negustorie

marginal, *a* *adj.* 1. lateral, periferic, lăaturalnic. 2. (fig.) minor, secundar, neînsemnat, neglijabil

margin *f.* 1. extremitate, capăt, limită, marjă. 2. hotar, frontieră, graniță. 3. periferie, mahala, barieră. 4. tiv, bordură, chenar, cadru

mariaj *n. v.* căsătorie

marinar *m.* matelot, matroz, navigator

marionetă *f. v.* păpușă **marital**, *-ă* *adj. v.* conjugal

marjă *f.* margin, rezervă **maro** *n.* cafeniu, brun, castaniu,

marochin *n.* saftian, cordovan

marochinarie *f.* pielărie

marș *n.* 1. mers, deplasare. 2. drum, parcurs, itinerar. 3. (interj.) afară! ieși! pleacă! du-te!

marș rut *n. v.* rută

martir *m.* mucenic, erou

martiraj *n.* muceniecie, supliciu, tortură, chin, caznă, martiriu, suferință

martiriza *vb. v.* tortura

martor *m.* participant, cunoscător, spectator

marțafoi *m. v.* lichea

marțial, *-ă* *adj.* 1. cazon, milităresc. 2. grav, important, serios

masa1 *vb.* *a* freca, *a* trage, *a* frecționa, *a* face masaj

masa.2 *vb.* *a* concentra, *a* aduna, *a* strânge, *a* acumula, *a* îngrămădi, *a* aglomera

masacra *vb.* *a* distruge, *a* extermina, *a* nimici, *a* ucide, *a* măcelări, *a* căsăpi

masacru *n. v.* măcel

masaj *n. v.* frecție

masă1 *f.* 1. mâncare, hrană, alimente „bucate 2. banchet, praznic festin, dejun, ospăț. 3. tarabă, tejghea,

comptoar

masă **f.** 1. mulțime, gloată, grămadă. 2. morman, bloc, bucată

masca **vb.** a ascunde, a tăinui, a camufla, a acoperi, a disimula, a deghiza

mascara **f. v.** necuviință

mascaradă **f.** 1. prefăcătorie, farsă, duplicitate, ipocrizie, viclenie. 2. glumă, festă, păcăleală, caraghioslâc

mască **adj. v.** ascuns

mască **f.** 1. machiaj, fard, grimă, obrăzar. 2. expresie, față, aparență, mină

mascul **adj. m.** 1. masculin, 2. bărbat

masculin, -ă **adj.** bărbătesc, viril, mascul

masiv, -ă **adj.** 1. compact, îndesat, plin. 2. voluminos, mare, zdravăn, solid, puternic. 3. (*s.*) munte, culme

mastică **f. v.** mestecare

mașinal, -ă **adj. v.** automat

mașina **vb. v.** unelti

mașinație **f.** intrigă, uneltire, complot, conjurație

mașină **f.** 1. automobil, auto. 2. locomotivă, tren. 3. aparat, instrument

mașinărie **f.** mecanism, mecanică

meșter, -ă **adj. v.** vitreg

mat, -ă **adj.** lăptos

matahală **f.** namilă, colos, uriaș, huidumă, zdrahon

matcă **f.** 1. albie, curs, vad. 2. regină, crăiasă, mamă (albină). 3. cuib, maia. 4. obârșie, leagăn

matelot **m.** marinar, matroz

matematic, -ă **adj.** exact, precis, fix, viguros

material **n.** 1. țesătură, stofă, pânză. 2. date, informații, documente

material, -ă **adj.** concret, palpabil, real, perceptibil, tangibil, substanțial

materialist, -ă **adj.** mercantil, meschin, interesat

materializa **vb.** a concretiza, a întruchipa, a întrupa, a realiza, a crea

materialmente *adv.* bănește, concret, materialicește
 materie *f.* 1. substanță, conținut, cuprins, corp, fond.
 2. miez, nucleu, esență, inimă. 3. domeniu, disciplină,
 obiect, sferă. 4. subiect, sferă, temă, fapt
 maternitate *f.* sarcină, graviditate
 matinal, -ă *adj.* devreme, dimineată
 m ațâță *f.* matcă, sân
 matlasat, -ă *adj. v.* căptușit
 matbstat *n.* jasp
 matrapazlâc *n. v.* șarlatanie
 matrice *f. v.* origine
 matrimonial, -ă *adj.* conjugal, casnic, marital,
 domestic
 matrimoniu */?* *v.* căsătorie
 matroz *m.* marinar, navigator, matelot
 matur, -ă *adj.* 1. adult, copt, maturizat, mare,
 crescut. 2. chibzuit, gândit, cugetat, cumpănit, socotit,
 măsurat, judicios
 maturație *f.* coacere
 maturitate *f.* 1. majorat, bărbăție. 2. temeinicie,
 seriozitate, profunzime
 maturiza *vb.* a se coace, a se fi format
 maț *n.* intestin
 maxilar *n.* falcă, mandibulă
 maxim, -ă *adj.* superior, extrem, culminant, maximal
 maximă *f.* cugetare, dicton, aforism, sentință, adagiu,
 paremie, apoftegmă
 mazili *vb.* a izgoni, a alunga, a goni, a exila, a detrona
 măcar *adv.* cel puțin, barem, încai, batâr, chiar dacă
 măcel *n.* masacru, ucidere, carnaj
 măcelar *m.* casap
 măcelări *vb.* a masacra, a căsăpi, a ciopârți, a
 distruge, a ucide
 măcina *vba.* a râșni, a fărâmița, a sfărma, a pulveriza,
 a strivi. 2. a ruina, a distruge, a degrada, a nimici, a nărui,
 a roade, a scăpa. 3. a chinui, a frământa, a mistui

măciucă *f. v.* ciomag **măciulie** *f.* capsulă, gămălie, măciucă

mădular *n.* organ, membru, parte **măduvă** *f.* (fig.) miez, esență, inimă

măgar *m.* 1. asin. 2. (fig.) nătărău, prost, nerod, îndărătnic, recalcitrant, obraznic, insolent, impertinent

măgăoaie *f. v.* namilă

măgărie *f.* neghiobie, prostie, necuviință, obrăznicie, impertinență

măguli *vb.* a linguși, a flata, a complimenta

măicuță *f.* 1. mamă, maică, mămică, mămuică. 2. călugăriță, soră

măiestrie *f.* artă, meșteșug, iscusință, pricepere, dibăcie, talent, îndemânare

mălai 1. făină de porumb. 2. porumb, mei

mălăiet, **-cață** *adj.* 1. făinos, mălăios. 2. moale, bleg, nătâng

mălin *n.* liliac

mălură *f.* tăciune; neghină

mămică *f. v.* mamă

mănăstiresc, **-ea** *scă adj.* monahal, călugăresc, monahie

mănos, **-oasă** *adj.* roditor, fertil, bogat, îmbelșugat, abundent, profitabil, rentabil, bănos, lucrativ

mănunchi *n.* legătură, snop, buchet, maldăr

mărăcine *m.* spin, rug, spinărie, ghimpe

măreț, **-cață** *adj.* 1. impunător, grandios, monumental, impozant, splendid, falnic, magnific 2. fudul, încrezut, înfumurat, trufaș, semeț

măreție *f. v.* splendoare

mărgăritar *n.* 1. perlă, mărgărit. 2. lăcrămioară

mărginaș, **-ă** *adj.* 1. vecin, învecinat, limitrof, megieș. 2. periferic, lăaturalnic

mărgini *vb.t.* a delimita, a demarca, a limita, a țărături. 2. a, se învecina, a se răzori, a se hotărâni. 3. a se reduce, a se rezuma, a se restrânge

mărginit, -ă *adj.* *v.* limitat

mări *vb.* 1. a crește, a spori, a augmenta, a dezvolta, a majora, a dilata, a extinde. 2. a multiplica, a intensifica, a înmulți, a potența

mărime *f.* 1. înjindere, dimensiune, măsură, calibru, volum, cantitate. 2. înălțime, statură, talie. 3. valoare, importanță, însemnătate

mărinimie *f.* bunăvoință, generozitate, dărnicie, noblețe, bunătate, filantropic

mărinimos, -oasă *adj.* generos, binevoitor, darnic, bun, nobil, filantrop

mărita *vb.* *v.* căsători

mărsălul *vb.* *v.* deplasa

mărturie *f.* 1. declarație, depoziție, atestare. 2. dovadă, probă, indicație, adevărare

mărturisi *vb.* 1. a spune, a declara, a afirma, a zice, a susține, a admite, a confirma, a atesta, a adevăra, a proba. 2. a se confesa, a (se) destăinui, a confia, a releva, a se spovedi

mărțișor *m.* martie

mărunt, -ă *adj.* 1. mic, scund, scurt, redus. 2. inferior, neînsemnat, mediocru, banal, meschin, derizoriu

măruntaie *pl.* 1. adâncime. 2. viscere

mărunți *vb.* *v.* fărâmița

mărunțiș *n.* 1. albitură, caracudă, baboiaș, plevușcă. 2. monede (mici). 3. amănunt, detaliu; fleac, bagateală

mișcară *f.* *v.* necuviință

măscărici *m.* *v.* bufon

măslui *vb.* *v.* falsifica

măsura *vb.* 1. a cântări, a calcula, a evalua, a chibzui, a determina, a fixa, a stabili, a aprecia, a analiza. 2. a se compara, a se întrece, a se bate

măsurat, -ă *adj.* 1. cântărit, delimitat, chibzuit, calculat. 2. moderat, reținut, ponderat, domol, temperat, lent, liniștit, echilibrat

măsură *f.* 1. mărime, cantitate, dimensiune,

întindere, proporție. 2. valoare, putere, tărie, forță, grad.
3. dispoziție, ordin, hotărâre. 4. cumpătare, chibzuință,
moderație, reținere, echilibru. 5. cadență, ritm

mătanie *f. v.* închinăciune

mătăhălos, -oasă *adj. v.* greoi

mătășos, -oasă *adj.* moale, catifelat, neted, lucios

mătrăși *vb. v.* prăpădi

mătura *vb.* 1. a face curat, a curăți, a primeni. 2. a
alunga, a înlătura, a izgoni, a goni, a da afară, a scoate

mătușă *f.* tanti, tușă; lele, țață

mâhni *vb.* a supăra, a indispune, a amări, a întrista,
a îndurera

mâhnire *f. v.* întristare

mâhnit, -ă acir: *v.* amărât

mâine *adv.* a doua zi, mânezi

mâl *n.* nămol, noroi, mocirlă

mâlos, -oasă *adj.* nămolos, mocirlos, noroi

mâna *adv.* 1. a conduce. 2. a îndemna, a goni, a
împinge

mână *f.* braț, brâncă, labă

mănător *m. v.* gonaci

mânca *vb.* 1. a se hrăni, a se alimenta, a consuma,
îmbuca, a se hrăni. 2. a roade, a măcina, a distruge, a
ataca, a scăpa a eroda

mâncare hrană, bucate, merinde, masă, alimente

mâncăcios, -oasă *adj.* mâncău, lacom, hulpav,
vorace

mâncărime *f.* prurit, mâncărici, mâncătură

mâncători *f.* 1. intrigă, uneltire, mașinație, bârfeală,
calomnie. 2. delapidare, fraudă, escrocherie, hoție

mâncătură *f.* rosătură, vătămare

mâncău *m.* mâncăcios, lacom, hulpav

mândrenie *f. v.* frumusețe **mândrețe** *f.* 1.
frumusețe, splendoare, minune, strălucire. 2. aroganță,
înfumurare, infatuare, orgoliu, trufie, vanitate

mândri *vb. v.* a se făli, a se lăuda, a se fuduli, a se

împăuna, **a se îngâmfa**

mândrie *f.* 1. trufie, orgoliu, îngâmfare. 2. fală, aroganță, semeție, ifos. 3. frumusețe, strălucire, mândrețe

mândru, -ă *adj.* 1. îngâmfat, fudul, trufaș, grandoman, înfumurat, orgolios, semeț, vanitos. 2. chipeș, frumos, falnic, măreț, arătos. 3. - valoros, versat, vrednic, capabil, destoinic. 4. iubit, drag, draguț

mâne *vb.* **a** sălășlui, **a** dormi, **a** conăci, **a** înnopta

mâner *n.* coadă, toartă, mână, plăsea

mângâia *vb.* 1. a dezmierda, **a** alinta, **a** desfăta. 2. **a** consola

mângâiere *f.* 1. dezmierdare, alintare, îmbărbătare, desfătare. 2. bucurie, satisfacție, mulțumire

mângâietor, -oare *adj.* 1. alinător, dezmierdător, alinător, încântător, mă. ngâios. 2. afectuos, duios, tandru, plăcut, cald, consolator

mângâlos, -oasă *adj.* **v...** mângâietor

mânia *vb.* **a** înfuria, **a** irita, **a** supăra, **a** indispuce, **a** stârni

mânie *f.* 1. furie, necaz, ciudă, supărare, năduf, înverșunare, obidă. 2. năpastă, dezastru, calamitate, flagel, grozăvie, pacoste

mânios, -oasă *adj.* furios, pornit, supărat, iritat, înverșunat, îndârjit

mânji *vb.* **a** murdări, **a** păta, **a** îngăla, **a** unge, **a** mâzgăli

mânjit, -ă *adj.* 1. murdar, jegos, nespălat, pătat, slinos, răpănos. 2. profanat, spurcat, pângărit, terfelit

mântui-te. 1. **a** salva, **a** izbăvi, **a** răscumpăra, **a** scăpa. 2. **a** termina, **a** sfârși, **a** isprăvi

mântuitor, -oare *adj.* eliberator, salvator, dezrobitor

mânui *vb.* **a** manevra, **a** manipula, **a** mania

mânuiitor, -oare *adj.* manipulator

mânzat *m.* june, juncan

mârâi *vb.* **a** bodogăni, **a** boscorodi, **a** îndruga, **a** mormăi

mârlan *m.* bădăran, mitocan, grosolan, moșic, ordinar

mârșav, -ă *adj.* josnic, infam, abject, ticălos, mișel, mizerabil, netrebnic, nemernic, nedemn

mârșăvie *f. v.* josnicie

mârțoagă *f.* gloabă, dârloagă, dabilă

mâță *f.* pisică, pisoi, pisic

mâzgă *f.* 1. sevă, suc. 2. noroi, mâl **mâzgăleală** *f.* murdărie, mânjire, mâzgălitură, pată

mâzgăli *vb. v.* murdări

meandre *pl.* curbă, cotituri, sinuozități, șerpuiiri

mecanic, -ă *adj.* 1. automat, mașinal, automatic. 2. instinctiv, inconștient, papagalicește

mecanism *n.* mașinărie, sistem, aparat

meci *n.* partidă, întâlnire, dispută, întrecere

medalie /. decorație, distincție

media *vb.* a mijloci, a intermedia, a se interpune

medial, -ă *adj.* mediu, mijlociu, intermediar, median

mediat, -ă *adj.* indirect, mijlocit

mediator *m.* intermediar, - mijlocitor, interpus

mediație / *v.* mijlocire

medic *m.* doctor

medical, -ă *adj.* medicinal, doc-toricesc

medicament *n.* doctorie, leac, remediu, antidot, medicație

medicație / tratament, medicamente, remediu

mediere / *v.* mijlocire

mediocru, -ă *adj.* 1. mijlociu, comun, potrivit. 2. modest, banal, mărunț, neînsemnat, neglijabil

medita *vb.* 1. a gândi, a cugeta, a chibzui, a reflecta, a judeca, a raționa. 2. a pregăti, a plănuși, a pune la cale, a prepara. 3. a da lecții, a instrui, a predă

meditativ-a *adj. y.* gânditor

meditator, -oare *m. f.* pedagog, preparator, repetitor

meditație / 1» cugetare, gândire, reflecție. 2.

contemplație, vis, reverie. 3. lecție, preparație, predare, pregătire

mediu, -ie *adj.* mijlociu, median; modest

mediu *n.* ambianță, anturaj, cadru „cerc, sferă, societate

mefistofelic, -ă *adj.* răutăcios, neomenos, crud, diabolic, perfid, viclean

megalomanie / grandomanie, fudulie, infatuare, înfumurare, orgoliu, trufie, vanitate, semeție, mândrie, prezumție

megieș, -ă *adj.* vecin

meglenit, -ă *adj.* meglenoromân

mehenghi *adj. v.* isteț

melancolic, -ă *adj.* trist, dezolat, elegiac, întristat, posomorât, abătut

melancolie / *v.* tristețe

melanj *n. v.* amestec

melc *s.m.* gasteropod, culbec, bourel

meleag *n. v.* regiune

meliță *vb. v.* pisa

melodic, -ă *adj.* armonios, melodios, muzical, sonor

melodie / cântec, compoziție, muzică, melopee, arie, recitativ

melodios, -oasă *adj. v.* armonios

melopee / *v.* melodie

membrană / piele, diafragmă

membru *m. n. v.* parte

memora *vb. a* memoriza, *a* învăța, *a* ține minte

memorabil, -ă *adj. v.* deosebit

memorandum *n.* memorial, document, motivare, argumentare, memoriu

memorie / *ține* de minte, *aduce* aminte, *amintire*

memoriza *vb. a* învăța, *a* memora, *a* reține

memoriu *n.* cerere, petiție, memorandum

menaj *n.* 1. gospodărie, casă. 2. căsătorie, căsnicie, familie

menaja *vb. v.* cruța

menajament *n.* precauție, grijă, atenție, cruțare

menajera / gospodină, casnică, jupâneasă

meni *vb.* 1. a destina, a sorti, a hărăzi, a predestina, a urși. 2. a descânta, a invoca, a prevesti, a vesti, a vrăji, a fermeca

menire *f.* 1. chemare, rol, misiune, rost, scop, sens, țel 2. destin, noroc, predestinare, ursită, soartă

meniu *n.* listă de bucate

menstruație *f.* ciclu, period, regulă, menstră, soroc -

mensual, -ă *adj.* lunar

mentalitate *f.* spiritualitate, gândire, viziune, optică

mentă *f.* izmă

mentor *m.* îndrumător, călăuză, povătuitor, sfătuitor, sfetnic

menține *vb.* 1. a conserva, a păstra, a rezista. 2. a dura, a se menține, a exista, a subzista, a rămâne, a dăinui, a persista

menționa *vb.* 1. a arăta, a indica, a semnala, a pomeni, a preciza, a stipula. 2. a consemna, a înregistra, a specifica, a stabili

mențiune / *v.* indicație

mercantil, -ă *adj.* comercial, negustoresc, afacerist, arghirofil

mercenar *m.* lefegiu, simbriaș, stipendiat

mercur *n.* hidrargir, argint-viu

meremetisi *vb. m.* repara

mereu *adv.* continuu, neconținut, întruna, necurmat, permanent, pururi, veșnic, neobosit, încontinuu, neîncetat, totdeauna

merge *vb.* 1. a se duce, a se deplasa, a se mișca, a umbla, a pleca, a se îndrepta. 2. a se desfășura, a evolua, a înainta. 3. a funcționa, a fi în circulație, a-și urma cursul. 4. a se potrivi, a se armoniza, a se asorta, a cadra, a corespunde. 5. a se putea, a fi corect, a consimți

meridional, -ă *adj.* sudic, austral

merinde *pl.* mâncare, hrană, bucate, alimente

merișor *m.* smirdar, coacăză

merit *n.* valoare, vrednicie, prestanță, calitate, înșușiri

merita *vb.* a se învrednici, a i se cuveni, a fi demn de

merituos, -oasă *adj.* lăudabil, meritoriu, de ispravă, valoros

mers *s.n.* 1. mișcare, deplasare, umblet, înaintare. 2. desfășurare.

dezvoltare, evoluție, progres, curs, propășire. 3. funcționare, circulație

mersi *interj.* mulțumesc, mulțam

mesager *m.* 1. trimis, sol, delegat, împuternicit. 2. curier, ștafetă, poștă

mesaj *n.* 1. comunicare, înștiințare, veste, știre, informație. 2. apel, chemare, proclamație. 3. înțeles, sens, tâlc, semnificație

mesă *f.* liturghie.

meschin, -ă *adj.* 1. egoist, zgârcit, avid, obtuz, mărginit, mic, strâmt. 2. mărunț, banal, neînsemnat, umil

meschinărie *f. v.* micime

meseriaș *m.* meșter, meșteșugar, tehnician, artizan

meserie *f.* îndeletnicire, meșteșug, ocupație, profesiune, carieră

mesianic, -ă *adj.* profetic, prevestitor

mesteca *vb.* a dumica, a strivi, a măcina

mestecău *n.* mestecător, făcăleț, vergea, sucitor

meșter, m. 1. maistru, meseriaș, tehnician. 2. priceput, iscusit, abil, ingenios, dibaci, abil

meșteri *vb. v.* lucra

meșterie *f. v.* meserie

meșteșug *n.* 1. meserie, ocupație, îndeletnicire, profesiune. 2. dibăcie, abilitate, iscusință, măiestrie, pricepere, isteție, artă

meșteșugar *m. v.* meseriaș

meșteșugi *vb. v.* aranja

metaforic, -ă *adj.* figurant, poetic, conotativ

metamorfoza *vb.* *v.* transforma

metamorfoză *f.* schimbare, trans = formare, prefacere, modificare

meteahnă *f.* 1. cusur, neajuns, defect, lipsă, slăbiciune, lacună, scădere, viciu. 2. patimă, nărav, pasiune, învăț

metempsihoză *f.* reîncarnare

meteorit *n.* meteor, stea-căzătoare, bolid

meticulos, -oasă *adj.* scrupulos, exigent, conștiincios, migălos, atent, pedant, minuțios, serios

metis *m.* corcitură, bastard

metodă / procedeu, mod, mijloc, cale, manieră, modalitate, sistem, stil

metodic, -ă *adj.* sistematic, organizat, chibzuit

metresă *f.* *v.* amantă

metropolă *f.* capitală, oraș mare

metru *m.* ritm, măsură, cadență, tempo

mezat *n.* (înv.) licitație

mezelic *n.* (fam.) apetitiv, gustare, delicatese

miasmă / duhoare, infecție, putoare

miazănoapte / 1. nord, septentrion. 2. miezul nopții

miazăzi / 1. sud, austral. 2. amiază, prânz

mic *m.* mititel, cârnăcior

mic, -ă *adj.* 1. redus, mărunț, restrâns, scurt, limitat, scund, îngust, subțire, mititel. 2. neînsemnat, inferior, secundar. 3. slab, anemic, stins, ușor. 4. nevârstnic, tinerel, copil. 5. meschin, egoist

michiduță *m.* *v.* drac

mici *vb.* *v.* micșora

micime / 1. puținătate, scurtime. 2. meschinărie, josnicie

microscopic, -ă *adj.* minuscul, infim, infinitezimal, neglijabil

micșora *vb.* 1. a reduce, a diminua, a scădea, a restrânge, a strâmta. 2. a atenua, a calma, a domoli, a

modera, a tempera.

micsunea *f.* 1. viorea, toporaș. 2. micsandră. 3. nopticoasă

mied *n.* pop.) hidromel

mieros, -oasă *adj.* 1. dulce, plăcut. 2. (fig.) prefăcut, fals, viclean, ipocrit

mieuna *vb.* a miorlâi

miez /7...1. nucleu, centru, sâmbure, mijloc, interior. 2. esență, măduvă, tărie, putere, toi

migală / 1. grijă, meticulozitate, atenție, scrupulozitate, piguleală. 2. răbdare, stăruință, perseverență

migăleau *v.* migală

migălos, -oasă *adj.* minuțios, meticulos, exigent, atent, riguros

migdalat, -ă *adj.* alungit, codat, prelung

migra *vb.* a se deplasa, a călători, a se muta, a se strămuta

migrator, -oare *adj.* călător, pribeag, nomad

migrație / deplasare, migrare, călătorie

miji *vb.* 1. a apărea, a se ivi, a se arăta, a licări. 2. a încolți, a înmuguri, a germina, a răsări

mijloc *n.* 1. centru, miez, inimă. 2. talie, brâu, șale. 3. jumătate. 4. cale, mijloc, mod; procedeu, chip, formă. 5. avere, bani, fonduri, resurse

mijloci *vb.* a interveni, a media, a se interpune, a intermedia

mijlocitor, -oare *adj.* intermediar, mediator, interpus.

mijlociu, -ie *adj.* 1. potrivit „mediu. 2. moderat, mediocru, comun

milă / 1. compătimire îndurare, mizericordie, compasiune. 2. binefacere, ajutor, pomană, milostenie. 3. bunătate, bunăvoință, gratie, caritate

miliard *n.* bilion

milimetric, -ă *adj.* minuscul, microscopic, extrem de

mic

milita *vb.* **a** lupta, **a** activa, **a** susține

militant, -ă *s.* combatant, activist, propagator

militar *m.* 1. ostaș, soldat, leat, cătană, luptător. 2.

(*adj.*) cazon, ostășesc

militarist, -ă *adj.* agresiv, războinic, belicos

milităresc, -ească *adj.* cazon, militar, ostășesc,

marțial

militărie / armată, stagiul, serviciu, militar, cătănie

milităros, -oasă *aspru*, rigid, dur, cazon, grosolan

milog, -oagă *adj.* cerșetor, sărac, calic, mizer

milogi *vb.* **a** se ruga, **a** cere, **a** solicita, **a** cerși

milos, -oasă *adj.* 1. îndurător, milostiv, bun, înțeleghător. 2. generos, binefăcător, darnic, caritabil

milostenie / binefacere, danie, altruism, mărinimie,

milostivire

milostiv, -ă *adj.v.* milos

milui *vb.* **v.** dărui

mima *vb.* **a** imita, **a** reproduce, **a** simula

mimoză *f.* senzitivă

mimică *f.* fizionomie, expresie, chip, înfățișare, mină

mină1 *f.* față, chip, obraz, figură, aspect, aer, expresie, mimică

mină2 *f.* subteran, ocnă, baie

mincinos, -oasă *adj.* 1. nesincer, prefăcut, ipocrit, fățarnic, perfid, fariseu, duplicitar. 2. fals, născocit, amăgitor, înșelător, plăsmuit, nereal, scornit

minciună *f.* 1. neadevărat, denaturare, falsificare, scorneală, mistificare, plăsmuire. 2. duplicitate, ipocrizie, viclenie, perfidie. 3. fleacuri, invenții, palavre, gogoși

mineral, -ă *adj.* anorganic, neorganic

miniatural, -ă *adj.* mic, redus, minuscul, micuț

minim, -ă *adj.* minimal, foarte mic, neglijabil

minimal, -ă *adj.* **v.** minim

minimaliza *vb.* **a** bagateliza, **a** subaprecia, **a** subestima, **a** subevalua

minimum *n. v.* minim

minister *n.* departament, portofoliu

miniu *n.* litargă

minor, -ă *adj.* 1. nevârstnic, copil. 2. neînsemnat, secundar, mic

minoritate *f.* minorat, copilărie. 2. parte mai mică, puținătate, sub 50%

mental, -ă *adj.* cerebral, rațional, spiritual, intelectual

minte *fi.* judecată, rațiune, gând, cugetare. 2. inteligență, deșteptăciune, intelect, spirit, istețime. 3. chibzuință, socoteală, înțelepciune, cumințenie, cumpăt, măsură. 4. imaginație, fantezie, închipuire. 5. (fig.) învățătură, cultură, condiție, carte, studii

mintean *n. v.* haină

mintos, -oasă *adj. v.* deștept

minți *vb.* 1. a mistifica, a denatura, a înșela. 2. a păcăli, a prosti, a trișa, a duce de nas

minuna *vb.* 1. a (se) uimi, a (se) mira, a (se) cruci. 2. a surprinde, a stupefia, a. extazia, a ului

minunat, -ă *adj.* încântător, splendid, magnific, admirabil, fermecător, feeric, excepțional, uimitor, superb, divin

minunăție *f.* ciudățenie, bazaconie, năzdrăvănie, pozna, comedie, drăcie

minune *f.* 1. miracol, taină, semn. 2. mândrețe, frumusețe, minunăție, splendoare

minus *n.* 1. deficit, lipsă. 2. negativ. 3. prep.) fără

minuscul, -ă *adj.* infim, microscopic, neînsemnat, milimetric, neglijabil

minusculă *f.* literă mică

minut *n.* clipă, clipită, moment, secundă

minutar *a* ac, indicator

minuție *f. v.* migală

minuțios, -oasă *adj.* 1. scrupulos, meticulos, migălos, exigent. 2. atent, amănunțit, riguros, serios,

grijuliu, scrutător

mioară *f.* mielușea, mieluță mioriță

miopie *f.* 1. vedere scurtă, miopism. 2. (fig.)
mărginire, stupiditate, prostie, nerozie

miorlăi *vb.i. a* miuna. 2. *a* plânge, asesmiorcăi.

miorlăit, -ă *adj.* plângăreț, smiorcăit, văicăreț

miozotis *m.* nu-mă-uita

mira *vb.* *a* uimi, *a* surprinde, *a* minuna, *a* nedumeri

mirabil, -ă *adj. v.* minunat

miracol *n.* minune, taină, semn

miraculos, -oasă *adj.* minunat, fantastic, uimitor,
supranatural, magic, mitic

miraj *n.* 1. farmec, atracție 2. nălucire, vedenie

miră *f.* 1. cătare. 2. riglă

mire *m.* ginere, însurășel

mirean, -ă *adj.* laic, luman, profan

mireasmă *f.* 1. aromă, miros. 2. balsam, parfum

miroase *pl.* condiment, ingredient, mirodenii

mirodenie *f.* 1. aromă, condiment, ingredient. 2.
mireasmă, miros, parfum

miros *n.* aromă, iz, emanație, abur

mirosi *vb.* 1. a adulfmea, a simți, a ulma. 2. a duhni,
a puți. 3. (fig.) *a* presimți, *a* bănuși, *a* imagina, *a* prevedea, *a*
visa

mirositor, -oare *adj.* parfumat, odorifer, odorant

misit *m.* intermediar, mijlocitor, samsar, interpus

misiune *f.* 1. însărcinare, sarcină, rol, menire. 2.
delegație, solie, legatie

misivă *f.* mesaj, scrisoare, epistolă

mister *n.* taină, secret, enigmă

misterios, -oasă *adj. v.* ascuns

mistic, -ă *adj. v.* tainic

mistifica *vb.* *a* denatura, *a* înșela, *a* falsifica, *a*
deforma, *a* măslui

mistreț *m.* porc sălbatic

mistreț, -cață *adj.* 1. amestecat, corcit, hibrid,

încrucișat, eterogen. 2. pădureț, acrișor. 3. grosolan, primitiv, sălbatic, barbar

mistui **vb.** 1. a digera, a măcina. 2. a distruge, a nimici, a prăpădi. 3. a chinui, a suferi, a se zbate. 4. a se ascunde, a dispărea, a pieri

mistuitoare, -oare **adj.** distrugător, nimicitor, pustiitor, chinuitoare, devorant

mișca **vb.** 1. a se deplasa, a se duce, a merge, a umbla. 2. a mâna, a acționa, a urni, - a muta, e clinti, a clătina, a impulsiona. 3. a se agita, a se răscula. 4. a impresiona, a emoționa, a zgudui, a tulbura

mișcare **f.** 1. deplasare, plecare, mers, umblet. 2. agitație, circulație, animație, forfotă.

vânzoleală, furnicare, frământare. 3. acțiune", curent, dinamică. 4. emoție, înduioșare, afecțiune, mișcător, -oare **adj.** 1. instabil, mobil, variabil, schimbător. 2. emoționant, impresionat, duios, răscolitor, vibrant, tulburător

mișcat, -ă **adj.** emoționat, tulburat, impresionat, înduioșat, răscolit

mișel **adj.** 1. ticălos, netrebnic, mizerabil, păcătos, mârșav, infam, josnic. 2. (înv.) sărman, nevoiaș, prăpădit, milog, calic mișelesc, -ea scă **adj.** v. nelegiuit mișelie **f.** 1. ticăloșie, mârșăvie, infamie, nelegiuire. 2. sărăcie, mizerie

mișmaș **n.** 1. amestecătură, harababură, încâlceală. 2. tertip, șmecherie, învârteală

mișuna **vb.** a forfoti, a se agita, a foi, a se frământa, a viermui

mit **n.** credințe, basme, născociri, fantezii

mită **f.** ciubuc, șperț, mituială mitic, -ă **adj.** fabulos, legendar, fantastic, miraculos, supranatural

miting **n.** întrunire, adunare, manifestație

mititel, -ea, -că **adj.** 1. micuț, micșor, mărunț. 2. drăguț, gingaș. 3. furnic

mitocan, -că **adj.** bădăran, moșic, grosolan, mârlan, țopârlan, mahalagiu

mitocănie *f. v.* bădărănie
 mitologic, -ă *adj. v.* mitic
 mitropolit *m.* arhiepiscop
 mitui *vb.* a corupe, a șperțui, a unge
 mituială *f.* - /. mită
 miță *f.* codină, smoc, floc
 mișos, -oasă *adj.* ficos, lățos
 mixt, -ă *adj.* compus, amestecat, eterogen, hibrid
 mixtură *f. v.* amestec
 miza *vb.* a conta, a se baza, a se bizui, a se încrede
 mizer, -ă *adj. v.* prăpădit
 mizerabil, -ă *adj. 1.* ticălos, nemernic, abject, josnic,
 mârșav, nedemn, netrebnic, infam, păcătos. 2. jalnic,
 deplorabil, nenorocit, mi-er
 mizericordie *f. v.* milă
 mizerie *f. 1.* sărăcie, lipsuri, nevoi, penurie, nevoiețe.
 2. dezordine, murdărie. 3. șicane, hărțuieli, necaz,
 neplăceri, neajunsuri
 mladă *f.* lăstar, mlădiță, vlăstar *
 mlajă *f.* răchită, salcie
 mlaștină *f.* băltoacă, mocirlă, smârc, rovină
 mlădia *vb. 1.* a se încovoia, a se îndoi, a se înclina.
 2. a se adapta, a se modela, a se modula
 mlădiat, -ă *adj.* ondulat
 mlădios, -oasă *adj. 1.* suplu, flexibil, elastic. 2.
 melodios, plăcut, armonios
 mlădiță *f.* lăstar, mladă, vlăstar, altoi, odraslă, (fig.)
 urmaș, copil
 mlădiu, -ie *adj. v.* suplu
 mlaștinos, -oasă *adj.* mocirlos, băltoș, smârcos,
 rovinos
 rrfoacă *f. 1.* bătă, ciomag, măciucă. 2. cap,
 zglăvoacă, tărtăcuță. 3. prost, redus, cretin
 moale *adj. 1.* fraged, puhav, inconsistent, flasc. 2.
 catifelat, mătășos, neted. 3. bleg, indolent, molatic,
 mototol, mămăligă, lâlâu

moarte *f.* 1. deces, dispariție, stingere, pieire, răposare, extincție, sucombare, exitus. 2. omor, ucidere, asasinat, crimă, omicid

moaște *f.* oseminte, relicve, mumie, vestigii

mobil, -ă *adj.* 1. mișcător, volant, schimbător. 2. (*n.*) cauză, motiv, pricină, considerent, rațiune, temei

mobilă *f.* mobilier

mobilier, -ă *adj.* mișcător, mobil (1)

mobilitate *f.* instabilitate, nestatornicie, labilitate

mobiliza *vb.* a antrena, a aduna, a strânge, a pune în mișcare, a stimula

mocan *m. v.* grosolan

mocancă *f.* munteancă, mocăniță, țărancă

mocăit, -ă *adj.* greoi, încet, adormit

mocirlă *f.* 1. noroi, mâl, mlaștină, smârc, băltoacă. 2. (fig.) dezmăț, viciu, degradare, obscurantism

mocirlos, -oasă *adj.* norios, mâlos, mlăștinos, băltoș

mocirțan, -ă *adj. v.* bătăran

mocni *vb. v.* ascunde

mocnit, -ă *adj.* înăbușit, înfundat, stătut

mocofan, -ă *adj. v.* bătăran

mocoși *vb.* a migăli, a (se) ticăi, a (se) moșmoni, a zăbovi

mod *n.* fel, chip, manieră, modalitate, procedeu, sistem, metodă, stil, gen

modalitate *f.* cale, mijloc, mod, posibilitate, modru

modă *f.* 1. vogă. 2. comportament, conduită, purtare. 3. fason, găteală, podoabă, ținută

model *n.* 1. șablon, tipar, calapod, formă, prototip. 2. mostră, probă, eșantion, specimen. 3. exemplu, pildă, paradigmă. 4. manechin

modela *vb.* a fasona, a forma, a ajusta, a prelucra

modera *vb.* a micșora, a reduce, a împuțina, a atenua, a diminua, a slăbi, a potoli, a înfrâna, a tempera

moderat, -ă *adj.* 1. micșorat, redus, scăzut. 2.

potrivit, accesibil, convenabil, rezonabil. **3.** calm, liniștit, potolit, temperat, chibzuit, măsurat, ponderat, socotit

modern, -ă *adj.* nou, recent, actual, înnoit

moderniza *vb.* **a** înnoi, **a** renova, **a** perfecționa, **a** aduce la zi

modest, -ă *adj.* simplu, umil, mediocru, neînsemnat, mărunț

modestie *f.* simplitate, sobrietate, mediocritate

modic, -ă *adj. v.* moderat

modifica *vb.* **a** schimba, **a** preface, **a** transforma, **a** reface, **a** reforma, **a** altera

modru *n. v.* chip

modula *vb.* **1.** **a** mlădia, **a** îndoi. **2.** **a** intona. **a** cânta (lent)

modulație *f.* intonare, intonație, modulare, tonalitate

mofluz, -ă *adj. v.* falit

moft *n.* **1.** capriciu, răsfăț, fason, fandoseală, fiță, nazuri. **2.** fleac, bagatelă, aiureală

moftangiu *m. v.* flecar

mofturos, -oasă *adj.* capricios, fandosit, țăfnos, pretențios, nemulțumit

mogâldeață *f.* momâie, sperietoare **mogorogi** *vb. v.* bâigui

mohor *n.* mei-păsăresc, costrei, bursoacă

mohorî *vb.* **a** se întuneca, **a** se posomorî, **a** se înnora, **a** se închide

mohorât, -ă *adj.* **1.** închis, neguros, înnorat, plumburiu, posomorât. **2.** trist, supărat, îmbufnat, dezolant, posac

moină *f.* **1.** dezgheț. **2.** ogor, țarină

mojic, -ă *adj.* bădăran, grosolan, obraznic, mârlan, mitocan, Țopârlan, vulgar

molar *m.* măsea

molatic, -ă *adj.* indolent, bleg, greoi, molău, lent, leneș

molcom, -ă *adj.* liniștit, calm, lin, domol, potolit,

moderat, ușor

molcomi *vb.* a astâmpăra, a liniști, a calma, a domoli, a potoli

moldav, -ă *adj.* moldovean, moldovenesc

molesta *vb.* 1. a necăji, a supăra, a indispune. 2. a brutaliza, a insulta

moleșeală *f.* toropeală, sfârșeală, moliciune, lâncezeală, moleșire

moleși *vb. v.* vlăgui

molfăi *vb. v.* morfoli

moliciune *f.* 1. slăbiciune, toropeală, sfârșeală. 2. trândăvie, inerție, lene

molimă *f.* epidemie, epizotie, bolesniță

molipsi *vb.* a (se) contamina, a (se) contagia, a (se) infecta, a conr tracta

molipsitor, -oare *adj.* contagios, infecțios, mefitic, epidemic

molitvă *f.* rugă, rugăciune, închinare

molău, -ie *adj.* greoi, bleg, lent, mototol, zăbavnic, molatic

moloz *n.* gunoi, resturi

momeală *f.* 1. amorsă, nadă, mârșă. 2. ademenire, înșelare, minciună

moment *n.* 1. clipă, secundă, minut. 2. dată, termen, punct, stadiu, fază. 3. ocazie, prilej, situație

momentan, -ă *adj.* 1. temporar, trecător, vremelnic, efemer. 2. acum, deocamdată

momî *vb.* a amăgi, a ademeni, a atrage, a înșela, a păcăli, a minți, a prosti

momâie *f.* mogâldeață, uriciune, matahală, sperietoare

monah *m.* călugăr, anahoret, părinte, ermit

monahal, -ă *adj.* călugăresc, mănăstiresc, monahicesc

monarhicesc, -ea scă *adj. v.* monahal

monahie *f.* 1. călugărie, monahism. 2. călugăriță,

maică, monahă

monarh *m.* rege, suveran, împărat, domn, domnitor

monarhie *f.* 1. regat, regalitate. 2. coroană, stăpânire, domnie **monarhist**, -ă *adj.* regalist **monedă** *f.* ban, piesă, franc, para **monoclu** *n.* lornion, (pop.) geam

monocord, -ă - *adj.* monoton, uniform, inexpressiv

monolitic, -ă *adj.* (fig.) unitar, încheșat, monolit, solid

monomanie *f.* obsesie, manie, psihoză

monoton, -ă *adj.* uniform, banal, anost, plictisitor, searbăd

monstru *m.* dihanie, pocitanie, sluțenie, fiară

monstruos, -oasă *adj.* 1. groaznic, urât, hidos, diform, anormal, respingător. 2. crud, rău, bestial, cumplit, fioros, oribil, teribil

mont *n.* 1. ciot. 2. rest, rămășiță

monta *vb.i. a* asambla, *a* îmbina, *a* împreună, *a* reuni. 2. *a* instala, *a* fixa. 3. *a* înscena, *a* regiza, *a* stârni

monta *n.* asamblare, instalare, fixare

montan, -ă *adj.* muntos, alpin, alpestru

montă *f.* împreunare, goană, gonire

monumental, -ă *adj.* grandios, măreț, impunător, statuar, maiestuos **mops** *m.* buldog

moral, -ă *adj.* spiritual, etic, sufletesc

morală *f.* 1. etică. 2. pildă, învățătură, concluzie. 3. dojană, reproș, admonestrare, observație

moralitate *f.* cinste, omenie, corectitudine, etos

moraliza *vb. a* certa, *a* dojeni, *a* admonesta, *a* muștra, *a* dăscăli, *a* muștrului, *a* probozi

moravuri *pl.* obiceiuri, năravuri, comportament, conduită, deprinderi

morbid, -ă *adj.* anormal, suferind, patologic

morfoli *vb. v.* mormăi

morgă *f. v.* aroganță

morișcă *f.* vânturătoare, pârâitoare, mulinetă

morman *n.* grămadă, îngrămădire, masă, movilă,

maldăr, strânsură, troian

mormăi **vb.** **a** bolborosi, **a** bombăni, **a** îngăima, **a** mârâi, **a** murmura, **a** îndruga

mormânt **n.** **1.** cavou, criptă, sepultură. **2.** moarte, deces, dispariție

mormoloc **în** (fig.) **v.** bleg

morocăneală **f.** **v.** cicăleală

morocănos, -oasă **adj.** **1.** ursuz, acru, posomorât, posac, închis

moroi **m.** **v.** năluca

mort, moartă **adj.** **1.** decedat, dispă - alt, răposat, defect. **2.** încremenit, inert, paralizat, nemișcat, țeapă **3.** veșted, uscat, trecut

mortal, -ă **adj.** ucigător

mortăciune **f.** stârv, hoit, leș, ca

mortuar, -ă **adj.** funerar morțiș **adv.** neapărat, negreșit, musai, obligatoriu morvă **f.** răpciugă, rapăn moschee / geamie, mecet mosor **n.** bobină

mostră **f.** probă, eșantion, model, specimen

moș **//**). moșneag, bătrân, - unchiaș, bunic, **r.** trâmoș

moși **vb.** **v.** migăli

moșie **f.** **1.** latifundiu, domeniu, posesiune, moștenire.

2. țară, patrie

moșier **m.** latifundiar, (mare) proprietar, bogătaş

moșmondeală **f.** **v.** mocăială. moșmoni **vb.** **v.** migăli

moșneag **m.** **v.** moș

moșnean **m.** **v.** băștinaș

moșteni **vb.** **a** dobândi, **a** succeda, **a** primi, **a** apuca

moștenire **f.** succesiune, patrimoniu, clironomie

moștenit, -ă **adj.** ereditar, congenital, înnăscut

moștenitor **m.** urmaș, succesor, crede, clironom

motan **m.** pisoai, cotoi, mât, mâtoc

motiv **n.** **1.** cauză, pricină, rațiune, temei, dovadă. **2.** pretext, argument, scuză. **3.** prilej, ocazie, circumstanță

motiva **vb.** **a** justifica, **a** îndreptați, **a** scuza, **a** legitima

motivată, -ă **adj.** justificat, legitim, fundamentat,

îndreptătit, just, logic, temeinic

motocel **m.** ciucure, canaf, ghizdei mototol, **-ă adj. v.**
bleg mototoli **vb. v.** boți moț **n. 1.** șuviță, smoc. 2. canaf,
moțat, **-ă adj.** țuguiaț, ascuțit

moțai **vb. v.** picoti

mov, **-ă adj.** liliachiu, violet, lila

movilă **f. 1.** măgură, delușor. 2. grămadă, maldăr,
morman

mozoli **vb. a** morfoli, **a** molfăi. **a** mesteca

mreajă **f!** aț, capcană, cursă, prinzătoare

muc **n.** chiștoc

mucalit, **-ă adj.** hazliu, glumet, poznaș, ghiduș, hazos

mucava **f.** carton

muced, **-ă adj.** alterat, mucegăit, degradat

mucegai **n. t.** mucezeală, mușiță, gunoi. 2.

lâncezeală, lene, degradare

mucenic, **-ă adj.** martir, sfânt

mucenie **f.** martiriu, suferință, chin, crucificare

mucezi **vb. a** mucegăi, **a se altera, a se strica.** 2. (fig.)

a lâncezi, **a** lenevi

muchie **f. 1.** dungă, margine, cant. 2. creastă, coamă,

clint, pantă, povârniș, culme, spinare, pripor

mucos, -oasă adj. cleios, vâcos, gelatinos

mufă f. manșon

muget n. răget, urlet

mula vb. 1. a uda, **a** umezi, **a** înmuia. 2. **a se** moleși,

a slăbi, **a** vlăgui, **a se** blegi. 3. **a** atenua, **a** calma, **a** liniști

muieratic, -ă adj. afemeiat

muiere f. 1. femeie. 2. nevastă, soție

mula vb. a contura, **a** reliefa, **a** evidenția

mulge vb. (fig.) a exploata, **a** profita, **a** extorca

mult, -ă a < e. 1. numeros, în cantitate, bogat. 2.
intens, tare, puternic. 3. lung, îndelungat, întins, vast

multilateral, -ă adj. complex, polivalent

multiplica vb. a înmulți, **a** mări, **a** spori, **a** augmenta,
a crește

multiplu, -ă *adj.* felurit, divers, numeros, variat

multitudine *f.* mulțime, pluralitate, câtime

mulțime *f.* 1. gloată, ceată, grămadă, lume. colectivitate, masă, obște, norod, popor, puhoi. 2. număr, sumedenie, cantitate, potop **mulțumesc!** *interj.* mersi, mulțam **mulțumi** *vb.* 1. a fi recunoscător. 2. a satisface, a împăca, a îndestula, a răsplăti. 3. a accepta, a admite, a consimți

mulțumire *f.* 1. grațitudine, mulțumită, mulțam. 2. satisfacție, bucurie, plăcere, desfătare **mulțumit, -ă** *adj. v.* satisfăcut **mulțumită** *prep.* datorită, grație **mulțumitor, -oare** *adj.* satisfăcător, corespunzător, acceptabil, suficient **mumie** *f.* moaște

muncă *f.* 1. lucru, activitate, treabă, îndeletnicire, ocupație, travaliu. 2. caznă, chin, efort, trudă, strădanie, calvar

munci *vb.* 1. a lucra, a activa, a produce, a crea. 2. a (se) chinui, a (se) frământa, a se zbuciuma, a (se) căzni, a obosi

muncit, siadj.t. lucrat, cultivat. 2. agonisit, adunat, strâns, realizat, câștigat. 3. chinuit, frământat, trudit, obosit

muncitor, -oare *adj.* activ, harnic, vrednic, silitor, zelos, (s.) lucrător **municipiu** *n.* oraș (mare) **munificență** *s.f.* (rar) *v.* dărnicie **munție** *f.* armament **munte** *m.* masiv

mura *vb.* 1. a acri. 2. (fig.) a se uda

murături *pl.* acrituri

murdar, -ă *adj.* 1. nespălat, jegos, soios, slinos, îngălat. 2. josnic, mizerabil, necinstit, necurat, infam, mârșav, trivial, necioplit

murdări *vb. i.* a păta, a mânji, a îngăla, întina. 2. a înjosi, a compromite, a profana, a pângări, a necinsti

murdărie 1. jeg, mizerie, bâlăcărie, impuritate. 2. josnicie, abjecție, degradare, mișelie, infamie

murg, -ă *adj.* brun, castaniu-închis

muri *vb.* 1. a deceda, a se stinge, a răposa, a se

prăpădi, a sfârși, a sucomba, a da ortul popii, a-și da sufletul. 2. a se usca, a se veșteji

muribund, -ă agonizant, muritor

muritor, -oare *m. f.* om, ființă, făptură, pământean

murmur *n.* freamăt, susur, rumoare, zumzet

murmura *vb.i.* a șopti, a bâigui, a boscorodi, a bolborosi, a bombăni. 2. a crâcni, a cârti, a mormăi. 3. a susura, a fremăta

murul *v.* lipi

musafir *m.* oaspete, invitat, vizitator

musai *adv. v.* neapărat **mușcat** *adj.* tămâios, busuioc

muscoi *m. bondar, bărzăun* **musti** *vb.* a zemui **mustos**, -oasă *adj.* succulent, zemos

muștra *vb.* a dojeni, a certa, a dăscăli, a moraliza, a muștrului, a beșteli

muștrare *s.f.* 1, ceartă, dojană, reproș, morală, observație. 2. căință, regret, remușcare, penitență

musulman, -ă *adj.* islamic, mahomedan

mușamaliza *vb.* a cocoloși, a acoperi, a ascunde (adevărul)

mușcător, -oare *adj.* (fig.) caustic, ironic, sarcastic

mușcătură *f.* îmbucătură, dumicat

mușchi *m.* lichen

mușețel *m.* romaniță

mușina *vb.* (reg.) *v.* miroși

mușteriu *m.* client, cumpărător

muștrului *vb. v.* certa

mușuroi *n.* moviliță, furnicar

mut, -ă *adj.* 1. tăcut, încremenit, perplex. 2. tainic, ascuns, tănuit. 3. posac, morocănos, taciturn, ursuz. 4. prost, nătâng, bleg, cretin

muta *vb.* 1. a mișca, a deplasa, a clinti, a strămuta. 2. a abate, a devia.

a schimba, a transfera. 3. a amâna, a modifica

mutalău *m. v.* prostănac

mutește *adv.* tainic, discret, pe tăcute, fără vorbă

mutila *vb.* a schilodi, a sluți, a estropia, a ciungi, a desfigura

mutilat, -ă *adj.* 1. schilodit, estropiat, sluțit. 2. invalid, beteag

mutism *n.* tăcere, muțenie, perplexitate, încremenire

mutră *f.* chip, figură, fată, obraz, înfățișare, aer, fizionomie

mutual, -ă *adj.* reciproc

muțenie *f.* tăcere, muțeală. mutism

muzical, -ă *adj.* melodios, melodic, cantabil, simfonic

muzicalitate *f.* armonie, melodie, simfonie

muzică *f.* 1. cântec, melodie, compoziție, melopee. 2. fanfară, capelă. 3. (fig.) scandal, tapaj, tăărăboi

muzicuță *f.* 1. armonică. 2. camerton/3. (depr.) gură, vorbărie

na! *interj.* poftim! ține! ia! **nabab** *m.* prinț, bogătaş
nacru *n.* sidef

nadă a 1. momeală, amorsă. 2. (fam.) ispită, tentație, amăgire, cursă. 3. înnăditură, legătură

naft *n.* petrol, țitei

nagăț *m.* ciovică, bibic

naiadă *f.* nimfă, zână, rusalcă, sânziană

naiba *f.* dracul, satana, aghiută, necuratul, diavolul, scaraoțchi

naiv, -ă *adj.* 1. credul, pueril, ingenuu, inocent, candid. 2. neștiutor, ageamiu, prost

naivitate *f.* 1. candoare, inocență, ingenuitate, credulitate, nevinovăție, simplitate. 2. neștiință, ignoranță, stupiditate, prostie

namilă *f. v.* matahală

nană *f. v.* femeie

nandralău *m. v.* haimana

nap *m.* sfeclă

nara *vb. v.* povesti

narator *m.* povestitor

narațiune *f.* povestire, istorisire, relatare, expunere

narcisă *f.* ghiocel, cocoară, zarnacadea

narcotic *n.* stupefiant, drog

narghilea *f.* (înv.) lulea

nartex *n.* pronaos, tindă

nasture *m.* bumb

naș *m.* nănaș, nun

naște *vb.* 1. a da viață, a da naștere, a veni pe lume, a face pui, a rodi, a prăsi, a ființa. 2. a cauza, a declanșa, a dezlănțui, a genera, a isca, a provoca, a pricinui, a stârni. 3. a apărea, a se ivi, a se forma

naștere *f.* 1: facere, apariție „parturiție, ființare, procreație. 2. geneză, origine, obârștie, proveniență, sursă

natantol, -oală *adj. v.* nerod

natație *f.* înot

nativ, -ă *adj.* 1. înnăscut, natural, congenital, firesc. 2. curat, pur, nefalsificat

natriu *n.* sodiu

natural, -ă *adj.* 1. elementar, firesc, curat, pur, nativ. 2. frust, genuin, neamestecat, necorupt, neprefăcut. 3. simplu, spontan, normal, obișnuit, comun. 4. cert, sigur, precis, neîndoielnic, absolut

naturalețe *f.* simplitate, spontaneitate, firesc, dezinvoltură, degajare

natură *f.* 1. realitate, univers, mediu, viață, lume. 2. fire, temperament, caracter. 3. calitate, esență, însușire. 4. fel, gen, soi, sort, specie, categorie

național, -ă *adj.* etnic, popular

naționalitate *f.* neam, etnie, popor **națiune** *m.* popor, neam, nație, norod

naufragia *vb.* a eșua, a se cufunda (o navă)

naufragiu *n.* eșuare, scufundare (fig.) eșec, faliment

nautic, -ă *adj.* acvatic, marin **navă** *f.* 1. vapor, vas, corabie, bastiment. 2. rachetă. **navetă** *f.* 1. suveică. 2. cârlig, igliță **naviga** *vb.* 1. a pluti. 2. a zbura **navigator** *m.*

corăbier, marinar, pilot

navigație *f.* cabotaj

nazuri *n. pl.* capricii „năbădăi, mofturi, toane, fandoseli, fasoane, fite

năbădăi *f. pl.* 1. nazuri, capricii, mofturi, toane, fasoane, fițe. 2. furie, pornire, mânie

năbădăios, -oasă *adj.* 1. supărăcios, iritabil, irascibil, țăfnos, arțăgos, capricios, certăreț. 2. repezit, iute, violent, năvălaş, furios, mânios, pornit, aprins

năbol *vb. v.* năvăli

năbușeală/v. zăduf

năbuc *n.* piele (întoarsă), antilopă

năbuși *vb. v.* sufoca

nădăl *vb.* 1. a murdări, a unge, a păta, a mânji. 2. a coagula, a se încheaga, a se întări

nădăjdui *vb. v.* spera

nădejde *f.* speranță, încredere, credință

năduf *n.* 1. zăușeală. zăduf, arșiță, caniculă. 2. sufocare, înecăciune, asfixiere. 3. ciudă, necaz, mânie, pornire

nădușeală *f.* 1. zăduf, dogoare, arșiță, zăpușeală. 2. sudoare, transpirație

năduși *n. &* 1. a transpira, a asuda. 2. a se sufoca, a se asfixia, a se îneca.

nădușit or, -oare *adj. v.* sufocant

năframă *f. v.* basma

nălucă *f.* 1. arătare, fantomă, vedenie, stafie, nălucire, năzărire, fantasmă, năzăreală, halucinație. 2. iluzie, himeră, ficțiune **năluci** *vb. v.* părea **nămete** *m.* troian, morman, grămadă

nămol *n.* 1. mâl, noroi, mocirlă. 2. morman, maldăr, grămadă

nămol! *vb. v.* împotmoli

nămolos, -oasă *adj.* mocirlos, noroios, mîlos, bâhnos

năpastă *f.* nenorocire, belea, pacoste, necaz,

calamitate, bucluc, neplăcere, încurcătură

năpădi *vb.* **a** împresura, **a** cuprinde, **a** înconjura, **a** cotropi, **a** invada, **a** călca, **a se** năpusti

năpăstui *vb.* **a** prigoni, **a** oropsi, **a** persecuta, **a** asupri, **a** împila, **a** oprima, **a** exploata

năpăstuit, -ă *adj. v.* asuprit

năpârcă *f.* 1. viperă, aspidă. 2. (fig.) răutate, venin, otravă

năprasnic, -ă *adj.* 1. neașteptat, imprevizibil, fulgerător, neprevăzut, subit, brusc, izbitor. 2. năvalnic, impetuos, aprig, nestăpânit, violent, furtunos, tumultuos, clocotitor, furios, învolburat. 3. îngrozitor, cumplit, groaznic, teribil, crud, feroce

năpusti *vb.* **a** năvăli, **a** tăbări, **a** da buzna, **a se** repezi, **a se** arunca, **a** cotropi

nărav *n.* 1. obicei, deprindere, apucătură, învăț, obișnuință, comportare. 2. cusur, meteahnă, patimă, viciu, neajuns

nărăvaș, -ă *adj.* nedomolit, năbădios, focos, rău, nestăpânit

nărui *vb. v.* dărâma

năsălle *f.* targă, pat

născare *f.* naștere

născătoarea *f.* preacurata, fecioara maria, maica domnului

năSCOceală *f. v.* minciună

născoci *vb.* 1. a descoperi, **a** inventa, **a** plăsmui, **a** concepe, **a** iscodi. 2. **a** scorni, **a** urzi, **a** minți, **a** înșela, **a** denatura, **a** mistifica

năstav *n. v.* imbold

năstrușnic, -ă *adj.* 1. grozav, extraordinar, strașnic, formidabil. 2. bizar, ciudat, straniu, excentric, original, singular

nătăflet, -cață *adj.* bleg

nătărău *adj. v.* prost

nătâng, -ă *adj. v.* bleg

năuc, -ă *adj.* 1. zăpăcit, buimac, aiurit, bezmetic, hăbăuc, capiu, perplex. 2. netot, prost, bleg, nătâng, prostănac, nerod, stupid

năuci *vb.* a ului, a uimi, a dezorienta, a buimăci, a zăpăci

năucit, -ă *v.* năuc

năvală *f.* cotropire, atac, asalt, năpustire, tăbărâre, invazie, năpădire

năvalnic, -ă *adj.* 1. furtunos, impetuos, aprig, violent, furios, debordant, tumultuos, nestăvilit, intens. 2. impulsiv, agresiv, coleric, eruptiv

năvăli *vb.* 1. a tăbări, a ataca, a asalta, a invada, a cotropi, a călca, a năpădi, a da năvală. 2. a copleși, a învălui, a îneca, a inunda, a acoperi. 3. a țâșni, a izbucni, a răbufni, a erupe, a azvârli. 4. a se îmbulzi, a se înghesui, a se îngrămădi, a se aglomera

năvălire *f. v.* invazie

năvălitor *m. v.* cotropitor

năvod *n.* plasă

năvodar *m.* pescar

năzăreală *l. v.* nălucă

năzări *vb.* a i se părea, a i se năluci, a-l apuca, a-i cășuna, a-i veni

năzărire *f. v.* nălucă

năzbâtie *f.* pozna, ștregărie, șotie, năzdrăvănie, ghidușie, boroboată, farsă, drăcie

năzdrăvan, -ă *adj.* 1. neobișnuit, ciudat, extraordinar, magic, minunat, fermecat, vrăjitoresc. 2. hazliu, ghiduș, mucalit, poznaș, glumeț, vesel. 2. pozna, ispravă, șotie, farsă, ghidușie, comedie, glumă

năzui *vb.* a aspira, a ținti, a tinde, a râvni, a dori, a jindui, a spera

năzuință *f. v.* aspirație

năzuros, -oasă *adj. v.* mofturos

nea1 *f.* zăpadă, omăt, ninsoare

nea2 *m. v.* nene

neabătut, -ă *adj.* neclintit, consecvent, ferm, hotărât, dârz, decis, neșovăitor, intransigent, inflexibil

neaccentuat *adj.* aton, surd

neadevăr *n. v.* minciună

neadormit, -ă *adj.* 1. treaz, deștept, (fig.) atent. 2. activ, harnic, energic, vrednic, neobosit

neajuns *n.* 1. neplăcere, necaz, supărare, belea, bucluc, pacoste, inconvenient, dificultate, obstacol. 2. defect, cusur, deficiență, scădere, lipsă, imperfecțiune.

meteahnă, carență, deficit

neajutorat, -ă *adj.* 1. nepriștit, neîndemânatic, stângaci, nevolnic, ageamiu. 2. sărac, nevoieș, sărman, pauper, lipsit, mizer

nealterat, -ă *adj. v.* curat

neam *n.* 1. popor, națiune, norod, etnie. 2. seminție, clan, familie, viță, stirpe. 3. rudă, rubedenie. 4. specie, soi, gen, varietate, fel, categorie, clasă, tip

neamestecat, -ă *adj. v.* pur

neamț *m. v.* german

neant *n.* 1. neființă, inexistență, nimic. 2. abis, hău, prăpastie, gol, vid

neaoș, -ă *adj.* 1. băștinaș, autohton, indigen, localnic, get-beget. 2. autentic, adevărat, veritabil, curat, original

neapărat *adv.* desigur, negreșit, categoric, cert, neîndoielnic, indiscutabil, indubitabil

nearticulat, -ă *adj. v.* neclar **neascultare** *f. v.* nesupunere **neasemuit**, -ă *adj.* minunat, neîntrecut, extraordinar, incomparabil, unic

neastâmpăr *n.* 1. zburdălnicie, vioieșie, vioiciune. 2. neliniște, impaciență, agitație, nerăbdare, febrilitate

neastâmpărat - a *adj.* 1. neliniștit, agitat, impacientat, nervos, nepotolit. 2. zglobiu, zburdalnic, zvăpăiat, nebunatic, jucăuș

neasteptat, -ă *adj.* neprevăzut, imprevizibil, subit, brusc, deodată

neasteptat *adv.* grozav, foarte, ex

neatent, -ă *adj.* distrat, absent, căscat, aiurit, visător, aerian

neatins, -ă *adj.* întreg.

intact, teafăr, nevătămat, nelprît

neatîrnare *f.* independență, autonomie, suveranitate, libertate

neavenit, -ă *adj. v.* nul

nebiruit, -ă *adj.* imbatabil, invincibil, neînvins, neînfrînt, nesupus

nebulos, -oasă *adj.* 1. cețos, pîcios, neguros. 2. neclar, vag, confuz, nelămurit, neînțeles

nebun, -ă *adj.* 1. smintit, alienat, dement, țicnit, bezmetic, capiu, descreierat, zălud. 2. nesocotit, nesăbuit, necugetat, neprevăzător, imprudent. 3. nebunatic, zglobiu, zvăpăiat, neastîmpărat, exaltat. 4. aprig, furios, aprins, turbat, violent, apucat, vehement

nebunatic, -ă *adj. v.* neastîmpărat

nebunesc, -ea scă *adj.* necugetat, nesocotit, nechibzuit, necumpătat, imprudent, nesăbuit, neprevăzător, prostesc, inconștient

nebunește *adv.* 1. orbește, prosteste, demențial. 2. excesiv, peste măsură, nesocotit

nebunie *f.* 1. sminteală, demență, alienație - căpială, țicneală. 2. nesocotință, rătăcire, nechibzuință, imprudența, aberație, absurditate, nesăbuință. 3. năzbâtie, poznă, boroboacă, prostie

necaz *n.* 1. neajuns, belea, bucluc, supărare, pacoste, impas, pocinog, dificultate, păs, anaghie, suferință, nevoie. 2. furie, ciudă, pornire, mînie, pică, năduf, obidă

necăji *vb.* 1. a supăra, a indispute, a amărî, a mîhni, a întrista, a face sînge rău. 2. a șicana, a sâcâi, a tachina, a cicăli. a agasa, a bate la cap. 3. a mânia, a înfuria, a enerva, a scoate din sărite. 4. a se sili, a osteni, a se căzni, a se sforța, a se frămînta, a se canoni, a se strădui

necăjit, -ă *adj.* 1. supărat, amărât, mîhnit, abătut, indispus, trist. 2. sărac, nevoieaș, lipsit, mizer, pauper, calic

necălcat, -ă **adj.** 1. neumblat, nestrăbătut. 2. mototolit, șifonat, boțit

necăsătorit, -ă **adj.** burlac, celibatar, cavaler, holtei, flăcău, becher

necăutat, -ă **adj.** natural, firesc, degajat, spontan, simplu

necercetat, -ă **adj.** necunoscut, neexplorat, virgin, neatins

necesar, -ă **adj.** trebuincios, indispensabil, folositor, util, neapărat”!

necesita **vb.** a pretinde, a cere, a reclama, a solicita, a impune, a implica

necesitate **f.** trebuință, cerință, nevoie, imperativ, obligație **nechemat**, -ă **adj. v.** nepriceput **nechibzuință** **f.** nesocotință, necugetare, imprudență, necum pătare, ușurință **nechibzuit**, -ă **adj.** nesocotit **necinste** **f.** 1. dezonoare, ocară, rușine, înjosire, ofensă, jignire. 2. incorectitudine, reacredință, perfidie, înșelare

necinsti **vb.** 1. a dezonora, a defăima, a înjosi, a insulta, a ofensa, a jigni, a murdări. 2. a batjocori, a viola, a silui. 3. a profana, a pângări, a terfeli, a spurca

necinstit, -ă **adj.** 1. dezonorat, violat, siluit, pângărit, profanat. 2. incorect, neonest, ilegal

necioplit, -ă **adj.** necizelat, grosolan, brutal, nepolitic, necrescut, neșlefuit **necivilizat**, -ă **adj. v.** primitiv **necizelat**, -ă **adj. v.** necioplit **neciteț**, -cață **adj. v.** indescifrabil **neclar**, -ă **adj. v.** nelămurit **neclintit**, -ă **adj.** 1. nemișcat, imobil, rigid, stabil, încremenit. 2. neschimbat, statornic, ferm, constant, nestrămutat

neconștientat, -ă **adj.** 1. neprecupețit, absolut, total, neîngrădit. 2. categoric, ferm, hotărât, net, cert **neconsolat**, -ă **adj. v.** nemângâiat **neconținut** **adv.** continuu, neîncetat, neîntrerupt, necurmat, permanent, veșnic, întruna, neostoit, nepregetat, mereu, susținut

necontestat, -ă **adj.** recunoscut, evident, sigur, cert, hotărât, neîndoielnic

necopt, -coaptă *adj.* 1. crud, imatur. 2. tânăr, minor, nevârstnic

necorespunzător, -oare *adj.* neconvenabil, nefavorabil, inacceptabil

necredincios, -oasă *adj.* 1. infidel, nesincer, viclean, perfid. 2. păgân, ateu, raționalist, indiferent

necredință *f.* infidelitate, trădare, perfidie

necrescut, -ă *adj. v.* necioplît

necrezut, -ă *adj. v.* incredibil

necrofor *m.* gropar

necropolă *f.* cavou, criptă, mausoleu

necropsie *f.* autopsie **necroză** *f.* cangrenă, putrezire, infecție

necruțător, -oare *adj.* neiertător, neîndurător, nemilos, intolerant, intransigent, aspru, crud, aprig, acerb, feroce, dur **necugetare** *f. v.* imprudență **necugetat, -ă** *adj.* nechibzuit, imprudent, ilogic, irațional, nebunesc

necum *adv.* 1. deloc, nicidecum, nicicum. 2. darămite, dar **necumpănit, -ă** *adj.* nechibzuit **necumpătat, -ă** *adj. v.* nesocotit **necunoscut, -ă** *adj.* 1. neștiut, ascuns, tainic, anonim. 2. necercetat, nepătruns, neexplorat, neînvestigat

necuprins, -ă *adj.* imens, infinit, nesfârșit, nelimitat, nemăsurat **necurat, -ă** *adj. v.* murdar **necuratul** *m.* dracul, satana, diavolul, naiba, scaraoțchi, aghiută **necurațenie** *f. v.* murdărie **necurmat, -a.** *adj. v.* neconținut **necuviincios, -oasă** *adj.* obraznic, insolent, impertinent, nerușinat, neobrăzat, necrescut, indecent **necuviință** *f. v.* obraznicie **necuvântător** *n.* animal, vită, dobitoc

nedefinit, -ă *adj. v.* nelămurit **nedemn, -ă** *adj. v.* josnic **nedeslușit, -ă** *adj. v.* nelămurit **nedespărțit, -ă** *adj.* unit, legat, strâns, inseparabil, solidar **nedezmîțit, -a** *adj. v.* consecvent

nedomolit, -ă *adj.* aprig, nepotolit, năvalnic, înverșunat, nestăpânit, nestăvilit

nedorit, -ă **adj.** nepoftit, inoportun, indezirabil
nedrept - «aptă **adj.** nejust, eronat, greșit, inexact,
injust, incorect, ilegal

nedreptate **f.** 1. strâmbătate, injustiție, năpăstuire,
inechitate. 2. asuprire, împilare, exploatare

nedreptăți **vb.** a persecuta, a urgisi, a năpăstui, a
prigoni, a oprima, a împila, a exploata

nedumeri **vb.** a uimi, a ului, a surprinde, a încurca, a
deruta, a dezorienta, a zăpăci nedumerit, -ă **adj. v.**
nelămurit nefast, -ă **adj.** dăunător, nefericit, nenorocos,
rău, funest, nefavorabil nefavorabil, -ă **adj. v.** defavorabil
nefericire **f.** 1. năpastă. nenorocire necaz, pacoste, belea,
nenoroc. 2. sărăcie, mizerie, decădere, ticăloșie nefericit, -
ă **adj. v.** nenorocit nefertil, -ă **adj. v.** neroditor neființă **f.**
neant, abis, inexistență nefiresc, -ea scă **adj.** nenatural,
anormal, contrafăcut, mistificat, alterat

nefolositor, -oare **adj. v.** inutil

nega **vb.** tăgădui, a dezminți, a contesta, a renega, a
contrazice, a nu admite, a nu recunoaște, a anula

negare **f. v.** tăgadă

negație **f.** 1. refuz, respingere, infirmare. 2.
dezmințire, contestare, tăgadă, renegare, dezicere

negativ, -ă **adj.** nefavorabil, dăunător, distructiv,
obstrucționist. ostil

neghiob, -oabă **adj. v.** nerod - neghiobie **f.** 1. nerozie,
tâmpenie, stupiditate. 2. stângăcie, nepricepere,
neîndurare, prostie

negândit, -ă **adj. v.** neașteptat

neglija **vb.** a omite, a uita, a ignora, a nesocoti, a
delăsa, a trece cu vederea

neglijabil, -ă **adj.** neînsemnat, mărunț, mic,
neimportant, banal

neglijent, -ă adj. 1. nepăsător, delăsător, apatic,
indolent. 2. dezordonat, neîngrijit, îngălat, șleampăt

neglijență f. 1. nepăsare, indolență, delăsare,
apatie, indiferență. 2. neîngrijire, dezordine, incurie

negocia *vb.* a trata, a discuta, a trafica, a parlamenta
negocieri *f.* pl. tratative, con-ciabule, convorbiri
negoț *n.* 1. negustorie, comerț. 2. marfă, produse
negrăit, -ă *adj.* 1. nespus, nerostit, inexprimabil, indicibil. 2. grozav, extraordinar, formidabil, excepțional, deosebit

negreșit *adv.* firește, bineînțeles, desigur, sigur, neîndoielnic, cert, neapărat, **cu** siguranță

negricios, -oasă *adj.* brunet, oacheș, bron, negruț

negru, -neagră *adj.* 1. oacheș, brunet, negricios. 2. întunecat, întunecos, obscur, sumbru

negură *f.* 1. ceață, pâclă. 2. obscuritate, beznă, întuneric, întunecime

neguros, -oasă *adj.* 1. cețos, pâcios, înnegurat. 2. întunecat, întunecos, obscur. 3. confuz, haotic, neclar, încurcat. 4. trist, posomorât, întunecat, încruntat

negustor *m.* comerciant, vânzător

negustorie *f.* 1. negoț, comerț. 2. afacere, tranzacție

nehotărâre *f.* ezitare, șovăială, indecizie, pregetare, nesiguranță

nehotărât, -ă *adj. v.* nesigur

neică *m. v.* nene

neiertat, -ă *adj.* oprit, interzis, ne-permis, neîngăduit, neadmis **neiertător, -oare** *adj. v.* necruțător

neisprăvit, -ă *adj. v.* netrebnic **neistovit, -ă** *adj.* 1. neobosit, infatigabil, nepuizabil. 2. interminabil, nesfârșit, continuu, infinit

neîmpăcat, -ă *adj.* 1. nemulțumit, nesatisfăcut, descumpănit. 2. îndârjit, aprig, înverșunat, neînduplecat, violent, nepotolit

neîmplinit, -ă *adj.* 1. nedezvoltat, necopt, nedesăvârșit, crud. 2. nesatisfăcut, neterminat

neînceput, -ă *adj.* întreg, neatins, intact, virgin

neîncetat *adv. v.* continuu **neînchipuit** *adv.* necrezut, grozav, incredibil, nespus, extrem **neîncrezător, -oare** *adj. v.* bănuitor **neîndemânatic, -ă** *adj. v.* nepriceput

neîndoielnic, -ă *adj. v.* sigur **neîndoiios**, -oasă *adj. v.* sigurne **în duplecat**, -ă *adj. v.* dârz **neîndurat**, -ă *adj. v.* nemilos **neînfricat**, -ă *adj. v.* curajos **neînfrânt**, -ă *adj. v.* invincibil **neînsemnat**, -ă *adj.* mic, mărunț, neglijabil, minor, modest, insignifiant, derizoriu, prizărit, meschin **neînsuflețit**, -ă *adj. v.* mortne **în târziat** *adv. v.* imediat **neîntrecut**, -ă *adj. v.* unic **neîntrerupt**, -ă *adj. v.* continuu **neînțelegere** *f.* ceartă, discordie, disensiune, controversă, divergență, dezacord, conflict, vrajbă, *zâzanie*, dispută, dezbinare, sfadă, litigiu, gâlceava, harță **neînțeleș**, -casă *adj.* 1. inexplicabil, enigmatic, tainic, misterios. 2. confuz, neclar, nelămurit, nedeșluit, nedefinit

nelămurit - a *adj.* neclar, confuz, încurcat, neînțeleș, imprecis, incert, nebulos, vag, haotic, nedeșluit, nedefinit

nelegiuire *f. v.* fărădelege

nelegiuit, -ă *adj. v.* mârșav

nelimitat, -ă *adj.* imens, nemăsurat, infinit, colosal, nemărginit, necuprins, nesfârșit, nețărnut, enorm, fantastic, uriaș

neliniște *f.* îngrijorare, agitație, tulburare, frământare, neastâmpăr, temere, impație, frică, zbucium **neliniștit**, -ă *adj. v.* frământat

nelipsit, -ă *adj. y.* prezent

nemaiauzit, -ă *adj. v.* nemaipomenit

nemaîntâlnit, -ă *adj. v.* nemaipomenit

nemaipomenit, -ă *adj.* 1. extraordinar, unic, nemaivăzut, fenomenal, nemaiauzit, nemaîntâlnit, neobișnuit. 2. grozav, enorm, imens, uimitor **nemărginire** *f. v.* infinit **nemărginit**, -ă *adj.* infinit, nelimitat, imens, nesfârșit, incomensurabil, nețărnut **nemăsurat**, -ă *adj. v.* nelimitat **nemernic**, -ă *adj. v.* ticălos **nemernicie** *f.* mârșăvie, josnicie, ticăloșie, infamie, netrebnicie, nelegiuire **nemeș** *m. v.* nobil **nemișlocit**, -ă *adj. v.* direct **nemilos**, -oasă *adj. v.* crud **nemișcare** *f.* neclintire, imobilitate, fixitate, încremenire, înlemnire **nemișcător**, -

oare *adj. v.* imobil **nemâncat**, **-ă** *adj. v.* flămând
nemângâiat, **-ă** *adj.* întristat, dezolat, mâhnit, deprimat,
neconsolat, nealinat, trist **nemulțumi** *vb. v.* supăra
nemulțumire *f.* supărare, mâhnire, indispoziție,
neplăcere, neajuns, inconvenient, necaz **nemulțumit**, **-ă**
adj. v. indispus **nemurire** *f.* 1. veșnicie, vecie, eternitate,
perpetuitate, supraviețuire. 2. glorie, faimă, mărire,
onoare

nemuritor, **-oare** *adj.* 1. nepieritor, veșnic, etern,
sempitern, durabil. 2. celebru, faimos, reputat, vestit,
renumit **nene** *m. v.* bade

nenoroc *n.* nefericire, neșansă, necaz, ghinion, belea

nenoroci *vb. v.* neferici

nenorocire *f.* 1. nefericire, nenoroc, năpastă,
pacoste, belea, necaz", neplăcere, bucluc, încurcătură,
neajuns. 2. calamitate, potop, dezastru, catastrofă

nenorocit, **-ă** *adj.* 1. nefericit, nenorocos, năpăstuit,
sărman, mizer, nevoiaș, mișel. 2. dezolat, trist, deprimat,
jalnic, tragic

nenorocos, **-oasă** *adj.* 1. nefericit, rău, nefast. 2.
ghinionist, păgubos **nenufar** *m.* nufăr

nenumărat, **-ă** *adj.* incalculabil, infinit, colosal,
imens, nesfârșit

neobișnuit, **-ă** *adj.* deosebit, excepțional, anormal,
nefiresc, insolit, bizar, năstrușnic, singular, excentric,
fantastic

neobosit, **-ă** *adj.* 1. activ, harnic, laborios, silitor,
neostenit. 2. perseverent, stăruitor, neîntrerupt,
neconținut, continuu **neobrazare** *f. v.* obraznicie
neobrazat, **-ă** *adj. v.* obraznic **neodihnit**, **-ă** *adj.* activ,
neobosit, infatigabil, neistovit, neostoit **neofit**, **-ă** *adj. v.*
începător **neolatin** - 4 *adj.* romantic, roman, latin

neologism *n.* termen nou, cuvânt recent

neomenesc, **-ea** *scă adj. v.* inuman **neomenos**, **-ea**
scă adj. cumplit, -inuman, ticălos, primitiv, necivilizat, dur,
barbar; aspru

neoplasm *n.* cancer, tumoare (malignă), rac
neorganic, -ă *adj.* anorganic **neostenit, -ă** *adj. v.*
neobosit **neostoit, -ă** *adj. v.* neostenit **nepământeant, -ă**
adj. v. supranatural

nepărtinitor, -oare *adj. v.* imparțial

nepăsare *f.* indiferență, delăsare, pasivitate,
dezinteres, lenevie, inerție, nesimțire, tembelism,
indolență, pasivitate

nepăsător, -oare *adj.* apatic, tembel, delăsător,
indiferent, nesimțitor, nesimțit, flegmatic, insensibil

nepătat, -ă *adj. v.* curat

nepătruns, -ă *adj. 1.* ne străbătut, impenetrabil,
dens, compact. 2. (fig.) tainic, misterios, neînțeleș, obscur,
necunoscut

nepereche *adj. 1.* impar, fără soț. 2. unic,
excepțional, fără egal

nepieritor, -oare *adj. v.* nemuritor

neplăcere *f. 1.* dezgust, silă, scârbă, repulsie,
aversiune. 2. necaz, neajuns, nemulțumire, belea, bucluc,
pacoste, impas

neplăcut, -ă *adj.* rău, dezagreabil, respingător,
supărător, displăcut, antipatic, dezgustător, infect, scârbos

nepoftit, -ă *adj. v.* nechemat

nepotism *n.* favoritism, protecție, concesiune, favoare

nepotolit, -ă *adj. 1.* neastâmpărat, neliniștit,
nebunatic, zvăpăiat, zburdalnic. 2. nestins, neîmpăcat,
aprig, vajnic, înverșunat, îndârjit, furtunos, pornit

nepotrivire *f.* neconcordanță, anti-monie,
contradicție, disonanță, dezacord, neasemănate,
incongruență

nepotrivit, -ă *adj. 1.* deplasat, inoportun, vătămător,
neprielnic, nefavorabil, impropriu, inadecvat

neprecupețit, -ă *adj. v.* necondiționat

ne pregetat, -ă *adj. v.* neobosit

nepretențios, -oasă *adj. v.* modest

neprețuit, -ă *adj. 1.* valoros, prețios. 2. scump, drag,

iubit

neprevăzut, -ă *adj. v.* neașteptat

nepricepere *f. v.* ignoranță

nepriceput, -ă *adj. 1.* neștiutor, ignorant, incapabil, incompetent, neîndemânatic, neghiob, ageamiu, neisprăvit. 2. nelămurit, obscur, inexplicabil, neînțeles, **nepricopsit**, -ă *adj. v.* sărac

neprihărit, -ă *adj. v.* pur

neputincios, -oasă *adj. 1.* incapabil, nepriceput, ageamiu. 2. slab, nevolnic, neajutorat, bicisnic, nevoiaș. 3. suferind, bolnav, infirm, schilod, vlăguit

neputință *f. 1.* incapacitate, paralizie, imposibilitate. 2. slăbiciune, suferință, boală, nevolnicie

nerăbdare *f.* neastâmpăr, nervozitate, impaciență, încordare, tensiune, febrilitate, surescitare, înfrigurare, agitație

nerăbdător, -oare *adj.* nestăpânit, agitat, impacientat, neastâmpărat, încordat, febril, surescitat, nervos

nerecunoscător, -oare *adj. v.* ingrat

neregularitate *f. 1.* abatere, deviere, eroare, greșeală. 2. ondulație, sinuozitate, accident, iregularitate

neregulat *adv.* rar, uneori, sporadic, întâmplător, din când în când

neregulă *f. 1.* dezordine, neorânduială, răvășeală, harababură, debandadă. 2. abatere, eroare, inexactitate, deviere

nerod, -oadă *adj. v.* prost

nerozie *f.* prostie, neghiobie, ineptie, nătângie, imbecilitate, (fig.) boroboacă, poznă, năzbâtie, nebunie

nerușinare *f.* necuviință, impertinență, obraznicie, nesimțire, insolentă, neobrazare, indecență, vulgaritate

nerușinat, -ă *adj. v.* necuviincios **nervi** *m. pl. 1.* enervare, surescitare, iritare, agitație, nervozitate. 2. dinamism, energie, vigoare

nervos, -oasă *adj. 1.* nestăpânit, irascibil, iritabil,

repezit, nevriscos. 2. mânios, pornit, iritat, surescitat, enervat, scos din fire. 3. dinamic, energic, vioi, vivace, viguros

nervozitate *f.* 1. enervare, iritare, surescitare, irascibilitate. 2. nerăbdare, neastâmpăr, impaciență, încordare, înfrigurare, tensiune, febrilitate, neliniște

nervură *f.* 1. vână, striatie. 2. dungă, ieșitură, mulură
nesaț *n. v.* lăcomie
nesăbuiță *f. v.* nechibzuință
nesăbuit, -ă *adj. v.* imprudent
nesărat, -ă *adj. v.* searbăd
nesătul, -ă *adj. v.* lacom
neschimbă, -ă *adj. v.* statornic
nesecat, -ă *adj.* neistovit, ineputabil, interminabil
nesemnă, -ă *adj. v.* anonim
neserios, -oasă *adj. v.* ușuratic
nesfârșit, -ă *adj. v.* infinit
nesigur, -ă *adj.* 1. nehotărât, dezorientat, îndoielnic, incert, problematic, ezitant, șovăitor, clătinat. 2. riscant, primejdios, periculos, dubios, suspect, amenințător

nesiguranță *f.* 1. șovăială, dubiu, ezitare, incertitudine, îndoială. 2. pericol, primejdie, amenințare

nesimțire *f.* 1. leșin, colaps. 2. nerușinare, insolență, obraznicie, impertinență, necuviință. 3. nepăsare, indiferență, insensibilitate.

nesimțitor, -oare *adj.* 1. nepăsător, indolent, indiferent, insensibil. 2. nesimțit, insolent, nerușinat, necrescut

nesmintit *adv. v.* desigur

nesocoti *vb.* a desconsidera, a ignora, a uita, a neglija, a nu ține cont, a trece cu vederea

nesocotință *f. v.* nechibzuință

nesocotit, -ă *adj. l.* nechibzuit, necugetat, imprudent, nesăbuit, irațional, neprevăzător. 2. disprețuit, desconsiderat, nerespectat, bagatelizat, ignorat

nesomn *n.* 1. veghe, trezie. 2. insomnie

nespălat, -ă *adj.* 1. murdar, jegos, răpănos, slinos, îngălat, întinat, pătat. 2. derbedeu, haimana, golan, pușlama, mitocan, nemernic.

nespus, -ă *adj.* 1. negrăit, inexplicabil,

indescriptibil. 2. minunat, colosal, imens, extraordinar, neobișnuit, miraculos

nestabil - a *adj.* *v.* instabil

nestatornic-a *adj.* 1. mișcător, instabil, schimbător, variabil. 2. capricios, inconstant, inconsecvent, inegal, neserios

nestăpânit, -ă *adj.* 1. aprig, focos, nestăvilit, vijelios, impetuos, năvalnic, impulsiv, agresiv, bătaios, violent. 2. nervos, repezit, iritabil, irascibil

nestăvilit, -ă *adj.* *v.* nestăpânit

nestingherit, -ă *adj.* *v.* liber

nestânjenit, -ă *adj.* *v.* liber

nestrăbătut, -ă *adj.* necălcat, nepătruns, neumblat, necunoscut

nestrămutat, -ă *adj.* 1. neclintit, neschimbat, nemișcat, imobil, fix. 2. ferm, decise, dârz, hotărât, inflexibil, neabătut, constant

nestricat, -ă *adj.* nevătămat, neștirbit, neatins, nealterat, întreg, teafăr, nevicat

nesuferit, -ă *adj.* insuportabil, rău, dezgustător, imposibil, mizerabil, displăcut, antipatic, repugnant, respingător **nesupunere** *f. v.* împotrivire **nesupus, -ă** *adj.* neascultător, insubordonat, recalcitrant, împotrivit, îndărătnic **neșansă** *f.* ghinion, nenoroc **neșovăielnic, -ă** *adj.* ferm, neabătut, sigur, hotărât, dârz, consecvent

nesăvăitor, -oare *adj. v.* neșovăielnic

neșters, -earsă *adj. v.* persistent

neștiință *f. v.* ignorantă

neștirbit, -ă *adj. v.* intact

neștiut, -ă *adj.* necunoscut, tăinuit, ascuns, nedescoperit, tainic, ignorat

neștiutor, -oare *adj. v.* ignorant

net, -a *adj. i.* clar, explicit, deslușit, precis, răspicat. 2. categoric, ferm, decise, hotărât, tranșant, expres

netăgăduit - a *adj. v.* evident

neted, -ă *adj.* plat, întins, nivelat, oblu, drept

netemelnicie *f.* **1.** neadevăr, inexactitate, falsitate. **2.** subrezenie, slăbiciune, fragilitate

netezi *vb.* **1.** a nivela, *a* fățui, *a* îndrepta, *a* șlefui. **2.** *a* mângâia, *a* dezmierda, *a* alinta

netot, netoată *adj.* nerod, neisprăvit, neghiob, nătărău, stupid, bleg, nătăfleş, tont, fontălău, haplea, prostănac

netrebnic, -ă *adj.* ticălos, nemernic, mizerabil, păcătos, josnic, mişel, infam, mârşav, nedemn, becisnic

netrebnicie *f. v.* josnicie

neţărmut, -ă *adj.* imens, infinit, nelimitat, nesfârşit, nemăsurat, uriaş

neţesălat, -ă *adj.* nepieptănat, ciufulit, zbârlit, vâlvoi

neuitat, -ă *adj.* memorabil, nemuritor, etern, nepieritor, veşnic, perpetuu

neumblat, -ă *adj. v.* nestrăbătat

neutral, -ă *adj. v.* neutru

neutraliza *vb.* *a* anihila, *a* anula, *a* contracara, *a* zădărnici, *a* paraliza, *a* distruge, *a* nimici, *a* desfiinţa

neutru, -ă *adj.* neutral, independent, neaservit, neîncadrat, indiferent

neuzat, -ă *adj. v.* nou

ne tră *f.* soţie, femeie, doamnă, consoartă, pereche, jumătate

nevăstuică *f.* belge, mânduţă, hermină

nevătămat, -ă *adj.* neatins, teafăr, întreg, intact, neştirbit nevătămător, -oare *adj.* bun, sănătos, salubru, inofensiv, prielnic nevăzător, -oare *m. f.* orb neverosimil, -ă *adj.* incredibil, de

necrezut, fantastic, imposibil neviat, -ă *adj. v.* nestricat nevindecabil, -ă *adj.* condamnat, incurabil

nevindecat, -ă *adj.* **1.** suferind, bolnav. **2.** (despre răni) deschis, necicatrizat

nevinovat - *adj. i.* neştiutor, inocent, candid, naiv. **2.** cinstit, cast, curat, neprihănit, ingenuu, virtuos, virgin

nevinovăţie *f. vb. v.* inocenţă

nevârstnic, -ă *adj.* minor, copil, tânăr, necopt

nevoi *vb.* 1. a constrânge, a obliga, a sili, a forța: 2. a căzni, a chinui, a canoni, a munci, a trudi

nevoit, -ă *adj. v.* obligat

nevoiaș *m. v.* sărac

nevoie *f.* 1. trebuință, cerință, necesitate, imperativ, obligație, pretenție. 2. lipsă, sărăcie, mizerie, greutate, necazuri, supărări, amărăciune, neajuns, belea, grijă, privațiune, impas, dificultate, năpastă, neplăceri, pacoste, anevoință - **nevolnic**, -ă *adj. v.* neputincios

nevrednic, -ă *adj.* netrebnic, nedemn, parșiv, lichea, pierde-vară

nevricos, -oasă *adj. v.* nervos

nezdruncinat, -ă *adj. v.* neclintit

nicăieri *adv.* niciunde **nicicând** *adv.* niciodată **nicicum** *adv.* deloc, defel, nicidecum

nicidecum *adv. v.* **nicicum** **niciodată** *adv.* **nicicând** **nimb** *n.* aureolă, aură, strălucire " **nimeni** *pron.* niciunul, niciuna **nimereală** *f.* 1. potrivire, potriveală, brodire, coincidență, concordanță. 2. întâmplare, prilej, oportunitate, incidență

nimeri *vb.* 1. a ajunge, a stinge, a lovi, a izbi, a păli. 2. a potrivi, a brodi, a concorda, a cadra, a corespunde. 3. a afla, a găsi, a întâlni, a descoperi, a ghici

nimerit, -ă *adj.* 1. potrivit, adecvat, convenabil, corespunzător, oportun, recomandabil, util. 2. reușit, izbutit, bun, binevenit

nimfă *f.* crisalidă, pupă, gogoasă, păpușă

nimi *c în* 1. neant, neființă, inexistență, deșertăciune, zădărnicie. 2. fleac, bagatelă, moft

nimici *vb.* a distruge, a năru, a desfința, a prăpădi, a pustii, a devasta, a stârpi, a spulbera, a lichida, a potopi

nimicitor, -oare *adj. v.* distrugător

nimicnicie *f.* zădărnicie, deșertăciune, inutilitate

nins, -ă *adj.* cărunț, sur, albit. **ninsoare** *f.* zăpadă, omăt, nea

nipon, -ă *m.* / japonez
 niscăi, niscăi *a* *adj.* niște
 nisipăriță / zvârlugă
 nișă / firidă, întrând, adâncitură
 niște *a* *adj.* câțiva, niscăi, niscăi
 nitrat *n.* azotat
 nitrogen *n.* azot
 nitul *vb.* *a* fixa, *a* bate, *a* fereca
 nițel - ică *adj.* puțin, câțva, oleacă, cam, strop,
 fărâmbă
 nivel *n.* 1. treaptă, grad, stadiu, indice, măsură. 2.
 etaj, câț, plan
 nivela *vb.* *a* netezi, *a* uniformiza, *a* egala, *a* îndrepta,
a fățui
 nivelă / *n.* velmetru, boloboc, cumpănă
noadă *f.* coccis
noapte *f.* întuneric, beznă, întunecime, obscuritate
noaten *m.* cârian, unor
nobil *m.* cavaler, castelan, aristocrat
nobil, -ă *adj.* 1. generos, mărinimos, ales, bun. 2.
 distins, elegant, grațios
nobilime *f.* aristocrație, boierime
noblețe *f.* 1. nobilime, nobilitate, evghenie. 2.
 generozitate, cavalerism, mărinimie, bunătate. 3.
 distincție, grație, eleganță
nociv, -ă *adj.* *v.* vătămător
noctambul, -ă *adj.* somnambul, lunatic
nocturn, -ă *adj.* noptatic
nod *n.* 1. înnăditură, legătură. 2. ciot. 3. articulație,
 încheietură
nodal, -ă *adj.* *v.* esențial
nodul *n.* umflătură, excrescență, proeminență,
 nodozitate
noduros, -oasă *adj.* cioturos, nodos
noian *n.* 1. mulțime, înghesuială, lume, buluc. 2.
 nămete, troian. 3. șuvoi, torent, puhoi **noiembrie** *m.*

brumar, brumărel **noimă** *f.* 1. înțeles, sens, logică, coerență, tâlc, semnificație. 2. motiv, cauză, mobil, justificare! 3. menire, țel, scop, țintă **nomad** - **a** *adj.* călător, nestatornic **nonsense** *n.* stupiditate, prostie, absurditate **nonșalant**, -ă *adj. v.* natural **noptatic**, -ă *adj.* nocturn, întunecos **nord** *n.* miazănoapte, septentrion **nordic**, -ă *adj.* boreal, artic, sententrional

norma *vb.* **a** legifera, **a** reglementa, **a** stabili, **a** regla, **a** orândui

normal, -ă *adj.* 1. obișnuit, firesc, natural; (*adv.*) firește, bineînțeles, desigur, neîndoielnic, precis, garantat. 2. sănătos, teafăr, neatins **normaliza** *vb. v.* îndrepta **normanzi** *pl.* varegi, vikingi **normativ** *n.* îndreptar, directive, instrucțiuni, norme

normă *f.* 1. dispoziție, directivă, instrucțiune, regulă, lege. 2. precept, învățătură, principiu, canon, criteriu, normativ

noroc *n.* 1. șansă, izbândă, succes. 2. destin, soartă, ursită, scrisă. 3. (interj.) succes! fericire!

norod *n. v.* popor

noroi *n.* glod, nămol, tină, mâl, mocirlă

noros, -oasă *adj.* înnorat, neguros, întunecat, pâcios, plumburiu

nostalgie *f.* dor, alean, melancolie

nostim, -ă *adj.* 1. hazliu, amuzat, comic, vesel, micalit, spiritual. 2. plăcut, dragălaș, atrăgător, simpatic, agreabil, draguț

nota *vb.* 1. **a** însemna, **a** înregistra, **a** consemna, **a** (în) scrie, **a** marca. 2. **a** califica, **a** aprecia, **a** prețui. 3. **a** observa, **a** remarca, **a** reține **a** releva

notabil, -ă *adj. v.* deosebit

notă *f.* 1. însemnare, consemnare, notație, mențiune, specificare. 2. înștiințare, comunicare, știre, veste, informație. 3. calificativ, apreciere. 4. aspect, însușire, trăsătură, nuanță, atribut, calitate, caracter, specific

notificare *f. v.* consemnare

notiță *f. v.* însemnare

notorietate *f.* renume, prestigiu, faimă, reputație, vază

notoriu, -ie *adj. v.* renumit

noțional, -ă *adj.* conceptual, abstract

noțiune *f.* idee, concept; (la pl.) cunoștințe, informații, elemente

nou, nouă *adj. 1.* recent, actual, modern, proaspăt. 2. neuzat, nefolosit, netocit, nepurtat, neîncercat. 3. - novice, nepriceput, ucenic, începător

noutate *f.* veste, știre, informație. 2. originalitate, inedit, inovație

novice *m. v.* începător

novator, -oare *adj.* înnoitor

nu *adv.* ba, nicidecum

nuanța *vb. v.* doza

nuanțat, -ă *adj.* pitoresc, plastic, expresiv, variat, dozat

nuanță *f.* ton, tonalitate, colorit

nucleu *n.* sâmbure, miez, centru, esență

nud, -ă *adj.* gol, despuat, dezbrăcat, dezgolit

nuditate *f.* goliciune, nud

nufăr *m.* nenufar

nula *f.* vergea, vargă, joardă, băț

nul, -ă *adj.* nimic, inexistent, fără efect, inefficient

nulă *f.* zero

nulitate *f.* nonvaloare, nimic, zero

numai *adv. 1.* abia, doar. 2. tocmai, exclusiv. 3. (conj.) dar, însă

numaidecât *adv.* acum, imediat, îndată, grabnic, iute, neîntârziat, rapid, degrabă, momentan

număr *n. 1.* cantitate, mulțime, sumă, total, cifră. 2. bucată, exemplar, unitate. 3. talie, dimensiune, mărime

număra *vb. 1.* a socoti, a calcula, a înșira. 2. a cuprinde, a conține, a include, a îngloba. 3. a fi, a se afla, a se găsi

numărătoare *f.* 1. socoteală, calcul, recensământ. 2. abac

nu-mă-uita *f.* miozotis

nume *n.* 1. numire, denumire, apelativ, titlu, denotație, titulatură, poreclă, supranume. 2. reputație, renume, faimă. 3. substantiv

numerar *adj.* peșin, gheață, lichid **numeric**, -ă *adj.* cantitativ, cifric

numeros, -oasă *adj.* mult, mare, considerabil

numerota *vb.* a pagina

numerotație *f.* numărare, paginație, numerotare

numi *vb.* 1. a se chema, a denumi, a boteza, a-i zice, a-i striga, a porecli, a supranumi. 2. a menționa, a rosti, a califica, a taxa, a categorisi. 3. a alcătui, a desemna, a institui, a înființa. 4. a investi, a proclama, a angaja, a însărcina

numit, -ă *adj.* citat, amintit, menționat, pomenit

numulltic, -ă *adj.* paleogen

nun *m.* naș

nuntă *f.* cununie, căsătorie **nurliu**, -ie *adj. v.* drăguț
nut *n.* uluc, canelură, șant, scobitură

nutreț *n.* furaj, strânsură, zahercă

nutri *vb.* 1. a alimenta, a hrăni, a întreține. 2. a purta, a avea

nutriment *n.* aliment, furaj, hrană, mâncare, nutreț

nutritiv, -ă *adj.* hrănitor, consistent, sațios, succulent

nutriție *f.* alimentație, hrănire, mâncare, nutriție

o! *interj.* of! oh! ah! vai!

oacheș, -ă *adj.* brunet, smead, tuciuriu, negricios

oală *f.* ghiveci, glastră

oare? *adv.* într-adevăr? chiar așa? cumva?

oarecare *pron. neh.* careva, cineva, oareșcare, vreun, anumit, obișnuit

oarece *pron. neh.* ceva, câtva, puțin, oareșce
oarecine *pron. neh.* cineva, careva, oarecare, vreun
oarecând *adv.* cândva, odată, oareșcând **oarecum** *adv.*

întrucâtva, în parte, parțial, cam **oaspete** *m.* musafir, invitat, oaspe **obadă** *f.* butuc, piedică; cătușă **oaste** *f.* 1. armată, oștire. 2. serviciu militar, cătănie... 3. ceată, mulțime, gloată **obcină** *f.* culme, vârf, creastă **obedient**, -ă *adj.* supus, ascultător, docil

oberlicht *n.* supralumină, geam, fereastră (de sus) **obez**, -ă *adj.* gras, buhăit, grăsan **obicei** *n.* 1. deprindere, nărav, învăț, obișnuință, apucătură, tabiet. 2. datină, cutumă, uz, rânduială

obidă *f. v.* amărăciune **obiect** *n.* 1. lucru, materie. 2. disciplină, domeniu, specialitate. 3. scop, țintă, obiectiv, țel 4. complement **obiecta** *vb. v.* reproșa **obiectiv1** *n.* scop, țel, țintă **obiectiv2**, -ă *adj.* real, just, imparțial, drept, nepărtinitor

obiectivat, -ă *adj.* concretizat, materializat

— **obiectivitate** *f.* corectitudine, realism, imparțialitate

obiecție *f.* observație, contraargument, contestație, reproș, critică

obijdui *vb. v.* împila

obișnui *vb. a* deprinde, *a* învăța, *a* aclimatiza, *a* adapta, *a* familiariza

obișnuință *f.* obicei, nărav, deprindere, învăț, tabiet

obișnuit, -ă *adj.* firesc, normal, comun, curent, ordinar, uzual, tradițional

obârșie *f.* origine, sursă, izvor, sorginte, matcă, început, cauză

oblădui *vb.* 1. a ocroti, *a* proteja, *a* apăra. 2. *a* cârmui, *a* conduce

oblic, -ă *adj.* înclinat, pieziș, aplecat

oblici *vb. v.* dibui

obliga *vb. î. a* constrânge, *a* sili, *a* impune, *a* determina. 2. *a se* angaja, *a* consimți, *a se* lega

obligat, -ă *adj.* 1. constrâns, silit, ținut. 2. îndatorat, recunoscător

obligatoriu, -ie *adj.* necesar, neapărat, imperios

obligație *f.* datorie, sarcină, îndatorire, răspundere

oblitera *vb.* 1. a se șterge, a se estompa. 2. a anula, a desființa. 3. a astupa, a închide

obiliterație 1. ștergere, anulare. 2. astupare, ocluzie

oblojeală *f.* compresă, pansament, cataplasma

obloji *vb.* 1. a pansa, a îngriji. 2. a înfofoli, a înveli, a încotoșmăna

oblong, -ă alungit, lunguleț

obloni *vb.* a închide, a fereca, a astupa

oblu, **oablă** *adj.* 1. drept, neted, plan. 2. abrupt, povârnit

obnubilație / întunecare, umbrire, estompare

obol *n.* contribuție, bani

obor *n.* 1. târg, piață. 2. ocol, țarc

oboseală *f.* osteneală, trudă, chin, istovire, slăbire

obosi *vb.* a osteni, a slăbi, a se istovi, a se moleși

obosit, -ă *adj.* ostenit, frânt, istovit, slăvit, desființat

obositor, -oare *adj.* 1. istovitor, epuizant, copleșitor. 2. plictisitor, enervant, sâcâitor, agasant

obraz *n.* 1. față, figură, fizionomie. 2. persoană, ins, individ, personaj. 3. cinste, reputație, demnitate

obraznic, -ă *adj.* impertinent, arogant, neobrăzat, insolent, irreverențios, necuviincios, cu tupeu, nerușinat, sfidător

obrazar *n.* mască

obraznici *vb.* a fi necuviincios, a se întinde, a sfida, a înfrunta

obraznicie *f.* impertinență, necuviință, sfidare, aroganță, insolență, neobrăzare, prezumție, nerușinare, îndrăzneală, trufie

obrinteală *f.* inflamare

obscen, -ă *adj.* indecent, imoral, corupt, trivial, nerușinat, josnic, impudic, deșănțat, vulgar, licențios, murdar, deochet

obscenitate *f. v.* imoralitate

obscur, -ă *adj.* 1. întunecat, învăluit, neclar,

nedeslușit, abscons 2. necunoscut, anonim, biet, mediocru
obscurantism *n.* ignoranță, neștiință, incultură
obscuritate *f.* 1. întuneric, beznă, confuzie. 2. anonim, mediocritate
obsecvios, -oasă *adj.* supus, servil, slugarnic
obseda *vb.* a urmări, a preocupa, a copleși, a tiraniza, a persecuta, a frământa, a chinui, a roade
obsedant, -ă *adj. v.* chinuitor
obsedat, -ă *adj.* urmărit, chinuit, torturat, frământat, ros, persecutat
observa *vb.* 1. a remarca, a constata, a vedea, a sesiza, a reține, a examina, a scruta. 2. a supraveghea, a spiona, a iscodi
observabil, -ă *adj.* sesizabil
observație *f.* 1. remarcă, constatare, sesizare. 2. obiecție, muștrare, dojană, critică, admonestare. 3. control, supraveghere, pază
obsesie *f.* idee fixă, preocupare, fixație
obstacol *n.* piedică, stavilă, baraj; dificultate, opoziție
obstinație *f.* încăpățănare, îndârjire, opoziție, înverșunare, ambiție
obște *f.* mulțime, public, popor, gloată, comunitate
obștesc, -ea *scă adj.* comun, public, general, colectiv
obtura *vb.* a astupa, a închide, a înfunda, a bara
obtuz, -ă - *adj.* mărginit, redus, stupid, incult, prost, meschin
obține *vb.* a primi, a dobândi, a căpăta, a câștiga, a procura, a realiza
ocară *f.* 1. defăimare, jignire, ofensă, insultă, înjosire. 2. muștrare, dojană, ceartă
ocări *vb.* 1. a muștra, a certa, a dojeni. 2. a insulta, a defăima, a jigni
ocazie *f.* prilej, împrejurare, moment, circumstanță
ocazional, -ă *adj.* întâmplător, circumstanțial

occident *n.* vest, apus

ocean *n.* 1. imensitatea apei. 2. nemărginire, noian, infinit

ocheană *f.* babușcă (pește)

ochi *m.* 1. văz, privire, vedere, uitătură. 2. vârtej, copcă, bulboană. 3. laț, buclă, verigă. 4. mugur. 5. poiană

ochi *vb.* 1. a ținti, a fixa. 2. a scruta, a remarca, a distinge

ochlos, -oasă *adj.* frumos, arătos, chipeș

ochire *f.* căutătură, otheadă, privire, uitătură

ochitor *m.* țintaș

ocârmui *vb.* a conduce, a cârmui, a guverna, a administra

ocluzie *f.* închidere, astupare, obliterație, strangulare

ocnaș *m.* pușcăriaș, condamnat, deținut

ocnă *f.* 1. salină, mină. 2. pușcărie, penitenciar, închisoare, temniță

ocniță *f.* firidă, nișă, cotlon

ocol *n.* 1. înconjur, ocolire, circumferință. 2. țarc, îngrăditură, gard. 3. bătătură, ogradă, curte

ocoli *vb.* 1. a înconjura, a împrejmui. 2. a evita, a feri, a eluda, a se abate

ocroti *vb. v.* a apăra

ocrotitor, -oare *adj.* protector, apărător, oblăduitor

oculist *m.* oftalmolog

ocult, -ă *adj.* ascuns, tainic, misterios, criptic, mistic

ocupa *vb.* 1. a cuceri, a pune stăpânire, a lua, a stăpâni. 2. a preocupa, a absorbi. 3. a se îndeletnici, a se interesa, a se îngriji

ocupant *m.* cuceritor, stăpânilor

ocupat, -ă *adj.* prins, reținut, absorbit

ocupație *f.* 1. stăpânire, cucerire. 2. meserie, profesiune, îndeletnicire, slujbă, activitate, post

odaie *f.* cameră, încăpere

odaliscă *f.* cadână

odă *f.* imn, preamărire

odgon *n.* funie, părâmbă, frânghie

odihnă *f.* repaus, răgaz, pauză, popas, tihnă, astâmpăr

odihni *i.* **1.** a face pauză, a se re-pauza, a dormi. **2.** a fi mort, a zăcea

odihnitor, **-oare** *adj.* reconfortant, întăritor, liniștitor, recreativ

odinioară *adv.* odată, pe vremuri, altă dată, cândva

odios, **-oasă** *adj.* respingător, dezgustător, oribil, detestabil, hidos

odolean *m.* valeriană

odor *n.* giuvaier, comoară, bijuterie

odorant, **-ă** *adj.* mirositor, parfumat

odraslă *f.* vlăstar, copil, descendent, progenitură, lăstar, urmaș

odrăsl *vb.* a zămisli, a naște, a produce, a lăstari, a înmuguri

of! *interj.* ah, deh, aoleu, oh, vai

ofensa *vb.* a jigni, a insulta, a ocări, a supăra

ofensă *f.* injurie, ocară, insultă, jignire, defăimare

ofensiv, **-ă** *adj.* atacant, agresiv, bătaios, incisiv

ofensivă *f.* asalt, atac, năvală, dezlănțuire

oferi *vb.* a da, a prezenta, a dăru, a propune, a etala

ofertă *f.* propunere, prezentare, înfățișare

oficia *vb.* a celebra, a sluji, a servi

oficial, **-ă** *adj.* legal, legiuit, oficios

oficialitate *f.* autoritate, administrație

oficializa *vb.* a legaliza **oficiere** *f.* celebrare, săvârșire, slujire

oficină *f.* laborator

oficiu *n.* **1.** slujbă, atribuție, sarcină, ocupație. **2.** local, birou, încăpere

ofili *vb.* a se veșteji, a păli, a se îngălbeni, a se fana, a se trece, a se usca

ofrandă *f.* **1.** jertfă, prinos, dar. **2.** contribuție, danie

ofta *vb.* a suspina, a se tânguî
oftamolog *m.* oculist
oftică *f.* tuberculoză, ftizie
ofuscă *vb.* a se ofensa, a se supăra
ogeac *n.* coș, horn
ogheal *n.* plapumă, cuvertură
oglindi *vb.* a (se) reflecta, a (se) restrânge, a (se) proiecta; (fig.) a reprezenta
ogoi *vb.* a se liniști, a se potoli, a se domoli, a se calma, a se alina
ogor *n.* arătură, țarină, semănătură, hat, pârlăoagă, ian
ogradă *f.* bătătură, ocol
oier *m.* cioban, pastor, păcurar
oiște *f.* proțap, cârmă - **oțet** *n. v.* regiune
oleacă *adv.* puțin, puținel, o țără, strop
olimpian, **-ă** *adj.* maiestuos, impunător, academic, aristocratic
olog, **oloagă** *adj.* șchiop, șontorog, beteag, neputincios, schilod
olograf *n.* manuscris, autograf
oligofren, **-ă** *adj.* handicapat, redus (mental), nedezvoltat, imbecil
om *m.* bărbat, ins, individ, soț
omagia *vb.* a elogia, a stima, a lăuda, a admira, a prețui
omagiu *n.* prinos, stimă, prețuire (aparte), elogi, admirație, slăvire
omăt *n.* zăpadă, nea, ninsoare
ombilic *n.* buric
omenesc, **-ea scă** *adj.* uman, natural
omenește *adv.* normal, cumsecade, corect **omeni** *vb.* a ospăta, a cinsti, a trata **omenie** *f.* cumsecădenie, corectitudine, bunăvoință, umanism, bunătate
omenire *f.* umanitate, lume, mulțime, populație
omenos, **-oasă** *adj.* cumsecade, bun, amabil, săritor,

generos, uman, blând

omilie *f.* predică, cuvântare **omisiune** *f.* scăpare, lacună, uitare, lipsă, neglijare

omite *vb.* a eluda, a scăpa, a neglija, a sări, a ignora, a trece cu vederea

omletă / jumări

omnipotent, -ă *adj.* atotputernic, autocrat

omogen, -ă *adj.* egal, unitar, uniform, nediferențiat

omogeniza *vb.* a uniformiza

omolog, -oagă *adj.* similar, egal, asemănător, identic

omoplat *n.* spată, scapulă

omor *n.* crimă, ucidere, asasinat, omucidere

omori *vb.* a ucide, a asasina, a lua viața, a suprima, a lichida, a chinui

omucidere *f. v.* asasinat

omușor *n.* uvulă, luetă

onanle masturbare

oncolog *m.* cancerolog

onctuos, -oasă *adj.* 1. unsuros, gras, cleios. 2. mios, insinuant, fals

ondula *vb.i.* a undui, a se legăna, a șerpui. 2. a se bucla, a încreți, a inela, a încârlionța

ondulație *f.* buclă, încrețitură, creț

ondulator *n.* invertor

oneros, -oasă *adj.* apăsător, greu, împovărător, dezavantajos, nedrept, ilegal, costisitor

onest, -ă *adj.* cinstit, corect, cumsecade, moral, drept

onestitate *f. v.* cinste

oniric, -ă *adj.* fantastic, de vis, halucinant, delirant

onoare *f.* 1. cinste, probitate, onestitate, integritate, corectitudine. 2. reputație, prestigiu, vază, respect, stimă, considerație, prețuire. 3. demnitate, mândrie, orgoliu

onomatopeic, -ă *adj.* imitativ

onor *fi.* rang, treaptă, ierarhie, funcție, demnitate

onora *vb.* 1. a cinsti, a respecta, a stima, a aprecia.

2. **a** achita, **a** plăti, **a** restitui, **a** reda

onorabil, -ă *adj.* respectabil, stimabil, prețuit

onorar, -ă *adj.* onorific, din stimă, venerabil, din respect

onorariu *n.* retribuție, plata, remunerație, indemnizație

onorific, -ă *adj.* onorar, venerabil, respectuos

ontogeneză *f.* ciclu vital **op** *n.* operă, lucrare, carte, volum

opac - & *adj.* 1. mat, netransparent, întunecat...2. obtuz, mărginit, redus, incult

opacitate *f. v.* stupiditate

opărit, -ă *adj.* (fig.) indispus, abătut, mahmur, plouat

opera *vb.* **a** realiza, **a** efectua, **a** face, **a** înfăptui, **a** lucra

operant, -ă *adj.* eficace, practic, dinamic

operativ, -ă *adj.* expeditiv, eficace „rapid, direct, prompt

operativitate *f.* promptitudine, eficacitate

operatoriu, -ie *adj.* chirurgical

operație *f.* 1. intervenție, acțiune, lucrare. 2. afacere, tranzacție. 3. calcul, socoteală

operă *f.* 1. creație, lucrare, scriere, producție, op, realizare. 2. acțiune, faptă, manifestare

opina *vb.* **a** socoti, **a** crede, **a** considera, **a** judeca

opincar *m.* țăran, plugar

opinie *f. părere*, judecată, cuget, idee, gând

opinteală *f.* efort, sfortăre, opintire, încordare

opinti *vb.* **a se** încorda, **a se** sfortă, **a se** forța, **a** face efort

opis *n.* registru, catalog, indice, inventar, listă

oploși *vb. v.* pripăși

oponent, -ă *adj.* adversar, opozant

oportun, -ă *adj.* nimerit, binevenit, adecvat, potrivit, recomandabil

opozant, -ă *adj.* oponent, adversar

opозиție *f.* 1. împotrivire, adversitate, opunere,

rezistență. 2. contrast, antiteză, antinomie

opreliște *f.* piedică, stavilă; barieră, interdicție

opresiune *f.* apăsare, oprimare, asuprire, împilare, persecuție

opresiv, -ă *adj. v.* opresor

opresor, -oare *adj.* opresiv, asupritor, împilător, jecmănitor, persecutor

opri *vb.* 1. a stopa, a bloca, a stăvili, a ține în loc. 2. a curma, a înceta, a împiedica, a întrerupe. 3. a sta, a staționa, a zăbovi, a rămâne. 4. a păstra, a reține, a rezerva, a ține. 5. a interzice, a prohibi, a nu permite. 6. a se stăpâni, a se abține, a se înfrâna

oprima *vb. v.* a asupri

oprimat, -ă *adj.* asuprit, oropsit, năpăstuit, prigonit, împilat – urgisit, apăsător

oprire / 1. încetare, curmare, pauză, stopare, blocare. 2. staționare, stație, haltă, popas, escală. 3. interdicție, prohibiție, opreliște

opritoare *f.* piedică, zăgaz, stăvilă **oprobriu** *n.* „reprobare, dezaprobare, condamnare, dispreț, rușine

opta *vb.* 1. a alege, a prefera, a se opri la... 2. a se decide, a se fixa

optică *f.* viziune, opinie, convingere, mentalitate

optim, -ă *adj.* excelent, minunat, foarte bun, perfect, admirabil

optimism *n.* încredere, elan, avânt, creativitate

opțiune *f.* alegere, preferință

opulent, -ă *adj.* 1. – bogat, abundent, îmbelșugat. 2. voluminos, plin, încărcat

opulență *f.* belșug, abundență, avere, tezaur

opune *vb.* a se împotrivi, a se încontra, a înfrunta, a fi contra, a ține piept

opus, -ă *adj.* contrar, potrivnic, advers, antitetic, antagonist

or *conj.* 1. însă, dar. 2. prin urmare, deci, așadar

oracol *n.* prezicere, prevedere

oral, -ă *adj.* verbal, rostit, grăit, spus

oranj, -ă *adj.* portocaliu

orar *n.* program - **oraș** *n.* cetate, urbe, citadelă, localitate (importantă)

orator *m.* conferențiar, retor, vorbitor

oratorie *f.* elocvență, retorică, discurs

oratoriu *n.* cantată, compoziție

orație *f.* conăcărie, olăcărie

ora *f.* 1. ceas, moment, clipă. 2. lecție, prelegere, curs, clasă

orașean, -că *adj.* citadin, târgoveț, pântalonar, domn, funcționar

orătării *f.pl.* păsări, galițe

orb, **oarbă** *adj.* 1. nevăzător, chior. 2. instinctiv, irațional, necontrolat. 3. întunecos, neclar, învăluit, nebulos

orbecăi *vb. v.* bâjbâi

orbește *adv.* nesocotit, nebunește, la întâmplare, inconștient, orbiș

orbi *kfr.* 1. a nu vedea, a nu distinge. 2. a se înșela, a se amăgi

orbire *f.* cecitate; (fig.) rătăcire, derută, abatere

orchestrație *f.* instrumentație, orchestrare

ordie *f.* hoardă, ceată, oaste

ordin *n.* 1. dispoziție, comandă, poruncă, consemn. 2. categorie, speță, clasă. 3. decorație, medalie - "

ordinar, -ă *adj.* 1. obișnuit, comun, de rând, inferior. 2. vulgar, grosolan, mitocan, josnic

ordinator *n.* computer

ordine / 1. rânduială, disciplină, regulă. 2. succesiune, dispoziție, înșiruire, orânduială

ordona *vb.* 1. a comanda, a dispune, a porunci, a comanda, a hotărî. 2. a fixa, a stabili, a rândui, a aranja, a alinia

ordonanță / dispoziție, decizie **ordonat**, -ă *adj.* îngrijit, corect, spălat. 2. disciplinat, meticulos, serios

organ *n.* 1. instrument, unealtă, mijloc. 2. organism, autoritate. 3. ziar, publicație, revistă

organic, -ă *adj.* structural, esențial, fundamental

organigramă / schemă, schiță, plan

organism *n.* 1. structură, corp. 2. organ, autoritate, organizare

organiza *vb.* a aranja, a sistematiza, a structura, a orândui, a ordona

organizație / structură, aranjament, rânduială

orgie / 1. desfrâu, imoralitate, destrăbălare. 2. petrecere, dezmăț

orgolios, -oasă *adj.* vanitos, mândru, îngâmfat, încrezut, arogant, trufas

orgoliu *n.* îngâmfare, vanitate, aroganță, trufie **ori** *conj.* sau, fie

oribil, -ă *adj.* respingător, dezgustător, îngrozitor, infect, hidos, groaznic, scârbos

oricare *pron.* oricine, fiecare, indiferent care, care vrei

orice *pron.* oricare, ce vrei, indiferent ce

oricine *pron. v.* oricare

oricând *adv.* orișicând, totdeauna

oricât *adv.* orișicât, cât vrei

oricum *adv.* orișicum, fiecare, în orice fel, cum vrei

orient *n.* răsărit, est

orienta *vb.* a îndrepta, a dirija, a îndruma, a călăuzi

oriental, -ă *adj.* estic, răsăritean

orientare / direcție, sens, perspectivă

orientativ, -ă *adj.* informativ, direcțional

orificiu *n.* deschidere, gaură, borbă, deschizătură

original, -ă *adj.* 1. autentic, adevărat, nou, inedit. 2. ciudat, bizar, aparte, extravagant, excentric, trăsnit, neconformist

originalitate / noutate, inedit, extravaganță

originar, -ă *adj.* primar, primordial, inițial, prim, primitiv, **origine** *f.* 1. obârșie, sursă, sorginte, matrice,

proveniență, izvod. 2. început, sâmbure, rădăcină, cauză, ascendență, motivație

orlâncotro *adv.* oriunde

orizont *n.* zare, perspectivă

orându *vb.* 1. a așeza, **a** ordona, **a** rândui. 2. **a** dispune, **a** hotărî, **a** întocmi, **a** fixa, **a** desemna

orânduire *f.* 1. întocmire, așezare, dispoziție. 2. sistem, formație, regim, organizare (**social-economic a**)

orna *vb. v.* împodobi

ornament *n.* podoabă, înfrumusețare, dichis, înfloritură

ornamenta *vb.* **a** împodobi, **a** dichisi, **a** înfrumuseța, **a** garnisi, **a** decora

ornic *n.* ceasornic, orologiu

oroare *f.* groază, înfiorare, grozăvie, repulsie, dezgust, aversiune

oropsi *vb.* 1. a asupra, prigoni, **a** chinui, **a** urgisi. 2. **a** apăsa, **a** persecuta, **a** nedreptăți

oropsit, -ă *adj.* 1. asuprit, urgisit, prigonit, oprimat. 2. sărman, prăpădit, chinuit, nenorocit, părăsit, uitat

ortac *m. v.* prieten

ortoman *m. v.* bogătaş

ortoscopic, -ă *adj.* rectiliniar, drept

os *n.* (fig.) urmaș, neam, descendent, viță

osanele *f. pl.* laude, preamărire, slavă, aclamații, ovații

osatură *f.* sistem, structură, alcătuire, compoziție; schelet

oscila *vb.* 1. a balansa, **a** legăna, **a** fi indispensabil. 2. **a** șovăi, **a** ezita, **a** fluctua

oscilant, -ă *a < 7 / v.* șovăitor **oscilație** *f.* 1. legănare, fluctuare, vibrație. 2. șovăire, ezitare, nehotărâre

osândă *f.* 1. condamnare, pedeapsă, osândire. 2. chin, caznă, suferință, supliciu, pacoste, năpastă, blestem, urgie, nenorocire

osândi *vb. v.* condamna

osânză *f.* grăsime, seu
osârdie *f. v.* sânguință
osmanlâu *m.* turc, arab
ospăta *vb.* **a** servi, **a** mânca, **a** (se) cinsti, **a** omeni, **a** trata
ospătar *m.* chelner; birtaş
ospătărie *f.* birt, han, bistro, restaurant, cârciumă
ospăț *n.* chef, banchet, petrecere
ospeție *f.* vizită, ședere
ospiciu *n.* sanatoriu, casă de sănătate; balamuc, casă de nebuni
ospitalier, **-ă** *adj.* primitor, prietenos, generos, amabil
ostaș *m.* soldat, oștean, militar, cătană
ostășește *adv.* militărește, cazon, disciplinat
osteneală *f.* **1.** oboseală, istovire, epuizare, sfârșeală. **2.** efort, străduință, caznă, trudă, muncă, chin
osteni *vb. v.* strădui
ostentativ, **-ă** *adj.* demonstrativ, provocator, de paradă
ostentație *f. v.* provocare
ostil, **-ă** *adj.* dușmănos, potrivnic, vrăjmaș, răutăcios
ostilitate *f.* adversitate, dușmănie, ură, pornire, înfruntare, antipatie
ostoi *vb. v.* potoli
ostraciza *vb.* **a** surghiuni, **a** proscribe, **a** exila, **a** alunga
ostreț *n.* grilaj, zăbrea, gard. șipcă
oștean *m.* soldat, militar, ostaș, cătană
oștire *f.* armată, oaste, armie, cătănie
otova *adv.* uniform, de-a valma, fără relief, liniar
otravă *f.* venin, toxin; (fig.) răutate, dușmănie, ură
otrăvi *vb.* **1.** **a** intoxica, **a** învenina, **a** ucide, **a** omorî.
2. **a** necăji, **a** amări
otrăvitor, **-oare** *adj.* veninos, toxic, ucigător
otreapă *f.* **1.** zdreanță, cârpă. **2.** secătură, jigodie, om de nimic

oțărî *vb.* a se înfuria, a se mânia, a se burzului, a se răsti, a se indigna

oțăreală *f. v.* furie

oțell *vb.* a (se) căli, a (se) fortifica, a (se) întări

oțelit, -ă *adj.* călit, fortificat, încercat, experimentat

oțeti *vb.* a se acri, a se întări, a se acidula

oțios, -oasă *adj.* inutil, zadarnic, de prisos, superfluu

ovații *f. pl.* aclamații, urale, proslăvire, osanale

oxida *vb.* a rugini, a ocoli

oxidrll *m.* hidroxil

oxigena *vb.* a decolora

oxigenare *f.* hematoză

oxigenat, -ă *adj.* decolorat; curat

ozonat, -ă *adj.* purificat, curat

pa interi, *v.* salutare

pace *f.* 1. liniște, armonie, calm, înțelegere, concordie, acalmie, tihnă. 2. astâmpăr, odihnă, tăcere, repaus, pachet *n.* colet

pacient, -ă *m. f.* suferind, bolnav, beteag

pacient, -ă *adj.* răbdător, tenace, perseverent

paclență/v. răbdare

pacific, -ă *adj. v.* pașnic

pacifica *vb. v.* liniști

pacoste *f.* 1. neajuns, bucluc, belea, necaz, neplăcere, mizerie. 2. catastrofă, dezastru, flagel, potop, urgie, sinistru

pact *n.* 1. învoială, - înțelegere, acord, aranjament, tocmeală. 2. tratat, convenție, cartă, stipulație

pactiza *vb. v.* asocia

padelă/vâslă, ramă

padină *f.* găvan, crov

padișah *m.* sultan

pafta *f.* cataramă, încheietoare

pagina *vb.* a numerota

paginație *s.f.* numerotare, paginare, paginat

pagubă *f.* 1. pierdere, stricăciune, daună, lipsă. 2.

distrugere, vătămare, prejudiciu

pahar *n.* 1. pocal, cupă, stacană. 2. ventuză

paiață *f.* 1. măscărici, saltimbanc, clovn, bufon, comediant, caraghios. 2. manechin, marionetă, fantoșă

paletă *f.* fluturaș

paing *m.* păianjen

pajiște *f.* 1. iarbă, peluză, gazon. 2. pășune, imaș, izlaz, suhat

pajură *f.* vultur, acvilă, aceră, vultan

pal, -ă *adj.* 1. șters, estompat, stins, pierdut. 2. palid, galben, spălăcit

paladin *m.* cavaler, viteaz, voinic **palanchin** *n.* lectică, litieră **palașcă** *f. v.* geantă **palat** *n.* 1. castel, curte. 2. cerul gurii

palataliza *vb.* a înmuia (sunetele)

palavragiu *m.* flecar, limbut, vorbăreț, clănțău, guraliv, clevetitor

palavre *pl.* 1. vorbe, fleacuri, baliverne, brașoave, gogoși. 2. bârfă, clevetiri, defăimări, minciuni, glume, snoave, povești

pală *f.* 1. boare, adiere, vântuleț, suflare. 2. capriciu, fandoseală, fițe, moft. 3. paletă

paleogen *n.* numulitic

paletă *f.* 1. lopățică. 2. rachetă. 3. colorit, cromatică

paliativ, -ă *adj.* calmant, sedativ, ameliorant

palid, -ă *adj.* 1. livid, cadaveric, pal, pământiu. 2. șters, estompat, spălăcit, searbăd, slab. 3. difuz, inconsistent, inexpressiv.

paliditate *f. v.* paloare

palier *n.* nivel, odihnă

palincă *f.* rachiu, țuică, vinars.

pallngeneză *f. v.* renaștere

palinodie *f. v.* retractare

palisadă *f.* palancă

palmares *n. v.* succes

palmă *f.* 1. mână, brâncă. 2. lovitură, pocnitură,

plesnet, leapșă. 3. porțiune, parte, bucată

paloare *f.* paliditate, veștejeală, spălăceală

paloș *n.* sabie, pală

palpa *vb. v.* pipăi

palpabil, -ă *adj. a.* concret, real, material, fizic, sesizabil, pipăibil. 2. clar, evident, învederat, vădit, sigur, neîndoielnic

palpita *vb.* 1. a pulsa, a zvâcni, a se zbate, a tremura, a vibra, a fremăta. 2. a se înfiora, a se emoționa, a tresări, a se tulbura, a se agita

palpitant, -ă *adj.* pasionant, captivant, fascinant, coplesitor, emoționant

palpitație *f.* 1. pulsație, zbatere, palpit, zvâcnire, palpitare. 2. emoție, tresărire, tulburare, freamăt, agitație, înfiorare
paludism *n.* malarie, friguri
pamflet *n.* diatribă, satiră, ironie, critică

pamfletar *ni.* ironist, pamfletist
panahidă *f.* parastas, pomană
panaceu *n. v.* remediu
panarițiu *n.* sugel, păducel
panaș *n.* pompon, surguci, cristă
pană1 *f.* 1. peniță, toc, condei. 2. stil, artă, meșteșug

pană2 *f.* 1. defectiune, nefuncționare, stricăciune. 2. lipsă, sărăcie, jenă

pană3 / ic, lamă, pănușă, penel

pancartă *f. v.* afiș

pancovă / gogoasă, minciună

pandalle *f.* capriciu, chef, toană, năbădaie, nervi, moft, fiță, naz

pandalii *pl.* furie, mânie, pornire, înverșunare

pandantiv *n.* medalion

pandur *m.* 1. ostaș, soldat, militar.

2. haiduc

panegiric *n.* apologie, preamărire, laudă, elogiu

paner *n.* coș, coșarcă, desagă

panglicar *m.* șarlatan, escroc, pungaș, impostor, șnapan

panglică / 1. fundă. 2. cordea, primă. 3. bandă. 4.

tenie

panică *f.* spaimă, frică, agitație, tulburare, groază, teroare

panoptic *n.* panoramă, expoziție

panoramă / 1. priveliște, vedere, peisaj, panoptic. 3. bâlci, spectacol, reprezentatie. 3. tablou, frescă, expoziție

panoramic, -ă *adj. v.* întins

panou *n.* afişier, avizier, planşă, tăblie, pancartă

pansa *vb.* a bandaja, a lega, a obloji, a înfăşa

pansament *n.* bandaj, tifon, faşă, oblojeală, legătură

panseluță / catifeluță, pansea

panseu *n. v.* dicton

pantaloni *pl.* nădragi, cioareci, ițari

pantalonar *m.* orășean, târgoveț, intelectual, funcționar

pantă / coastă, clină, coborâș, povârniș, costișă, pripor, versant

panteon *n.* 1. templu. 2. mausoleu.

3. memorial

panteră *f.* leopard, pardos **pantofi** *pl.* încălțăminte, ghete, ciubote

pantofar *m.* cizmar, ciubotar, papucar, papagiu

pantomim *m.* mim **pap** *n.* lipici, cocă, ciriș **papa** *m.* (fam.) tată, părinte **papagal** *m.* (fam.) *v.* gură

papagalicește *adv.* mecanic, automat, mașinal

papalnog *n.* piciorong, cataligă **papal**, -ă *adj.* apostolic, pontifical **papara** *f.* 1. jumări, omletă, scrob.

2. (fam.) bătaie, păruială, corecție **paparudă** *f.* momâie, sperietoare, arătare

papa rugă *f.* buburuză, gărgăriță **papă** *m.* pontifice, suveranul pontif **papă-lapte** *m.* bleg, molău, mototol, naiv, prost, nătărău **papistaș** *m.* catolic, papal **paporniță** *f.* coș, paner, sacoșă **papuc** *m.* sandală, pantof, gheată, încălțări

papugiu *m.* 1. cizmar, pantofar, papucar. 2. escroc, șarlatan, pungaș, șnapan

papură *f.* pipirig, rogoz, șovar

par *m.* parmac, pociumb, stâlp, pălimar, prepeleac

para *f.* 1. ban, monedă, franc, gologan, pițac, sfanț.

2. (la pl.) avere, bani, bogăție, capital, resurse

para *vb. v.* feri

parabolă *f.* 1. pildă, morală, istorioară. 2. alegorie, simbol, metaforă

parabolic, -ă *adj.* curbat

paraclis *n.* capelă, bisericuță

paraclisler *m.* țârcovnic, sfânt, psalt, cântăreț, cantor

pâradă *f.* 1. defilare, convoi, alai. 2. ceremonie, festivitate, pompă, fast. 3. fală, ostentație, exhibiție, manifestație

paradigmă *f. v.* pildă

paradis *n.* rai, eden, cer

paradiziac, -ă *adj.* minunat, încântător, splendid, miraculos, strălucitor

paradox *n.* contradicție, absurditate, ciudățenie, nepotrivire

paradoxal - 3 *adj.* ciudat, bizar, neobișnuit, contradictoriu, insolit, straniu, absurd

parafă *f.* sigiliu, ștampilă, pecete

parafrasă *f.* comentariu, explicare

parafulger *n.* paratrăsnet

paragină *f.* 1. țelină, pârlă, hat. 2. ruină, dărăpănătură, surpătură

paragraf *n.* 1. articol, punct, capitol. 2. alineat, pasaj

paralel, -s *adj.* 1. concomitent, simultan, sincron, sincron. 2. (*adv.*) deodată, împreună, totodată

paralelă *f.* comparare, comparație, paralelism, sincronism, simultaneitate

paralelism *m. v.* paralelă

paraleu *m. v.* viteaz

paralitic, -ă *adj.* damblagiu, infirm, slăbănog

paraliza *vb.* 1. a damblagi, a slăbănogi. 2. a înlemni, a încremeni, a înțepeni, a înmărmuri. 3. a imobiliza, a

împiedica, a opri, a anula, a stânjeni
 paralizie *f.* dambla, gută, paraplegie, slăbănogire
 parametru *n.* caracteristică
 paranoia *f.* sminteală, nebunie, demență, alienație, ticneală
 paranteză *f.* (fig.) divagare, digresiune, adaos, precizare
 parapet *n.* 1. balustradă, parmaclac, pălimar, rezeamătoare. 2. întăritură, împrejmuire, obstacol
 parapon *n. v.* ciudă
 parascovenie *f. v.* poznă
 parastas *n.* recviem, panahidă, pomană
 parașuta *vb.* a lansa, a arunca (din avion)
 parataxă *f.* juxtapunere
 paratrăsnet *n.* parafulger
 paravan *n.* 1. perete, adăpost, camuflaj. 2. pretext, acoperire, alibi.
 parazit, -ă *adj.* leneș, profitor, trântor, inutil, superfluu
 para *f.* 1. flacăra, văpaie, flamă. 2. dogoare, arșiță, vâlvătaie, bobotaie
 parc *n.* 1. grădină, scuar. 2. inventar, garaj, ansamblu
 parca *vb.* a gara, a staționa
 parcaj *n.* parcare, garare
 parce *pl.* ursitoare
 parcelă *f.* bucată, porțiune, parte, lot, diviziune
 parchet *n.* 1. dușumea, podea, pardoseală. 2. procuratură, instanță
 parcimonie *f.* 1. zgârcenie, avariție, calicie. 2... reținere, măsură, rezervă
 parcimonios, -oasă *adj.* 1. zgârcit, avar, calic. 2. sobru, reținut, măsurat
 parcurge *vb.* 1. a străbate, a merge, a cutreiera, a colinda. 2. a citi, a răsfoi, a lectura, a examina
 parcurs *n.* drum, itinerar, traiect, rută, traseu, marș
 pardesiu *n.* mantou, demiu

pardon! *n.* scuze! iertați!

pardos *m.* leopard, panteră, ghepard

pardoseală *f.* dușumea, podea, podină

pardosi *vb.* *a* podi, *a* dușumi, *a* căptuși

parfum *n.* 1. mireasmă, aromă, miros, balsam. 2. colonie, esență

parfumat, **-ă** *adj.* înmiresmat, aromat, îmbătător, odorant

paria *vb.* *a* se prinde, *a* se lega, *a* se obliga

parimie *f. v.* proverb

paritate *f.* egalitate, echivalență

pariu *n.* prinsoare, rămășag, legământ

parâmă *f.* odgon, funie, frânghie, cablu

parlament *n.* sfat, adunare, cameră, congres

— **parlamenta** *vb.* *a* trata, *a* discuta, *a* negocia

parlamentar, **-ă** *m.* 1. deputat, senator. 2. emisar, sol, trimis, acreditat

parloar *n.* vorbitor

parmaclâc *n.* 1. balustradă, parapet, pălimar, mână curentă. 2. grilă, îngrăditură, împrejmuire

parmezan *n.* cașcaval

parodia *vb. v.* ironiza

parodie *f.* pastişă, imitație, caricatură, ironie, ridiculizare

parohial, **-ă** *adj.* bisericesc, preoțesc

parohie *f.* enorie, biserică

parolă *f.* formulă (secretă), zicere, cuvânt, vorbă

parolist, **-ă** *adj. v.* punctual

paroxism *m.* încordare, tensiune maximă, acces, surescitare

parșiv, **-ă** *adj. v.* ticălos

partaj *f. v.* împărțeală

parte *f.* 1. bucată, porțiune, fragment, frântură, fracțiune, felie, diviziune. 2. cotă, rație, porție, participație. 3. coastă, dungă, latură, loc, regiune, ținut. 4. direcție, sens, drum, perspectivă

partener *m.* coechipier

participa *vb.* a asista, a fi prezent, a împărtăși, a concura, a contribui

participant, -ă *m. f.* 1. asistent, părtaș. 2. concurent, candidat

particular, -ă *adj.* 1. specific, caracteristic, definitoriu, distinct, tipic. 2. individual, personal, propriu, intim, aparte. 3. privat, neoficial, domestic

particularitate *f.* însușire, notă, trăsătură, originalitate, atribut, caracter, specific, marcă, pecete

particulă *f.* corpuscul, părticică

partid *n. v.* grupare

partidă *f.* 1. joc, întrecere, dispută, competiție. 2. grupare, grup, partid, tabără. 3. căsătorie. 4. cont, evidență

partitură *f.* 1. *compoziție.* 2. *rol,* text

partizan *m.* adept, asociat, susținător, aliat, afiliat

parțial, -ă *adj.* 1. fragmentar, în parte, incomplet. 2. părtinitor, subiec

parțialitate *f.* părtinire, subiectivitate, inexactitate, denaturare

parveni *vb.* 1. a reuși, a izbuti, a ajunge, a avea succes. 2. a se căpătui, a a pricopsi, a se îmbogăți, a se înavuți, a avea noroc, succes, șanse

parvenit, -ă *adj.* căpătuit, pricopsit, învârtit, îmbogățit (rapid), ajuns

pas *n.* 1. călcătură, mers, pășit, umblet. 2. înaintare, avans, progres. 3. trecătoare

pasa *vb.* 1. a trece, a ceda, a transmite. 2. a zdrobi, a mărunți

pasabil, -ă *adj.* satisfăcător, admisibil, acceptabil

pasager *m.* călător, drumeț, voiajor

pasager2, -ă *adj.* trecător, efemer, fragil, nedurabil

pasaj *n.* 1. trecere, coridor, gang. 2. migrație, deplasare, scurgere. 3. alineat, fragment, parte, extras, citat

pasă *f.* tur, retur, rând

pasăre *f.* zburătoare

pasarele *f.* punte, podeț, trecere

pasămite *adv.* pesemne, probabil, poate

pasibil, **-ă** *adj.* susceptibil, posibil

pasiona *vb.* **a** preocupa, **a** captiva, **a** interesa, **a** cuceri, **a** entuziasma, **a** obseda, **a** înflăcăra

pasional, **-ă** *adj.* pătimaș, prins, împătimit, sentimental

pasionant, **-ă** *adj.* captivant, atrăgător, cuceritor, palpitant

pasionat, **-ă** *adj.* **1.** înflăcărat, avântat, focos, înfocat, aprins, fierbinte, entuziasmat, pasional, frecvent. **2.** îndrăgostit, iubitor

pasiune *f.* **1.** patimă, dragoste, amor, afecțiune, sentiment, patos. **2.** elan, avânt, înflăcărare, ardoare, pornire

pasiv *n.* debit, datorie, cheltuială, obligații

pasiv, **-ă** *adj.* **1.** nepăsător, indolent, lăsător, indiferent, molâu. **2.** flegmatic, insensibil, nesimțitor

pasivism *n. v.* nepăsare

pasivitate *f. v.* nepăsare

pastel *n.* **1.** culoare, acuarelă. **2.** descriere, tablou

pasteuriza *vb.* **a** steriliza

pastilă *f.* pilulă, bulin, cașetă, tabletă

pastișă *f.* imitație, copie **pastor** *m.* preot, popă, reverend **pastoral**, **-ă** *adj.* **1.** ciobănesc, păstoresc; bucolic, idilic. **2.** câmpenesc, țărănesc, rustic, campestru. **3.** eparhial, diecezan, episcopal **pastramă** *f.* pop.) *v.* bujeniță **pașă** *m.* (fam.) șef, comandant, ștab

pașnic, **-ă** *adj.* **1.** liniștit, calm, blând, blajin, senin. **2.** înțelegător, împăciuitoare, potolit, așezat, tihnit

pașoptist *m.* revoluționar, progresist

paște *vb.* **1.** a pășuna. **2.** **a** păstori, **a** păcurări. **3.** **a** pândi, **a** amenința

paști *f. pl.* învierea domnului

pat1 *n.* **1.** așternut, culcuș. **2.** strat, răsadniță. **3.** albie, matcă, vale, vad

pat2 *n.* remiză (la șah)

patalama *f. v.* diplomă

pată *f.* **1.** stropitură, murdărie, maculă, urmă. **2.** (fig.) stigmat, dezonoare, rușine

patent *n.* clește

patent, -ă *adj.* **1.** evident, sigur, neîndoielnic, vădit. **2.** veritabil, curat, bun, autentic patenta *vb.* a breveta patentă *f.* brevet, licență, certificat, atestare patern, -ă *adj.* părintesc paternitate *s.f. v.* apartenență patetic, -ă *adj.* mișcător, emoționant, dramatic, impresionant, răscolitor

patetism *n.* ardoare, patos, înflăcărare, pasiune, patimă

patimă *f.* **1.** înflăcărare, ardoare, avânt, înfocare, însuflețire, fervoare, pasiune, patos. **2.** iubire, amor, dragoste, afecțiune. **3.** subiectivism, părtinire, parțialitate. **4.** cusur, defect, meteahnă învăț, nărav, viciu. **5.** chin, durere, calvar, canon, tortură

patina *vb.* aluneca

patinat, -ă *adj. v.* învechit

patină *f.* **1.** cocleală, verzitură, prăfuire. **2.** talpă, tălpig, schi

patiserie *f.* plăcintărie

patologic, -ă *adj.* anormal, morbid, bolnăvicios, nesănătos

patos *n.* **1.** însuflețire, avânt, înflăcărare, vervă, ardoare, patimă. **2.** afectare, emfază, retorism, grandilocvență

patriarhal, -ă *adj. v.* tradițional

patrie *f.* țară, vatră, glie, moșie

patrimoniu *n.* moștenire, succesiune, bunuri, avere

patriotism *n.* sentiment național, fidelitate țării, civism

patron, -oană *m. f.* stăpân, jupân, proprietar

patron *n.* **1.** bușon. **2.** cartuș, glonț. **3.** pușcătură

patrona **vb.** a tutela, a susține, a sprijini, a proteja
patronaj **n. v.** egidă patrula **vb. v.** supraveghea patrulă **f.**
pază, strajă, gardă pațachină **f. 1.** garantă, otrățel, roaibă.
2. (depr.) târfă, cocotă, damă pauper, -ă **adj. v.** sărac
pauperiza **vb.** a sărăci, a proletariza

pauză **f. 1.** repaus, odihnă, răgaz, recreație. 2.
întrerupere, suspensie. 3. antract

pava **vb.** a pietroi

pavaj **n.** caldarâm, asfalt, paviment pavăză **f. 1.** scut,
platoșă, apărătoare. 2. ocrotire, protecție, sprijin

pavilion **n. 1.** chioșc, cerdac, foișor. 2. stindard,
drapel, steag, flamură. 3. cornet, pâlnie

pavoaza **vb.** a împodobi, a decora, a orna, a găti

pază **f. 1.** supraveghere, strajă, îngrijire, veghe, grijă.
2. gardă, paznic, protecție, securitate, apărare. 3. escortă,
suită, alai

paznic **m. v.** strajă

păcală **m.** pepelea

păcat **n. 1.** vină, vinovăție, eroare, culpă, abatere,
greșeală, rătăcire, culpabilitate, eres. 2. cusur, neajuns,
viciu, lipsă, defect, scădere

păcăleală **f. 1.** glumă, farsă, festă, ghidușie, șotie. 2.
înșelare, amăgire, momire, păcălire, prostire, înșelătorie,
trișare

păcăli **vb. v.** amăgi

păcătos, -oasă **adj. 1.** ticălos, mizerabil, vinovat, rău,
nevrednic, infam, netrebnic, necinstit. 2. sărac, nevoiaș,
sărman, mizer, necăjit

păcătui **vb. v.** greși

păcurar **s.m. 1.** cioban, păstor, oier. 2. găzar, dohotar
păduchios, -oasă **adj. 1.** jegos, murdar, slinos,
nespălat. 2. mizer, sărac, nevoiaș, sărman

pădure **f.** codru, braniște, sihlă

pădureț, -cață **adj.** sălbatic, nealtoit

păgân, -ă **adj. 1.** necredincios, eretic, ateu, proclat.
2. nemilos, rău, crud, neomenos. 3. pătimaș, sălbatic,

cumplit, nestăpănit păgubaș, -ă *adj.* *v.* păgubit păgubi *vb.*
a pierde, a dăuna păgubit, -ă *adj.* păgubaș, dăunat, înșelat
păgubitor, -oare *adj.* dăunător, vătămător, stricător,
pernicios, nociv

păgubos, -oasă *adj.* nenorocos, ghinionist, păgubitor,
nefavorabil

păienjeni *vb.* *v.* încetoșă

păienjeniș *n.* *v.* rețea

pălălaie *f.* vâlvătaie, văpaie, pară, bobotaie, pârjol

pălămidă *v.* ciulin

pălărie *f.* **1.** (reg.) dop. **2.** abajur

pălăvrăgeală *f.* *v.* flecăreală

pălăvrăgi *vb.* *v.* flecări

păli *vb.* **1.** a se ofili, a se îngălbeni, a se trece, a se
usca, a se veșteji. **2.** a arde, a dogorî, a pârlî. **3.** a lovi, a
izbuti, a doborî

pălimar *n.* **1.** balustradă, parapet, rezemătoare. **2.**
pripon, țaruș, par. **3.** parapet, îngrăditură

pălmui *vb.* a lovi, a plesni, a cârpi

pământuf *n.* pensulă, poanson

pământ *n.* **1.** sol, glie, teren, lut, câmp. **2.** ținut,
regiune, țară, patrie. **3.** lume, glob, mapamond

pământean, -ă *adj.* **1.** băștinaș, indigen, aborigen,
neaoș. **2.** muritor, ins. **3.** lumesc, mirean, profan, laic

pământesc, -ea scă *adj.* **1.** terestru, teluric,
pământean. **2.** profan, laic, mirean

pământiu, -ie *adj.* *v.* cenușiu

pământel *n.* **1.** kiselgur, diatomit, tripoli. **2.** lutișor

pănură *f.* dimie, aba, postav, stofă; (fig.) fel, gen,
categorie

păpa *vb.* (fam.) a mânca, a consuma, a irosi, a toca, a
risipi

păpușa *f.* (fig.) **1.** manechin, marionetă, fantoșă. **2.**
crisalidă, nimfă, pupă

păpușoi *m.* porumb, cucuruz

păr *m.* șuviță, plete, coadă

părădui *vb.* *v.* ruina

părăgini *vb.* *a se* dărăpăna, *a se* ruina, *a se* părădui, *a se* degrada, *a se* ruina

părăginit, -ă *adj.* *v.* dărăpănat

părăsi *vba.* *a* lăsa, *a* abandona, *a* evacua, *a* pleca. 2. *a* înceta, *a* întrerupe, *a* renunța, *a* neglija, *a* conțeni

părăsit, -ă *adj.* 1. abandonat, lăsat, ruinat, dărăpănat. 2. pustiu, nepopulat, nelocuit, sălbatic

părea *vb.* 1. *a se* arăta, *a se* vedea, *a* semăna. 2. *a* își imagina, *a* crede, *a i se* năzări

părelnic, -ă *adj.* *v.* aparent

părere *f.* 1. credință, opinie, convingere, idee, concepție. 2. iluzie, închipuire, nălucire, impresie, senzație

părinte *m.* 1. tată, taică, strămoș. 2. preot, popă, abate, călugăr, monah. 3. întemeietor, creator, făuritor, ctitor.

părintesc, -ea *scă adj.* patern, strămoșesc

păros, -oasă *adj.* flocos, lățos, mițos

— **părtaș**, -ă *adj.* 1. participant, asociat, afiliat, ortac. 2. complice, ajutor, partizan

«**părtini** *vb.* *a* favoriza, *a* avantaja, *a* proteja, *a* privilegia, *a* sprijini

părtinitor, -oare *adj.* subiectiv, parțial, tendențios

părul *vb.* 1. *a* depila, *a* flocăi, *a* depărta. 2. *a* bate, *a* snopi, *a* scărmana

păruială *f.* bătaie, încăierare, ciomăgeală

păs *n.* 1. supărare, necaz, neajuns, suferință, durere, povară. 2. neliniște, frământare, grijă, teamă

păsa *vb.* *a se* interesa, *a se* neliniști, *a se* îngrijora, *a se* sinchisi

păsat *n.* 1. terci, mămăligă. 2. mei

păscut *n.* pășunat, suhat, pășune **păstaie** *f.* teacă

păstor *m.* oier, cioban, păcurar

păstori *vb.* 1. *a* ciobăni, *a* păcurări. 2. *a* paște, *a* pășuna. 3. (fig.) *a* îndruma, *a* conduce, *a* cârmui

păstos, -oasă *adj.* vâscos, cleios, moale

păstra *vb.* 1. a conserva, a reține, a cruța, a menaja. 2. a dura, a dăinui, a se menține, a persista, a exista, a subzista, a stărui. 3. a opri, a rezerva

păstrător, -oare *ac//*, crutător, econom, chibzuit, strângător, depozitar

păsul *vb.* a amâna, a da răgaz, a prelungi

păși *vb.* a călca, a umbla, a merge

pășune *l* imaș, izlaz, suhat, siliște, ierbărit, prelucă

păta *vb.* 1. a murdări, a mânji, a îngăla, a terfeli. 2. a profana, a pângări, a compromite, a denigra, a dezonora, a batjocori

pătat, -ă *adj.* 1. mânjit, murdărit, stropit, bălțat. 2. profanat, compromis, dezonorat, stigmatizat

pătimaș, -ă *adj.* 1. pasionat, înflăcărat, ardent, aprins. 2. părtinitor, subiectiv, parțial

pătimi *vb.* a suferi, a îndura, a răbda, a suporta, a se chinui, a munci

pătimire *f. v.* suferință

pătrar */?* pătrime, sfert

pătrat *n.* careu, cvadrat

pătrime *f.* sfert, pătrar

pătrunde *vb.* *l.* a intra, a străbate, a penetra, a răzbi, a răzbate, a trece, a se infiltra, a se insinua. 2. a se răspândi, a se lăți, a se extinde, a se propaga. 3. a intui, a pricepe, a sesiza.

pătrundere *f.* 1. intrare, răzbire, penetrație, străpungere, infiltrare. 2. agerime, acuitate, subtilitate, perspicacitate

pătruns, -ă *adj. v.* impresionat

pătrunzător, -oare *ce.* 1. ascuțit, intens, strident, tare, penetrant, violent. 2. ager, scrutător, subtil, perspicace, sagace. 3. mișcător, emoționant, impresionant

pătul *n.* coșar

pătură *f.* 1. învelitoare, cuvertură, velință, țol, plecat, cergă. 2. strat, fâșie, pală. 3. categorie, treaptă, clasă

pățanie *f. v.* peripeție

păți vb. 1. a suferi, a răbda, a îndura, a suporta. 2—
a o sfecti, a o scrânti, a înghiți

pățit, -ă adj. încercat, experimentat, chinuit

păzi vb. 1. a apăra, a ocroti, a proteja, a feri, a
supraveghea, a străjui. 2. a evita, a ocoli, a se eschiva. 3. a
respecta, a păstra, a observa, a ține

păzit, -ă adj. v. ocrotit

păzitor m. paznic, strajă, pază, gardian

pâclă f. negură, ceață

pâine f. 1. pită, hrană. 2. bucate, alimente, cereale,
grâne. 3. slujbă, funcție, serviciu, post

pâlc n. grup, ceată, cârd, grămadă

pâlnie f. receptor; arenă

pâlpâi vb. a tremura, a licări, a vibra

pândar m. paznic, păzitor, (înv.) jitar

pândi vb. a observa, a urmări, a spiona, a iscodi

pângări vb. v. profana

pântece n. abdomen, burtă, stomac, (fam.) foaie

pântecos, -oasă adj. burtos, umflat, burduhănos

pânză f. 1. țesătură. 2. velă. 3. lamă, tăiș

pânzeturi n. pl. albituri, rufărie, lenjerie

pâră. f. reclamație, denunț, acuzare, plângere,
delațiune **pârdalnic, -ă adj. v.** afurisit **pârgui vb.** a se
coace, a da în copt **pârî vb. v.** denunța **pârâi vb.** a trosni, a
pocni **pârâu n.** râuleț, râșor **pârjol n.** incendiu, foc
(mare), pojar **pârjoli vb. v.** arde

pârleală f. 1. arsură, prăjeală. 2. păcăleală,
pierdere, pagubă

pârli vb. 1. a arde, a pârjoli. 2. a ofli, a veșteji. 3. a
păcăli, a înșela

pârliț, -datf/1. ars, prăjit, perpelit. 2. oflit, veștejit,
uscat. 3. (fig.) sărac, amărât, prăpădit, necăjit

pârnaie f. pop.) închisoare, temniță, pușcărie

pârtie f. cărare, drum, potecă, cărărie

pe prep. peste, de asupra, asupra, în

pecete f. sigiliu, parafă, ștampilă;

(fig.) semn, emblemă, atribut, notă **pecetlui** *vb.i. a* sigila, *a* ștampila, *a* parafa. 2. *a* fixa, *a* stabili, *a* imprima **pecetluit**, -ă *adj. v.* sigilat **pecuniar**, -ă *adj.* bănesc, financiar **pedagog** *m.* educator, învățător, profesor

pedagogic, -ă *adj.* instructiv, educativ

pedala *vb.* (fig.) *a* insista, *a* stăruî, *a* apăsa

pedală *f.* tălpig, talpă, călcător, (fig.) frână, opritor

pedant, -ă *adj. 1.* meticulos - minuțios, scrupulos. 2. tipicar, formalist, prețios

pedeapsă *f. 1.* sancțiune, corecție, osândă, condamnare. 2. caznă. 2. supliciu, chin, suferință. 3. pacoste, urgie, năpastă, calamitate.

pedepsi *vb. v.* condamna

pedestras *m.* infanterist

peduncul *n.* coadă, codiță

pehlivan *m. v.* șarlatan

peiorativ, -ă *adj.* depreciativ, defavorabil, negativ

peisaj *n. 1.* priveliște, panoramă, cadru, tablou, vedere. 2. pictură, frescă, imagine, icoană

peladă *f.* chelie

pelagic, -ă *adj.* marin

pelagră *f.* roșeață, vătămătură

pelerin *m.* călător, pelegrin, peregrin, voiajor

pelerinaj *n.* călătorie, hagiatic, peregrinaj

pelican *m.* babiță

peliculă *f. 1.* film, secvență. 2.

pieliță, membrană **peltea** *f.* (fig.) *v.* pălăvrăgeală

peltic, -ă *adj.* sâsâit, gângav, cepe
leag

pelvis *n.* bazin, prag

pembe *adj.* roz, trandafiriu

penaj *n.* pene, penet, penis

penalitate *f. v.* amendă

penaliza *vb.* *a* amenda, *a* sancționa, *a* globi

pendula *vb.* *a* (se) legăna, *a* oscila, *a* (se) balansa, *a* (se) clătina

pendulă *f.* ceasornic, ornic

penetra *vb. v.* pătrunde

penetrant, -ă *adj.* 1. pătrunzător, străbătător. 2. perspicace, scrutător

penibil, -ă *adj.* supărător, jenant, neplăcut, apăsător, rușinos

penitenciar *n.* închisoare, temniță, pușcărie, ocnă, pârnaie

penitență *f.* 1. pocăință, ispășire, căință. 2. pedeapsă, canon, osândă

pensă *f.* cută, pliu

pensiona *vb.* *a* se retrage, *a* abandona, *a* părăsi (*o* funcție)

pensiune *f.* întreținere, găzduire

penumbră *f.* semiîntuneric, semiobscuritate

penurie *f.* sărăcie, lipsuri, mizerie, pauperitate

pepene *m.* 1. harbuz, cantalup, lubeniță, zămos. 2. bostan, curcubete

pepinieră *f.* crescătorie, școală

percepe *vb.* 1. *a* simți, *a* sesiza, *a* înțelege, *a* observa, *a* distinge, *a* remarca. 2. *a* încasa, *a* strânge, *a* aduna (*impozite*)

perceptibil; - a *adj. v.* palpabil

percepție *f.* 1. cunoaștere, înțelegere, pricepere. 2. fisc, finanțe

percheziție *f.* cercetare, investigație, descindere

percheziționa *vb. v.* căuta

perciuni. *pl.* favoriți

percuta *vb. v.* lovi

percuție *f.* 1. lovire, ciocnire, izbire. 2. instrument muzical

perdaf *n.* 1. luciu, lustru, strălucire. 2. (*fig.*) săpuneală, dojană, muștrare, critică

perdea *f.* 1. draperie. 2. cortină

perdiție *f. v.* dezmăț

pereche *t.* cuplu, partener, soț

peregrina *vb.* a cutreiera, a colinda, a călători, a umbla, a hoinări

peremptoriu, -ie *adj. v.* indiscutabil

peren, -ă *adj.* trainic, durabil, vivace, persistent, etern

perenitate *f. v.* persistență

perete *m.* zid

perfect, -ă *adj. 1.* desăvârșit, impecabil, ireproșabil, ideal, excepțional, minunat, splendid, superb, magistral. 2. absolut, deplin, total, complet. 3. (*adv.*) bine, bravo, preabine, de acord

perfecta *vb. v.* încheia, **perfecționa** *vb. v.* desăvârși

perfecțiune *f.* desăvârșire, absolut, impecabilitate

perfid, -ă *adj. v.* viclean

perfidie *f. v.* fățărnicie

perfora *vb.* a găuri, a străpunge, a sfredeli, a composta

performanță *f.* succes, reușită, izbândă, record

perla *vb. 1.* a curăța, a netezi, a cizela. 2. a linguși, a flata, a adula, a măguli

periclita *i. v.* primejdui

pericol *n.* primejdie, amenințare, risc, gravitate

periculos, -oasă *adj. 1.* primejdios, riscant, amenințător, hazardat, nociv. 2. rău., vătămător, contraindicat

periferic, -ă *adj. v.* marginal

periferie *f. 1.* mahala, suburbie, margine, cartier. 2. circumferință, cerc

perifrază *f.* circumlocuție, expresie, secvență, locuțiune

perima *vb.* a se demoda, a se învechi, a se uza

perimat, -ă *adj.* desuet, demodat, depășit, învechit

perimetru *s.n. l.* circumferință, înconjur, ocol, contur. 2. cuprins, întindere, suprafață, porțiune

perinda *vb. v.* trece

perioadă *f.* răstimp, timp, interval, spațiu, vreme,

epocă, eră

period *n.* ciclu, menstruație, soroc

periodic *n.* gazetă, publicație, săptămânal, mensual,
foaie

periodic, -ă *adj.* ciclic, regulat, repetat *

peripeție *f.* întâmplare, pățanie, aventură, istorie,
incident

periplu *n.* 1. navigare, plutire. 2. călătorie, itinerar

perisabil, -ă *adj.* 1. alterabil, fragil. 2. trecător,
vremelnic, efemer, pieritor

peritoneu *n.* pop.) prapur

perlă *f.* mărgăritar

permanent, -ă *adj.* constant, neconținut, necurmat,
statornic, neschimbat, neîncetat, perpetuu, mereu,
întruna, etern

permanentiza *vb. v.* statornici

permanență *s.f.* constanță, statornicie, continuitate

permeabil, -ă *adj.* (fig.) receptiv, primitiv, deschis

permis *n.* autorizație, licență, legitimație

permisie *f.* învoire, concediu (militar)

permisiune *f.* aprobare, încuviințare, îngăduință,
consimțire, asentiment

permite *vb.* 1. a încuviința, a învoi, a aproba, a
autoriza, a admite, a consimți, a accepta. 2. (refl.) a
îndrăzni, a cuteza

permuta *vb. v.* muta

periculos, -oasă *adj. v.* periculos

perora *vb. v.* pleda

perorație *f.* cuvântare, discurs, argumentare,
pledoarie

perpeli *vb.* 1. a prăji, a frige, a coace. 2. a se zbate,
a se chinui, a se agita, a se zbuciuma

perpendicular, -ă *adj.* drept, vertical

perpetua *vb.* 1. a dura, a dăinui, a persista, a se
menține, a se păstra, a trăi. 2. a nemuri, a eterniza, a
veșnici **perpetuu**, -ă *adj. v.* continuu

perplex, -ă *adj. v.* uluit

perplexitate *f.* 1. uimire, stupefacție, stupoare, uluire, năucire, zăpăceală. 2. derută, încurcătură, dezorientare

persecuta *vb.* a prigoni, a năpăstui, a oropsi, a asupri, a urgisi, a oprima, a împila, a apăsa

persecuție *f. v.* asuprire

persevera *vb. v.* stăru

perseverent, -ă *adj.* dârz, stăruitor, tenace, insistent, ambițios, încăpățânat, neclintit

perseverență *f. v.* stăruință

persifla *vb. v.* ironiza

persista *vb.* 1. a stăru, a insista, a se încăpățâna, a se ambiționa. 2. a dura, a continua, a se menține, a rămâne, a ține, a dăinui, a se perpetua

persistent, -ă *adj. v.* stăruitor **persoană** *f.* om, individ, ins, ființă, tip, creștin, suflet **personaj** *n.* tip, figură, erou (literar)

personal *n.* cadre, salariați, colectiv **personal, -ă** *adj.* individual, particular, propriu, privat, specific

personalitate *f.* individualitate, persoană, personaj, autor

personificare *f.* încarnare, întruchipare, întrupare, simbolizare

perspectivă *f.* 1. priveliște, vedere, panoramă, tablou. 2. plan, viziune, proiect, schiță (fig.) evoluție, viitor

perspicace *adj. v.* ager

perspicacitate *f.* pătrundere, acuitate, agerime, subtilitate, sagacitate

persuasiune *f. v.* convingere **persuasiv, -ă** *adj.* insistent, stăruitor, perseverent, convingător, asiduu

pertinent, -ă *adj. v.* potrivit

pertracta *vb. v.* dezbate

perturba *vb. v.* deranja

peruzea *f.* turcoază

pervaz *n.* 1. cadru, ramă, cercevea, bordură. 2. braț,

crac, mână, mâner

pervers, -ă *adj.* 1. dezaxat, perfid, incorect, cinic. 2. corupt, stricat, viciat, imoral, dezvățat, depravat, decăzut, anormal **perversitate** *f. v.* imoralitate **perversiune** *f.* viciu, corupție, imoralitate

perverti *vb. v.* corupe **pescăruș** *m.* martin, pescar **pescui** *vb.* (fig.) **a** prinde, **a** acosta, **a** înhăța, **a** apuca, **a** lua **pesemne** *adv.* probabil, posibil, pasămite.

pesimism *n.* deprimare, scepticism, descurajare, negativism” **pestă** *f.* ciumă, pestilență

peste *prep.* 1. deasupra, pe 2. dincolo de **pestelcă** *f.* sort

pestilențial, -ă *adj.* infect, strica, contagios, dezgustător

pestriț, -ă *adj.* amestecat, felurit, variat, tărcat, bălțat

peșcheș *n.* pop.) dar, cadou, mită, atenție, bacșiș

peșchir *n.* pop.) prosop, ștergar, șervet

peșteră *f.* grotă, cavernă, hrubă **petic** *n.* bucată (mică), ruptură **petici** *vb.* 1. **a** cârpi, **a** repara. 2.

(refl.) **a se rupe, a se zdrențui, a se sfâșia**

petiție *f.* cerere, jalbă, reclamație, plângere **petjiță** *f.* bentiță

petrecanie *f.* pop.) dispariție, moarte, înmormântare

petrece *vb.* 1. **a** trăi, **a** viețui, **a** exista. 2. **a se distra, a se veseli, a se desfăta, a se bucura.** 3. **a se întâmpla, a avea loc, a se desfășura.** 4. **a trece, a se sfârși, a se consuma.** 5. **a însoți, a conduce, a duce**

petrecere / ospăț, chef, distracție, banchet

petrifica *vb.* 1. **a** împietri, **a** fosiliza. 2. (fig.) **a încremeni, a înlemni, a înmărmuri**

petrol *n.* țiței, gaz

peți *vb.* **a cere** (mâna)

pezevenchl *m.* pungaș, escroc, șarlatan, șmecher

piantissimo *adv.* foarte încet, lent de tot

piatră *f.* 1. bolovan, stâncă. 2. grindină. 3. tartru. 4. calcul, nisip (la ficat, rinichi)

piață *f.* 1. centru comercial... 2. obor, iarmaroc. 3. cumpărături

piază *f.* prevestire, semn, indiciu

pic *n. v.* picătură

pica *vb.* 1. a cădea, a se răsturna, a se prăvăli. 2. a picura, a se prelinge, a se scurge. 3. a se ivi, a apărea, a sosi (neșteptat)

picant, -ă 4 1. condimentat, pișcător, înțepător, iute. 2. nostim, ispititor, piperat, (ușor) indecent

pică / ciudă, necaz, resentiment, ranchiună

picătură *fi.* strop, pic, picur. 2. fărâmă, bucățică, fărâmitură

picățele *f. pl.* buline, puncte (colorate)

pichet *n.* subunitate, detașament

picheta *vb.* a marca, a indica

pici *m.* (fam.) băiețel, copil, puști, prichindei

picior *n.* (fig.) suport, pedestal, pilon, stâlp

picioroange *n. pl.* catalige, papainoage

picni *vb. v.* lovi

picnic *n.* (rar) *v.* gustare

picoteală *f.* moțăială, somnolență, ațipire, piroteală

picoti *vb.* a moțăi, a dormita, a ațipi, a piroti

picta *vb.* 1. a zugrăvi, a figura. 2. (fig.) a descrie, a înfățișa, a reprezenta

pictural, -ă a < e pitoresc, plastic, sugestiv

pictură *f.* tablou, peisaj, zugrăveală

picur *n. v.* picătură

picura *vb.* a curge ușor, a cădea (stropi)

picuț *n. v.* puțintel

pidosnic, -ă *adj. v.* ciudat

pedestal *n.* suport, picior, bază, soclu

pedică *f.* obstacol, stavilă; (fig.) opoziție, împotrivire, dificultate

pielre *f.* dispariție, stingere, moarte, distrugere,

nimicire

pielărie *f.* 1. tăbăcărie. 2. maro-chinărie

pieliță *f.* membrană, epicarp, pojghița

piept *n.* 1. torace. 2. (fig.) suflet, inimă. 3. sân, țâță,

mamelă

pieptar *n.* 1. cojocel, bundiță. 2. platoșă, cuirasă

pieptăna *vb.* 1. a dărăci, a scărmana. 2. (fig.) a cizela,

a stiliza

pieptănătură *f.* coafură, frizură

pieptiș *adv.* de-a dreptul, drept, direct, fățiș

pierde *vb.* 1. a fi lipsit (de ceva), a-i dispărea, a pieri, a se face nevăzut. 2. a se zăpăci, a se încurca, a se intimida, a se rățăci

pierdere *f.* 1. pagubă, distrugere, risipire, irosire. 2. stingere, moarte

pierdut, -ă *adj.* 1. dispărut, mort, stins. 2. estompat, șters, scăzut. 3. ratat, neizbutit

plerde-vară *m.* leneș, trândav, inactiv

pieri *vb.i.* a muri, a deceda, a se stinge. 2. a se ofli, a se veșteji, a se usca. 3. a dispărea, a se pierde, a se risipi

pierit, -ă *adj.* (fig.) sleit, slăbit, fără vlagă, pierdut

pieritor, -oare *adj.* muritor, efemer, fragil

pierzanie *f.* 1. moarte, pieire, prăpăd. 2. degradare, corupție, decădere

piesă *f.* 1. element, bucată, unitate. 2. monedă, ban. 3. act, document, hârtie. 4. operă, compoziție, teatru

pietate *f.* evlavie, cucernicie, devotament

pieton *m.* trecător, pasager

pietroi *n.* bolovan, stâncă

pietros, -oasă *adj.* tare, dur, vârtos, rezistent

pieziș, -ă *adj.* 1. oblic, strâmb, aplecat, înclinat. 2. abrupt, prăpăstios, accidentat, râpos

piftie *f.* răcături

pigmenta *vb.* a colora, a impregna pigmeu *m.* pitic, prăpădit, (fig.) nulitate

piguli *vb.* 1. a ciuguli, a gusta. 2. a migăli, a rafina

pilastru *m.* pilon, stâlp, picior, pedestal

pilă *f.* 1. rașpel. 2. (fig.) sprijin, protecție, favoare, proptea

pildă *f.* 1. model, exemplu. 2. muștrare, avertisment. 3. tâlc, simbol, alegorie. 4. proverb, sentinți», maximă, parabolă

pilduitor - oare *adj.* exemplar, elocvent, grăitor, ilustrativ

pili1 *vb.* a netezi, a rășpălui, a ajusta, a răzui, a cizela, a șlefui

pili2. a se îmbăta, a se cher-cheli, a se afuma

pilon *m.* stâlp, suport, picior, pilastru, proptea

pilot *în* 1. aviator, zburător. 2. conductor, cârmaci

pilota *vb.* 1. a conduce. 2. a reduce viteza

pilulă / tabletă, pastilă

pingea / talpă

pintenat *m.* cocoș

pionier *m.* înainte-mergător, deschizător de drum, inițiator

pios, -oasă *adj.* evlavios, cuvios, cucernic, religios, credincios

pipă / lulea

pipăi *vb.* a atinge, a palpa; (fig.) a dibui, a bâjbâi, a tatona

piperat, -ă *adj.* 1. picant, condimentat, pișcător. 2. scump, costisitor, exagerat

pipernicit, -ă *adj.* pipiriu, mărunț, nedezvoltat pipotă / (pop.) rânză, stomac piramidal, -ă *adj. v.* colosal

pirat *m.* tâlhar, corsar piraterie / banditism, jaf, tâlhărie piron *n.* cui

pironi *vb.* 1. a fixa, a înțepeni, a. țintui, a prinde. 2. a imobiliza, a încremeni. 3. a aținti, a concentra (atenția).

pirostri 1. crăcană. 2. cunună, coroană

piroteală *f. v.* picoteală

pipiriu, -ie *adj.* mic, pipernicit, mărunț, slăbuț, sfrijit

piruetă *f.* rotire, rotogol, învârtitură

pisa *vb.* 1. a zdrobi, a mărunți, a sfărma. 2. a bătători, a bătuci. 3. a sâcâi, a plictisi, a cicăli, a agasa, a enerva

pisanie *f.* (înv.) scriere

pisar *m.* (înv.) secretar, diac, grămătic

pisălog, **-oagă** *adj.* agasant, sâcâitor, plictisitor, enervant, insistent **pisc** *n.* vârful, culme, creastă **piscină** *f.* bazin, havuz **pisoi** *m.* motan, cotoi **pisică** *f.* mătă

pistă *f.* (fig.) curs, făgaș, drum **pistol** *n.* revolver

pistona *vb.* a stăruia, a insista, a presa

pișcă *vb.* 1. a ciupi, a înțepa, a mușca. 2. (fig.) a ironiza, a critica **pișicher** */n.* (fam.) *v.* șmecher **pitac** *n.* pop.) ban, gologan, para, sfânt

pită *f.* 1. pâine. 2. (fig.) slujbă, funcție, serviciu

piti *vb.* pop.) a (se) ascunde, a (se) feri, a (se) pitula

pitic, **-ă** *adj.* pipernicit, scund, mic, nedezvoltat; pigmeu. **pitoresc**, **-ea scă** *adj.* colorat, nuanțat, expresiv, variat, încântător

pitula *vb.* *v.* piti

pițigăiat, **-ă** *adj.* ascutit, strident, subțire **pivnicer** *m.* chelar **pivniță** *f.* beci, celar, hrubă **pivot** *n.* stâlp, susținere, sprijin, pilon, bază **pivota** *vb.* *v.* roti

pizmaș, **-ă** *adj.* dușmănos, răutăcios, invidios

pizmă *f.* ură, dușmănie, invidie, gelozie

pizmui *vb.* *v.* dușmăni

plac *n.* plăcere, voie, gust, dorință, hatâr, capriciu

placă *f.* 1. tăbliță. 2. disc

plachetă *f.* volumaș, culegere, cărțuție

placid, **-ă** *adj.* blajin, calm, liniștit, impasibil, pasiv, apatic

plafon *n.* 1. tavan, boltă. 2. înălțime, nivel (înalt), limită (maximă)

plafona *vb.* a limita, a restrânge, a mărgini, a delimita, a fixa

plafonieră *f.* lampă

plagă *f.* 1. rană, leziune. 2. flagel, dezastru, pacoste, calamitate

plagia *vb.* a copia, a prelua (un text), a fura (literar)

plai *n.* meleag, regiune, ținut

plajă *f.* 1. litoral, țărm, mal. 2. baie de soare

plan *n.* proiect, schiță, schemă, perspectivă, program

plana *vb.* a zbura, a pluti

planetă *f.* 1. astru, stea. 2. zodie, horoscop

planifica *vb.* a programa, a sistematiza, a organiza

planiglob *n.* planisferă, glob, mapamond

planșă *f.* desen, schiță. **planta** *vb.* a sădi, a răsădi

plantă *f.* vegetală

planton *n.* pază, gardă, paznic

planturos, **-oasă** *adj.* gras, gros, voluminos, împrăștiat

plasa *vb.* 1. a așeza, a situa, a amplasa, a pune. 2. a investi, a destina, a vinde, a oferi

plasament *n.* 1. investire, acordare. 2. slujbă, post

plasă *f.* 1. fileu, rețea, mreajă. 2. sacoșă, sac. 3. cursă, momeală, ademenire

plastic, **-ă** *adj.* expresiv, evocator, sugestiv, pitoresc

plasticitate *f.* expresivitate, sugestivitate, reliefare, stilizare

plastograf *m.* falsificator, plagiator

plastron *n.* piept (la cămașă)

plasture *n.* emplastru, bandaj **plat**, **-ă** *adj.* 1. neted, întins, drept. 2. banal, inexpressiv, comun, medi

plata *f.* 1. achitare, sorvență. 2. leafă, indemnizație, remunerație. 3. taxă, tarif, cost

platformă *f.* 1. rampă. 2. prispă, tăpșan. 3. (fig.) program, plan, directive

platitudine *f.* banalitate, fleacuri, generalități

platnic, **-ă** *adj.* plătitor, debitor

platonice, **-ă** *adj.* spiritual, ideatic, idealist, abstract, teoretic

platoșă *f.* cuirasă, lorică

platou *n.* 1. podiș, platformă. - 2. taler, tipsie, farfurie (plată)

plauzibil, -ă *adj.* verosimil, credibil, admisibil, posibil

plăcea *vb.i.* *a* conveni, *a* prefera, *a* agreea, *a* iubi, *a* simpatiza, *a* satisface. 2. *a* pofti, *a* dori

plăcere *f.* 1. satisfacție, desfătare, defectare, încântare, bucurie. 2. hatâr, poftă, gust, plac, voie, capriciu

plăcut, -ă *adj.* 1. agreabil, satisfăcător, încântător, atrăgător. 2. simpatic, drăguț, estetic, amuzant, îmbietor

plăteș în 1. străjer, paznic, grănicer. 2. muntean

plămadă *f.* 1. aluat. 2. (fig.) creatură, urmaș, progenitură

plămădeală *f. v.* plămadă

plămădi *vb.i.* *a* dospi, *a* fermenta, *a se* macera. 2. (fig.) *a* (se) forma, *a* zămisli, *a* făuri, *a* crea, *a* plăsmui, *a se* înfiripa, *a se* întrupa

plămân *m.* bojoc, pulmon

plănu *vb.* *a* proiecta, *a* combina, *a* pregăti, *a* prepara, *a* face planuri, *a* imagina, *a* preconiza, *a* intenționa

plăpând, -ă *adj. v.* debil

plăsea *f.* mâner

plăsmui *vb.* 1. *a* zămisli, *a* făuri, *a* crea, *a* plămădi. 2. *a* inventa, *a* imagina, *a* născoci, *a* scorni. 3. *a* falsifica, *a* contraface, *a* măslui

plăti *vb.* 1. *a* achita, *a* depune, *a* vărsa. 2. *a* remunera, *a* retribui, *a* răsplăti. 3. *a* valora, *a* face, *a* prețui. 4. *a* ispăși, *a* expia, *a da* satisfacție

plângăcios, -oasă *adj. v.* plângăreț

plângăreț, -cață văicâreț, smiorcăit, pifingăcios; tânguitor, miorlăit

plângător, -oare *adj. v.* tânguitor plânge *vb.* 1. *a* lăcrima, *a* boci, *a se* tângui, *a* jeli. 2. *a* deplânge, *a* compătimi, *a* regreta. 3. *a* reclama, *a* cere, *a* implora plângere *f.* 1. plâns, plânset, bocit. 2. reclamație, jalbă,

cerere, suplică

plâns **n.** plânset, lacrimi, lamentație, tânguire

plânset **n. v.** plâns

pleacă **interi.** ieși, afară, marș, du-te, cară-te

pleasnă **f.** șfichi

pleașcă **f.** chilipir, baftă, noroc, pomană

pleavă **f.** 1. strujele, vânturătură. 2. (fig.) resturi, lepădături, gunoi

plebe **f.** gloată, norod, sărăcime

plebiscit **n.** referendum, opțiuni

pleca **vb.** 1. a porni, a merge, a se duce, a se deplasa, a o lua din loc, a se căra, a se urni, a se depărta. 2. a renunța, a se retrage, a abandona, a părăsi. 3. (refl.) a se îndoi, a se înclina, a se încovoia, a se apleca. 4. a ceda, a se supune, a se preda

plecat, -ă **adj.** 1. aplecat. îndoit, încovoiat. 2. (fig.) supus, obedient, umil

plecăciune **f.** reverență, temenea, închinăciune

pled **n.** cuvertură, pătură, țol

pleda **vb.** a susține, a argumenta, a apăra, a vorbi pentru...

pledoarie **f.** susținere, argumentare, cuvântare, discurs pentru...

plentar, -ă **adj.** deplin, total, întreg

plenitudine **f.** deplinătate, totalitate, integritate, întregime

pleonasm **n.** tautologie

pleoștit, -ă **adj.** 1. teșit, turtit, lăbărțat, clăpăug. 2. abătut, deprimat, indispus, supărat, descurajat, bleg

pleșcăi **vb.** a clefăi, a molfăi, a pleoșcăi

plesni **vb.i.** a se sparge, a crăpa, a se rupe, a trosni. 2. a lovi, a pocni, a izbi

pleșcar **m.** chilipirgiu - profitor, afacerist, pomanagiu
pleșuv, -ă **adj.** chel, gol, golaș
pleșuvie **f.** chelie, calviție, alopecie
plete **f. pl.** chică, păr (lung)
pletoră **f.** prisos, surplus, exces, abundență
pletoric, -ă **adj.** 1. sangvin,

roșu. 2.

pornit, impulsiv, agresiv. 3. încărcat, excesiv **pletos**, -oasă **adj.** lătos **plevușcă f.** albitură; fufă **plexiglas n.** stiplex, sticlă organică **pila vb.** a îndoi, a împături, a strânge

plicticos, -oasă **adj. v.** plictisitor

plictis n. v. plictiseală

plictiseală f. urât, monotonie, plictis, dezgust, enervare, indispoziție, lehamite, sastisire

plictisi vb. 1. a se sătura, a se scârbi, a i se urî, a-i ajunge, a se dezgusta. 2. a enerva, a indispune, a cicăli, a pisa, a sâcăi

plictisitor, -oare **adj. 1.** monoton, anost, searbăd, tern, uniform, fastidios, insipid. 2. enervant, agasant, cicălit, supărător, pisălog

plimba vb. a se mișca, a se deplasa (comod), a merge (încet), a trece

plimbare f. promenadă, hoină - reală, mișcare, deplasare, trecere

plimbăreț, -cață **adj.** hoinar, umblăreț, farniente

plin, -ă **adj. 1.** doldora, complet „burdușit. 2. grasuț, durduliu, rotofei

plinătate f. plenitudine, încărcătură, covârșire

plisa vb. a cuta. a îndoi

plisc n. 1. cioc, clonț. 2. (fig.) gură, bot

pliseu n. cută, pliu **pliu n.** cută, încrețitură

plivi vb. a curăța, a epura (buruieni), a elimina (uscături) **plecat n.** pătură, învelitoare, țol **plocon n.** cadou, dar, atenție, peșcheș

ploconeală f. reverență, plecăciune, ploconire, obediență

ploconi vb. a se supune, a se umili, a se temeni, a se închina, a se căciuli

— **plod m.** copil, progenitură, creatură **ploios**, -oasă **adj.** pluvios, umed **plombagină f.** carbon, indigou, grafit

plouat, -ă **adj. 1.** ud, udat, muiat. 2. (fig.) abătut,

deprimat, necăjit, amărât

plugar *m.* agricultor, țăran, sătean **plumb** *m.* glonț, proiectil **plumbul** *vb.* a sigila, a ștanța **plumburiu, -ie** *adj.* gri, închis, sur, cenușiu, înnorat, sumbru, mohorât **plumleră** *f.* penar

pluralitate *f.* multitudine, multiplicitate, diversitate, mulțime

plus *n.* surplus, prisos

plută *f.* 1. plop. 2. ambarcație (ușoară)

pluti *vb.* 1. a naviga, a flota. 2. a zbura

pluvios, -oasă *adj. v.* ploios

poală *f.* fustă, pulpană

poamă *f.* 1. fruct, rod. 2. (fig.) ticălos, netrebnic, pușlama, becisnic

poantă *f.* 1. vârful (dans). 2. efect, final, culme (în anecdote)

poartă *f.* 1. ușă, prag, intrare. 2. defileu, chei. 3. but (fotbal)

poate *adv.* probabil, posibil, eventual

pocal *n.* ulcea, cană, pahar

pocăi *vb.* a se căi, a regreta, a-i părea rău

pocăință *f.* căință, regret, mea culpa, recunoaștere (a greșelii)

pocăit, -ă *adj.* 1. spăsit, umilit. 2. (s.) sectant, credincios

poci *vb.* a urâți, a desfigura, a sluți, a stâlci

pocinog *n.* bucluc, belea, necaz, încurcătură

pocit, -ă *adj.* slut, diform, hidos, desfigurat, stâlcit

pocitanie *f.* monstru, slujenie, stârpiteală, urâtenie, pocitură

pocitura *f. v.* pocitanie

pociumb *n.* țăruș, par, stâlp, grindă

plecadă/v. pătură

pocni *vb.* 1. a trosni, a plesni, a crăpa, a se sparge, a detuna. 2. a opri, a izbi

pod *n.* 1. punte, bac. 2. tavan

podagră *f.* gută

podea / dușumea, pardoseală, parchet **podar** *m.* pontonier, brudar **podgorean** *m.* viticultor, vier **podî** *vb.* a pardosi, a dușumi, a parcheta

podidi *vb.* a năpădi, a copleși, a umple

podină *f.* podea, dușumea **podîș** *n.* platou **podîșcă** *f.* podeț, punte **podiu** (**m**) *n.* estradă, platformă **podoabă** *f.* 1. ornament, decor, decorație, ornamentație, găteală. 2.

bijuterie, giuvaier **poet** *m.* bard, stihuitor, versificator, liric

poetic, -ă *adj.* 1. liric, afectiv. 2. visător, romantic. 3. frumos, încântător, minunat

poetiza *vb.* a idealiza, a înnobila, a înfrumuseța

poezie *f.* 1. strofe, versuri, stihuri. 2. farmec, idealism, frumusețe, încântare

pofidă *f.* ciudă, necaz, opoziție

poftă *f.* 1. plac, dorință, chef, gust, plăcere, dispoziție, voie, preferință. 2. toană, capriciu, moft, predispoziție. 3. lăcomie, aviditate

pofti *vb.* 1. a dori, a voi, a aspira, a-i plăcea, a avea chef. 2. a invita, a chema, a solicita. 3. a îmbia, a oferi, a îndemna. 4. a catadicsi, a binevoi

pofticios, -oasă *adj.* lacom, mîncăcios, doritor, poftitor

poftim *interj.* 1. ține! na! ia! 2. cum? ce spui? adică?

poiană *f.* luminiș, pajiște, ochi

poiata /! șopron; grajd

pojar *n.* 1. rujeotă. 2. foc, incendiu. 3. căldură, caniculă, arșiță

pojghiță *f.* crustă, coajă, scoarță

polar, -ă *adj.* nordic, septentrional; rece, geros, înghețat

polariza *vb.* a concentra, a strânge, a aduna, a atrage

polei *n.* chiciură; ghețuș

poleială *f.* 1. staniol. 2. (fig.) lustru, fățuială, spoială

polemic, -ă *adj.* combativ, incisiv, belicos, critic
policrom, -ă *adj.* multicolor, pestriț, nuanțat
polifonie *f.* contrapunct
poliglot, -ă *adj.* multilingv, plurilingv
poliloghie *f.* vorbărie, flecăreală, retorică
polisemie *f.* polisemantism, pluri-semie
polisintetic, -ă *adj.* încorporam **politețe** *f.* amabilitate, bună-cuviință, atenție, delicatețe, respect
politicos, -oasă *adj.* curtenitor, binecrescut, cuviincios, amabil, decent
poliță *f.* 1. cambie, trată. 2. etajeră, raft, policioară
poliție *f.* organ de ordine, pază, control
polivalent, -ă *adj.* complex, multivalent, plurivalent
poloboc *n.* butoi, bute, vas
polog *n.* 1. brazdă. 2. mănunchi, grămăjoară, snop
poltron *m.* fricos, laș, mămăligă (de om), molău
polua *vb.* a altera, a otrăvi, a strica, a degrada, a vicia (mediul)
pom *m.* arbore, copac roditor
pomăda *f.* cremă, alifie **pomanagiu** *m.* chilipirgiu, profitor, pleșcar
pomană *f.* 1. milostenie, dar, milă, generozitate, filantropie. 2. chilipir
pomărtt/7. pomicultură
pomelnic *n.* 1. pomenire, litanie, memorial. 2. evidență, listă, registru, înșiruire
pomeni *vb.* 1. a aminti, a menționa, a cita. 2. a se trezi, a se afla, a auzi, a-și da seama, a se vedea, a se găsi
pomet/7. livadă, grădină **pomeți** *m.* pl. umerii obrajilor
pomină *f.* faimă, reputație, (pop.) buh
pompă *f.* 1. fast, strălucire, paradă, solemnită. 2. alai, suită, cortegiu
pompon *n.* panaș, moț, ciucure, canaf
pompos, -oasă *adj.* 1. solemn, fastuos, măreț, ceremonios. 2. retoric, afectat, grandilocvent, pretențios, bombastic

ponciș *adv.* pieziș, abrupt, înclinat

ponderat, **-ă** *adj.* echilibrat, măsurat, reținut, cumpătat, calculat, calm

pondere *f.* 1. greutate, povară. 2. valoare, importanță, însemnătate

ponegri *vb.* a calomnia, a defăima, a bârfi, a înnegri, a compromite

ponor *n.* povârniș, râpă, coastă

ponosi *vb.* a se degrada, a se uza, a se toci, a se strica, a se roade

ponta *vb.* 1. a miza. 2. a marca, a înregistra, a arăta

pontif *m.* papă, pontifice, înalt prelat

pontifical, **-ă** *adj.* papal

pop *m.* pălimar, par, stâlp

popas *n.* oprire, poposire, odihnă, repaus, pauză

popă *m.* preot, reverend, față bisericească

popi *vb.* a preoți, a hirotonisi

popime *f.* preoțime, cler

poponeț *n.* 1. șezut, dos, fund. 2. momâie, sperietoare, popondet

popor *n.* neam, norod, națiune, populație, seminție... 2. ceată, mulțime, gloată

poposi *vb.* a șede, a se opri, a adăsta, a zăbovi

poprire *f.* sechestru, reținere

popula *vb.* a locui

popular, **-ă** *adj.* cunoscut, simpatizat, agreeat, prietenos

populariza *vb.* a difuza, a răspândi, a propaga, a face cunoscut

populație *f.* locuitori, popor, norod, mulțime, colectivitate

porcărie *f.* 1. mizerie, dezordine, murdărie 2. indecență, nerușinare, grosolănie, obrăznicie, ticăloșie, cinism

porcos, **-oasă** *adj. v.* obscen **porcoi** *n.* căpiță

poreclă *f.* supranume, denumire, agrăire, chemare

porecli *vb.* **a** numi, **a** supranumi, **a-i** zice, **a-l** denumi
porfiră *f.* purpură

porni *vb.* **1.** **a se** duce, **a** pleca. **a o** lua din loc, **a** purcede, **a se** deplasa, **a** merge. **2.** **a pune** în funcție. **3.** **a** demara, **a** începe. **4.** **a stârni**, **a** dezlănțui

pornire *f.* **1.** plecare, deplasare, mișcare. **2.** impuls, îndemn, imbold, avânt, elan. **3.** aptitudine, tendință, aspirație, predispoziție, înclinare **4.** resentiment, antipatie, dușmănie, înverșunare, furie

pornografie *f.* obscenitate, imoralitate, corupție, indecență

poros, -oasă *adj.* spongios, afânat

port *n.* **1.** veșmânt, îmbrăcăminte, costum, haine. **2.** purtare, folosire, utilizare

portabil, -ă *adj.* transportabil, portativ

portar *m.* **1.** paznic, ușier. **2.** apărător (**la** poartă, în fotbal)

portavoce *f.* megafon

portdrapel *m.* stegar, (fig.) conducător; șef

portmoneu *n.* portofel

portofoliu *n.* minister, departament

portocaliu, -ie *adj.* oranj, morcoviu

portret *n.* **1.** chip, imagine (umană). **2.** contur, perspectivă

porție *f.* rație, măsură, câtime

porțiune *f.* parte, bucată, fragment

porumbac, -ă *adj.* pestriț

porumbar *n.* pătul, hambar

porumbel *m.* hulub

poruncă *f.* ordin, dispoziție, comandă; precept, învățătură, îndrumare

porunci *vba.* **a** ordona, **a** dispune, **a** impune, **a** comanda, **a** cere, **a** pretinde **2.** **a** transmite, **a** comunica, **a** zice, **a** spune

poruncitor, -oare *aajrl* autoritar, imperativ, energic

posac, -ă *adj.* morocănos, ursuz, posomorât, închis,

mahmur, nesociabil

posadă *f.* trecătoare, defileu, pas

poseda *vb.* **a** deține, **a** avea, **a** dispune, **a** stăpâni

posesiune *f.* 1. posedare, deținere, stăpânire. 2. avere, moșie, latifundiu. 3. colonie, dominion

posesor *m.* stăpân, deținător, proprietar

posibil, -ă *adj.* 1. probabil, realizabil, **cu** puțință. 2. virtual, eventual, potențial

posibilitate *f.* 1. probabilitate, puțință, eventualitate. 2. virtualitate, capacitate, facultate. 3. mijloc, mod, cale, șansă

posmag *m.* pesmet

posomoră *vb.* **a se** întrista, **a se** întuneca, **a se** supăra, **a se** mâhni, **a se** înnegura, **a se** înnora

posomorât, -ă *adj.* 1. indispus, îmbufnat, morocănos, mahmur. 2. dezolant, sumbru, întunecat, înnegurat, înnorat

pospăială *f.* lustru, aparență, superficialitate, spoială

post *n.* 1. slujbă, funcție, serviciu, meserie, ocupație. 2. abstenență, înfruntare, abținere, nemâncare, flămânzeală, ajun

posta *vb.* **a se** așeza, **a se** fixa, **a se** instala, **a se** plasa, **a se** proțăpi

postament *n.* soclu, pedestal, bază, suport **postată** *f.* parcelă, porțiune, bucată **postav** *n.* dimie, aba, pănură,

stofă **posterior, -oară** *adj.* 1. dindărăt, dinapoi, **de la** spate. 2. ulterior, următor

posteritate *f.* urmași, descendenți, viitorime

posti *vb.* **a nu** mânca, **a** juna

postpus *adj.* enclitic (articol)

postulant, -ă *adj.* pretendent, solicitator, aspirant, solicitant

postulat *n.* axiomă, principiu, normă, lege, premisă

postură *f.* stare, situație, poziție, ipostază, atitudine

poșetă *f.* geantă

poșalion *n.* diligentă

poștaş *m.* factor, poștar, curier

poștă *f.* corespondență, curier

potabil, **a** *adj.* băubil, bun de băut

potaie *f.* javră, cotarlă

potasiu *n.* kaliu

potcovi *vb.* (fig.) **a** înșela, **a** trișa, **a** păcăli

potecă *f.* cărare, cale, căărăuie

potentat *m.* atotputernic, șef, omnipotent, stăpân, autocrat, despot

potența *vb.* **a** mări, **a** întări, **a** intensifica, **a** ridica, **a** spori, **a** accentua

potență *f.* forță, energie, putere, vigoare

potențial, **-ă** *adj.* virtual, posibil, eventual, probabil, latent

potențial *n.* capacitate, resurse, disponibilitate, randament

poticneală *f.* împiedicare, înfruntare, piedică, rezistență, stavilă, împotmolire; (fig.) greșeală, încurcătură

poticni *vb.* **a se** împiedica, **a se** lovi, **a da** peste, **a cădea** **a se** încurca

potir *n.* cupă, caliciu, pocal

potlogar *m.* pungaș escroc, șarlatan, cotcar. hoțoman

potlogărie *f. m.* escrocherie, șarlatanie, pungășie, furțișag

— **potoli** *vb.* **a** liniști, **a** domoli, **a** calma, **a** tempera, **a** atenua

potolit, **-i** *adj.* 1. liniștit, temperat, calmat, tihnit, calm, domol, blând, așezat. 2. atenuat, slab, ușor, încet, stins, difuz, șters

potop *n.* 1. diluviu, inundație, revărsare. 2. dezastru, catastrofă, prăpăd, urgie. 3. noian, mulțime, imensitate

potopi *vb.* 1. **a** îneca, **a** inunda, **a** prăpădi. 2. **a** coplesi, **a** invada, **a** pustii, **a** nimicii, **a** distruge

potou/7. țintă, sosire

potpuriu /? (fig.) amestecătură, mixtură, vălmășag

potriveală *f.* concordanță, armonizare, congruență,

potrivire, acord, corespondență, suprapunere, brodeală, coincidentă

potrivi *vb.* 1. a se armoniza, a concorda, a corespunde, a se asemana, a se asemui. 2. a ajusta, a adapta, a aranja, a doza, a-i veni bine

potrivnic, -ă *adj.* ostil, dușmănos, advers, contrar

povarnă *f.* velniță

povară *f.* 1. sarcină, greutate, încărcătură, pondere. 2. chin, trudă, suferință, apăsare

povață *f.* sfat, îndrumare, recomandare, îndemn

povățul *vb.* a îndruma, a călăuzi, a sfătui, a consilia, a ghida

povârniș *n.* pantă, coastă, deal

povârnit, -ă *adj.* înclinat, abrupt, aplecat. în pantă, lăsat, prăvălit

poveste *f.* 1. narațiune, basm, istorisire, povestire. 2. născocire, scornitură, minciună, brașoave. 3. pățanie, întâmplare, tărășenie

povesti *vb.* a istorisi, a expune, a nara, a relata, a înfățișa, a spune

povestire *f.* istorisire, narațiune, poveste, expunere, relatare; basm

poză *f.* 1. fotografie, ilustrație. 2. atitudine, poziție, ținută

pozitiv, -ă *adj.* avantajos, adecvat, practic, valoros, pragmatic, eficace

pozitivism *n.* pragmatism, practicism

poziție *f.* 1. situație, așezare, stare. 2. treaptă, rang, ocupație. 3. atitudine, opinie, părere

poznaș *m.* glumet, hâtru, ștregar, ghiduș

poznă *f.* 1. glumă, farsă, ghidușie, șotie. 2. năzbâtie, gafă, încurcătură, boroboacă, pocinog, ispravă

practic, -ă *adj.* 1. folositor, util, eficace. 2. pragmatic, realist, economic

practica *vb.* a exercita, a profesa, a aplica

practicabil, -iabil *adj.* 1. aplicabil, util, posibil. 2.

accesibil, utilizabil

practică *f.* 1. exercițiu, deprindere, aplicare, exercitare; experiență. 2. obicei, datină

pradă *f.* jaf, hoție, captură, spoliere

praf *n.* pulbere, colb

prafioriță *f.* stropitoare

prag *n.* 1. poartă, ușă. 2. limită. 3. banc, val (de nisip)

pragmatic, -ă *adj.* practic, utilitarist, realist

pramatie *f.* lichea, canalie, jigodie, ticălos, netrebnic

prapur *n.* peritoneu

pravilă *f.* lege, normă, îndreptar, cod

praxiu /7. apostol

pravoslavnic, -ă *adj.* ortodox, drept-credincios, creștin

praxis *f.* practică, experiență, rutină

praznic *n.* 1. sărbătoare, prăznuire, pomenire; 2. chef, banchet, petrecere, ospăț, festin

prăbuși *vb.* a se prăvăli, a cădea, a (se) surpa, a (se) nărui

prăbușit, -ă *adj.* 1. năruit, surpat, prăvălit, căzut. 2. distrus, descurajat, deznădăduit

prăda *vb.* 1. a jefui, a spolia, a fura, a despuia, a devasta, a depreda. 2. a irosi, a împrăști, a risipi

prădalnic, -ă *adj.* jefuitor, răpitor, devastator

prădător, -oare *adj.* 1. răpitor, hoț, pungaș, borfaș. 2. risipitor, cheltuitor

prăfuit, -ă *adj.* 1. colbuit, prăfos. 2. demodat, perimat, învechit, depășit

prăjeală *f.* 1. prăjire, frigere. 2. rântaș

prăji *vb.* 1. a frige. 2. (fig.) a înșela, a deruta, a duce de nas

prăjit, -ă *adj.* 1. ars, fript. 2. bronzat. 3. înșelat, derutat, fraierit

prăpastie *f.* abis, genune, hău, adânc

prăpăd *n.* 1. catastrofă, urgie, dezastru, calamitate.

2. mulțime, înghesuială, avalanșă

— **prăpădi** *vb.* 1. a nimici, a distruge, a ruina. 2. a se pierde, a dispărea, a se risipi; a muri

prăpădenie *f.* distrugere, dezastru, urgie, prăpăd

prăpădit, -ă *adj.* 1. distrus, ruinat, nimic. 2. slăbit, deprimat, jigărit, anemiatic

prăpăstios, -oasă *adj.* 1. abrupt, râpos, accidentat.

2. alarmist, sperios, pesimist

prăsi *vb.* a se reproduce, a se înmulți, a face pui

prăsilă *f.* pui, urmași, copii, descendenți

prăși *vb.* a săpa, **prăvalnic**, -ă pieziș, înclinat, abrupt

prăvăli *vb.* 1. a doborî, a dărâma, a prăbuși, a precipita, a năru, a surpa. 2. a răpune, a supune, a învinge, a îngenunchea **prăvăliș** /7. povârniș, pripor
prăznui *vb.* a serba, a celebra, a sărbători, a petrece

prânz *n.* 1. dejun. 2. amiază. 3. banchet, masă

prâslea *m.* mezin; prichindel, țânc **prâsnel** *n.* titirez, sfârlează **preacurat**, -ă a < e neprihănit, virgin, neîntinat, sfânt

preacuvios, -oasă *adj.* cucernic, evlavios, devot

preaînălțat, -ă preamărit, slăvit, prealăudat

preamări *vb.* a omagia, a slăvi, a glorifica, a elogia

preajmă *f.* apropiere, vecinătate, împrejurime

prealabil, -ă *adj.* anticipat, preliminar, anterior, premergător, pregătitor, precedent

preambul *n.* introducere, precuvântare, prefață

precar, -ă *adj.* șubred, nerezistent, efemer, debil, instabil, incert

precaut, -ă *adj.* prudent, prevăzător, circumspect, atent

precădere *f.* prioritate, întâietate, preferință

preceda *vb.* a premerge

precedent, -ă *adj.* anterior, antecedent, de dinainte, premergător

precept *n.* normă, regulă, povață, principiu, poruncă

preceptor *m.* dascăl, educator, preparator

precipita *vb.* 1. **a** (se) grăbi, **a** urgenta, **a** zori, **a** accelera, **a** iuți. 2. **a** se depune, **a** sedimenta

precipitat *n.* depunere, sediment

precis, -ă *adj.* 1. exact, sigur, riguros, categoric. 2. clar, limpede, indiscutabil

preciza *vb.* **a** stabili, **a** determina, **a** fixa, **a** delimita, **a** lămuri

precizie *f.* exactitate, rigoare, determinare

precoce *adj.* prematur, timpuriu, înainte de vreme

preconiza *vb.* 1. **a** prevedea, **a** proiecta, **a** plănu, **a** iniția, **a** concepe. 2. **a** indica, **a** sugera, **a** arăta

precugetat, -ă *adj.* intenționat, plănuit

precum *prep. conj.* 1. cât, ca 2. după cum, așa cum, bunăoară

precumpăni *vb.* **a** prevala, **a** predomina, **a** covârși

precumpănitor, -oare *adj.* predominant, preponderent, important

precupeț *m.* negustor, comerciant, afacerist

precupeți *vb.* **a** se tocmi, **a** pune în cumpănă, **a** cruța

precursor *m.* înaintaș, predecesor „premergător

precuvântare *f.* prefață, cuvânt-înainte, preambul

prada *vb.* 1. **a** da, **a** înmâna, **a** remite, **a** transmite. 2. **a** capitula, **a** se supune, **a** se închina. 3. **a** expune, **a** comunica, **a** da lecții - **predecesor** *m. v.* precursor

predestina *vb.* **a** meni, **a** hărăzi, **a** ursi, **a** sorti

predestinație *f.* fatalism, destin, soartă, menire, ursită

predică *f.* cazanie, omilie, îndrumare, morală

predilect, -ă *adj.* preferat, favorit, reținut, ales, dorit

predilecție *f.* preferință, alegere atașament, aptitudine

predispoziție *f.* înclinare, aptitudine, -atașament, receptivitate, sensibilitate

predispus, -ă *adj.* înclinat, aplecat, sensibil (la), dotat pentru

predomina *vb.* a covârși, a prevala, a precumpăni, a domina

predominant, -ă *adj.* prevalent, precumpănitor, (mai) important, preponderent

predoslovie *f. v.* prefață

proeminent, -ă *adj.* superior, reputat, predominant

proeminență *f.* superioritate, ascendență, predominantă

prefabricat, -ă *adj.* semifabricat; (fig.) ticluit, aranjat (dinainte)

preface *vb.* 1. a perechimba, a transforma, a modifica, a schimba. 2. a simula, a ascunde, a ticlui

prefacere *f.* transformare, schimbare, modificare, evoluție, înnoire

prefață *f.* introducere, precuvântare, cuvânt-înainte, predoslovie, preambul

prefăcătorie *f.* viclenie, ipocrizie, fariseism, fățarnicie

prefăcut, -ă *adj.* 1. nesincer, viclean, ipocrit, fățarnic. 2. contrafăcut, falsificat, simulat, transformat, modificat

preferat, -ă *adj.* favorit, predilect, ales, convenabil, prioritar

preferențial, -ă *adj.* avantajat, prioritar, de favoare

preferință *f.* opțiune, predilecție, alegere, prioritate, precădere

prefigura *vb.* a schița, a sugera, a prezenta, a plănuși, a trasa

prefira *vb.* 1. a presăra, a împrăști, a risipi. 2. a se furișa, a se strecura

pregăti *vb.* 1. a prepara, a găti, a aranja. 2. a instrui, a informa, a învăța, a studia. 3. a preveni, a avertiza, a anunța, a informa

pregătit, -ă *adj.* 1. gata, preparat, gătit. 2. informat, avizat, format. 2. competent învățat, instruit

pregătitor, -oare *adj.* prealabil, preparator,

premergător

preget **n.** odihnă, răgaz, repaus, tihnă

pregeta **vb. v.** șovăi

pregnant, -a, **adj.** vizibil, clar, proeminent, expresiv,

pronunțat

pregnanță **f.** evidență, expresivitate, relief.

preistoric, -ă **adj.** (fig.) arhaic, învechit, depășit,

perimat, demodat

preîntâmpina **vb. a** preveni, **a evita a se** asigura

prejudecată **f.** preconcepție, eres, închipuire

prejudicia **vb. a** păgubi, **a** dauna, **a** vătăma, **a** cauza

prejudiciabil, -ă **adj.** păgubitor, nociv, vătămător,

dăunător

prejudiciu **n.** neajuns, daună, vătămare, pagubă,

știrbire, lezare

prelegere **f.** cuvântare, expunere, conferință; lecție,

curs, informare

prelimina **vb. v.** prevedea

preliminar, -ă **adj.** prealabil, premergător, introductiv,

pregătitor, anticipat

preliminari **n. pl.** preparative, anticipări, introducere

prelinge vb. 1. a **se** scurge, **a** curge (încet), **a** picura.

2. **a** se furișă, **a** se strecura, **a** aluneca

prelua **vb. v.** primi

prelucra vb. 1. a modifica, **a** șlefui, **a** perfecționa, **a**

înnoi. 2. **a** analiza, **a** explica, **a** expune

prelung - a adj. a. lunguleț, alungit, întins, prelungit.

2. migdalat. 3. îndelungat, **de** durată

prelungi vb. 1. a întinde, **a** lungi, **a** mări. 2. **a** dura, **a**

amâna, **a** târăgăna

prelungit, -ă adj. 1. alungit, întins, lung. 2.

îndelungat, **de** durată. **prematur, -ă adj.** pretimpuriu,

precoce, imatur, timpuriu

premedita vb. a plănui, **a** intenționa, **a** gândi, **a**

pregăti, **a** pune la cale

premergător, -oare adj. anticipat, prealabil,

anterior, predecesor

premerge *vb. v.* preceda

premia *vb. a* distinge, *a* prima, *a* recompensa

premier *m.* prim-ministru, șeful guvernului,
președintele consiliului de miniștri

premisă *f.* postulat

premiu *n.* distincție, primă, recompensă

prenume *n.* nume de botez, nume mic

preocupa *vb. a* se interesa, *a* se îngriji, *a* căuta, *a-i*
sta în gând. 2. *a* absorbi, *a* reține, *a* atrage, *a* captiva, *a*
obseda

preocupare *f.* interes, atenție, absorbire, atașament
preocupat, -ă *adj.* îngrijorat, îngândurat, copleșit

preopinent, -ă *m. / „*antevorbitor

preot *m.* popă, părinte, față bisericească, cleric,
sacerdot, pastor, duhovnic

preoți *vb. a* se popi, *a* se hirotonisi

preoție *f.* popie, sacerdoțiu

preoțime / cler, popime

prepara *vb.* 1. *a* pregăti, *a* găti, *a* aranja, *a* produce.
2. *a* învăța, *a* da lecții, *a* studia, *a* instrui, -ă medita

preparate *n. pl.* produse, sortimente

preparative / *pl.* pregătiri, aranjamente, combinații,
planuri

preparator, -oare *adj. s.* 1. pregătitor, prealabil,
premergător. 2. meditator, profesor, educator

prepeleac *m.* par

prepeliță / pitpalac

preponderent, -ă *adj.* predominant, superior,
dominant

preponderență / precumpănire, superioritate,
prioritate, predominare, ascendență, întâietate

prepus *n.* bănuială, presupunere, suspectare

prerogativă / atribuție, competență, drept, privilegiu

presa *vb. a* comprima, *a* apăsa, *a* condensa, *a*
strânge, *a* constrânge

presant, -ă *adj.* urgent, grabnic, imperios, neîntârziat

presă / 1. teasc, tipar. 2. ziare, tipărituri, publicistică. 3. reputație, faimă, renume

presăra *vb.* 1. a împrăști, a răsfira, a risipi. 2. a răspândi, a difuza

preschimba *vb.* a schimba, a înnoi, a transforma, a modifica

preschimbat, -ă *adj.* modificat, înnoit, metamorfozat

prescrie *vb.* 1. a indica, a recomanda. 2. a anula, a se perima, a se stinge (juridic)

prescripție *f.* 1. dispoziție, prevedere, obligație. 2. aviz, indicație, rețetă. 3. anulare, stingere, perimare *cu r.*)

prescris, -ă *adj.* stins, anulat, suspendat (juridic)

prescurta *vb.* a scurta, a abrevia, a reduce, a condensa, a concentra, a restrânge, a micșora

presimți *vb.* a intui, a simți, a-și da seama

presimțire *f.* intuire, bănuială, anticipare, prevestire, deducție, presentiment

— **presiune** *f.* 1. apăsare, condensare, strângere. 2. constrângere, obligare, forțare

presta *vb.* a efectua, a face, a executa, a îndeplini

prestabili *vb.* a prevedea, a aranja, a plănui, a fixa

prestanță *f.* ținută (remarcabilă), afirmare, prestigiu, vază

prestație *f.* realizare, acțiune, desfășurare

prestidigitator *m.* scamator, iluzionist; abil, șmecher

prestigios, -oasă *adj.* important, reputat, faimos, respectat, însemnat

prestigiu *n.* considerație, faimă, autoritate, vază, reputație, strălucire

presupune *vb.* a bănuși, a crede, a imagina, a-și închipui

presupunere / supoziție, bănuială, ipoteză, presupus, închipuire, prepus, prezumție **pree** *n.* carpetă, covoraș, Țol **președinte** *m.* șef, patron, conducător,

căpetenie, prezident

preta *vb.* 1. a se potrivi, a corespunde, a conveni. 2. a consimți, a primi, a admite

pretendent *m.* candidat, aspirant, doritor de...

pretenție *f.* 1. cerință, exigentă, cerere, revendicare. 2. moft, ifos, nazuri

pretențios, -oasă *adj.* 1. exigent, sever, minuțios. 2. mofturos, dificil, năzuos. 3. afectat, strident, încărcat

pretext *n.* subterfugiu, scuză, motiv, prilej, alibi

pretextă *vb.* a motiva, a se scuza, a se sustrage

pretinde *vb.* 1. a cere, a vrea, a revendica, a reclama. 2. a susține, a afirma, a argumenta. 3. a necesita, a impune

pretins, -ă aparent, fals. așa-zis, iluzoriu

pretutindeni *adv.* peste tot, oriunde, în toate părțile

preț *n.* 1. valoare, cost, contravaloare. 2. plată, tarif, onorariu. 3. importanță, căutare, apreciere

prețios, -oasă *adj.* 1. scump, valoros, căutat. 2. afectat, artificial, nenatural

prețiozitate *f.* pedanterie, afectare, artificialitate

prețui *vb.i.* a valora, a avea preț (bun), a cântări (mult). 2. a aprecia, a evalua, a estima. 3. a stima, a cinsti, a onora

prețuire *f.* cinstire, apreciere, considerare, stimă, admirație

prevala *vb.* a predomina, a precumpăni, a domina, a se impune

prevalent, -ă *adj. v.* predominant

prevăzător, -oare *adj.* prudent, precaut, circumspect, atent, grijuliu

prevăzut, -ă *adj.* 1. preliminar, schițat, conceput. 2. previzibil, așteptat, bănuít, scontat. 3. dotat cu, echipat, înzestrat

prevedea *vb.* 1. a anticipa, a se aștepta, a intui, a sconta, a bănuí. 2. a prelimina, a preconiza, a prescrie, a stipula

prevedere *f.* 1. intuiție, anticipare, presimțire, deducție, bănuială, grijă, atenție, prudență. 2. preliminar, prescripție, clauză

preveni *vb.* a anunța, a avertiza, a aviza, a înștiința, a informa. 2. a evita, a eluda, a se feri

prevenitor, -oare *adj. v.* amabil

preventiv, -ă *adj.* 1. profilactic. 2. anticipativ, preliminar

prevenție / arest *preventiv*

preverrtoriu *n.* sanatoriu

prevesti *vb.* 1. a prezice, a anunța, a pronostica, a proroci. 2. a înștiința, a vesti, a anticipa

prevestire / prezicere, anticipare, prevenire, pronosticare, avertizare

prevestitor, -oare *adj.* profetic, avertizor, premonitoriu, anticipator

previzibil, -ă *adj.* probabil, de prevăzut, eventual, supozabil

previziune *f.* prezicere, prevedere, anticipare, prognoză

prezent, -ă *adj.* 1. de față, pe loc, la vedere. 2. actual, contemporan, de azi

prezenta *vb.* 1. a (se) recomanda, a (se) arăta, a (se) înfățișa, a (se) face cunoscut. 2. a oferi, a da, a înmâna. 3. a expune, a vorbi

prezentabil, -ă *adj.* arătos, bine, atrăgător, îngrijit, frumos, chipeș

prezență *f.* 1. existență, ființare. 2. arătare, înfățișare

prezerva *vb.* a proteja, a apăra, a feri, a păzi, a păstra

prezicător, -oare *adj.* ghicitor, prevestitor, profet, proroc

prezice *vb.* a proroci, a profeți, a prevesti, a ghici, a profetiza, a pronostica

prezicere *f.* profețire, prevestire, previziune, oracol,

profeție, vestire

prezida *vb.* *a* conduce, *a* dirija

prezident *m.* *v.* președinte

preziua *f.* ajun, ziua premergătoare

prezuma *vb.* *v.* crede

prezumat, -ă *adj.* bănuít, crezut, dedus, ipotetic, presupus

prezumție *f.* 1. ipoteză, bănuială, presupunere. 2. îngâmfare, orgoliu, aroganță

prezuntiv, -ă *adj.* *v.* prezumat

prezumțios, -ăoasă *adj.* arogant, orgolios, îngâmfat, sfidător, obraznic, infatuat, înfumurat, încrezut

pribeag, -ă 1. rătăcitor, hoinar, vagabond, răzleț. 2. refugiat, exilat, emigrant, băjenaf

pribegi *vb.* *v.* rătăci

pribegie *f.* 1. rătăcire, hoinăreală, vagabondare. 2. exil, refugiu, băjenie, înstrăinare, răzlețire

pricăjit, -ă *adj.* *v.* prăpădit **pricepe** *vb.* *i.* *a* înțelege, *a* se dumiri, *a* se lămuri, *a* percepe, *a* reține. 2. *a* cunoaște, *a* se descurca, *a* stăpâni

pricepere *f.* 1. înțelegere, percepere, pătrundere, cunoaștere.

orientare. 2. pregătire, capacitate, iscusință, măiestrie

priceput, -ă *adj.* capabil, pregătit, destoinic, iscusit, competent, autoritar, abil, experimentat

pritchici *n.* pervaz

prichindel *m.* *v.* copil

pricină *f.* 1. motiv, cauză, vină, pretext. 2. ceartă, neînțelegere, controversă, altercație. 3. problemă, chestiune

pricinui *vb.* *v.* cauza

pricolici *m.* *v.* strigoi

pricopseală *f.* 1. câștig, avantaj, înavuțire, profit, chilipir, bunăstare. 2. învățătură, carte, știință, experiență

pricopsi *vb.* *v.* câștiga

pricopsit, -ă *adj.* 1. înavușit, bogat, ajuns. 2. instruit, priceput, învățat

prididi *vb.* a dovedi, a răzbi, a răzbate, a depăși

pridvor *n.* cerdac, tindă, foișor

prielnic, -ă *adj.* favorabil, avantajos, binevenit, binefăcător, oportun

prieten *n.* în 1. amic, apropiat. 2. iubit, amant

prietenesc, -ea *scă adj.* 1. amical, binevoitor, cordial, prietenos, afectuos. 2. sincer, deschis, franc, loial, atașat

prietenește *adv.* amical, prietenos

prietenie *f.* amicitie, frăție, prieteșug, afecțiune, atașament. **prietenos, -oasă** *adj.* amical, amabil, binevoitor, cordial, afectuos

prieteșug *n. v.* prietenie

prigoană *f.* persecuție, oprimare, asuprire, ostilitate, dușmănie

prigoni *vb.* a persecuta, a oprima, a asupri, a urmări, a apăsa, a chinui

prihană *f.* păcat, necinste, impuritate, vinovăție

prii *vb.* a-i folosi, a-i cădea bine, a plăcea, a conveni

prilej *n.* ocazie, împrejurare, motiv, circumstanță, situație, cauză, pretext

prilejui *vb.* 1. a determina, a favoriza, a ocaziona, a cauza, a pricinui, a permite. 2. a stârni, a pregăti, a pune la cale „**prim, -ă** *adj.* întâi, dintâi, originar, primordial

primar, -ă *adj.* 1. inițial, originar, primordial, primitiv. 2. fundamental, elementar, esențial

primat *n.* prioritate, întâietate, primordialitate

primă / premiu, răsplată, onorariu

primejdie / pericol, amenințare, presiune, risc, nesiguranță, **primejdios, -oasă** *adj.* periculos, amenințător, riscant hazardat, contraindicat

primejdui *vb.* a periclita, a amenința, a risca, a expune

primeneală / înnoire, înprospătare, curățire -

primeneli / *pl.* rufărie, schimburi, albituri

primeni *vb.* **a** înnoi, **a** schimba, **a** îmbroscăta, **a** regenera

primi *vb.* **1.** **a** căpăta, **a** dobândi, **a** obține, **a** încasa, **a** recepționa. **2.** **a** admite, **a** consimți, **a** fi de acord, **a** accepta. **3.** **a** găzdui

primire / **1.** obținere dobândire, încasare, receptare. **2.** acceptare, admitere, cooptare, aprobare. **3.** întâmpinare, găzduire

primitiv, -ă **1.** arhaic, străvechi, primordial, nedevelopat, necivilizat, înapoiat, rudimentar, sălbatic. **2.** stângaci, necioplit

primitivism *n. v.* barbarie

primitor, -oare *adj.* ospitalier, deschis, generos, receptiv

primordial, -ă *adj.* **1.** originar, întâiul, primul. **2.** esențial, fundamental, primar, principal, important, decisiv, hotărâtor

primordialitate *f. v.* prioritate

princiar, -ă *adj.* fastuos, măreț, magnific, pompos, regesc

principal, -ă *adj.* important, esențial, însemnat, central, nodal, de seamă

principe *m.* prinț

principesă *f.* prințesă, domniță

principiu *n.* **1.** normă, lege, axiomă. **2.** criteriu, concept, credință, precept

prinde *vb.t.* **a** apuca, **a** lua, **a** ține, **a** pune mâna pe **2.** **a** cuprinde, **a** sesiza! **a** percepe, **a** înțelege. **3.** **a** adera, **a** se lipi, **a** se agăța, **a** se anina. **4.** **a** (se) suda, **a** (se) închea. **5.** **a** opri, **a** captura, **a** imobiliza. **6.** **a** face prinsoare, rămașag. **7.** **a-i** șede**a** bine, **a i** se potrive

prinos *n. v.* ofrandă

prins, -ă *adj.* **1.** fixat, legat, lipit. **2.** coagulat, încheat, bătut (lapte). **3.** ocupat, imobilizat, copleșit

prinsoare / **1.** pariu, rămașag, înțelegere. **2.** arest,

închisoare, detenție

printre *prep.* între, dintre

prințesă / *v.* principesă

prinzătoare *f.* cursă, capcană, laț

prioritate / întâietate, primat, preponderență, primordialitate

pripă *f.* grabă, zor, repezeală, presiune, precipitare, pripeală

pripăși *vb.* a se cuibări, a se oploși, a se aciui, a se adăposti

pripeală *f. v.* pripă

pripi *vb.* a se precipita, a se zori, a se grăbi, a se repezi

pripit, -ă *adj.* repezit, zorit, nehibzuit, precipitat

pripon în țăruș, par. **priponi** *vb.* a lega, a atașa, a fixa

pripor *n.* pantă, povârniș, clin

prfsacă / stupărie, stupină, albinărie, prisăcărie

prisăcar *m.* apicultor, stupar

prisăcărit *n.* albinărit, apicultură

prislop *n.* trecătoare, pas

prisos *n.* excedent, surplus, prisosință, belșug, abundență

prisosi *vb.* a fi în plus, a rămâne, a avea destul, a dispune

prisosință *f.* belșug, prisos, abundență, îndeustulare, disponibilități

prșiņiț *n.* compresă, cataplasma

pritoci *vb.* 1. a transvaza, a selecta. 2. a ameliora, a înnobila

priva *vb.* a lipsi, a renunța

privat, -ă *adj.* particular, personal, individual

privată *f.* toaletă, vespasiană, closet

privațiune *f.* lipsă, sărăcie, mizerie **priveghea** *vb.* 1. a sta treaz", a păzi, a veghea, a străjui. 2. a îngriji, a supraveghea **priveghere** *f.* veghe, grijă, pază, străjuire

privești *f.* panoramă, peisaj, tablou, cadru, perspectivă, vedere, decor

privi *vb.* 1. a se uita, a scruta, a vedea, a căuta. 2. a (se) interesa, a (se) preocupa

privighetoare *f.* filomelă

privilegia *vb.* a favoriza, a avantaja, a părtini, a proteja

privilegiu *n.* 1. drept, prerogativă. 2. avantaj, favoare, protecție

privire *f.* 1. vedere căutătură, scrutare, uitătură, ochire. 2. vază, ochi. 3. cercetare, examinare, examen

privitor, -oare *m. f.* spectator

priză *f.* influență, trecere, popularitate

prizărit, -ă *adj.* debil, slab, pipernicit, prăpădit

prizonier *m.* captiv, prins, ostatec **proaspăt, -ă** *adj.* 1. fraged, nou, recent, nealterat. 2. odihnit, refăcut, revigorat

prob, -ă *adj.* cinstit, corect, cumsecade

proba *vb.* 1. a dovedi, a certifica, a atesta, a confirma, a verifica. 2. a experimenta, a evidenția

probabil, -ă *adj.* posibil, problematic, virtual, eventual

probat, -ă *adj.* edificator, lămuritor, convingător

probă *f.* 1. dovadă, mărturie, argument. 2. încercare, verificare, examen. 3. mostră, eșantion

probitate *f.* cinste, onestitate, moralitate

problematic, -ă *adj.* nesigur, îndoielnic, incert, ipotetic

problematică *f.* tematică, idei, concepte

problemă *f.* 1. chestiune, subiect, temă. 2. dificultate, complicație, greutate

proceda *vb.* a acționa, a lucra, a face

procedeu *n.* 1. modalitate, mod, manieră, mijloc, fel. 2. metodă, sistem, soluție

procedură *f.* practică, formalitate, manieră

procent *n.* 1. sutime, procentaj. 2. dobândă, profit, beneficiu, cârmă

proces *n.* 1. judecată, cauză, acțiune. 2. fenomen, desfășurare, transformare

procesione *f.* alai, convoi, cortegiu, ceremonie

proclama *vb.* a institui, a investi, a decreta

proclamație *f.* manifest, chemare, apel, declarație

proclet *m.* afurisit, ticălos, blestemat

procrea *vb.* a face copii, a zămisli, a se reproduce, a naște

procreație *f.* naștere

procura *vb.* 1. a achiziționa, a obține, a face rost de a găsi, a rostui. 2. a cauza, a pricinui, a oferi, a da naștere

procură *f.* delegație, mandat, împuternicire

prodig, -ă *adj. v.* risipitor

prodigios, -oasă *see* 1. uimitor, minunat, extraordinar, fantastic, enorm. 2. fecund, bogat, productiv, nesecat

producător, -oasă *adj.* productiv, creator, realizator

produce *vi.* 1. a realiza, a face, a crea, a fabrica, a confectiona, a înfăptui. 2. a rodi, a ivi, a da naștere, a scoate. 3. a provoca, a stârni, a isca „a determina, a impulsiona

productiv, -ă *adj.* 1. rodnic, fertil, mănos, fecund. 2. rentabil, bănos, profitabil

productivitate *f.* rentabilitate, eficacitate, rodnice

producție *f.* 1. realizare, fabricare, confectionare. 2. produs, marfă, bun, bunuri

produs *n.* marfă, bunuri, efecte, producție, realizări

proeminent, -ă *adj.* 1. reliefat, pronunțat, pregnant. 2. deosebit, valoros, eminent, excepțional

proeminență *f.* ridicătură, protuberanță, excrescență

profan, -ă *adj.* 1. laic, mirean, lumesc. 2. ignorant, nepriceput, incult

profana *vb.* a pângări, a necinsti, a terfeli, a murdări, a batjocori, a înjosi, a spurca, a viola

profera *vb.* a debita, a rosti, a striga (înjurături)

profesa *vb.* 1. a practica, a exercita, a îndeplini (o meserie). 2... a susține, a afirma (o teză)

profesiune *f.* meserie, ocupație, îndeletnicire

profesor *m.* dascăl, magistru, belfer, îndrumător

profesoral *adj.* didactic, școlăresc, dogmatic, pretențios

profet *m.* proroc, prezicător, prevestitor, vestitor

profetic, -ă *adj.* vizionar, prevestitor, sibilinic

profetiza *vb.* a prezice, a profeți, a prevesti, a prognostica

profeți *vb. v.* profetiza

profeție *f.* prorocie, prezicere, prevestire, prognostic, prognoză, previziune

profil *n.* 1". față, figură, înfățișare. 2. contur, formă, aspect, relief

profilă *vb.* a (se) contura, a (se) desena, a (se) evidenția, a (se) reliefa, a (se) proiecta

profilactic *adj.* preventiv, protector, apărător

profilaxie *f.* prevenire „preîntâmpinare, protecție

profit *n.* avantaj, câștig, beneficiu, folos

profitabil, -ă *adj.* rentabil, avantajos, benefic, util

profitor *m.* speculant, afacerist, bișnițar, învârtit

profund, -ă *adj.* 1. adânc. 2. intens, tare, pătrunzător. 3. serios, temeinic, grav

profunzime *f.* 1. adâncime, adânc. 2. seriozitate, temeinicie, importanță

profuziune *f.* 1. risipă, împrăștiere. 2. belșug, abundență, prisos, lux

progenitură *f.* descendent, urmaș, vlăstar, odraslă, copil

prognoză *f.* previziune, prognostic, prezicere

program *n.* orar, plan, indicator

programa *vb.* a planifica, a prevedea, a organiza

progres *n.* propășire, dezvoltare, înaintare, creștere, mers-înainte

prograsa *vb.* 1. a înainta, a propăși, a se dezvolta, a

crește, **a** spori. 2. **a** evolua, **a se** perfecționa, **a se** înnoi

progresie *f.* creștere, înaintare

progresiv, **-ă** *adj.* treptat, gradat, ascendent

progresist, **-ă** *adj.* înaintat, modern, avansat, luminat

prohibi *vb.* **a** opri, **a** interzice". **a** suporta, **a** îngrădi

prohibii; **a** *aqj.* oprit, interzis, ilegal, ilicit

prohibiție *f.* interdicție, oprire, restricție, stopare

prohod *n.* înmormântare, îngropăciune

proiect *n.* 1. plan, program, schiță. 2. inițiere, prevedere, preocupare

proiecta *vb.* 1. **a** plănui, **a** pune la cale, **a** intenționa, **a** prelimina, **a** gândi, **a** preconiza, **a** contura, **a** profila. 2. **a** azvârli, **a** împrăștia, **a** propulsa, **a** arunca

proiecție *f.* reflectare, oglindire, imagine

prolegomene *n. pl.* precuvântare, introducere, prolog

proliferare *f.* înmulțire, sporire, reproducere

prolific, **-ă** *adj.* roditor, productiv, fecund

prolix, **-ă** *adj.* încâlcit, confuz, neclar, încurcat

prolog *n.* introducere, precuvântare, cuvânt-înainte, prefață, predoslovie

promenadă *f.* plimbare, corso. **promisiune** *f.* făgăduială, angajament

promite *vb.* **a se** angaja, **a** făgădui, **a-și** da cuvântul, **a** asigura

promițător, **-oare** *adj.* încurajator, asigurător, dătător de speranțe

promontoriu *n.* prelungire, întindere (**în** mare)

promoroacă *f.* chiciură

promotor, **-oară** *adj.* animator, inițiator, propulsor

promoție *f.* serie, contingent, generație

promova *vb.* 1. **a** avansa, **a** înainta, **a** progresa. 2. **a** trece (clasa), **a** absolvi, **a** termina

prompt, **-ă** *adj.* imediat, grabnic, repede, operativ, expeditiv, neîntârziat

promptitudine *f.* rapiditate, operativitate, repeziciune

pronaos *n.* nartex, tindă

promulga *vb.* a semna, a sancționa, a publica (o lege)

pronie *f.* providență, divinitate, cer

pronostic *n.* prezicere, anticipare, prevestire

pronunța *vb.* a rosti, a articula, a comunica, a grăi, a vorbi, a exprima

pronunțat, **-ă** *adj.* accentuat, reliefat, subliniat, evidențiat, pregnant, proeminent

propaga *vb.* 1. a difuza, a răspândi, a împrăști, a risipi, a iradia. 2. a propovădui, a extinde, a transmite, a semăna

propagandă *f.* difuzare, publicitate

propășl *vb.* a progresa, a prospera, a se dezvolta, a înainta, a crește

propășire *f.* progres, dezvoltare, înaintare

propensiune *f.* înclinare, aptitudine, atracție

propice *adj.* favorabil, prielnic, binevenit, binefăcător

proporție *f.* 1. raport, relație, conexiune. 2. dimensiune, încredere, suprafață. 3. armonie, potrivire, congruență, echilibru

proporționa *vb.* a potrivi, a armoniza, a echilibra, a doza

propovădui *vb.* a propaga, a predice, a răspândi, a învăța

propoziție *f.* mesaj (scurt), comunicare, afirmare, enunț

proprietar *m.* posesor, deținător, stăpân

proprietate *f.* 1. posesiune, deținere, - stăpânire. 2. avut, avere, bunuri. 3. însușire, specific, caracteristică

propriu, **-ie** *adj.* 1. personal, particular, individual. 2. caracteristic, specific, distinctiv. 3. adecvat, indicat, nimerit, util

proptea *f.* sprijin, reazem, susținere, protecție, pilă

propti *vb.* a sprijini, a ajuta, a susține, a rezema

propulsa *vb.* a proiecta, a arunca, a trimite, a da avânt, a emite (forte)

propulsiv, -ă *adj.* stimulator, dinamic, incitant

propune *vb.* a recomanda, a preconiza, a plănuî, a sugera, a oferi

propunere *f.* sugestie, idee, recomandare, preconizare, programare

proră *f.* bot (la corabie)

proroc *m.* profet, prevestitor

proroci *vb.* a prezice, a prevesti, a preconiza, a profeţi, a prevedea

prorogare *f.* amânare

proscie *vb.* 1. a surghiuni, a exila, a izgoni, a expulza, a ostraciza. 2. a interzice, a opri, a condamna

proscris, -ă *adj. v.* surghiunit

proslăvi *vb.* a preamări, a omagia, a glorifica, a elogia

prosop *n.* ştergar

prosopopee *f.* personificare

prospect *n.* 1. program, plan. 2. anunţ, afiş, publicaţie

prospecta *vb.* a depista, a detecta, a identifica, a localiza

prospectivă *f.* viitorologie

prosper, -ă *m.f.* înfloritor, opulent, îmbelşugat, îndestulat, cu stare

prospera *vb.* a propăşi, a progresa, a înflori, a se dezvolta

prosperitate *f.* bunăstare, îndestulare, belşug, bogăţie, înflorire

prospeţime *f.* frăgezime, vitalitate, tinereţe, vigoare

prost, proastă *adj.* 1. netot, redus, neisprăvit, imbecil, nătărău, tâmpit, neghiob, nătâng, nerod, prostănac, stupid, gogoman, zezzec. 2. naiv, credul, fraier. 3. ignorant, neinstruit, nepriceput, primitiv, incult, înapoiat. 4. rudimentar, defectuos, necorespunzător,

nefavorabil, neplăcut, neprielnic, rău

prostănac, -ă *adj.* stupid

prosterna *vb.* a se închina, a se pleca, a se umili

prostesc, -ea scă *adj.* 1. stupid, illogic, nerațional, neghiob, inept, netot. 2. mizerabil, primitiv, de rând

prostește *adv.* necugetat, illogic, stupid, primitiv

prosti *vb.* a se buimăci, a se tâmpi, a (se) înșela, a (se) păcăli

prostie / 1. ineptie, neghiobie, absurditate, tâmpenie, stupiditate. 2. fleac, nimicuri, aiureală

prostime *f.* gloată, mulțime, sărăcime

prostire *f.* cearșaf

prostit, -ă *adj.* 1. înșelat, păcălit, tras pe sfoară. 2. zăpăcit, năucit, uluit

prostituare *f.* 1. desfrânare, prostituție, necinstire. 2. înjosire, degradare, pângărire, terfelire, decădere

prostituție *f.* desfrâu, degradare, corupție, înjosire

prostituată *f.* cocotă, femeie de stradă, târfă, damă

prostovan, -ă *adj.* prostănac, tembel, stupid, nerod

prostrație *f. v.* apatie

protagonist, -ă *m.f.* actor, corifeu, promotor, (fig.) fruntaș, cap

protector, -oare *adj.* ocrotitor, apărător, pavăză, susținător, sprijinitor

protecție *f.* 1. ocrotire, apărare, sprijin, susținere. 2. pavăză, scut, paza

protegul *vb. v.* proteja

proteic, -ă *adj.* fluctuant, labil, instabil, oscilant, variabil

proteja *vb.* a ocroti, a apăra, a ajuta, a favoriza, a sprijini, a părtini

protest *n.* reclamație, critică, nemulțumire, plângere, jalbă.

protesta *vb.* reclama, a fi nemulțumit, a cârti, a se plânge

protipendadă *f.* elită, nobileme, aristocrație

protocol *n.* 1. ceremonial, formalitate, fast. 2. tratat, acord, document

protocolar, -ă *adj.* ceremonios, formal, ritos

prototip *n.* model, tipar, exemplu

protuberanță *f.* proeminență, excrescență, relief

proțap *m.* prăjină, pârghie, par

proțăpi *vb.* a se posta, a se fixa, a se înfige, a se înțepeni

proveni *vb.* a se trage, a se obârși, a izvorî, a rezulta

proveniență *f.* obârșie, origine, sursă, izvor, sorginte

proverb *n.* zicală, zicătoare, pare-mie, spunere

proverbial, -ă *adj.* vestit, arhicunoscut, de pomină, bine știut

providență *f.* divinitate, dumnezeu, pronie, cer

providențial, -ă *adj.* divin, ceresc, dumnezeiesc, salvator, salutar

provincial, -ă *adj.* regional, rural, local

provincialism *n.* regionalism, ruralism, localism

provincie *f.* regiune, ținut

provizie *f.* 1. rezervă, stoc, depozit. 2. rație, tain, porție

provizoriu, -ie *adj.* temporar, vremelnic, trecător, efemer

provoca *vb.* 1. a instiga, a ațâța, a excita, a întărâta. 2. a cauza, a declanșa, a produce. a stârni, a determina, a face

provocator, -oare *adj.* 1. excitat, ațâțător, stimulat. 2. instigator, sedicios

proxenet *m.* codoș, pește

proxim, -ă *adj.* cel mai apropiat, imediat, nemijlocit

proximitate *f.* vecinătate

prozaic, -ă *adj.* banal, obișnuit, comun, de rând, șters

prozaism *n.* banalitate, platitudine, proză

proză *f.* 1. narațiune, povestire, epică. 2. (fig.) platitudine, banalitate, prozaism

prozeli *t în.f.* convertit, adept, emul, ucenic
prozelitism *n.* atragere, convertire, atașament
(religios)

prozodie *f.* versificație

prudent, -ă *adj.* prevăzător, circumspect, precaut, atent, grijuliu, vigilent

prudență *f.* prevedere, precauție, atenție, vigilență, circumspecție

prunc *m.* copil, țănc, minor

pruncie *f.* copilărie, imaturitate, junețe

prund *n.* pietriș, prundiș

prundar *m.* codobatură

prundaș *în* **1.** codobatură. **2.** fluierar

prundiș *n. v.* prund

prurit *n.* mâncărime

prusac, -ă *adj.* **1.** nemțesc, german. **2.** (fig.) milităros, agesiv

psalmodia *vb.* **a** înota, **a** cânta (încet), **a** murmura, **a** recita (lent)

psalt *m.* dascăl (biserică), cântăreț, cantor

pseudonim *n.* (supra) nume (fictiv)

psihic *n.* suflet, spirit, viața interioară, structură
lăuntrică

psiholog *m.* analist, observator

psihologie *f.* spiritualitate, mentalitate, psihic

psihologic, -ă *adj.* psihic, sufletesc, spiritual

psihopat, -ă *m.f.* dezechilibrat, suferind, tâcnit,
(cam) nebun, smintit

psihopatie *f.* dereglare, dezechilibru (psihic),
sminteală

psihoză *f.* nevroză, surescitare, obsesie, idee fixă

puber, -ă *adj.* nubil, necopt, copil

public1 *n.* mulțime, lume, colectivitate, popor,
populație

public2, -ă *adj.* comun, general, obștesc

publica *vb.* **a** tipări, **a** edita, **a** imprima, **a** scoate

publicație *f.* periodic „ziar, tipăritură, organ, foaie, jurnal. **publicist** *m.* jurnalist ziarist, gazetar

publicistică / jurnalism, ziaristică **publicitate** / reclamă, anunțuri, propagandă **puchinos, -oasă** *adj. v.* murdar **pucioasă** / sulf

pudic, -ă *adj.* rușinos, sfios, decent, reținut, nevinovat

pudoare / decență, sfială, reticență, rezerve, inocență

pudră / pulbere, praf

pueril, -ă *adj.* copilăresc, infantil, naiv, copilăros, imatur

puf *n.* 1. scamă. 2. blăniță. 3. pământuf

pufăi *vb.* a fuma, a pâcăi

pufni *vb.* a izbucni, a țâșni

pufos, -oasă *adj.* scămos, afânat, moale

pugilat *n.* box, pugilism

pugilism *n.* pugilat

pugilist *m.* boxer

puhav, -ă *adj.* 1. buhăit, gras, obez, umflat. 2. afânat, moale, înfioat

puhoi *n.* torent, șuvoi, râu, revărsare, val

pui *m.* progenitură, prăsilă, copil, făt

puiandru *m.* 1. pui. 2. copăcel, puiet

puică *f.* 1. găinușă, găină. 2. iubită, drăguță

puișor *m.* i. pui, puiut, copilaș, țânc. 2. doniță. 3. periniță

pulbere *iv.* praf

pulover *n.* flanel, sveter, jersey

pulpă *f.* 1. carne. 2. coapsă

puls *n.* 1. pulsație. 2. ritm

pulsa *vb.* 1. a palpa, a zvâcni, 2. atresălta

pulsație *f.* zvâcnire, palpitație, palpit, ritm, bătaie

pulveriza *vb.* 1. a face praf, a sfărma, a distruge, a fărâmița. 2. a atomiza, a vaporiza, a iriza, a difuza

pumn *m.* ghiont

pumnal *n.* stilet, jungher, şiş, cuţit

punct *n.* 1. loc, parte, limită. 2. moment, stadiu, fază, etapă. 3. categorie, diviziune, paragraf, articol. 4. (interj.) gata

puncta *vb.* *a* marca, *a* sublinia, *a* reliefa, *a* însemna

punctaj *n.* plan, ordine, succesiune, urmare

punctat, -ă *adj.* însemnat, marcat; - pistriuat

punctual, -ă *adj.* riguros, *la* timp, exact, parolist

punctualitate *f.* exactitate, rigoare, precizie

puncţie / înţepare, injectare, străpungere

pune *vb.* 1. *a* aşeza, *a* depune, *a* fixa. 2. *a* aşterne, *a* întinde, *a* rândui. 3. *a* alege, *a* desemna, *a* înscăuna. 4. *a* obliga, *a* sili, *a* constrânge

pungaş /*w.* *v* hoţ

pungă *f.* 1. părtmoneu, săculeţ, pungoci. 2. umflătură, puroi, inflamaţie

pungăşie *f.* *v.* escrocherie

punte *f.* 1. pod, podeţ, trecere 2.

corvetă, bord **pupa** *vb.* *a* săruta, *a* îmbrăţişa, (reg.) aţuca

pupătură *f.* sărut, sărutare, sărutat, pupic

pupăză *f.* *cuc* armenesc

pupitru *7?*. 1. bancă. 2. catedră, **pur**, -ă a1. curat, nepătat, neamestecat, nativ. 2. neviciat, neprihănit, imaculat, ingenuu, inocent. 3. ideal, platonice

puradei *m.* copil

purcede *vb.* 1. *a* pleca, *a* porni, *a* se duce. 2. *a* începe, *a* proveni, *a* izvorî

purcoi *n.* grămadă, morman **purgativ** *n.* laxativ, curăţenie **purifica** *vb.* 1. *a* curăţa, *a* primeni, *a* înnoi, *a* îmbrospăta. 2. *a* epura, *a* elimina, *a* limpezi

puritanism *n.* austeritate, sobrietate, rigorism

puritate *f.* 1. castitate, nevinovăţie, inocenţă, candoare. 2. curăţenie, limpezime, claritate **puroi** *n.* coptură

puroios, -oasă *adj.* purulent, copt **purpuriu**, -ie *adj.*

vișiniu, sângeriu, rubiniu, porfiriu

purta *vb.* 1. a duce, a căra, a transporta. 2. a obișnui, a avea, a arăta. 3. a se comporta, a se manifesta

purtare *f.* conduită, comportament, atitudine, ținută

purtat, -ă *a < e* uzat, vechi, deteriorat

purtător, -oare *adj.* 1. aducător, transportor. 2. deținător, posesor. 3. agent

purulent, -ă *adj.* supurant, copt, puraiat

pururi *adv.* mereu, totdeauna, permanent, continuu, veșnic, neîncetat

puseu *n.* criză, atac

pustă *f.* stepă, câmpie

pustietate *f.* deșert, pustiu, sălbăticie

pustii *vb.* a devasta, a distruge, a nimici, a ruina, a face praf

pustiitor, -oare *adj.* nimicitor, devastator, distrugător, ruinător

pustiu, -ie *adj.* 1, gol, deșert, necultivat, nelocuit, părăginit, părăsit. 2. zadarnic, fără rost, inutil, fără sens

pustnic *m.* schimnic, anahoret, ascet, eremit, sihastru

pustnicie *f.* schimnicie, sihăstrie, asceză, singurătate

pustulă *f.* bubuliță, coș, furuncul

pușcăriaș *m.* deținut, condamnat, închis

pușcărie *f.* închisoare, temniță, penitenciar, gherlă, pârnaie

pușlama *f.* lichea, secătură, derbedeu, haimana, canalie

puștan *m.* băiețandru, copilandru

puștancă *f.* fetișcană, adolescentă

puști *m.* băietan, copilandru, tanc, năpârstoc

puștoaică *f.* fetișcană, puștancă, adolescentă

putea *vb.* 1. a fi în stare, a fi capabil, a avea putere. 2. a fi posibil, a fi permis, a avea voie, a avea dreptul.

3. a se cădea, a se cuveni, a fi potrivit

putere *f.* 1. forță, tărie, putință, voinicie. 2. vigoare,

sănătate, energie. 3. autoritate, stăpânire, cârmuire.
4. împuternicire, competență, valabilitate, valoare, eficacitate

puternic, -ă *adj.* 1. tare, robust, viguros, zdravăn. 2. intens, viu „pătrunzător. 3. influent, autoritar, dominant, convingător, impozant

putință *f.* putere, capacitate, posibilitate

putoare *f.* 1. duhoare, miasmă, infecție. 2. prostituată, femeie stricată. 3. om leneș, jigodie, haimana

putred, -ă *adj.* 1. stricat, descompus, alterat, putrezit. 2. cangrenat, purulent. 3. corupt, viciat, decăzut, imoral

putrefacție / descompunere, dezagregare, alterare, putrezire

putregai *n.* 1. stricăciune, putreziciune, descompunere, alterare. 2. viciu, corupție, josnicie

putregăit, -ă *adj. v.* putred

putrezi *vb.* 1. a se strica, a se descompune, a se altera. 2. a se cangrena

putreziciune / 1. mortăciune, cadavru, hoit. 2. corupție, viciu, descompunere

puturos, -oasă *adj.* 1. infect, rău mirositor, pestilențial. 2. leneș, trândav

puturoșle / lene, trândăveală, comoditate **puț** *n.* 1. fântână. 2. sondă **puți** *vb.* a duhni, a mirosi (rău) **puțin, -ă**

adj. 1. nițel, insuficient, neglijabil, oleacă, o țără, mic. 2. redus, firav, scund, mărunț. 3. efemer, trecător, scurt, rar **puținătate** / micime, scurtime **puțințel** *adv.* olecuță, prea puțin, nițeluș

puzderie / mulțime, droaie, noian, grămadă

rabat *n.* reducere, scăzământ, bonificație

rabiāt, -ă *adj.* furios, turbat, furibund, nebun, smintit

rable *f.* turbare

rablagit, -ă *adj.* deteriorat, degradat, hodorogit, stricat, ruinat, uzat

rablă *f.* 1. vechitură, ruină. 2. mârțoagă, gloabă

rabota *vb.* a răzui, a netezi

rac *în* 1. tirbușon. 2. cancer, neoplasm

racem *m.* ciorchine

rachiu *n.* țuică, vinars, palincă, holercă, (fig.) agheasmă

racilă *f.* neajuns, cusur, defect, meteahnă, beteșug

raclai *n.* chiuretaj, avort

racă a sicriu, coșciug.

racola *vb.* a recruta, a strânge, a aduna, a reuni

racord *n.* 1. legătură, bransament, înădătură, joncțiune. 2. holendru

rade *vb.* 1. a se bărbieri. 2. a răzui, a curăța. 3. a nimici, a distruge, a reteza

radia *vb.* 1. a difuza, a degaja, a propaga, a împrăști. 2. a străluci, a lumina. 3. a șterge, a anula, a înlătura, a desființa

radiator *n.* calorifer

radiație *f.* difuzare, degajare, împrăștiere, răspândire

radical, -ă *n. adj.* 1. (n.) rădăcină. 2. esențial, capital, fundamental, total

radical *adv.* complet, din temelie, totalmente, cu desăvârșire

radieră *f.* gumă(șterse)

radios, -oasă *adj.* 1. strălucitor, luminos. 2. fericit, încântat, vesel

rafală *f.* dezlănțuire, răbufnire, bătaie

rafina *vb.* 1. a distila. 2. a înnobila, a perfecționa, a stila

rafinament *n.* 1. finețe, noblețe, calitate, bun-gust, distincție. 2. viclenie, perfidie

raft *n.* poliță, etajeră

rage *vb.* a mugi, a urla, a răcni

ral *n.* paradis, eden, cer

raid *n.* incursiune, raită, trecere

raion *n.* sector, cartier, parte, secție

raită *f.* tur, ocol, vizită, raid

ralia *vb.* a adera, -ă se alătura, a se uni, a fi de acord

ram *n.* 1. cracă, ramură. 2. ramificație, sector, diviziune, secție

ramă *f.* 1. vâslă, lopată. 2. cadru, cercevea, pervaz

rambursa *vb.* a restitui, a înapoia, a reda

ramifica *vb.* a se divide, a se ramuri, a se diviza, a face brațe

ramificat, -ă *adj.* rămuros, arborescent, divizat

ramificație *f.* diviziune, ramură, braț, parte

ramoleală *f.* senilitate, degradare, îmbătrânire

ramoli *vb.* a se seniliza, a se hodorogi, a se rablagi, a se degrada

rampă *f.* 1. platformă. 2. balustradă, rezemătoare, parapet. 3. barieră

ramură *f.* 1. cracă, creangă, ram.

2. brânșă, categorie, specialitate, de meniu

rană *f.* 1. leziune, plagă, vătămătură. 2. suferință, chin, durere

ranchiună *f.* ură, invidie, pizmă, dușmănie, resentiment

randament *n.* 1. capacitate, potențial, eficacitate. 2. beneficiu, spor, profit, folos, productivitate

rang *n.* 1. demnitate, titlu, grad. 2. treaptă, funcție, poziție, situație

rangă *f.* bară, drug, cange

raniță *f.* rucsac, bagaj (de spate)

rapace *adj.* hrăpăreț, lacom, nesătul

rapacitate *f.* lăcomie, egoism, avariție

rapăn *n.* râie, jeg, murdărie

rapid, -ă *adj.* 1. iute, repede, sprinten, ager. 2. grabnic, imediat, prompt, în viteză, neîntârziat

rapiditate *f.* 1. viteză, iuțeală. 2. grabă, promptitudine

raport *n.* 1. relație, contact, legătură. 2. relatare,

expunere, dare de seamă

raporta *vb.* a referi, a relata, a prezenta, a înfățișa'
rapt *n.* furt, jaf, sustragere **rar**, -ă *adj.* 1. distanțat, rarefiat. 2.

puțin, deosebit, valoros, ales, scump

3. (adv.) rareori, arar, uneori.
câteodată

rarefiat, -ă *adj.* rărit, rar, puțin **rareori** *adv.* uneori,
rar, câteodată, din când în când, arar

rariște *f.* luminiș, răriș, poiană, răritură

raritate *f.* excepție, curiozitate, ne-obișnuință

rasă *f.* 1. soi, specie, varietate, sort. 2. anterior

rasial, -ă *adj.* rasist, segregaționist

rasoll *vb.* a lucra superficial, de mântuială, a da
peste cap

rașpel *n.* pilă

rata *vb.* a pierde, a suferi un eșec, a nu izbuti, a da
greș

ratat, -ă *adj.* 1. neizbutit, neîmplinit, pierdut. 2.
eșuat, irosit, necopt

rată *f.* 1. cotă, parte, tranșă. 2. procent. 3. curs,
valoare

rateș *n. v.* han

ratifica *vb.* a întări, a aproba, a confirma

rație *f.* porție, tain, parte

raționa *vb.* a chibzui, a judeca, a cântări, a cugeta, a
medita

rațional, -ă *adj.* logic, judicios, rezonabil, cuminte,
chibzuit, cumpănit

raționaliza *vb.* a limita, a porționa, -ă restrânge
(consumația)

raționament *n.* judecată, gândire, calcul, argument

rațiune *f.* 1. gândire, minte, inteligență, judecată. 2.
temei, motiv, cauză, justificare, îndreptățire, rost

ravagii *n. pl.* pustiiri, distrugeri, pagube, prăpăd

rază *f.* radiație, fâșie, dâră, dungă, lumină, strălucire

razie *f.* inspecție, control

razna *adv.* haihui, aiurea

răbda *vb.* 1. a suferi, a suporta, a îndura, a pătimi, a tolera. 2. a se abține, a se stăpâni, a se înfrâna

răbdare *f.* paciință, persistență, stăruință

răbdător, -oare *adj.* tenace, stăruitor, rezistent, răbduriu, perse

răbdurlu, **-ie** *adj.* **v.** răbdător răboj *n.* 1. semn, însemnare. 2. calcul, socoteală răbufni *vb. v.* izbucni răcan *m.* recrut

„răceală *f.* 1. gripă, guturai. 2. reținere, rezerve, reticență, apatie, indiferență

răchită *f.* lozie, mlață

răci *vb.* 1. a se gripa. 2. a refrigerarea, a fi rece

răcit *or n.* frigider, frigo, refrigerator

răcitur *ap/*, piftie

răcnet *n.* urlet, strigăt

răcni *vb.* a urla, a striga, a țipa, a se răsti, a vocifera

răcoare *f.* 1. rece, răcoreală, reveneală, (cam) frig. 2. închisoare, temniță

răcori *f. pl.* flori

răcori *vb.* 1. a se răci, a se face răcoare. 2. (fig.) a se calma, a se liniști, a se potoli

răcoros, -oasă *adj.* reavăn, răcoritor, înviorător

rădăcină *f.* 1. radical. 2. sursă, origine, izvor, bază, temei, cauză rădvan *n.* caleașcă, trăsură, brișcă răfui *vb.*

1. a se socoti, a lichida, a plăti. 2. a se certa, a se încăiera, a se confrunta, a se lupta „răfuială *f.* confruntare, vendetă, încăierare

răgaz *n.* 1. tihnă, repaus, liniște. 2. timp, răspas, răstimp, păsuire răget *n.* urlet, răcnet, muget răgușear laringită, disfonie rămașag *n.* pariu, prinsoare, legământ

rămășiță *f.* rest, relicvă, restanță rămâne *vb.* a. a sta, a zăbovi, a nu

pleca. 2. a dăinui, a dura, a continua, a prisosi

rămuros, -oasă *adj.* rămurat, crengos, ramificat

răni *vb.* 1. a leza, a vătăma, a accidenta, a contuziona. 2. a jigni, „a ofensa, a umili, a insulta

răpănos, -oasă *adj. v.* nespălat

răpciugă *f.* morvă; mârtoagă, gloabă

răpi *vb.* 1. a fura, a jefui, a prăda, a sustrage, a jecmăni. 2. a încânta, a fermeca, a vrăji

răpitor, -oare *adj.* 1. hrăpăreț, jecmănitor, prădalnic. 2. minunat, încântător, fermecător

răposa *vb.* a muri, a deceda, a dispărea

răpune 1. a ucide, a nimici, a omorî, a desființa. 2. a birui, a înfrânge, a copleși, a răzbi

rări *vb.* a distanța, a spația

rărunchi *în* rinichi

răsădi *vb.* a planta, a semăna

răsări *vb.* a germina, a se ivi, a crește, a se înălța, a apărea **răsărit** *n.* 1. est, soare-răsare, orient. 2. apariție, ivire, început

răsărit, -ă *adj.* (fig.) valoros, isteț, capabil, deosebit

răsăritean, -ă *adj.* oriental, estic

răscoală *f.* răzvrătire, revoltă, rebeliune, răzmeriță, insurgență, seditiune

răscoli *vb.* 1. a răvăși, a scotoci, a scormoni, a stârni. 2. a tulbura, a agita, a răzvrăti, a revolta. 3. a impresiona, a mișca, a emoționa, a zgudui

răscolitor, -oare *adj. v.* impresionant

răscopt, -oaptă *adj.* prăjit, tare - **răscrolt, -ă** acă tăiat, fasonat, croit, modelat

răscruce *f.* răspântie, încrucișare, nod, întretăiere

răscula *vb.* a răzvrăti, a revolta, a ațâța

răscumpăra *vb.* 1. a plăti, a recompensa, a obține (prin schimb) 2. a face destul, a ispăși, a salva **răscunoscut, -ă** *v.* notoriu **răsfăț** *n.* alintare, mângâiere, răzgâiată

răsfăța *vb.* 1. a alinta, a dezmierda, a mângâia, a răzgâia. 2. a huzuri, a se lăfăi

răsfățat, -ă 1. alintat, răzgâiat, capricios, prost-

crescut. 2. îmbuibat, satisfăcut, arogant

răsfira *vb.* a presăra, a risipi, a dispersa, a rășchira

răsfoi *vb.* a frunzări, a foileta

rășfrânge *vb.* a reflecta, a oglindi, a repercuta

răspas *n. v.* răgaz

răspăr *n. 1.* opoziție, împotrivire. 2. răfuială, conflict

răspicat, **-ă** *adj.* limpede, clar, lămurit, hotărât, decis, categoric, ferm

răspândi *vb. 1.* a difuza, a împrăști, a răsfira. 2. a emana, a radia, a propaga

răspândit, **-ă** 4 1. împrăștiat, difuzat, întins, risipit. 2. cunoscut, generalizat, reputat

răspântie *f.* răscruce, întretăiere, încrucișare, intersecție, nod

răsplată *f.* recompensă, gratificație, plată

răspopi *vb.* a caterisi, a excomunica

răspunde *vb. 1.* a replica, a riposta, a da răspuns. 2. a " corespunde, a satisface, a se potrivi, a garanta. 3. a da socoteală, a fi responsabil

răspundere *f.* responsabilitate, sarcină, obligație, îndatorire

răspuns *n. 1.* replică, ripostă. 2. rezolvare, soluție, dezlegare

răstălmăci *vb.* a deforma, a mistifica, a diforma, a contraface

răști *vb.* a țipa, a se stropși, a striga, a urla, a se oțărî, a zbiera

răstigni *vb.* a crucifica, a martiriza

răstimp *n.* interval, perioadă, durată, răspas

răstit, **-ă** *adj.* aspru, pornit, repezit, amenințător, ostil, acuzator, mânios

răsturna *vb. 1.* a da peste cap, a prăvăli, a rostogoli. 2. a doborî, a inversa

răsuci *vb.* a rula, a suci, a învâltăci, a încolăci, a roti, a învârti

răsufila *vb. i.* a respira, a lua aer. 2. a se odihni, a fi

tihnit, **a se destinde**. 3. **a se scurge**, **a transpira**, **a de-conspira**

răsuflat, **-ă a < e v.** învechit

răsuflătoare **f.** aerisire, deschidere, gaură

răsuna **vb.** **a vui**, **a ani**, **a hăui**, **a suna**, **a produce** ecou, **a vibra**

răsunet **n.** 1. ecou, vibrație, rezonanță. 2. vâlvă, faimă, impresie

răsunător, **-oare** **adj.** 1. vibrant, sonor. 2. impresionant, faimos, memorabil

rășchira **vb.** **a răsfira**, **a împrăștia**, **a difuza**, **a depărta** rășchitor **/?** depănătoare rășinoase **f. jri.** conifere rășlui **vb.** **v.** desprinde rășpălui **vb.** **a pili**

rătăci **vb.** 1. **a încurca**, **a greși**, **a pierde** (drumul). 2. **a colinda**, **a hoinări**

rătăcit, **-aadj.** 1. răzleț, hoinar. 2. tulburat, întunecat, aiurit

rătăcitor, **-oare** **adj.** pribeag, hoinar, vagabond

rățoială **f.** răsteală, stropșeală

rățușcă **f.** boboc

rătez **n.** zăvor, închizătoare

rău1 **adv.** incorect, inexact, greșit, nefavorabil, supărător, deplorabil

rău2 **n.** neajuns, neplăcere, dezavantaj, nenorocire, suferință, chin

rău, rea3 **adj.** 1. afurisit, mizerabil, brutal, neomenos, aspru, nedomolit, aprig, crâncen, violent, neîmblânzit, feroce. 2. neplăcut, dăunător, nepotrivit. 3. uzat, rupt, stricat, degradat

răufăcător **m.** ticălos, infractor, delincvent, hoț, criminal *

răutate **f.** 1. neomenie, violență, brutalitate, cruzime, sălbăticie. 2. maliție, venin, cinism, sarcasm, ură, rea-voință

răutăcios, **-oasă** **adj.** 1. dușmănos, ostil, hain, veninos, malițios. 2. ironic, caustic, cinic, arogant

răvaș *n.* scrisoare, epistolă, bilet
răvășeală *f.* dezordine, haos, bram-bureală *

răvăși *vb.* a răscoli, a scotoci, a scormoni, a împrăștia
răzbate *vb.* 1. a reuși, a răzbi, a depăși, a trece (înainte). 2. a străbate, a pătrunde, a se strecura, a ajunge
răzbi *vba.* a răzbate, a înainta, a trece, a depăși. 2. a izbuti, a birui, a dovedi. 3. a copleși, a cuprinde; a doborî, a înfrânge

război *vb.* v. luptă
război *n.* 1. bătălie, luptă, conflagrație, conflict, măcel. 2. ceartă, vrajbă, neînțelegere
războinic, -ă *adj.* belicos, agresiv, bătaios, certăreț
răzbuna *vb.* 1. a se lumina, a se însenina, a se limpezi. 2. a se răfui, a se revanșa, a plăti
răzbunător, -oare revanșard, ranchiunos, vindicativ
răzgâia *vb.* v. alinta
răzgândi *vb.* a-și schimba părerea, a reveni, a retracta

răzleț, -cață *adj.* rătăcit, disparat, izolat, pribeag
răzleți *vb.* v. împrăștia. **răzmeriță** *f.* răsccoală, răzvrătire, revoltă, rebeliune
răzor *n.* 1. hat, hotar, ogor, țelină, pârlăoagă. 2. brazdă, strat

razul *vb.* a rade, a racla. **răzvrăti** *vb.* v. răscula
rfică *f.* ceartă, conflict, sfadă, dușmănie, neînțelegere
rficăi *vb.* a scurma, a scormoni, a zgâria, a râma; a zgândări, a irita, a indispune

râde i. a face haz, a hohoti, a se veseli
râie a scabie, rapăn
râios, -oasă *adj.* scabios, rapăn, jegos, murdar
râma *vb.* a scurma, a râcăi, a scormoni
râmat or m. porc
rână *f.* coastă, șold
rânced, -ă *adj.* alterat, stricat, descompus
râncheza *vb.* a necheza
rând *n.* 1. șir, serie, linie, convoi. 2. dată, moment

rândaş *m.* servitor, slujitor, slugă, angajat
rândui *vb.i.* *a* aranja, *a* ordona, *a* înseria, *a* alinia, *a* dispune, *a* înşirui

rândulală *a* 1. ordine, sir, regulă, normă, canon, dispoziţie, aranjare. 2. protocol, ritual, ceremonial, tipic

sunt *vb.* *a* curăţa, *a* scoate gunoiul

rânji *vb.* *a* se strâmba, *a* se jimba, *a* ricana

rânză *f.* pipotă; stomac

rântaş *n.* prăjeală

râpă *f.* ponor, rovină, surpătură, văgăună

râs1 *n.* râset, grimasă

râs2 *m.* linx

râşni *vb.* *a* măcina, *a* fărâma **rât** *n.* *i.* bot, gură. *ii.* ponor, păşune, pajişte **râu** *n.* apă (curgătoare), puhoi, vale
râuleţ *n.* pârâu

râvnă *f.* 1. silinţă, zel, hărnicie, sânguinţă. 2. ardoare, pornire, entuziasm

râvni *vb.* *a* aspira, *a* dori, *a* tinde, *a* jindui, *a* pofti, *a* năzui, *a* lacomi

râvnttor, -oare *adj.* lacom, avid, doritor, amator

reabilita *vb.* *a* restabili, *a* repune (în drepturi)

rea-credinţă *f.* necinste, perfidie, ipocrizie

reactualiza *vb.* *a* reînvia, *a* reînnoi, *a* reface

reacţie *f.* ripostă, replică, răspuns

reacţiona *vb.* *a* replica, *a* da răspuns, *a* riposta, *a* înfrunta

reacţionar, -ă *adj.* retrograd, înapoiat, conservator

real, -ă *adj.* adevărat, corect, obiectiv, palpabil, aievea, efectiv

realism *n.* adevăr, concreteţe, pragmatism

realist, -ă *adj.* practic, pragmatic, concret, efectiv

realitate *f.* adevăr, existenţă, materie, obiectivitate

realiza *vb.* 1. *a* executa, *a* înfăptui, *a* efectua, *a* face, *a* săvârşi, *a* făuri. 2. *a* obţine, *a* câştiga, *a* dobândi. 3. *a* înţelege, *a* concepe

realizabil, -ă *adj.* posibil, virtual, potenţial, eventual,

probabil

realizare *f.* 1. făurire, înfăptuire, împlinire. 2. creație, operă, lucrare

realmente *adv.* efectiv, de fapt, cu adevărat

reaminti *vb.* a reîmprospăta, a rememora

reangaja *vb.* a reprimi

reanima *vb.* a reînsufleți, a reda
vieții

reaparitie *f.* revenire, reivire

reaseza *vb.* a repune, a reordona, a restructura

reavăn, -ă *adj.* jilav, umed

reazem *n.* 1. rezemătoare, proptea. 2. sprijin, ajutor,
pilă

rebarbativ, -ă *adj.* neplăcut, respingător, antipatic,
odios

rebegit, -ă *adj.* zgribulit, înfrigurat, înghețat,
amorțit, slăbit

rebel, -ă *adj.* răzvrătit, nesupus, insurgent, revoltat,
potrivnic, recalcitrant

rebeliune *f. v.* răsccoală

rebus *n.* șaradă, enigmă

rebut *n.* deșeu, nonprodus

recalcitrant, -ă *adj.* îndărătnic, nesupus, rebel,
refractor, protestatar

recapitula *vb.* a rezuma, a sintetiza, a relua, a
revedea

recapitulativ, -ă *adj.* rezumativ, sintetizând

rece *adj.* 1. (fig.) insensibil, indiferent, neutru,
imposibil. 2. inert, mort, țeapăn, rigid.

recensământ *n.* catagrafie, numărătoare,
înregistrare

recent, -ă *adj.* proaspăt, nou, actual

recenzie *f.* cronică, comentariu, prezentare (de
carte)

recepta *vb. v.* recepționa

receptiv, -ă *adj.* primitiv, deschis, sensibil

recepție *f.* 1. primire, reuniune, ospăț, banchet. 2. primire, captare, înregistrare

recepționa *vb.* a primi, a prinde, a capta, a recepta

recesiune *f.* declin, decădere, criză

rechema *vb.* a revoca, a retrage **rechizitoriu** *n.* învinuire, acuză, inculpare

rechiziție *f.* strângere, adunare, confiscare, sechestrare, preluare

rechiziționa *vb. v.* sechestra

recidivă *f.* recădere, repetare, recurență, reversiune

recipient *n.* vas

recipisă *f.* chitanță, adeverință, dovadă (scrisă)

reciproc, -ă *adj.* mutual, viceversa

recita *vb.* a declama, a rosti, a spune, a reproduce (versuri)

recitativ *n.* melopee

recâștiga *vb.* a recăpăta, a reprimi, a recuceri

reclama *vb.* 1. a cere, a revendica, a. pretinde. 2. a se plânge, a protesta, a denunța, a demasca. 3. a necesita, a se impune

reclamat, -ă *adj.* pârât, învinovățit, denunțat, demascat

reclamație *f.* plângere, jalbă, cerere, petiție

reclamă *f.* publicitate, anunțuri, afișe

reclădi *vb.* a reface, a reconstrui **recluziune** *f.* închisoare, detenție, pușcărie

recognoscibil, -ă *adj.* identificabil, cognoscibil

recolta *vb.* a culege, a strânge, a aduna

recoltă *f.* bucate, rod, produse, cereale

recomanda *vb.* l-a indică, a preconiza, a prescrie, a propune. 2. a se prezenta, a se arăta

recomandabil, -ă *adj.* oportun, indicat, bun, potrivit, adecvat

recomandare *f.* 1. propunere, prezentare, indicare, preconizare. 2. aviz, sugestie, directivă

recompensa *vb.* a răsplăti, a gratifica *i*

— **recompensă** /. răsplată, gratificație, plată, compensație, despăgubire

reconcilia *vb.* a (se) împăca, a concorda, a se regăsi

recondi (**iona** *vb.* a reface, a repara, a restabili

reconforta *vb.* a se reface, a se întări, a se întrema

reconfortant, -ă *adj.* întăritor, tonic, fortifiant, recreativ

reconsidera *vb.* a revalorifica, a aprecia

reconstitui *vb.* a restabili, a reface, a recompune, a întregi

reconstrui *vb.* a restaura, a reclădi, a reface, a reconstrui

record *n. t* performanță, (mare) succes

recordman *m.* campion, performeur

recrea *vb.* a se odihni, a se destinde, a se reface, a se relaxa, a se deconecta, a se reconforta

recreativ, -ă *adj. v.* odihnitor

recreație *f.* destindere, pauză, odihnă, relaxare

recrimina *vb.* a acuza, a învinováți, a reproșa

recrudescentă *f.* înrăutățire, intensificare

recrut *m.* răcan, boboc, începător, novice

recruta *vb.* a aduna, a angaja, a atrage; a încorpora

rectangular, -ă *adj.* dreptunghiular

rectifica *vb. v.* corecta

rectificare *f.* 1. corectare, îndreptare. 2. corectură, corectiv, revenire

rectiliniar, -ă *adj.* drept, rectiliniu, ortoscopic

recul *n.* dare înapoi, retragere

reculege *vb.* 1. a-și reveni, a se regăsi. 2. a se concentra, a medita

recunoaște *vb.* 1. a identifica, a ști, a cunoaște. 2. a admite, a mărturisi, a accepta. 3. a deosebi, a distinge, a discrimina

recunoaștere *f.* 1. identificare, acceptare, acord. 2. apreciere, considerație, stimă, prestigiu, faimă

recunoscător, -oare *adj.* obligat, dator

recunoscut, -ă **adj.** 1. identificat, admis, acceptat. 2. consacrat, apreciat

recunoștință **f.** grațitudine, mulțumire, îndatorire (morală)

recupera **vb.** a recâștiga, a recăpăta, a obține, a redobândi

recurență / revenire, repetare, recidivă

recurge **vb.** a apela la, a solicita, a cere. 2. a folosi, a utiliza

recurs **n.** 1. cerere, solicitare. 2. apel, contestare (juridică)

recuza **vb.** a respinge, a refuza, a-nega, a tăgădui

recviem **n.** serviciu funebru, misă

recuzită **f.** ustensile (în spectacole)

reda **vb.** 1. a restitui, a înapoia, a da înapoi. 2. a reproduce, a reprezenta, a oglindi, a înfățișa, a exprima, a reflecta

redacta **vb.** a compune, a elabora, a formula, a scrie, a concepe

redempțiune **f.** mântuire, renaștere

redeștepta **vb.** a trezi, a suscita, a reînvia, a reanima, a reaminti, a evoca

rediu **n. v.** crâng

redresa **t.** a remedia, a îndrepta, a reface, a înviora, a remonta

reduce **vb.** 1. a micșora, a scurta, a diminua, a scădea, a împuțina. 2. a descrește, a atenua, a încetini... 3. a limita, a mărgini, a rezuma. 4. a constrânge, a obliga, a sili

redus, -ă **adj.** 1. micșorat, scăzut, restrâns, limitat. 2. mărginit, prost

reducere **f.** 1. micșorare, scădere, diminuare, limitare. 2. ieftinire, rabat

redundant, -ă **adj. v.** superfluu

redutabil, -ă **adj.** tare, puternic, forte, temut, vajnic

redută **f.** fortăreață, bastion, fort

reface **vb.** 1. a reconstrui, a redresa, a restaura, a restabili, a remedia. 2. a se întrema, a se însănătoși, a se înviora, a se întări

referat **n.** raport, dare de seamă, informare

referendum **n.** plebiscit, vot, votare

referi **vb.** a relata, a informa, a raporta

referință **f.** relatare, informare, lămurire, explicare

referitor **adv.** privind, în privința, relativ la privitor
ta, în ceea ce privește

reflecta **vb.** 1. a răsfânge, a oglindi, a reda, a repercuta, reprezenta. 2. a cugeta, a gândi, a medita, a chibzui, a judeca

reflector **n.** proiector

reflecție **f.** cugetare, gând, meditație, cuget, părere

reflex **n.** 1. reacție, replică, răspuns. 2. sclipire, lucire, oglindire. 3. reacție, automatism

reflexie **f.** 1. răsfângere, reflectare, repercutare. 2. cugetare, opinie

reflexiv, -ă **adj.** gânditor, meditativ, cugetător

reflux **n.** 1. maree. 2. descreștere, regres, declin

reforma **vb.** 1. a modifica, a reface, a înnoi, a primeni. 2. a scoate din uz, a da deoparte

reformat, -ă **adj.** 1. calvin, lutheran. 2. refuzat, eliminat, scos din uz

reformă **f.** schimbare, transformare, înnoire

refracta **vb.** a răsfânge, a abate, a devia, a modifica

refractor, -ă **adj.** îndărătnic, ne supus, rebel, recalcitrant, potrivnic

refracție **f.** răsfângere

refren **n.** reluare, repetare, leit-motiv, ritornelă

refrigerea **vb.** a răci, a îngheța

refugia **vb.** a pleca, a fugi, a se adăposti, a pribegi

refugiu **n.** 1. fugă, pribegie, adăpostire. 2. alinare, consolare, împăcare

refula **vb.** a respinge, a împinge, a deplasa

refulat, -ă **adj.** 1. respins, împins, alungat (în

subconștient). 2. reprimat, retras

refuz *h.* renunțare, respingere, negare, denegare

refuza *vb.* *a* respinge, *a nu* accepta, *a nu* voi, *a* renunța, *a se* priva

regal, -ă *adj.* 1. regesc, imperial, măreț. 2. (*n.*) banchet, ospăț (mare)

regalist, -ă *adj.* monarhist

regalitate *f.* monarhie, regat, domnie

regat *n. v.* regalitate

regăsi *vb.* *a* revedea, *a* reveni, *a* întâlni iar, *a se* revedea, recunoaște

rege *m.* suveran, monarh, domnitor, domn, vodă

regenera *vb.* *a* reface, *a* înnoi, *a* crește, *a* îmborsă, *a* înviora

regenerator, -oare *adj.* înnoitor, primenitor

regență *f.* locotenență

regesc, -ea *scă adj.* regal, domnesc, monarhic, maiestuos, măreț, solemn

regie *f.* 1. montare, înscenare, punere în scenă, conducere (artistică)

regim *n.* 1. guvernare, putere (supremă), formă de guvernământ. 2. orânduire, sistem. 3. fel, gen, mod, manieră. 4. relație, raport (gramatical). 5. dietă

regină *f.* 1. suverană. 2. matcă. 3. damă (șah)

regionalism *n.* provincialism

registru *n.* 1. condică, catastif, jurnal. 2. sertar, șuber, ventil. 3. scară muzicală, ambitus

regiune *f.* ținut, zonă, ioc, teren, meleag, teritoriu

regiza *vb.* *a* monta, *a pune* în scenă, *a organiza*, *a* conduce

regla *vb.* 1. *a* aranja, *a* potrivi, *a pune* la punct. 2. *a* dirija, *a comanda*

reglementa *vb.* 1. *a* legaliza, *a* legifera, *a* norma. 2. *a*-orându-i, *a* regla, *a* aranja

reglementar, -ă *adj.* legal, statutar, oficial

regres *n.* declin, decădere, descreștere, reflux,

involuție

regret *n.* remușcare, căință, penitență, pocăință

regreta *vb.* **a** se căi, **a-i** părea rău, **a** avea remușcări

regretabil, **-ă** *adj.* supărător, neplăcut, condamabil

regrupa *vb.* **a** (se) reuni, **a** (se) strânge, **a** (se) aduna

regulament *n.* statut, normă, lege, îndreptar,

dispoziție

reglamentar, **-ă** *adj. v.* reglementar

regularitate *f.* ritmicitate, uniformitate,

sistemizare

regulariza *vb.* **a** sistematiza, **a** norma, **a** ordona

regulat, **-ă** *adj.* ritmic, sistematizat, ordonat,

armonios, echilibrat

regulă *f.* normă, lege, rânduială, uzanță, disciplină,

canon

reiat, **-ă** *adj.* dungat, vărgat, zebrat

reieși *vb.* **a** rezulta, **a** decurge, **a** izvorî, **a** deriva, **a**

urma

reîmprima *vb.* **a** republica, **a** retipări

reîncarnare *f.* metempsihoză **reitera** *vb.* **a** repeta, **a**

relua **relata** *vb.* **a** raporta, **a** prezenta, **a** expune, **a** povesti,

a descrie, **a** istorisi **relatare** *f.* 1. expunere, povestire,

prezentare. 2. afirmație, teză, susținere

relativ, **-ă** *adj.* 1. aproximativ. 2. (adv.) **cu** privire,

privitor la

relație *f.* 1. legătură, raport, conexiune, contingentă,

contact: 2. informație, cunoștință

relaxa *vb.* **a.a.** **se** odihni, **a** se destinde, **a** se recrea. 2.

a slăbi, **a** reduce

relega *k. v.* expulza

releva *vb. v.* semnala

relicvă *f.* rămășiță, vestigiu, urmă; (pl.) moaște

relief *n.* configurație, conformație, contur, formă

reliefa *vo.* 1. **a** profila, **a** contura. 2. **a** accentua, **a**

sublinia, **a** evidenția, **a** releva

religie **a** cult, confesiune, rit, credință

religios, -oasă *adj.* 1. bisericesc, duhovnicesc, spiritual. 2. evlavios, cuvios, pios, credincios

remania *vb.* a reface, a repara, a reînnoi, a restabili

remarca *vb.* 1. a observa, a distinge, a băga de seamă, a constata. 2. a se evidenția, a se deosebi, a se singulariza. 3. a spune, a zice, a susține

remarcabil, -ă admirabil, excelent, deosebit, însemnat, minunat, proeminent, distins, valoros

remarcă *f.* precizare, observație, subliniere, notă, consemnare

remedia *vb.* a îndrepta, a redresa, a reface, a repara, a ameliora, a îmbunătăți

remediu *n.* leac, medicament, doctorie

rememora *vb.* a reaminti, a repeta, a reconsidera

reminiscență *f.* rămășiță, rest, urmă

remite *vb.* a preda, a da, a înmâna, a încredința

remitent *m.* girant

remiză *f.* 1. comision, avantaj. 2. rabat, reducere. 3. șopron, garaj

remonta *vb.* a redresa, a reface, a înviora, a se însănătoși

remorca *fd.* a atașa, a lega, a trage, a duce (cu sine), a tracta

remunera *ei.* a retribui, a răsplăti, a plăti, a onora, a salariza

remunerație *f.* retribuție, plată, onorariu, salariu, remunerare

remușcare *f.* regret, căință, părere de rău, muștrare de cuget

renal, -ă *adj.* nefritic, de rinichi

renaștere *f.* reînviere, redeșteptare, înnoire, avânt, elan, înălțare, înflorire

renega *vb.* a tăgădui, a repudia, a nega, a respinge, a recuza, a refuza, a contesta

renghi *n.* farsă, păcăleală, festă

renova *vb.* a reface, a restaura, a reînnoi, a

reconstrui, a moderniza

rentabil, -ă a <e: avantajos, convenabil, profitabil, productiv, remuneratoriu, spornic

rentabilitate *f.* beneficiu, câștig, avantaj, profit

renume *n.* faimă, prestigiu, celebritate, glorie

renumit, -ă *adj.* vestit, reputat, prestigios, faimos, ilustru, strălucit

renunța *vb.* a abandona, a ceda, a se priva, a se lipsi, a-și refuza

repara *vb.* a drege, a îndrepta, a corecta, a reface, a renova, a remedia

reparație *f.* 1. remediere, refacere, depanare, îndreptare. 2. despăgubire, compensație, recompensă

repartiție *f.* distribuire, atribuire, acordare, împărțire

repartiza *vb.* a distribui, a atribui, a împărți, a acorda, a afecta, a da".

repaus /7, pauză, odihnă, răgaz, astâmpăr, răspas, farniente

repausa *vb.* a muri, a dispărea, a sucomba, a da ortul popii

repede *adj. adv. i. (adj.)* iute, rapid, sprinten, grăbit, prompt. ii. imediat, îndată, grabnic, degrabă

reper *n. v.* semn

repercusiune *f.* urmare, consecință, răsfrângere

repercuta *vb.* a se răsfrânge, a avea urmări, a se extinde, a se resimți, a reflecta

repertoar *n.* indice, catalog

repertoriu *n.* 1. catalog, indice. 2. opere, creații (dramatice). 3. program

repeta *vb.* a relua, a reproduce, a recapitula, a răsziice, a memoriza

repetiție *f.* reluare, recapitulare, reproducere, repetare

repezeală *f.* grabă, iuțeală, goană

repezi *vb.* 1. a se arunca, a se năpusti, a se azvârli, a

da buzna. 2. a brusca, a muștrului

repeziciune *f.* rapiditate, viteză, iuțeală, goană, repezeală, sprinteneală

repezit, -ă *adj.* iute, nestăpânit, năvalnic, precipitat

replica *vb.* a răspunde, a riposta, a întoarce (vorba)

reprehensiune *f. v.* condamnare

represiune *f.* reprimare, înăbușire, curmare, sugrumare

reprezenta *vb.* 1. a înfățișa, a ilustra, a reda, a exprima, a oglindi. 2. a însemna, a simboliza, a constitui, a personifica, a marca, a fi

reprezentant, -ă */w. /t v.* delegat

reprezentativ, -ă *adj.* caracteristic, specific, semnificativ, ilustrativ

reprezentatie *f.* spectacol

reprima *vb.* a înăbuși, a curma, a stopa, a sugruma (o manifestare)

repriză *f.* rundă, mitan, tur

reproba *vb.* a condamna, a dezaproba, a critica, a blama

reprobabil, -ă *adj.* criticabil, blamabil, condamnabil, incorect

reproduce *vb.* 1. a copia, a multiplica, a reda, a repeta. 2. a (se) înmulți, a se prăsi, a procrea

reproducție *f.* 1. înmulțire, prăsire, procreare. 2. prăsită, puiet

reproș */?* imputare, recriminare, dojană, mustrare, reprehensiune

reproșa *vb. v.* obiecta

repudia *vb.* a renega, a respinge, a refuza, a tăgădui

repugna *vb. v.* dezgusta

repugnant, -ă *adj.* detestabil, respingător, dezgustător, oribil, josnic

repulsie *f.* dezgust, aversiune, antipatie, oroare

repurta *vb.* a dobândi, a câștiga, a obține, a cuceri, a realiza

reputat, -ă *adj.* renumit, faimos, celebru, vestit, prestigios, consacrat

reputație *f.* faimă, renume, prestigiu, popularitate, autoritate

resemna *vb.* **a se împăca, a se supune, a accepta, a suporta, a se resigna**

resentiment *n.* antipatie, pornire, repulsie, revoltă

resimți *vb.* **a se repercuta, a simți, a avea urmări**

resort *n.* 1. mecanism, mașinărie, arc (un). 2. domeniu, sector, secție. 3. atribuție, sarcină

respect *n.* considerație, stimă, deferență, cinste, prețuire

respecta *vb.* 1. a prețui, a stima, a onora, a cinsti, a aprecia. 2. a urma, a satisface, a îndeplini

respectabili-a *adj.* 1. stimabil, onorabil, vrednic. 2. impozant, considerabil, impresionant, imens

respectuos -oasă *adj.* politicos, deferent, condescendent

respingător, -oare *adj.* dezagreabil, neplăcut, dezgustător, repugnant, antipatic, urât

respinge *vb.* 1. a refuza, a repudia, a recuza, a dezaproba, a nu voi, a nu primi, a nu admite. 2. a alunga, a - bate, a risipi, a înfrânge

respira i. 1. a răsufla, a sufla. 2. a se odihni, a face pauză

responsabil, -ă 1. răspunzător, obligat, angajat. 2. gestionar

responsabilitate *f.* răspundere, angajare, sarcină, datorie

rest *n.* 1. rămășiță, deșeu. 2. restanță, datorie, obligație

restabili *vb.* 1. a reface, a resta-tomici, a restaura, a recompune. 2. a se însănătoși, a se întrema

restant, -ă *adj.* rămas, întârziat, în urmă

restanță 1. rest, rămășiță. 2. datorie, obligație

restatornici *vb. v.* restabili

restaura *vb.* **1.** a reface, a repara, a restabili, a reconstitui. **2.** a reîntrona

restaurant *n.* local (de consumație), bufet, bar, ospătărie, bistrou

restitui *vb.* a înapoia, a întoarce, a rambursa, a returna

restricție *f.* restrângere, îngrădire, limitare, raționalizare, limită

restrîște *f.* cumpănă, necaz, neajuns, tristețe

restrînge *vb.* **1.** a limita, a împuțina, a micșora, a diminua, a reduce. **2.** a circumscrie, a mărgini

restructura *vb.* a reorganiza, a modifica, a înnoi

resurecție a reînviere, renaștere, reapariție, redeșteptare. **resursă** *f.* mijloc, venit, posibilitate, surse, fonduri

resuscita *vb. v.* reînvia

reședință *f.* rezidență, sediu, centru

retenție *f.* reținere, oprire, blocare

retevei *n.* scurtătură, zburătură, bucată (de lemn)

reteza *vb.* a tăia, a ciunti, a curma, a trunchia, a scurta

reticent, -ă *adj.* reținut, rezervat, retras, tăcut

retor *m.* orator

retoric, -ă *adj.* afectat, emfatic, grandilocvent, pompos, pretențios, bombastic, umflat

retracta *vb.* **1.** a retrage, a dezice, a nega, a tăgădui. **2.** a se strânge, a se contracta

retrage *n &* **1.** a lua înapoi, a scoate, a aduce (la sine). **2.** a da înapoi, a se separa, a se izola, a pleca. **3.** a retracta, a anula, a nega

retranșa *vb.* a se fortifica, a se apăra

retras, -ă *adj.* **1.** solitar, singuratic, singur, izolat. **2.** dosnic, deoparte

retribui *k &* a plăti, a salariza, a remunera, a onora, a recompensa

retribuție *f.* salariu, plată, remunerație, onorariu,

indemnizație

retroceda *vb.* **a** înapoia, **a** restitui, **a** da înapoi

retrograd, **-ă** înapoiat, conservator, învechit, depășit, ruginit

retur *n.* întoarcere, revenire, reînturi. are

returna *vb.* **1.** a reveni, **a se** întoarce. **2.** **a** retrimite, **a** înapoia

retuș *n.* corectare, îndreptare, ajustare, îmbunătățire

rețea *f.* **1.** fileu, plasă, împletitură, mreajă. **2.** combinație, lucrătură, intrigă. **3.** sistem, structură, organizare

rețetă *f.* prescripție

reține *vb.* **1.** a opri, **a** împiedica, **a** stăpâni, **a** aresta. **2.** **a** păstra, **a** popri, **a nu** restitui. **3.** **a** ține minte, **a** memora. **4.** **a se** abține, **a se** stăpâni, **a se** înfrâna

reținem *f.* **1.** oprire, poprire, arestare. **2.** înfrânare, continentă, abținere, stăpânire (**de sine**). **3.** măsură, echilibru, reticență, rezervă, răceală

reuni *vb.* **a** întruni, **a** aduna, **a** strânge „**a** regrupă, **a** asambla, **a** conexa

reuniune *f.* **1.** întrunire, adunare, grupare. **2.** asociație, societate. **3.** gală, recepție, petrecere, banchet, ospăț

reuși *vb.* **a** izbuti, **a** izbândi, **a** răzbi, **a** avea succes

reușită *f.* biruință, succes, izbândă, victorie, realizare

revanșă *f.* răfuială, răzbunare, confruntare, dispută

revanșard *m.* răzbunător, vindicativ, războinic

revărsa *vb.* **a** deborda, **a** inunda, **a** năvăli, **a** (**se**) răspândi

revărsat *n.* zori, răsărit

revedea *vb.* **1.** a reîntâlni, **a** regăsi, **a se** vedea. **2.** **a** revizui, **a** reexamina, **a** controla, **a** verifica, **a** corecta, **a** ameliora. **3.** **a** recapitula, **a** repeta

revelată. *v.* dezvălui

revelator, **-oare** *adj.* semnificativ, grăitor,

surprinzător, nou

revendica *vb.* a pretinde, a cere, a reclama

reveneală *f.* jilăveală, umezeală

reveni *vb.* 1. a se întoarce, a se tntuma, a reapărea, a se înapoia, a se returna. 2. a se regăsi, a se trezi, a-și recăpăta cunoștința, a se însănătoși, a se întrema. 3. a revoca, a retracta, a retrage. 4. a i se cădea, a-i reveni, a acorda

revent *n.* rubarbă

reverendă *f.* anterior

reverență *f.* plecăciune, temenea, compliment, închinăciune

reverențios, **-oasă** *adj.* respectuos, ceremonios, deferent, politicos

reverie *f.* visare, meditare, îngândurată

revers *n.* dos, altă față

reversiune *f.* întoarcere, revenire, recidivă

reviriment *n.* înviorare, împrăspătare, înnoire

revistă *f.* publicație, periodic, foaie

revizie *f.* control, verificare, revizuire, reexaminare

revizor *m.* controlor, inspector, verificator

revizui *vb. v.* verifica

revizuit, **-ă** *adj.* 1. controlat, verificat, reexaminat, revăzut. 2. ameliorat, îmbunătățit, înnoit, actualizat

revoca *vb. v.* anula

revoltă *f.* 1. răsccoală, răzmeriță, răzvrătire, rebeliune, seditiune. 2. indignare, furie, pornire, protest

revolut, **-ă** *adj.* 1. terminat, încheiat, sfârșit. 2. răsfânt, întors (vegetală)

revolver *n.* pistol, armă

revoltător, **-oare** *adj.* scandalos, infam, mizerabil, josnic, cinic

revoluție *f.* 1. răsccoală, răzvrătire, revoltă, răzmeriță, rebeliune. 2. înnoire, schimbare, transformare. 3. rotație

rezema *vb. v.* sprijini

rezemătoare *f.* 1. spătar, spetează. 2. balustradă, parapet, rampă, reazem

rezerva *vb.* 1. a reține, a păstra, a opri. 2; a hărăzi, a destina

rezervat, -ă *adj.* reținut, stăpânit, cumpătat, socotit, moderat, sobru, prudent, rațional, discret

rezervă *f.* 1. provizii, fonduri, depozit. 2. reținere, reticență, răceală, sfială, jenă, neîncredere, modestie

rezervor *n.* bazin, cazan, recipient

rezida *vb.* a consta, a sta, a se afla, a fi

rezidență *f.* reședință, sediu, domiciliu

rezilia *vb.* a anula, a desface, a contramanda

rezista *vb.* 1. a se opune, a se împotrivi, a se ține tare, a nu ceda. 2. a dăinui, a dura, a persista

rezistent, -ă *adj.* tare, trainic, durabil, viabil, zdravăn, tenace, forte

rezistență *f.* 1. opoziție, împotrivire. 2. trăinicie, tărie, durabilitate

rezolut, -ă *adj. v.* hotărât

rezoluție *f.* hotărâre, decizie, încheiere, concluzie

rezolva *vb.* a dezlega, a soluționa, a hotărî, a lămuri, a tranșa, a desluși, a aranja

rezon *n.* motiv, temei, justificare

rezonabil, 4 «îi. 1. raționat, cumpănit, cuminte. 2. acceptabil, convenabil

rezonanță *f.* răsunet, ecou, ton, timbru, sonoritate

rezulta *vb.* 1. a reieși, a decurge, a urma, a proveni, a se trage, a deriva. 2. a (se) degaja, a se desprinde

rezultat *n.* urmare, consecință, efect, rod, concluzie

muma *vb.* 1. a condensa, a concentra, a sintetiza, a prescurta. 2. a limita, a mărgini, a reduce

rezumativ, -ă succint, sintetic, recapitulativ

rictus *n.* grimasă, - strâmbătură, jimbătură

rid *n.* zbârcitură, cută, creț

ridat, -ă *adj.* cutat, smochinit, brăzdat, boțit

ridica *vb. t.* a înălța, a sălta, a sui, a urca, a zidi, a

construi. 2. a mări, a majora, a spori, a crește. 3. a „răscula, a provoca. 4. a înlătura, a anula

ridicătură *f.* deal, înălțime, dâmb

ridicol, -ă *adj.* 1. rizibil, caraghios, comic, buf, absurd. 2. derizoriu, neglijabil, minor

ridiculiza *vb.* a lua în răs, a satiriza, a-și bate joc

rigă *m.* 1. crai, rege. 2. popă

rigid, -ă *adj.* înțepenit, imobil, dur, inflexibil, țeapăn, scortșos, aspru

rigiditate *f.* 1. fixitate, înțepeneală, duritate. 2. severitate, austeritate, intransigentă, formalism

riglă *f.* linie, liniar

rigoare, f. 1. severitate, asprime, strictețe. 2. exactitate, precizie

rigolă */* jgheab, șanț, șanțuleț

riguros, -oasă *adj.* 1. *aspru*, sever, inflexibil, strict. 2. precis; exact, meticulos

rima *vb.* 1. a versifica, a compune. 2. a se potrivi, a corespunde

rindelui *kfe*, a netezi, a da la rindea, a fățui

riposta *vb.* a replica, a răspunde, a reacționa

ripostă */* răspuns, replică, reacție, opoziție, critică

risc *n.* pericol, primejdie, expunere, incertitudine

risca *vb.* a se expune, a se hazarda, a fi în primejdie, a se aventura, a cuteza, a fi temerar

riscant - a *adj.* periculos, aventuros, hazardat

risipă */* irosire, distrugere”, părăduială, prăpăd, pagubă, cheltuială

risipi * 1. a împrăștia, a irosi, a spulbera, a părădui, a cheltui. 2. a arunca, a respinge, a pune pe fugă, a frânge. 3. a distruge, a surpa, a ruina, a nimici

risipitor, -oare *adj.* cheltuitor, mână-spartă

rit *n.* 1. ritual, rânduială, tipic, ceremonial. 2. cult, confesiune, religie

ritm *n.* cadență, tempo, tact, ritmicitate

ritmic, -ă *adj.* regulat cadențat, sacadat, sincopat

ritmicitate *f.* regularitate, uniformitate

ritos *adv.* categoric, solemn, hătărât. decis

ritual *n.* *ceremonial, rit, tipic*, rânduială, obicei

rival *m.* adversar, concurent, oponent, emul

rivalitate *f.* concurență, întrecere, competiție, luptă

rizerie *f.* *orezărie*

rizibil, -ă *adj.* ridicol, caraghios, ilar, buf

roaba *f.* tărăboanță

roade *vb.* 1. a ronțai, a morfoli, a mânca. 2. a măcina, a toci, a uza, a freca, a fărâmița. 3. a chinui, a tortura, a jena, a deranja, a frământa

roată *f.* 1. cerc, disc, colac, rotocol. 2. rotire, ocol, rotație, învârtitură

rob *m.* sclav, captiv, șerb, iobag; captiv, prizonier

robaci *adj.* harnic, zelos, neostenit

robi *vb.* 1. a subjugă, a oprima, a captiva. 2. a trudi, a (se) chinui, a (se) extenua

robie *f.* sclavie, captivitate, subjugare

robot *n.* automat

roboteală *f.* treabă, muncă, trebăluială

robust, -ă *adj.* viguros, solid, tare, zdravăn, voinic, puternic

rocambolesc, -ea *scă adj.* bizar, trăsnit, aiurit, extravagant

rocă *f.* piatră

rod *n.* 1. recoltă, bucate, produs, roadă, fruct. 2. rezultat, urmare, consecință, efect, folos, avantaj

rodi *vb.* 1. a produce, a da, a face (fructe), a fi fertil. 2. a concepe, a imagina

roditor, -oare *adj.* fertil, productiv, rodnic, fructifer
rodnicie *f.* fertilitate, productivitate, bogăție, rentabilitate

rododendron *m.* smirdar **rogoz în** 1. șovar. 2. pipirig **rol** *vb.* a forfoti, a se grămădi, a se

aglomera **rolbă** *f.* otrățel, garantă, pațachină **rol** *n.* 1. partitură. 2. sarcină, atribuție, rost, misiune, funcție. 3. țel, scop **rom în** țigan

roman, -ă *adj.* 1. latin, neolatin, râmlean. 2. catolic, papal

romanesc, -ă *adj.* imaginar, fantezist

romanic, -ă *adj.* neolatin, latin

romanitate *f.* latinitate

românită *f.* mușetel

romantic, -ă *adj.* visător, liric, romanțios

rond *n.* 1. cerc, rotondă. 2. strat *de* flori. 3. vizită, control, inspecție

ronțai *vb.* *a* roade, *a* ciuguli

ropotl *vb.* *a* tropăi, *a* răpăi

ros, roasă *adj.* 1. măcinat, mâncat, erodat. 2. ponosit, uzuat, degradat

rosătură *f.* jupuială, jul kură, eroziune

rost *n.* 1. rațiune, socoteală, rânduială, justificare, semnificație. 2". scop, tâlc, menire, finalitate. 3. atribuție, sarcină, ocupație, slujbă, post

rosti *vb.* *a* zice, *a* vorbi, *a* spune, *a* grăi, *a* se exprima, *a* comunica

rostogol *n.* 1. rotire, cădere, prăbușire. 2. scai, scaiete

rostogoli *vb.* *a* prăvăli (de-*a* dura), *a* cădea (învârtindu-se), *a* tăvăli

rostul *vb. v.* aranja

roșcat, -ă *adj.* roșiatic, roșcovan, arămiu, cărămiziu

roșcovan, -ă *adj. v.* roșcat

roșeală *f. v.* roșeață

roșeață *f.* 1. erizipel. 2. rumeneală, suliman, fard, ruj. 3. îmbujorare, împurpurare, emoție

roși *vb.* 1. *a se* înfoca, *a se* rumeni, *a se* îmbujora. 2. *a se* farda, *a se* sulemenii

roșiatic, -ă *adj.* roșcat, roșcovan, trandafiriu, frez

roșie *f.* pătlăgică, tomată

roșloară *f.* occeană

roștei *n.* gratie, zăbrea

roșu, roșie *adj.* 1. sângeriu, purpuriu, roșiatic. 2.

îmbujorat, rumen, trandafiriu, congestionat, injectat. 3. incandescent

rotat, -ă *adj. v.* circular

rotativ, -ă *adj.* circular, rotund, rotit

rotație *f.* 1. rotire, învârtire, turație, girație, ocol. 2. alternare, succesiune

roti *vb.* 1. **a** (se) învârti, **a** (se) răsucii, **a** face rotogol, **a** pivota, **a** rula

rotitor, -oare *adj.* turnant, circular, pivotant

rotocol *n.* cerc, roată, rotitură, spirală, colac

rotofei, -ie *adj.* dolofan, grăsuț, durduliu, împlinit

rotulă *f.* nucă, oul genunchiului

rotund, -ă *adj.* 1. circular, rotunjit, sferic. 2. dolofan, durduliu, rotofei. 3. plenar, complet, întreg, întregit

rotunji *vb.* 1. **a** se îngrășa, **a** se împlini. 2. **a** întregi, **a** completa

rovină *f.* 1. râpă, surpătură, groapă, ruină. 2. mlaștină, mocirlă

roz, -ă *adj.* trandafiriu, pembe, roșiatic

roză *f.* trandafir; măceș, rujă

rubarbă *f.* revent

rubedenie *f. v.* rudă

rubicond, -ă *adj.* rumen, îmbujorat, pletoric

rubiniu, -ie *adj.* roșu-închis, sângerieu

rucsac *n.* sac de spate, raniță

rudă *f.* rudenie, rubedenie, neam, familie, viță

rudenie *f. v.* rudă

rudiment *n.* embrion, început, germene

rudimentar, -ă *adj.* primitiv, neevoluat, embrionar, elementar

rufărie *f.* albituri, lenjerie, schimburi, rufe

rug *m.* măcieș, mur, zmeur

rugă *vb.* 1. **a** se închina, **a** se reculege, **a** face rugăciuni. 2. **a** solicita, **a** cere, **a** implora

rugă *f.* 1. închinăciune, rugăciune. 2. cerere, petiție, doleanță, jalbă, rugămintă

rugăciune *f.* închinăciune, rugă, închinare
rugămintea *f.* cerere, doleanță, jalbă, solicitare
rugător, -oare *adj.* solicitant, implorator

rugină *f.* 1. vechitură, mâncătură. 2. mană. 3. pipirig

rugini *vb.* a se oxida, a se degrada, a fi mâncat, a se strica

ruginit, -ă *adj.* 1. oxidat, mâncat, degradat. 2. învechit, depășit, inactual

ruina *vb.* 1. a se dărăpăna, a se nărui, a se surpa, a se degrada, a se măcina. 2. a sărăci, a scăpa, a decădea, a da faliment

ruină *f.* 1. dărâmtură, surpătură, paragină. 2. faliment, bancrută, dezastru

ruinător, -oare *adj.* nefast, distrugător, dezastruos, nenorocit
ruj *n.* fard, roșu de buze, suliman
rujeolă *f.* pojar, vărsat mic
rula *vb.* 1. a învârti, a roti, a suci, a răsuci. 2. a se desfășura, a se proiecta., 3. a circula, a alerga

rulou *n.* 1. sul. 2. stor, transperant, jaluzele

rumega *vb.* a mesteca, a mânca; a se frământa, a reflecta

rumen, -ă *adj.* îmbujorat, rubicond, roșu, înroșit

rumeneală *f.* 1. îmbujoreala, roșeață, înroșire. 2. fard, suliman, dresuri

rumeni *vb.* 1. a se îmbujora, a se înroși, a roși. 2. a coace, a prăji. 3. a se farda, a se vopsi

rundă *f.* repriză, tur

rupe *vb.* 1. a frânge, a fractura, a se sparge, a plesni. 2. a se zdrențui, a sfâșia, a se jerpeli

ruptură *f.* 1. despicătură, spărtură, fractură. 2. zdreanță, cârpă, sfâșietură

rural, -ă *adj.* sătesc, țărănesc, rustic

rus *m.* slav

rusalcă *f.* iele. rusalie, știmă
rusesc, -ea *scă adj.* rus. slav. slavon

rustic, -ă *adj.* țărănesc, sătesc rural; pastoral,

bucolic, campestru

ruşfet *n.* 1. mită, ciubuc, şperţ, plocon. 2. dijmă, clacă

ruşina *vb.* 1. a se jena, a se sfi, a se reţine, a se intimida. 2. a certa, a critica, a ocări, a vitupera. 3. a necinsti, a dezonora

ruşine *f.* 1. jenă, sfială, reţinere, timiditate, rezervă, modestie. 2. ocară, dezonoare, batjocură, ofensă

ruşinos, -oasă *adj.* 1. sfios, timid, pudic, reţinut, decent. 2. condamabil, blamabil, dezonorant, josnic, reprobabil, scandalos, înjositor

rută *f.* traseu, drum, itinerar, cale, traiect

rutean, -ă *adj.* ucrainean

rutier *m.* ciclist, biciclist

rutinar, -ă *adj.* conservator, tradiţionalist, depăşit

rutinat, -ă *adj.* experimentat, priceput, versat, dibaci

rutină *f.* 1. experienţă, abilitate, pricepere. 2. obişnuinţă, formalism, anchiloză, conservatorism

sabie *f.* 1. spadă, paloş. 2. armată, forţă, război, prăpăd

să bordaj *n.* autoscufundare (a navei)

sabot *n.* papuc

sabota *vb.* a frâna, a împiedica, a compromite (o acţiune); a unelti, a submina

sabotaj *n.* subminare, uneltire, compromitere

sac *n.* 1. rucsac, traistă, raniţă. 2. geantă, valiză, sacoşă

sacadat, -ă *adj.* sincopat, cadenţat, ritmic, săltăreţ

sacerdot *m.* preot, părinte, ierarh

sacerdotal, -ă *adj.* 1. bisericesc, preoţesc, sacral. 2. solemn, măreţ, sacru

sacerdoţiu *n.* 1. cler, preoţie. 2.

chemare, misiune, menire **sacâz** *n.* 1. colofoniu. 2. mastic **sacoşă** *f.* plasă, săculeţ **sacou** *n.* vestă, haină, surtuc
sacral, **-ă** *adj.* v. sacrat **sacralitate** *f.* sfinţenie, puritate
sacraliza *vb.* a sfinţi, a consacra **sacrament** *n.* taină;

împărtășanie, cuminecătură sacramental, -ă *adj.* sacru, sfințit, consacrat, inviolabil

sacrat, -ă *adj.* sfânt, sfințit, divin, ceresc, sacru

sacrifica 1. a jertfi, a suprima, a ucide. 2. a se dedica, a se devota

sacrificiu *n.* jertfă, ofrandă, dăruire, sacrificare

sacrilegiu *n.* nelegiuire, profanare, pângărire, crimă, impietate

sacrosanct, -ă *adj.* sfânt, inviolabil, sfințit, sacru

sacru, -ă *adj.* sfânt, venerat, divin, adorat, celest

sadea *adj.* adevărat, veritabil, curat, autentic

sadic, -ă *adj.* pervers, criminal, rău, oribil, dezgustător, mizerabil

sadism *n.* perversitate, cinism, cruzime, răutate, neomenie
saftian *n.* marochin

sagace *adj.* perspicace, subtil, pătrunzător, ager, mintos

sagacitate *f.* pătrundere, agerime, ascuțime, subtilitate

salahor *m.* muncitor, zilier, lucrător

salahorie *f.* trudă, corvoadă, muncă, efort, chin

salamalec *n. v.* închinăciune

salariat, -ă *adj.* angajat, lefegiu, lucrător, funcționar;
(la pl.) personal

salariu *n.* retribuție, plată, leafă, remunerație, onorariu

salariza *vb.* a retribui, a plăti, a da leafa, a remunera, a recompensa
salată *f.* lăptucă

sală *f.* 1. încăpere, cameră, salon.

2. coridor. 3. clasă
salbă *f.* șirag, colan, colier
salcie *f.* răchită, lozie, mlaie
salină *f.* ocnă
salivă *f.* scuipat, spută
salon *n.* cameră (mare), încăpere

(fastuoasă) salt *n.* săritură, pas mare, elan
saltimbanc *m.* clown, măscărici
salubritate *f.* curățenie, igienizare
salubru, -ă *adj.* curat, igienic, sănătos

salut *n.* salutare, binețe, bonjur, salve

salutar, -ă *adj.* binevenit, salvator, binefăcător
salutare *f. v.* salut
salva *vb.* **a** scăpa, **a** mântui, **a** proteja, **a** apăra
salvator, -oare *adj.* salutar
salvgarda *vb. v.* salva
samavolnic, **a** *adj.* abuziv, injust, opresiv, arbitrar, nedrept, tiranic
samsar *m.* misit, intermediar, mijlocitor
samur *m.* zibelină
sanatoriu *n.* casă de sănătate
sanctifica *vb.* **a** consacra, **a** sfinți, **a** beatifica
sanctuar *n.* altar
sanționa *vb.* **1.** **a** aproba, **a** confirma, **a** încuviința, **a** consfinți. **2.** **a** t pedepsi, **a** penaliza, **a** condamna
sanctiune *f. v.* penalizare
sandviș *n.* tartină
sangvin, -ă pletoric, sângios, congestionat
sanitară *f.* ambulanță
santinelă *f.* strajă, veghe, pază, gardian
sapă *f.* **1.** prășit. **2.** crupă
sarabandă *f.* agitație, frământare, tumult
sarcasm *n.* ironie, causticitate, critică (rea)
sarcastic, -ă *adj.* caustic, biciuitor, incisiv, înțepător, răutăcios, usturător, mușcător
sarcină *f.* **1.** povară, greutate, încărcătură, balast. **2.** obligație, răspundere, îndatorire, atribuție, responsabilitate. **3.** rol, misiune, menire, funcție
sarcofag *n.* sicriu
sardanapalic, -ă *adj.* ultraluxos, supraâmbetșugat, faraonic
sardonic, -ă *adj.* răutăcios, sarcastic, infernal, diabolic
sare *f.* **1.** clorură de sodiu. **2.** haz, spirit, umor
sarică *f.* țindră
sarsailă *m.* diavol, drac, satana **sastisi** *vb.* **1.** **a** tulbura, **a** indispune, **a** zăpăci. **2.** **a** plictisi

sașiu, -ie *adj.* chiorâș, cruciș, încrucișat, strabic, zbanghiu

satana *f.* diavol, dracul, scaraoțchi, lucifer, necuratul, ucigă-l toaca, sarsailă, naiba, aghiută, demonul

satanic, -ă *adj. v.* diabolic **satelit** *m.* acolit, dependent

satinat, -ă *adj.* lucios, mățasos **satiric, -ă** *adj.* ironic, biciuitor, pamfletar, caustic, critic, usturător

satiriza *vb.* *a* ridiculiza, *a* ironiza, *a* critica, *a* biciui

satisface *vb.* *a* mulțumi, *a* împlini, *a* da satisfacție, *a* corespunde

satisfacție *f.* mulțumire, bucurie, plăcere, împăcare

satisfăcător, -oare *adj.* mulțumitor, acceptabil, convenabil, potrivit, îndestulător, suficient, admisibil **satâr**

n. topor, secure, tocător **satrap** *m.* tiran, dictator, despot **saturație** *f.* lehamite, dezgust, silă, refuz

saț *n.* îndestulare, îmbuibare, satisfacere, săturare, sau *conj.* ori, fie (că)

savant, -ă *m.f.* erudit, învățat, maestru, creator

savantlâc *n.* pedanterie, prețiozitate

savoare / suculență, gust ales, deliciu, desfătare, farmec

savuros, -ă *adj.* delicios, gustos, plăcut, excelent, agreabil

sădi *vb.* *a* planta, *a* semăna, *a* răsădi

săgeată / (fig.) 1. semn, indicator. 2. aluzie, înțepătură, ironie

săgeta *vb.* 1. a străpunge, *a* înjunghia, *a* împunge. 2. *a* înțepa, *a* ironiza

săgetător, -oare *adj.* pătrunzător, tăios, scrutător

săgetătură / junghi, înțepătură

sălaș *n.* 1. adăpost, locuință, găzduire. 2. staul, grajd

sălășlui *vb. v.* adăposti

sălbatic, -ă *adj.* 1. nedomesticit, pădureț, neîmblânzit. 2. crud, animalic, barbar, inuman, înfricoșător. 3. necivilizat, pustiu, primitiv, singuratic, retras

sălbătici *vb. v.* degrada

sălbătie / 1. barbarie, cruzime, brutalitate, primitivism. 2. pustiu, paragină **sălbăticiune** /fiară, animal **sălcu**, **-ie** *adj.* searbăd, fad, leșinos

sălta *vb.* 1. a ridica, a înălța. 2. a sări, a zvâcni, a tâșni. 3. a crește, a se dezvolta

săltat, **-ă** *adj.* 1. săltăreț, ritmat, sprinten. 2. crescut, măricel

săltăreț, **-cață** *adj.* 1. sacadat, ritmat săltat. 2. vioi, sprinten, agil

sămânță /1. bob, grăunte. 2. (fig.) - sursă, izvor, germene, cauză, motiv, pretest. 3. specie, viță, neam, semeție, soi, progenitură descendent, urmaș

sănătate / 1. validitate, vigoare, putere. 2. fi sănătos, salut, cu bine

sănătos **-oasă** *adj.* 1. valid, zdravăn, viguros, nevătămat, teafăr. 2. salubru, igienic, nevătămător. 3. judicios, corect

săpa *vb.* 1. a excava. 2. a prăși. 2. a eroda, a roade, a măcina, a ruina, a grava, a sculpta. 4. a submina, a urzi, a unelti, a defăima, a compromite

săpat *n.* prașilă

săpătură / excavare, săpat, săpare

săptămânal, **-ă** *adj.* hebdomadar

săpuni *vb. v.* certa

sărac, **-ă** *adj.* 1. nevoiaș, sărman, calic, oropsit, necăjit, strâmtorat, mizer, biet, nenorocit, sărăcan. 2. sărăcăcios, sterp, sec, steril. 3. insuficient, redus, modest

sărat, **-ă** *adj.* 1. salin. 2. caustic, ironic, incisiv, spiritual. 3. scump, exagerat, costisitor

sărăcăcios, **-oasă** *adj. v.* sărac

sărăci *vb.* 1. a scăpăta, a calici, a (se) ruina, a decădea, a ajunge la sapă de lemn, a (se) decava. 2. a pauperiza, a jecmăni

sărăcie / 1. mizerie, lipsuri, penurie, pauperitate, strâmtoare, calicie. 2. sterilitate, infertilitate, secăciune

sărăntoc, -oacă **adj.** v. nevoieaș
sărbătoare / praznic, sărbătorire, festivitate,
petrecere

sărbătoresc, -ea scă **adj.** festiv, solemn, pompos 1
sărbători **vb.** a serba, a celebra, a aniversa, a
comemora

sări **vb.** 1. a sălta, a escalada, a țâșni, a zvâcni, a
țopăi. 2. a se avânta, a se repezi, a se năpusti, a se arunca,
a se precipita, a năvăli. 3. a exploda, a se sparge, a cădea.
4. a uita, a omite, a trece cu vederea, a scăpa

sărit, -ă **adj.** v. smintit
săritor, -oare **adj.** serviabil, inimos, generos, darnic
săritură / salt, escaladare
sărman, -ă **adj.** sărac, nevoieaș, oropsit, calic,
strâmtorat, amărât biet

sărut **n.** sărutare, pupat, pupătură, pusi
săruta **vb.** a pupa, a îmbrățișa sătean, -că în. / țăran,
agricultor sătesc, -ea scă **adj.** rural, țărănesc sătul, -ă **adj.**
1. săturat, mâncat, hrănit, mulțumit, satisfăcut. 2. saturat,
dezgustat, plictisit, scârbit, sastisit

sătura **vb.** 1. a fi mâncat, a se îndestula, a fi hrănit. 2.
a se vindeca, a se lecu. 3. a se dezgusta, a se scârbi, a se
plictisi, a-i ajunge

sățlos, -oasă **adj.** v. hrănitor
său, să **pron.** 1. lui (ei). 2. (la pl.) ai săi, familia,
rudele

săvârși **vb.** 1. a face, a realiza, a înfăptui, a îndeplini.
2. a termina, a încheia, a duce la capăt. 3. a sucomba, a
muri, a deceda

sâcăi **vb.** v. șicana
sâcăitor, oare **vb.** enervant, plictisitor, agasant,
pisălog, cicălit

sâmbure **m.** 1. sămânță, germene. 2. nucleu,
embrion, miez, centru. 3. fărâmbă

sân în 1. mamelă, piept, țâtă. 2. inimă, suflet,
interior

sângem. 1. (fig.) obârșie, neam, rasă, familie. 2. sacrificiu, jertfă, moarte

sângera *vb. i.* a pierde, a curge (sânge), a fi rănit. 2. a suferi, a se chinui, a se jertfi

sângeros, -oasă *adj.* 1. sanguin. 2. fioros, crud, rău, nemilos

sârg *n. v.* sânguință

sârguincios, -oasă *adj. v.* harnic

sârguință *f.* hărnicie, silință, străduință, râvnă, vrednicie

sâsflitui-a *v.* șuierătură, sâsâit

scabie *f.* râie, rapăn

scabros, -oasă *adj.* indecent, obscen, necuviincios, nerușinat, impudic

scadență *f.* teren, soroc, limită

scafandru *m.* cufundător (în mare)

scafă *f.* găvan, căuș

scai *m.* ciulin, rostogol, scaiete

scai *m.* rechin

scală *f.* scară, **scaldă** *f.* 1. baie, scăldătoare. 2. cadă, vană, albie

scamator *m.* 1. iluzionist, prestidigitator. 2. escroc, potlogar, hoțoman

scamatorie *f.* 1. iluzionism, prestidigitație. 2. mistificare, înșelăciune

scandal *n.* 1. ceartă, tapaj, tărăboi, zarvă. 2. indignare, revoltă, infamie

scandalagiu *m.* zurbagiu, certăreț, agresiv

scandaliza *vb.* a indigna, a revolta, a înfuria, a mânia

scandalos, -oasă *adj.* revoltător, infamant, rușinos, josnic, respingător

scaraotchi *m. v.* satana

scară *r.* treaptă, nivel, rang, succesiune, șir

scaun *n.* 1. tron, domnie. 2. reședință, centru, capitală. 3. funcție, demnitate, post. 4. defecare

scădea *vb.* 1. a micșora, a scădea, a diminua, a împutina, a scurta. 2. a detașa, a desprinde, a reține, a opri. 3. a (se) potoli, a (se) domoli

scădere *f.* 1. reducere, micșorare, diminuare, împutinare, descreștere, potolire. 2. defect, lipsă, cusur, neajuns, deficiență

scăfârlie *f.v.* țeastă

scălda *vb.* a se îmbăia, a face baie, a (se) uda, a (se) muia

scăldătoare *f.* 1. cadă, scaldă, vană. 2. baie, îmbăiere

scălâmba *vb.* a se strâmba, a se schimonosi, a se maimuțări

scălâmbălălă *1.* strâmbătură, schimonosire, grimasă, maimuțareală

scămos, -oasă *adj.* pufos, moale

scămoșă *vb.* a se destrăma, a se desface

scăpa *vb.* 1. a se elibera, a se salva, a se mântui, a se desprinde, a se debarasa, a evada. 2. a se descotorosi, a se sustrage, a se dezbara. 3. a pierde, a omite, a nesocoti, a neglija

scăpăra *vb.* a scânteia, a străluci, a fulgera, a luci, a sticli

scăpărătoare *f.* cremene, amnar, aprinjoară

scăpărător, -oare *adj.* 1. scânteietor, sclipitor, lucitor. 2. subtil, deștept, perspicace, uimitor, strălucit

scăpăta *vb.* 1. a apune, a se însera, a asfinți. 2. a săraci, a decădea

scăpătat *n.* 1. apus, asfințit, amurg, crepuscul. 2. declin, cădere, pantă, săracire

scărmăna *vb.* 1. a dărați, a pieptăna. 2. a bate, a păru, a snopi

scăzământ *n.* 1. rabat, bonificație, reducere. 2. pierdere, lipsă

scăzut - *a adj.* a. micșorat, redus, diminuat, coborât, împutinat. 2. slab, mic, încet, discret

scâlcia **vb.** 1. a (se) strica, a (se) rupe, a deforma. 2. a se strâmba

scânci **vb.** 1. a geme, a plânge, a se văita. 2. a scheuna, a schelălăi

scânteia **vb.** a luci, a străluci, a sclipi, a lumina

scânteietor, -oare **adj.** 1. sclipitor, strălucitor, lucitor, luminos. 2. subtil, inteligent, scăpărător, deștept foc

scârbavnic, -ă **adj. v.** oribil

scârbă **f.** 1. dezgust, greață, repulsie, silă. 2. jigodie, otreapă, nemernic

scârbi **vb.** a se dezgusta, a se îngrețoșa, a-i fi silă

scârbos, -oasă **adj.** dezgustător, grețos, respingător, dezagreabil, nesuferit, antipatic, josnic scârnav, -ă **adj. v.** ticălos scârțâi **vb.** a pârii sclerată, -ă **adj. v.** criminal scenă **f.** 1. estradă, podium. 2. acțiune, episod, caz, întâmplare. 3. teatru, dramaturgie, act. 4. conflict, scandal

sceptic, -ă **adj.** neîncrezător, rezervat, pesimist, defetist

scepticism **n.** îndoială, ezitare, neîncredere, rezervă

sceptru **n.** domnie, putere, monarhie

schelă **f.** eșafodaj

schelălăi **vb.** a scheuna, a chelălăi

schelet **n.** 1. osatură. 2. om slab, umbră „slăbănog. 3. schemă, schiță, plan

scheletic, -ă **adj.** v. lăguit, slab, uscat, prăpădit

schematic, -ă **adj.** 1. sumar, general, în linii mari. 2. superficial, ușor

schemă **f.** schiță, plan, concept, eboșă schepsis **f. v.** socoteală scheuna **vb. v.** schelălăi

schilav, -ă **adj. v.** infirm

schilod, -oadă **adj.** infirm, mutilat, schilodit, estropiat

schimă **f.** grimasă, strâmbătură

schimb **n.** 1. înlocuire, schimbare, tură, tur „șut. 2. (la pl.) rufărie, primeneli

schimba **vb.** 1. a înlocui, a preschimba, a alterna. 2. a prefăce, a modifica, a transforma, a înnoi. 3. a se primeni.

4. a fluctua

schimbător, -oare *adj.* **1.** nestatornic, fluctuant, variabil, labil, instabil, inconsecvent. **2.** capricios, năzuros, bizar

schimnic *m.* pustnic, călugăr, eremit, ascet

schimnicie *f.* **1.** călugărie, asceză, pustnicie. **2.** schit, mănăstire

schimonoseală *f.* grimasă, strâmbătură, desfigurare, maimuțareală

schimonosi *vb.* **a** deforma, **a** sluți, **a** poci, **a** strâmba, **a** desfigura, **a** stâlci

schinglul *vb.* **a** căzni, **a** tortura, **a** chinui

schismă *f.* **1.** dezbinare, sciziune, despărțire, neînțelegere. **2.** erezie

schit *n. v.* sihăstrie

schita *vb.* **1.** a trasa, **a** creiona, **a** contura. **2.** **a** concepe, **a** imagina, **a** gândi

schită *f.* **1.** crochiu, desen. **2.** plan, concept, bruion, eboșă

schizofrenie *f.* demență, scrânteală, nebunie, sminteală

scinda *vb.* **a** separa, **a** despărți, **a** fracționa, **a** împărți, **a** fisiona

scintilație *f.* scânteiere, strălucire, sclipire

sciziune *f.* **1.** divizare, ruptură, despărțire, fracționare. **2.** dizidentă, dezbinare

sclav, -ă *m. f.* rob, subjugat, captiv, asuprit, subordonat

sclavaj *n.* robie, captivitate, mizerie, oprimare

sclavie *f. v.* sclavaj

scleroză *f.* **1.** înțepeneală, închistare, degradare. **2.** ramolism, senilitate, îmbătrânire

sclifoseală *f.* fandoseală, capricii, mofturi, nazuri, izmeneală, fasoane

sclifosi *vb.* **1.** **a se** smiorcăi, **a** scânci. **2.** **a se** fandosi, **a face** mofturi

sclipi **vb.** a străluci, a scânteia, a luci, a scăpăra, a străfulgera

sclipitor, -oare **adj.** 1. lucitor, scânteietor, scăpărător. 2. deștept, subtil, iscusit, remarcabil

sclivisi **vb.** 1. a se găti, a se dichisi. 2. a netezi, a lustrui, a șlefui

scoartă **f.** 1. coajă. 2. copertă. 3. covor, cuvertură

scoate **vb.** 1. a extrage, a smulge, a extirpa „a elimina, a da afară, a lua. 2. a îndepărta, a destitui, a alunga, a goni. 3. a elibera, a salva, a scăpa. 4. a tipări, a edita, a publica, a realiza

scobi **vb.** a tăia, a găuri, a ciopli, a săpa, a sculpta, a grava

scobitură **f.** cavitate, adâncitură, gaură, văgăună

scobort **vb.** v. coborî

scoc **n.** jgheab, lăptoc, uluc

scociori **vb.** a scormoni, a râcăi, a scurma, a scobi

scofală **f.** pricopseală, avantaj, folos

scofâlci **vb.** v. deforma scoică / cochilie

scontat, -ă **adj.** sperat, prevăzut, presupus

scop **n.** 1. - menire, rol, rost, obiectiv, țel, țintă, sens. 2. finalitate, destinație, obiect

scopl **vb.** a castra, a jugăni

scor **n.** rezultat, încheiere

scorbură / cavitate, scobitură, adâncitură

scorie / 1. țunder. 2. zgură

scormoni **vb.** 1. a scotoci, a cotrobăi, a răvăși, a căuta, a cerceta. 2. a scurma, a zgândări, a râcăi, a scobi, a săpa

scorneală **f.** v. minciună

scorni **vb.** 1. a plăsmui, a inventa, a minți, a născoci, a broda, a ticlui, a urzi. 2. a stârni, a isca, a hăitui

scornitură / v. minciună

scoroji **vb.** a se coșcovi, a se coji, a se burduși

scorțos, -oasă **adj.** aspru, rigid, tare, îngroșat, crăpat

scotoci **vb.** a căuta, a cerceta, a scormoni, a cotrobăi

scovardă / clătită

screme **vb.** a se opinti, a se încorda, a se căzni

scrib **m.** grămătic, diac, conțopist

scrie **vb.** 1. a consemna, a nota, a însemna, a înregistra. 2. a redacta, a compune, a schița, a crea. 3. a corespunda, a prescrie, a indica

scriere / 1. grafie, notare, scris, ortografie. 2. redactare, lucrare, operă

scriitor **m.** 1. autor, poet, prozator, publicist, dramaturg. 2. diac, logofăt

scriitură **f.** scriere, text, scris, redactare, compunere, stil

scrijeli **vb.** a cresta, a zgâria, a tăia

scrin **n.** dulăpior, comodă

scripcă / vioară

scripete **m.** 1. muflă. 2. căluș

scripte / **pl.** acte, documente, arhivă, registre, catastife, hrisoave

scriptologie / birocrație, administrație, arhive, scripte

scriptură / 1. scriere, operă. 2. biblia

scris **n.** 1. grafie, scriitură, scriere, condei. 2. literatură, stil, creație scrisă / destin, soartă, ursită
scrisoare **f.** 1. epistolă, corespondență, răvaș, carte. 2. scriere, document

scrânciob **n.** leagăn, dulap scrânteală **f.** 1. entorsă, luxație. 2.

țicneală, alienație, nebunie scrânti **vb.** 1. a suferi o entorsă, o

luxație. 2. a se țicni, a înnebuni, a se

zăpăci, a-și pierde rațiunea scrântitură **f.** luxație, entorsă scrob **n.** 1. omletă. 2. jumări, papară scrobi **vb.** a apreta, a întări

scrobit, -ă **adj.** 1. apretat, întărit. 2. înțepat, arogant, îngâmfat, rigid, antipatic

scrum **n.** zgură, arsură

scrupulos, -oasă **adj.** 1. meticulos, pedant, exact,

conștiincios. **2.** amănunțit, riguros

scruta i. **1.** a analiza, a examina, a pătrunde. **2.** a scormoni, a iscodi

scrutător, -oare *adj. v.* pătrunzător

scrutin *n.* alegeri, vot, votare

scufie *f.* bonetă, tichie, scufă, căciuliță

scufunda *vb.* **1.** a cufunda, a (se) îneca, a afunda. **2.** a apune, a asfinți, a dispărea. **3.** a se prăbuși, a cădea

scufundar */w.* corcodel

scuipa *vb.* a expectora

scuipat *n.* salivă, flegmă, spută, expectorație

scula *vb.* **1.** a se trezi, a se deștepta. **2.** a se ridica, a (se) pune în mișcare, a mobiliza. **3.** a se reface, a se însănătoși

sculă *f.* instrument, unealtă

sculpta *vb.* a ciopli, a modela, a tăia, a săpa (în piatră)

sculptural, -ă *adj.* statuar, artistic, grandios

scump, -ă *adj.* **1.** costisitor, cu mulți bani. **2.** valoros, prețios, rar. **3.** iubit, drag, simpatic. **4.** avar, zgârcit

scumpete *f. v.* cheltuială

scumpi *vb.* **1.** a se majora, a crește, a se ridica (prețul). **2.** a se calici, a se tocmi, a lăcomi

scund, -ă *adj.* mic, mărunț, scurt

scurge *vb.* **1.** a se prelinge, a scăpa, a fugi. **2.** a succeda, a se perinda, a trece

scurma *vb. v.* scormoni

scursori *f. pl.* **1.** lături. **2.** lepădături, otrepe, vagabonzi

scurt, -a *adj.* **1.** mic, redus, scund, puțin. **2.** lapidar, concis, concentrat. **3.** (*adv.*) rapid, deodată, brusc, iute

scurta *vba. a* reduce, a prescurta, a micșora. **2.** a abrevia, a tăia, a reteza

scurtătură *f.* **1.** rețevei. **2.** drum scurt, diagonală

scurteică *f.* cațaveică

scurtime *f.* **1.** concizie, concentrare. **2.** micime,

reducție, puținătate

scut *n.* pavăză, protecție, apărare, pază

scuti *vb.* 1. a dispensa, *a* absolvi, *a* menaja, *a* cruța.

2. a feri, *a* apăra **scutier** *m.* vasal, valet, atașat **scutura** *vb.* 1. a agita, *a* zgâlțâi, *a* zdruncina. 2. a deretica, *a* curăța. 3. a se dezbăra, *a* scăpa, *a* se descotorosi, *a* înlătura, *a* se lepăda. 4. *a* critica, *a* judeca, *a* certa

scuza *e.* 1. a se justifica, *a* se dezvinovăți, *a* motiva.

2. a ierta, *a* scuti, *a* trece cu vederea **scuzabil**, **-ă** *adj. v.* motivabil **scuzați** *interi*, pardon, scuze, ier -, tare

scuză *f.* 1. justificare, dezvinovățire, motivare. 2. iertare, scutire, pardon

seamă *f.* 1. socoteală, calcul, cont.

2. număr, sumă, serie. 3. rost, ordine, rânduială. 4. gen, fel, soi. 5. vază, faimă, importanță

seamăn *m.* potrivă, pereche, egal **seară** /însurare, amurg, crepuscul **searbăd**, **-ă** *adj.* 1. fad, insipid. 2.

monoton, plictisitor, inexpressiv **sec**, **seacă** *adj.* 1. arid, uscat, deșert, secat. 2. van, zadarnic, illogic.

3. prost, stupid, tembel

seca *vb. a* usca, *a* asana, *a* se evaporă. 2. a se istovi, *a* se vlăgui, *a* se pierde, *a* se veșteji

secătui *vb.* *a* epuiza, *a* istovi, *a* vlăgui, *a* sărăci, *a* seca

secătură / pramatie, jigodie, nemernic, ticălos

secera *vb.* 1. a recolta. 2. a decima, *a* distruge

seceriș *n.* secerat, recoltat, seceră

secesiune *f.* separare, despărțire, rupere

secetă *f.* uscăciune, secăciune, arșiță

secetos, **-oasă** *adj.* uscat, arid, neproductiv

sechestra *vb.* *a* confisca, *a* popri, *a* reține

sechestrul *n.* poprire, confiscare secol *n.* veac

secret, **-ă** *adj.* 1. tainic, nemăr-turisit, confidențial, ascuns, misterios.

2. camuflat, mascat, tănuit, ilegal secreta *vb. v.* produce secreție *f.* produs, substanță (glandulară)

sectant, *-am. f.* pocăit, adventist sector *n.* 1. zonă, parte, porțiune, raion. 2. domeniu, bransă, specialitate
secție *f.* 1. circumscripție, sector, arondisment. 2. comisariat, poliție

secționa *vb. v. a* diviza

secțiune *f.* 1. tăietură, fracționare, segment, parte. 2. despărțământ, capitol, secție

secular, *-ă adj.* centenar, străvechi

secund, *-ă adj.* 1. adjunct, vice. 2. secundar, de al doilea rang

secunda *vb. a* asista, *a* acompania, *a* urma (de aproape)

secundar, *-ă adj.* 1. auxiliar, secund, marginal, colateral. 2. minor, neimportant, mic, redus, neesențial.

3. mezozoic

secundă *f.* moment, clipă

secure *f.* topor, satâr

securitate *f.* apărare, protecție, pază, siguranță

sedativ, *-ă adj.* calmant, liniștitor

sedentar, *-ă adj.* nemișcat, stabil, șezând (mereu)

sediment *n.* depunere, depozit, strat, așezare

sedițios, *-oasă adj.* instigator, provocator, ațățător

sedițiune *f.* răscoală, revoltă, răzvrătire

sediu *n.* reședință, centru, focar seducător, *-oare adj.* fermecător, încântător, captivant, tentant, atrăgător, ademenitor, simpatic

seduce *vb.i. a* captiva, *a* subjugă, *a* încântă, *a* fermeca. 2. *a* ademeni, *a* momi, *a* corupe, *a* perverti, *a* păcătui

seducție *f. a.* atracție, seducere, fascinație, încântare.

2. corupție, pervertire

segment *n.* fragment, parte, -bucată, porțiune

segmenta *vb. a* tăia, *a* împărți, *a* diviza, *a* secționa, *a* fragmenta

seif *n.* casă de bani

seism *n.* cutremur, zguduire, cutremurare

select, -ă *adj.* ales, distins, deosebit, admirabil, atrăgător

selecta *vb.* a alege, a tria, a selecționa, a distinge, a sorta

selectat, -ă *adj. v.* selecționat

selecție *f.* alegere, triere, selectare, triaj, separare, selecționare

selecționa *vb. v.* selecta

selecționat, -ă *adj.* ales, fin, selectat, triat, sortat, superior, prețios

selenar, -ă *adj.* lunar

semafor *n.* semnalizator, stop, autostop

semantică *f.* semasiologie

semantism *n.* semnificație, sens, înțeles

semăna *vb.* 1. a însămânța. 2. a difuza, a răspândi, a împrăști, a propaga. 3. a se potrivi, a fi similar, a se compara, a se asemui. 4. a părea, a se arăta, a aduce

semen *m.* aproapele

semeț, -căță *adj. v.* mândru

semeți *vb. v.* fâli

semeție *f.* 1. măreție, grandoare, fast. 2. mândrie, fală, trufie, îngâmfare, orgoliu, aroganță. 3. îndrăzneală, avânt, cutezanță

semidoct, -ă *adj.* incult, neinstruit, prost, prostănac, mediocru, tâmpit

seminție *f.* 1. neam, popor, stirpe. 2. familie, trib, dinastie. 3. rasă, specie

semiologie *f.* semiotică, știința semnelor

semn *n.* 1. indicator, semnal, avertizor. 2. probă, dovadă, mărturie, indiciu, urmă, marcă. 3. simbol, emblemă, însemne. 4. simptom, prevestire

semna *vb.* 1. a iscăli, a subscrie. 2. a certifica, a confirma, a autentifica

semnal *n.* 1. indicator, semn, indiciu, avertisment. 2. anunț, veste

semnala *vb.* 1. a indica, a arăta, a vesti, a avertiza, a

înștiința, **a** anunța, **a** învedera. 2. **a** nota, **a** observa, **a** reține, **a** sublinia

semnaliza **r6**. **a** indica, **a** avertiza, **a** înștiința, **a** vesti
semnalizator **n**. semafor, avertizor, semn

semnătură **f**. iscălitură, subscriere

semnifica **vb**. **a** însemna, **a** exprima, **a** simboliza, **a** sugera

semnificativ, -ă **adj**. 1. grăitor, revelator, sugestiv, expresiv. 2. însemnat, caracteristic, simptomatic

semnificație **em**. sens, înțeles, rost, rațiune, tâlc, noimă, denotație. 2. valoare, importanță, însemnătate

sempitern, -i **adj**. etern, veșnic, perpetuu

senectute **f**. v. bătrânețe

senil, -ă **adj**. bătrân, ramolit, sclerozat, decrepit

senin, -ă **adj**. 1. limpede, clar, curat, pur, străveziu, luminos. 2. (fig.) liniștit, pașnic, echilibrat, stăpânit, calm, olimpian, netulburat

seninătate **f**. 1. claritate, limpezime, azur, puritate. 2. liniște, tihnă, calm

senior **m**. nobil, boier, domn, stăpân

sens **n**. 1. înțeles, accepție, semnificație, tâlc, conținut, valoare. 2. rost, noimă, logică, rațiune. 3. scop, țel, destinație, tendință. 4. direcție, curs, cale, orientare, latură, parte

sensibil, -a **adj**. 1. simțitor, emotiv, impresionabil, susceptibil, fin. 2. concret, material, pipăibil. 3. apreciabil, considerabil

sensibilitate **f**. emotivitate, simțire, impresionabilitate, receptivitate

sensibiliza **vb**. 1. a impresiona, a stimula, a face mai receptiv. 2. a concretiza, a materializa

sentențios, -oasă **adj**. aforistic, grav, doctoral, emfatic

sentiment **n**. simțământ, afectivitate, simțire, sensibilitate, atașament

sentimental, -ă **adj**. 1. afectiv, liric, emotiv, duios. 2. dulceag, siropos

sentinelă *f. v.* santinelă

sentință *f.* 1. decizie, hotărâre, verdict. 2. maximă, cugetare, adagiu, aforism

senzație *f.* impresie, vâlvă, zgomot

senzațional, -ă *adj.* uimitor, formidabil, extraordinar, impresionant, excepțional, neașteptat, colosal, fantastic, deosebit

senzitiv, -ă *adj.* senzorial, sensibil, afectiv, emoțional

senzitivă *f.* mimoză

senzual, -ă *adj.* erotic, voluptuos, incitant, provocator, imoral

senzualitate *f.* erotism, concupiscentă, beția simțurilor, libido, libertinaj

separa *vb.* a despărți, a desface, a desprinde, a detașa, a disloca, a răzleți, a dezmembra, a descompune, a fragmenta, a compartimenta

separat, -ă *adj.* 1. despărțit, desprins, detașat, dislocat, răzlețit. 2. distinct, diferențiat, aparte

septentrional, -ă *adj.* nordic, boreal

septic, -ă *adj.* microbian sepulcral, -ă *adj.* mormântal, funerar

sepultură *f.* înmormântare, mormânt

serafic, -ă *adj.* 1. îngeresc, ceresc, celest. 2. inocent, candid, pur, angelic, neprihănit, cast, sfânt, nepângărit

seral *n.* harem

serba *vb.* a sărbători, a prăznui, a aniversa, a comemora, a celebra, a omagia

sergent *m.* gardian, polițist, vardist serie *f.* 1. rând, sir, succesiune, înșiruire. 2. categorie, grupă, tranșă

serios, -oasă *adj.* 1. sobru, grav, sever, ponderat, chibzuit, așezat. 2. stăruitor, temeinic, conștiincios, muncitor. 3. deosebit, profund, adânc, important

seriozitate *f.* temeinicie

serpentină *f.* drum cotit, cotituri

sertar *n.* 1. cutie. 2. vană

serv *m.* sclav, rob, iobag

servaj *n.* iobăgie

servantă *f.* servitoare

servi *vb.* 1. a sluji, **a** oficia, **a** lucra, **a** ajuta, **a** sprijini. 2. **a** întrebuința, **a** folosi, **a** uza. 3. **a** da, **a** acorda, **a** furniza

serviabil, **-ă** *adj.* săritor, amabil, îndatoritor, complezent, prevenitor, inimos

serviciu *n.* 1. slujbă, ocupație, funcție, post. 2. domeniu, sector, secție

servietă *f.* geantă, mapă

servil, **-ă** *adj.* 1. slugarnic, plecat, supus, umil. 2. lingușitor, lingău

servilism */?* slugărnicie, conformism, umilință

servitor *m.* slugă, argat, slujitor

servitute *f.* aservire, subjugare, robie, dependență

sesiza *vb.* 1. a observa, **a** constata, **a** înregistra. 2. **a** pricepe, **a** înțelege, **a** intui, **a** prinde, **a** pătrunde. 3. **a** arăta, **a** releva, **a** reclama, **a** pretinde

set */7.* garnitură

sete *f.* 1. însetare. 2. dorință, aspirație, poftă, nesăț

setos, **-oasă** *adj.* 1. însetat. 2. dornic, avid, lacom

sevă *f.* 1, suc. 2. energie, vigoare, vlagă, resurse

sever, **-ă** *adj.* exigent, riguros, pretențios, aspru, rigid

severitate *f.* asprime, exigență, intransigență, rigoare, strictețe, duritate, rigiditate

sexual, **-ă** *adj.* erotic, carnal, amoros, intim

sezon *n.* anotimp, vreme, epocă

sfadă *f.* ceartă, conflict, neînțelegere, divergență

sfară *f.* fum

sfărogi *vb. v.* usca

sfat *n.* 1. povață, îndrumare, îndemn „călăuzire. 2. consfătuire, consiliu, adunare. 3. taifas, discuție

sfădi *vb. v.* certa

sfărâma *vb.* 1. a sparge, **a** zdrobi, **a** fărâma. 2. **a** risipi, **a** distruge, **a** zobi. 3. **a se** zbuciuma, **a se** chinui

sfătui *vb.* 1. a îndruma, **a** povățui, **a** călăuzi. 2. **a se**

consfătuî, a discuta, a conversa, a (se) consulta

sfătuitor *m. v.* îndrumător **sfânt**, -ă *a o* >: 1. sacru, sacrat, sacrosanct, divin, celest. 2. perfect, desăvârșit, infailibil, nobil. 3. strașnic, zdravăn, tare

sfârc *n.* mamelon

sfârlează *f.* titirez, prisnel

sfârșeală *f.* oboseală, epuizare, extenuare, leșin

sfârși *vb.* 1. a termina, a încheia, a isprăvi, a pune capăt, a înceta, a fini, 2. a muri, a deceda, a dispărea, a se stinge, a se prăpădi

sfârșit1 />. final, încheiere, terminare, capăt, stingere, moarte, deces

sfârșit2, -ă *adj.* 1. terminat, încheiat, isprăvit. 2. istovit, epuizat, extenuat, sleit, obosit, vlăguit

sfârtica *vb. v.* sfâșia

sfâșia *vb.* a rupe, a sfârtica, a ciopârți, a spinteca, a destrăma

sfâșietor, -oare *adj.* ucigător, jalnic, dureros, groaznic, grozav

sfecli *vb. v.* păți

sferă *f.* 1. glob. 2. domeniu, sector, cerc, mediu

sferic, -ă *adj.* rotund, globular, orbicular

sfert *n.* pătrime, pătrat, litră

sfeșanie *f.* sfîntîre, târnosire, inaugurare

sfeterisi *vb. v.* fura

sfetnic *m. v.* îndrumător

sfială *f.* jenă, timiditate, reținere, pudoare, rușine, **sfida** *vb.* a înfrunta, a brava, a desfide, a provoca

sfidare *f.* înfruntare, bravadă, aroganță, desfidere, provocare

sfidător, -oare *adj.* arogant, provocator, încrezut, disprețuitor, obraznic

sfielnic, -ă *adj.* timid, sfios, reținut, rezemat, pudic

sfii *vb.* a se jena, a se rușina, a se reține, a fi timid, a fi pudic

sfîntenie *f.* puritate, evlavie, sacralitate, sanctitate

sfînți vb. 1. sanctifica, a consacra, a sacraliza. 2. a hirotonisi, a târnosi. 3. a venera, a slăvi, a preamări, a onora, a cinsti

sfios, -oasă adj. sfielnic, timid, reținut, pudic, rușinos, rezervat

sfoară f. coardă, cordon, ață (împletită)

sforar m. intrigant, uneltitor

sforăitor, -oare adj. (fig.) emfatic, declamator, retoric

sforța vb. a se sili, a se opinti, a se încorda, a se strădui

sfredel n. burghiu, sfredeluș

sfredeli vb. a găuri a perfora, a pătrunde

sfriji vb. a slăbi, a se usca, a se jigări

sfruntară f. v. provocare **sibilin (le), -adj.l.** tainic, ascuns, mistic. 2. profetic, prezicător **sicriu n.** coșciug, raclă **sidef n.** nacru

sideral, -ă adj. stelar, astral, ceresc

stflant, -ă adj. şuierător, strident **sigila vb.** a pecetlui, a închide, a ascunde **sigiliu n.** pecete, șampilă, marcă **sigur, -ă** 1. cert, precis, neîndoielnic, garantat, negreșit, categoric, indiscutabil, nesmintit. 2. convins, hotărât, ferm, neșovăielnic. 3. eficace, eficient, capabil. 4. apărat, ferit, adăpostit

siguranță f. 1. securitate, adăpost, apărare. 2. certitudine, încredințare. 3. -fermitate, precizie **sihastru m.** pustnic, monah, eremit **sihăstrie f.** 1. pustnicie, călugărie, monahie. 2. singurătate, izolare **sihlă f.** desiș, pădurice **silabic, -ă adj.** plenison

silabisi vb. a bucheri

silă f. 1. dezgust, scârbă, greață, aversiune. 2. forță, putere. 3. constrângere, violență, abuz

silex n. cremene, piatră

sili vb. 1. a obliga, a constrânge, a forța. 2. a se strădui, a se osteni. 3. a grăbi, a iuți, a da zor

silință f. efort, râvnă, sârguință, străduință, hărnicie

silit, -ă *adj.* 1. forțat, nevoit, obligat. 2. nenatural, nefiresc, afectat

silitor, -oare *adj.* sânguincios, harnic, zelos, perseverent, muncitor

silnic, -ă *adj.* forțat, impus, abuziv, brutalizat, silit, constrâns

silnicie *f.* samavolnicie, abuz, silă, forță, violență

siluetă *f.* formă, talie, linie, contur

silui *vb.* a viola, a necinsti, a batjocori

silvic, -ă *adj.* forestier

silvostepă *f.* antestepă

simandicos, -oasă *adj.* distins, ales, respectabil, rafinat, pretențios

simbol *n.* însemn, emblemă, reprezentare, semnificație

simbolie, -ă *adj.* alegoric, sugestiv, reprezentativ

simboliza *vb.* a semnifica, a însemna, a închipui, a sugera, a personifica

simbriș *m.* salariat, angajat, lucrător, lefegiu

simbrie *f. v.* salariu

simetric, -ă *adj.* echilibrat, armonios, corespunzător

simetrie *f.* corespondență, armonie, echilibru, regularitate

simfonie *f.* armonie, concordanță

similar, -ă *adj.* asemănător, analog, aidoma, potrivit

similitudine *f.* asemănare, potrivire, analogie

simpatic, -ă *adj.* agreabil, plăcut, atrăgător

simpatie *f.* afecțiune, atașament, atracție

simpatiza *vb.* a agreea, a-i plăcea, a fi atras, a se atașa

simplicitate *f. v.* simplitate

simplifica } *vb.* a reduce, a concentra, a ușura

simplism *n.* schematizare, superficialitate

simplist, -ă *adj.* superficial, schematic, redus, unilateral

simplitate *f.* naturalețe, bună-credință, naivitate,

simplicitate

simplicu, -ă *adj.* 1. natural, neamestecat, pur. 2. neprefăcut, sincer, franc, cinstit. 3. modest, rudimentar, nepretențios, necomplicat

simptom *n.* indiciu, semn, semnal, manifestare

simptomatic, -ă *adj.* semnificativ, grăitor

simț *n.* 1. simțire, instinct. 2. aptitudine, înclinare, aplecare

simțământ *n.* sentiment

simți *vb.* 1. a percepe, **a** adulfeca, **a** sesiza. 2. **a** resimți, **a** fi mișcat, impresionat. 3. **a** avea bun-simț, - **a** fi sensibil, **a** presimți

simțitor, -oare *adj.* 1. sensibil, emotiv, impresionabil. 2. apreciabil, mare, deosebit

simțit, -ă *adj.* cumsecade, **cu** bun-simț, sensibil

simula *vb.* **a se** preface, **a** mima, **a se** face

simulacru *n.* aparență, prefacere, prefăcătorie, falsitate

simultan, -ă *adj.* concomitent, deodată

sinagogă *f.* templu, havră

sincer, -ă *adj.* cinstit, franc, neprefăcut, deschis, leal, loial

sinceritate *f.* franchețe, onestitate, loialitate, lealitate

sinchiseală *f.* preocupare, grijă, atenție, considerație

sinchisi *vb.* **a-i** păsa, **a se** preocupa, **a se** îngrijora

sincopat, -ă *adj.* sacadat, ritmat

sincopă *f.* cădere, pierdere, pauză, întrerupere

sincron, -ă *adj.* concomitent, deodată, sincron, simultan

sincretic, -ă *adj.* contopit, reunit, sintetizat

sincretism *n.* amestec, confuzie, sinteză, implicare

sincronic, -ă *adj.* 1. simultan, sincron, concomitent. 2. static, neevolutiv

sindrofie *f.* petrecere, chef, banchet

sindrom *n.* simptom, apariție, semn, manifestare

singular, -ă *adj.* neobișnuit, individual, aparte, bizar, ciudat

singulariza *vb.* a se izola, a se deosebi, a se individualiza

singur, -ă *adj.* 1. neînsoțit, răzleț, solitar, unic. 2. (adv.) numai, exclusiv, doar

singuratic, -iadil. retras, solitar, izolat, singur, răzleț. 2. ferit, dosnic, tainic

singurăta *f.* izolare, solitudine, pustietate **siniliu, -ie** *adj.* albastrui, albastru **sinistrat, -ă** *adj.* calamitat, oropsit **sinistru, -ă** *adj.* 1. oribil, lugubru, odios, groaznic, funest. 2. (*n.*) dezastru

sinod *n.* sobor, conciliu, reunire

sinonim *n.* termen echivalent, echivalență, egalitate (de sens)

sintetic, -ă *adj.* concis, succint, concentrat, rezumativ

sintetiza *vb.* a concentra, a restrânge, a rezuma, a generaliza

sinteză *f.* 1. concentrare, condensare, rezumat. 2. contopire, asociere

sinucide *vb.* a se omorî, a-și lua viața, a-și pune capăt

sinuos, -oasă *adj.* șerpuit, cotit, în zigzag; (fig.) complicat, încâlcit

sinuozitate *f.* curbă, cotitură, neregularitate

sipet *n.* cufăr

sire *m.* majestate

sireap, -capă *adj.* neîmblânzit, focos, sălbatic, vijelios

siropos, -oasă *adj.* dulceag, fad, sentimental

sista *vb.* a întrerupe, a suspenda, a opri

sistem *n.* 1. ansamblu, totalitate, angrenaj. 2. structură, ordine, alcătuire. 3. model, tipar, tip. regim. 4. uz, obicei, normă, regulă, cutumă

sistematic, -ă *adj.* metodic, organi - zat, chibzuit, coerent

sistematiza *vb.* a ordona, a aranja, a clasa, a regulariza

sită *f.* ciur, grilă

situa *vb.* a plasa, a amplasa, a aranja, a așeza

situat, -ă *adj.* 1. pus, plasat, așezat. 2. înstărit, bogat

situație *f.* 1. împrejurare, circumstanță, mostază, conjunctură. 2. postură, stare, context. 3. avere, situație, rost

slab, -ă *adj.* 1. debil, vlăguit, costeliv, jigărit, supt, sfrijit, pierit. 2. fricos, ezitant, laș, mediocru. 3. redus, mic, stins. 4. sărac, sterp, prizărit, neglijabil.

slav, -ă *adj.* slavon, slav, slavonesc

slavă *f.* 1. mărire, glorie, faimă, prestigiu. 2. văzduh, atmosferă, eter

slăbănog, -oagă *adj.* slab, debil, vlăguit, neputincios, infirm, olog

slăbi *vb.* 1. a se sfriji, a se slei, a se vlăgui. 2. a scădea, a diminua, a se micșora. 3. a se domoli, a încetini, a se atenua

slăbiciune *f.* 1. sfârșeală, extenuare, epuizare, vlăguială, debilitate. 2. scădere, lipsă, carență, defect, deficiență, viciu. 3. înclinare, pornire, pasiune, afecțiune

slăbit, -ă *adj.* vlăguit, epuizat, anemiat

slăvi *vb.* a glorifica, a preamări, a proslăvi, a diviniza, omagia, a venera

slei *vb.* 1. a coagula, a se închea, a se solidifica. 2. (fig.) a secătui, a se extenua, a se pierde, a goli

slinos, -oasă *adj. v.* murdar

slobod, -ă *adj. v.* liber

slobozenie *f. v.* libertate

slobozi *vb. v.* elibera

slobozitor *n.* întinzător, întorcător

sloi *n.* țurțur **slovă** *f.* literă, (la pl.) scriere, scris

slugarnic, -ă *adj.* servil, lingușitor, conformist, obsecvios, supus
slugă *m.* servitor, randaș, argat
slugări *vb.* a sluji, a argăți, a servi
slugâmice *f.* servilism, lingușire, ploconeală
slugoi *m.* lacheu

slujbaș *m.* funcționar, angajat, lefegiu

slujbă *f.* 1. funcție, serviciu, post, îndeletnicire, plasament. 2. sarcină, misiune, atribuție

sluji *vb.* *v.* servi

slujnică *f.* servitoare, slugă, slujitoare

slut, -ă *adj.* 1. urât, diform, pocit, hâd. 2. mutilat, schilod (în desfigurat

sluțenie *f.* *v.* pocitanie

sluți *vb.* a desfigura, a poci, a mutila, a urăți, a schimonosi

smalt *n.* email

smârc *n.* mlaștină, mocirlă

smead, -ă *adj.* *v.* brunet

smerenie *f.* umilintă, supunere, modestie

smerit, -ă *adj.* umilit, supus, preaplecăt, modest, credincios

smicea *f.* mlădiță

sminteală *f.* 1. țicneală, nebunie, aiureală, scrânteală. 2. abatere, greșeală

sminti *vb.* *v.* aliena

smintit, -ă *adj.* nebun, țicnit, smucit „aiurit, zănatec, bezmetic, zălud, zurliu

smiorcăi *vb.* *v.* lamenta

smiorcăit, -ă *adj.* 1. plângăreț, plângăcios. 2. scâncit, sclifosit

smirdar *m.* rododendron; merișor

smirnă *f.* 1. benzoe. 2. (*adv.*) umilit, nemișcat, supus

smoc *n.* mănunchi, șuviță

smochini *vb.* a se zbârci, a se rida, a se usca, a se stafidi

smoli *vb.* *v.* înnegri

smolit, -ă *adj.* oacheș, brunet, smead, negricios

smuci *vb.* 1. a se zbate, a se smulge. 2. a zgâlțâi, a scutura

smucit, -ă *adj. v.* smintit

smulge *vb.* 1. a trage, a scoate, a desprinde, a dezlipi. 2. a obține, a lua

snoava *f.* glumă, anecdotă, istorie

snop *n.* fascicul, legătură, mănunchi

snopi *vb.* a maltrata, a scărmana, a cotonogi, a bumbăci, a strivi

soartă 1. destin, ursită, fatalitate, scrisă, noroc, predestinare, zodie. 2. situație, stare, împrejurare, circumstanță

sobor *n. v.* sinod

sobrietate *f.* cumpătare, ponderație, simplitate, austeritate, rigorism

sobru, -ă *adj.* moderat, cumpătat, reținut, ponderat, simplu

sociabil, -ă *adj.* prietenos, comunicativ, deschis, atașabil

societate *f.* 1. umanitate, colectivitate, oameni, lume. 2. mediu, anturaj.

3. asociație, uniune

soclu *n.* pedestal, bază, postament, suport

socoteală *f.* 1. calcul, chibzuială, judecată. 2. rost, rânduială plan, idee. 3. treabă, proiect, lucru, afacere.

4. intenție, preocupare

socoti *vb.* 1. a număra, a calcula, a aprecia, a evalua. 2. a chibzui, a plănuși, a intenționa, a proiecta. 3. a crede, a gândi, a presupune, a fi de părere, a opina, a găsi de cuviință, a aprecia. 4. a imputa, a reproșa, a se judeca, a se răfui, a se plăti

socotință *f. v.* socoteală

socotit, -ă *adj.* cumpătat, chibzuit, echilibrat, cuminte, înțelept

socotitor *m.* calculator, contabil

soi *n.* 1. specie, fel, categorie, varietate. 2. pop.) jeg,

slin, murdărie

soios, -oasă *adj. v.* murdar

sol *m.n.* 1. trimis, emisar, ambasador, delegat. 2. teren, pământ

solar, -ă *adj.* planetar, cosmic, celest

sold, n. plus, rest, rămășiță

solda *vb.* a se termina, a se

încheia, a se sfârși **soldat** *m.* ostaș, mhtar, catană

soldă *f.* leafă, plată, remunerație, salariu

soldătesc, -ea scă *adj.* ostășesc, milităresc, cazon

soldătime *f.* oaste, armată, ostășime

solemn, -ă *adj.* 1. festiv, ceremonios, sărbătoresc, grandios, academic. 2. sacru, sacramental, sacerdotal, grav. 3. măreț, maiestuos, impresionant

solemnitate *f.* 1. festivitate, ceremonie, ceremonial, pompă. 2. măreție, grandoare, fast, gravitate

soifegia *vb.* a cânta, a intona, a exersa (o melodie)

solicita *vb.* 1. a cere, a ruga, a apela la 2. a atrage, a chema, a suscita

solicitant, -ă *adj.* postulant, petent, solicitator

solicitare *f.* cerere, rugămintă, apel, recurs, cerință

solicitudine *f.* înțelegere, atenție, bunăvoință, atașament

solid, -ă *adj.* 1. tare, dur, vârtos, trainic, durabil, puternic. 2. voinic, corpolent, mare, robust, bine făcut. 3. temeinic, serios, consistent

solidar, -ă *adj.* unit. legat, înfrățit, atașat

solidaritate *f.* coeziune, înfrățire, frățietate, unire, comuniune, fraternitate

solidariza *vb.* a asocia, a se înfrăți, a se alia, a pactiza

solidifica *vb.* a se întări, a se învârtoșa, a se slei, a îngheța

soliditate *f.* tărie, duritate, rezistență, consistență, trăinicie

solie *f.* 1. misiune, sarcină, însărcinare. 2. veste,

mesaj, adresă. 3. delegație, ambasadă

soliloc *n.* monolog

solitar, *-adj.l.* singuratic, retras, izolat. 2. singur, unic

solitudine *f.* singurătate, izolare, pustietate

solo *m.* solist

solomonar *m.* vrăjitor, mag **solubil**, *-ă adj.* 1. dizolvabil. 2. rezolvabil

soluție *f.* (fig.) 1. dezlegare, rezolvare, lămurire. 2. remediu, leac **soluționa** *vb.* a rezolva, a dezlega, a lămuri, a limpezi

solvabil, *-ă adj.* plătitor, bun de plată, solvent

solvent, *-ă adj.* 1, solvabil. 2. (*m.*) dizolvant

soma *vb.* a cere, a invita, a atenționa, a solicita

somație *f.* invitare, cerere, solicitare, chemare, constrângere

somitate *f.* celebritate, autoritate, personalitate, savant

somnambul, *-ă adj.* noctambul, lunatic

somnifer *n.* narcotic, soporifer, hipnotic, adormitor

somnolent, *-ă adj.* somnoros, picotind, adormit, toropit, moleșit

somnoros, *-oasă v.* somnolent

somnolență *f.* adormire, moleșeală, toropire, picoteală

somptuos, *-oasă adj.* luxos, maiestuos, măreț, fastuos

son *n.* sunet, ton

sonat, *-ă adj.* nebun, aiurit/țicnit

sonda *vb.* a. a fora, a explora. 2. a iscodi, a încerca, a investiga

sondaj. *n.* 1. sondare, foraj, exploatare. 2. investigație, cercetare, studiu

sondă *f.* puț

sonor, *-ă adj.* răsunător, puternic, fonic, vorbit, rezonant

sonoritate *f.* 1. rezonanță, foni-citate. 2. muzicalitate, armonie

soporific, -ă *adj.* somnifer

soră *f.* 1. infirmieră. 2. călugăriță, monahă

sorbi *vb.* 1. a înghiți, a absorbi, a bea, a suga. 2. a preocupa, a copleși, a captiva, a reține

sorbitură *f.* 1. înghițitură, dușcă. 2. zeamă, supă, ciorbă

sordid, -ă *adj.* dezgustător, mizer, murdar, respingător

sorginte *f.* origine, sursă, izvor, obârșie

soroc *n.* 1. termen, dată, limită, scadență. 2. soartă, destin, fatalitate

soroci *vb. v.* „hărăzi

sort *n.* specie, gen, fel, categorie

sorta *vb.* a alege, a selecta, a selecționa, a tria

sorti *vb.* a urși, a meni, a destina, a predestina, a hărăzi

sortiment *n.* fabricat, preparat, produs

sorti *f. pl.* șansă, noroc, perspective

sosi *vb.* a ajunge, a parveni, a veni, a atinge (un punct)

sosire *f.* ajungere, sosit, venire, țintă

soț în 1. bărbat, pereche, dânsul. 2. ortac, tovarăș, asociat, părtaș

soție *f.* nevastă, soață, femeie, jumătatea, (pop.) muier, consoartă

spadă *f.* sabie

spaimă *f.* frică, groază, teamă, teroare

sparge *vb.* 1. a sfărâma, a rupe, a crăpa, a ciobi, a despica, a distruge. 2. a lichida, a termina, a nimici, a stinge, a încheia. 3. a jefui, a fura, a prăda, a devasta

spart, -ă *adj.* 1. crăpat, sfărâmat, ciobit, plesnit. 2. forțat, străpuns, rupt, dispus. 3. risipitor, cheltuitor

spartan, -ă *adj.* auster, sever, cazon, aspru

spasm *n.* convulsie, crispă, colică

spasmodic, -ă *adj.* convulsiv, chinuit

spate *n.* 1. spinare, dos, cârcă. 2. spătar, spetează. 3. protecție, sprijin, cont, pilă, razim

spatie *f.* treflă

spația *vb.* a rări, a distanta, a depărta

spațial, -ă *adj.* cosmic

spațios, -oasă *adj.* încăpător, larg, cuprinzător, mare

spațiu *n.* 1. cuprins, întindere, suprafață, zonă, distanță. 2. răstimp, perioadă, interval, durată

spăla *vb.* 1. a ta, a curăța, a purifica. 2. a uda, a curge, a eroda. 3. a șterge, a anula, a ispăși, a ierta

spălat, -ă *adj. v.* curat

spălăcit, -ă *adj.* 1. decolorat, șters. 2. inexpressiv, palid, searbăd, fad

spălător *n.* lavoar

spălătorie/: curățătorie

spălătură *f.* 1. spălare, curățare. 2. clismă. 3. lături

spălățel - ică *adj. v.* curat

spărgător *m.* hoț, pungaș, jefuitor

spărtură *f.* 1. crăpătură, fisură, ciobitură, gaură, despicătură. 2. ciob, frântură, ruptură, hârb, fărâmətură

spăsit, -ă *adj. v.* pocăit

spătar *n.* rezemătoare, spate, spetează

spătos, -oasă *adj.* robust, voinic, atlet **spân** *m.* imberb

spânzura *vb.* 1. a atârna, a agăța, a suspenda, a lega de 2. a strangula, a ucide

spânzurat, -iadj. *a.* atârnat, strangulat. 2. (fam.) ștrengar, poznaș

spârcui *vb. v.* ciopârți

special, -ă *adj.* deosebit, aparte, distinct, excepțional, singular, unic

specialitate *f.* 1. domeniu, branșă, ramură. 2. profesie, calificare

specializa *vb.* a se perfecționa, a se profila

specializare *f.* perfecționare, modernizare, profilare

specie *f.* speță, gen, fel, soi, rasă, varietate, clasă, categorie, sort

specific, **-ă** *adj.* caracteristic, particular, propriu, special, tipic

specifica *vb.* **a** preciza, **a** menționa, **a** nota, **a** prevedea

specimen *n.* tip, mostră, model, exemplar

specios, **-oasă** *adj.* aparent, iluzoriu, înșelător, amăgitor

spectacol *n.* **1.** reprezentație, teatru, piesă. **2.** tablou, priveliște, cadru, vedere

spectaculos, **-oasă** *adj.* grandios, fastuos, strălucit, impresionant

spectator, **-oare** *m. f.* **1.** privitor, asistent. **2.** martor, prezență

spectru *n.* nălucă, vedenie, fantomă, fantasmă, stafie, arătare

specula *vb.* **a** combina, **a** medita, **a** preconiza. **2.** **a** profita, **a** înșela, **a** trage pe sfoară

speculant, **-ă** *adj. m. f.* afacerist, profitor, șarlatan

speculativ, **-ă** *adj.* combinativ, imaginativ, teoretic

speculație *f.* combinație, calcul, speculă

speculă *f.* afacere, învârteală, șartatanie, speculație

spelb, **-ă** *adj.* palid, spălăcit, searbăd, șters

speluncă *f.* tavernă, bombă, local (rău famat)

spera *vb.* **a** nădăjdui, **a** aștepta, **a** conta, **a** dori, **a** aspira, **a**-și imagina, **a** prevedea, **a** crede

speranță *f.* nădejde, credință, aspirație, dorință, prevedere

speria *vb.* **a** se înspăimânta, **a** se înfricoșa, **a** se teme, **a** se intimida, **a** se buimăci

sperietoare *f.* momâie, arătare, măgăoaie, popândău

sperietură *f.* spaimă, frică, teamă, neliniște, tulburare

sperlos, **-oasă** *adj.* fricos, temător, timid, timorat

sperjur, **-ă** *adj.* nelegiuit, necinstit, cinic, imoral

spetează *f.* spătar, spate, rezemătoare

speti *vb.* **a se** deșela, **a se** istovi, **a se** epuiza

speță *f. v.* specie

speze *f. pl.* cheltuieli

spicui *vb.* **a** culege, **a** alege, **a** lua, **a** reține (**de** ici-colo)

spilcui *vb. v.* găti

spi **în** **1.** ghimpe, măracine, scai, scaiete, ciulin. **2.** țepușă, țeapă. **3.**

spinare *f.* **1.** spate, dos. **2.** creastă, culme, coamă

spinos, -oasă *f.* **1.** ghimpos, țepos, măracinos. **2.** anevoios, greu, complicat

spinteca *vb.* **a** despica, **a** tăia, **a** sfâșia, **a** înjunghia

spion *m.* iscodă, agent, informator, detectiv, observator

spiona *vb. v.* iscodi

spiralat, -ă *adj.* răsucit, sucit, spiral

spiră *f.* răsucitură, torsiune, buclă, spirală

spiriduș *m. v.* drăcușor

spirit *n.* **1.** minte, rațiune, gândire, judecată, intelect, reflecție, duh, suflet. **2.** imaginație, istețime, deșteptăciune, iscusință, pătrundere, har. **3.** glumă, anecdotă, snoavă, pamflet. **4.** vedenie, stafie, arătare, nălucă

spiritual, -ă *adj.* **1.** mental, intelectual, sufletesc, duhovnicesc. **2.** deștept, ager, penetrant, isteț, fin. **3.** glumeț, ironic, amuzant, comic

spiritualitate *f.* cultură, tezaur spiritual

spiritualiza *vb.* **a** înnobila, **a** înălța **spiritualmente** *adv.* moralmente **spirt** *n.* alcool; (*adv.*) dinamic, agil, iute, vioi, harnic **spirtos, -oasă** *adj.* alcoolic **spital** *n.* clinică, sanatoriu, casă de

sănătate, lazaret **spitaliza** *vb.* **a se** interna, **a se** trata

spiță *f.* **1.** fuscel, stinghie. **2.** rudă, neam, rang, grad, descendență, origine

spîțer *m.* farmacist **spîțerie** *f.* 1. farmacie, drogherie. 2. medicamente, droguri **splai** *n.* mal, chei

splendid, -ă *adj.* minunat, admirabil, măreț, superb, magnific, strălucit, uimitor, excepțional, grandios, falnic

splendoare *f.* strălucire, fast, măreție

spoi *vb.* 1. a vămi. 2. a se farda, a se sulemenii. 3. a cositori

spoială *f.* 1. văruială, zugrăveală. 2. pospăială, aparență. 3. cositorie

spolia *vb.* a jefui, a prăda, a fura, a jecmăni, a depreda

spongios, -oasă *adj.* buretos, poros

sponsor *m.* susținător, garant, protector

spontan, -ă *adj.* 1. natural, de la sine, nefortat, nesilit. 2. brusc, deodată

spontaneitate *f.* naturalețe promptitudine, vioiciune

spor *n.* 1. adaos, plus, creștere, mărire, majorare. 2. câștig, beneficiu, supliment, folos, profit, avantaj

spori *vb.* v. crește

sporadic, -ă *adj.* intermitent, discontinuu, disparat, întâmplător, răzleț

spornic, -ă *adj.* profitabil, economicos, productiv, lucrativ

sporovăi *vb.* a povesti, a discuta, a se întreține, a trăncăni

sporovăială *f.* taifas, convorbire, dialog, șuetă

sportiv, -ă *adj.* atlet

spovedanie *f.* mărturisire, confidență, destăinuire, spovadă

spray *n.* atomizor

spre *prep.* 1. către, la, înspre. 2. pe la cam în... 3. în vederea, pentru

sprijin *n.* 1. ajutor, susținere, ocrotire, reazem, protecție, proptea, pilă. 2. (*m.*) sponsor, protector, ocrotitor

sprijini *vb.* 1. a susține, a propti, a fixa, a rezema. 2. a ajuta, a ocroti, a proteja, a sponsoriza. 3. a se baza, a se

întemeia, **a se încrede**

sprijinitor, -oare *m. f. v.* protector

sprinten, -ă *adj. v.* 1. vioi, agil, iute, ager, veloce. 2. deștept, inteligent

sprinteneală *f.* vioiciune, agilitate, agerime, suplețe

sprințar, -ă *adj. v.* zburdalnic

sprânceană *f.* (fig.) fâșie, creastă, muchie (de deal, pădure, lumină)

spulbera *vb.* **a** risipi, **a** împrăștia, **a** destrăma, **a** vântura, **a** nimici

spumă *f.* 1. clăbuc. 2. caimac. 3. (fig.) elită, lamură, floare

spumega *vb.* 1. **a** face clăbuci, **a** năduși, **a** fierbe. 2. **a se** înfuria, **a** clocoti, **a se** dezlănțui

spumos, -oasă *adj.* 1. înspumat. 2. pufos, vaporas

spune *vb.* 1. **a** zice, **a** vorbi, **a** rosti, **a se** exprima, **a** grăi, **a** declara, **a** comunica, **a** relata, **a** povesti, **a** expune, **a** glăsu, **a** debita, **a** afirma, **a** evoca, **a** explica, **a** lămuri, **a** susține. 2. **a** destăinui, **a** mărturisi, **a** dezvălui, **a da pe față**, **a** divulga. 3. **a** recita, **a** cânta

spunere *f. v.* proverb

spurca *vb. v.* murdări

spurcat, -ă *adj.* 1. mu (dar, scârbos, respingător, scârnăv. 2. trivial, vulgar, josnic, infam, odios, mârșav, ticălos, netrebnic, infernal

spurcăciune *f. v.* scârnăvie

spusă *f. v.* afirmație

spută *f.* salivă, scuipat

spuză *f.* 1. cenușă. 2. puzderie, grămadă, mulțime, droaie

spuzeală *f.* erupție, alergie, eczemă

sta *vb.* 1. **a se** opri, **a** poposi, **a** rămâne locului. 2. **a** sedea, **a** locui, **a** fi, **a se** afla. 3. **a** stagna, **a nu** merge, **a se** întrerupe, **a** înceta, **a** încremeni. 4. **a fi** gata, **a fi pe punctul**, **a fi cât pe ce**

stabil, -ă *adj. v.* statornic

stabili *vb.* 1. a fixa, a decide, a hotărî, a determina, a preciza. 2. a se statornici, a se instala, a se așeza. 3. a dovedi, a arăta, a demonstra, a consfinți, a confirma. 4. a institui, a înființa, a realiza, a funda

stabiliment *n.* așezământ, fundație, instituție

stabilitate *f.* 1. statornicie, trăinicie, fermitate, solidaritate, consecvență, durabilitate. 2. fixitate, imobilitate, echilibru

stabiliza *vb. v.* fixa

stacănă *f.* cană, pahar, țăp

stadiu *n.* etapă, fază, perioadă

stafidl *vb.* a usca

stafie *f.* fantomă, nălucă, strigoi, arătare, vedenie

stagi *n.* 1. inițiere, practică, aplicație. 2. serviciu militar, armată

stagna *vb.* a trena, a lâncezi, a vegeta, a sta

stambă *f.* bumbac, câț, țesătură

stampă *f.* gravură, imagine, tablou

stană *f.* stâncă, bolovan, pietroi

stand *n.* banc

standard *n.* normă, sistem, nivel, barem

standardizat, -ă *adj.* tipizat, normat, uniformizat, unificat

staniște *f.* cantonament, tabără, loc de odihnă

staniu *n.* cositor

star *n.* vedetă, stea

stare *f.* 1. situație, circumstanță, poziție, postură. 2. avere, resurse, fonduri. 3. clasă, categorie, rang

stareț *m.* egumen

start *n.* 1. plecare. 2. început

staroste *m.* 1. pețitor. 2. (înv.) șef. cap; pârcălab

stat *n.* 1. țară, patrie. 2. statură, talie, înălțime

static, -ă *adj.* imuabil, fix, rigid, nemișcat, neclintit

statistica *f.* evidență, inventar, consemnare, numărătoare

statornic, -ă *adj.* 1. stabil, constant, ferm, neclintit,

consecvent, fidel. 2. durabil, continuu, neîntrerupt, permanent. 3. temeinic, hotărât, solid

statornicie *f.* constanță, consecvență, fidelitate, stabilitate, continuitate, durabilitate

statornicire *f.* 1. stabilire, fixare, așezare, permanentizare, consfințire, înștiințare. 2. împământenire, în cetățenire

statua *vb.* *a* stabili, *a* hotărî, *a* legifera

statuar, -ă *adj.* monumental, grandios

statuie *f.* sculptură, monument

statură *f.* înălțime, stat, talie, siluetă

statut *n.* regulament, normă, lege, dispoziții

stație *f.* 1. oprire, staționare, popas. 2. gară, haltă

staționa *vb.* *a* sta, *a* se opri, *a* poposi

staționar, -ă *adj.* constant, neschimbat, invariabil, statornic, neclintit

staul *n.* grajd, sălaș

sta vă *f.* herghelie

stavilă *f.* 1. baraj, zăgaz, stăvilă, obstacol. 2. opreliște, opoziție, împotrivire

stănog *n.* țărâuș, pripon

stăpân în 1. proprietar, posesor, deținător, jupân. 2. șef, patron, cârmuitor. domnitor, suveran

stăpâni *vb.* 1. *a* posedă, *a* deține, *a* avea. 2. *a* domni, *a* trona, *a* conduce, *a* guverna, *a* controla. 3. *a* domoli, *a* tempera, *a* calma, *a* liniști. 4. *a* se reține, *a* se înfrâna, *a* se struni, *a* se abține

stăpânit, -ă *adj.* reținut, calm, echilibrat, cumpătat, -domolit, liniștit

stăpânitor, -oare *adj.* dominator, dominant, autoritar

stăreție *f.* ecumenie

stăruie *vb.* *a* insista, *a* persevera, *a* persista, *a* se menține, *a* se crampona

stăruință *f.* 1. insistență, perseverență, persistență. 2. tenacitate, neclintire, fermitate, statornicie. 3. străduință, silință, efort

stăruitor, -oare **adj.** **v.** insistent
stătător, -oare **adj.** imobil, stabil, invariabil, constant,
stagnant
stătut, -ă **adj.** învechit, clocit, alterat
stăvilar **n.** **1.** zăgaz, baraj, ecluză, dig, stavilă. **2.**
obstacol, opreliște, piedică, opoziție, frână
stăvili **vb.** **v.** opri
stâlcl **vb.** **l.** **a** deforma, **a** poci, **a** schimonosi, **a**
denatura. **2.** **a** strivi, **a** zdrobi, **a** schilodi
stâlcit, -ă **adj.** **v.** deformat
stâlp **n.** **1.** pilon, parmac, pilastru, grindă. **2.**
susținere, sprijin, reazem, protecție, pavăză. **3.** frunțaș,
căpetenie
stână **f.** târlă
stâncă **f.** stană, stei, pietroi stângaci, -e **adj.** **1.** (fig.)
neîndemânatic, inabil, neajutorat. **2.** nereușit, mediocru,
primitiv, slăbuț
stângăcie **f.** neîndemânare, nepricepere
stânjeni **vb.** **a** deranja, **a** jena, **a** stingheri
stânjenel **m.** iris, stângen
stânjenit, -ă **adj.** **v.** stingherit
stârci **vb.** **v.** ghemui
stârni **vb.** **1.** **a** isca, **a** scornii, **a** zgândări, **a** agită, **a**
hăitui. **2.** **a** provoacă, **a** determina, **a** pricinui, **a** ațâța, **a**
declanșa, **a** isca, **a** genera. **3.** **a** născoci, **a** inventa, **a** fabula
stârpi **vi**), **v.** distruge".
stârpitură **f.** pocitanie, avorton, lepădătură, pitic
stâr **v.** **n.** cadavru, hoit, leș
stea **f.** **1.** astru, planetă. **2.** vedetă, star, celebritate.
3. soartă, destin, ursită, noroc
steag **n.** drapel, stindard, flamură, pavilion, fanion
stegar **m.** **1.** portdrapel. **2.** conducător, șef, ideolog,
spiritus rector, îndrumător **stelar**, -ă **adj.** sideral cosmic
steluță **f.** **1.** asterisc. **2.** scânteie **stemă** **f.** **1.** blazon,
emblemă. **2.** coroană, diademă, herb **stenic**, -ă **adj.**
fortifiant, întăritor **stereotip**, -ă **adj.** uniform, neschimbat,

tipizat

steril, -ă *adj.* 1. sterp, sec, neproductiv, nefertil, deșert. 2. zadarnic, inutil, infructuos, van. 3. antiseptic, sterilizat **sterilitate** *f.* *v.* incapacitate **steriliza** *vb.* 1. a aseptiza, a dezinfecta. 2. a castra

sterp, stearpă *adj.* 1. steril, neproductiv, nefertil, neroditor, arid. 2. pustiu, uscat, dezolant, zadarnic, van, inutil

sublu *n.* antimoni **sticlă** *f.* 1. geam. 2. butelie, garafă, vas

sticli *vb.* a străluci, a luci, a sclipi, a scânteia, a scăpăra

sticlos, -oasă *adj.* 1. lucios, vitros, sclipitor. 2. încremenit, fix, imobil

stigmat *n.* semn, pecete

stigmatiza *vb.* a înfiera, a dezonora, a defăima

stih *n.* vers, verset, poezie

stihie *f.* 1. elemente (ale naturii), forță, dezlănțuire, calamitate. 2. nălucă, fantomă, arătare, duh, spirit, fantasmă

stihultor *m.* poet

stil *n.* 1. expresivitate, limbaj, compoziție, structură. 2. tipar, mod, manieră, fel, modalitate

stilat, -ă *adj.* manierat, fin, rafinat, subțire

stilet *n.* pumnal

stiliza *vb.* a rafina, a înnobila, a ameliora, a perfecționa, cizela

stilou *n.* toc rezervor, condei

stima *vb.* a onora, a prețui, a respecta, a aprecia, a cinsti

stimabil, -ă *adj.* prețuit, apreciat, onorabil, respectabil

stimă *f.* considerație, prețuire, respect, cinstire, apreciere

stimui-/7. *v.* stimulent

stimula *vb.* a îndemna, a îmboldi, a impulsiona, a

excita, **a** activa

stimulent *n.* impuls, imbold, îndemn, excitant, antren, încurajare, stimul

stindard *n. v.* steag

stingător *n.* extincător

stinge *vb.* 1. a potoli, **a** opri, **a** înăbuși (un foc). 2. **a** termina, **a** (se) trece, **a** (se) topi, **a** se slei, **a** dispărea, **a** muri, **a** deceda. 3. **a** suprima, **a** nimici

stingher, -ă *adj. m.* singur

stingheri *vb.* **a** jena, **a** incomoda, **a** deranja, **a** tulbura, **a** stânjeni

stingherit, -ă *adj.* 1. încurcat, stânjenit, jenat, descumpănit, stângaci. 2. deranja**t** incomodat, împiedicat, indispus

stinghie *f...* 1. braț, legătură...2. chingă. 3. spetează

stins, -ă *adj.* 1; înăbușit, estompat, slab, șters, potolit, liniștit. 2. distrus, nimicit, prăpădit

stipendia *vb. v.* subvenționa

stipendiu *n.* subvenție; susținere, ajutor, sprijin (financiar)

stipula *vb.* **a** prevedea, **a** specifica, **a** menționa, **a** înscrie

stipulație *f* clauză, condiție, prevedere, specificare, aranjament

stirpe *f. v.* origine

stivă *f.* grămadă, claie

stoarce *vb.* 1. a tescui. 2. **a** exploata, **a** profita

stoca **a** depozita, **a** strânge, **a** stopa

stofă *f.* 1. țesătură. 2. calitate, talent, aptitudine

stoic, -ă *adj.* resemnat, rezistent, curajos, eroic

stol *vb.* cârd, grup, ceată, pâlc, grămadă

stomac *n.* abdomen, burtă, pânțe

stomacal, -ă *adj.* gastric, **stomatolog** *m.* dentist

stop *interj.* oprește, stai, hai**t** **stopa** *vb.* **a** opri, **a** bara, **a** reține, **a** ține în loc **stor** *n.* jaluzele, transperant, rulou

stors, **stoarsă** *adj.* tescuit, secătuit **strachină** *f.* blid,

farfurie, vas **strai** *n.* haină, îmbrăcăminte, veșmânt

strajă *f.* 1. pază, apărare, veghe, scut. 2. paznic, străjer, sentinelă, caraulă, gardă, escortă

strangula *vb.* a sugruma, a gâtui, a sufoca, a înăbuși

straniu, -ie *adj.* ciudat, bizar, neobișnuit

strașnic, -ă *adj.* 1. cumplit, teribil, nemaipomenit, extraordinar, grozav, îngrozitor, înfiorător. 2. tare, puternic, zdravăn. 3. sever, strict, aspru, exigent

strat *n.* 1. pățul, răzor, brazdă. 2. sediment, depozit, pătură. 3. categorie, clasă, grupare

stratagemă *f.* subterfugiu, șiretlic, tertip, vicleșug

străbate *vb.* a cutreiera, a răzbi, a răzbate, a traversa

străbătător, -oaie *adj.* 1. penetrant, trecător prin, răzbătător. 2. subtil, perspicace

străbun, -ă *adj.* 1. strămoșesc, din moși-strămoși, străvechi. 2. (*m. pl.*) strămoși, străbunici

străbunic, -ă *m. f.* strămoș, străbun, răzbunic

strădanie *f.* efort, străduință, sfortare, trudă, osteneală, travaliu

strădui *vb.* a se sili, a se sforța, a se zbate, a se căzni, a se trudi **străduință** *f. v.* efort **străfulgera** *vb.* a sclipi, a luci, a străluci

străfund *n.* adâncime, adânc, hău

străin, -ă *adj.* 1. extern, dinafară, alogen. 2. altul, venetic, necunoscut

străjer *m.* paznic, strajă, pază

străjul *vb.* 1. a păzi, a apăra, a veghea. 2. a limita, a se mărgini

străluci *vb.* 1. a luci, a scânteia, a lumina, a sclipi. 2. a se distinge

strălucire *f.* 1. scânteiere, sclipire; luminăție, a se impune, a excela. 2. fast, splendoare, glorie

strălucit, -ă *adj.* 1. sclipitor, strălucitor, fastuos, splendid. 2. faimos, celebru, glorios, reputat, falnic

strămoș, -ea *scă adj.* străvechi, din strămoși, arhaic

strămuta *vb.* **a** deplasa, **a** muta, **a** schimba, **a** disloca
strănepot, -poată *m.f.* urmaș, descendent, vlăstar
străpunge *vb.* **a** perfora, **a** găuri, **a** sparge, **a**
pătrunde, **a** penetra, **a** străbate

strășnicie *f. v.* severitate

străvechi, -e *adj.* arhaic, milenar, imemorial, secular

străveziu, -ie *adj.* **1.** transparent, limpede, clar,
senin. **2.** vizibil, evident, manifest. **3.** debil, slab, palid,
vaporos

strâmb, -ă *adj. l.* diform, deformat, îndoit, încovoiat,
înclinat. **2.** incorect, fals, nedrept, mistificat

strâmba *vb.* **1.** **a** curba, **a** deforma, **a** strâmba. **2.** **a**
se schimonosi, **a** face grimase, **a se** fandosi, **a** face mofturi

strâmbătate *f.* nedreptate, abuz, injustiție,
inechitate

strâmbătură *f.* grimasă, schimonoseală, rictus,
măimuta reală, fandoseală

strâmt, -ă *adj.* **1.** îngust, restrâns, redus. **2.** (fig.)
mărginit, prost, obtuz

strâmta *vb.* **a** îngusta, **a** restrânge, **a** limita

strâmtoare *f.* **1.** defileu, chei, pas. **2.** trecătoare,
îngustime. **3.** impas, încurcătură, dificultăți, presiune

strâmtora *vb. v.* înghesui

strângător, -oare *adj.* econom, strâns, adunător,
zgârcit

strânge *vb.* **1.** **a** aduna, **a** îngrămădi, **a** acumula, **a**
înmagazina, **a** culege, **a** tezauriza. **2.** **a** convoca, **a** întruni, **a**
îngrămădi. **3.** **a se** ghemui, **a se** chirci, **a se** contracta. **4.** **a**
apăsa, **a** presa, **a** constrânge

strâns, -ă **1.** adunat, în
grămădit, acumulat. **2.** contractat, chircit, legat. **3.**
coerent, concis, dens

strânsoare *f. v.* apăsare

strânsură *f.* gloată, adunătură, reunire

streășină *f.* jgheab

streche *f.* (fig.) nebunie, sminteală, dereglare

strecura *vb.* 1. a filtra, a limpezi. 2. a (se) furișă, a (se) insinua, a se scurge

striat, -ă *adj.* dungat, vărgat, zebrat

strica *vb.* 1. a avaria, a deteriorara, a degrada, a distruge, a sparge, a dărâma. 2. a defecta, a deranja, a tulbura, a zădărnici. 3. a se certa, a se confrunta, a se gâlcevi

stricăcios, -oasă *adj. v.* dăunător

stricăciune *f.* 1. pagubă, vătămare, lezare. 2. corupție, depravare, desfrânate

stricător, -oare *adj.* dăunător, stricăcios, vătămător, păgubitor

strict, -a *adj. l.* riguros, exact, absolut. 2. sever, exigent, aspru

strictețe *f. v.* severitate

strident, -ă *adj.* ascuțit, țipător, tăios, pătrunzător

striga *vb.* 1. a țipa, a răzni, a zbiera, a urla, a vocifera. 2. a chema, a numi, a solicita

strigare *f.* 1. strigăt, țipăt, urlet, răcnet. 2. apel, chemare

strigăt *n.* chemare, apel, anunț

strigătură *f.* chiuit, chiuitură, țipătură

strigoi *m.* stafie, vârcolac, pricolici, moroi, fantomă, arătare

stringent, -ă *adj.* presant, urgent imperios, obligatoriu

strivi *vb.* 1. a zdrobi, a sfărma, a nimici, a distruge. 2. a îngrămădi, a apăsa, a înăbuși, a copleși, a frânge

strivitor, -oare *adj.* zdrobitor, covârșitor

strop *n.* picătură, pic; lacrimă

stropi *vb.* a uda, a împrășca; a păta

stropitură *f.* picătură, strop

stropitoare *f.* praftoriță

stropsî 1. a se răsti, a se burzului, a se oțărî. 2. a zdrobi, a strivi

stropsit, -ă *adj.* 1. stâlcit, zdrobit, strivit, deformat. 2.

smintit, aiurit

structură *f.* alcătuire, organizare, sistem/osatură, compoziție

structura *vb.* a organiza, a sistematiza, a configura, a compune

structural, -ă *adj.* component, organizatoric, alcătuitor

strugure *m.* ciorchine

struji *vb.* *v.* ciopli

strujitură/ttalaș

strună *f.* coardă

strungă *f.* defileu, pas, trecătoare struni *vb.* a stăpâni, a înfrâna, a domina, a reține, a liniști studia *vb.* a învăța, a cerceta, a observa, a analiza, a examina, a căuta

studiat, -ă *adj.* 1. cercetat, examinat, analizat. 2. calculat, aranjat, afectat, nenatural

studio *n. l.* atelier, laborator. 2. divan

studiu */>.* 1. învățare, învățământ, învățătură. 2. lucrare, investigare, analiză, cercetare

stuf *n.* trestie

stufos, -oasă *adj.* des, bogat, încărcat, greoi

stupar *m.* prisăcar, stupină, apicultură

stupefacție *f.* uimire, stupeoare, uluire, năucire

stupefiant, -ă *adj.* 1. năucitor, uluitor, uimitor. 2. drog, halucinogen. stupi *vb.* *v.* scuipa

stupid, -ă *adj.* 1. prost, nătâng, mărginit, tâmpit. 2... illogic, absurd

stupiditate *f.* absurditate, nerozie, prostie, aiureală

stupină *f.* prisacă, stupărie

stupeoare *f.* stupefacție, uimire, uluire

sturiubatic, -ă *adj.* zvăpăiat, nebunatic, neastâmpărat

suav, -ă *adj.* gingaș, fin, delicat, grațios

suavitate *f.* *v.* finețe

sub *prep.* dedesubt

subalimentat, -ă *adj.* subnutrit, flămânzit, înfometat

subaltern, -ă *adj.* subordonat, dependent, inferior
subaprecia *vb.* a subestima, a subevalua, a minimaliza

subcutanat, -ă *adj.* hipodermic

subdivide *vb.* subîmpărți

suber *n.* plută

subestima *vb. v.* subaprecia

subevalua *vb. v.* subaprecia

subiect *n.* 1. materie, problemă, temă. 2. cauză, motiv, acțiune

subiectiv, -ă *adj.* personal, particular, părtinitor

subiectivism *n.* părtinire, personalizare, subiectivitate

subiectivitate *f. v.* subiectivism

subit, -ă *adj.* brusc, neașteptat, neprevăzut, imprevizibil, dintr-odată

subînțelege *vb.* 1. a reieși, a rezulta, a (se) deduce. 2. a fi implicat, a conține

subjonctiv *n.* conjunctiv

subjuga *vb.* 1. a înrobi, a aservi, a supune, a înfeuda, a înngenunchea, a domina, a stăpâni. 2. a captiva, a înlănțui, a fermeca, a cuceri

sublim, -ă *adj.* măreț, încântător, minunat, superb, perfect, copleșitor

sublima *vb.* a condensa, a concentra, a esențializa

sublinia *vb.* a accentua, a reliefa, a pune, în evidență, a evidenția

submersibil *n.* submarin

submina *vb.* a compromite, a boicota, a torpila, a săpa, a periclita, a roade, a măcina

subnutri *vb.* a subalimenta. a înfometa

subordona *în* a subordona, a face dependent, a domina

subordonat, -ă *adj.* subaltern, dependent, condiționat

subpământean, -ă *adj.* subteran

subraț/7. **v.** subsuoară
subretă *f.* cameristă
subrogare *f.* schimbare, înlocuire (de persoană)
subscrie *vb.* 1. a semna, a iscăli. 2. a aproba, a fi de acord, a subsemna, a confirma
subsemna *vb.* **v.** subscrie
subsidiar, -ă complementar, auxiliar, secundar
subsidiu *n.* subvenție, sprijin, ajutor
substantiv *n.* nume
substanță *f.* materie, conținut, miez, esență
substanțial, -ă *adj.* 1. esențial, important, principal, deosebit.
 2. hrănitor, consistent, nutritiv
substituent, -ă *adj.* **v.** înlocuitor
substitui *vb.* a înlocui, a suplini
substituit *m.* locuitor, supleant, suplinitor
substituție *f.* înlocuire, suplinire **substrat** *n.* 1. bază, fundament. 2. element, fond autohton. 3. motiv, cauză
subsuma *vb.* 1. a aduna, a include, a cuprinde. 2. a subordona **subsuoară** *f.* axila, subraț **subteran**, -ă *adj.* 1. subpământean. 2. ffa-mină, galerie
subterfugiu *n.* șiretlic, stratagemă, vicleșug, tertip, truc, artificiu, manevră, șmecherie
subtil, -ă *adj.* ager, ingenios, fin, pătrunzător
subtilitate *f.* acuitate, finețe, pătrundere, inteligență, talent
subtiliza *vb.* a fura, a șterpeli, a sustrage
subția *vb.* 1. a reduce, a micșora, a slăbi, a dilua. 2. a se civiliza, a se rafina
subțiratic, -ă *adj.* subțire, suplu, slab, zvelt
subțire *adj.* 1. îngust, fin, redus, slab, delicat. 2. ușor, vapoasă, rar, *suplu*. 3. diluat, apos, neconsistent. 4. stilat, fin, rafinat, subtil
suburban, -ă 4 necivilizat, primitiv, mitocan, necrescut

suburbie *f.* periferie, mahala, cartier (mărginaș)

subvenție *f.* subsidiu, sprijin, ajutor, supliment

subvenționa *vb.* *a* finanța, *a* stipendia, *a* sprijini

subzista *vb.* *a* dăinui, *a* se menține, *a* rezista, *a* dura,
a continua, *a* trăi

subzistență *f.* aprovizionare, întreținere, hrană,
alimente, resurse

suc *n.* băutură, sirop, zeamă; sevă secreție

sucală *f.* suveică, depănător

succeda *vb.* 1. *a* urma, *a* se rânduie, *a* se perinda, *a*
se înșirui. 2. *a* moșteni, *a* primi

succedaneu *n.* înlocuitor

succes *n.* reușită, izbândă, victorie, biruință

sucesiune *f.* 1. înșiruire, șirag, sir, rând. 2.
moștenire. 3. des-cedență, urmași, posteritate.

sucsesiv, -ă *adj.* 1. treptat, gradat. 2. consecutiv

succesor *m.* 1. continuator, urmaș. 2. moștenitor,
herede

succint, -ă *adj.* sumar, concis, strâns, concentrat, pe
scurt, sintetic

suceală *f.* ciudățenie, bizarerie, aiureală, scrânteală,
sminteală

suci *vb.* *a* răsucii, *a* învârti, *a* întoarce, *a* contorsiona,
a învălătuci

„**sucit, -ă** *adj.* 1. răsucit, învârtit, contorsionat,
întors, încolăcit, cotit. 2. ciudat, bizar, neobișnuit, aiurit

sucitor *n.* făcăleț, sul, vergea

sucomba *vb.* *a* muri, *a* deceda, *a* se stinge, *a* repausa

suculent, -ă *adj.* zemos, hrănitor, gustos, savuros

suculentă *f.* 1. savoare, gust. 2. consistență,
calitate, miez, valoare

sucursală *f.* filială, agentură, reprezentanță, agenție

sud *n.* miazăzi

suda *vb.* *a* lipi, *a* uni, *a* lega

sudalmă *f.* înjurătură, insultă, ocară

sudat, -ă *adj.* legat, unit, aglutinat, omogen

sudație *f.* transpirație, nădușeală, sudoare
sudic, -ă *adj.* meridional, austral, de miazăzi

sudoare *f.* nădușeală, transpirație, sudație

sudul *vb.* a înjura, a insulta, a ocări

sudură *f.* legătură, lipire, unire, sudare

suferi *vb.* 1. a suporta, a răbda, a îndura, a pătimi. 2. a admite, a permite, a consimți, a tolera

suferind, -ă *adj.* bolnav, la pat

suferință *f.* durere chin, tortură; boală, mizerie, neajuns

suficient, -ă *adj.* 1. destul, satisfăcător, îndeșulător, mulțumitor. 2. mediocru, mărginit, redus, prost, stupid

suficiență *f.* îndeșulare, mărginire, mediocritate, vanitate, prostie

sufila *vb.a.b.* respira, a expira. 2. a adia, a trece, a bate (un curent). 3. a șopti, a grăi, a spune (încet). 4. a polei, a lustrui

sufiare *f.* 1. adiere, boare, vântisor. 2. vietate, ființă, om, lume. 3. respirație

sufleca *vb.* a răsfânge, a sumete, a îndoi

suflet *n.* 1. conștiință, psihic, -minte, cuget, inimă, simțire, spirit. 2. bunătațe, omenie, caracter, generozitate. 3. avânt, curaj, tărie. 4. om, persoană, ins, semen, locuitor, omenire

sufletesc, -ea *scă adj.* spiritual, moral, psihologic, imaterial, etic

sufletește *adv.* moralment, psihic, etic

sufiu *n.* 1. sufiare, adiere, boare. 2. respirație. 3. elan, avânt, pornire, entuziasm

sufoca *vb.* a înăbuși, a asfixia, a sugruma

sufocant, -ă *adj.* înăbușitor, asfixiant, insuportabil, ucigător

sufagerie *f.* sala de mese

sufragiu *n.* vot, adeziune, aprobare, asentiment

sugar *m.* nou-născut, sugaci, făt, bebeluș

suge *vb.* 1. a sorbi, a bea, a absorbi. 2. a oprima, a

slei, **a** stoarce (bani)

sugera *vb.* **a** insufla, **a** inspira, **a** determina, **a** isca (**a** idee)

sugestie *f.* idee, gând, perspectivă (provocată), configurare, soluție

sugestiona *vb.* **a** insufla, **a** inspira, **a** oferi, **a** propune (**a** soluție)

sugestiv, **-ă** *adj.* provocator, simpatetic, expresiv, dinamic

sugruma *vb.* 1. **a** gătui, **a** strangula, **a** sufoca, **a** înăbuși, **a** asfixia. 2. **a** reprima, **a** anihila

sugrumat, **-ă** *adj.* 1. sufocat, asfixiat, gătuit. 2. copleșit, înecat, asmuțit

suhat *n.* pășune, islaz, imaș

sui *vb.* 1. **a** urca, **a** se înălța, **a** se cățăra, **a** se ridica. 2. **a** (se) majora, **a** (se) mări, **a** crește, **a** spori, **a** înainta, **a** progresa

suiș *n. v.* urcuș

suită *f.* 1. alai, escortă, însoțitori. 2. serie, sir, rând. 3. succesiune, continuitate, înlănțuire

suitar, **-oare** *adj.* ascendent, progresiv; agățător, urcător

sul *n.* cilindru, rulou, vălătuc

sulf *n.* pucioasă

suliman *n.* fard, dres

sulimeni *vb.* **a** se farda, **a** se vopsi, **a** se boi

suliță *f.* lance

suman *n.* dulamă, zeghe, tundră

sumar1 *n.* 1. sinteză, rezumat. 2. cuprins, tablă de materii

sumar2, **-ă** *adj.* succint, sintetic, superficial, rezumativ

sumă *f.* total, adunare, însumare, totalitate, cantitate

sumbru, **-ă** *adj.* 1. întunecat, neguros, înnegurat, tenebros. 2. trist, mâhnit, posomorât, deprimat, lugubru

sumedenie *f.* mulțime, puzderie, cantitate

sumes, -casă *adj.* suflecat, răsfânt

suna *vb.* 1. a răsuna, a şuiera, a zbârnâi. 2. a intona, a cânta, a susura. 3. a glăsuia, a zice

sunătoare *f.* pojamiţă

sunător, -oare *adj.* rezonant, răsunător

sunet *n.* 1. răsunet, vibraţie, ecou, son. 2. semnal, vestire

supapă *f.* ventil

supă *f.* zeamă, ciorbă

supăra *vb.* 1. a se întrista, a se mâhni, a se necăji, a se amărî. 2. a indispuie, a jena, a mânia, a irita

supărat, 4 *adj.* abătut, amărât, trist, indispuş, necăjit, mâhnit, cătrănit, mânios, înfuriat

supărare *f.* 1. amărăciune, tristeţe, mâhnire, iritare, pornire, furie. 2. neaz, neplăcere, suferinţă, neajuns, povară, pagubă, stricăciune

supărăcios, -oasă *adj.* susceptibil, iritabil, sensibil, irascibil, ăfnos

supărător, -oare *adj.* jenant, incomod, enervant, chinuitor, neplăcut

superb, -ă *adj.* grandios, admirabil, minunat, fermecător, splendid, măreţ

superbie *f.* semeţie, aroganţă, îngâmfare, orgoliu

superficial - a *adj.* neserios, uşuratic, fără temei, mediocru, inconsistent

superficialitate *f.* uşurinţă, ne-temeinicie, mediocritate, inconsistenţă

superfluu, -ă *adj.* inutil, zadarnic, de prisos

superior, -oară *adj.* 1. ales, fin, proeminent, select, selecţionat, deosebit. 2. (*m.*) şef, conducător, comandant, responsabil

superioritate *f. v.* avantaj

superstiţie *f.* eres, credinţă deşartă, misticism

supleant, -ă *adj.* suplinitor, substituit, înlocuitor

supletiv, -ă *adj.* 1. întregitor, adăugat. 2. facultativ

supleţe *f.* mlădiere, flexibilitate, elasticitate,

sprinteneală, grație

suplică *f.* cerere, jalbă, plângere

supliciu *n.* chin, tortură, caznă

supliment *n.* adaos, completare, spor, plus

suplimentar, -ă *adj.* adițional, complementar, întregitor, supleți *v*

suplimenta *vb.* a spori, a adăuga, a mări

suplini *vb.* 1. a înlocui, a ține loc. 2. a adăuga, a completa, a împlini

suplinitor, -oare *m. f.* locuitor, supleant, înlocuitor

suplu, -ă *adj.* 1. mlădios, flexibil, elastic, zvelt, grațios. 2. acomodabil, adaptabil

suport *n.* 1. postament, bază. 2. susținere, sprijin

suporta *vb.* 1. a răbda, a îndura, a suferi. 2. a admite, a tolera, a îngădui, a permite, a fi de acord

suportabil, -ă *adj. v.* tolerabil

suporter *m.* susținător, simpatizant

supoziție *f.* bănuială, presupunere, ipoteză

suprafață *f.* 1. întindere, ariei mărime, cuprins, regiune, zonă. 2. față, exterior, aparență

supranatural, -ă *adj.* miraculos, cosmic, mistic, irațional, extraordinar

suprapune *vb.* a coincide, a se potrivi, a încăleca

supraveghea *vb.* a păzi, a controla, a urmări, a observa

supraviețui *vb.* a scăpa, a rămâne, a rezista, a se salva

suprem, -ă *adj.* absolut, optim, maxim, incomparabil, unic, preponderent

supremație *f.* preponderență, prioritate, superioritate

suprima *vb.* 1. a elimina, a înlătura, a anula, a desființa. 2. a ucide, a omorî, a lichida

supt, -ă *adj.* slab, uscat, debil, transparent

supune *vb.* 1. a subjuga, a cuceri, a subordona, a constrânge. 2. a se conforma, a asculta, a accepta

supunere *f.* ascultare, obediență, conformism

supura *vb.* a puroia

supus, -ă *adj.* 1. obedient, ascultător, plecat. 2. smerit, umil, servil

sur, -ă *adj.* 1. cenușiu, gri. 2. cărunț, încăruntit. 3. tulbure, încețoșat, neclar

surată *f.* prietenă, amică, apropiată **surâde** *vb.* a zâmbi, a se înveseli. **surâzător, -oare** *adj.* zâmbitor „vesel, amical, prietenos, favorabil **surcea** *f.* așchie, vreasc, gătej **surclasa** *vb.* a întrece, a depăși, a birui

surd, -ă *adj.* 1. fără auz. 2. (fig.) indiferent, nesimțitor, nepăsător. 3. slab, înăbușit, mocnit. 4. ascuns, confuz, tănuț, nedefinit

surescita *vb.* v. excita

surescită, -ă *adj.* excitat, enervat, dezlănțuit, nervos, exaltat

surghiun *n.* 1. exil, pribegie, înstrăinare, deportare. 2. izolare, singurătate

surghiuni *vb.* a exila, a deporta, a alunga, a îndepărta, a renega, a ostraciza

surguci *n.* panaș

surmena *vb.* a se extenua, a se istovi, a se obosi (tare)

surmenaj *n.* istovire, extenuare, oboseală

surmonta *vb.* a depăși, a trece de a birui

surogat *n.* înlocuitor, erzaț **surpa** *vb.* 1. a se prăbuși, a se nărui, a se distruge, a se ruina, a submina, a compromite, a săpa, a-l lucra

surpătură *f.* 1. ruină. 2. hernie **surplus** *n.* prisos, plus, excedent, belșug, adaos **surprinde** *vb.* a uimi, a ului, a mira, a epata, a frapa. 2. a prinde, a apuca

a sesiza, a găsi **surprinzător, -oare** *adj.* v. frapant **surpriză** *f.* 1. surprindere, uimire.

2. plăcere, bucurie, cadou, dar, atenție

sursă *f.* obârșie, izvor, origine, sorginte, început

surtuc *n.* veston, haină

surtucar *m.* orășean, intelectual, târgoveț

surugiu *m.* vizitiu

surveni *vb.* **a se** ivi, **a** apărea, **a se**

întâmpla, **a se** produce **surzenie** *f.* surditate, asurzeală **susceptibil**, -ă *adj.* 1. supărăcios, sensibil, bănuitor. 2. potrivit, apt, posibil

suscita *vb.* **a** stârni, **a** provoca, **a** trezi, **a** solicita

suspect, -ă *adj.* dubios, nesigur, îndoielnic, ascuns, incert, bănuie

suspecta *vb.* **a** bănuie, **a** presupune, **a** pune la îndoială

suspenda *vb.* 1. **a** atârna, **a** lega. 2. **a** opri, **a** întrerupe, **a** interzice, **a** suprima

suspensie *a* întrerupere, oprire; dispersie

suspiciune *f.* bănuială, mefiență, circumspecție, neîncredere

suspin *n.* oftat, plânset

sustrage *vb.* 1. **a** șterpeli, **a** fura, **a** delapida. 2. **a se** eschiva, **a** fugi, **a** (se) abate

susținător, -oare *m.f.l.* protector, sprijinitor, ocrotitor. 2. adept, suporter

susține *vb.* 1. **a** sprijini, **a** ajuta, **a** ocroti. 2. **a** afirma, **a** spune, **a** pretinde

susținut, -ă *adj.* 1. ajutat, sprijinit. 2. continuu, persistent, statornic, activ, stăruitor, perseverent

susura *vb.* **v.** murmura

sutană *f.* anterior

sutaș *în* 1. centurion. 2. sotnic, hotnog **suvenir** *n.* amintire **sutime** *f.* procent **suveică** *f.* navetă

suveran *m.* rege, monarh, domnitor, împărat

suveran, -ă *adj.* absolut, suprem, independent

suveranitate *f.* independență, autonomie

sveter *n.* pulover, jersey, flanel **syrinx** *n.* n-ai

șablon *n.* clișeu, tipar, model, calapod, calup, formă, șan

șablonard, -ă *adj.* uniform, banal, convențional,

tipizat, tipicar

șagă *f. v.* glumă

șal *n.* fular

șale *f. pl.* mijloc

șaltăr *n.* întrerupător

șalupă *f.* barcă, ambarcațiune, luntre

șalvari *m. pl.* nădragi, pantaloni, cioareci

șaman *m.* vrăjitor

șan *n.* calapod, calup, tipar, formă, șablon

șandrama *f.* baracă, magherniță, colibă, dărăpănătură

șansă *f.* noroc, perspectivă (bună), prilej, sorti, circumstanță (favorabilă)

șansonetă *f.* cântec, cântonetă, arie (veselă)

șantaj *n.* presiune, intimidare, constrângere, înșelăciune, tragere pe sfoară

șantier *n.* întreprindere; bina **șanț** *n.* tranșee; creștătură **șapcă** *f.* chipiu

șaradă *f.* 1. ghicitoare, enigmă, rebus. 2. complicație, încâlceală **șaretă** *f.* cabrioletă, trăsurică **șarg**, -ă *adj.* galben, gălbui

șarlatan *m.* escroc, impostor, pungaș, hoțoman, potlogar, panglicar

șarmant, -ă *adj.* fermecător, încântător, agreabil

șarnieră *f.* balama, țâțână

șarpe *m.* 1. reptilă, ofidian. 2. om rău. perfid, ins periculos

șart *n. v.* datină

șaten, -ă *adj.* castaniu

șatră *f.* 1. cort, baracă, șopron. 2. țigani, grup de romi

șăgalnic, -ă *adj.* poznaș, glumeț, șugubăț, hazliu, spiritual

șchiop, **șchioapă** *adj.* 1. schilod, infirm, cotonog, șontorog. 2. defectuos, imperfect

șchiopăta *vb.* 1. a șontăcăi, a se poticni. 2. a

funcționa rău, a fi defect

scoală *f.* 1. învățământ, cultură, practică didactică. 2. inițiere, practică. 3. curent de idei, mișcare, influență literară

școlar *m.* elev, ucenic, discipol, învățăcel

școlăresc, -ea scă *adj.* simplu, modest, naiv, imatur, fără pretenții

școlit, -ă *adj. v.* instruit

sedea *vb.* 1. a se așeza, a poposi, a lua loc. 2. a locui, a domicilia. 3. a-i veni bine, a se potrivi

ședință *f.* consfătuire, adunare, întrunire, reuniune

șef, -ă *m. f.* 1. conducător, cap, căpetenie, superior, comandant. 2. patron, stăpân

șefie *f.* conducere, direcție, comandă

șemineu *n.* cămin, sobă

șerb *m.* iobag, serv

serbie *f.* iobăgie, servitute, aservire

serpar *n.* chimir, brâu

șerpui *vb.* a face cotituri, a undui

șervet *n.* prosop, ștergar

șes *n.* câmpie, bărăgan, pustă

șezătoare *f.* 1. clacă, întrunire (amicală). 2. reuniune literară \ **șezut** *n.* fund, dos, popou

șfichi *n.* 1. pleasnă, sfârc. 2. înțepătură, ironie, sarcasm

șfichiui *vb.* 1. a plesni, a biciui. 2. a ironiza, a împunge, a înțepa

șic *n.* eleganță, bun gust, distincție, dichis, găteală

șicana *vb.* a sâcăi, a plictisi, a deranja, a indispuce, a face mizerii - **șicană** *f.* sâcăială, critică, pricină, tertip

șifona *vb.* 1. a boți, a mototoli, a deforma. 2. a se supăra, a se enerva „a se necăji, a se indispuce

șifonier *n.* dulap, garderob

șindrila *f.* șită, draniță

șip *n.* sticlă, flacon, garafă

șipcă *f.* leț, ostreț

șipot *n.* 1. izvor, fir de apă, șuvoi. 2. jgheab, uluc, burlan

șir *n.* rând, șirag, coloană, înșiruire, aliniere, fir, lanț

șirag *n.* 1. rând, sir, lanț, fir. 2. salbă, colan, colier

șiră *f.* claie, grămadă, stog

șiret *n.* șnur, găitan, ceapraz

șiret, -cată *adj.* viclean, perfid, fals, prefăcut, șmecher, ipocrit

șiretlic *n.* truc, șmecherie, stratagemă, subterfugiu, șiretenie, tertip

șiretenie *f.* viclenie, perfidie, ipocrizie, falsitate, șmecherie

șiroi *n.* curgere, șuvoi, pârâu, torent **șiș** *n.* pumnal, cuțit **șlagăr** *n.* cântec, melodie, arie (la modă)

șleahță *f.* bandă, grup, adunătură - **șleau** *n.* drum, cale, cărare

șlefui *vb.* 1. a lustrui, a netezi, a curăța, a cizela. 2. a (se) civiliza, a (se) stila, a (se) ciopli, a (se) rafina

șlep *n.* vaporaș, cabotier

șmecher, -ă *adj.* șiret, pehlivan, șoltic, viclean, șarlatan, afacerist, hoțoman

șmecherie *f. v.* șiretlic

șnapan *m.* șarlatan, pungaș, escroc, potlogar, impostor " **șnur** *n.* șiret, ceapraz, găitan

șoaptă *f.* șușoteală, murmur, susur, șopot; (la pl. fig.) vorbe, bârfă, calomnii

șobolan *m.* guzgan

șoc *n.* izbire, lovire, zguduire, cemoție

șoca *vb.* a frapa, a contraria, a surprinde (neplăcut), a epata

șofa *vb.* a conduce (mașina)

șofer *m.* conducător, pilot

șoim *m.* erete; (fig.) om viteaz, curajos, temerar, semeț, aprig

șoimane *f. pl.* iele

șold *n.* coapsă, pulpă

şoldan *m.* pui, mânz, fraged
şoldi *vb.* **a** (se) deşela, **a** (se) speti
şoltic, -ă *adj. v.* şmecher
şontăcăi *vb.* **a** şchiopăta
şoma *vb.* **a** fi şomer, **a** nu avea de lucru
şomer *m.* – nelucrător, persoană fără slujbă
şontorog *în* **1.** şchiop, infirm, olog. **2.** bătrân, slăbănog, fără vlagă
şopot *n.* murmur, clipocit, foşnet
şopron *n.* remiză, barac, poiată, adăpost
şopru *n.* şură, baracă
şopti *vb.* **a** murmura, **a** susura, **a** vorbi încet, **a** sufla, **a** şuşoti
şoptit, -ă *adj.* **1.** murmurat, şuşotit, **în** şoaptă, încet...**2.** tainic, ferit, **în** surdină
şoricioaică *f.* arsenic
şorţ *n.* catrinţă, zavelcă
sosea *f.* cale, arteră, magistrală, autostradă
şotie *f.* poznă, glumă, farsă
şovar *m.* rogoz, papură
şovăi *vb.* **1.** a ezita, **a** se codi, **a** pregeta, **a** sta **în** cumpănă. **2.** **a** oscila, **a** fluctua, **a** se împletici, **a** se clătina
şovăielnic, -ă *adj. v.* nesigur
şovăială *f.* ezitare, nesiguranţă, îndoială, codire, cumpănă, oscilare
şovin, -ă *adj.* naţionalist, xenofob
şpenă *f.* cenuşă, spuză
şperţ *n.* mită, ciubuc, bacşiş, ruşfet
ştab/77.v. şef
ştachetă *f.* bară, linie
ştafetă *f.* curier, mesaj, trimis, emisar, comunicare
şampila *vb.* **a** pecetlui, **a** sigila, **a** marca
şampilă *f.* sigiliu, pecete, marcă, semn
ştangă *f.* rangă, bară, drug
ştecher *n.* fişă
ştergar *n.* prosop, şervet

șterge *vb.* 1. a curăța, a elimina, a rade, a înlătura.
2. a suprima, a anula, a desființa, a radia. 3. a fugi, a
zbughi

șterpeli *vb. v.* fura

șters, ștearsă *adj.* 1. spălăcit, decolorat, inexpressiv.
2. stins, discret, mediocru, fără strălucire

șteve *f.* măcriș

ști 1. a cunoaște, a se dumiri, a fi instruit, a avea
cunoștințe, a fi aflat, cunoscut, a fi documentat. 2. a-și da
seama, a-și aminti, a pricepe, a prevedea, a bănuși, a se
orienta

știință *f. v.* cunoaștere

științific, -ă *adj.* riguros, precis, verificat, garantat,
prestigios, solid

știmă *f.* iele, rusalcă, fantome

știrb, -ă *adj.* ciobit, rupt, ciocnit

știrbi *vb.* 1. a ciobi, a sparge, a ciunti. 2. a vătăma, a
leza, a compromite

știre *f.* 1... informație, veste, noutate, comunicare,
înștiințare. 2. cunoaștere, consimțire, aprobare, permisie

știubei *m.* stup, buduroi

știulete *m.* cocean

știutor, -oare *adj.* cunoscător, informat

ștralf *n.* dungă, fâșie, linie, bandă

streang *n.* 1. frânghie, funie, juvăț, laț. 2.
spânzurătoare. 3. șleau

strengar *m.* poznaș, nebunatic, neastâmpărat,
haimana, șmecher

strengărie *f.* ghidușie, poznă, șotie, aventură, farsă,
glumă

șubred, -ă *adj.* fragil, firav, nerezistent, plăpând,
slab, debil, caduc

șubrezi *vb.* a slăbi, a se degrada, a deveni fragil, a se
destrăma

șuetă *f.* discuție, conversație, dialog

șugubăț, -cață *adj.* hazliu, glumeț, poznaș, spiritual

șui, șuie *adj.* 1. zvelt, subțire, mlădios. 2. smintit, zănatec, nebun, aiurit

șuiera *vb.* a fluiera, a vâjâi, a țiu **șuncă** *f.* jambon, pulpă, coapsă, șold

șură *f.* remiză, gireadă, șopron

șușoti *vb.* a șopti, a murmura, a susura, a vorbi în șoaptă

șut *n.* schimb, tură, rând

șuviță *f.* 1. plete, smoc, viță, lațe. 2. fâșie, fir

șuvoi *n.* 1. val, curs, torent, puhoi. 2. mulțime, abundență, revărsare

șvaițer *n.* brânză

șvarț *n.* filtru; cafea

tabac *n.* tutun

tabachera *f.* portțigaret

tabără *f.* 1. campament, bivuac, lagăr, castru, cantonament. 2. partidă, grupare

tabel *n.* listă, tabelă, grafic, evidență, tablou

tabernacul *n.* chivot, altar

tabiet *n.* deprindere, apucătură, nărav, obicei, manie

tablă *f.* 1. tinichea. 2. platou, tavă

tabletă *f.* pastilă, pilulă, hap

tablou *n.* 1. pictură, desen, portret, frescă, gravură. 2. peisaj, priveliște, panoramă. 3. listă, grafic, tabel

tabu *n.* interdicție, evitare

tachina *vb.* a sâcăi, a necăji, a indispuce, a plictisi

tacit, -ă *adj.* subînțeleș, consimțit, discret

taciturn, -ă *adj.* 1. tăcut, rezervat, timid, discret. 2. posac, închis, ursuz

tacâm *n.* 1. harnașament, echipament. 2. serviciu de masă. 3. cortegiu, gloată

taclale *f. pl.* taifas, discuții, dialog, cozerie

tact *n.* 1. chibzuială, măsură, abilitate, echilibru. 2. cadență, ritm

tactică *f.* 1. artă militară, strategie. 2. plan, aranjament, organizare

tacticos, -oasă *adj.* măsurat, cumpănit, domol, calm, temperat

tagmă *f.* breaslă, castă, grup, cin, societate

taică *f.* tată, părinte

taifas *n.* convorbire, discuție, dialog, cozerie, taifas, taclale, șuetă

tain *n.* porție, rație, cotă, provizie, hrană

taină *f.* secret, enigmă, mister, dogmă

tainic, -ă *adj.* 1. misterios, enigmatic, secret, ascuns. 2. discret, confidențial, intim, retras, izolat, tăcut

tainiță *f. v.* ascunzătoare

falangă *f.* clopot, tilingă

talaș *n.* strujitură

talent *n.* 1. har, vocație, înzestrare, chemare, dar, dotare. 2. iscusință, îndemânare, dibăcie, dexteritate

talentat, -ă *adj. v.* dotat

taler *n.* farfurie, platou, talger, tas

talie *f.* 1. mijloc, brâu, boi 2. statură, siluetă. 3. măsură, nivel, grad

talisman *n.* fetiș, amuletă, mascotă

talmeș-balmeș *n.* amestecătură, mixtură, dezordine, confuzie, haos

talon *n.* 1. matcă, document, înscris. 2. călcâi

talpă *f.* bază, temelie, susținere

talus *n.* călcâi, astragal

taman *adv.* tocmai, chiar, precis

tambur *m.n.l.* toboșar. 2. tobă

tampona *vb.* a ciocni, a izbi, a lovi

tam-tam *n.* vacarm, tapaj, zarvă, gălăgie

tandem *n.* pereche, cuplu

tandrețe *f.* gingășie, duioșie, afecțiune

tandru, -ă *adj.* afectuos, sentimental, dragăstos

tangență *f.* atingere, contact, relație, legătură

tangențial, -ă *adj.* 1. razant, atins; 2. în treacăt, indirect, printre artele

tangibil, -ă *adj.* concret, pipăibil, real, palpabil

tanti *f.* mătușă, tușă

tapaj *n.* scandal, gălăgie, tam-tam, larmă, hărmălaie

tapisa *vb.* **a** capitona, **a** îmbrăca

tarabă *f.* tejghea, masă

taraf *n.* bandă, grup (**de** lăutari)

tară *f.* **1.** dara, greutate. **2.** defect, neajuns, meteahnă

tardiv, -ă *adj.* întârziat, târziu, inoportun

tare *adj. adv.* **1.** solid, trainic, rezistent, vârtos, tenace, dur. **2.** viguros, voinic, zdravăn, puternic, rezistent, forte. **3.** ferm, categoric, dârz, neclintit, concludent. **4.** (*adv.*) foarte, mult, intens, iute, repede, extrem

targă *f.* brancardă

tarif *n.* taxă, cost, preț

tarla *f.* solă

tartar *n.* iad, infern, gheenă

tartor *m.* **1.** satană, diavol, drac. **2.** șef, staroste, căpetenie

tas *n.* taler, platou

tasa *vb.* **a** îndesa, **a** compacta

tașcă *f.* geantă, pungă

tataie *m.* bunic, tată

tată *m.* părinte, taică

tatona *vb.* **a** sonda, **a** dibui, **a** încerca, **a** cerceta

taumaturg *m.* vrăjitor, mistificator, vindecător

taur *m.* buhai **tautologie** *f.* pleonasm, repetiție

tavan *n.* plafon **tavă** *f.* tepsie, taler, tas, tablă **tavernă** *f.* cârciumă, bombă **taxa** *vb.* **a** prețui, **a** aprecia, **a** califica, **a** considera, **a** cataloga

taxator *m.* încasator, primitor (**de** bani)

taică *f.* tarif, preț, cost, plată

taxi *n.* taximetru, mașină (**de** piață)

tăbăcar *m.* argăsitor

tăbăceală *f.* **1.** argăseală. **2.** bătaie, corecție, snopire

tăbăci *vb.* **1.** a argăsi, **a** prelucra (**piei**). **2.** **a** snopi, **a** bate

tăbări *vb.* a da buzna, a invada, a se năpusti, a se repezi

tăcea *vb.* a nu vorbi, a rămâne mut, a nu spune nimic, a fi discret

tăcere *f.* 1. muțenie, discreție, amuțire. 2. liniște, repaus, pace, apatie. 3. (*interj.*) nicio vorbă, sst...

tăciune *f.* 1. cărbune, jar. 2. boală (plante)

tăcut, -ă *adj.* 1. taciturn, rezervat, timid, discret. 2. posac, morocănos, ursuz, posomorât

tăgadă *f.* contestare, dezmințire, negare

tăgădui *vb.* a nega, a dezminți, a contesta, a abjura

tăia *vb.* 1. a despica, a spinteca, a reteza. 2. a suprima, a elimina, a amputa, a opera. 3. a ucide, a omorî. 4. a croi, a sculpta, a săpa. 5. a traversa, a străbate, a trece. 6. a bara, a scurta, a anula

tăietor *n.* butuc

tăietură *f.* 1. despicătură, croială. 2. rană. 3. anulare, suprimare

tăifăsu *vb.* a discuta, a sporovăi, a pălăvrăgi

tăinui *vb.* a ascunde, a camufla

tăinuit, -ă *adj.* ascuns, ferit, tainic, secret

tăios, -oasă *adj.* 1. ascuțit. 2. caustic, mușcător, sarcastic, ironic

tăiș *n.* lamă, limbă, buză

tălăzui *vb.* a undui, a bate (valurile), a se ridica în valuri

tălăzuire *f.* unduire, revărsare, agitație

tălmăci *vb.* 1. a traduce, a transpune, a interpreta. 2. a lămuri, a explica, a exprima, a elucida. **tălpui** *vb.* a pingeli

tămădui a vindeca, a însănătoși, a restabili

tămăduitor, -oare *adj.* 1. vindecător. 2. curativ, binefăcător

tămbălău *n.* 1. tărăboi, larmă, gălăgie, zgomot. 2. bairam, petrecere, chef

tămâia *vb.* 1. a cădelnița. 2. a linguși, a flata, a peria,

a lăuda

tămâioasă *f.* busuioacă

tăpșan *n.* platformă, platou

tărăboanță *f.* roabă

tărăboi *n. zarvă*, scandal, hărmălaie, tevatură

tărăgăna *vb.* a amâna, a temporiza, a tergiversa, a

trena

tărășenie *f.* pățanie, întâmplare, peripeție, aventură,

istorie

tărbăci *vb.* 1. a snopi, a bate. 2. a ocări, a insulta, a

certa

tărcat, -ă *adj.* bălțat, vărgat, cu dungi

tărie *f.* 1. soliditate, consistență, durabilitate, trăinicie, rezistență. 2. forță, putere, vigoare, energie, fermitate. 3. firmament, boltă, crug

tărâm *n.* 1. ținut, regiune, loc, meleag. 2. domeniu, sferă, sector

tărtăcuță *f.* 1. dovleac. 2. cap, căpățână

tăți *n.* baltă, lac, iezor

tăvăli *vb.* a se rostogoli, a se trânti, a culca la pământ, a se confrunta

tăvălug *n.* vălătuc, val

tâlc *n.* 1. înțeles, sens, rost, semnificație, mesaj. 2. explicație, interpretare, implicație

tâlcu *vb. v.* interpreta.

tâlhar *m.* 1. hoț, bandit, netrebnic, brigand. 2. hoțoman, pușlama, ștrengar

tâlhărește *adv.* perfid, banditește, pe la spate

tâlhărie *f.* jaf, gangsterism, banditism, crimă

tâmp, -ă *adj. v.* idiot

tâmpenie *f.* idioțenie, ineptie, prostie, nerozie, stupiditate

tâmpit, -ă *adj.* neghiob, prost, nerod, aiurit, netot, tont, stupid, idiot

tâmplar *m.* lemnar, teslar, dulgher

tâmplă *f.* catapeteasmă, iconostas

tânăr, -ă *adj.* june, adolescent, nevârstnic, imatur, flăcău

tândăll *vb.* a mocăi, a mocoși, a lenevi

tângui *vb.* a deplânge, a jeli, a se văita, a boci, a se lamenta

tânguios, -oasă *adj.* v. tânguitor

tânguire *f.* plângere, bocet, lamentație, vaier

tânguitor, -oare *adj.* plângător, jalnic, sfâșietor, tânguios, suspăhător

tânjeală a v. lăncezeală

tânji *vb.* 1. a lăncezi, a stagna, a zăcea. 2. a jindui, a dori, a aspira

târg *n.* 1. piață, obor, hală. bâlci, iarमारoc. 2. tranzacție, tocmeală, înțelegere, acord

târgoveț *m.* orășean, citadin

târgui *vb.* 1. a cumpăra, a achiziționa, a procura. 2. a se tocmi, a trata

târgulală *f.* 1. cumpărătură, achiziție. 2. tranzacție, învoială, acord

târî *vb.* a trage, a țârșâi, a duce (greu), a înainta (trăgând ceva)

târâș *adv.* greoi, anevoios, dificil

târâtor, -oare *adj.* reptilă

târâtură *f.* jigodie, lepădătură, zdreanță

târlă *f.* stână

târticl *m. pl.* papuci

târn *n.* măturoi

târnosi *vb.* a consacra, a sfinți târnosit, -ă *adj.* 1. sfințit, consacrat. 2. bătut, snopit. 3. beat, amețit

târziu, -ie *adj.* 1. înaintat. 2. tardiv, întârziat, inoportun

teacă *f.* 1. toc, tesac. 2. păstaie

teafăr, -ă *adj.* intact, întreg, neatins, nevătămat, sănătos, valid

te-am *n.* echipă

teamă *f.* frică, spaimă, groază, angoasă, neliniște

tifon *n.* pansament, bandaj **tigvă** *f.* craniu, țeastă, căpățână, tărtăcută

tihnă *f.* răgaz, odihnă, pace, re-paos, calm, comoditate

tihni *vb.* a-i prii, a satisface, a conveni, a reconforta, a mulțumi, a bucura

tihnit, -ă *adj.* calm, liniștit, pașnic, plăcut, odihnitor, senin, agreabil **timbra** *vb.* a franca, a marca **timbru** *n. i.* marcă. **ii.** voce, rezonanță

timid, -ă *adj.* sfios, sfielnic, rușinos, rezervat

timorat, -ă *adj.* intimidat, speriat, complexat, înfricoșat

timp *n.* 1. vreme, răstimp, perioadă, durată. 2. răgaz, interval, moment, dată. 3. ritm, bătaie, fază. 4. epocă, vremuri

timpuriu, -ie *adj.* precoce, devreme

tină *f.* noroi, mocirlă

tindă *f.* 1. pridvor, cerdac. 2. pronaos

tinde *vb.* a aspira, a năzui, a ținti **tineresc**, -ea *scă adj.* juvenil, adolescent

tinerețe *f.* junețe, adolescență, vigoare, prospețime, energie

tinerime *f.* tineret, adolescența

tingire *f.* cratiță, tigaie

tinichea *f.* 1. tablă. 2. (fig.) decorație, medalie

tip1 *m.* individ, ins, om, persoană

tip2 *n.* 1. specimen, exemplar, model. 2. fel, soi, rasă, varietate, gen

tipar *n.* 1. presă, stanță, zaț. 2. imprimare, tipărire, text. 3. model, șablon, calapod, formă, calup

tipări *vb.* a imprima, a publica, a edita

tipăritură *f.* imprimat, publicație, jurnal, carte, extras

tipic *n.* 1. ritual, ceremonial, uzanță. 2. regulă, normă, tradiție

tipic, -ă *adj.* specific, caracteristic, propriu,

particular, distinct

tipicar *m.* pedant, scrupulos, formalist

tipiza *vb.* **a** standardiza, **a** uniformiza

tipografie *f.* imprimerie, presă

tipsie *f.* tavă, platou

tiptil *adv.* ușurel, **pe** furiș, binișor, cătinel, **pe** nesimțite

tiradă *f.* retorică, vorbărie

tiran *m.* satrap, despot, dictator

tiranic, -ă *adj.* **1.** samavolnic, despotic, dictatorial, satrapie, abuziv. **2.** chinuitor, obsesiv, presant, stresant

tiranie *f.* **v.** despotism

tiraniza *vb.* **a** oprima, **a** chinui, **a** teroriza

titanic, -ă *adj.* colosal, uriaș, gigantic, imens, groaznic, extraordinar

titirez *n.* sfârează, prisnel

titlu *n.* calitate, atribut, demnitate, calificare, rang

titrat, -ă *adj.* licențiat, diplomat, universitar

titulariza *vb.* **a** definitivă, **a** încadra, **a** fixa (**pe** post)

tiv *n.* tivitură, chenar, bordură

tivi *vb.* **a** mărgini, **a** face chenar, **a** înconjura

toaletă *f.* **i.** rochie, îmbrăcăminte, găteală. **ii.** dichiseală, gătire, curățenie (corporală). **iii.** privată, wc

toană *f.* dispoziție, capriciu, criză

toarce *vb.* **a** fila, **a** răsuci (firul)

toartă *f.* mâner, coadă, mânușă, ureche, verigă

toast *n.* urare, închinare, vivat

tobă *f.* **1.** darabană, tambur, tâmpină. **2.** care

toboșar *m.* tambur

toc *n.* **1.** cercevea. **2.** teacă, apărătoare, portochelari. **3.** condei, pană, pix

toca *vb.* **1.** a mărunți, **a** tăia, **a** îmbucătăți. **2.** **a** risipi, **a** cheltui, **a** păcădui. **3.** **a** flecări, **a** sporovăi, **a** cicăli

tocător *n.* **1.** satâr. **2.** fund

toci *vb.* **1.** a uza, **a** ponosi, **a** roade, **a** scâlcia. **2.** **a** bucheri **tocilar** *m.* **1.** ascuțitor. **2.** bucher **tocit, -ă** *adj.* **1.**

uzat, ros, degradat, slăbit. 2. banalizat, învechit, inactual

tocmai *adv.* 1. chiar, precis, exact. 2. abia, numai, doar

tocmeală *f.* 1. tranzacție, târguială, tratative. 2. înțelegere, învoială, acord, convenție, pact. 3. organizare, structură, rânduială

tocmi *vb.* 1. a se târgui, a duce tratative, a dezbate. 2. a se aranja, a se învoi, a orându-i, a așeza, a pune la cale, a constitui

to (1 miez. mijloc, dric. 2. tărăboi, zarvă, larmă, vălmășag. 3. ceată, rol, grup

toiag *n.* baston, băț; (fig.) sprijin, ajutor

tolăni *vb.* a se lungi, a se culca, a lenevi întins

tolera *vb.* a permite, a răbda, a îngădui, a suporta, a îndura

tolerant, -ă *adj.* concesiv, răbdător, îngăduitor

toleranță *f.* îngăduință, răbdare, permisiune, admite-re, acord

tom *n.* volum, carte, operă

tomate *f. pl.* roșii

tomnatic, -ă *adj.* 1. autumnal. 2. îmbătrânit, trecut, în declin

ton *n.* 1. sunet, glas, rezonanță, tonalitate, intonație, flexiune, accent.

2. nuanță, culoare, notă

tonaj *n.* încărcătură

tonalitate *f.* ton, rezonanță, inflexiune, înălțime

tonetă/t chioșc

tonic, -ă *adj.* 1. accentuat. 2. întăritor, fortifiant, întremător

tont, toantă *adj.* prost, netot, stupid, nătâng, nătărău, neghiob, tâmpit

topi *vb.* 1. a lichefia, a dizolva. 2. (fig.) a înduioșa, a mișca, a copleși.

3. a mistui, a consuma, a vlăgui, a istovi, a slăbi, a usca

topor *n.* baltag, toporișcă **toporaș** *m.* viorea
toporișcă *f. v.* topor **torace** *n.* bust, piept, cutie toracică
torcătorie *f.* filatură, țesătorie **torent** *n.* șuvoi, viitură*
puhoi, noian

torețial, -ă *adj.* năvalnic, vijelios

torid, -ă *adj.* arzător, fierbinte, dogoritor, încins

toroipan *n.* ciomag, măciucă

toropeală *f.* somnolență, amorteală, moleșeală,
ațipire

toropit, -ă *adj.* moleșit, somnolent, amețit, amorțit,
coplesit

torpoare *f. v.* toropeală

tors *n.* trunchi, bust

torsionat, -ă *adj.* răsucit

torsiune *f.* răsucire, luxație

tortura *vb. v.* chinui

tortură *f.* caznă, chinuire, supliciu, suferință, calvar,
canon, schingiuire

torță *f.* făclie, fadă

tot, **toată** *adj.* 1. întreg, total, complet. 2. fiecare,
oricare, în ansamblu. 3. (*adv.*) încă, iar, mereu, totdeauna,
la fel

total *n.* sumă, totalitate, globalitate

total, -ă *adj.* 1. întreg, complet, tot, absolut. 2.
deplin, desăvârșit, global, exhaustiv

totalitate *f.* total, întregime, sumă, ansamblu,
unanimitate, universalitate

totalitarism *n.* dictatură, despotism, samavolnide,
satrapie

totaliza *vb.* a însuma, a aduna

totalmente *adv.* total, complet, în întregime, cu totul

totdeauna *adv.* mereu, neconținut, pururea,
neîncetat, veșnic, oricând

totodată *adv.* simultan, concomitent, în același timp

totuna *adv.* egal, la fel, similar

totuși *adv.* cu toate acestea

toval *n.* obraz, față

toxic, -ă *adj.* otrăvitor, periculos, vătămător, infecțios

trac *n.* emoție, teamă, presiune

tracasa *vb.* **a** hărțui, **a** sâcâi, **a** plictisi, **a** indispuce, **a** enerva

tradiție *f.* datină, obicei, cutumă, uzanță

tradițional, -ă consacrat, obișnuit, conservat, îndătinat

tradiționalist, -ă *adj.* conservator, fidel, atașat tradiției

traducător, -oare *m.f.* interpret, translator, tălmăcitor, tălmaci

transfigura *i. v.* transforma **transfigurare** *a* schimbare, înnoire, înnobilare, prelucrare, rafinare

transforma *vb.* **a** schimba, **a** modifica, **a** preface, **a** metamorfoza, **a** înnoi, **a** transfigura, **a** înnobila

transformism *n.* evoluționism **transfug** *m.* emigrant, exilat, expa

traduce *vb.* **1.** **a** tălmăci, **a** transpune, **a** tâlcui. **2.** **a** manifesta, **a** reda, **a** concretiza, **a** exterioriza

traducere *f.* transpunere, tălmăcire, versiune.

transhumanță *f.* deplasare, schimbare, plecare (aiurea)

transilvănean, -eancă *adj.* ardelean".

translator, -oare *m. f.* traducător, tălmaci, interpret

translație *f.* mutare, deplasare, schimbare

translucid, -ă semitransparent **transmite** *v &* **1.** **a** comunica, **a** emite, **a** propaga, **a** difuza. **2.** **a** preda, **a** înmâna, **a** transfera

transmisiune *f.* transmisie, emisiune, difuzare

transmițător *n.* difuzor, emițător

transparent, -ă *adj.* **1.** străveziu, diafan, vaporos, subțire, rar. **2.** clar, limpede, evident, explicit

transparentă *f. v.* limpezime

transpărea *vb.* **a** se zări, **a** se întrezări, **a** se desluși, **a** se distinge

transperant *n.* stor, jaluzele

transpira *vb.* 1. a năduși, a asuda. 2. a se auzi, a se cunoaște, a afla, a se vorbi, a se dezvălui

transplant *n.* grefă

transplanta *vb.* 1. a răsădi, a împământenii, a adapta. 2. a grefa

transport *n.* cărătură, deplasament

transporta în a căra, a duce, a deplasa, a purta

transportat, -ă *adj.* entuziasmat, încântat, emoționat, copleșit

transpune *vb.* 1. a traduce, a adapta, a interpreta. 2. a transcrie, a reda. 3. a exprima, a evoca, a contura (artistic)

transvaza *vb.* a pritoci.

transversal, -ă *adj.* oblic, pieziș, curmeziș...

tranșa *vb.* a rezolva, a încheia, a lichida

trafic *n.* i. circulație, transporturi. ii. comerț, afaceri

traficau & a negocia, a face comerț (ilicit)

traficant *m.* afacerist, contrabandist, comerciant (ilicit)

trage *vb.* 1. a smulge, a târî, a scoate, a extrage. 2. a sorbi, a bea, a consuma. 3. a se îndrepta, a se instala, a rămâne, a înnopta. 4. a suporta, a îndura, a pătimi. 5. a împușca, a detona, a descărca (arma). 6. a trasa, a marca, a contura, a desena, a proiecta

tragic, -ă *adj.* dezastruos, groaznic, dureros, sfâșietor, zguduitoare, jalnic

tragedie *f.* 1. piesă, dramă, operă dramatică. 2. dezastru, calamitate, catastrofă, nenorocire, durere **traie** *n.* existență, viață, viațuire **traie** *n.* drum, traseu, rută, traiectorie, linie **traie** *f.* v. **traie** **trainic**, -ă solid, rezistent, durabil, viabil, persistent

traistă *f.* desagă, ștraiță, sac, tăgârță

tramă *f.* intrigă, plan, combinație, complot

trandafir *m.* 1. roză. 2. măceș. 3. patrician, cârnat

tranchilizant, -ă *adj.* liniștitor, relaxant, calmant

trandafiriu, -ie *adj.* 1. roz. 2. luminos, senin, optimist

transcendent, -ă *adj.* metafizic, conceptual, spiritual
transcendental, -ă *adj.* aprioric **transcrie** *v* **a** înscrie, **a** copia, **a** transpune, **a** înregistra

transfer *n.* schimbare, deplasare, trecere, mutare

transfera *vb.* 1. **a** muta, **a** deplasa, **a** schimba. 2. **a** transmite, **a** preda

tranșant, -ă *adj.* ferm, categoric, hotărât

tranșă *f.* porție, bucată, parte, rată **tranșee** *f.* șanț, săpătură, val **tranzacție** *f.* convenție, înțelegere, învoială, acord, afacere, schimb

tranzit *n.* trecere, deplasare, transport

tranzitoriu, -ie *adj.* 1. intermediar.

2. trecător, efemer, temporar **tranziție** *f.* trecere, provizorat **trapă** *f.* chepeng **trapeză** *f.* sufragerie, rector **tras, -ă** *adj.* slab, supt, sleit, vlăguit **trasa** *vb.* 1. **a** schița, **a** jalona, **a** trage (linii). 2. **a** indica, **a** prescrie, **a** arăta

traseu *n.* drum, traiect, traiectorie „itinerariu, parcurs, rută - **trata** *vb.* 1. **a se** purta, **a se** manifesta, **a se** comporta. 2. **a** ospăta, **a** primi. 3. **a** discuta, **a** analiza, **a** dezbate, **a** dezvolta. 4. **a** (se) îngriji, **a** (se) doftori, **a** (se) căuta

tratament *n.* 1. terapeutică, terapie, îngrijire. 2. comportament, manieră, atitudine. 3. evoluție, schimbare, mutație, modificare (fonetică)

tratat *n.* 1. pact, convenție, înțelegere, tranzacție, acord. 2. studiu, analiză, carte

tratative *f. pl. v.* negocieri

trată *f.* poliță

traumatism *n.* leziune, traumă, rană, șoc, tulburare

traumă *f. v.* traumatism

travaliu *h.* muncă, efort, activitate, strădanie

traversa *vb.* **a** trece, **a** străbate, **a** merge (peste)

traversă *f.* bară, grindă

travesti *vb.* **a** deghiza, **a** masca, **a** ascunde

trăda **vb.** 1. a înșela, a deconspira, a dezvălui (un secret), a da de gol. 2.

a vinde, a fi perfid, a-și călca jurământul

trădare **f.** v. infidelitate

trădător **m.** vânzător, delator, perfid, înșelător, infam, infidel, necredincios

trăgaci **m.** țintaș

trăgătoare **f.** șleau

trăi **vb.** 1. a exista, a fi, a viețui, a ființa. 2. a dura, a se menține, a dăinui, a petrece. 3. a locui, a se ține, a coabita

trăinicie **f.** v. rezistență

trăire **f.** 1. existență, viețuire. 2. simțire, sentiment, resimțire, tensiune

trăitor, -oare **adj.** existent, viu, viețuitor

trăit, -ă **adj.** încercat, experimentat, suportat, cunoscut

trăncăneală **f.** flecăreală, vorbărie, sporovăială, pălăvrăjeală

trăsătură **f.** 1. linie, contur, tăietură. 2. caracteristică, notă, aspect, însușire, specific

trăsnaie **f.** năzbâtie, poznă, șotie, boacăna

trăsnet **n.** bubuitură, trăsnetură

trăsni **vb.** 1. a detuna, a bubui, a vui. 2. a izbi, a pocni, a lovi

trăsnit, -ă **adj.** zănatec, nebun, smintit, apucat, extravagant

trăsură **f.** caleașca, birjă, docar, droșcă, rădvan

trâmbă **f.** talaz, val, vârtej, revărsare

trâmbița **vb.** a vesti, a răspândi, a divulga

trâmbița? **m.** gornist, trompet **trâmbiță** **f.** goarnă, trompetă **trândav, -ă** **adj.** leneș, inactiv, pierde-vară, farniente, trântor, târâie-brâu **trândăvi** **vb.** a lenevi, a pierde vremea, a arde gazul de pomană, a tăia frunze la câini **trânji** **m. pl.** hemoroizi **trântă** **f.** luptă, trântitură

trânti **vb.** 1. a doborî, a culca, a pune la pământ. 2. a

izbi, **a** pocni. 3. **a** respinge, **a** lăsa, **a** cădea (la examen)

trânteală *f.* bătaie

trântor *m.* leneș, trândav, pierde-vară, puturos

treabă *f.* 1. ocupație, activitate, îndeletnicire, preocupare. 2. ispravă, lucru, faptă, muncă. 3. problemă, chestiune, temă, daravelă

treacă *t n.* trecere

treanță *f.* cârpă

treaptă *f.* (fig.) 1. rang, grad, nivel, ierarhie. 2. etapă, fază, moment

treaz, -ă *adj.* 1. deșteptat, sculat, neadormit. 2. lucid, vigilent, atent

trebă *vb.* **a** roboti, **a** lucra, **a** fi prins

trebui *vb.* **a** se cere, **a** se impune, **a** fi obligat, **a** se cuveni, **a** se cădea

trebuincios, -oasă *adj.* necesar, util, cerut

trebuiță *f.* necesitate, nevoie, cerință, **trecătoare** *f.* pas, cheie, defileu

trecător, -oare *adj.* 1. vremelnic, efemer, temporar, pasager, provizoriu. 2. pieton, călător, drumeț

trece *vb.* 1. a merge, **a** se duce, **a** păși, **a** străbate. 2. **a** se desfășura, **a** succeda, **a** curge, **a** se scurge, **a** se perinda. 3. **a** deplasa, **a** transmite, **a** preda, **a** încredința. 4. **a** înscrie, **a** înregistra, **a** introduce. 5. **a** se schimba, **a** se degrada, **a** se stinge, **a** îmbătrâni. 6. **a** se termina, **a** nu mai fi, **a** se epuiza

trecere *f.* 1. deplasare, scurgere, înaintare. 2. influență, apreciere, autoritate

trecut, -ă *adj.* 1. vechi, dispărut, depășit, îmbătrânit, stins, ofilit. 2. (*n. art.*) istoria, vremea dinainte

treierătoare *f.* batoză

tremolo *n.* vibrație, tremurare

tremur *n.* 1. tremurătură, clătinare, zguduire, trepidație, vibrare. 2. frison

tremura *vb.* 1. a dărdăi, **a** se înfiora, **a** tresări. 2. **a** vibra, **a** palpita, **a** se îngrozi, **a** se cutremura. 3. **a** trepida, **a**

(se) zgudui

tremurat, -ă *adj. v.* nesigur

tremurător, -oare *adj.* fremătător, vibrant, tremurând

trena *vb.* a se amâna, a (se) lungi, a tergiversa, a tărăgăna, a stagna

trenă *f.* coadă

trepida *vb.* 1. a vibra, a tremura, a fremăta. 2. a se agita, a fi neliniștit

trepidant, -ă *adj.* dinamic, agitat, vibrant, nervos, emoționant, palpitant

treptat *adv.* succesiv, pe rând, în serie, gradat, progresiv

tresă *f.* galon

tresâlta *vb.* a tresări, a vibra, a fremăta, a se înfiora, a palpita, a fi mișcat

tresări *vb. v.* tresâlta

tresărire *f.* vibrație, palpitate, emoție, cutremurare, fremătare, mișcare „**trestie** *f.* stof

trezi *vb.* 1. a se deștepta, a se scula, a-și reveni (din somn). 2. a se lămuri, a se dumiri, a pricepe, a se dezmetici. 3. a provoca, a produce, a ivi, a naște, a suscita. 4. a se pomeni, a se vedea, a apărea. 5. a răsufla, a se altera, a se strica

trezie *f.* veghe, vigilență

trezit, -ă *adj.* 1. deșteptat, dezmeticit. 2. clocit, alterat, răsuflat

tria *vb.* a alege, a selecționa, a selecta, a categorisi

trib *n.* neam, seminție, gintă, stirpe

tribun *în* 1. conducător, șef 2. luptător, militant

tribulație *f.* frământare, zbucium, agitație, chin

tribunal *n.* instanță, judecătorie

tribună/: estradă

tribut *n.* bir, dajdie, impozit, haraci

tributar, -ă *adj.* datornic, obligat, dependent, supus

tricota *vb.* a împleti, a croșeta **tricou** *n.* flanelă, jersey,

pulover **tril** *n.* ciripit

trimis *m.* emisar, sol, delegat, mesager

trimate *vb.* 1. a expedia, a transmite. a adresa. 2. a îndrepta către, a delega, a însărcina, a mandata

trimițător, -oare *adj.* expeditor

trinitate *f.* trio, treime

trior *n.* vânturătoare

tripla *vb.* a în trei, a înmulți

triplu *adv.* întreit, de trei ori

tripotaj *n.* escrocherie, potlogărie, înșelătorie

trist, -ă *adj.* 1. supărat, indispus, abătut, mâhnit. 2. îndurerat, afectat, suferind. 3. deprimant, dezolant, jalnic, nenorocit

tristețe *f.* amărăciune, mâhnire, jale, apăsare, deprimare

trișa *vb.* a înșela, a păcăli, a trage pe sfoară

triumf *n.* 1. biruință, victorie, succes. 2. satisfacție, jubilație, bucurie

triumfa *vb.* a birui, a jubila, a reuși

triumfal, -ă *adj.* 1. biruitor, victorios. 2. pompos, grandios, fastuos

triumfător, -oare *adj.* victorios, falnic, orgolios, mândru, arogant

trivial, -ă *adj.* nerușinat, indecent, obscen, necuviincios, ordinar, vulgar

troacă *f.* 1. albie, covată, copaie. 2. jgheab

trofeu *n.* 1. pradă, spoliere, jaf. 2. monument memorial, simbol, distincție

troglodit, -ă *adj.* necioplit, primitiv, suburban, grosier, necivilizat

troian *n.* nămete, omăt, morman, grămadă

troieni *vb.* a viscoli, a înzăpezi

troiță *f.* cruce, crucifix

trombă *f.* vâртеj

trompetă *f.* goarnă, trâmbiță

tron *n.* 1. jeț, scaun regal. 2. domnie, regalitate,

stăpânire

trona *vb.* **a** domni, **a** stăpâni, **a** domina, **a** guverna

tropar *n.* imn, condac, verset **sacru**

tropăi *vb.* **a** juca, **a** dansa, **a** țopăi, **a** sări

tropical, **-ă** *adj.* torid, canicular, arzător, saharian

tropoti *vb.* **v.** tropăi

trosni *vb.* **a** pocni, **a** cârâi, **a** crăpa, **a** plesni

truc *n.* șiretlic, subterfugiu, vicleșug, tertip, stratagemă, șmecherie

trudă *f.* strădanie, efort, osteneală, oboseală, salahorie

trudi *vb.* **a** munci, **a** se strădui, **a** se sili, **a** se osteni, **a** se căzni

trudnic, **-ă** *adj.* **v.** obositor

trufaș, **-ă** *adj.* fudul, îngâmfat, înfumurat, infatuat, arogant, semeț, mândru

trufie *f.* aroganță, înfumurare, mândrie, îngâmfare, infatuare, semeție

truism *n.* loc comun, banalitate, adevăr **elementar**

trunchi *n.* **1.** butuc, tulpină, buștean. **2.** corp, talie, tors

trunchia *vb.* **a** releza, **a** tăia, **a** ciunti, **a** fragmenta

trup *n.* **1.** corp, trunchi. **2.** cadavru, leș

trupă *f.* **1.** oaste, armată, oștire. **2.** grupare, ansamblu, grup

trupesc, **-ea** *scă* *adj.* **1.** corporal, omenesc. **2.** senzual, carnal, sexual

trupeș, **-ă** *adj.* corpolent, voinic, forte

trupește *adv.* corporal, fizic (este) **trusou** *n.* lenjerie, rufărie **tub** *n.* conductă, țeava **tuberculos**, **-oasă** *adj.* ftizie, ofticos, atacat **tuberoză** *f.* chiparoasă **tuci** *n.* fontă, ceaun

tuciuriu, **-ie** *adj.* brunet, smead, negricios

turanică *f.* crizantemă

tufăriș *n.* desiș, hățiș, tufiș

tuia *f.* arborele vieții

tulbura *vb.* 1. a învolbura, a agita, a perturba, a deranja. 2. a incomoda, a stingheri, a stânjeni, a sâcăi. 3. a emoționa, a mișca, a excita, a ațâța. 4. a provoca, a instiga, a pune în mișcare, a revolta

tulburare *f.* 1. agitare, învolburare, deranj, perturbare. 2. frământare, neliniște, pornire, excitare. 3. tumult, răzvrătire, dezordine, răscoală

tulburat, -ă *adj.* 1. neliniștit, frământat, îngrijorat, zbuciumat, agitat. 2. buimac, năuc, zăpăcit, excitat, confuz, turmentat

tulburător, -oare *adj.* mișcător, impresionant, răscolitor, emoțioant

tulbure *adj.* 1. neclar, învolburat, cețos, impur. 2. agitat, emoționant, răscolit, pornit. 3. incert, discutabil, nesigur

tutele *n.pl.* mustăți

tuli *vb.* a fugi, a o șterge, a spăla puțină, a o întinde, a o rupe la fugă

tulipă *f.* lălea

tulpan *n.* basma, testemel

tulpină *f.* 1. lujer, cotor, tuleu. 2. trunchi

tulumbă *f.* furtun, pompă

tumefla *vb.* a se umfla, a se inflama, a se ogrinji

tumoare *f.* umflătură, excrescență, chist

tumul *n.* măgură, ridicătură

tumult *n.* 1. zgomot, larmă, zarvă, vacarm, hărmălaie. 2. frământare, zbucium, agitație

tumultuos, -oasă *adj.* 1. egomo-tos, gălăgios, clocotitor. 2. dezlănțuit, năvalnic, învolburat, impetuos

tuna *vb.* a bubui, a răsună, a vui

tunar *m.* artilerist

tunător, -oare *adj.* răsunător, răscolitor, puternic, bubuitoar
tunde *vb.* a tăia, a reteza, a scurta
tunel *n.* pasaj (subteran), galerie
tunet *n.* bubuitură, detunătură, trăsnet
tunsoare *f.* coafură, frizură
tupeu *n.* obrăznicie, impertinență, insolență, cutezanță
tupila *vb.* a se ascunde,

a se

pitula, a se feri tur **n.** 1. circuit, înconjur, tură, raită.

2. ciclu, etapă, repriză

turație **f.** rotație

tură **f.** 1. schimb, repriză, serie. 2. tur, ciclu

turba **vb.** a înnebuni, a se sminti, a o lua razna, a se
înfuria, a-și ieși din pepeni

turbare **f.** 1. rabie. 2. furie, sminteală, dereglare

turbat, -ă **adj.** smintit, furibund, dezlănțuit, sălbatic,

groaznic

turbulent, -ă **adj.** gălăgios, provocator, agitat,

zgomotos

turcoază **f.** peruzea

tureată **f.** carâmb

turism **n.** i. mașină, automobil, autoturism. ii.
drumeție, voiaj, călătorii

turist, -ă **m... f.** călător, vizitator, voiajor, drumeț

turmă **f.** 1. cireadă, ceată, cârd. 2. mulțime, grup,
gloată

turmenta **vb.** a se îmbăta, a se ameți, a se afuma, a se
chercheli

turna **vb.** 1. a vărsa, a deșerta. 2. a realiza, a croi, a
compune, a potrivi.

3. a pâri, a denunța, a reclama

turnant, -ă **adj.** cotit, sucit, răsucit

turnantă **f.** cotitură, întoarcere

turnător, -oare **m. f.** delator, de

nunțator, informator

turneu **n.** călătorie, vizită, voiaj (oficial)

turnură **f.** 1. cotitură, viraj. 2. aspect, fason,
structură

turpitudine **f.** ticăloșie, infamie, nelegiuire, mârșăvie

turți **vb.** a teși, a deforma, a strivi.

2. a se epuiza, a se slei, a fi copleșit.

3. a se îmbăta

turturea **f.** porumbel sălbatic **turui** **vb.** 1. a

pălăvrăgi, **a** trāncāni, **a** sporovāi. 2. **a** hurui, **a** face zgomot
turuială *f.* vorbărie, pălăvrăgeală, flecăreală **tușă1** *f.*
clapă **tușă2** *f.* mătușă, tanti **tușeu** *n.* atingere, palpăre

tutela *vb.* **a** patrona, **a** sponsoriza, **a** garanta, **a** ajuta,
a ocroti, **a** proteja, **a** susține **tutelă** *f.* epitropie, tutorat,
ocrotire **tutore** *m.* epitrop, ocrotitor, protector „**tușina** *vb.*
a tunde, **a** reteza, **a** scurta (părul) **tutui** *vb.* **a** fi apropiat,
intim **tutun** *n.* tabac; țigară, țigaretă **tutungerie** *f.* debit,
regie **tutuniu, -ie** *adj.* cafeniu-verzui

țandăra *f.* 1. așchie, surcea, zburătură. 2. ciob,
fărâmatură

țanțos, -ă *adj.* încrezut, îngâmfat, arogant, fudul,
semeț - **țară** *f.* stat, patrie, putere, popor

țarc *n.* ocol, îngrăditură, coșar

țarcă *f.* coțofană

țarină *t.* ogor, arătură, glie, pământ, pârlăoagă

țarțamurf *n. pl.* ciucuri, zorzoane, franjuri

țață *f.* 1. mătușă, lele. 2. mahalagioaică, mitocancă

țacălle *f.* cioc, barbișon

țacăni *vb.* 1. **a** pocni, **a** lovi, **a** păcăni. 2. **a** se sminti,
a se țicni, **a**-și pierde mințile

țăran, -că în. *f.* sătean, plugar, agricultor

țărănesc, -ea **scă** *adj.* rural, rustic, sătesc,
câmpenesc

țărănă *f.* 1, pământ, lut. 2. osemințe

țărcul *vb.* **a** împrejmui, **a** îngrădi, **a** închide

țărm *n.* 1. liman, litoral, mal, margine. 2. coastă,
plajă, 3. tărâm, meleag **țărmuri** *vb. v.* mărgini **țăruș** *n.*
pripon, par, stâlp

țâfnă *f.* ifos, alintare, arțag, apucături, aroganță,
obraznicie

țâfnos, -oasă *adj.* capricios, arogant, îmbufnat,
arțăgos

țânc *m.* copil, băiețaș

țără *f.* un pic, puțin, oleacă, un strop

țârcovni *în* 1. paraclisier. 2.

dascăl, psalt, cântăreț (de biserică) **țârâi vb.** 1. a picura, a cerne, a burnița. 2. a zbârâi, a suna **țâșni vb.** a sări, a izbucni, a erupe, a da buzna, a se repezi, a năvăli **țâtă f.** mamelă, sân, piept, uger **țâtâl vb.** a tremura, a palpița **țâtână f.** balama, articulație **țeapă f.** ghimpe, așchie, spin **țeapăn, -ă adj.** 1. tare, neclintit, rigid, dur, nemișcat, încremenit, inert.

2. solid, robust, voinic, viguros, puternic **țeastă f.** craniu **țeavă f.** tub, conductă **țel n.** țintă, scop, obiectiv, cauză **țelină f.** 1. paragină, pârlăoagă, pășune, câmp. 2. legumă **țepușă f.** așchie, ghimpe, țeapă **esăla vb.** a peria, a pieptăna **țesătură /vi.** pânză, textilă, stofă.

2. urzeală, uneltire, intrigă, combinație, lucrătură **țese vb.** 1. a broda, a împleti, a carpi. 2. a urzi, a complota

țesut n. 1. țesătură. 2. structură, strat

țleneală f. sminteală, nebunie, manie, aiureală **țicni vb. v.** sminti

țicnit, -ă adj. smintit, nebun, aiurit, țăcănit, zăpăcit

țidulă f. bilet, scrisorică

țigan, -că în. f. rom, șătrar, corturar

țigăni vb. a se târgui, a se tocmi, a pertracta (gălăgios)

țigănie f. scandal, gălăgie, larmă, certuri

țiglă f. olană

pgnal n. signal, fluierătură **țiitoare f.** pop.) amantă, draguță, iubită

ține vb. 1. a avea, a deține, a păstra, a reține. 2. a dura, a se menține, a dăinui. 3. a trăi, a ființa, a se păstra. 4. a suporta, a purta, a susține. 5. a se lega, a se asocia... 6. a expune, a rosti, a preda

țintaș m. ochitor, trăgător, trăgaci

țintă f. 1. țel, scop, cauză, aspirație. 2. obiectiv, potou, semn

ținti vb. 1. a ochi, a viza, a lua la țintă. 2. a aținti, a aspiira, a tinde, a urmări, a râvni

țintirim *n.* cimitir

țintul *n.* & *a* pironi, *a* fixa, *a* prinde, *a* înfige

jlnut *a.* teritoriu, regiune, loc, întindere

ținută *f.* 1. atitudine, poziție, comportare. 2. îmbrăcăminte, costum

țipa *vb.* 1. *a* strigă, *a* zbiera, *a* urla, *a* vocifera, *a* se răsti. 2. *a* bate la ochi, *a* distona, *a* rău se potrivi

țipăt *n.* strigăt, urlet, răcnet, *zb* erăt, chiot

țipător, -oare *adj.* strident, distonant, bătător la ochi, intens, violent

țiței *n.* petrol, gaz, păcură

țiplă *f.* celofan

țiul *vb.* *a* vâjâi, *a* șuiera, *a* vui **țoală** *f.* haină

țoapă *f.* mahalagioaică, bădărancă **țol** *n.* cergă, lăicer, pătură, scoarță **țopăi** *vb.* *a* dansa, *a* sălta, *a* sări **mopârtan** *m.* mojit, bădăran, grosolan, prost-crescut

țuguiaț, -ă *adj.* moțat, ascuțit, subțiat

țuică *f.* rachiu, vinars, palincă, holercă

țundră *f.* zeghe, suman, sarică **țurloi** *n.* 1. tibia, fluierul piciorului. 2. jgheab **țurțur** *n.* 1. sloi. 2. franjuri

ubicuitate *f.* omniprezență

ucenic, -ă *m. f.* discipol, elev. jn-vățăcel, începător

ucide *vb.* *a* omorî, *a* răpune, *a* doborî, *a* asasina, *a* distruge, *a* achita

ucigaș *m.* asasin, criminal, omorător

ucigător, -oare *adj.* distrugător, nimicitor, zdrobitor

ucrainean, că în.f. rutean

ud, -ă *adj.* jilav, transpirat, asudat, nădușit

uda *vb.* 1. *a* stropi, *a* umezi, *a* îmbiba, *a* mura. 2. *a* boteza, *a* scălda

udatură *f.* 1. jilăveală, stropire, umezeală. 2. băutură, cinste

ulmi *vb.* 1. *a* stupefia, *a* minuna, *a* năuci, *a* surprinde. 2. *a* ului, *a* speria, *a* buimăci, *a* zăpăci

uimire *f.* perplexitate, uluială, stupefacție, uluială

uimitor, -oare *adj.* uluitor, stupefiant, tulburător,

surprinzător, straniu, extraordinar, minunat, excelent

uita *vb.* 1. a trece cu vederea, a neglija, a omite, a nu ține seama. 2. a privi, a vedea, a observa

uitare *f.* pierdere, cufundare, neant

uitătură *f.* privire, ochire, căutătură

uituc, -ă *adj.* distrat, zăpăcit, aiurit, fără memorie

uium *n.* dijmă, cotă, procent **uite** *interi*, iată! privește!

ulcea *f.* oliță. cană. bărdacă **ulei** *n.* untdelemn **uleios, -**

oasă *adj.* unsuros, gras **ulicioară** *f.* străduță, hudită,

fundătură **uliță** *f.* stradă (rurală) **uliu** *m.* erete, coroi,

șorecar **ulterior, -oară** *adj.* posterior, următor

ultim, -ă *adj.* final, din urmă, suprem

ultimatum *n.* somație, cerere imperativă

ukragla *vb.* a insulta, a jigni, a ofensa **v**

ultraj *n.* injurie, ofensă, jignire, afront

ultramarin *n.* albastreală

uluc *n.* adăpătoare, jgheab, lăptoc, scoc, jilip

ulucă *f.* zăplaz, gard, împrejmuire, scândură

ului *vb.* a năuci, a zăpăci, a uimi, a tulbura, a buimăci

uluială *f.* buimăceală, uimire, năucire

uluitor, -oare *adj.* nemaipomenit, extraordinar, impresionant, teribil

uman, -ă *adj.* 1. omenesc, creștinesc, lumesc. 2. bun, milos, caritabil, blajin

umanist, -ă *adj.* cultivat, civilizat, spiritualizat, nobil, generos, elevat

umanitar, -ă *adj.* omenos, generos, iubitor de oameni, binefăcător, nobil

umanitate *f.* 1. omenire, lume, neamul omenesc. 2. umanitarism, altruism, generozitate

umbla *vb.* 1. a merge, a se mișca, a se deplasa, a circula, a trece, a străbate, a cutreiera. 2. a frecventa. 3. a funcționa

umblat, -ă *adj.* 1. călătorit, voiajat. 2. circulat, frecventat, folosit

umblat *n.* mers, mișcare, ceândare, alergătură

umbră *f.* 1. obscuritate, întunecime. 2. răcoare. 3. (fig.) fantomă, spectru, nălucă, stafie. 4. iluzie, aparență

umbri *vb.* *a* adumbri, *a* întuneca

umbrit, **-ă** *adj.* umbros, întunecos, *la* umbră, învăluit, estompat

umbros, **-oasă** *adj.* *v.* umbrit

umed, **-ă** *adj.* ud, îmbibat, muiat, jilav, reavăn, apos, umezit

umezeală *f.* 1. umiditate, jilăveală. 2. igrasie

umezi *vb.* *a* uda, *a* îmbiba, *a* jilăvi, *a* stropi

umfla *vb.* 1. *a* dilata, *a* mări, *a* amplifica, *a* înfoia, *a* balona. 2. *a se* tumefia, *a se* inflama. 3. *a* exagera, *a* hiperboliza, *a da* proporții 4. *a se* îngâmfa, *a se* fuduli, *a fi* arogant. 5. *a* apuca, *a* înhăța

umflat, **-ă** *adj.* 1. dilatat, mărit, bombat, balonat, înfoiat. 2. gras, rotofei, dolofan, durduliu. 3. inflammat, tumefiat. 4. îngâmfat, arogant, plin *de* sine. 5. bombastic, emfatic, prețios, afectat

umflătură *f.* inflamatie, tumefiere, gâlcă

umiditate *f.* umezeală, jilăveală **umil**, **-ă** *adj.* 1. smerit, supus, modest, obsecvios. 2. neînsemnat, simplu, anonim, sărăcăcios, biet

umili *vb.* 1. *a se* smeri, *a se* supune, *a se* pleca. 2. *a* înjosi, *a* jigni, *a* rușina, *a* desconsidera

umilință *f.* 1. smerenie, supunere, modestie. 2. înjosire, ofensă, dezonoare

umilire / 1. ascultare, supunere, ploconire. 2. înjosire, jignire, degradare, desconsiderare

umilit, **-ă** *adj.* 1. umil, smerit, supus. 2. înjosit, desconsiderat, dezonorat

umilitor, **-oare** *adj.* înjositor, jignitor, ofensator, degradant

umor *n.* haz, spirit, glumă, veselie, vervă

umoristic, **-ă** *adj.* hazliu, spiritual, amuzant, mușcător, **umple** *vb.* 1. *a* împlini, *a* completa, *a* ticsi, *a*

întregi, **a** încărcă. 2. **a** molipsi, **a** contamina, **a** capta, **a** lua
umplutură *f.* adaos, încărcătură, accesorii, surplus,
nimicuri

unanim, -ă *adj.* general, total, **în** totalitate

unanimitate *f.* totalitate, generalitate, ansamblu

unchlaș *m.* bătrân, moș, moșneag

undă *f.* 1. vai, talaz, șuvoi. 2. adiere, aer

unde *adv.* 1. încotro? **pe** unde? **în** **ce** loc? 2. **când**
deodată, numai **ce**...

undeva *adv.* într-un **loc** oarecare, încotrova

undui *vb.* 1. a ondula, **a** văluri. 2. **a** șerpui, **a** râura.
3. **a** flutura

unduios, -oasă *adj.* vâlurat, ondulat, unduitor

unealtă *f.* 1. instrument, sculă, piesă. 2. mijloc,
intermediar, agent

unelti *vb.* **a** urzi, **a** complota, **a** conspira, **a** pune la
cale, **a** manevra

uneltire *f.* intrigă, conspirație, compidit, subminare,
instigare

uneori *adv.* câteodată, periodic, **în** răstimpuri, din
când **în** **când**

ungător *n.* gresor

unge *vb.* 1. a gresa, **a** lubrifia. 2. (fig.) **a** mitui, **a** da
bacșiș, **a** cumpăra. 3. **a** mânji, **a** murdări. 4. **a** consacra, **a**
investi

ungher *n.* colț, cotlon, ascunziș **unghi** *n.* 1. colț,
ungher. 2. poziție, atitudine. 3. viziune, perspectivă **unghie**
f. gheară

unghiular, -ă *adj.* 1. din colț, angular. 2. important,
fundamental

unguent *n.* alifie, pomadă

ungur *m.* maghiar

unguresc, -ea *scă adj.* maghiar, ungar

uni1 *adj.* unicelor

uni2 *vb.* 1. a împreună, **a** îmbina, **a** reuni, **a** lega, **a**
aduna, **a** cupla, **a** conexa, **a** conecta, **a** ralia. 2. **a** armoniza,

a concorda, a se înțelege. 3. a agrega, a aglutina, a fuziona, a (se) alipi. 4. a se căsători

unic, -ă *adj.* 1. singur, unul, doar unul, solitar. 2. neasemuit, incomparabil, inegalabil, neîntrecut, neasemănat, excepțional

unifica *vb.* v. uni

uniform - & *adj.* 1. omogen, egal, invariabil, nediferențiat, otova, identic. 2. monoton, șters, banal, inexpressiv, irelevant

uniformitate *f.* 1. nediferențiere, invariabilitate, egalizare, regularitate, omogenizare. 2. monotonie, constanță, banalitate

uniformiza *vb.* a omogeniza, a egaliza, a nivela

unire *f.* coeziune, reunire, asociere, fuziune, concordanță, alipire

unilateral, -ă *adj.* parțial, incomplet, mărginit, limitat

unitar, -ă *adj.* omogen, egal, nediferențiat

unit, -ă *adj.* 1. sudat, legat, aglutinat, înfrățit. 2. greco-catolic, uniât

unitate *f.* 1. totalitate, întregime, omogenitate, coeziune; (fig.) solidaritate, fraternitate. 2. întreprindere, instituție

uniune *f.* 1. unire, alianță, fuziune, asociere. 2. ligă, federație, confederație

univers *n.* lume, cosmos, mapamond, macrocosm

universal, -ă *adj.* 1. mondial, internațional. 2. comun, obștesc, general

unsoare *f.* 1. grăsime, untură. 2. alifie

unsuros, -oasă *adj.* gras, cleios, lipicios, năclăios

untdelemn *n.* ulei

unul, una *pron.* cineva, oarecare, careva

ural *interj.* trăiască! vivat! sănătate!

ura *vb.* a dori, a pofti, a felicita

uragan *n.* ciclon, vijelie

urale *f. pl.* aclamații

urare *f.* 1. adresare, urătură, felicitare. 2. orăție,

omagiu

ură *f.* vrăjmășie, ostilitate, dușmănie, pornire, aversiune, antipatie, pică, ranchiună, pizmă, răcă, detestare

urător *m.* colindător

urban, -ă *adj.* 1. orășenesc, citadin, 2. politicos, civilizat, manierat

urbanistic, -ă *adj.* edilitar

urbanitate *f.* politețe, manieră, amabilitate, civilitate

urbaniza *vb.* a moderniza, a dezvolta, a reconstrui (ca oraș)

urbe *f.* oraș, cetate, municipiu

urca *vb.* 1. a sui, -ă *se* ridica, a *se* înălța, a escalada. 2. a *se* extinde, a *se* mări, a crește, a spori, a *se* majora, a *se* înmulți

urcător, -oare *adj.* suitor, agățător

urcuș *n.* 1. suiș, ascensiune. 2. înaintare, progres, dezvoltare

urduros, -oasă *adj.* nespălat, murdar, puchinos

ureche *f.* 1. auriculă; auz. 2. toartă, inel, belciug

urechea *vb.* a pedepsi, a bate. a trage de urechi

urechea *t. în* 1. iepure. 2. măgar

urgent, -ă *adj.* presant, grabnic, neîntârziat, rapid

urgenta *vb.* a grăbi, a accelera, a zori, a iuți

urgență *f.* grabă (mare), zor, iuțeală

urgie *f.* năpastă, catastrofă, dezastru, calamitate, prăpăd

urgisi *vb.* a năpăstui, a asupri, a persecuta, a oprima

uriaș *m.* namilă, colos, gigant; (*adj.*) enorm, colosal, imens, gigantic, titanic

un *vb.* 1. a dușmăni, a detesta, a respinge. 2. a *se* plictisi, a *se* sătura

urâcios, -oasă *adj.* nesuferit, antipatic, respingător, ursuz

urâciune *f.* pocitanie, urâțenie, pocitură, monstru

urât *n.* plictiseală, sastiseală, plictis

urât2, -ă *adj.* 1. diform, slut, pocit, dizgrațios, hâd, nasol, inestetic. 2. respingător, neplăcut, dezagreabil, mizerabil, condamabil

urățenie *f.* pocitanie, urâciune, sluțenie

urâți *vb.* **a** sluți, **a** poci, **a** diforma, **a** desfigura

urla *vb.* **a** țipa, **a** striga, **a** se răsti, **a** zbiera, **a** răcni

unătoare *f.* cascadă

urlet *n.* strigăt, zbierăt, răcnet

urlol/7. burlan

unul *vb.* **a** măcina

urma *vb.* 1. **a** succeda, **a** veni după... **a** continua. 2. **a** rezulta, **a** reieși, **a** decurge, **a** se desfășura. 3. **a** frecventa, **a** studia, **a** umbla

urmare *f.* 1. continuare, succesiune. 2. consecință, efect, rezultat, concluzie

urmaș *m.* descendent, succesor, continuator, coborâtor, progenitură, vlăstar, odraslă, scoborâtor, mlădiță, viță

urmă *f.* 1. întipărire, amprentă, dâră, semn. 2. rest, vestigii, reminiscență

urmări *vb.* 1. **a** supraveghea, **a** controla, **a** spiona, **a** se ține de... 2. **a** obseda, **a** însoți. 3. **a** studia, **a** examina, **a** analiza. 4. **a** aspira, **a** tinde

urmărire *f.* 1. supraveghere, control, spionare. 2. goană, fugărire

urni *vb.* **a** mișca, **a** clinti, **a** deplasa, **a** porni

ursi *vb.* **a** meni, **a** predestina, **a** soroci, **a** hărăzi

ursită *f.* destin, soartă, stea, fatalitate

ursuz, -ă *adj.* morocănos, posac, acru, neprietenos, posomorât, taciturn, închis

urzeală. *!* 1. structură, țesătură, alcătuire, conformație. 2. complot, intrigă

urzi *vb.* 1. **a** pune la cale, **a** întocmi, **a** făuri. 2. **a** unelti, **a** scorni, **a** conspira, **a** complota, **a** submina

usca *vb.* 1. **a** se zvânta, **a** se zbici, **a** deshidrata. 2. **a** se ofili, **a** se veșteji, **a** se atrofia. 3. **a** se împietri, **a** se întări.

4. **a sărăci**, **a se ruina** **uscat** *n.* pământul, țărmul **uscat**, **-ă** *adj.* 1. zvântat, zbicit, deshidratat. 2. ofilit, veștejit. 3. întărit, împietrit, tare. 4. sec, sterp, secetos, arid. 5. slab, vlăguit **uscăciune** *f.* secetă, ariditate **uscătură** *f.* 1. vreasc. 2. nulitate, **om de nimic** **uscățiv**, **-ă** *adj.* slab, uscat, costeliv **ustensilă** *f.* unealtă, sculă, instrument

ustura *vb.* **a arde**, **a frige**, **a durea**

usturător, **-oare** *adj.* caustic, tăios, incisiv, sarcastic

usturime *f.* arsură, usturătură

usturoi *m.* ai

ușă *f.* poartă, intrare

ușier *m.* portar, aprod

ușor1 *adv.* 1. lent, lin, domol, încet. 2. lesne, comod, plăcut

ușor2, **-oară** *adj.* 1. lejer, suplu, fin, subțire. 2. mic, slab, redus. 3. comod, plăcut, convenabil. 4. simplu, bun, facil. 5. frivol, neserios, ușuratic

ușura *vb.* 1. **a slăbi**, **a reduce**, **a micșora**, **a scădea** 2. **a înlesni**, **a facilita**, **a sprijini**. 3. **a despovăra**, **a descărca**, **a elibera**. 4. **a alina**, **a potoli**, **a redresa**

ușuratic, **-ă** *adj.* neserios, frivol, superficial, flușturatic, nestatornic

ușurel *adv.* domol, agale, încetișor

ușurință *f.* 1. facilitate, înlesnire, simplitate. 2. îndemânare, pricepere, sprinteneală. 3. superficialitate, nepăsare, indiferență

uter/? mitră

util, **-ă** *adj.* 1. folositor, potrivit, bun, necesar. 2. judicios, just, adecvat

utila *vb.* **a înzestra**, **a dota**, **a prevedea** **utilitar**, **-ă** *adj.* practic, folositor **utilitate** *f.* trebuință, folos, necesitate

utiliza *vb.* **a folosi**, **a întrebuința**, **a aplica**, **a practica**

utilizabil, **-ă** *adj.* folosibil, **la îndemână**, **de întrebuințat**

utilizare *f.* 1. folosire, aplicare, folosință. 2.

consumare

utopic, -ă *adj.* iluzoriu, ireal, himeric

utopie *f.* himeră, iluzie, închipuire, irealitate, fantezie
uvulă *f.* omușor

uz *n.* 1. folosință, întrebuințare. 2. datină, tradiție, cutumă, uzanță

uza *vb.* *l.* a folosi, a întrebuința, a utiliza, a consuma, a se servi. 2. a toci, a ponosi, a degrada, a deteriora, a rablagi, a roade

uzaj *n.* *v.* uzură

uzanță *!* obicei, datină, uz, rânduială, regulă, cutumă

uvertură *f.* preludiu; (fig.) deschidere, început, introducere

uzat, -ă *adj.* 1. deteriorat, degradat, tocit, învechit. 2. consumat, epuizat, slăbit, obosit

uzină *f.* fabrică, întreprindere

uzual, -ă *adj.* obișnuit, curent, frecvent

uzură *f.* 1. degradare, eroziune, deteriorare. 2. epuizare, oboseală, slăbire

uzurpa *vb.* a încălca, a lua, a abuza, a nedreptăți

vacant, -ă *adj.* liber, neocupat, disponibil

vacanță *f.* 1. repaus, concediu, pauză. 2. loc liber, disponibilitate

vacarm *n.* hărmălaie, larmă, balamuc, zgomot

vaccina *vb.* a inocula, a injecta

vacuitate *f.* vid, vacuum, deșert

vacuum *n.* *v.* vacuitate

vad *n.* 1. albie, matcă. 2. trecere, pasaj, liman. 3. aflux, cumpărători

vademecum *n.* ghid, călăuză, îndreptar

vadră *f.* găleată, căldare

vag, -ă *adj.* neclar, imprecis, nesigur, confuz, nedeslușit, nesigur

vagabond, -* *adj.* 1. hoinar, rătăcitor, nestatornic. 2. derbedeu, haimana

vagabonda *vb.* a hoinări, a umbla de colo-colo, a rătăci

vagmistru *m.* subofițer, major

vai *interj.* of, aoleo

valet *n.* geamăt, plânset, vaier, bocet, tânguie

vajnic, -ă *adj.* 1. energic, aprig, viguros, grozav, strașnic. 2. ilustru, marcant, important, vestit

val *n.* 1. talaz, trâmbă, undă. 2. sul, vălătuc. 3. meterez, șanț. 4. (fig.) cumpănă, încercare, neajunsuri

valabil, -ă *adj.* 1. bun, profitabil, convenabil. 2. valoros, atrăgător, autentic

vale *f.* depresiune, pripor, denivelare

valență *f.* legătură, relație, combinație

vale *t* în 1. fecior, lacheu, servitor. 2. fante, cavaler

valid, -ă *adj.* 1. sănătos, teafăr, zdravăn. 2. autentic, bun, valabil, just

valida *vb.* a confirma, a întări, a recunoaște bun

validitate *f.* valabilitate, autenticitate

valiză *f.* geamantan, cufăr

valoare *f.* 1. preț, calitate, însușire, merit. 2. eficacitate, capacitate, rentabilitate, productivitate. 3. sens, înțeles, semnificație, esență

valora *vb.* a prețui, a face, a cântări

valorifica *vb.* a fructifica, a exploata

valoriza *vb.* a aprecia, a prețui, a judeca (valoric)

valoros, -oasă *adj.* prețios, important, scump, reușit; capabil, merituos

valutar, -ă *adj.* bănesc, financiar **valvârtej** *n.* vârtoare, dezordine, învâlmășeală; (adv.) furtunos, iureș

vamă *f.* taxă, uium, impozit, plată **vampir** *m.* criminal, ucigaș **van**, -ă *adj.* zadarnic, iluzoriu, inutil, ireal **vană** *f.* cadă

vandal *m.* barbar, distrugător, devastator

vandalism *n.* distrugere, nimicire, barbarie

vanitate *n.* orgoliu, îngâmfare, aroganță, ambiție, înfumurare „**vanitos**, -oasă *adj.* orgolios, arogant,

îngâmfat, încrezut, ambițios, plin de sine, trufaș, măreț

vapor *n.* navă, corabie, vas, bastiment

vaporos, -oasă *adj.* diafan, străveziu, transparent, eterat, aerian

vargă *f.* 1. nuia, joardă. 2. baghetă

variabil, -ă *adj.* schimbător, nestatornic, fluctuant, ezitant

variabilitate *f.* instabilitate, schimbare, inconstanță, labilitate

variantă *f.* alternativă, versiune, altă soluție

variat, -ă *adj.* diferit, deosebit, felurit, divers, schimbat

variație *f.* schimbare, modificare, înnoire, diversificare

varietate *f.* 1. diversitate, felurime.

2. specie, soi, tip, fel, categorie

variolă *f.* vărsat

varză *f.* curechi

vas *n.* 1. farfurie, strachină. 2. recipient, oală, ciubăr, găleată, vadră.

3. navă, corabie, vapor, bastiment. 4. arteră, vână

vasal, -ă *adj.* dependent, supus, tributar

vast, -ă *adj.* întins, amplu, imens, enorm, mare, bogat

vastitate *f.* imensitate, întindere, amplitudine, amploare

vatman *m.* manipulant. conductor

vatră *f.* 1. cămin, cuptor, sobă. 2. casă, locuință, așezământ. 3. țară, patrie

vază *f.* 1. gastră, vas. 2. considerație, stimă, apreciere, prestigiu, faimă

văcsui *vb.* a lustrui, a curăți

văcsuitor *m.* lustragiu. **vădi** *vb.* a arăta, a manifesta, a indica, a demonstra, a pune în relief

vădit, -ă *adj.* dovedit, evident, clar, limpede,

indiscutabil

văgăună *f.* adâncitură, râpă, scobitură

văicăreală *f.* plângere, lamentare, tânguire, jelire,
bocire, văitare

văicări *vb.* *v.* văita

vătta *vb.* *a* se lamenta, *a* se tângui, *a* jeli, *a* plânge *a*
boci, *a* se văicări

văl *n.* **1.** voal, țesătură fină. **2.** aparență; ascunziș,
mască

vălătuc *n.* **1.** sul, legătură. **2.** tăvălug

vălurat, -ă *adj.* unduios

vălmășag *n.* amestec, dezordine

vămui *vb.* **1.** taxa. **2.** *a* retrace, *a* sustrage, *a* fura
(ceva)

văpaie *f.* flacăără, foc, vâlvătaie, dogoare

vărat, -ă *adj.* timpuriu

vărgat, -ă *adj.* dungat, vârstat, reiat

vârșă *vb.* **1.** *a* turna, *a* revârșă, *a* împrăști. **2.** *a*
vomita, *a* da afară, *a* elimina. **3.** *a* achita, *a* plăti, *a* depune,
a transmite - vârsat *n.* variolă

vărsământ *n.* depunere, plată

vărsătură *f.* vomă

vărui *vb.* *a* spoii, *a* zugrăvi

vătaf *m.* logofăt, administrator, căpetenie, șef, ștab

vătăma *vb.* **1.** *a* lovi, *a* atinge, *a* răni. **2.** *a* dăuna, *a*
păgubi, *a* strica

vătămător, -oare *adj.* periculos, stricător, păgubitor

vătămătură *l* hernie

vătrai *n.* lambă

vătuil *vb.* *a* bumbăci, *a* căptuși, *a* capitona vătui **2** *m.*
pui de ied, ied (tânăr) văz *n.* vedere

văzduh *n.* aer, atmosferă, zare, eter, tărie, cer

vâjâl *vb.* *a* șuiera, *a* dudui, *a* bâzâi

vâjâlălă *f.* șuierat, vâjâit

vâlcea *f.* vale, defileu

vâkoare *f.* **1.** vârtej, copcă, bulboană. **2.** vijelie,

furtună. **3.** zarvă, tulburare

vâlvă *f.* **1.** agitație, zarvă, frământare. **2.** răsunet, ecou, senzație. **3.** alai, pompă. **4.** duh, zână, stimă, fantomă

vâlvătaia *f.* flăcări, pălălaie, pară, pârjol, bobotaie

vârvoare *f.* **1.** *v.* vâlvătaia. **2.** vârtej, vârtoare, bulboană

vâlvoi *adj.* ciufulit, zbârlit

vâna *vb.* **1.** a prinde, *a* împușca, *a* suprima, *a* ucide. **2.** a hăitui, *a* pândi, *a* urmări, *a* căuta

vânat *n.* **1.** vânătoare. **2.** victimă, carne (*de* vânat)

vână *f.* **1.** venă, arteră. **2.** mușchi, tendon, fibră. **3.** filon, dungă. **4.** nervură %

vânăt, -ă *adj.* **1.** albastru închis, bleumarin, plumburiu. **2.** livid, învinețit

vânătaie *f.* echimoză, vinețeală

vânăță / pătlăgea

vânătoresc, -ea scă *adj.* cinegetic

vânjos, -oasă *adj.* viguros, puternic, musculos, robust

vânt *n.* curent, suflare, boare, briză

vântoasă *f.* vijelie, furtună, ciclon

vântoase *f. pl.* iele

vântura *vb.* **1.** a tricota, *a* curăți. **2.** a spulbera, *a* împrăști, *a* risipi. **3.** a cutreiera, *a* colinda, *a* străbate

vânzare *f.* **1.** desfacere, plasare. **2.** trădare, perfidie

vânzător, -oare *m. f.* (*fig.*) trădător, înșelător, perfid

vânzoleală *f.* forfotă, agitație, neliniște

vânzoli *vb.* *a se* agita, *a se* frământa, *a se* zbate, *a* forfoti

vârcolac *nr.* pricolici, strigoi, fantomă, spectru

vârf *n.* **1.** culme, creastă, pisc. **2.** extremitate, capăt

vârf *vb.* **1.** a băga, *a* înfige, *a* îndesa. **2.** a *se* implica, *a se* amesteca

vârstă *f.* **1.** etate. ani. **2.** etapă. vreme, perioadă. **3.** dungă, linie

vârstnic, -ă *adj.* bătrân

vârtej *n.* 1. bulboană, copcă, vârtoare, turbion, trombă. 2. amețeală, vertij

vârtelniță *f.* depănătoare

vârtos, -oasă *adj.* 1. tare, consistent, îndesat, dens, dur, solid. 2. viguros, voinic, rezistent. 3. dârz, forte

vârfulțe *f.* 1. însușire, calitate, proprietate. 2. putere, tărie, vigoare. 3. curaj, bărbăție, vrednicie

vâscos, -oasă *adj.* semilichid, gelatinos, cleios, lipicios **vâslă** *f.* lopată, ramă **vâslaș** *m.* barcagiu, canotor **veac** *n.* secol, durată (mare), veșnicie. 2. viață, trai, existență **vecernie** *f.* chindie, seară **vechi, veche** *adj.* 1. trecut, depășit, vetust, perimat, bătrân. 2. folosit, uzat, deteriorat, tocit **vechil** *m.* administrator **vechime** *f.* trecut, vetustate, antichitate, timp scurs **vechitură** *f.* zdreanță, rablă **vecie** *f.* eternitate, veșnicie **vecin, -ă** *adj. m. f.* învecinat, mărginaș, apropiat, alăturat, limitrof **vecinătate** *f.* apropiere, alăturare **vedea** *vb.* 1. a privi, a se uita, a zări, a observa. 2. a cerceta, a descifra, a înțelege, a pricepe. 3. a se arăta, a se ivi, a apărea. 4. a vizita, a îngriji, a trata

vedenie *f.* nălucă, fantomă, spectru

vedere *f.* 1. ochi. văz. 2. vizibilitate, transparentă. 3. aspect, chip, imagine, tablou, peisaj, înfățișare. 4. idee, concepție, părere

vedetă *f.* star, artist, celebritate, **vegeta** *vb.* i. a trăi, a se dezvolta, a crește. ii. a lâncezi, a stagna

vegetale *f. pl.* plante

vegetație *f.* i. floră, plante, verdeață. ii. polipi, excrescență, adenoid a

veghe *f.* 1. nesomn, trezie, priveghere. 2. pază, ocrotire, strajă, îngrijire

veghea *vb.* 1. a sta treaz, a nu dormi, a priveghea. 2. a ocroti, a păzi, a străjui, a supraveghea

vehement, -ă *a* < *e* impetuos, nestăpânit, năvalnic, violent, furtunos, furios, iute, aprins, înfocat, aprig, dur

vehemență *f. v.* virulență

vehicul *n.* căruță, car, mașină

vehicula *vb.* **a** difuza, **a** răspândi, **a** colporta

velar, -ă *gutural*

velă *f.* pânză (de corabie)

veleitar, -ă *adj.* ambițios, pretențios, dornic de aspirant

veleitare *f.* pretenție, ambiție, aspirație (nejustificată), orgoliu

velină *f.* țesătură (groasă), pătură, cergă, lăicer, scoartă

veloce *adj.* rapid, sprinten, iute, agil

velocitate *f.* iuțeală, sprinteneală, agilitate, agerime

velur *n.* catifea

venal, -ă *adj.* corupt, afacerist, fără scrupule, imoral, incorect

venalitate *f.* corupție, imoralitate, degradare, necinste, afacerism

vendetă *f.* răzbunare, răfuială

venera *vb.* 1. **a** cinsti, **a** stima, **a** lăuda, **a** glorifica. 2. **a** diviniza, **a** adora, **a** proslăvi

venerabil, -ă *adj.* respectabil, onorabil, stimabil, prețuit

venerație *f.* adorație, cult, slăvire, preamărare

venetic, -ă *adj.* străin, intrus

veni *vb.* 1. **a** sosi, **a** ajunge, **a** parveni, **a se** apropia. 2. **a-i** apărea, **a se** năzări, **a** surveni. 3. **a se** potrivi, **a-i** veni bine, **a-l** prinde. 4. **a** rezulta

venin *n.* otravă, fiere, toxină. 2. răutate, ură, furie, supărare

veninos, -oasă *adj.* 1. otrăvit, toxic, otrăvitor. 2. răutăcios, dușmănos, rău

venit *n.* câștig, profit, dobândă

ventil *n.* supapă, siguranță

ventila *vb.* 1. **a** aerisi, **a** primeni (aerul). 2. **a se** vorbi, **a** zvonii **ventilație** *f.* aerisire, împrăștiere **ventral**, -ă *adj.* abdominal **ventuză** *f.* pahar

veracitate *f.* adevăr, veridicitate, realitate, obiectivitate **verandă** *f.* balcon, cerdac **verb** *n.* cuvânt, vorbă, limbaj, vorbire.

verbal, -ă *adj.* oral, rostit, prin viu grai *

verbalism *n.* vorbărie, flecăreală

verbină *f.* urzicuță

verde *adj.* 1. viu, robust. 2. necopt, prematur. 3. livid, fără vlagă. 4. franc, deschis, direct, tăios

verdeată *f.* vegetație, verduță

verdețuri *f. pl.* zarzavat

verdict *n.* hotărâre, decizie, sentință, judecată

veresie *f.* 1. credit, datorie. 2. gratuitate, fără plată, pe degeaba

vergea *f.* vargă, nuia, băț

veridic, -ă *adj.* real, adevărat, autentic

veridicitate *f.* adevăr, veracitate, realitate

verifica *vb.* a controla, a examina, a revizui, a revedea, a proba, a în

verificat, -ă *adj.* 1. controlat, revizuit, probat, încercat. 2. experimentat, competent. capabil, versat

verigă *f.* inel, belciug, za, ochi **verighetă** *f.* inel

veritabil, -ă *adj.* adevărat, real, autentic, nefalsificat

vermillon *m.* chinovar, cinabru **vernal**, -ă *adj.* primăvărat **vernisaaj** *n.* inaugurare, deschidere

(a unei expoziții) **veros**, -oasă *adj.* corupt, necinstit, imoral, dubios **verosimil**, -ă *adj.* posibil, plauzibil, credibil

vers *n.* rând (de poezie); (la pl.) poezie

versant *n.* pantă, povârniș, coastă

versat, -ă *adj.* priceput, experimentat, competent, iscusit

versatil, -ă *adj.* nestatornic, schimbător, inconstant, coruptibil

verset *n.* stih, paragraf, fragment

versifica *vb.* a rima, a stihui

versiune *f.* 1. variantă, alternativă. 2. traducere, transpunere

verso *n.* contrapagină, dos

vertex *n.* creștet

vertical, -ă *adj.* drept, perpendicular, erect

vertiginos, -oasă *adj.* precipitat, amețitor, vijelios, dezlănțuit

vertij *n.* amețeală, tulburare

verucă *f.* neg

vervă *f.* volubilitate, însuflețire, vioiciune, avânt

verzitură *f.* cocleală, înverzire

vesel, 4 *adj.* a. voios, bine dispus, bucuros, jovial. 2. amuzant, agreabil, plăcut, luminos

veselă *f.* vase, văsărie

veseli *vb.* a se distra, a petrece, a se ospăta

veselie *f.* 1. voieșie, bună dispoziție, animație, jovialitate, haz. 2. chef! petrecere, bairam

vesperal, -ă *adj.* seral

vest *n.* occident, apus

vestală / preoteasă

vestă / jiletcă

veste / 1. știre, informație, noutate. 2. faimă, renume, reputație **vesti** *vb.* 1. a anunța, a informa, a înștiința, a comunica. 2. a prezice, a prevesti, a proroci

vestiar *n.* garderobă **vestibul** *n.* antreu, anticameră, hol

vestic, -ă *adj.* occidental, apusean **vestigiu** *n.* urmă, rămășiță, relicvă **vestimentație** / îmbrăcăminte **vestit**, -ă *adj.* 1. anunțat, informat, prevenit, prezis. 2. celebru, faimos, reputat, cunoscut, strălucit

vestitor, -oare *m. f.* crainic, profet **veston** *n.* haină, surtuc, sacou **veșmânt** *n.* haină, îmbrăcăminte **veșnic**, -i *adj.* 1. etern, nemuritor, nesfârșit, perpetuu, sempitern. 2.

(*adv.*) mereu, încontinuu, întruna, pururi

veșnicie *f.* eternitate, nemurire, vecie, perpetuitate

veșted, -ă *adj.* 1. ofilit, uscat, trecut, fanat. 2. palid, șters, vlăguț

veșteji *vb.* i. a se ofili, a se fana, a se usca. ii. a stigmatiza, a înfiera, a condamna

veteran *n* în 1. ostaș bătrân, militant vechi. 2. vârstnic, bătrân

veto *n*. refuz, împotrivire, opoziție, boicot

vetust, -ă *adj.* vechi, depășit, demodat, arhaic

vexa *vb.* a jigni, a contraria, a ofensa, a indispuce

vezică / bășică, balonaș

via *prep.* prin

viabil, -ă *adj.* rezistent, durabil, trainic **viaduct** *n*.
pod

viață *f.* existență, trai, biografie **vibra** *vb.* a trepida a
tremura, a fremăta

vibrant, -ă *adj.* 1. trepidant, tremurător. 2.
palpitant, impresionant, patetic, mișcător

vibrare / trepidație, tremur, freamăt. 2. accent,
emoție, patetism

viceversa *adv.* invers, contrar

vicia *vb.* 1. a polua, a altera. 2. a corupe, a strica, a
deprava

viciat, -ă *adj.* 1. poluat, irespirabil, alterat, infect,
pestilențial. 2. corupt, imoral, depravat

vicios, -oasă *adj.* 1. defectuos, incorect. 2.
destrăbălat, corupt, imoral

vicisitudine / dificultate, neajuns, necaz, suferință,
încercare

viciu *n.* 1. defect, neajuns. 2. dezmăț, desfrâu,
imoralitate, destrăbălare, corupție

viclean, -ă *adj.* fățarnic, ipocrit, prefăcut, nesincer,
perfid

videim *n.* irozi

vicleni *vb.* 1. a unelti, a complota. 2. a trăda, a înșela.
3. a iscodi, a ispiti

viclenie *f.* 1. perfidie, ipocrizie, trădare. 2. șiretlic,
stratagemă, subterfugiu, șmecherie, vicleșug

vicleșug *n. v.* viclenie

victimă *f.* jertfă, sacrificiu

victorie *f.* biruință, izbândă, reușită, triumf

victorios, -oasă *adj.* învingător, biruitor, triumfător
vid, -ă *adj.* 1. gol, pustiu, deșert. 2. șters, inexpressiv

3. (n.) vacuitate, neant, vacuum

vid *vb.* goli

vidră *râlutră*

viermănos, -oasă *adj.* stricat, atacat, cu viermi

viermui *vb.* a mișuna, a forfoti, a foi

viermuială *f.* forfotă, mulțime, adunătură, viespar

viers *n.* cânt, melodie, arie **viespar** *n.* 1. furnicar, prigorie.

2.

aglomerație, viermuială, mulțime, forfotă

vietate *f.* flintă, viețuitoare, animal, jivină

viețui *vb.* 1. a exista, a trăi. 2. a locui, a coabita

viețuitoare *f.* pl. animale, ființe

viețuitor, -oare *adj.* trăitor, existent, viu

viezure *m.* bursuc

vifor *n.* furtună, vijelie, viscol

viforos, -oasă *adj.* furtunos, vijelios, dezlănțuit,
năvalnic, impetuos, aprig, violent, **viforniță** *f.* viscol,
furtună

vigilent, -ă *adj.* circumspect, prudent, atent, grijuliu

vigilență *f.* atenție, prudență, băgare de seamă,
veghe, circumspecție

vigoare *f.* forță, energie, vitalitate, robustețe, putere,
tărie

viguros, -oasă *adj.* robust, puternic, forte, solid,
energic

viitor *n.* perspectivă, viitorime, urmașii

vijelie *f.* v. vifor

vijelios, -oasă *adj.* v. viforos

vină *f.* 1. eroare, păcat, abatere, greșeală, vinovăție,
culpă, culpabilitate. 2. infracțiune, delict, crimă

vinde *vb.* 1. a plasa, a desface, a da. 2. a trăda, a
denunța, a pârî. 3. a se prostitua, a se da

vindeca *vb.* a se însănătoși, a se tămădui, a se
reface, a se lecu, a se restabili

vindicativ, -ă *adj.* răzbunător, neiertător **vinețea** *f.* vânătăie, echimoză **vinovat, -ă** *adj.* culpabil, condamnat, greșit **vinovăție** *f.* vină, culpabilitate **vioară** *f.* scripcă, lăută, diblă, violină

viol, vioaie *adj.* sprinten, agil, vivace, zglobiu, vesel, jucăuș, radios

vioiciune *f.* vivacitate, sprinteneală, elan, însuflețire, avânt

viol *n.* siluire, deflorare, necinstire

viola *vb.* 1. a silui, a necinsti, a deflora, a batjocori. 2. a nesocoti, a forța, a călca, a contraveni, 3, a profana, a pângări **t**

violent, -ă *adj.* 1. vehement, dezlănțuit, furtunos, nestăpânit, năvalnic, impulsiv, coleric, belicos. 2. abuziv, brutal, silnic, turbat

violenta *vb.* a forța, a constrânge, a sili

violență *f.* 1. vehemență, dezlănțuire, impulsivitate, nestăpânire. 2. agresivitate, brutalitate, duritate, abuz, siluire

violet, -ă *adj.* liliachiu, mov, vioriu

violină *f.* **v.** vioară

violoncel *n.* cello

violonist *m.* viorist, muzicant, lăutar

vioriu, -ie *adj.* **v.** violet

viperă *f.* 1. năpârcă. 2. răutate, infecție, otravă

vipie *f.* arșiță, zăpușeală, caniculă

vipușcă *f.* lampas, fâșie, bandă

vipt *n.* 1. pensiune, întreținere, masă. 2. alimente, rod, bucate".

vira *vb.* a coti, a ocoli, a feri, a cârmi

viraj *n.* cotire, ocolire, cârmuire, curbă

virgin - & *adj.* 1. cast, inocent, pur, nevinovat, feciorelnic. 2. neexplorat, neatins, intact

virginal, -ă *adj.* cast, pur, virgin, inocent

virgină *f.* fecioară, fată mare

virginitate *f.* castitate, feciorie, inocență, puritate,

neprihănire

viril, -ă *adj.* bărbătesc, viguros, forte

virilitate *f.* bărbăție, forță, tărie, vigoare

vâroagă *f.* râpă, vale, albie (abruptă)

virtual, -ă *adj.* posibil, eventual, ipotetic

virtualitate *f.* posibilitate, probabilitate, ipoteză, perspectivă

virtuos, -oasă *adj.* moral, cinstit, cast, corect, curat

virtuoz *m.* maestru, as, celebritate, expert

virtuozitate *f.* măiestrie, pricepere, stăpânire (deplină), iscusință

virtute *f.* 1. caracter, moralitate, corectitudine, integritate. 2. calitate, însușire, proprietate

virulent, -ă *adj.* vătămător, distrugător, morbid

vis *n.* 1. reverie, transpunere, visare. 2. iluzie, fantezie, închipuire, aspirație

visa, vb. 1. a medita, a plănuî, a aspira. 2. a se vedea, a se închipui

visător, -oare *adj.* contemplativ, meditativ, gânditor, romantic

viscere *f.* pl. măruntaie (în corp)

viscoli *vb.* a troieni, a viforî

vistier *m.* administrator, guvernator, depozitar

vistierie *f.* trezorerie, depozit, (de valori), tezaur

vistiernic *v.* vistier

vișiniu, -ie *adj.* purpuriu

vital, -ă *adj.* esențial, fundamental, indispensabil

vitalitate *f.* forță, vigoare, energie, putere, trăinicie

vită *f.* animal, vietate, dobitoac **viteaz, -ă** *adj.* cutezător, temerar, eroic, curajos, dârz, imbatabil, îndrăzneț

vitejie *f.* bravură, bărbăție, temeritate, eroism

viteză *f.* rapiditate, iuțeală, repeziciune, viteză

viticultor *m.* podgorean

vitreg, -ă *adj.* 1. adoptiv. 2. ostil, potrivnic, hain, dușmănos

vitregie *f.* adversitate, răutate, ostilitate, opoziție

vitros, -roasă *adj.* sticlos

vitupera *vb.* a condamna, a critica, a dojeni

viță *f.* 1. vie. 2. coardă. 3. vlăstar, rudă, descendent, neam, urmaș

viu, vie *adj.* 1. trăitor, animat, însuflețit. 2. energic, dinamic, intens, puternic, tare. 3. răsunător, penetrant, acut, pătrunzător. 4. pasionat, înflăcărat, aprins, arzător, încins, înfocat. 5. luminos, orbitor, strălucitor, vivace

vivace *adj. v.* însuflețit

vivacitate *f. v.* vioiciune.

vivat, interî, ural, trăiască! noroc!

viza *vb.* 1. a ținti, a ochi, a fixa. 2. a se referi, a face aluzie, a trimite la 3. a aproba, a confirma, a întări

vizetă *f.* vizor, vizieră

vizibil, -ă *adj.* evident, clar, vădit, limpede, neîndoielnic

vizavi *adv.* peste drum, în față

vizibilitate *f.* claritate, vedere, transparență

vizieră *f.* 1. vizetă, vizor. 2. cozoroc

vizona *vb.* a vedea, a privi, a urmări

vizionar *m.* prezicător, profet; (*adj.*) prevăzător, profetic, prevestitor

vizita *vb.* a cerceta, a se vedea

vizită *f.* întrevedere, întâlnire, ospetie

vizitiu *m.* birjar, surugiu

viziune *f.* 1. imagine, chip, vedere.

2. fantomă, spectru, nălucă, arătare.

3. opinie, idee, concepție, perspectivă

vizon *m.* dihor **vizor** *n. v.* vizetă

vizuină *f.* bârlog, ascunziș, culcuș **vlagă** *f.* putere, tărie, forță, vigoare **vlădică** *m.* episcop, arhiereu, ierarh, pastor (sufletesc) **vlăgui** *vb.* a slei, a istovi, a epuiza, a osteni

vlăjgan *m.* flăcău (înalt), lungan, voinic

vlăstar *n.* 1. lăstar, copăcel. 2. urmaș, copil, descendent, coborâtor **voal** *n.* văl

voala *vb.* 1. a ascunde, a masca, a umbri. - 2. a estopa, a stinge, a reduce

voalant, -ă *adj.* estompat, mascat, micșorat

vocabular *n.* 1. lexic. 2. glosar, dicționar, terminologie **vocabulă** *f.* vorbă, cuvânt, termen **vocal, -ă** *adj.* rostit, supus, grăit **vocație** *f.* chemare, aptitudine, înclinație, predispoziție **voce** *f.* glas, timbru, ton, exprimare **vocifera** *vb.* a vorbi tare, a se răsti, a striga, a țipa, a răzni

vodă *m.* domnitor, principe, voievod, dom

vogă *f.* 1. modă, noutate. 2. renume, faimă, prestigiu, reputație, trecere

voi *vb.* 1. a vrea, a dori, a pofti. 2. a cere, a pretinde, a solicita. 3. a intenționa, a-și propune, a aspira

voiaj *n. v.* călătorie

voiajor *m.* 1. călător, pasager. 2. comis-voiajor

voie *f.* 1. voință, vrere, dorință, intenție. 2. poftă, chef, opțiune. 3. aprobare, acord, permisiune, încuviințare

voievod *m. v.* vodă

voievodal, -ă *adj.* domnesc, princiar, imperial

voinic, -ă *adj.* 1. robust, zdravăn, viguros, vânjos, puternic. 2. corpolent, mare, voluminos, mătăhălos

voinicește *adv.* vitejește, bărbătos, vartos

volnicie *f.* 1. vitejie, eroism, curaj, temeritate, bravură, bărbăție. 2. putere „vigoare, robustețe

voință *f.* 1. vrere, intenție, dorință, poftă. 2. hotărâre, determinare, decizie. 3. învoire, acord, consimțământ

voios, -pasă *adj.* vesel, bine dispus, bucuros

voioșie *f.* veselie, voie bună, bună dispoziție

volant, -ă *adj.* mobil, detașabil, zburător

volatiliza *vb.* 1. a se evapora, a se dispersa, a dispărea. 2. a pleca, a se deroba, a o șterge, a fugi

volbură *f.* vârtej, bulboană

volitional, -ă *adj.* voit, intenționat

volnic, -ă *adj.* liber, autonom, independent

voltă *f.* rotire, întorsătură

volubil, -ă *adj.* vorbăreț, comunicativ, spontan, mobil

volum *n. i.* capacitate, mărime, gabarit, amplitudine. **ii.** carte, tom, scriere

voluminos, -oasă *adj.* 1. încăpător, mare, cuprinzător, vast. 2. corpulent, masiv, gras, planturos, trupeș

voluntar, -ă *adj.* 1. autoritar; autonom. 2. neconstrâns, de la sine

voluptate *f.* plăcere, desfătare, încântare

voluptuos, -oasă *adj.* 1. lasciv, senzual. 2. fascinant, atrăgător, ispititor

voma *vb.* a vărsa, a vomita, a deborda **vomita** *vb. v.* vomă **vopsea** *f.* culoare, feșteală, boială **vopsi** *vb.* 1. a colora, a zugrăvi, a picta. 2. a se farda, a se sulemenii

vopsitorie *f.* boiangerie **vorace** *adj.* lacom, mîncăcios

vorbă *f.* 1. cuvînt, vocabulă, vorbire, comunicare. 2. veste, zvon, știrș. 3. proverb, zicală, aforism, expresie, opinie

vorbăreț, -cață *adj.* flecar, limbut

vorbărie *f.* flecăreală, pălăvrăgeală, sporovăială, trîncăneală

vorbi *vb.* a grăi, a spune, a exprima, a comunica, a cuvînta, a expune, a discuta, a se sfătui

vorbire *f.* limbaj, comunicare, cuvîntare

vorbit, -ă *adj.* oral, sonor

vorbitor, -oare *adj.* 1. cuvîntător. 2. *f*>77. conferențiar. 3. sonor. 4. (*n.*) parioar

vornicel */n.* vătășel

vot */7.* sufragiu, alegeri

vota *vb.* a alege

votiv, -ă *adj.* închinat, dedicat, hărăzit

vraci *m.* 1. tămăduitor, doftor. 2. vrăjitor

vraf *n.* teanc, grămadă, maldăr, morman

vraiște *f.* dezordine, harababură, neorînduială, haos

vraja *f.* 1. magie, descîntec, vrăjitorie. 2. farmec, încântare, desfătare

vrajbă *f.* zăzanie, ceartă, neînțelegere, dușmănie, dezbinare, vrăjmășie

vrană *f.* piscoaie

vraji *vb.* 1. a descânta, a fermeca, a meni, a ursi! 2. a încânta, desfăta

vrajit, **-ă** *adj.* 1. fermecat, transportat. 2. sedus, încântat, fericit

vrajitor *m.* magician, șaman, mag, taumaturg

vrajitorie *f.* vrajă, magie, șamanism

vrajmaș, **-ă** *adj.* 1. ostil, dușmănos, potrivnic. 2. rău, grozav, strașnic

vrajmășie *f.* dușmănie, ostilitate, adversitate

vrea *vb.* 1. a dori, a voi, a pofti. 2. a cere, a solicita, a pretinde, a comanda

vreasc *n.* surcea, gătej, uscătură

vrednic, **-ă** *adj.* 1. destoinic, harnic, activ, capabil, competent, muncitor. 2. cinstit, onest, demn, prețuit

vrednicie *f.* 1. hărnicie, destoinicie, îndemânare, capacitate, competență. 2. vitejie, curaj, eroism, temeritate. 3. onestitate, demnitate, cinste

vrej *n.* lăstar

vreme *f.* 1. timp, perioadă, răstimp. 2. veac, secol, epocă, împrejurări

vremelnic, **-ă** *adj.* temporar, efemer, trecător

vreo *adv.* câtva, aproximativ, cam

vreodată *adv.* cândva, odată, odinioară

vrere *f.* 1. voință, poftă, dorință, intenție. 2. hotărâre, determinare, decizie. 3. scop, țel, țintă

vreun, **-vreo**, *adj.* pron. careva, **vreunul**, **-una** *pron.* cineva **vui** *vb.* a vâjâi, a șuiera, a dudui, a răsună

vuiet *n.* 1. vuire, vâjâit, dudit. 2. larmă, gălăgie, vacarm, hărmălaie

vulcanic, **-ă** *adj.* (fig.) năvalnic, impetuos, aprins, nestăpânit

vulcaniza *vb.* a repara, a lipi, a reface (un cauciuc)

vulg *n.* gloată, popor, norod, plebe

vulgar, -ă *adj.* 1. ordinar, grosolan, mitocan, suburban, degradant, obscen. 2. banal, popular, periferic, comun

vulgaritate *f.* 1. grosolănie, mitocănie. 2. imoralitate, obscenitate

vulgariza *vb.* a difuza, a răspândi, a colporta, a populariza, a banaliza

vulneeabil, -ă *adj.* atacabil, fragil, slab, inconsistent

vultur *m.* acvilă, pajură, vultan, aceră

vulturesc, -ea *scă adj.* semeț, îndrăzneț, ager, neînfricat, temerar

1 fi

za *f.* 1. ochi, verigă. 2. armură, lănțisor

zadar *n.* zădărnicie, inutilitate, neant

zadarnic, -ă *adj.* 1. inutil, nefolositor, ineficace, inoperant, deșert, superfluu, van, oțios, steril, gratuit. 2. (*adv.*) degeaba

zaharicale *f.* pl. dulciuri

zaharisiră *f.* 1. cristalizare. 2. ramolire, degradare, îmbătrânire

zaiafet *n.* chef, petrecere, ospăț

zalhana *f.* abator

zambilă *f.* iacint

zapis *n.* document, înscris, act, dovadă **zapiscă** *f.* act, adeverință **zare** *f.* orizont, (*la pl.*) văzduh **za riște** *f.* zare, orizont, depărtare **zarvă** *f.* 1. gălăgie, hărmălaie, larmă, zgomot, scandal. 2. ceartă, conflict

zarzavat *n.* legume, verdețuri **zaț** *n.* 1. drojdie. 2. tipar **zaveră** *f.* răzvrătire, răscoală, revoltă

zavistie *f.* 1. discordie, dihonie, neînțelegere, conflict. 2. intrigă, pâră, pizmă, dușmănie, ură, gelozie, mâncătorie

zăbavă *f.* 1. încetineală, întârziere, lentoare, tărăgăneală. 2. răgaz, odihnă, distracție

zăbăuc, -ă *adj. v.* zăpăcit

zăbovi *vb.* a întârzia, a sta, a rămâne, a-și pierde

vremea

zăbrea *f.* gratie, ostreț; (la pl.) grilaj, îngrăditură

zăcătoare *f.* 1. cadă. 2. staniște. 3. vas (mare)

zăcea *vb.* 1. a boli, a fi imobilizat. 2. a fi închis, a fi ascuns, izolat

zăcut, -ă *adj.* stătut, clocit, bâhlit

zădări *vb.* a ațâța, a instiga, a incita, a provoca, a tulbura

zădărnici *vb.* a împiedica, a dejuca, a anihila

zădărnice *f.* deșertăciune, inutilitate, sterilitate, superfluență

zăduf *n.* 1. caniculă, arșiță, zăpușeală. 2. necaz, supărare, pornire

zăgaz *n.* 1. stăvilar, baraj, dig, scoc. 2. piedică, îngrădire, barieră, obstacol

zăgăzui *vb.* a stăvili, a bara, a îndigui

zăhăl *vb.* 1. a încurca, a rătăci, a amesteca. 2. a sâcăi, a indispuce **zâloagă** / semn de carte **zălog** *n.* amanet, gaj, chezașie

zălud, -iadiv aiurit

zămisli *vb.* 1. a concepe, a procrea. 2. a crea, a naște, a produce

zănatec, -ă *adj.* aiurit, smintit, bezmetic, zălud, zărghit

zângăni *vb.* a zornăi, a zdrăngăni, a face zgomot

zănoagă *f.* clădire, circ, adâncitură

zăpadă *f.* nea, omăt, ninsoare

zăpăceală *f.* 1. tulburare, buimăceală, încurcătură, dezorientare, dezordine. 2. sminteală, balamuc, babilonie

zăpăci *vb.* 1. a (se) buimăci a (se) tulbura, a (se) năuci. 2. a se fâstăci, a se încurca, a se pierde. 3. a se răvăși, a încurca

zăpăcit, -ă *adj.* 1. aiurit, buimăcit, năucit, amețit. 2. tulburat, pierdut, încurcat

zăplaz *n.* gard. îngrădire

zăpușeală *f.* caniculă, zăduf, arșiță

zărghit, -ă *adj.* țicnit, nebun, smintit
zări *vb.* 1. a *observa*, a *vedea*, a desluși, a sesiza. 2. a se ivi, a apărea, a se arăta
zăticni *vb. v.* împiedica
zâu *interj.* pe cuvânt, jur, neîndoielnic, categoric
zăvod *m.* dulău, câine
zăvoi *n.* luncă
zăvor *n.* ivăr, rătez
zăvorî *vb.* a încuia, a închide, a izola
zâmbet *n.* surâs, zâmbire
zâmbi *vb.* a surâde
zâmbitor, -oare *adj.* surâzător, radios, strălucitor, zâmbăreț
zână *f.* crăiasă
zâzanie *f.* intrigă, dihonie, vrajbă, neînțelegere, discordie, ceartă
zbanghiu, -ie *adj.* 1. sașiu. 2. neastâmpărat, zvăpăiat
zbate *vb.* 1. a se zvârcoli, a se agita, a se zbuciuma, a se chinui. 2. a se strădui, a face eforturi, a lupta (pentru)
zbengui *vb. v.* juca
zbenguială *f.* joacă, hârjoană. zburdălnicie
zbici *vb.* a se usca, a se zvânta
zbiera *vb.* a striga, a urla, a vocifera, a răcni, a țipa
zbir *m.* tiran, călău, brută
zbârci *vb.* a se ridica, a se încreți
zbârcitură *f.* cută, rid, încrețitură
zbârli *vb.* 1. a ciufuli, a încurca (părul). 2. a se supăra, a se zborși, a se înfuria, a se repezi, a se răsti
zbârnâi *vb. v.* bâzâi
zbor *n.* 1. planare, plutire, înălțare. 2. viteză, goană, fugă. 3. avânt, elan
zborși *vb.* a se supăra, a se înfuria, a se zbârli
zbucium *n.* frământare, neliniște, chin, tulburare, agitație, zbatere
zbuciuma *vb. v.* chinui

zbughi *vb.* a fugi, a o șterge, a țuști

zbură *vb.* 1. a plana, a pluti, a naviga (în aer). 2. a goni, a fugi, a a/erga, a trece repede **zburătăci** *. *v.* împrăștia **zburătură** *f.* rețevei, scurtătură, țandără **zburătoare** *f.* pasăre, orățănie **zburda** *vb.* a se zbugui, a se juca a se agita *m*

zburdalnic, -ă *adj.* 1. neastâmpărat, nebunatic, jucăuș, zglobiu, zvăpăiat

zburdălnicie *fi.* neastâmpărat, zbuguială, vioiciune, voioșie. 2. joacă, nebunie **zdrahon** *m.* voinic, lungan **zdravăn**, -ă *adj.* 1. voinic, puternic, vânjos, robust, solid, rezistent, tare. 2. sănătos, teafăr, întreg, neatins **zdrăngăni** *vb. v.* zăngăni **zdreanță** *f.* 1. cârpă, treantă, ruptură, vechitură. 2. secătură, jigodie **zdreli** *vb.* a se juli, a se zgâria **zdrelitură** /fiulitură, zgârietură **zdrențaros**, -oasă *adj.* rupt, zdrențuit, flenduros

zdrobi *vb.* 1. a strivi, a sfărma, a sparge, a nimici, a destrăma. 2. a se chinui, a se zbugiuma, a extenua

zdrobit, -ă *adj.* 1. strivit, sfărâmat. 2. demoralizat, distrus, amărât, copleșit. 3. sleit, extenuat, obosit

zdrobitor *n.* meliță

zdrobitor, -oare *adj.* 1. extenuant, distrugător. 2. copleșitor, imens, decisiv

zdruncina *vb.* 1. a zgudui, a scutura, a zgâlțâi, a clătina. 2. a șubrezi, a slăbi, a submina, a vătăma

zdup *n. v.* închisoare

zeamă *f.* 1. supă, ciorbă, suc. 2. (fig.) vorbărie, flecăreală

zebrat, -ă *adj.* vărgat, dungat

zeciuală *f.* dijmă, bir, impozit

zefir *m.* vântuleț, boare

zeflemea *f.* ironie, sarcasm, înțepătură

zeghe *f.* ghebă, dimie, haină

zeifica *vb.* a diviniza, a preaslăvi

zeitate *f.* divinitate, idol, zeu, zeiță

zel *n.* râvnă, ardoare, hărnicie, stăruință, sârguință,

strădanie, silință

zelos, -oasă *adj.* harnic, dinamic, activ, vrednic, sârguincios

zemos, -oasă *adj.* mustos, succulent

zenit *n.* apogeu, culme **zero** *n.* nulă, nimic, nulitate
zestre *f.* dotă, dotație, inventar **zețar** *m.* tipograf,
culegător **zeu** *m.* divinitate, idol, zeitate **zevzec** *în* nătărău,
prostănac, nerod, neghiob, aiurit **zgalbă** *f.* bubuliță
zgardă *f.* curea, legătoare **zgâi** *vb.* *a se* holba, *a* căsca
ochii **zgâlțâi** *vb.* *a* scutura, *a* agita, *a* clătina, *a* zgudui, *a*
zdruncina **zgândărt** *vb.* **1.** *a* râcăi, *a* scociorî, *a* răscoli, *a*
scormoni. **2.** *a* incita, *a* întărâta, *a* ațâța **zgârcenie** *f.*
avarie, calicie, meschinărie, lăcomie **zgârci** *n.* cartilaj

zgârci *vb.* **i.** *a se* contracta, *a se* chirici. **ii.** *a se* calici,
a fi avar, *a se* lăcomi, *a se* scumpi

zgârcit, -ă *adj.* **i.** avar, cărpănos, calic, lacom,
zgârie-brânză **ii.** contractat, chiricit

zgâria *vb.* *a* zdreli, *a* scrijeli, *a* râcăi

zgârie-brânză *m.* zgârcit

zgâtle *f.* ștrengăriță

zglobiu, -ie *adj.* zburdalnic, sprinten, vioi, zvăpăiat

zgomot *n.* **1.** gălăgie, larmă, vacarm, tumult. **2.**
vâlvă, senzație, răsunet

zgomotos, -oasă *adj.* gălăgios, tumultuos, turbulent,
agitat

zgrăbunță *f.* bubuliță, coș

zgreptăna *vb.* **v.** râcăi

zgribuli *vb.* *a* tremura, *a se* rebeji, *a se* ghemui, (*de*
frig)

zgriptor *m.* **1.** pajură; stemă. **2.** avar, zgârcit, lacom,
egoist

zgriptoroaică *f.* cotoroanță, ba-bomiță, hârcă

zgrunțuros, -oasă *adj.* granulos, grunjos

zgudui *vb.* **1.** *a* cutremura, *a* zgâlțâla zdruncina, *a*
clătina. **2.** *a* mișca, *a* emoționa, *a* înflora, *a* agita, *a* răscoli

zguduit, -ă *adj.* **v.** răscolit

zgură *f.* scorie, cenușă

zi *f.* 24 ore; dată

ziar *n.* cotidian, jurnal, gazetă, foaie

ziarist *m.* publicist, jurnalist, gazetar

ziaristică *f.* gazetărie, jurnalism, presă, publicistică

zibelină *f.* samur

zicală *f.* maximă, aforism, zicătoare, proverb, cugetare

zicătoare *f. v.* zicală

zice *vb.* **1.** a spune, **a** vorbi, **a** exprima, **a** comunica, **a** rosti, **a** afirma, **a** declara, **a** susține, **a** considera. **2.** **a** dispune, **a** porunci, **a** ordona, **a** îndemna, **a** preciza. **3.** **a** cânta, **a** doini, **a** intona, **a** hori

zicere *f. v.* zicală

zid *n.* perete, mur

zidar *m.* constructor

zidi *vb.* **a** construi, **a** edifica, **a** ridica, **a** crea

zidire *f.* **1.** construcție, clădire, edificiu. **2.** creație, creatură, făptură

zidit, -ă *adj.* **1.** construit, ridicat, făcut, clădit. **2.** închis, barat, astupat. **3.** solid, bine făcut, zdravăn

ziditorul *m.* Dumnezeu

ziler *m.* diurnist

zilnic, -ă *adj.* cotidian, mereu, curent, obișnuit

zimț *n.* **1.** creștătură, dinte. **2.** ban, monedă

zimțat, -ă *adj.* creștat, zimțuit, dințat

zinca *vb.* **a** galvaniza, **a** zincui

zis, -ă *adj.* numit, indicat, arătat, poreclit, denumit

zisă *f.* spusă, afirmație, vorbă

zâzanie *f.* neghină, raigras

zloată *f.* lapoviță

zoaie *f.* lături

zobi *vb.* **a** strivi, **a** zdrobi, **a** sfărma

zodiac *n.* horoscop, rojdanic

zodie *f.* **1.** planetă, constelație, stea. **2.** destin, ursită, soartă

zodier *m.* astrolog, solomonar

zonă *f.* **1.** regiune, sector, suprafață. **2.** domeniu, spațiu, porțiune

zor *n.* **1.** grabă, urgență, febrilitate. **2.** însuflețire, sânguință, elan. **3.** necesitate, nevoie, strâmtoare

zori1 *vb.* **a** grăbi, **a** accelera, **a** iuți, **a** îmboldi, **a** îndemna, **a** stimula

zori2 *pl.* auroră, răsărit, faptul zilei, revărsat

zorit, -ă *adj.* iute, rapid, presat, accelerat

zornăi *vb.* **a** zăngăni, **a** zurui

zorzoane *pl.* podoabe, țarțamuri, farafastăcuri

zugrav *m.* spoitor, pictor

zugrăveală *f.* pictură, tablou, desen

zugrăvi *vb.* **1.** **a** picta, **a** desena. **2.** **a** descrie, **a** contura, **a** evoca

zuluf *m.* buclă, cârlionț

zumzet *n.* bâzâit, murmur, freamăt

zurbagiu *m.* certăreț, abraș, scandalagiu; răzvrătit, rebel

zurgălău *n.* clopoțel

zurliu, -ie *adj.* nebunatic, zvăpăiat, aiurit, smintit, zărghit

zvăpăiat, -ă *adj.* **1.** zburdalnic, zglobiu, nebunatic. **2.** alintat, ușuratic, zurliu, superficial

zvelt, -ă *adj.* suplu, înalt, grațios

zvâcni *vb.* **1.** **a** țâșni, **a** zbughi, **a** sări (brusc). **2.** **a** palpita, **a** fremăta

zvâcnitură *f.* pulsație, zvâcnire, palpitare, zvâcnet

zvânta *vb.* **1.** **a** usca, **a** zbici. **2.** **a** slei, **a** epuiza, **a** distruge

zvârcoli *vb.* **a** se zbate, **a** se agita, **a** se zbuciuma, **a** se frământa

zvârli *vb.* **1.** **a** arunca, **a** împrăștia, **a** lepăda, **a** risipi, **a** cheltui. **2.** **a** se năpusti, **a** proiecta

zvârlitură *f. v.* aruncătură

zvon *n.* **1.** veste, știre, vorbe, informație. **2.** susur,

rumoare, murmur, zumzet

zvoni *vb.* **1.** a se spune, a se vorbi, a se auzi. **2.** a susura, a murmura